MAGYAR HIRLAP
2005. július 4.

Fényjeleink az osztrák fővárosban

A bécsi gazdasági kamara előcsarnokát két tucat mai magyar képzőművész félszáznál több munkája tölti be – a naturalizmustól a szürreális vagy expresszionista törekvéseken át a teljes elvontságig. A Collegium Hungaricum közreműködésével létrejött csoportos tárlaton a stíluspluralizmus mellett festmények és grafikák, valamint plasztikák biztosítják a műfaji, tematikai és technikai változatosságot.

A szentendrei Vajda-stúdiósok köréből említhetjük Aknay János Angyalkapujának geometrikus konstruktivizmusát vagy feLugossy László kartonból kivágott és harsány színűre festett női aktjait, amelyeket ezüst drótházra applikált. Szurcsik József alkotásain vörös téglafal ablakában jelenik meg Kukorelly profilja Moszkvában vagy lila felhőkarcolók előtt Konrád arcéle Los Angelesben. Messziről felismerheti a hazai néző efZámbó István tréfásan ironikus jelképrendszerét. Tudásszomj című festményén tölcsérrel töltenek a nyakkendős alak fejébe fenyőt, pöttyös labdát, tornyot és mutatóujjat, míg Szomorú szerelem című grafikáján síró kerti törpe ül a létra tövében, amelynek tetején női akt fekszik. Közöttük a csábítás kígyópárja tekeredik virgoncan paragrafusjellé. A karikírozásban rokona a győri Malasits Zsolt, aki merített papírra színes krétával firkál különféle mitológiai vagy biblikus figurákat, fekete kontúrokkal. Mengyán András Szimbiózis I–II. összefoglaló elnevezéssel készített absztrakt variációkat azonos témára, fekete-fehér kontrasztban vagy kékeszöldes és vöröseslilás árnyalatokban.

Malasits Zsolt: Harmónia

Wagner István

Kortárs magyar tárlat
Bécs, Wirtschaftskammer-Galerie
(Herrengasse 10.)
Megtekinthető július 21-ig

Rákkeltő gyerekjátékok az Európai Parlament előtt

Ma tárgyal az Európai Parlament arról a jelentésről, amely szigorúbban szabályozná, hogy milyen anyagok használhatók fel a gyermekeknek szánt játékok gyártásakor. Egyes, a PVC puhítását lehetővé tévő szerek ugyanis rákkeltők lehetnek.

Megtiltaná a ftalát nevű anyagok felhasználását a gyerekeknek szánt játékok gyártásában az Európai Parlament. A műanyaggyártók ftalátok hozzáadásával puhítják a PVC-t. Mintegy negyven ilyen kémiai anyag létezik, ezek közül néhány a kutatások alapján rákkeltő hatású lehet. A fő gond az, hogy a ftalátok nem kötődnek kémiailag a PVC-hez. Ezért fennáll a veszélye annak, hogy ha egy kisgyerek ilyen anyagot tartalmazó játékot vesz a szájába, a ftalát a szervezetébe kerül.

A termékbiztonságról szóló uniós szabályok ideiglenes jelleggel már 1999 óta tiltják hat ilyen anyag felhasználását a három év alatti gyerekeknek szánt játékok és ápolótermékek gyártásánál. Az Európai Tanács két kategóriába sorolta ezt a hatféle ftalátot. Az elsőbe tartozókat minden egyes játékban és gyerekápolási termékben betiltanák, a második csoportba soroltakat viszont csak a háromévesnél kisebbeknek készült játékokban.

A parlamenti szakbizottság ezt kevésnek találta, és azt javasolta, hogy a második kategóriába sorolt termékek kockázatára fel kellene hívni a szülők figyelmét a termékek címkéjén.

A játékok és gyermekápolási cikkek mellett a parlamenti szakbizottság a többi ftaláttartalmú terméket is megvizsgáltatná, különösen az egészségápolási termékeket, az élelmiszer-csomagoló- és a padlóburkoló anyagokat.

A ftalátot tartalmazó anyagoknál a képviselők 0,05 százalékban maximálnák az aromakoncentrációt, szerintük így kevésbé éreznének indíttatást a gyerekek arra, hogy a szájukba vegyék az ilyen termékeket. A gyártók egyébként éppen azért használnak aromatizáló szereket, hogy elnyomják a ftalátok kellemetlen szagát. Az Európai Parlament ma tárgyal a jelentésről. *(mh)*

VLS
PINCEMŰHELY

(Szentendre,
Péter-Pál u. 6.)

A kiállítás
megtekinthető:
1999. május 9-től
június 3-ig
hétfő kivételével
10-től 18 óráig.

AKNAY JÁNOS

KIÁLLÍTÁSA

A VAJDA LAJOS STÚDIÓ KULTURÁLIS EGYESÜLET

Tisztelettel meghívja Önt

AKNAY JÁNOS

festőművész

kiállításának megnyitójára

1999. május 9-én (vasárnap) de. 11 órára

A VLS PINCEMŰHELYÉBE.

(Szentendre, Péter-Pál u. 6.)

A tárlat a

HORVÁTH & LUKÁCS GALÉRIA

(Nagycenk)

anyagából került megrendezésre.

A kiállítást megnyitja

Novotny Tihamér

művészeti író.

A kiállítás megtekinthető:

1999. május 9-től június 3-ig

hétfő kivétellel

10-től 18 óráig.

ŐFIGYELŐ

f, IX., ÜLLŐI ÚT 51
138-068, 337-748, 340-729

'77 9

VTÁROS

AK

1021

EX LIBRIS

BÉRES BÁLINT

568

KOVÁCS GIZELLA

MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1977

9

KÖNYVTÁROS

AK.

1021

SAJTÓFIGYELŐ

zok nev
a hagy
teremte
szempo
nyek, n

A MI
ROS 19
ző" ci

Schmidmaier, a freibergi bányászati főiskola könyvtárigazgatója az egyetemi könyvtárak nyitvatartási rendjének kialakításához számba jöhető szempontokat tekinti át. A folyóirat másik írása a Budapesti Műszaki Egyetem évkönyveiben rendszeresen közétett, az intézményben működő oktatók, kutatók szakirodalmi tevékenységét feltáró bibliográfiák ada-

Akász, grafikus

MDK

Gúnyrajz:

Repr.

— . Váratlan fordulat

12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. dec. 15.

Akácz, karikatúrista

MDK

Gúnyrajz:

Repr

— : Vadászati világkiállítás

12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jan. 22.

MDK

Akácz, karikaturista

Gúnyrajz:

Repr.

—: Trükkös fickó

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jan. 7.

Akácz, karikatúrista MDK

Gúnyrajz: Repr.

—: Életösztön 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jan. 8.

MDK

Akácz, grafikus

Karikatúra:

Repr.

–: Kép szöveg nélkül

6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jan. 6.

A. [Akácz], grafikus

MDK

Karikatúra:

Repr.

— : Kép szöveg nélkül 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jan. 3.

Akácz , karikaturista MDK

Rajz:

Repr.

— : Tökéletes védelem 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. okt. 8.

Akácz, karikaturista

Gúnyrajz: Repr.

— . Vándorkomputer 12.

EST / HIRLAP, Bp. 1972. jan. 19.

Akácz , Karikatúrista

Gúnyrajz:

Repr.

— : Munkaerőhiány 12.

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. ápr. 25.

Akács [ ], grafikus

Rajz:

Kép

—: Kép szöveg nélkül 7.

EST! HIRLAP, Bp. 1972. ápr. 11.

A. [Akács] I. grafikus

Karikatúra: Kép.

—: Kép szöveg nélkül 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. ápr. 9.

Akácz, karikaturista MDK

Gúnyrajz:

Repr.

–: Menekülési Kísérlet 8.

ESTI HIRLAP, Bn. 1971. márc. 17.

Akácz [ ], Karikaturista

Gúnyrajz:

Repr.

— : Így kezdődött

3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. aug. 25.

Akácz , grafikus

Karikatúra:

Repr.

— : Vezdőrügés

7.

ESTI HIRLAP, Bn. 1971. szept. 14. (szept. 14.)

Akácz, karikaturista

Gyümölcs: Repe.

— : Öröm

12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. szept. 10.

Akácz, karikaturista

MDK

Rajz:

Repr.

—: Tökéletes védelem

8.

ESTI HIRLAP, Bp 1970. okt. 8.

Akácz , karikaturista

MDK

Rajz:

Repr.

—: Turistaszezon

4.

ESTI HIRLAP, Br. 1971. febr. 27.

Akács , karikaturista

MDK

Gúnyrajz:

Repr.

— : Makacs ember 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. febr. 4.

Akácz [József], karikaturista

Rajz:

Repr.

— : Kép szöveg nélkül

7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971, okt. 5.

Akácz László

Tóth Sándor nobránmüvén kiállítása. Szeged. Képcsarnok.

Ism.: Akácz László, Csongrád Megyei Hirlap, 1966.
jünius 12.

Az 1966-évi magyar müvtört. ivd. bibliográfiája.
(Müvtört. Ért. 1969. 3. n. 243-284. l.)
269. l.

Akácz László

Kilenc festő és grafikus kiállitása /Csohány Kálmán, Konfár Gyula, Raszler Károly, Reich Károly, Ridovics László, Sarkantyu Simon, Stettner Béla, Szabó Zoltán, Vati József/. Műcsarnok, 1966. - Ismertető, Kossuth ny. - Ism. Szocialista Művészetért, 1966. nov. - Akácz László, Csongrád Megyei Hirlap, 1966. nov. 9. - Haulisch Lenke, Uj Irás, 1966. 6.évf. 12. sz. 1o4-1o7.l. Plesnivy Károly, Uj Irás, 1966. 6.évf. 12.sz. 1o8-1o3. Ujvári Béla, Magyar Ifjuság, 1966.okt. 15. - Ujvári Béla, Szocialista Művészetért, 1966. dec.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./

27o. l.

Akácz László

Zombori László festőművész kiállitása, Szeged, Móra F. Múzeum Képtára. - Ism: Akácz László, Népszava, 1968. dec.17.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Írt.1971.2.sz.149-182.l.

171.l.

dec.17.

Akáts László

ismeretlen szolnoki művészcsoport műveinek kiállításáról (Bp. Magyar Nemz. Gal.) - Konrád Mezei: Hírlap, 1966. nov. 9.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1969.3.sz 243-284.l./

27o. l.

Akár ír Lázló

ismerteti a XIII. Vásárhelyi Őszi Tárlatot. - Tiszatáj, 1966. 20. évf. 12. sz. 1019-1020.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Írt. 1969.3.sz. 243-284.l./

271. l.

Akácz László

Akácz László: T.Nagy Irén. Tiszatáj, 1969. 10.sz. 947-948.l. és Délmagyarország, 1969.szept.18.

Az 1969.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. -Művtört.ért.1972.4.sz.

299-330.l. 303.l.

Akácos András

1917

Ki tud róla?

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. K

192 2 évi 7. 272 számv. sz.

III-a. ügyosztály

A válaszban a megkeresés számának és évének pontos feljegyzése kéretik.

A Müemlékek Országo

E l n ö k s

Folyó évi április

átiratára van szerencsém Fo

számláját 360 K-ra érvényes

Budapest, 1922. é

A számvevőségi fői

Akáczos András

1912/13-1913/14, 1917/18

Fertépzőmfőistérk

62. l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

1970 JUN 6-1
1021

Festők sorsa?

Egy kultúrpolitikai kérdésről

Mint a legtöbb ember, én is vizuális típus vagyok. Nem tehetek tehát arról, hogy egy-egy írásmű olvasásakor kép villan fel bennem. Ezúttal egy klubhelyiség, ahol Akácz László *festők* társaságában — amolyan négy-öt magyar összehajoltan — azok *sorsa* körül tapogatódzik. Cikk is született belőle (Festők sorsa, Élet és Irodalom, 1970. május 23.) — cikk, amely szemléletében aszerint *téves és hamis*, azaz *igaz és való*, hogy kiknek szemszögéből nézzük a dolgokat. A kérdés: mikor téves és hamis, azaz igaz és való a cikk mondanivalója? Ha festőkről beszélünk, mint a kis tehetségű, de nagyot akaró emberek sorsába, a festőkébe is sok keserűség összegyűl. Félreértett zsenik mindig voltak és mindig lesznek, a kismesterek sorsa sem volt és nem is lesz irigylésre méltó. Én példálódzom.

1. Otthonválasztás

Már e kérdés felvetésénél érezni a magatartásbeli különbséget a festő és a szakmát művészi fokon gyakorló között. Az a klubban összehajló négy-öt magyar otthonválasztásánál többnyire egy biztos kenyeret ígérő rajztanári állás volt a döntő érv — Akácz szavai —, ám a művészi elhivatottságban élő — nemde —, távlatokban gondolkodik, olyan környezetet (tradíció, táj, ember) választ, amely művészi célkitűzéseit, világlátását táplálja-szolgálja. A cikk festői a pénzt és nem a művészetet helyezik előtérbe, illetve maguk sem tudják, pénzre, vagy inkább névre lenne szükségük. Ám a névért kegyetlenül meg kell dolgozni, s ha a pénz is gyatrán csurog, ott sok mindennel baj van. (Átkozott vizualitásom: fiatal áll a pódiumon, aki eszmei-elvi zűrzavarában egyszerre követel vezérigazgatói széket és nyugdíjat a fiataloknak.) Talán nem is a névért, a művészetért kell áldozni egy életet! Életében ember annyit nem éhezett és olyan anyagi gondokkal nem küzdött, mint az a Kossuth-díjas festő*művészünk*, aki Gyula—Hódmezővásárhely—Budapest háromszögében élve sohasem tudott elszakadni attól a várostól, amelyben Tornyai szelleme táplálta, tája és embere szolgálta művészetét. Így választ otthont egy alkotó, amelytől nagyon messze áll a garasos szemlélet. E példa nem egyedülálló, sorolható tucatnyi belőle...

2. Erő

„Erő, hogy magából vidéken is jelentékeny művészt faragjon, csak kevésnek jutott!" — írja Akácz. Igaz, de erő — tehetség nélkül? A tehetség — és ezt nem látni — tudatosan cselekvő ember, aki művészi öntörvényei szerint dolgozik. Irányzatot, stílust teremthet, de divatnak, hóbortnak nem hódol. A cikk festői távolállnak ettől a szilárd állásponttól — az igazán alkotó művésznek ez a lételeme.

3. Iskolázottság

Arról hallottam, hogy örök az ellentét a tanító-tanár, a gyógyszerész-orvos között. Csúnya kispolgári örökség. S lám eggyel most még gyarapodott is Akácz „festőgyár" és „pedfős" ellentétpárjával. Nem hagyható figyelmen kívül a tény: gyengék sajátja a rajbaverődés, erőseket elvi-eszmei álláspontok tömörítenek. Voltam nem egyszer fültanúja, amint *festők* elvtelenül dícsérték egymást, de annak is, hogy *művészek* műhelylátogatásaik során szakmailag miként páholták el egymást.

Az pedig elképesztő, ahogyan Akácz és társai a kiállítók sorába lépést látják, s ez a szemlélet még helyet is kap az „ES"-ben. Bizony vannak meghívásos kiállítások. Például a vásárhelyi őszi tárlatok — talán erre célzott az „egy kisebb város tárlatain rendszeresen szereplő festőasszony", vagy fővárosiakra? E tárlatoknak kritériumai vannak, ezeket nem méltányolni, de elmarasztalni?! Akácz is jól tudja: kiállításaink falai minden tehetség számára rendelkezésre állnak, a szóban forgó város művészei számára is, de az már más kérdés, hányan vannak a kiválasztottak!

Ami a pesti bemutatkozásokról a cikkben áll, egyenesen sértő. Idézem: „Főképp azok jutnak hosszas utánjárással teremhez, akik ‚fentről' jöttek, s gyakori felruccanásaikkal továbbéleszgették korábbi kapcsolataikat". Eszerint megyénk egyik-másik városában — vagy az ország bármely városában — élő állandó pesti kiállítóink „felruccanásaik"-nak, „kapcsolatélesztgetéseik"-nek köszönhetik a Nemzeti és a Csók Galéria, az Ernst Múzeum, a Derkovits-terem, a Műcsarnok kamaraterme stb. kiállítóhelyiségeit, mi több: előre furakodásuknak, aminek — horribile dictu — alkalmanként nagyobb megbízatás is az eredménye. Miért csodálkoznak a szóban forgók azon, hogy állami és művészeti szerveink azokat a művészeket — és művészetüket — támogatják, akik — és akiknek —, alkotásai realizmust igénylő művelődéspolitikai elveinkkel szinkronban vannak, vagy legalábbis megközelítik, megfelelő művészi fokon. A maguk helyén és adott körülmények között kiállíthatnak, de — mit várnak ezen túl?

Engedtessék meg, hogy a cikk fentebbi ferdeségeit a *festők* és ne a *művészek* álláspontjaként könyveljük el.

4. Műteremlakás

Bizony illetlenség — Akácz szóhasználata —, amit a műteremlakásokról tetésére. Most milliós költséggel megépültek, és az

Akácz László

Az árvíz okozta károk mielőbbi leküz

Megtetézik versenyvállalásukat

A Szegedi Konzervgyár dolgozóinak kezdeményezése

„Néhány nap múlva kezdődik a konzervfeldolgozási szezon". — Évekkel ezelőtt mindig így kezdtük május végén, június elején a Szegedi Konzervgyár munkájáról beszámoló tudósításokat. Akkor még szezonális jellegű volt a gyár termelése, ma már, mondhatni, egész évben szinte teljes kapacitással dolgozik az üzem. Hogy ez mennyire így igaz, azt a termelési adatok is jelzik.

Tavaly az első félévben 171 millió forint értékű árut adtak exportra, az idén már 200 millió forint lesz az exporttermékek értéke.

Belföldi fogyasztásra 169 millió forint értékű áru került, az idén már 232 millió forint a vállalat belkereskedelmi értékesítési terve.

Pénteken délután röpgyűléseket, termelési tanácskozásokat tartottak a gyár üzemegységeiben. A részlegvezetők beszámoltak az első félévi munka eredményeiről, gondjairól. Többek között azt is elmondták, hogy késik a borsó és a többi zöldségféle feldolgozásának kezdete, s az időjárás miatt várható a borsó, a paprika, a paradicsom és a gyümölcsök egy része érési idejének találkozása. Ez az üzemi munkában a többi között azt is jelenti:

évközi munkacsúcsok várhatók, s természetesen szaporodnak a termelési gondok is.

Ezek azonban egy kisebb kol-

Most is, mint az elmúlt esztendőben már oly sokszor, a Széll Imréné Állami díjas vezette Vosztok szocialista brigád tagjai voltak a kezdeményezők. A gyár gyümölcsüzemének szocialista brigádja a reggeli órákban tartott gyűlésen határozta el, hogy kiegészíti a pártkongresszus tiszteletére tett munkaverseny-vállalását.

Az anyagtakarékossággal, a jobb minőségű munkával, a termelékenység növelésével akarják elősegíteni, hogy a Szegedi Konzervgyár túlteljesíthesse éves eredménytervét,

s ezzel a vállalat hozzájáruljon a nemzeti jövedelem növeléséhez, annak érdekében, hogy pártunk és kormányunk könnyebben tudja fedezni az árvízkárok költségeit. Felhívással fordultak a vállalat valamennyi szocialista brigádjához, üzemrészéhez, hogy csatlakozzanak a kezdeményezésükhöz. S javasolták, tűzzék ki célul: a Szegedi Konzervgyár 1970. évi nyereségtervének 2 százalékos túlteljesítését. S kérték együttesen, mint a Szocialista Munka Vállalatának dolgozói,

forduljanak felhívással hazánk valamennyi ipari és mezőgazdasági üzeméhez, kérjék, egészítsék ki kongresszusi vállalásaikat,

s a most következő hónapokban a dolgozók és a vezetők összefogásával segítsük elő az 1970. évre terve-

ben a többi között ezeket írják:

„Mi a Szegedi Konzervgyár dolgozói is mélyen átérezzük a hazánk egyes területeit és lakosságát ért elemi csapás súlyosságát. Pártunk és kormányunk gondjai a mi gondjaink is. Sok ezer ház felépítése, még több helyreállítása, az árvíz okozta termeléskiesés pótlása bennünket is újabb cselekvésre serkent. Kormányunk elnökének a KGM Tervező Intézetében mondott beszédéből megértettük: a károk felszámolására, az elpusztult és a védekezésben felhasznált értékeink pótlására a nemzeti jövedelemnek 1 százalékos túlteljesítésére lenne szükség. Ezt mi — a magunk termelési, gazdálkodási és politikai tapasztalataink alapján is — teljesíthetőnek tartjuk. Ezért elhatároztuk, hogy az 1970. évi termelő és gazdálkodási tevékenységünk javításával, a tervezett vállalati eredményünket 2 százalékkal túlteljesítjük. A nemzeti jövedelem növeléséhez hozzájáruló vállalati eredmény növelését termelői áremelés nélkül valósítjuk meg munkánk szervezettségének javításával, eszközeink jobb kihasználásával, a termelékenység növelésével.

Felhívjuk az ipari, mezőgazdasági üzemek dolgozóit, gazdasági, mozgalmi vezetőit, hogy hasonló kezdeményezésekkel egészítsék ki üzemeikben a X. kongresszus tisz-

Pénteken Hódmezővásárh
tanácsháza nagytermében
rosi bizottsága és a KISZ
ga együttes ülést tartott.
vett Kiss Lajos, a KISZ m
Az ülés napirendjén jele
Központi Bizottság határo
város ifjúságának helyzeté
körében végzett nevelő m
latairól, a további feladato

Júliu 3—10:

A finn—m

Megyénkből 13-an l

A július 3—10-e között megrendezésre kerülő finn—magyar barátsági hét megyei programját a Hazafias Népfront megyei, illetve Szeged városi bizottsága már kialakította.

A barátsági héten 300—300 személyes küldöttség cseréjére kerül sor. A 300 tagú magyar küldöttségben Csongrád megyét és Szegedet tizenhárman képviselik; ellátogatnak a baráti Finnországba. Ugyanekkor a hazánkba érkező 300 tagú küldöttségből — terv szerint — negyvenen több napot tölte-

Eredm
mun
továb

Csendes jubileum

nyelte. Végül egy nagy tekintélyű professzor azt javasolta neki, hogy fellépés előtt igyon meg egy pohár pezsgőt. Ez viszont bevált, s attól kezdve olyan szépen beszélt, mint egy rádióbemondó. (Akkoriban még nem voltak kereskedelmi adók!)

Nagy Endre arra is rájött, hogy a kabaré csak akkor lehet népszerű, ha egyben közéleti is. Valamint arra is rájött, hogy a kabaré alapvetően ellenzéki műfaj. A kormánypárti kabaré olyan anakronisztikus, mint klónozás közben az orgazmus.

Nagy Endre kabaréját rendszeresen látogatták a politikusok, miniszterek, parlamenti képviselők is. Akkoriban még ők röhögtek a kabarén...

Volt is nagy felháborodás a humorszakmában, amikor az egyik mosdatlan szájú szenátor azt merte mondani, hogy a parlament – az kész kabaré! A kabarettisták – személyes megtámadtatás okán – kikérték maguknak a méltatlan összevetést, rámutatva arra, hogy a kabaréban nem lehet mellébeszélni, ott mindenki tisztában van a szerepével, a rezonőr nem akar nemzeti hőst játszani; nem is szólva arról, hogy a kabaré mandátuma nem csak négy évre szól. A kabarét a politikusok az elmúlt 90 évben többször is próbálták betiltani. Nevük azóta már feledésbe merült, de Medgyaszay Vilmára, Salamon Bélára, Békeffyre, Kellérre, Mikesre, Somogyira, Ősz Ferencre, Komlósra még ma is emlékezünk.

A műfaj arzenálja egyébként mérhetetlenül gazdag és hatásos, de az az igazság, hogy a kabaré rendszert vagy kormányt még soha nem döntött meg. Viszont mindig tudta, hogy melyik fog megbukni. Na de ne rohanjunk így előre, hiszen most arra a 90 évvel ezelőtti márciusra emlékezünk.

Nagy Endre kedvenc célszemélye Kossuth Ferenc volt, Kossuth apánk legidősebb fia, aki – évtizedekig tartó kényszerű emigráció után – nagy diadallal tért haza a századfordulón. Kossuth Franci európai szemléletű, nagy tudású polihisztor volt, csupán egyetlen dologhoz nem értett: a politikához. De mint ahogy ez már lenni szokott – ezt szerette csinálni a legjobban. A Wekerle-féle koalíciós kormányban (mint azóta mindegyik, természetesen ez is szakértői kabinet volt) még miniszteri tárcát is kapott, de Nagy Endre hamarosan megutáltatta vele a bársonyszéket, mert a kabarében minden este ő volt a célpont. Vértolulásos hanglejtését, demagóg kirohanásait is remekül tudta utánozni. Az egész város a kis Kossuthon röhögött, és már mindenki meg volt győződve arról, hogy teljesen alkalmatlan mindenféle politikai posztra, de közben egy igen érdekes dolog történt. Kossuth Ferenc mind az ismertségi, mind a népszerűségi listán egyre előkelőbb helyre került. A közvélemény-kutatók még azt is jósolták, hogy a következő ciklusban akár miniszterelnök is lehet.

Nagy Endre megdöbbenve tapasztalta, hogy a kabarénak ekkora hatalma van. Idejében észhez tért, és nehogy valami jóvátehetetlent tegyen; többé a szájára sem vette az ifjabb Kossuth nevét. A számítása szerencsére bejött: a botcsinálta politikust lassan elfelejtették, a következő választáson még a parlamentbe se került be.

Persze az utódok nem sokat tanultak Nagy Endre példájából.

Tarnai Bárdos

ügyesebb módja annak, 000 forintot megspóroljon!

DA **E 2200/D Zárt** KISTEHERAUTÓ, NETTÓ *1 949 000 forintért.*

IS KELL – ÉS AKI ÜGYES, MÁR RÉGÓTA TUDJA, MI MINDENT NYERHET A STEHERAUTÓVAL. *Tágas raktér, takarékos motor* ÉS EGY REMEKÜL MŰKÖDŐ *Szat* TELJES KÖRŰ SZERVIZSZOLGÁLTATÁSSAL, NA ÉS PERSZE A *3 év vagy* ! DE AMI MOST JÖN, ATTÓL MÉG AZ *okosabbaknak* IS LEESIK AZ ÁLLUK: **90 000 forinttal** OLCSÓBB, ÍGY AZ ÁRA MINDÖSSZE NETTÓ **1 949 000 Ft.** I VOLT ILYEN KÖNNYŰ *leleményesnek* GYEKSZÜNK IS EGY KICSIT, HISZEN AZ CSAK ADDIG ÉRVÉNYES, AMÍG A KÉSZLET TART.

mazda
HA ÉN MAZDA LENNÉK

a modellekről a MAZDA MOTOR HUNGARY e-mail címén: mazda@mazda.hu

GARY, 1194 Hofherr A. u. 38–40., Tel.: 282-6566 Fax: 282-9767 AUTO FOCUS GM, XV., M3 autóp. 12. JDA Kft., 1037 Vörösvári u. 123., Tel./Fax: 168-9620 PROFI BT, 1131 Reitter F. u. 164., Tel.: 129-1604, 63 Batsányi J. u. 47., Tel./Fax: 403-0212 1106 Kerepesi út 121. Tel.: 30/506-126 **Ajka:** EYKO Kft., -637 **Balassagyarmat:** GÁL és FIAI Kft. 2660 Kóvári u. 6/A., Tel./Fax: 35/314-355 **Békéscsaba:** ozi u. 108., Tel.: 20/262-223 Fax: 66/323-155/30 **Cegléd:** ZAKAR és TÁRSA, 2700 4. sz. Főút 69. km., TO-TOLDY CENTER 4030 Mikepércsi u. 160–162., Tel./Fax: 52/314-162 **Gyöngyös:** AUTÓ BALÁZS 7/301-626, Fax: 37/315-015 **Győr:** SILVER MOTOR Kft., 9028 Fehérvári u. 75., Tel./Fax: 96/419-087 22 Kossuth u. 8/0., Tel./Fax: 74/431-825 **Kaposvár:** TÓTH és Tsa Kft., 7400 Damjanich u. 98., Dakó Tibor, 6000 Mindszenti u. 2. Tel.: 76/485-715 Fax:76/487-810 **Miskolc:** SZEGEDI ülőtéri út 3. Tel.: 30/384-034 **Nyíregyháza:** EURO-GATE Kft., 4400 Debreceni u. 318/A., Tel.: 42/490-026 S Kft., 7630 Buzsáki u. 1–3. (a Budai Vámnál) Tel.: 72/239-890, Fax: 72/239-190 **Soltvadkert:** SOMA Kft., 81-939 **Szeged:** MAZ-DU BT, 6727 Bajai u. 2/A., Bemutatóterem: 6720 Feketesas u. 28., Tel./Fax: 62/326- Kft., 8000 Balatoni út 19., Tel./Fax: 22/340-150 **Szolnok:** ZAKAR és TÁRSA Kft., 5000 Magyar u. 7. QUADROTA Kft., 9700 Vörösmarty u. 9., Tel./Fax: 94/325-678 **Vác-Sződliget:** AUTÓ HORÁNYI Kft., 86, Fax: 27/311-203 **Zalaegerszeg:** AUTÓ PÉTER Kft., 8900 Balatoni u. 3/A. Tel./Fax: 92/325-339

Népszabadság 1997 nov. 22.

Konszolidáció az Akadémián

Átalakulás előtt a kutatóintézeti hálózat

Határozott lépésre készül a Magyar Tudományos Akadémia vezetése. A mai és a holnapi igényekhez és lehetőségekhez szeretné igazítani kutatóintézeti hálózatát. A belső szóhasználattal konszolidációnak nevezett átalakítás szükségességéről, módjáról és alapelveiről szól az MTA elnökének cikke.

A magyar állam önálló, a felsőoktatástól független kutatóintézetek működtetését bízta a Magyar Tudományos Akadémiára. Ez a széles hálózat 1949-től fokozatosan alakult ki. Az intézetek alapítása és további fejlesztése követte a szovjet rendszer ipari-hadi, majd gazdasági konszolidációs célrendszerét. Ahogyan – részben – a világ más részein kialakult tudománypreferenciákat. Így nyíltak meg az ötvenes években a fizikai – elsősorban atomfizikai –, egyes társadalomtudományi, majd később a kémiai, a biológiai, az informatikai és számítástechnikai intézetek. Az állam – ahogyan a tárcák mellé telepített kutatóintézeteket, úgy az akadémiai hálózatot is – részben a költségvetésből közvetlenül, részben az állami tulajdonban lévő vállalati szférából közvetetten finanszírozta és látta el megrendelésekkel. Már csaknem húsz éve, 1978-ban felmerült azonban az igény, hogy kutatóhálózatot kritikai vizsgálatnak kell alávetni.

A fűnyíró elv

A koncepcionális felülvizsgálat ennek ellenére mindmáig elmaradt. Az 1980-as években megindult és 1989-ben felgyorsult reformfolyamat elakadt. A hangsúly ugyanis nem a belső reformra esett, hanem a kutatóintézetek rendszerének megvédésére. Ez a védelem persze önmagában sikeresnek mondható, jóllehet, a magyarországi akadémiai kutatóhálózat egyébként is kevésbé sérült, mint a szomszédos, egykori szocialista országok hasonló intézményrendszere. 1994-ben törvény is kimondta a felsőoktatástól független kutatóintézetek fenntartásának szükségességét. Az akadémiai törvénytől függetlenül azonban mind gyakrabban kérdőjelezték meg ezen intézethálózat fenntartásának lehetőségét. Egyesek a fejlett nyugati országok – mindenekelőtt az angolszász országok – példáira hivatkozva kívánták a költségvetés és államháztartás tudományra szánt forrásait az egyetemi-felsőoktatási kutatás céljaira átcsoportosítani. Intézethálózatunk kutatói erkölcsileg és egzisztenciálisan sem érezhették magukat biztonságban. Megrázó erejű volt az erkölcsi mellett az 1990 után fokozatosan elhatalmasodó gazdasági csőd. Eközben pótolhatatlan veszteségek érték a hálózat emberanyagát és műszerállományát. Azok a természettudományos intézményeink sikereket értek el, amelyek az állami termelési szektor megrendeléseinek elmaradása után intézeti költségeik nagyobb részét a nemzetközi pályázatokból, hazai termelői-kutatói megrendelésekből igyekeztek pótolni.

Az 1990-es évek közepéig tartó folyamatos és katasztrofális akadémiai költségvetés-csökkentés fűnyíró jellege végleg rádöbbentette a kutatóintézeteket a változás szükségességére. Világossá vált, hogy a költségvetésből nem lehet finanszírozni az elmaradt állami-vállalati megrendeléseket, a korábbi módon képtelenség a hálózatot fenntartani. Az állam teherbíró képességét és a tudomány nemzetközi fejlődési irányait összhangba kell hozni.

Újra kell formálni

Az Akadémia vezetése ezért elhatározta, hogy nem a kutatóintézeti hálózat minimális szinten tartását kísérli meg elérni a tudománypolitikánál, hanem az intézeti rendszer konszolidálására vállalkozik. Mérlegre teszi, vajon szükséges-e az adott diszciplínán belül a felsőfokú képzéstől független (illetve főfoglalkozásban) kutatói közösségeket fenntartani; ha igen, akkor annak akadémiai vagy más keretek között önálló kutatóintézeti vagy gyűjteményi, tanszéki bázison kell nyugodnia.

Az akadémiai vezetés tehát arra vállalkozott, hogy elvégzi az 1949 után kialakult kutatóintézet-hálózat újraformálását. Konszolidálni kíván, azaz a minőségileg magas szinten művelhető, megfelelő emberi és anyagi feltételekkel rendelkező tudományterületeken megtartani az intézeteket. Konszolidálni kíván, azaz megvizsgálni, hol van szükség bővítésre vagy új kutatóhelyek teremtésére. Konszolidálni kíván, azaz az új, megfelelő szintű intézethálózat szükségességét elfogadtatni a törvényhozással, a végrehajtó hatalommal, a társadalommal. Konszenzusra van tehát szükség: az ország belátható teherbíró képessége, a tudomány öntörvényszerűsége és az ország igényei között. A kormány és az Országgyűlés e szándék elismeréseképpen meghatározott összeget bocsátott az 1997. évi költségvetésből az intézetkonszolidáció ez évi költségeinek fedezésére az MTA vezetése számára.

Ezt a tudománypolitikai feladatot látja el az a kilenctagú bizottság, amely az elnök vezetésével az Akadémia választott vezetőiből áll.

A kiinduló elvek az illető tudományág igényei, a minőség követelménye, a jövő lehetőségei és a magyar társadalom elvárásai voltak.

A bizottság az ezredforduló Magyarországán nagyon is változatos szervezeti és finanszírozási formában működő kutatóintézeti rendszert képzel el. Nem kíván egy újabb, fél évszázados merev intézményi rendszert létrehozni. Ugyanakkor legalább részben pótolni szeretné az 1980-1990-es évek világszerte végbement és itthon elmaradt fejlesztéseit. A folyamat irányítói tisztában vannak azzal, hogy e konszolidáció a hazai tudománypolitika több ellentmondására hívja fel a figyelmet. Így többek között arra is, hogy az akadémiai intézethálózat több része olyan tevékenységeket is ellát, amelyek nem kutatóintézeti, hanem inkább egyetemi vagy gyűjteményi feladatok. A bizottság azzal is tisztában van, hogy kutatóintézeteink – pontosabban telephelyeik és szervezeti rendjük – létrejöttét az elmúlt évtizedek során politikai személyek, tudós egyéniségek határozták meg. A bizottságot a szervezeti megoldásokban a kutatói tevékenység hatékonyságának elve vezeti.

Tudatában vagyunk annak, hogy munkánk végén fel kell tenni a kutatóhálózatot, illetve az egész Akadémiát működtető és kiszolgáló személyzet számára is a kérdést: vajon milyen hatékony munkát végeznek és mennyire vannak felkészülve az új tudománymenedzselési szerepekre.

Három szakaszban

Azt is tudjuk, hogy a színvonalas kutatóhálózat önmagában nemzeti érték. Világszinten gondolkodni, kutatni, írni, tanítani képes értelmiség fenntartása minden tudományágban szükséges. Ezen belül is különös hangsúlyt helyezünk azokra a tudományágakra vagy részterületekre, amelyek a magyarság szállásterületének földrajzi viszonyaival, növény- és állatvilágával, valamint embertani kapcsolataival foglalkozik. A tudomány szervezeti egyetemessége követeli meg tőlünk, hogy ezeket a kutatási tevékenységeket mi, itt élő tudósok végezzük el.

Az intézeti konszolidációt folyamatnak képzeltük és képzeljük el. Terveink szerint az 1997. évi májusi közgyűléssel zárul az első szakasza. Közben elkészülhetnek a tervek az újabb fejlesztésekről. Ez a konszolidáció második szakasza, amelyről a decemberi közgyűlés foglal majd állást. Végül a harmadik szakasz az 1998. decemberi közgyűlésig tart: ekkor állnak fel az új intézetek, épülnek ki az új létszámok és foglalják el a végleges telephelyeiket.

Glatz Ferenc

HÓCIPŐSARO

A félpályás úttorlaszok kormánybúcsúztató töm lések szezonjában szó mentünk el egy jeles jul mellett: 90 éves a magyar ré.

1907 márciusában sz Bonnbonniere Kabaré n akkori Teréz (majd eg Lenin) körúton, a mai mozi helyén. Származás dig is vitatott volt, bár szakértők egyetértenek Nagy Endre volt a szü Hogy az anyja ki volt, tudjuk, bár elég gyakra gették őt az elmúlt kile zedben. Bölcsője körül les személyek bábás mint Ady Endre, Mol renc, Bródy Sándor, H nő, Karinthy Frigyes – i azt sem tudjuk pontos ki tartotta a keresztvíz

Nagy Endre volt a ka faj első konferansziéja. már nincs, ma szóvivő juk ezt a szerepkört. N rét a jóisten is konfera teremtette, ugyanis raccsolt, és orrhangon De annyira, hogy a ma Majláth Mikes, Farka Verebes István együtt tudnak úgy dadogni, és nazálni, mint ő. Pr gény logopédushoz me reménytelennek tartot zetet; próbált a nyelve csot tenni, de azt meg n

A
hogy

A SIKERHEZ
Mazda E 220
Mazda-keres
100 000 km
AZ **E 2200/D**
TALÁN MÉ
LENNI, FELT
E 2200/D Zár

Bővebb

Budapest: MAZDA
km. Tel./Fax: 307-3
Fax: 129-6087 SZ
8400 Hársfa u. 7
AUTÓ-EXPANZIÓ
Tel./Fax: 53/313-13
3200 Róbert Károl
Kakasd: HILCZ é
Tel./Fax: 82/421-
AUTÓÉRTÉKESÍT
Pécs: SCHNEIDER
6230 Kossuth u. 11
555 **Székesfehérvá**
Tel./Fax: 56/422-5
2133 Horgásztói

megírva

Akai Kristóf

jezsuita, ~~építőmester~~

Kemény Lajos:

l. Mű- és művelődéstörténeti adatok Kassa város életéből a rokokó korban.

Arch. Ert

1916. 218. l.

A kassai kálvária-templom építése munkálatait vezette Litzky Nikodém építőmester tervei szerint 1750-ben

AVSTRIAE
DALMATIAE

Akay (Akai) Kristóf

jezsuita atya,

képíró ?

Kassa 1741.

l. Arch. Ért.

1916. 229. l.

1741. Kassa város tanácsának két vegzése említi az akkori kassai katonai főkapitány archépének megfestésével és a „Halálra vált Krisztus urunk" kongregatiója Szamára való könyv elkészítésével ~~körül~~ kapcsolatban. ~~Lehet~~ A képért 4 aranyat, a könyvért 8 ~~[illegible]~~ forintot utalnak ki

kezbesítettem. Eljárásom kissé divergá

kezeihez. Lehet, hogy a megrendelésnek ő tett eleget, vagy csak közvetítette azt. Műveri hajlamára mutat, hogy 1750.

ország által mintegy kiindulási pontul
elhivásnak engedni vonakodtak. Bem
edig csak úgy biztosíthatja a Porta
szándéka, megmutatta az által, hogy
ogja a neutralitás feltételeit teljesíteni.
ntossága van, hogy az említett követek
llett sem birhatták a Portát más hatá-
f. Andrássy Gyula.»

becsapásra vonatkozó napiparancsa
ól:

eg fő Vezérsége. Napi Parants. Oknán,
én 1849. Azon szorossan nyomultunk
ven egy része a Muszka seregnek egy
lt volt bé Erdélybe..... Első gondom
sóig vissza nyomni és az Oitozi szo-
utat nyitt, ujból el foglalni. Moldovába
ét az Ellenségnek .... ki üsmerhessük.
atárt át léptük, és nehány száz lépésre
tunk. Egy Négy Zászlo Alybol állo
Alyba Ezer Ember, őrizte ellenünk a
nadásainkal mindenkin győztünk kit
itiokat, melyeket az Ellenség egymás
védeink nagy merészséggel rohanták

Akay Elemér

Bronts Lajos cikke említi Feszl Frigyes, Zielinszky Szilárd, Ney Ákos, Akay Elemér és Ertl Róbert terveit-elgondolásait a budapesti pályaudvarokkal kapcsolatban.

Bronts Lajos: Elgondolások és tervek. Hozzászólás a pályaudvarokról szóló cikkhez.
Budapest, 1970. 2.sz. 30. l.

Akay Elemér

tervét a budapesti pályaudvarok elhelyezésével kapcsolatban említi-ismertetí

Dvonts Lajos: Az átmenő személypályaudvarok kérdéséhez. - Budapest, 1970. 7.sz. 28-29. l.

Akay Elemér ~~építész~~ mérnök M.D.K.

Forbáth Imre, Deli Lajos és Faragó Ferenc építészekkel közösen készített terve Pozsony, városszabályozási és vasutrenderezi pályázatán, az egyetlen magyar terv volt, mely két csehszlovák pályazmú mellett díjazásban részesült.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1931. 65.köt. 244-252. old. 1-5. á.

Akantisz Viktor

grafikus

M.D.K.

1901-ben megjelent Petőfi költeményeinek

illusztrátora

Nagy Lajosa: Petőfi illusztrációk.

M.M.M. Évkönyve 1952, 155 l.

MDK

Akantisz Viktor, graf.

751. Malonyay János:Anthropokalypsis....

A.V. leirta és diszitette . 59.l.

752. K.J.Á.J./Ágoston József:" A nagytapolcsányi csuda" v."Az első csizma Nyitra vármegyében.".Bp.1906.

Dr.Szemlér Lőrinc gyüjteményének aukciója.Bp.1936. Árv.Közl. 1936. 5.rk.sz. melléklete.

Könyvdiszek. Könyvillusztrációk. 59.l.

tás ellen legalább 20 felebbezésnek kellene befutnia.

Eddig a tény, a két szembenálló vélemény.

Semmi oka sincs lelkésztestvéremnek, hogy a korra és rangra hivatkozással mentegesse magát az ellenvélemény bátor kimondásáért. Annál kevésbbé, mert vártam erre az ellenvéleményre. Számomra

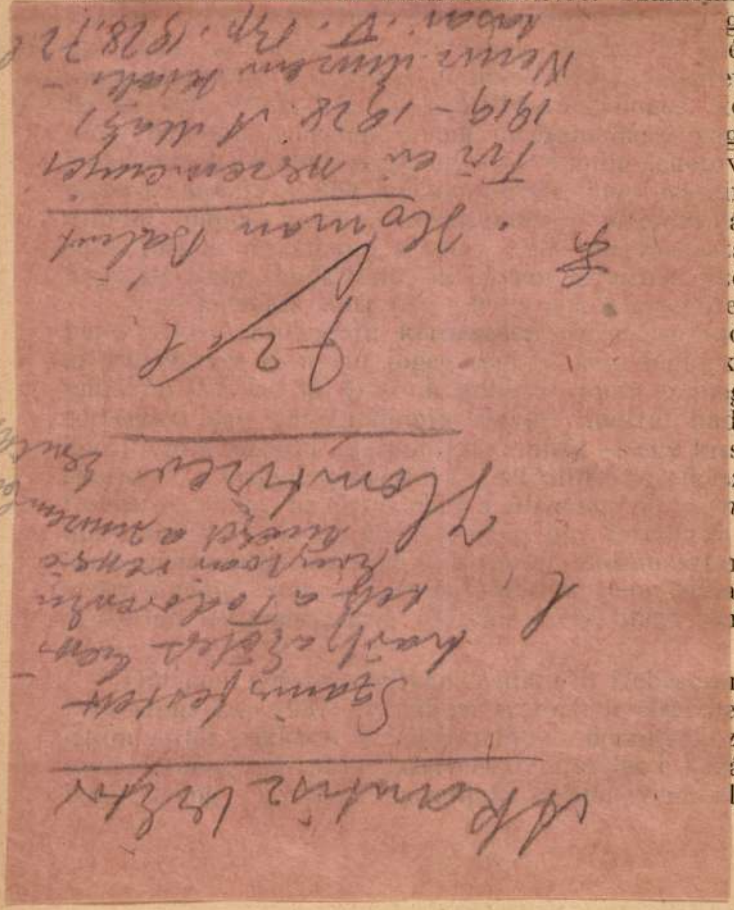

bitérium kívánsága ebben a §-ban honorálva van“ (842. lap).

Több mondanivalóm nincs. Lelkésztestvérem hivatkozott cikkében kifejezést adott annak, hogy én bizonyára revízió alá veszem eddigi álláspontomat. Ne vegye tőlem rossz néven, ha nem teszem. Nyilván azért, mert nem lehet.

Kelemen Gyula, esperes.

ley János

amely az övé lesz, ha az égbe kerül s ott Istenben felolvad. „Ettől a naptól fogva minden megváltozott előttem. Isten tökéletessége, bölcsesége, tisztasága, szeretete mintha mindenben megnyilatkozott volna: a fellegekben, a kék égben, fűben-fában és virágban; napban-holdban és a csillagokban; az egész természetben, amely elmémet annyira foglalkoztatta...“ Húszéves korában egy „lemondó és odaszentelési bizonyítványt“ írt alá, amely csodálatos pályafutásának kiinduló pontja lett. „A megtérés — írja később — Isten hatalmának nagy és csodás megnyilvánulása, Aki az emberi szívet pillanat alatt megváltoztatja, az eddig halott lélekkel az életet közli; jóllehet az akkor beoltott kegyelem az egyikben lassabban, a másikban gyorsabban bontakozik ki.“ Ennek a szigorú kálvinistának a szemében a föltétlen kegyelem kizárt minden habozást és meghátrálást.

A *Wesely* megtérése egész máskép történt. Ez a megtérés az Ágoston és a Luther félelmetes és hosszú krízisét mutatja, a Pál apostol által a Róma VII-ben

MDK

Akantisz Viktor

Jókai emlékkiállitás. A M.Nemz.Muz. kiáll. III.

Bp. 1925. 13 l.

Akantisz Viktor

vod

a

Jókai emlékkiállítás

A Magy Nemz. Mus.

kiállításai. III. Bp

1925. 13. l.

mes bekecsén a gombok nagy

irásának másával:

„Szentkirályi L

Nádor Ispányi Ise

s a czimer után balra: „M

jobbra: „Ungarische

s középüst: „Ki

Ponori I

Gram

Könyomat, az alak nagy

Ltha 8030

Akantisz Viktor

wód

Szikabonyi Antal =

A Magyar Nemzeti Muzeum könyvtára cinyegyzékei.
Magyar Bibliofil Szemle. 1924. 205. l.

HELYSÉG

BÉCS.

VÁRMEGYE

ŐRZÉSI HELYISÉG

TULAJDONOS

grof Csáky Napoleon.

SZAKCSOPORT

Festm

KOR

16

MÉRET

TÁRGY

grof Csáky Kriszting

LEIRÁS (ANYAG, ÁLAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS)

szép séjenek ra
és Draskovich ezbegye, Ber
idejeből. – Nyitott oszlop
sal mellett állva, felemelt j
az ektalon nyugvó ölebet
díszű ruhában mutatja
~~Hasonl~~ Pastell arcki
Kastely [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
fönrak és magasrangu [illegible]
sertottak. 1711-1714 [illegible]

FÉNYKÉP, RAJZ

Akantisz Viktor

Irod

Langer M. A magyar és külföldi bibliofília története. Bpest, 1936. 71. l.

(Akantisz Viktor)

Könyve.

(-) Dr Todoreszku Gyula
és neje Horváth Aranka
Régi magyar Könyvtár
Bp. 1922. 8-r. XVI, 119 l.
10 önálló melléklettel.

Akantisz Viktor

A könyvtár restaurátori és díszítő munkájában A és kivette részt

lásd

Magyar Könyv-szemle

1923. 267, 268, 269 l.

Gulyás Pál: Akantisz Viktor: Dr. Todorovics Gyula és szege Horváth Aranka régi magyar könyvtára. (A M. N. Muzeum Könyvtárának anyagszerke VII. k.) Bp. 1922.

Akantisz Viktor

Anonymus - térkép rajzolta, Pais Dezső tervezete alapján fenti

Megjelent =

Pais Dezső - Magyar Anonymus. Béla király jegyzőjének könyve a magyarok cselekedeteiről.

Bp. 1926.

A Napkelet Könyvtára 14. sz.

lepiota procera

özlábgomba

Akantisz Viktor

l.

M. Bibl. Szemle

~~1924. 204. l.~~

229. l.

~~1925. 104. l.~~

~~176. l.~~

~~263. l.~~

rámia.

5–1810.–

ányérok, tálak
obozok, várak
annák. stb.

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

Buda.

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

ürüntő csaladból származó, a holicsi fonyen-
ű vezetőjéből lett budai gyáros munkái.
án az első fonyencegyárát. Egy ón-
lója, mely az antimon felhasználásá-
tlanná teszi. Mintán Magyarországon
igazságtalanul itélkezik találmányá-
mányait, de Bécsben elismerik találmá-
ik gyártását és készítési módjának más
ását. – Fajtái szerint:
kkos alakítású rózsákkal dekorált
dissel (1, 5, 7, 10–16) ábr., rézkarc szerű di-
arak, rákos tányérok (2 ábr.)

(Akantisz Viktor)

könyve

L) A Todorescu-
Horváth-könyvtár.
Bp. 1922. A Magyar
Nemzeti Múzeum könyv-
tárának ajándéka.
VII. k.

< Akantisz Viktor >

Könyve

< > A vízfestés alapvonalai.

Útmutató a vízfestés (aquarell) elsajátítására kezdők, tanulók és munkedvelők részére.

14 képpel.

Bp. 1901.

A T

gyi miniszternek 1944.évi junius hó
yarországi Református Egyház Egye-
ntézett leiratának másolata:

sztésére értesitem a nagyméltóságu
országos Bizottsága javaslatára a mű-
nntartására rendelkezésémre álló hitel
f.templom helyreállitásához való hoz-
ögözi ref.templom falképeinek helyre-
ref.templom falképeinek helyreálli-
ef.templom falképeinek helyreállitására
bá megengedt m,hogy a kisebb helyreál-
t összegből szükség szerint az illye-
sa is támogattassék.

Akantisz Viktor

fertő

Nul. 1864. decz. 8.

Jászfeinyszarvban

Sajat Eszleje

Vasárnap
13
Ipoly vt.

Hétfő
14
Özséb hv.

Kedd
15

Protestáns naptár
Augusztus

V	13	Ipoly
H	14	Özséb
K	15	Mária
S	16	Ábrah.
C	17	Anaszt
P	18	Ilona
S	19	Huba

Uj-Görög n.
Augusztus

V	13	Maxim
H	14	Mik.
K	15	N.B.A
S	16	Miron
C	17	Flor.

Akantisz Viktor

Akantisz Viktor. A vízfestés alapvonalai. Útmutató a vízfestés (aquarell) elsajátítására kezdők, tanulók és műkedvelők részére. 14 képpel. (8-r. 38, 1 l.) Bpest, 1904. Vass József. 1·—.

Akantisz Viktor. Az olajfestészet. Gyakorlati útmutató kezdők, tanulók és ismétlők számára. Számos ábrával. (8-r. 40 l.) Bpest, 1904. U. o. 1.—.

NYOMTATVÁNY.

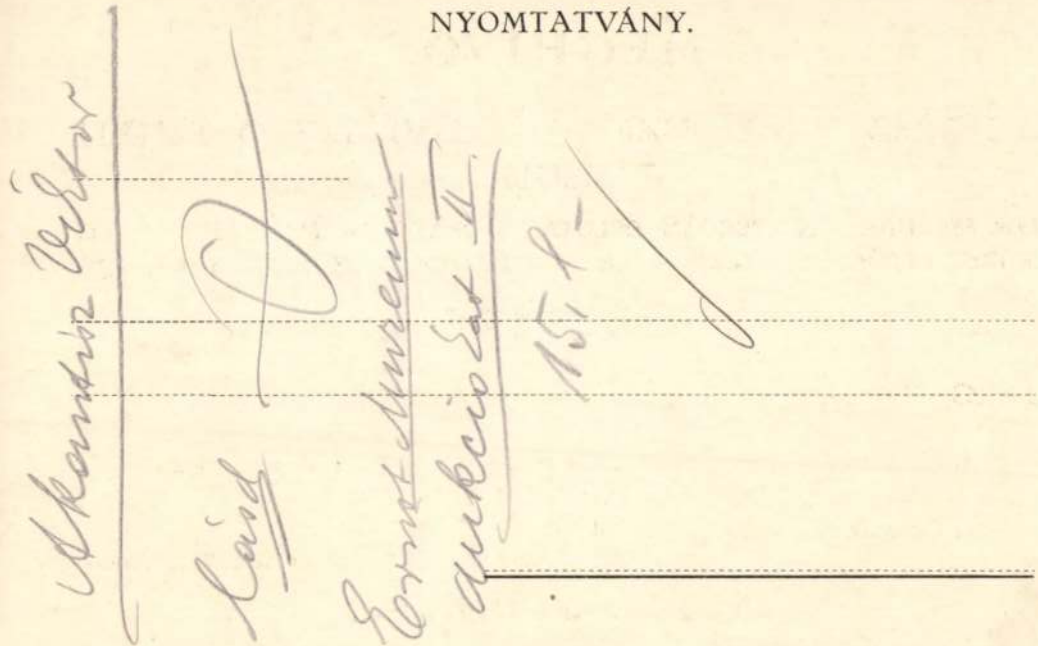

30.122. — K. M. E. Ny.

MEGHÍVÓ

AZ ORSZ. M. RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

1939. FEBRUÁR 1-ÉN SZERDÁN DÉLUTÁN 6 ÓRAKOR A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ELŐADÓTERMÉBEN (VIII. BAROSS-UTCA 13. SZ. FDSZ.) TARTANDÓ

ÜLÉSÉRE

TÁRGYSOROZAT:

1. Nyírségi műemlékek. (Lux Géza, Genthon István és Szentiványi Gyula beszámolója. Vetített képekkel.)
2. Csányi Károly másodelnök záróbeszéde.

GEREVICH TIBOR
elnök

Vendégeket szívesen lát a Társulat.

Akantisz Viktor

Laid
a
Malonyay Jánoshoz:

Anthropokalypsis
avagy jelenségek az
emberiség jövendő-
jéből.
Leirta és dedikálta
Akantisz Viktor
Bp. 1916.

Rumi-úti fiók-telefon: 255.

Erdőkitermelés, kemény- és puhafa-nagyraktár

Tüzifatelep

Bérfűrészelés, bérgyalulás

Eladás nagyban és kicsinyben

Saját iparvágány

MARTINEUM R.-T., SZOMBATHELY

Akantisz Viktor

1.

Rég. Társ. Évk.

I. 1920-22. ~~201. l.~~
206. l.

Az Orsz. Magy. Régészeti Társ. Évk. I. évf. 1920-22. Bp. 1923. 206. l.

✓

Ismerbette a Todoreszkis. Könyvtárt a Rég. Társulatban

AKANTISZ Viktor grafikus

Gulyás I. 319-320.h.

Akantisz Viktor

Jeszenky István ~~ko~~ do
közjegyző Budapesttör-
tenetére vonatkozó könyv-
tára került a Fővárosi
Könyvtárba. Minden
egyes könyve fenti könyv-
táblaival van diszitve.

Kremmer Dezső: A
Fővárosi Könyvtár.
Magy. Bibl. Szemle

1924. 229. l

III 3-107

127

Pl.
N. M 1906

261

olasz festő.

del, II. 209

(Akantisz Viktor)

(?) A Magyar Bibliofil Szemle könyvdi-nítéseiről. Magyar Biblófil Szemle

1925. 104–5. f. 176 l.
263 l.

Régi magyar nyomtatvanyokból legalkalmasabb fejtecket A. (átrapolta szükség szerint)

Jókai Mór művei. 50 kötet. Díszkötésben. Cent. kiad. 500.—
Magyar klasszikusok. 60 köt. Vszk. 450.—
Magyar remekírók. 55 kötet. Vszk. 500.—
Műveltség könyvtára. 11 köt. Fbőrk. 250.—
Mai világ képe. 4 kötet. Díszköt. 120.—
Nagy háború írásban és képben. 7 kötet. Vászonkötésben 120.—
Napoleon. Die Memorien seines Lebens. 5 Bände. Prachteinband 180.—
Pallas Lexikon. 18 köt. Ered. félbk. 150.—
Ráth Gy. Az iparművészet könyve. 3 kötet. Sok kép és műmelléklettel. Vászonkötésben 250.—
Révai Lexikon. 21 köt. Ered. vszk. 700.—
Shakespeare összes színművei. 6 kötet. Vászonkötésben 150.—
Die sieben **Todsünden.** 7 Bände. Illustriert. Prachteinband 160.—
Stringberg's werke. 46 Bände. 500.—
Uj Idők lexikona. 24 köt. 12 díszk. 300.—
Vereckétől napjainkig. (Magyarország története) 5 kötet. Félbőrkötésben 180.—
Zilahy Lajos művei. 15 kötet. Eredeti piros vászonkötésben 200.—

UJABBAN BESZERZETT MÜVEK.

Abbatis Anianensis. S. Benedicti. Opera Omnia. 1864. Kötve 100.—
Abderhalden E. Lehrbuch der Physiologie. 4 Bände. Mit 775 Theils farbigen Abbildungen. Geb. 150.—
Ábrahám H. és Szijártó M. Elemi fizikai kísérletek. 2 kötet 100.—
Ady E. válogatott versei. Jaschik színes képeivel, finom papiron félbőrk. 35.—
Ágoston P. A mi útjaink. (Magyarország jövője.) 10.—
Ahlers W. Die Jagd. Mit 39 Abbild. 25.—
Akantisz V. és Rozsnyai K. A sakkjáték legújabb nagy kézikönyve. 360 ábrával. Kötve 60.—
B. Ambrózy B. A méh. 628 képpel. 100.—
Anderlik E.—Feimer L. Mechanika. 60.—
Andrée W. L. Die Statik des Eisenbaues. Mit 810 Abbildungen. Geb. 50.—
Anthologia Humana. 5000 év bölcsesége. Szerk. Hamvas B. Kötve 24.—
Gr. Apponyi H. Uti- és vadásznaplóm Indiából és a Himaláyából. 221 képpel. Kötve 60.—
Áprily L. A láthatatlan írás. Kötve 16.—
Arany János összes munkái. 5 kötet 4 díszkötésben 100.—
Ardos F. Batik munkálatok és bőrdomborítás. 76 ábrával. 15.—
— Az ékrovás. (Kristálymetszés) 81 ábrával 15.—
Assisi Szent Ferenc virágos kertje. Fioretti. Ford. Kapossy J. Giotto 8 képével. Kötve 26.—
S. Thomae **Aquinatis** Summa Theologica. 6 kötet. Kötve 180.—
— Summa Contra Gentiles sen De Veritate Catholicae Fidei. Kötve 30.—
Bach élete és művei. Lichtenberg E. 20.—
Bagossy B. Elektromos erőátvitel. 30.—
Bakos S. Az elektromosság a gyakorlatban. 144 ábrával. Kötve 30.—
Balanyi Gy. Assisi Szent Ferenc. Sok képpel. Kötve 25.—
Balog A. Gázgépek (belsőégésű gépek) működése. 120 ábrával 20.—
Barna G. Gépszerelők és géplakatosok kézikönyve. 30.—
— Vas- és fémipari kézikönyv. 30.—
Barra Gy. A menyiségtan tanítása. 35.—
Baudelaire Ch. A romlás virágai. Végleges magyar kiad. Szabó L. Kötve 28.—
— Versek a Les Fleurs Du Mal-ból. Franyó Z. Merített papíron bőrköt. 90.—
Baumann J. Das Handbuch des Süssmosters. Mit vielen Abbildungen. 30.—
Bedő A. Erdőőr vagy az erdészet alapvonalai. Kötve 60.—
Beethoven összes szimfoniái. Irta Falk G. Kötve 30.—
— zongora-szonátái. Irta Lichtenberg E. Kötve 20.—
— és a magyarok. Irta Papp V. Ktve 20.—
Bein K.—Bogyó S.—Havas M. Politikai számtan. 2 kötet. Kötve 100.—
Beke M. Diffeneciál- és integrálszámítás. 2 kötet. Kötve. **Ritka!** 300.—
Bellini S. Zachar J. Kötve 20.—
Bendetz M. A grafológia tankönyve. 154 írásképpel. 24.—
— Grafologiai tanulmányok. 181 írásképpel. 28.—
Bangt Berg. Tiger und Mensch. Mit 63 Tafeln. Geb. 50.—
Biblia története a magyar nép számára. Irták Radó P. és Varga O. Ó- és újszövetség. Díszkötésben 40.—
Biblia. Az Ószövetség története a szentírás alapján. Irta Rad. P. Képekkel. Díszkötésben 50.—
— Újszövetségi szentírás Vulgata szerint. Káldi Gy. Képekkel. Díszkötésben 40.—
Bíró J. A modern grafológia. 266 ábrával. 20.—
Bloch J. A hegedűjáték és tanítási módszere. 80 ábrával. Kötve 30.—
Bonta G. Lakkozás az iparban. 18.—
Böttner J. Praktische Gemüsegärtnerei. Mit 373 Abbildungen. Geb. 40.—
Brandt K. Fährten und Spurenkunde. Mit 110 Abbildungen. Geb. 30.—
Brennecke L. Alapok építése. 886 ábrával. Félbőrkötésben 40.—
Buchinger M. Küzdelem a szocializmusért. Kötve 40.—
— Októberi forradalom emigráció 40.—
Büchler S. A zsidók története Budapesten. A legrégibb időktől 1867-ig. Ktve 20.—
F. Buck. Eleven zsákmány. 16 képpel. Kötve 30.—
Bunyan J. A zarándok útja. A jelenvaló világból az eljvendőbe. Képekkel. 30.—
Cassiodori. Magni Aurelii Opera Omnia. 1865. Kötve 100.—
Chamissos Werke in 5 Teilen. 2 Bände. Halbleder 30.—
Colerus E. Az egyszeregytől az integrálig. 20.—
— Phytagorastól Hilbertig. 20.—
— A ponttól a négy dimenzióig. 148 képpel. Kötve 20.—
Cserháti S. Általános és különleges növénytermelés. 2 kötet. Kötve 160.—
La Cuisine et la Patisserie Expliquées Du Cordon—Bleu. Sok ábr. Félbőrk. 75.—
Dante. Istenj színjáték egykötetben. Babits ford. Kötve 40.—
Diezels. Niederjagd. Mit 102 Bildern. Geb. 60.—
Az élet útmutatója. 672 kép és számos színes melléklet. Díszkötésben 40.—
Endrődi S. A magyar költészet kincsesháza. Kötve 80.—
Enyedi B. Vas- és vasbetonvázas épületek. 213 ábrával. Kötve 40.—
Erdei F. Futóhomok. Kötve 30.—
Erdélyi S. Újkori kereskedelmi és ipari könyvvitel. 36.—

Ezeréves magyarország. 1031 képpel. Díszkötésben 40.—
Faludy Gy. Európai költők antológ. 27.—
Fasching A. Új geodézia I. 124 ábr. 30.—
Féja G. Viharsarok. Az alsó Tiszavidék földje és népe. Kötve 40.—
Feketé L. és Mágocsy-Dietz S. Erdészeti növénytan. 613 képpel. 80.—
Foerster M. Taschenbuch für Bauingenieur. In 2 Teilen. Mit 3070 Fig. 80.—
A Föld és lakói. 1350 kép és térkép. Díszkötésben 40.—
Fröhlich J. Dynamika első része. Alapfogalmak, az anyagi pont dynamikája. 107 ábrával. Kötve 60.—
— Kinematika. A mozgás tana. 305 ábrával. Kötve 60.—
Garami E. Forrongó Magyarország. Emlékezések és tanulmányok. 40.—
Gárdonyi J. Villamos gépek kezelése. Számos ábrával. 25.—
H. George. Haladás és szegénység. 25.—
Glasner A. A kőbányászat kézikönyve. 3 kötet. 120.—
Goethes Werke. Ausyahl in 10 Teilen. Karl Alt. 4 Prachteinband 60.—
Goffine L. Katholikus oktató és épületes könyv. Kötve 20.—
Grosschmid L. Másodfokú alakok algebrája. Matrixok és elemi osztók. 40.—
— Mennyiségtani előadások. 40.—
Harsányi L. Az elragadott herceg. Szent Imre herceg életregénye. Képekkel. Díszkötésben 30.—
Hatszáz magyar nemzeti dal. Kötve 30.—
Heine H. Werke. Illustr. Ausgabe 6 Bde. Prachteinband 100.—
Herszényi L. 623 csemegeszőlő és gyümölcsfajta ismertetése. 20.—
Hubay J. Egy élet szimfóniája. 2 kötet. Kötve 40.—
Ilosvai L. K. A kutya sportszerű tenyésztése, nevelése és idom. 120 képpel 40.—
Az Inyesmester szakácskönyve. Ktve 56.—
Itália festészete. A Trecentó. Rabinovszky M. 102 részben színes kép. Egészvászonkötésben 160.—
Jalsoviczky L. Járműmótorok szerkezete és kezelése. 40.—
Jameson E. A. Milliók a semmiből. Rajzokkal. Kötve 25.—
Jesch L. Gyakorlati elektrotechnika. 70.—
József Attila összes versei. Kötve 39.—
Juhász Gyula összegyüjtött versei. 40.—
Kalevala finn költemények. Fordította: Vikár B. 30.—
Kellner J. és S. Pöschl J. Elektrotechnika. 3 kötet 40.—
Kérészy Z. Katolikus egyházi jog. 4 kötet. Kötve 40.—
Kertészet I—VII. évf. 1927—1933. Kötve Évfolyamonként 20.—
Kittenberger K. A megváltozott Afrika. 109 képpel. Kötve 40.—
— Vadász- és gyüjtőúton Kelet-Afrikában 1909—1926. 199 képpel. Kötve 30.—
Kollmann F. A modern technika csodái. 188 képpel. Kötve 40.—
Kosztolányi D. Idegen költők. Kötve 34.—
— Összegyüjtött versei. Kötve 26.—
Kotsis E. A kőművesmesterség. Sok ábrával. 32.—
Köhler E. Szappanok és mosószerek készítése. 17 ábrával. Kötve 60.—
König Gy. Analizis. Bevezetés a matematika rendszerébe. Kötve 100.—
Kropotkin. Egy orosz forradalmár emlékiratai. 2 kötet. Kötve 30.—
Krudy Gy. Álmoskönyv. 16.—
Lakatos K. Magyarország orvmadárfaunája. Vadászati résszel. Képekkel 60.—
Lányi V. Operakalauz. 100 opera meséje, ismertetése. Kötve 35.—
L'Eplatteiner J. A gyümölcstermesztés, szőlészet és kertészet összes ágainak gyakorlati ismertetése. Sok részben színes képpel. 200.—
Lessings Werke von F. Bormüller. 5 Bde. Geb. 60.—
Lohr F. A filmszalag útja. 96 képpel. Kötve 40.—
Luckhaub Gy. Kereskedelmi és politikai számtangyakorlatok 20.—
Madách Imre összes művei. 2 köt. 70.—
Maróczy G. A modern sakk vezérkönyve. Kezdők, haladók, mestereknek. 28.—
Machinery S. Handbook. For Machine Shop and Draffing—Room. New-York 1918. Sok táblázat és ábra. Bőrk. 100.—
Obras De Don Innigo **Lopez De Mendoza.** Marqués De Santillana Par Don J. A. De Los Rios Madrid 1852. Ered. díszes bőrkötésben 200.—
Mihályfi Á. Az igehirdetés. 35.—
Missale. Az év minden napjára. Magyar-latin. Szunyogh Xav. F. Kötve 50.—
Molnár J. és Jovitza A. Rádiósok könyve. 467 ábrával. 40.—
Móra Ferencné szakácskönyve. Képmellékkel. Kötve 34.—
Nadler H. Vadásznapok. Vadászévek. Képekkel. Kötve 48.—
Natter—Nád M. Virágos könyv. Kerti és szobai növények története és ápolása. Sok ábrával. 80.—
Neményi P. Vasbetonszerkezetek. 337 ábrával. 40.—
Nemes Nagy Z. Sexualpedagogia és ethika A nemi felvilágosítás helyes alkalmazása. 16.—
Niklitschek A. A matematika csodái. Számos illusztrációval. Kötve 30.—
Növényvédelem I., III.—IX. évf. 1925., 1927—1933. Kötve. Évfolyamonként 20.—
Numizmatikai közlöny 1902—1905. 1909—1911. 1919—1926. 1927—1934. 1935—1942. 5 kötetbe kötve 31 évf. 350.—
Oltay K. Geodézia. 4 kötet. Kötve 400.—
Painlavé P.—Borel E. Az aviatika. 30.—
Papini G. Krisztus tört. Kötve 24.—
Petőfi Sándor összes költeményei. Képekkel. Kötve 26.—
Pogány B. Az elektromágneses tér. 40.—
Prohászka O. Elmélkedések az evangéliumról Kötve 30.—
Recht M. Mit kössek? Hogy kössek? 40 modell Kötés- és szabásminta. 18.—
— Mit kössek? Délelőttre, délutánra, estére? 30 modell. Leszámolható kötés- és szabásminták. 18.—
— Mit kössek a gyermeknek? 62 modell. Kötés-, szabás- és színminta. 18.—
— Mit kössek munkához, sporthoz? 46 modell. Kötés-, szabás-, színminta. 18.—
— Mit kössek? Tavaszra-nyárra? 55 modell. 24.—
Reviczky Gyula összes költeményei. 30.—
Sasvári G. Hidrodinamika. (Bevezetés az áramláselméletbe.) Az ideális folyadék áramlása. 40.—
Stacho T. Felsőbb mennyiségtan. 208 ábrával. Kötve 75.—
Szabó L. Országos magyar sakkbajnokság 1946. Számos ábra 24.—
Gr. Széchenyi—Wolkenstein E. A törpe gyümölcsfák ültetése és gondozása. 176 képpel 30.—
Szépművészetek könyve. 1210 képpel. Díszkötésben 50.—

állatkák (Radiolaria) egyik csoportjának, az Acanthometridáknak vázát alkotó anyag. Tömény kénsavban gyorsan, só- és salétromsavban, valamint kálilúgban lassan oldódik. Bütschli vizsgálatai szerint legnagyobbrészt sztronciumszulfátból áll. SOÓS L.

Akantisz *Viktor*, író és bibliográfus, szül. 1864 dec. 6-án Jászfényszaruban. Jogi és bölcsészeti egyetemi tanulmányainak elvégzése és külföldi tanulmányok után a M. N. Múzeum Orsz. Széchenyi könyvtárának könyvművészeti előadója volt. Irodalmi munkássága: Fréron: *Pompadour életrajza* (1890), *A sakkjáték kézikönyve* (1896), *Az aquarellefestészetről*, *Az olajfestészetről*, *Japán mesék* (1902), *A Todorescu könyvtár katalógusa* (1922). Számos cikket írt és sokat fordított Guy de Maupassant, Paul de Kock, Conan Doyle, Arczübasev, Sienkiewicz stb. munkáiból. Kitünő illusztrációkat készített Grimm Meséi-hez, Auer István, Bán Aladár, Petőfi Sándor verseihez, Malonyai Anthropocalypsis-ához, Némethy Károly földrajzi és Szterényi Hugó természetrajzi munkáihoz.

Akantusz (növ.), lásd: *Acanthaceae*.

Akantuszfa, így nevezték a régiek az *Acacia vera* (Acacia arabica) tövises és keményfájú törzsét, amelyből kisebb-nagyobb szobrokat faragtak. GREGUSS P.

Akantuszlevél, architektonikus díszítmény gyanánt alkalmazott és stilizált levele az akantusz növénynek. A korinthoszi oszlopfők kiképzésénél első ízben a görögök alkalmazták s innen vette át a római, bizánci, renaissance építészet is, mely azt sajátízlése szerint alakította át. L. *Acanthaceae*.

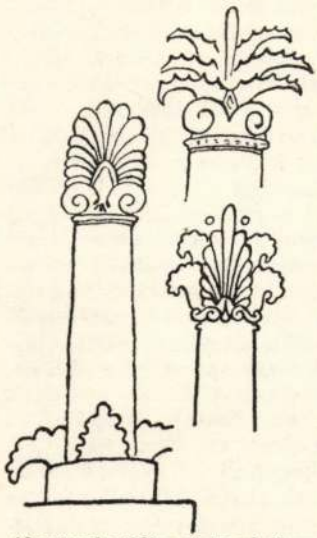

Akantuszlevéldísz görög vázákon és sírköveken

A. BALOGH L.

Akanyaru, a Nílus egyik forrásfolyója; a Muvisszi hegységben ered. Ruanda és Urundi határán egyesül a Nyavarongóval. Ettől kezdve Kagera a neve.

Akapnia (gör.), a vér szénsavtartalmának oly fokú csökkenése, hogy az agyvelő légzőközpontjára nem gyakorol ingert, minek folytán a légzés kimarad.

Akarat, valami bekövetkezendőre irányúló képzettől elfoglalt és cselekvésre izgató öntudat, amennyiben ez a bekövetkezendő dolog a motorikus idegek innervációja által elérhető avagy annak látszik. Abból a minden élő lényben rejlő immanens aktivitásból fejlődik, amely éppen hatás elérésének tapasztalása útján lesz akarattá, vagyis olyan tudatos ösztönné, melynek célja az eredményelérés. *Herbart* szerint az akarat olyan vágy, amely annak föltételezésével párosul, hogy a kívánt valaminek elérése lehetséges. *James W.*, a modern nagy amerikai bölcselő és pszichológus szerint egy mozdulat következményeiről alkotott előlegezett kép. *Wundt* szerint az akarat lélektanilag olyan érzelemfolyamat, amelybe a legkülönbözőbb érzelemkvalitások, kedv, kedvetlenség, gerjedelem, feszültség, ernyedés folynak be elemekként; a folyamat egyes stádiumaiban, de különösen vége felé, affektussá erősödik és minden körülmények között olyan képzeteket tartalmaz, melyek az érzelmekkel szorosan összeforrva, az akarásnak úgynevezett motivumait képezik. Végül egy specifikus, a tulajdonképpeni cselekvést kísérő egységes érzelemkomplexumot, a közvetlen aktivitásérzést tartalmazza, amely a szubjektív benyomás meg a testi kísérőjelenségek lélektani analizise szerint valószínűleg egy fölgerjedési, egy feszültségi és végül egy ernyedési komponensből van összetéve. Relatíve állandó, a legkülönbözőbb akaratfolyamatoknál olyan módon visszatérő alkatrészt képez, amelyet specifikus akaratérzésnek lehet nevezni. Az akarat minden meghatározása, lélektani magyarázása filozófiailag elvszerű állásfoglalást kényszerít ki, mert a legszorosabban összefügg a szabadakarat kérdésével. A determinizmus hívei pl. már ezen a ponton arra szoktak utalni, hogy az akarat semmikép sem külön lelki képesség, hanem csak lelki helyzet, szituáció, amiből rögtön következik, hogy kauzálisan megkötött, tehát nem szabad. Viszont természetes, hogy a szabad szót úgysem lehet itt közönséges értelmében venni. A nevelés meg a törvények mind befolyásolják az akaratot és csakis így van értékük. Az akaraterő gyakorlással nő, belátással sokszorozódik. Minél magasabbra emelkedünk e tekintetben, annál kevésbé fogják az akaratot külső befolyások irányítani. Mind a filozófiában, mind a lélektanban az akarat a voluntaristák fölfogása szerint nagy szerepet játszik. Eszerint minden lelki funkciónak, sőt magának az egész életnek is alapvető lényege, kiindulópontja az akarat.

Gutenberg Lex. II. K.

A filozófiában *Schopenhauer* a legismertebb hirdetője. A lélektanban *Tönnies* vetette meg ennek az iránynak modern alapját s adta nevét.

Irodalom. *Schopenhauer:* Über den Willen in der Natur (1836); *Schneider:* Der menschl. Wille (1882); *Neumann:* Intelligenz und Wille (1908); *Messer:* Das Problem der Willensfreiheit (1911). Az akarat neveléséről a francia *Payot* írt minden nyelvre lefordított híres munkát. KOSZÓ J.

Akarat *(végrendeleti)*, egyik feltétele a végrendelet érvényes létrejöttének. Érvényes végrendelet ugyanis csak az örökhagyó szabad, komoly és határozott akaratából jöhet létre. A végrendelet nem juttatja kifejezésre az örökhagyó *szabad* akaratát, ha az örökhagyó a végrendelkezés időpontjában valamely lényeges körülményre vonatkozó tévedésben volt, vagy a végrendelkezésre valaminek téves feltevése indította. A bírói gyakorlat szerint megtámadható a végrendelet téves feltevés címén például akkor, ha a végrendelkező nyilván azért mellőzte gyermekét, mert azt hitte, hogy gyermeke már meghalt. Nem lehet szó szabad végrendeleti akaratról abban az esetben sem, ha az örökhagyót megtévesztették vagy jogellenes fenyegetéssel bírták rá a végrendelkezésre. Ez az utóbbi eset jelenthet akár fizikai, akár lelki kényszert. A végrendeleti akarat *komolyságának* követelménye azt jelenti, hogy az örökhagyó akarata valóban végrendelet tételére irányuljon. A pusztán tréfából tett végrendelet tehát nem érvényes. A végrendeleti akarat akkor *határozott*, ha a végrendeletből megállapítható, hogy az örökhagyó kit vagy kiket kíván halála esetére vagyonában részesíteni. Az örökösnevezést tehát az örökhagyó nem bízhatja másra. A részesített személy megnevezése azonban nem feltétele annak, hogy a végrendeleti akarat e részben határozottnak tekintessék, hanem elég, ha a végrendeletben a részesített akként van megjelölve, hogy személyét illetően kétség nem merülhet fel. A végrendeleti akarat szabad, komoly vagy határozott voltának hiánya a végrendelet megtámadására nyujt alapot. PETROVAY L.

Akarat és hajlam. Jósika Miklós regénye a «Budapesti Hiradó»-ban (1845). A *Sue:* «Párisi titkok» c. regényének hatása alatt készült regény Sárosi gróf borzalmas családi tragédiáját mondja el.

Akarathiány, beteges tünet, amely kisebb mértékben a közönséges életből is eléggé ismeretes; az elhatározó- és cselekvőképesség gyengülése. KOSZÓ J.

Jogi értelemben akarathiány az, amikor a jognyilatkozat nem felel meg a nyilatkozatot tevő akaratának. A szerződési akarat hiányának főesetei a tévedés, megtévesztés és kényszer. Akarathiány van a színlelt ügylet esetében is. NIZSALOVSZKY E.

Akarati elmélet (a büntetőjogban), a szándék nélkülözhetetlen elemének tekinti a tudat mellett az akaratot is, szemben a tudatelmélettel. Sem a tudat-, sem az akaratelmélet nem tartja kielégítőnek a motivumelméletet (Mayer M. E.), mely a tudatot és akaratot magasabb szintézisben egyesíti: a képzet csak annyiban elegendő a szándék megállapításához, amennyiben motiváló szerepe van. BALÁS P. E.

Akarati képesség, az eszes lénynek az a készsége, hogy cselekedeteit valamely célul tűzött gondolat szerint tudja irányítani. Ez a fogalom azonban nem jelent valami metafizikai lényeget, hanem csupán rövidre fogott megjelölése egy igen bonyolult és hosszú lelki folyamatnak. NAGY J.

Akarat nevelése, az akarat erősítése és hajlítása a jó irányában. E kérdés összefügg az akaratról alkotott lélektani elmélettel. Az a kérdés, hogy az akarat oly önálló lelki működés-e, mint a gondolkodás és érzelem, vagy pedig csak e kettőnek eredménye? Ma általában az az uralkodó felfogás, hogy az akarat ezek egyikére sem visszavezethető önálló működése a léleknek, melynek gyökerei az ösztönökre nyúlnak vissza. Az egyik pedagógiai probléma itt az, lehet-e az ösztönöket megváltoztatni s az akaratot így nevelni? A mai álláspont szerint az ösztönök határozatlanok s lehet fejlődésüket irányítani. A szó szűkebb értelmében akaratnak azonban nem az ösztönöket, hanem az értelem által irányított cselekvést nevezzük s az akarat nevelésének célja, hogy a cselekvést az értelem, a belátás irányítsa s nem a pillanat impressziói. Ám ennek az a nagy nehézsége, hogy az érzelmek erősebben hatnak, mint az értelem. Ezért Payot azt ajánlja, hogy igyekezzünk a kívánatos célokat érzelmekkel kapcsolni. Az akarat nevelésének eszközei: a tanítás, érzelmek ébresztése, a cselekvés gyakorlása. Ez utóbbi a leghatásosabb. Ide tartozik: a szoktatás, a fegyelmezés, a foglalkoztatás (játék és munka), az önfegyelmezés. Az akarat nevelésének célja: az önuralom. Lásd: *Weszely Ödön:* Nevelés- és tanítástan, 1928; *Payot:* Az akarat nevelése. WESZELY Ö.

Akaratnyilvánítás, az ügyleti akarat külső kifejezése, amivel az akarat felismerhetővé és jogi szempontból hatályossá válik. Az akaratnyilvánítás szóval, írásban vagy oly magatartással (facta concludentia) történhet, amelyből az akaratra világos következtetést lehet vonni. Az akaratnyilvánítás érvényességéhez a jog bizonyos esetekben írásbeli alakot (pl.

Akantisz Viktor

Malonyay János: „Anthropokalypsis" c. müvét iniciálékkkal és stilusosan hü, középkori ornamentikával diszitette. A szöveget pedig teljes illuziót keltő módon, a régi kódexekkel azonos irással másolta. A könyv a litográfiai technika kiemelkedő remekmüve, mint az Irodalom c. rovat méltatja a Rózyavölgyi kiadásában megjelenő müvet.

A HÉT, Bp. 1917. nov. 18.
XXVIII. évf. 46. sz. 734. lap.

Akantisz Viktor

Lásd

Magyar Könyvszemle

1924, 111. l.

113. l.

(Jelentés az Orsz. Szechényi Könyvtár 1923-évi állapota)

Az 1920-as évek elején, mikor a Könyvkötés sulyos testet rótt a könyvtárra, a két munkással dolgozó házimüteljnek A. volt az irányítója s látta el oleso kötésekkel az intézetet, s vezette az ös nyomtatvanyok vesbem valasat

Akantisz Viktor

AKANTISZ *Viktor*, festő, szül. Jászfényszarú 1864 dec. 8. A M. Nemzeti Múzeum könyvművészeti előadója volt. A Korvinák stílusában festett akvarell miniatürjeivel tűnt fel. . .

Eg I. 17. l.

V

ulólig van ábrázolva. Hom-
nak. Haja hosszú, bajusza
gon e szavakat olvassuk:

Lelt. sz. 1447. — Vétetett
ól 96 K-án (216–896). — El-
(539–900). — Az elszámo-
us 26-iki 373 eln. sz. hatá-

-40

Akantisz Viktor

grafikus

László

Gyulyás Magyar írók

I. 319, 320. l.

beris kanyargó partján a szürk
testvérek merész vállalkozását
~~xxxxxxxxxxxx~~ maga is szivvel-

Az 1915-18-as világh
nek ábrázolásához,megörökitésé
Miközben Giulio Aristide Sarto
vizébe mártogatja finom,gyöngé
Aldo Carpi vázlatkönyvének feh
venedik meg előttünk a szerbek
jezésre jut ugyanakkor az olas
riessége~~xxxxx~~ a hazájukat ves
bánásmódjukban. Anselmo Bucci a
is alkalmat talál arra,hogy hev
laltassa.Francesco Nonni a Cel
környezetében, a komorság, a na
kimagaslik reménytelenül hazavá
sápadt arcéleit örökiti meg. P
tatódó, szünni és változni nem
mezőinek hüséges kifejezője let

Ackermann Mihály

özvös

L.

Kendrei – Krentzinger

12. l.

 m. D. K.

Akidos Ambrus, festő, 1895

Odesában született orosz-görög család tagjaként, Odesai tanulmányainak befejezése után Franciországba ausztriába Olaszországba és Svajcba tanult 1937-ben Slovákiába telepedett le. Alkotásain érezhető a késői Osztrak impresionizmus és az expresionizmus hatása. Rozsaszinű és zöldesfehér tennsekkal festett ami speciális atmosférát kölcsönözött képeinek. Az olajfestéket akvarelszerűen, vékonyan

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945. 79. old, 80. old.

1960

 M. D. K.

Akidos Abrus festő, 1895

rakta fel, csak tájképein használt erősebb kontúrokat. Archépeket is festett de főleg a tájak vonzottak. Lipto megye Kárpátalja és később Rózsahegy és körny. — „Leány", olaj, 1929. „Előváros munkácsan", olaj, 1938.

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945. 79.-80. old.

1960.

megjvva

Akim Márk

festő

szül. Bánlak 1818.

gör. keleti (Torontál m.)

1847-ben

ben a tört. festészeti, 1851-ben az építészeti szakosztály hallgatója volt.

lásd

Fleischer Bécs. 27. l.

Szula: Magyarok a bécsi képzőm. akadémia. Bp. 1935. 27. l.

1847
29
1818

Zsámbok.

A középtérben a balra
bástyák és köröndök erősitene
partján, jobbra ahegy tövében
azon innen két katona üdvözli
gyek látszanak. Felirata a le
mértani ábrák vannak:

SCHAMBOC

fölül jobbra: 150.
alól középütt: dddd.
a lap hátán a Zwölffte Aufgab

Rm., mér a rl. 17: 11.3

131-9

Akciózó képzőművészet

A Medium—3 nemzetközi kiállítás és művészeti fesztivál messze többet és jobbat érdemel, mint lapunk eddigi nyúlfarknyi tudósítása az eseményről; íme egy beszélgetés Ütő Gusztáv főszervezővel. Higgye el az olvasó, jóleső érzés volt látni a huszonöt ország zászlaját a sepsiszentgyörgy Bazársoron és a Kossuth Lajos utca sarkán!

— Az emberek azt találták a legszembeszökőbbnek, hogy a performance mintha maga mögé utasította volna az összes többi műfajt az idei fesztiválon. A felelősség ezért a Baász Imre örökébe lépő szervezőket „terheli" — nem kívánok okvetlenül pejoratív hangsúlyt adni szavamnak.

— 1991-ben a második Mediumon is jelen volt a performance műfaja. A Szent Anna-tavi AnnART — idén kapcsolódott fesztiválunkhoz, két rendezvényről van tehát szó — viszont valóban e műfajra szakosodott. Imre is nemzetközi performance napoknak nevezte. Többször hangsúlyoztam, hogy mi tulajdonképpen a baászi vonalat folytatjuk, annak ellenére, hogy pletyka szinten több helyről hallottam, hiányzik az Imre összetartó ereje és felfogása. Ezt azok mondják, akik vagy nem ismerték Imrét, vagy nem tudják, miket tárgyaltunk meg nála a műteremben ketten vagy hárman, máskor negyedmagunkkal. Az idén 28 országból jelentkeztek művészek, a finn, a dán és az izraeli pályamunkákat — gyengébbek voltak — kizsűrizték, marad 25 országból sokszok résztvevő. A zsűrizésen a beküldött anyag fele ment át, attól ilyen erős. Ezt mondják egybehangzóan a Bukarestből érkezett Adrian Guță műritikus, a budapesti Szűcs György és Caroline Juler Angliából.

— A képzőművészet kereteit meghaladó eseménynek szántátok a harmadik Mediumot...

— Olyan képzőművészeti rendezvényről van szó, mely magába foglalja az alternatív művészeteket is, olyan interdiszciplinaritást értek ezen; mely lehetővé teszi, hogy a kísérleti színház és az alternatív zene — ezt tudvalevőleg képzőművészek indították el — is jelen legyen fesztiválunkon. De van itt installáció, videoanyag, a happening műfaja, nem hiányzott az akcionizmus, az action paintin sem, két koreai lány képviselte, magyarul úgy mondanám: közönség előtt való festés. Nyilván klasszikus műfajok mind szereplelek, a festmény, a grafika, a szobor, tehát tizenvalahány műfaj, ami által a rendezvény rászolgált a nevére: itt **médiumok** mutatkoztak be. Azt írták leginkább a javára a zárókonferencián a műkritikusok, hogy igazán nemzetközi és műfajokban gazdag fesztivál volt.

— Ami a sajátos arculatát illeti a sepsiszentgyörgyi, a Kárpát-kanyarban fekvő városban megtartott „műfaji" találkozónak — itt még hangköltészetről is hallottam —, mi képezné a közös nevezőjét e sokféleségnek? A kísérletiség?

— Tatsumi Orimoto, aki Japánból érkezett, ötvenéves performer. De Bartolomé Ferrando a katalóniai Valenciában a képzőművészeti főiskolán tanítja a performance-ot! Világhírű művészek jöttek el, erről tehát nem lehet azt állítani, tizenéves hancúrozók adták volna meg a hangot. A dadaisták óta a képzőművészet rendkívül szerteágazó. Nem szabad azzal takaróznunk, hogy kelet-európai bezártságunk miatt mi csak a festészetet, grafikát, szobrászatot ismerjük. Polgárpukkasztásnak az nevezheti a többi műfajt, aki azokat nem ismeri. Kortárs művészeti ábécét kívántam leközölni a helyi sajtóban, eddig nem sikerült, pedig nagy szükség lenne rá. Közönségünk felkészületlen, nemegyszer szemellenzősen ítél.

— Keményen fogalmazok, kísérleten nem valami éretlen, befejezetlen dolgot értek, elvégre az a kortárs művészet egy létezési formája, alkotási módszere. Jövőre nézve mit terveztek?

— Profilunk kialakult, kortárs művészeti rendezvény lesz ezentúl is, a kísérlet valóban hozzátartozik, de a kortárs művészet műfajdzsungele továbbra is jelen lesz. Alapcélkitűzésem most az, hogy a mamutszervezés munkája — rengeteg meghívott és rendező volt — apadjon, azaz kevesebb meghívott lesz, lehetőleg nyolc-tíz országból egy-egy művész, akkor kevesebb gonddal jobb minőségű munkákat válogathatnánk össze. A Medium triennálé lesz, az AnnArt-ot pedig évente megtartjuk.

— Sepsiszentgyörgyöt tehát sikerült provincializmusából kiragadni. A világot vajon sikerülni fog-e?

— Nézd, sok művész, aki itt volt, ugyanolyan fesztiválszervező, mint én. Bartolomé Ferrando Spanyolországból, Seiji Shinoda Japánból, a skót csoport vagy Luce Fierens Belgiumból és a Hong O-Bong Koreából mind olyanok vagy olyanokból állanak, akik művészként szerveznek is. Azért kérik a reprókat tőlünk, hogy írhassanak otthon mirólunk, az akciónkról. Bátorkodom azt mondani, hogy egyelőre számomra az ő véleményük a mérvadó.

B. KOVÁCS ANDRÁS

Ui. A kiállítás, megtoldva Székely Sándor, lapunk fotósa későbbi fényképriportjával, továbbra is nyitva tart és megtekinthető.

HÍRKÌGYÓ

■ Az osztrák Nicki Lauda, aki a Ferrari-csapat tanácsadója, nem lesz jelen a Magyar Nagydíjon, ugyanis a közeli napokban balesetet szenvedett vízi motorozás közben. A jelentések szerint ez egykori Forma—1-es világbajnok az ibizai nyaralás alatt több bordáját eltörte. ■ Toni Kukoc, a horvát kosárlabda válogatott tagjaként jelenleg a VB-n igyekszik bizonyítani kivételes tehetségét. Közben hatéves szerződést írt alá a Chicago Bulis együttesével. A „Bikák" 26 millió dollárt fizetnek a 25 éves kosarazónak. ■ Augusztus második és harmadik hetében a budapesti Körcsarnok felé fordul a birkózóvilág figyelme: a kötött- és szabadfogású ifi birkózók a világbajnoki címekért lépnek szőnyegre. ■ Miközben Sheffieldben már javában zajlanak az öttusa VB versenyei, vannak, akik már előbbre tekintenek, és a Budapesten szeptember 23 és 25 között sorra kerülő II. Old Boy világbajnokság szervezői munkáját végzik. Pakucs János, a főszervező szerint nagy az érdeklődés a tusa iránt, eddig már 11 ország 105 versenyzője küldte el benevezését. ■ Faustino Asprilla, a Parma kolumbiai csatára kijelentette: Andreas Escobar meggyilkolása elvette a kedvét attól, hogy az ország válogatottjában szerepeljen. „Ezért nem érdemes kockára tennem az életemet. Escobart úgy lőtték le, mint egy kutyát, s ez bármelyikünkkel megtörténhetett volna." A kolumbiai rendőrség véleménye különben az, hogy Escobart nem előre megfontolt szándékkal ölték meg, bár erős a gyanú, hogy a tragikus eset kapcsolatba hozható a korábbi halálos fenyegetésekkel. ■ Philippe Albert, a belga bajnok Anderlecht válogatott védője 2,65 millió fontért (4,07 millió USD-ért) négy évre az angol Newcastle-hoz szerződött. ■ A brazil labdarúgó kupa döntőjében, 56 ezer néző előtt: Gremio Porto Alegre—Ceara Fortaleza 1—0 (1—0). ■ Franco Baresi, az olasz labdarúgó válogatott kapitánya, aki térdműtéten esett át, megváltoztatta elhatározását, s úgy nyilatkozott, hogy ezentúl is szívesen ját-

KONTRAX

TELJES MEGOLDÁS

az

IRODATECHNIKÁBAN

Bukarest, Bd. Libertătii, Bl. 113
tel: 312. 31 .14, fax: 312 26 06

Képviselőink:

Arad: 057/63.34.73.
Brassó: 068/11.81.07
Temesvár: 056/13.38.14
Craiova: 051/12.36.76

Akkai László

1970. XII. 26. 2[illegible].37 Petőfi /6/ V.

Alkotóműhelyben

- Akkai László festőművésszel beszélget Ambrus Tibor.

- Akkai László festőművész 1930-ban iratkozott be a Képzőművészeti Főiskolára. Ekkor 19 éves korában azonban már sok éves művészi munka állt mögötte, legalább is a művészet tanulásával eltöltött jónéhány esztendő. Gyermekkorától kezdve, már a családi környezetben tanulta a rajz, és a festés elemi ismereteit. Később középiskolás volt, a győri Szabadiskolában folytatta ismerkedését és tökéletesitette magát annyira, hogy bármit mondotta, bármit képes volt megfesteni. Ilyen előtanulmányok után került a főiskolány Fónyi Géza, majd Szőnyi István osztályába. A hagyományos, és technikai ismeretek birtokában sokkal több ideje volt a festészet szellemi alapozásainak felmérésére, és a felfedezett tárgyak bejárására, a megismerésére, amit tanulmányai, és később önálló gyakorlata során gyümölcsözött. Ez a szellemiekre koncentrálódottság jellemezte, és jellemzi ma is Akkai László festészetét. A müteremben a képein nem fedezhettem fel sem a stilust sem a szemlélet változását.

- Hát amennyiben változott, az tulajdonképpen csak annyi, hogy még erőteljessebbé vált a meggyőződés arra vonatkozóan, hogy az amit eddig csináltam, egy az alkatom és képességeimhez még mérve nekem szánt, testemre szabott dolog volt, és az a meggyőződés megerősödött bennem, még inkább és mivel nem tudok mást csinálni, vagyis csak ezt csinálom. Azon igyekszem hogy lehetőség szerint az amit csinálok, az mindig jobb legyen mint az előző, és nem más.

1097

Akkai László

1970. XII. 26. 26.37 Petőfi /6/ V.

Alkotómünelyben

- Akkai László festőművészel beszélget Ambrus Tibor.

- Akkai László festőművész 1950-ben iratkozott be a Képzőművészeti Főiskolára. Ekkor 19 éves korában azonban már sok éves művészi munka állt mögötte, legalább is a művészet tanulásával eltöltött jónéhány esztendő. Gyermekkorától kezdve, már a családi környezetben tanulta a rajz, és a festés elemi ismereteit. Később középiskolás volt, a győri Szabadiskolában folytatta ismerkedését és tökéletesítette magát annyira, hogy mondotta, bármit képes volt megfesteni. Ilyen előtanulmányok után került a főiskolány Fónyi Géza, majd Szőnyi István osztályába. A hagyományos, és technikai ismeretek birtokában sokkal több ideje volt a festészet szellemi alapozásainak felmérésére, és a felfedezett tárgyak bejárására, a megismerésére, amit tanulmányai, és később önálló gyakorlata során gyümölcsözött. Ez a szellemiekre koncentrálódottság jellemezte, és jellemzi ma is Akkai László festészetét. A műtermben a képein nem fedezhettem fel sem a stílust sem a szemlélet változását.

- Hát amennyiben változott, az tulajdonképpen csak annyi, hogy még erőteljesebbé vált a meggyőződés arra vonatkozóan, hogy az amit eddig csináltam, egy az alkatom és képességeimhez még mérve nekem szent, testemre szabott dolog volt, és az a meggyőződés megerősödött bennem, még inkább és mivel nem tudok mást csinálni, vagyis csak ezt csinálom. Azon igyekszem hogy lehetőség szerint az amit csinálok, az mindig jobb legyen mint az előző, és nem más.

- Természet festő vagy, kötődsz a természethez nem a látványhoz, ezen felül, mert ez magában még elég keveset mond, költői festőnek tartottalak mindig. Az is vagy ma is.

- Az az érzésem, hogy költőnek lenni az én műfajomon belül az tulajdonképpen nem más, mint keresni a festészet lényegét. Nekem az a meggyőződésem, hogy a festészet az nem csak egyszerű ábrázolás, hanem minig is az alaprajzoktól kezdve ugyszólván bizonyos fajta kifejezésre törekedett, és ez a kifejezés mindenképpen kapcsolatban van azzal, amit érzékelnek, és amit érzelemnek mondunk, és az érzelem az maga a lira. Hát most ez a gondolatmenet ez most megmagyarázza azt, hogy miért ragaszkodom én ehhez a kifejezési formához, természetesen nem azt akarom ezzel mondani hogy más módszerek, más eszközök a művészetben nem használhatók, maga számára ez jelképezi a teljességre való törekvést, tehát azzal hogy én valamit ábrázolok, azzal másokban érzelmeket is keltsek, az értelmieken kivül. Mert az értelmi emóciók azok korunkban mégiscsak lényegesebbek, talán mint az érzelmiek, de A kettő egymásnélkül véleményem szerint hatástalan. Na már most az, hogy valakit költői festőnek neveznek, az ma egy eléggé vitatható, és nem egészen egyértelmüen jóizü jelző, mert nagyon könnyen rásütik az emberre hogy illusztrativ, hogy irodalmias, s hogy más vágányon halad, hogy nem a tiszta festészet nyelvén beszél, ezek mindig elsősorban dolgoztatnak engem. És a vád az bizonyos értelemben eléggé igaz is. Addig igaz, amig az ember meg nem határozza tulajdonképpen azt hogy mi is a festészet. Véleményem szerint leszükiteni egy bizonyos dolgora nem lehet. Több féle

megnyilvánulási formája kell hogy legyen, amint ahány festő, annyiféle ábrázolási formája van.

- Megint csak elérkeztünk ahhoz a ponthoz, ahová minden ilyesfajta müvészi beszélgetés elér. Az a bizonyos modernség, vagy korszerüség kérdés, ami véleményem szerint abszolut megfogalmazást nem igen nyerhet senki részéről, higzen mindenki ugy korszerü vagy modern, ahogy érzi. Számodra mit jelent modernnek, vagy korszerünek lenni?

- Semmiképpen nem formai bukfenceket jelent. Az ember gondolkodása, érzelmi világa , az egész intellektusa függvénye a kornak, a kor szellemi harcainak, és minden egyéb gazdasági, politikai és társadalmi vonatkozásainak, és mint ilyen függvény, természetszerüleg emberenként változik. Tehát senki nem olyan aki él a saját korában, aki meg tudná ezt mondani az nyilván hamis uton jár, és előbb utóbb elbukik. A formai megnyilvánulások amelyek ennek utján, ezek a szellemi előrelépések, megnyilvánulnak, tulajdonképpen a korszerüség fogalmán belül meglehetősen másodrendü kérdés véleményem szerint,éppen azért mondom ugyan az előbb mondtam, mivel minden ember másképp reagál az élet kérdéseire, és másképp próbálja kifejezni magát, épségéhez szabja a kifejezési formát, ezért aztán tulajdonképpen annyiféle módszer lehetséges ahány müvész téma világa. Hát ez persze igy tulajdonképpen nagyon sematikus megfogalmazást adnak arra, gondolhatnak, amiről itt mi most beszélgetünk, talán ha leegyszerüsitve is, érzésem szerint a mai izmus áradat pl. az ennek az inditoális keresgélési folyamatnak az eredménye.

megnyilvánulási formája kell hogy legyen, ~~akkor~~ amint hogy ahány festő, annyiféle ábrázolási formája van.

- Megint csak elérkeztünk ahhoz a ponthoz, ahová minden ilyesfajta művészi beszélgetés elér. Az a bizonyos modernség, vagy korszerűség kérdés, ami véleményem szerint abszolut megfogalmazást nem igen nyerhet m senki részéről, higzen mindenki ugy korszerű vagy modern, ahogy érzi. Számodra mit jelent modernnek, vagy korszerűnek lenni?

- Sesmiképpen nem formai bukfenceket jelent. Az ember gondolkodása, érzelmi világa , az egész intellektusa függvénye a kornak, a kor szellemi harcainak, és minden egyéb gazdasági, politikai és társadalmi vonatkozásainak, és mint ilyen függvény, természetszerűleg emberenként változik. T hát senki nem olyan aki él a saját korában, aki meg tudná ezt mondani az nyilván hamis uton jár, és előbb utóbb elbukik. A formai megnyilvánulások amelyek ennek utján, ezek a szellemi előrelépések, megnyilvánulnak, tulajdonképpen a korszerűség fogalmán belül meglehetősen másodrendű kérdés véleményem szerint,éppen azért mondom ugyan az előbb mondtam, mivel minden ember másképp reagál az élet kérdéseire, és másképp próbálja kifejezni magát, épségéhez szabja a kifejezési formát, ezért aztán tulajdonképpen annyiféle módszer lehetséges ahány művész téma világa. Hát ez persze igy tulajdonképpen nagyon sematikus megfogalmazást adnak arra, gondolhatnak, amiről itt mi most beszélgetünk, talán ha leegyszerűsitve is, érzésem szerint a mai ismus áradat pl. az ennek az inditóális keresgélési folyamatnak az eredménye. ~~Ennek~~

- Én a te képeidet mindig példázatoknak éreztem. Nem tudom hogy jól vettem-e ezt észre,

- Igen, szándékom is ez a példabeszédfestés tulajdonképpen, Persze egy nagyon jó megfogalmazás alkat, amit én még igy nem is fogalmaztam meg magamnak egyébként. De ugy is mondhatnám, hogy különböző asszociációk keresésére ez, a témának arra való felhasználása, hogy a nézőben olyan olyan gondolatokat ébresszen, amelyek nincsenek közvetlen összefüggésben a témával, csak bizonyos szellemi láncreakció utján jut el a néző addig, ameddig a festő akarja, hogy eljusson. Tehát nem más tulajdonképpen, mint bizonyos asszociációknak a felvetése egy képen belül, ami bizonyos értelemben rokonitható más törekvésekkel is, igy akár a realizmussal, akár ezekkel az uj ma divatos szürrealizmussal, akár de ettől azért gyökeresen különbözik érzésem szerint abban, hogy nem / nem érteni / Nekem nem volt soha szándékom egy bizonyos stilust csinálni. És soha nem is érdekelt az, hogy valaki után, vagy valamilyen áramlat után érezve, hogy ugy mondjam festeni meg valamit, mindig az érdekelt hogy ha valamit én mondani akarok, akkor azt a magam nyelvén ugy tudjam elmondani, hogy másoknak is érthető legyen, persze aztán embere válogatja, a nézője válogatja hogy ugy mondjam hogy ki mennyit tud ebből az asszociáció körből, van aki csak a zdémáig jut el. Van aki eljut ám tovább is. Ha hajlandó arra, hogy foglalkozzon tovább azzal a gondolatmenettel.

- Te azt mondod, hogy sosem akartál egy bizonyos stilusban fes-

- Én a te képeidet mindig példázatoknak érestem. Nem tudom hogy jól vettem-e ezt ésszre.

- Igen, szándékom is ez a példabeszédfestés tulajdonképpen. Persze egy nagyon jó megfogalmazás alkat, amit én még igy nem is fogalmaztam meg magamnak egyébként. De ugy is mondhatnám, hogy különböző asszociációk keresésének ez, a témának arra való felhasználása, hogy a nézőben olyan olyan gondolatokat ébresszen, amelyek nincsenek közvetlen összefüggésben a témával, csak bizonyos szellemi lánczreakció utján jut el a néző addig, ameddig a festő akarja, hogy eljusson. Tehát nem más tulajdonképpen, mint bizonyos asszociációknak a felvetése egy képen belül, ami bizonyos értelemben rokonitható más törekvésekkel is, igy akár a realizmussal, akár ezekkel az uj ma divatos szürrealizmussal, akár de ettől azért gyökeressen különbözik érzésem szerint abban, hogy nem / nem érteni / Nekem nem volt soha szándékom egy bizonyos stilust csinálni. És soha nem is érdekelt az, hogy valaki után, vagy valamilyen áramlat után érezve, hogy ugy mondjam festeni meg valamit, mindig az érdekelt hogy ha valamit én mondani akarok, akkor azt a magam nyelvén ugy tudjam elmondani, hogy másoknak is érthető legyen, persze aztán ember válogatja, a nézője válogatja hogy ugy mondjam hogy ki mennyit tud ebből az asszociáció körből, van aki csak a zdémáig jut el. Van aki eljut ha tovább is. Ha hajlandó arra, hogy foglalkozzon tovább azzal a gondolatmenettel.

- Te azt mondod, hogy sosem akartál egy bizonyos stilusban fes-

teni, vagyis idők folyamán kialakult egy sajátos kifejezési formád, hiszen a képeid g felismerhetők, nem kell közelmenni, hogy elolvassák a kép aláirását, hogy azt te festetted. Látják, tudják hogy azt te festetted. Tehát van stilusod. Mi ez a stilus ?

- Feltétlenül egy magatartás az alapja minden stilusnak, amennyiben nekem stilusom van, a te megfogalmazásod szerint, akkor ez az egész egyszerüen az én emberi, szellemi, hát intellektuális magatartásom, és egy bizonyos törekvés arra, hogy a saját énemet adjam. Ez egy nagyon banális megfogalmazás, de nem tudok jobbat kitalálni, tudniillik a legnagyobb bünnek tartom azt, hogy ha valaki mást akar csinálni, mint ami az énje. Én tényleg nagyon egyszerüen, és nagyon őszintén mondom azt, hogy én azért festek igy, mert nem tudok másképp. Tehát soha, valóban soha nem akartam stilust kialakitani, vagy valakitől különbözni, egészen egyszerüen ugy ä adom elő a mondanivalómat ahogyan én tudom. És az egy véletlen, és nyilvánvalóan valamiféle adottság kérdése, hogy ebből kikerekedett egy olyan valami, amit már más stilusnak , magán stilusnak lehet nevezni. Hát végül is majdnem két évtizede dolgozom, és a képek sora egy bizonyos jellegzetességet, hát valóban elárul. Nemrégiben

- Nemrégiben nagyon érdekes megbizásod volt, a Mátyás templomban restaurálásáról Székely Bertalan festményt. Hát ez ujból stilus kérdés, mert ugy tudom hogy ez nem is annyira restaurálás volt, inkább ujra festésről, ujraalkotásról volt szó.

- Igen, ez egy nagyon érdekes feladat volt, rendkivül izgalmas egy festő számára, tudniillik itt arról volt szó, hogy a Mátyás

teni, vagyis idők folyamán kialakult egy sajátos kifejezési formád, hiszen a képeid g felismerhetők, nem kell közelmenni, hogy ololvasszék a kép aláírását, hogy azt te festetted. Látják, tudják hogy azt te festetted. Tehát van stilusod. Mi ez a stilus ?

- Féltétlenül egy magatartás az alapja minden stilusnak, amennyiben nemem stilusom van, a te megfogalmazásod szerint, akkor ez az egész egyszerűen az én emberi, szellemi, hát intellektuális magatartásom, és egy bizonyos törekvés arra, hogy a saját énemet adjam. Ez egy nagyon banális megfogalmazás, de nem tudok jobbat kitalálni, tudniillik a legnagyobb bünnek tartom azt, hogy ha valaki mást akar csinálni, mint ami az énje. Én tényleg nagyon egyszerűen, és nagyon őszintén mondom azt, hogy én azért festek így, mert nem tudok másképp. Tehát soha, valóban soha nem akartam stilust kialakitani, vagy valakitól különböznі, egészen egyszerűen ugy á adom elő a mondanivalómat ahogyan én tudom. És az egy véletlen, és nyilvánvalóan valamiféle adottság kérdése, hogy ebből kikerekedett egy olyan valami, amit már más stilusnak , magán stilusnak lehet nevezni. Hát végül is majdnem két évtizede délgozom, és a képek sora egy bizonyos jellegzetességet, hát valóban elárul. ~~Nemrégiben~~ - Nemrégiben nagyon érdekes megbizásoók volt, a Mátyás templomban restaurálról. Székely Bertalan festményt. Hát ez ujból stilus kérdés, mert ugy tudom hogy ez nem is annyira restaurálás volt, inkább ujra festésről, ujraelkotásról volt szó.

- Igen, ez egy nagyon érdekes feladat volt, rendkivül izgalmas egy festő számára, tudniillik itt arról volt szó, hogy a Mátyás

templom falképeinek egy része, teljesen elpusztult, és a müemléki helyreállitás során olyan koncekció alakult ki, hogy ezeknek eredeti állapotát megközelitően rendbe kell hozni, hogy a templom egészen egységes képet nyujtson, hát ezt a feladatot kaptam én, azokat a képeket kellett nekem ujra festeni, amelyek teljesen elpusztultak, amelyből valami maradt, azt a restaurátorok nagy szakértelemmel helyre tudták állitani, de ami teljesen elpusztult, ott valami olyas megoldást kellett találni, amely tulajdonképpen ugyanazt a hatást is kelti, mintha eredeti volna, de mégis valamellyest megkülönbözteti az eredetitől hogy összetéveszthető ne legyen. Hát talán most azt a megoldást találtuk közösen, a megbizókkal rektorral, és hát az érdekeltekkel együtt, hogy a föllelhető dokumentásió alapján, tehát régi fotók alapján megcsináltam a kartonokat, és egy olyan fölfestési módszert alkalmaztam, ami már csak azért sem téveszthető össze az eredetivel, mert nem szines. Illetőleg szines hatást kelt, anélkül hogy szineket használna. Tehát feketével, fehérrel, és barnával vannak festve ezek a képek, ezek hideg-meleg variációi is, . Ezért a felületes szemlélő számára ugyanolyan szines hatást keltenek, mint a mellette lévő eredetiben megmaradt képek, anélkül, hogy fehéret, kéket, pirosat, sárgát, zöldet használtak volna, tehát ez egy nagyon érdekes, hát mondjuk igy pszihikai szempontból is érdekes feladat volt, amennyiben nem sikerültek elérnem, hát ugy érzem azért hogy tekintve hogy ez a templom most igy utólag megnézve egységes hatást ad, ugy érzem , hogy sikerült ezt elérni.

- Akkai László festőművésszel beszélgetett Ambrus Tibor.

templom falképeinek egy része, teljesen elpusztult, és a müemléki helyreállítás során olyan konoskció alakult ki, hogy ezeknek eredeti állapotát megközelítően rendbe kell hozni, hogy a templom egészen egységes képet nyujtson, hát ezt a feladatot kaptam és, azokat a képeket kellett nekem ujra festeni, amelyek teljesen elpusztultak, amelyből valami maradt, azt a restaurátorok nagy szakértelemmel helyre tudták állítani, de ami teljesen elpusztult, ott valami olyan megoldást kellett találni, amely tulajdonképpen ugyanazt a hatást is kelti, mintha eredeti volna, de mégis valamellyest megkülönbözteti az eredetitől hogy összetévesztető ne legyen. Hát talán most azt a megoldást találtuk közösen, a megbizókkal rektorral, és hát az érdekeltekkel együtt, hogy a föllelhető dokumentáció alapján, tehát régi fotók alapján megcsináltamz a m kartonokat, és egy olyan fölfestési módszert alkalmaztam, ami már csak azért sem tévesztető össze az eredetivol, mert nem szines. Illetőleg szines hatást kelt, anélkül hogy szineket használna. Tehát feketével, fehérrel, és barnával vannak festve ezek a képek, ezek hideg-meleg variációi is, . Ezért a felületes szemlélő számára ugyanolyan szines hatást keltenek, mint a mellette lévő eredetiben megmaradt képek, anélkül, hogy fehéret, kéket, pirosat, sárgát, zöldet használtam volna, tehát ez egy nagyon érdekes, hát mondjuk így pszihikai szempontból is érdekes feladat volt, amenyiben nem sikerülte elérnem, hát ugy érzem azért hogy tekintve hogy ez a templom most így utólag megnézve egységes hatást ad, ugy érzem , hogy sikerült ezt elérni.

- Akkai László festőművésszel beszélgetett Ambrus Tibor.

Ideiglenes átkelők az ünnepekre

Az év végi ünnepek alkalmából megnövekedett a forgalom a határátkelőhelyeken. Amint Krisán Attila ezredes, a határőrség szóvivője az MTI munkatársának elmondotta: a közös intézkedések hatására a magyar–ukrán határon Záhonynál megszűnt a kamionok torlódása, várakozása, ami korábban még három-négy nap volt. A nyugati határoknál megindult az erős karácsonyi forgalom. Így Hegyeshalomnál csütörtökön délelőtt óránként 180-200 személygépkocsi lépte át a határt, s várhatóan délután számuk a 250-et is eléri, de a határőröknek ez sem okoz problémát. Németországból Szerbia felé a sok hazatérő vendégmunkás, s a bevásárlóturizmussal visszatérő autósokkal növelték az átkelők forgalmát. Így Tompánál hat órát kell várni a kilépésre, s ezért a határőrség a röszkei és a hercegszántói átkelőhelyek igénybevételét javasolja. Feltehetően a bevásárlóturizmus megszűnésével az ünnepek alatt már sokkal enyhébb lesz a forgalom. A magyar–szlovén határon nincs fennakadás. A román határon a Németországból hazatérő vendégmunkások autóinak Nagylaknál két órát, Ártándnál öt órát kell várakozni a kilépésre. A javaslat az, hogy **Gyula** és Csengersima felé kerüljenek. A magyar–ukrán határnál jelenleg a barabási átkelőhelynél a Zol rendszámú kocsik kiléptetése okoz sok gondot, 20 órába telik, amíg átjuthatnak a határon.

A teherforgalomban Nagylaknál 20, Ártándnál 9 és **Gyulánál** 15 órát kell várakozni a kilépésre a járművek vezetőinek.

Az év végi ünnepek alkalmából ideiglenes határátkelők nyílnak, s ezeken a helyeken az érintett két ország állampolgárai léphetik át a határt gyalogosan, kerékpárral, motorkerékpárral, vagy személygépkocsival. Így a magyar–szlovák határon Letkésnél december 25-én, 26-án és 31-én, majd pedig 1994. január 1-jén és 2-án naponta 8–18 óra között, Cerednél december 25-én és 26-án 8–16 óra között, Ipolytarnócnál december 31-én 8–16 óra között, a magyar–szlovén határon Kercaszomornál december 24-én 8–17 óra között, a magyar–román határon pedig **Dombegyháznál** december 24-én 7–16 óra között lesz nyitva az ideiglenes határátkelőhely.

Csődök, felszámolások 1992 óta

A csődtörvény életbe lépése, vagyis 1992. január 1-je és 1993. november 30-a között 3052 jogi személyiségű gazdasági szervezet ellen indult csődeljárás – állapítható meg a Központi Statisztikai Hivatal jelentéséből, amelyet csütörtökön juttattak el az MTI-hez. Ugyanezen időszak alatt a bíróságok 2263 eljárást zártak le, melyek közül 1163 eset megegyezéssel ért véget, 1054 felszámolással folytatódott, 46 alkalommal pedig egyéb módon szüntették meg az eljárást.

A csődöt jelentett jogi személyiségű szervezetek 67 százaléka volt gazdasági társaság, 23 százaléka szövetkezet, 10 százaléka vállalat. A csődbe jutottak közül legtöbben, 969-en az iparban tevékenykedtek, 789-en kereskedelmi, illetve javító tevékenységet folytattak, de magas volt az építőiparban és a mezőgazdaságban csődbe mentek száma is: 419, illetve 384 szervezet. A legkevesebb csődbejelentés a pénzügy és biztosítás, oktatás és egészségügy területéről érkezett a bíróságokhoz.

A csődeljárás alá került jogi személyiségű gazdasági társaságok közül a legtöbben, 929-en 10, vagy annál is kevesebb dolgozót foglalkoztattak, de magas volt az 50–300 főt foglalkoztató csődbe jutott cégek száma is. A 300 feletti létszámmal működő szervezetek közül 171 került csődbe tavaly január óta.

A vizsgált időszakban 3381 jogi személyiségű gazdasági szervezet került felszámolási eljárás alá. Ezek között is a gazdasági társaságok aránya a legnagyobb, eléri az 53 százalékot. Negyven százalékuk szövetkezet volt, a többi pedig vállalati formában működött.

A felszámolási eljárás alá került cégek közül legöbben, 1020-an az iparban működtek, míg a legkevesebb eljárás ebben az esetben is a pénzügy, biztosítás területén indult.

Tőkét emelt a Takarékbank

A Takarékbank tegnapi közgyűlése ellenszavazat nélkül felhatalmazta a pénzintézet igazgatóságát, hogy kössön hitelkonszolidációs szerződést a magyar állammal. A szerződés következményeképpen 10,2 milliárd forintra emelkedik a Takarékbank alaptőkéje, s többségi tulajdonossá válik az állam.

Az állam 8,75 milliárd forint névértékű államkötvényt von be apportként a bankba, és ezzel a részvények 86 százalékának birtokába jut. Az eddigi kizárólagos tulajdonosok az alapító takarékszövetkezetek részesedése 14 százalékra csökken. A tőkeemelésből 6,9 milliárd forintot arra használ fel a bank, hogy céltartalékot képezzen minősített követeléseire, 1,9 milliárd forintot pedig a takarékszövetkezeti csúcsbanki funkció, a takarékszövetkezet integrációjának kiépítésére fordítanak.

A részvényesekhez eljuttatott hitelkonszolidációs szerződéstervezethez a közgyűlés előtt a Pénzügyminisztérium két módosító javaslatot fűzött. Az egyik szerint a takarékszövetkezetek elővásárlási joggal rendelkeznek a Takarékbank részvényeire, a másik kimondja, hogy a csúcsbanki szerepkört érintő határozatokat 90 százalékos többséggel kell meghozni, a döntésből tehát nem zárhatók ki a takarékszövetkezetek. A részvényesek igent mondtak a szerződésre, és egyhangúan elfogadták a 8,75 milliárd forintos alaptőkeemelést. Úgy döntöttek továbbá, hogy 1,4 milliárd forint értékű részvény nem összevont címletben, hanem 100 ezer forintos névértékű címletekben kerül kibocsátásra, megkönnyítendő a későbbi kisbefektetői kivásárlás. Háromszáznégy igen, 144 nem és 274 tartózkodó vokssal leszavazták viszont a Pénzügyminisztérium képviselőjének azt a javaslatát, hogy Gondos Judit, a PM főosztályvezetője személyében nevezzenek ki új igazgatósági tagot.

Majoros Anna elnök-vezérigazgató beszámolójában elmondta: az igazgatóság az elmúlt években többször tett javaslatot alaptőke-emelésre. A gazdálkodási körülmények megromlása, az adósok bűnügy határát súroló fizetési morálja és a bank körüli viták miatt a pénzintézet a tavalyihoz képest egyhatodával csökkenteni kényszerül aktivitását. A mérlegfőösszeg november végén 40,5 milliárd forint volt, ebből 14,3 milliárd forintot tettek ki a minősített követelések. A kétes követelések aránya ebből 7,56, a rossz hiteleké 6,1 milliárd forint volt. Az elnök-vezérigazgató szerint a minősített hitelek nagy része behajtható, de a céltartalékot akkor is meg kell képezni, ezért elengedhetetlen a hitelkonszolidáció.

SZTRÁJK!

A várt háromszáz helyett mindössze 35 autóbusz-vezető csatlakozott tegnap az Alba Volán Rt.-nél meghirdetett figyelmeztető sztrájkhoz. Bár az első nem hivatalos információk még arról szóltak, hogy a járművek vezetőinek 80 százaléka nem ült volánhoz, végül is csak mintegy 12 százalékuk nem vette fel a munkát. Így aztán a kétórás – 10 órától 12 óráig tartó – demonstráció során Székesfehérvárott mindössze 15 menetrend szerinti járatpár maradt ki, a távolsági forgalomban pedig csupán néhány busz nem indult el a célállomásra. A figyelmeztető sztrájk nem okozott zavart a székesfehérvári és a városkörnyéki közlekedésben.

Többen gazdálkodnak

Nőtt a gazdálkodószervezetek száma novemberben – állapítható meg a Központi Statisztikai Hivatal adataiból. Ezen belül a jogi és nem jogi személyiségű szervezetek száma gyarapodott leginkább.

Az elmúlt hónap során 1617 jogi személyiségű gazdasági szervezet alakult, és 126 cég szűnt meg. Így november végén 83 645 jogi személyiségű gazdálkodóegység működött az országban. Negyvenhét százalékuk 10, vagy annál kevesebb dolgozóval működik, s csupán 7 százalékánál éri el a létszám a 300 főt. Ennél több alkalmazottja csak a társaságok 2 százalékának van.

A korlátolt felelősségű társaságok száma novemberben 1434-gyel nőtt, s így 71 ezerre emelkedett. A részvénytársaságok száma 4 százalékkal gyarapodott, s így jelenleg 2282. November végéig még 1028 vállalat volt, 5 százalékkal kevesebb, mint egy hónappal azelőtt. A szövetkezetek száma novemberben elérte a 8162-t.

A jogi személyiségű gazdasági szervezetek többsége, 35 százaléka kereskedelemmel, javítással foglalkozik, szám szerint 29 ezer ilyen gazdálkodóegység van. Az iparban működők száma is jelentős, meghaladja a 16 700-at, s ez 20 százalékot tesz ki. Magas még a szolgáltatással, ingatlanügyletekkel foglalkozó szervezetek száma is: eléri a 15 ezret.

A jogi személyiség nélküli gazdasági szervezetek száma november végén elérte a 96 300-at, ez 2 százalékkal több, mint az előző hónapban. Közöttük legnagyobb arányban a betéti társaságok képviseltetik magukat, 65 500-as létszámukkal a szervezettípus 68 százalékát teszik ki. Csekély mértékben csökkent novemberben a gazdasági munkaközösségek, szakcsoportok, polgári jogi társaságok száma.

A legtöbb jogi személyiség nélküli gazdasági szervezet a kereskedelem és javítás ágazatában működik, ez 32 százalékot tesz ki. A szervezetek 29 százaléka ingatlanügylettel és egyéb szolgáltatással foglalkozik, míg 14 százalékuk tevékenykedik az iparban.

A költségvetési és társadalombiztosítási szervezetek száma alig változott, 14 800 ilyen szerv működik. Az egyéb, nem nyereségérdekeltségű szervezetek sem gyarapodtak jelentősen, számuk meghaladja a 38 400-at. November végén az APEH csaknem 400-zal több, összesen 686 ezer 200 egyéni vállalkozót tartott nyilván, amelyeknek 35 százaléka volt kisiparos vagy kiskereskedő.

Holttest az Eger patakban

Ismeretlen férfiholttestet találtak szerdán az Eger patakban, az Egri strand lefolyójának közelében. A Heves Megyei Rendőr-főkapitányság kéri mindazok jelentkezését, akik a holttest személyazonosságát illetően felvilágosítással tudnak szolgálni.

A rendőrség csütörtöki tájékoztatása szerint az 50–60 év közötti, 175 centiméter magas, őszesfekete hullámos hajú, borotvált arcú férfi sötétkék mikrokord bársonyzakót, okkersárga garbónyakú pulóvert, mélyvaszínű inget és Eszterházy-kockás nadrágot viselt. Lábán Rocky márkájú, fehér tépőzáras sportcipő volt. Különös ismertetőjele, hogy fogazata egyáltalán nem volt.

A főkapitányság bűnügyi helyettese az MTI-nek elmondta: bűncselekményre utaló nyomot nem találtak, a halált valószínűleg vízbefulladás okozta.

A rendőrség kéri, hogy aki a személyleírás alapján felismeri a férfit, az tegyen bejelentést a Heves Megyei Rendőr-főkapitányság (36) 412-555-ös telefonszámán, vagy bármely rendőri szervnél.

autós-, motoros- képzés
Thermál AUTÓSISKOLA
Gyulán és Békéscsabán
Telefon: (66) 45-45-45.

Részletfizetés még '93-as árakon
Teljes egészségügyi (tanfolyam+vizsga) ügyintézés.

INGYENES TANKÖNYV-ELLÁTÁS
Gyakorlati oktató- és típusválasztás.

PRÓBÁLJA MEG!
Mi bízunk magunkban, bízzon Ön is! Ha elméleti vizsgái nem sikerülnek, visszakapja a tanfolyam díját!

Személygépkocsi-vezető tanfolyam indul

GYULÁN
január 4-én (kedden) 17 órakor.
Helye: Erkel Művelődési Ház
Béke sgt, 35.sz.

BÉKÉSCSABÁN
január 3-án (hétfőn) 16 órakor.
Helye: Lázár u. 2. sz.
(iskola, a DOMUS mellett)

Nyereményakció 1994-ben!
Tanulóink között minden hónapban a NISSAN Interflott Autószalon 10 db 50 000 Ft-os vásárlási utalványát sorsoljuk ki.

SOS GYERMEKFALVAK – NEM KÉMNEVELDÉK!

Kis faluban – nagykarácsony

Battonyán a napokban ünnepelték a gyermekfalu hetedik születésnapját, majd december 10-én az SOS Gyermekfalu Magyarországi Egyesülete tisztújító ülése teljes vezérkarcserét hajtott végre. Így Puja Frigyes egyesületi elnök elvtársat *Sörös László* (Előszálláson nevelőotthon-igazgató), dr. Benczédy József alelnök elvtársat *Császár Cirill* (Kecskeméten iskolaigazgató) és *dr. Hortobágyi Márta* (gyermekgyógyász) váltották fel.

Mádi István, a battonyai SOS gyermekfalu vezetője az aktualitás jegyében a következőket mondta:

– Örülünk, hogy mostantól olyan valakit üdvözölhetünk az egyesület elnöki tisztében, amilyet a falvak mindig is szerettek volna. Az átkos érában épp azokat kényszerítették háttérbe, akik szakértelmükkel, tudásukkal hatásosan szolgálhatták volna az SOS-ügyet. A faluban egy-egy családi házban a hivatásos anyák 6–10, különböző korú gyermeket nevelnek. Éppen úgy élnek, mint bármely polgári család, annyi különbséggel, hogy nincs apukájuk. Az egészséges személyiségfejlődés és -nevelés nem ezen áll vagy bukik. A polgári életben az apa-anya-gyerek modellben sem nevelődnek tökéletesebb gyerekek, mint nálunk. A falubeli gyerekeknek is szükségük van az egészséges fejlődésükhöz az apapótló férfimodellre, s ezt a tanáraik, a faluvezető és helyettese személyében meg is találják.

– Szívből anya a hivatásos anya, vagy ez is olyan munka, amiért a fizetését kapja?

– Ezekben a családokban az érzelmi kötődés semmivel sem másabb, mint a városban élő, normál családokéban. Nemcsak, mert anyukának szólítják, hanem úgy szeretik, mint a jóságos édesanyákat a saját gyerekeik. Az anyát érintő kérdésére egy példával válaszolnék. Nemrégiben történt, hogy egy anya gyerekek nélkül maradt. A legnagyobb bevonult, az őt követő két másik saját lábára állt, s elhagyta az anyát, a falut. A többiek visszakerültek a vér szerinti szüleikhez. Ezt a helyzetet elvi síkon tudomásul vette, de érzelmileg nem tudta feldolgozni. Éppen úgy megrázta a helyzet, mint a vér szerinti szülőt, amikor elhagyják a gyerekei. Mert amikor alakul egy család, addig nem mások egymás számára, mint sok idegen egy csoportban. De, ahogy telnek a napok, a hónapok, úgy válik mind mélyebbé a szeretet.

– Ezek a gyerekek szoktak-e segíteni az anyjuknak?

– Gyerekeink a falutól két kilométerre lévő városi általános iskolába, a kisebbek az óvodába járnak. Ezeket a gyerekeket ugyanúgy elkíséri az anyjuk, ha nincs nagyobb testvérük, akire felelősséggel rábízhatók. A ház körüli munkákat is megosztják, mindenkinek jut feladat. A bevásárlás sem egyszerű dolog, mert 6, 8 és két 10 gyerekes családunk van. Ekkora létszámnál elég sokat kell az anyának cipekednie. Itt is családi alapon mennek bevásárolni, megveszik – saját költségkeretük van –, ami szükséges. A gyerekek sem maradnak ki ebből a közös munkából. A gyerekeink szorgosak, szeretnek segíteni, egymást ösztönzik. De tudnak ők is rosszak lenni olykor-olykor, mint más gyerekek. Ezekben a családokban is „divat" a leckekikérdezés, az együtt tanulás.

– A falusi gyerekek hogy viselkednek az iskolában és az óvodában?

– A nevelők, a tanárok elismerték, hogy a falubeli nebulók tanulmányi eredménye – országos átlag 3,43 – jobb, mint a városiaké. Tisztelettudóbbak, megértőbbek. Miért? Mert jobb családi kondíciókkal rendelkeznek, mint a „kint" élő, nehezebb sorsú társaik azokban a családokban, ahol a szülők nem törődnek saját gyerekeikkel, alkoholizálnak, nem dolgoznak. Itt a gyerekek idő előtt tanulnak meg önállóvá lenni. Sok esetben ez forrása lehet a gyerek körüli egyéb problémáknak, s bűnözésnek is. Akkor mennyivel jobb annak a gyereknek, akinek van apja, anyja, csak éppen nem foglalkoznak vele. Gondok pedig még a legjobb házaknál is előfordulnak. Nálunk is, amikor új gyermek érkezik a már összeszokott családhoz. A beilleszkedés ideje alatt bizony nagy szükségünk lenne pszichológusra, és a kamaszkorú gyerekeinknek se ártana, ha néha elbeszélgethetnének vele, aki a gondjaik megoldásában társuk lehetne. A lelki gondok megelőzésében, a prevencióban kulcsszerepet tölthetne be. Most harminc serdülőnk van, ebben a korszakban amúgy is problémás időszakot élnek át. Lehetetlen állapot, hogy nem tudjuk betölteni a pszichológusi állást. Hiába írtuk ki a pályázatokat – a kiemelt fizetés, a szolgálati lakás, egyéb kedvezmények – nem elég vonzóak.

– Maximum hány éves koráig lehetnek a gyerekek a falu lakói?

– Addig maradnak, míg önálló életre nem képesek. Innen is kiröppennek azért, mint más szülői házból. Ha a fiókák szárnya megerősödik, nem maradnak tovább. Így hagyott el bennünket egy fiú-lány páros. Stabil munkahellyel, lakással rendelkeznek, élik a polgári életüket. A katonai szolgálatot teljesítő fiunk hazajár látogatóba a falubeli családjához. Egy lányt adunk férjhez tavasszal – ha nem jön közbe valami. Szervezetünknél nem szokás – mint több nevelőotthonnál – az, hogy ha betöltötte a 18. életévét, másnap kint találja magát az utcán, mert el kell hagynia az intézetet. Hozzátenném, néhány intézet törekszik az utógondozásra, nem hagyja magára a távozót.

– Csak van valami alapkövetelmény, ösztökélés a saját lábra állásra, vagy a faluból megy nyugdíjba a gyerek?

– Van is, meg nincs is. A gyerekek a tanulmányaik befejeztével vagy szakmával rendelkeznek, vagy felsőfokon tanulnak tovább. Az életre készülés stabilitását maguk biztosítják azzal, hogy tanulnak. Amennyiben valaki más településen talál munkát, s ehhez albérletben kell laknia, az SOS alapítvány az albérleti díjat fizeti. Amikor a gyerekek betöltik 18. életévüket, nagyobb összeget – Battonyán 5000 márkát – kapnak életkezdési segély címén. A nevelőotthoniak tavaly 60 ezer forintot kaptak, s mehettek életet kezdeni. Ugyan mire elég ez az összeg?! Az idén még ennyi sem lesz. Mindössze 3 ezer forinttal a zsebükben mehetnek, mert szegény az eklézsia.

– Betöltötte a 18. évét és viheti a pénzt...

– Nem egészen. Ez az összeg a felső határ. Ennél lehet kevesebb is, és nem jár, hanem adható. Az összeg mértéke fokmérő, ahol az egyén személyi értéke a mérlegelés alapja. Az elbírálásnál az anyák, a tanári kar és jómagam döntünk. A gyereket megillető összeg a bankba kerül, s mindaddig ott is marad, míg gyerekünk – hitelt érdemlő módon – nem igazolja, hogy lakást vásárol belőle. Aki szerencsésen házasodik, ezzel lakáshoz jut, természetesen másra költheti a pénzét. Többek között bútorra és más szükséges berendezésre. Kihangsúlyoznám, hogy a pénzfelhasználás szigorú, törvényes garanciák betartása mellett mehet végbe.

– Mi várható az új vezetéstől?

– Azt, hogy az SOS nemzetközi szervezet és a magyarországi egyesület levonja a tanulságot a múlt hibáiból, baklövéseiből, hogy mit és hogyan nem szabad a jövőben. A kilenctagú egyesületi vezérkar hozzáértő, elismert szakemberekből áll, olyanokból, akik nem hivatalból értenek a gyerekneveléshez. Hiszem, hogy sikerül visszaszerezni az SOS szervezet botrányok során lepusztult jó hírnevét. Bízom benne, hogy ezután nem merül fel senkiben – viccnek is rossz, de volt ilyen –, hogy az SOS falvak kémneveldék! A magunk részéről – az új vezetői gárdával, szakmailag megerősödve – arra törekszünk, hogy a velünk szemben támasztott követelményeknek maradéktalanul megfeleljünk, s hogy jó „emberanyagot", egészséges, életképes felnőtteket „bocsáthassunk szárnyra."

– Hogy zajlik a faluban a karácsonyi és szilveszteri esemény?

– A szenteste már évek óta betlehemes játékokkal kezdődik. A gyerekek minden családot meglátogatnak, jókívánságokkal, kis műsorral, apróbb ajándékokkal köszöntik egymást. A hivatásos anyák egy része erősen vallásos beállítottságú, így a vallási szokásokkal, összefüggésekkel tisztában vannak. Szeretik a karácsonyt, szeretnek ajándékot adni és kapni. Vacsorára, gyertyagyújtásra mindenki hazatér, s mint más helyeken szokás, e naphoz méltón, a saját családjukkal töltik az estét. Szilveszterezni csak a legkisebbek nem szoktak. A többiek, a falu aprajanagyja a közösségi házban szórakozik: tévéznek, diszkóznak, táncolnak, búcsúztatják az óévet, s köszöntik az új esztendőt.

*

Búcsúzóul és karácsony alkalmából kívánjuk önöknek, a falulakóknak, hogy szeretetből, gondoskodásból soha ki ne fogyjanak, mint a jó édesanya és a Gondviselés. Minél több rossz sorsú, hányódó, gyötrött gyermeknek legyenek szüleik helyett **anyjuk, meghitt otthonuk!**

Zsiák Éva

FOTÓ: SUCH TAMÁS

A Békés Megyei Kárrendezési Hivatal

ezúton köszöni meg ügyfeleinek segítőkészségét, türelmét, a Napi Délkeletnek pedig a munkánkkal kapcsolatos korrekt tájékoztatást.

Minden volt, jelenlegi és leendő ügyfelünknek
kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog, békés új évet kívánunk:

a Hivatal dolgozói

Aklan Éva bemutatkozott

Először azoknak a művészettel foglalkozóknak ajánlom a figyelmükbe Aklan Éva kiállítását, akik kiürültek. Kiürültek, és különböző tehetséggel, különbözően megalapozott művészi képzettséggel – mert a tehetségtelenek, illetve abszolúte képzetlenek most szóba sem jöhetnek – mondják a nagy, üres semmit. Azt is mondják: azért tesznek így, mert üres a világ. Vagy hát nagyon is tele van: már mindent elmondtak előttünk, amit a művészet eddig érvényes eszközeivel el lehetett mondani. Ajánlom tehát nekik: látogassanak el a csabai városháza Barokk-termébe, és nézegessék Aklan Éva kerámiáit. Garantáltan meg fognak lepődni, mi mindent fedezett föl egy fiatal művész falusi magányában(?), amit kifejezésre méltónak ítélt; kifejezési eszközei pedig megérthetők, szimbólumai könnyen megfejthetők.

És mert az áhítat minden munkáját körüllengi, másodszor ajánlom a kiállítást tiszta hitű embertársaimnak: megerősödnek hitükben. Ezeket az alkotásokat ugyanis csak tiszta hittel lehetett úgy megformázni, hogy az áhítat a használati tárgyakat is körülölelje.

Végezetül a kiállítást ajánlom mindazok figyelmébe, akik minden moralizálás nélkül szeretik a szépet, ígérem, hogy ők sem fognak csalódni. (A kiállítás megtekinthető január 7-éig, munkanapokon 14 és 18 óra között.)

Megnyitó beszéde előtt váltottam néhány szót Bakay Péterrel, a kiállítás létrehozójával. Tőle tudom: a művésznőnek ez az első igazi bemutatkozása. Gondolom: a művészet sok ezer éves történetében akadt már jelentősebb első kiállítás.

Én még nem láttam ehhez hasonlíthatót.

Kovács György

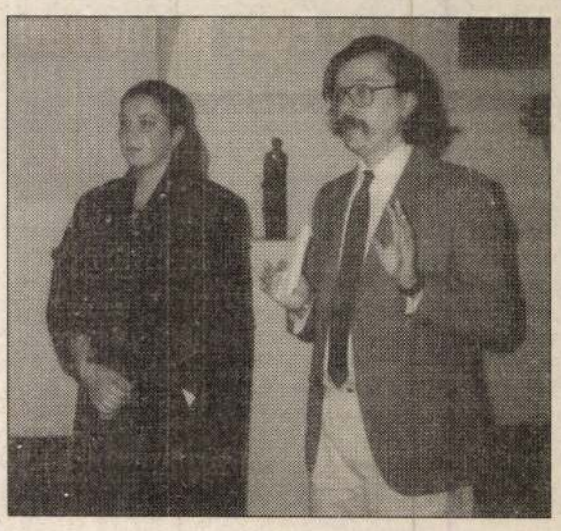

Aklan Éva, a kiállítást megnyitó Bakay Péterrel

AKLAN Éva

AZ ÉV SPORTOLÓI A SZÖVETSÉGEK VÁLASZTÁSA ALAPJÁN

Árgyelán János az év labdarúgója

HÁROM MEGYEI SPORTOLÓ AZ ELITBEN

A Magyar Távirati Iroda Sportszerkesztősége 1964 óta rendszeresen felkéri a honi sportszövetségeket arra, jelöljék meg, kit (vagy kiket) tartottak sportágukban az esztendő legjobb sportemberének.

A hírügynökségi körlevélre idén hatvan válasz érkezett be. Megjegyzendő, a hegymászóké nem szövetség, ők Magyar Hegymászó Klubként szerepelnek e kimutatásban.

1993-ban először választottak sportági legjobbat a biliárdozók, továbbá a profi ökölvívók és a számszerítjászok. (Az „új" sportágak közül nem küldött választ az MTI kérésére a petanque és a szinkronúszó szövetség. A tavalyi jelölésen még résztvevő bandy, bocsa, korfball, természetbarát, vízimentő szövetség úgyszintén nem jelölt legjobbat – *a szerk.*)

A hírügynökségi statisztikák böngészése során kiderült, 84 új sportember neve szerepel ezen a listán. Olyan kiválóságok ők, akiket eleddig még nem jelölt a „toplistára" szövetségük, idei teljesítményük alapján azonban rászolgáltak a kitüntető címre!

Nem kis bravúr a tekéző Mészáros Józsefé! Ő harmadik alkalommal lett első. Először 1975-ben lehetett büszke erre, majd az 1991-es elsőségét követte az idei. Ugyancsak „megszokott" ebben a névsorban az íjász Kovács Judit: 1976 óta kap rendre szövetségi voksot; a sportlövő-kiválóság Fórián Éva pedig 1978 óta tartja magát remekül ebben a különleges versenyfutásban. Kovács Juditot más ok miatt is ki kell emelni. A sasszemű íjásznő tizenkettedik szövetségi első helyére büszke!

Lévén, a labdarúgást tartják igen sokan még mindig a legnépszerűbb honi sportágnak, emlékeztetni illik arra, 1986 óta először (akkor Róth Antal volt az esztendő legjobb futballistája) fordult elő, hogy a békéscsabai Árgyelán János személyében vidéki labdarúgót jelölt meg az év legjobbjának az MLSZ.

A sportági legjobbak felsorolása előtt íme azok, akik sokadszor végeztek az élen szövetségük (pontosabban: remek eredményeik okán) szavazata alapján:

Tizenkettedik alkalommal az év legjobbja: **Kovács Judit,** íjász (1976, 1979, 1980, 1981, 1983, 1984, 1986, 1987, 1989, 1990, 1992, 1993).

Tizedszer: **Fórián Éva,** sportlövő (1978, 1980, 1981, 1983, 1984, 1985, 1986, 1991, 1992, 1993).

Kilencedszer: **Temesvári Andrea,** teniszező (1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1989, 1992, 1993).

Nyolcadszor: **Izsák Éva,** kerékpározó (1985, 1986, 1987, 1988, 1990, 1991, 1992, 1993).

Nyolcadszor: **Besenyei Péter,** sportrepülő (1984, 1986, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993).

Nyolcadszor: **Oláh Katalin,** tájfutó (1985, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993).

Hetedszer: **Bátorfi Csilla,** asztaliteniszező (1986, 1987, 1988, 1989, 1991, 1992, 1993).

Hatodszor: **Egerszegi Krisztina,** úszó (1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993).

Az év legjobbjai sportáganként:
(A zárójelben lévő szám azt jelzi, ki hányadszor lett győztes.)

Aerobik
Simkó Andrea (Jumping Jack Spicco) (2)
Asztali labdarúgás
Jurcsik Gábor (Kőbányai Szabadidőközpont) (1)
Asztalitenisz
Bátorfi Csilla (Langweid – német) (7), **Németh Károly** (Bp. Postás SE) (3)

Atlétika
Rosza Mária (Békéscsabai AC) (1), Gécsek Tibor (SZAC '93) (3)

Autó-motor
autóRanga László (Marlboro Rallye Team) (1)
motorKócsó Antal (Debreceni Speedway) (2)
gokart Bakos András (Mozart Motorsport) (3)

Baseball
Hógenburg Tamás (Budapest Islanders) (1)

Biliárd
snooker Kajssa Zoltán (Billiard Art Budapest) (1)
karambol Vörös István (Sopron SE) (1)
nagygolyós pool Szalay Gábor (Iseum BSC Szombathely) (1)

Birkózás
kötöttfogás Bódi Jenő (Bp. Spartacus) (1)
szabadfogás Nagy János (FTC-MŐFÉMSZER) (1)

BMX Cross
Borbély Szilvia (Predetor BMX Veszprém) (2) Mészáros Krisztián (BMX Klub Sopron) (1)

BMX és skate
szabadstílusú talajCsikós Gábor (Predator Kecskeméti BMX Klub) (1)
szabadstílusú félcső Tóth Károly (Gyöngyösi Kerekes Klub) (2)
szabadstílusú streetBenkő Zsolt (Budapest) (1)
görkorcsolyaBiczók Dóra (Kecskeméti BMX és Skate Klub) (1)

Búvár
Bedő Gabriella (Dunaferr) (2) Berekméri István (Dunaferr) (3)
Curling
Kérészy Barna (Székesfehérvár) (1)

Csúszókorong
céldobás Probojácz Miklós (Kecskeméti IBUSZ SK) (2)
távdobás S. Juhász Gyula (Kecskeméti IBUSZ SK) (2)

Dart
steelGrauné Borbás Edit (Újhegyi Dart Club) (1)
steel és softMayer Attila (Solymár Dart Club) (1)
softMolnár Nelli (Újhegyi Dart Club) (1)

Evezés
kétpárevezősKapócs Anikó (Agárdi MEDOSZ) (2) Ferenczy Dóra (Danubius Nemzeti Hajós Egylet) (1), Mitring Gábor (Győri Vízügy SE) (3), Dani Zsolt (MTK) (1)

Fallabda
Buday Tímea (Budaörsi Squash SE) (2), Krasznai Gábor (Budaörsi Squash SE) (3)

Golf
Bankó Éva (Budapest Golf Club) (2), Bruder Balázs (Kék Duna Golf Club) (1)

Gyeplabda
Bősze Orsolya (Novitax SE) (1), Jánváry Zoltán (Tabán SE) (1)

Hegymászás
Bradács Ágnes (Erzsébetvárosi SE) (1)

Harci művészetek
karate-do Diósi Pálma (KOWAX SC) (1), Szabó János (Erzsébet SE) (1)
kendoNémeth Andrea (Pécsi Kendo SE) (2), Bárány Tibor (BRSE) (1)
kick-box Pessuth Rita (Hunyadi SE) (1), Hugyetz Lajos (Hunyadi SE) (3)
kyokushin Németh Katalin (Alba Regia) (2), Bencze Antal (Nyíregyháza) (1)
ITF taekwon-do Rajkai Andrea (Veszprémi Volán) (1), Gojdár István (Hódmezővásárhely) (1)
WTF taekwon-do Engrich Mariann (MTK) (2), Urbán Lajos (MTK) (1)

Íjászat
Kovács Judit (Tipográfia) (12), Stadler Zsolt (Tipográfia) (1)

Jégkorong
Szajlai László (FTC)(1)

Judo
Pekli Mária (Bajai Judo Club) (2), Kovács Antal (Paks)(2)

Kajak-kenu
kajakCzigány Kinga (Bp. Honvéd) (2), Borhi Zsombor (Kaposvári Vízügy SC) (1)
kenu Kolonics György (Csepel) (1),
kenu, maratoni Kolozsvári Gábor (BSE) (4)
kajakpóló Perlaki Gábor (Bp. Honvéd) (1)

Kerékpár
Izsák Éva (George Mosonmagyaróvár) (8), Pais Péter (Stollwerck-FTC) (2)

Kézilabda
Erdős Éva (Vasas-Dreher SE) (1), Éles József (Fotex Veszprém SE) (2)

Korcsolya
műkorcsolya Czakó Krisztina (Budapesti Korcsolyázó Egylet) (3)
jégtánc Regina Woodward, Szentpéteri Csaba (Bp. Spartacus) (1)
gyorskorcsolya Egyed Krisztina (Rozmaring SE)(5), Madarász Csaba (MTK) (1)
rövidpályás Vincze Petra (Micro SC) (1), Becsky Gábor (DMTE) (1)

Kosárlabda
Balogh Judit (SVSE-GYSEV) (4), Dávid Kornél (Tungsram-Honvéd) (1)

Labdarugás
Mester Kata (László Kórház) (1), Árgyelán János (Békéscsabai EFC) (1)

Lábtenisz
Farkas János (Pannon ATEK Kaposvár) (2)

Lovassport
díjugratás Szász Attila (Mezőhegyes) (1)
díjlovaglás Dallos Gyula (Budapesti LK) (3)
fogathajtás Lázár Vilmos (Budapesti LK) (1)
military Nagy Andrea (Kiskunhalasi Határőr Dózsa) (1)
lovastorna Tarpataki Tamás (Állatorvostudományi Egyetem) (1)

Modellezés
repülőmodell Mórotz Attila (Energi Százhalombatta) (1)
hajómodell Majercsik Gábor (BKV) (1)
autómodell Bogdán Endre (Textiles Kaposvár) (1)

Motorcsónak
Havas Attila (Budapesti Vízügyi SC) (1)

Műugrás
Pintér Orsolya (BVSC) (1)

Toronyugrás
Ifj. Gerlach István (BVSC) (3)

Ökölvívás
Lakatos Pál (Vasas) (1)

Öttusa
Pécsi Mónika (Alba Volán) (1), Fáblán László (Bp. Honvéd) (4)

Profi ökölvívás
Gálfi András (Trezor BT) (1)

Rádióamatőrsport
Zarnóczay Klára (Nyíregyháza) (1), Macsuga Győző(Nyíregyháza) (2)

Ritmikus s.g.
Szalay Andrea (Kapos RSG SC) (1)

Rögby
Horváth Imre (Kispesti Elefántok) (1)

Röplabda
Kastner Veronika (Tungsram SC) (2), Kántor Sándor (Kaposvári RC) (3)

Sakk
Polgár Judit (OTP Sport Plusz SK) (3), Almási Zoltán (Bp. Honvéd) (1)
Sielés
síroller Tímár Viktória (Vasas) (1)
alpesi Bónis Attila (Rozmaring SE) (3)
Sporthorgászat
Németh Szilvia (Miskolci Vásárhelyi HE) (1), Tímár Gábor (Győr-Gyárvárosi HE) (1)

Sportlövészet
Fórián Éva (Bp. Honvéd) (10), Sike József (BPLE) (2)

Sportrepülés
ultrakönnyű Thúróczy Endre (Dunaferr) (3)
motoros műrepülő Besenyei Péter (MALÉV) (8)
ejtőernyőzés Asztalos István (Szolnoki Repülőtiszti Főiskola) (1)
hőlégballon Molnár Csaba (BK Győr SE) (4)
sárkányrepülés Bertók Attila (Pilisi Siklórepülő Egyesület) (3)
vitorlázó Zsolnai Rita (MALÉV) (2), Csordás Tamás (MALÉV) (2)
vitorlázó műrepülés Matúz István (Műegyetemi SE) (2)
precíziós repülés Bódis László (Nyíregyházi Légisport Egyesület) (1)
motoros rally páros Benedek János (MALÉV) (1), Pálóczi Ferenc (MALÉV) (2)

Súlyemelés
Takács Mária (Veresegyháza) (3), Márkus Erzsébet (HVSE) (1), Czanka Attila (Szekszárdi Húsipari SE) (2)

Számszerítjászat
match Molnár Anikó (Corvin) (1), Gombos László (Corvin) (1)
field Lénárt Ágota (Corvin) (1), Sulyok László (Corvin) (1)

Szkander
Perjésné Kara Erzsébet (Csepel) (1), Nick Árpád (Gizzly) (2)

Tájfutás
Oláh Katalin (Micro SC) (8), Pavlovics Gábor (PVSK) (3)

Teke
Demeter Melinda (FTC-Dreher) (1), Mészáros József (BKV Előre) (3)

Tenisz
Temesvári Andrea (Vasas) (9), Noszály Sándor (RO-TE) (4)

Testépítés-erőemelés
testépítés Rubos Katalin (KOKO-Gym) (2), Gerőcs Tibor (Spartacus Black Gym) (1)
erőemelés Baranyai Ildikó (Body Center Csili) (1), Lovász György (Gyulai Atlasz) (3)

Tollaslabda
Harsági Andrea (Nyíregyházi VSC) (3), Bánhidi Richárd (Debreceni Kinizsi) (1)

Torna
Molnár Andrea (Postás SE) (1), Supola Zoltán (Dunaferr SE) (3)
Mester Réka (Építők SC) (2), Szilvágyi Szilvia (Pécsi EAC) (2), Kaló Tímea (UTE) (1) (sportakrobatikai hármas)

Triatlon
Maros Vera (Tritex TC) (1), Kropkó Péter (Miskolci Vízművek) (4)

Úszás
Egerszegi Krisztina (Bp. Spartacus) (6), Güttler Károly (Bp. Spartacus) (1)

Vitorlázás
Fa Nándor (Sirály Yacht Club) (1)

Vívás
Mohamed Aida (MTK) (1), Szabó Bence (UTE) (3)

Vízilabda
Stieber Mercedes (Szentes SC) (1), Benedek Tibor (UTE) (2)

DIÁKOK, FIGYELEM!

HAMAROSAN ITT A TÉLI SZÜNET. ZSEBPÉNZETEKET KIEGÉSZÍTHETITEK. MÉG LEHET JELENTKEZNI MOZGÓ HÍRLAPÁRUSNAK A MEGYE VALAMENNYI TERÜLETÉRE.

JELENTKEZNI LEHET:
BUGJÓ PÉTERNÉNÉL, BÉKÉSCSABA, ALSÓ-KÖRÖS SOR 2. SZ
TELEFON: (66) 448-585.
RÓZSA ROLANDNÁL, GYULA, BÉKE SUGÁRÚT 19. IV. 12. SZ.
WEIGERT MIHÁLYNÉNÁL, GYOMAENDRŐD, ARANY J. U. 28. SZ.
REMECZKI FERENCNÉL, BÉKÉS, FEKETE-KÖRÖS SOR 6. SZ.
SIN GÉZÁNÁL, OROSHÁZA, LEHEL U. 58. SZ.

KIEMELKEDŐ JUTALÉK!

NAPTÁR

NYILAS, AVAGY SZENT ANDRÁS HAVA

A Nap kel: 07 óra 25 perckor, nyugszik: 15 óra 53 perckor.
A Hold kel: 08 óra 52 perckor, nyugszik: 18 óra 25 perckor.

VALÉR NAPJA

Az egyik ókori római nemzetségnévből, a „Valerius"-ból keletkezett, illetve rövidült le a mai **Valér** nevünk. Ha a Valerius nemzetségből valakit más nemzettség fogadott be, akkor továbbra is megtartotta az eredetére utaló „Valerianus" jelzőt, így ez a név is a Valér ősének tekinthető. Német kutatók jelentését „sokra képes, vagyonos"-nak vélik. Magyar ajkú családokban ritkán fordul elő, de népszerű a román családok körében, ahol a latin származás igazolására szívesen látták az órómai eredetű neveket.

Évforduló

380 évvel ezelőtt, 1613 december 15-én született **Francois de La Rochefoucauld** (képünk) francia író és moralista. Élete csupa kaland és cselszövés volt: a királynét akarta oltalmazni Richelieu bíborossal szemben, részt vett a királyellenes Fronde mozgalomban (ennek történetét is megírta), harcolt az ellen-királynő csapataival szemben, többször megsebesült. Nevének halhatatlanságot szerzett a szellemes filozófiai aforizmákat tartalmazó, keserű pesszimizmussal megírt Gondolatok című műve, melynek első fordítója Kazinczy Ferenc volt (1810).

Időjárás

Borult, szeles, csapadékos volt megyénk időjárása tegnap. Reggelre 3 fokig csökkent a levegő hőmérséklete még kora délután 6 fokot mutattak a hőmérők az élénk délies szélben. A lehullott csapadék összege nem érte el az 1 mm-t.

Szélsőértékek: a leghidegebb 1981-ben -12,9 fok, a legmelegebb 1954-ben 15,2 fok volt ezen a napon az elmúlt 30 év adatai alapján.

A tájékoztatást *Unyatinszki Zoltántól,* a Központi Meteorológiai Intézet Békéscsabai Főállomásának munkatársától kaptuk.

Várható időjárás az országban ma estig: Többnyire borult idő lesz, több helyen várható ismétlődő eső. A déli, délnyugati szél napközben megélénkül. A legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet általában 1, 6, a legmagasabb nappali hőmérséklet 4, 9 fok között valószínű.

Aklan Éva bemutatkozik

Orosházi és szegedi gyermekévek után 1983-ban érettségizett a szegedi Tömörkény István Iparművészeti Szakközépiskola kerámia szakán. Akkoriban nem gondolta, hogy valaha is köze lesz ehhez a „szakmához": öt esztendeig az Evangélikus Teológiai Akadémián tanult. 1988-tól egy kis Nógrád megyei faluban, Sámsonházán él, lelkészi munkatársként dolgozik, és két kisgyermekét neveli.

Néhány éve újra foglalkozik a kerámiával, eleinte kedvtelésből, majd egyre komolyabban. Edényeket, szobrokat, plasztikákat készít.

– Mivel a körülményeim korlátozottak, gyakran kényszerülök kisebb-nagyobb technikai megalkuvásra. Reménységem, hogy ha lassan is, de kedvezően változtatok ezen. Nagyobb szabású, igényesebb technikájú, keresztény értékeket hordozó kerámiákat szeretnék készíteni – végzi bemutatkozását a kedves fiatal művésznő.

A békéscsabai városháza Barokk-termében december 16-án 15 órakor nyitják meg kiállítását. Abban a helyzetben vagyok, hogy megkérhetek mindenkit: a megnyitót illessze programjába. Higgyék el: megéri!

k–y

Babar, Astérix és Pif

Az utóbbi évek legsikeresebb rajzfilmjeiből láthatnak mától válogatást gyermekek és felnőttek a budapesti Francia Intézetben. A vetítések délután 5-kor, illetőleg este 7 órakor kezdődnek, francia nyelven.

Az első előadáson Alain Bruce: Babar diadala című animációs filmjét tűzik műsorra december 15-én. A híres képregény-hős, Astérix kalandjait dolgozta fel Philippe Grimond. Az Astérix és a menhir csapása címmel készült alkotást december 16-án, csütörtökön vetítik. A táncoló asztal a címe Paul Grimault filmjének, amelyet e hónap 20-án, hétfőn tekinthetnek meg az érdeklődők, másnap pedig Bruno Desroisses rajzfilmjét Pif és Herkules ezeregy bolondozását vetítik a Fő utcában.

Mézeskalács figurák

Luca napján, hétfőn délelőtt mézeskalács-bábokból nyílt kiállítás a Békés Megyei Könyvtárban. *Knyihár Andrásné* könyvtáros készítette a bábokat, melyek nyócsiklandó illata belengte az egész helyiséget. „Terítékre kerültek" a mindennapi élet nevezetesebb eseményei, mint például a házasság, gyermekáldás, s persze a közelgő ünnep, valamint a természet növényei, állatai is. A mesevilág és a népművészet szeretete hívta életre az aprólékos gonddal díszített mézes-figurákat, köztük a házakat, utcákat, s a cirkuszi társulat labdával egyensúlyozó fókáját vagy a fenyőágon csüngő pici sünt is. Igazi karácsonyi hangulatban telt a megnyitót követő tízórai, mely után forralt borral, kaláccsal és – stílszerűen – mézessüteménnyel kínálták a vendégeket. A bábok bizonyára kellemes élményeket szereznek mindazoknak, akik ellátogatnak a szilveszterig látható kiállításra, ahol a sütés fortélyait is megismerhetik az érdeklődők.

Laer
FOTÓ: BARTOLF ÁGNES

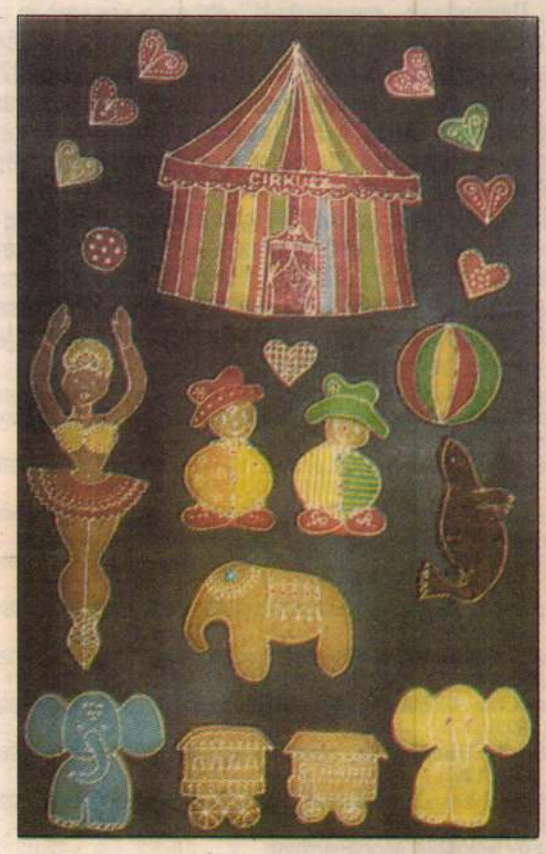

Hare Krisna...

Szombaton délutánonként ad otthont a békéscsabai ifjúsági ház a „krisnások" találkozójának, mely bárki számára nyitott. Hét végén a debreceni templom vezetője, egy fiatalember, *Caitanya dasa* látogatott el a csabai összejövetelre.

A második emeleti teremben huszonhárman jöttek össze, ebből hat látogató volt. A terem falát szentképek másolatai díszítették, egy asztalon a Krisna történetét bemutató kiadványok sokaságát, füstölőket, tiszta növényi anyagokból készült kozmetikumokat láthattak és vásárolhattak meg a résztvevők. A tömjén bódító illatától átjárt helyiség közepén egy nagy szőnyegre telepedett le a templomvezető és mellé az ősi hangszereken játszó hittestvérek, velük szemben a közösség tagjai, mögöttük a vendégek, akik székeken foglaltak helyet.

A szertartás a vallási folyamat ismertetésével kezdődött, majd eredeti szanszkrit nyelven énekelt indiai hangszereken kísért verseket hallhattunk. A dalok a lelki tanítómestert, vagy Krisnát dicsőítik. A közös éneklés befejeztével Caitanya dasa beszélt a nagyrabecsült tanítómester és a szülők iránti tiszteletről. Példákkal mutatta be a boldogság utáni kutatást, ami minden ember vágya, és az anyagi fejlődésből nincs boldogság, vagyis „a pénz nem boldogít". Felhívta a hallgatók figyelmét az anyagon túli lelki életre, hiszen vallásuk szerint jelenlegi életünk csak részleges. Mi azonosítjuk magunkat a testünkkel, pedig a lelki életünk a fontos, lelkünk mely vándorol egyik testből a másikba, amíg el nem éri az anyagi vágyaktól független tisztaságot, és bekerül a boldog lelki világba.

A beszélgetést zene és tánc követte, melybe a közönséget is bevonták. A táncolástól minden résztvevő vidám lett és felszabadultnak érezte magát. Búcsúzóul mindenki megkóstolta a *havaba* nevű indiai vegetáriánus ételt, és jó érzésekkel távozott.

A találkozó befejeztével még váltottunk néhány szót a „krisnások" egyik csabai tagjával, Borgye Györggyel, aki elmomdta terveiket a karácsonyi ünnepekkel kapcsolatban:

– Prabhupada indiai lelki tanítómesterünk mondta: célunk az emberek szenvedéseit enyhíteni, ezért elindított egy világméretű ételosztó akciót – „ételt az életért". Az ő szavait követve próbálunk meg mi is segíteni. Tervezzük, hogy december 18-án a csabai piacnál, 23-án pedig a nyugdíjas egyesületnél, a Luther utcán a rászorulóknak kenyeret és tejet osztunk. Ezúton is szeretnénk kifelyezni hálánkat támogatóinknak: a tejipari vállalatnak, a csabai hűtőháznak, a volt Békés Megyei Gabonaforgalmi Rt.-nek, Dobrotka Pálnak, a népkonyha vezetőjének, és minden kedves segítőkész embernek, aki adományokkal támogatott és támogat benünket.

Laczó Péter
FOTÓ: SUCH TAMÁS

Jólesik a falatozás a tánc után

Pakisztán a medvehecc ellen

A pakisztáni kormány utasította az ország középső és északkeleti tartományainak hatóságait, hogy tiltsák be a medveheccet, a Pakisztánban oly népszerű látványosságot, és kobozzák el az összes medvét a cigány mutatványosoktól.

A kormány szerint ugyanis a medvék és kutyák „párbajoztatása" nemcsak a természetvédelmi törvényeket sérti, hanem az iszlám tanokat is, amelyek tiltják a hazárdjátékot.

A vándorcirkuszosok járják az országot, és a vidéki vásárokon azzal szórakoztatják a falvak lakóit, hogy medvéket és kutyákat „ugrasztanak össze". Mások pedig medvetáncoltatással kápráztatják el az alkalmi közönséget: az idomított, pórázra fogott fiatal mackók furulyaszóra imbolygó táncmozdulatokat tesznek.

Ha csütörtök akkor
autós BÖRZE
Keresse a zöld újságot!

Aháczos, Akai
Akantisz.

MÜVÉSZET
DOKUMENTÁ
Budapest, XIV. D

MDK

Akli Miklós, "udv.bolond"
Ferenc császár mellett,

ki a müncheni akadémián pikturát tanult, beszélt hat nyelvet, ismerte a z irodalmat, verseket, óiákat irt. Annyira nem tudta a festészetet, h.megkeresse mindennapi kenyerét vele, hanem csak annyit amivel biztos volt neki a mindennapi kalács.

Az a bizonyos "Mikos". Elbeszélés irta Mikszáth Kálmán.
Vasárnapi Ujság. 1903 1.sz. 50.évf. 3-4.1.

Aknai Csiszár
Antal

Ø désaknai nemes
1549. emlitve

Kádár Szol Dob
III. 223. l.

Vegyes

Kt. 1.

1 köt. 4?

Ormós

Zsigmond

Régészeti közlemények

(Különnyomat)

Leányfalu Művelődési Ház
szervezésében

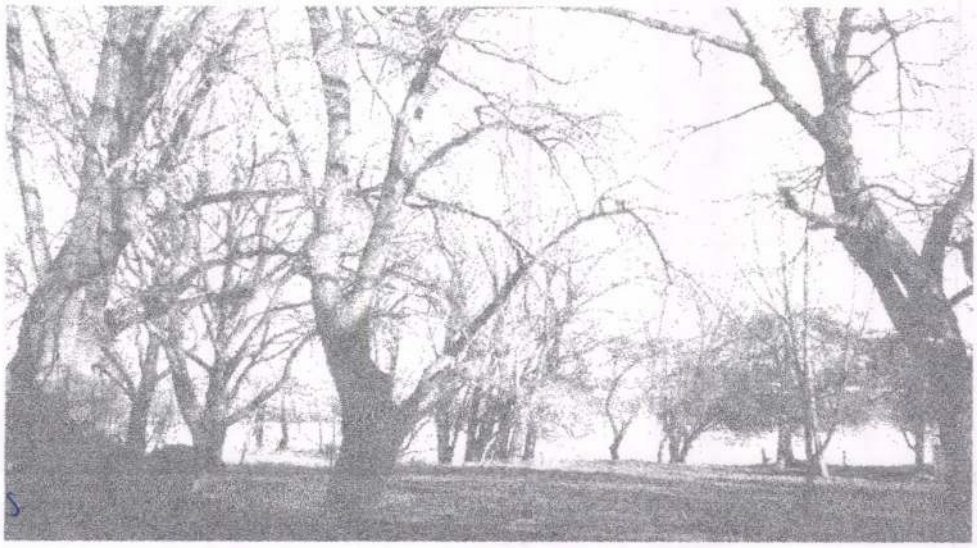

AKNAI JÁNOS

Amatőr Tájképfestő Tábor
Leányfalu

1999 augusztus 23.-29.-ig

Oktatók:

Aknai János	festőművész
Meszlényi Attila	festőművész
Kristóf Krisztián	főiskolai hallgató

A jelentkezés alsó korhatára: 15 év

A jelentkezési határidő: 1999 augusztus 17.

Részvételi díj: 12.000 Ft / fő, mely tartalmazza a szállás, reggeli, vacsora költségeit, valamint az alkotáshoz szükséges kellékeket

Információ:

2016 Leányfalu Művelődési Ház
Móricz Zs. u. 124. Krausz Diána
Tel.:06-26-383-454, 06-30-9-994-990

A tábor a Magyar Kulturális Örökség Minisztériuma támogatásával jött létre.

Szerződéses Művelődési Ház
Leányfalu

Nyári Táborfesztivál
Leányfalu

1999 augusztus 23.-29.-ig

Oktatók:

Alkmai János — testnevelés
Meszlényi Attila — testnevelés
Kristóf Krisztián — főiskolai hallgató

A jelentkezés alsó korhatára: 15 év

A jelentkezési határidő: 1999 augusztus 17.

Részvételi díj: 12.000 Ft / fő, mely tartalmazza a szállás, reggeli, vacsora költségeit, valamint az állóhelyre szükséges kellékeket

Információ:

2016 Leányfalu Művelődési Ház
Móricz Zs. u. 124. Krausz Diána
Tel.:06-26-383-454, 06-30-9-994-990

A tábor a Magyar Kulturális Örökség Minisztérium támogatásával jött létre.

Aknay János

MDK

gyermekrajz-anyaggal szerepelt a képzőművészeti körök VI. országos kiállitásán./Bp.Rózsa Ferenc Müvelődési Ház. 1963 nov.7-21/

Kürti Katalin: A képzőművészeti körök legfőbb faladata az izlésnevelés.
Hajdubiharmegyei Népujság 1963 dec. 7.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1979 NOV - 3

ÉLET ÉS IRODALOM

Aknay János
festőművész

1021

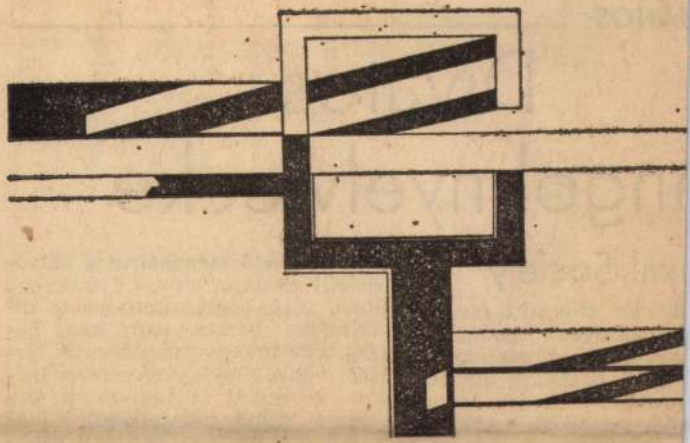

Aknay János: Kompozíció

Divatos
ol nyelvlecke

ciety

okról a divat-
an pompázó
tétikus hang-
ánkat kivéve
ismert angol
kön, hátukon
iót: „Majom
bk", „Én va-
eress belém".
gyakorlatias

lődési ház előcsarnokában a külváros elit gárdáját láttam gyülekezni. Rövid ujjú, karcsúsított fekete divatingben, bársonynadrágban, hegyes orrú lovaglócsizmában. A társadalmunk által oly dicséretes módon befogadott és támogatott, évezredes múltú nemzetiségünk fiataljait, hál' istennek, még így messziről is meg tudom különböztetni a neonáci rohamosztagosoktól. Nyugodt kézzel tartottam ezért szám

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1974 DEC 8

ÉLET ÉS IRODALOM

Aknay János, festő-
születés

1021

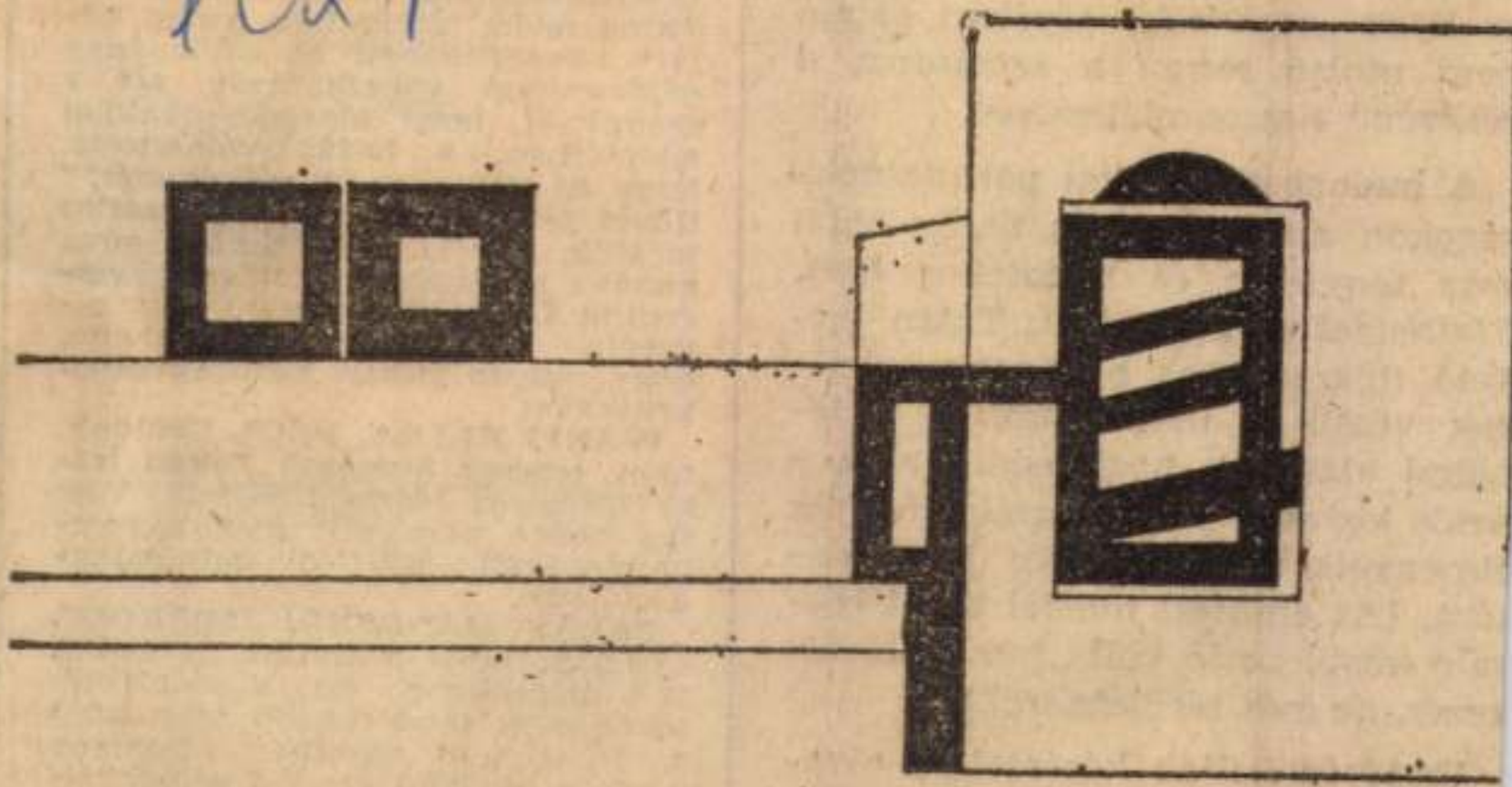

Aknay János: Város

közöket keresni, amelyek lehetővé teszik a filmszerű ábrázolást is. S az ilyen „eszközök" sorában éppen nem utolsó rangú a *szemtanú*, a *részvevő* visszaemlékezése!

A budapesti katonai parancsnokságokon ama keserves őszön több száz tényleges és tartalékos tiszt, tiszthelyettes működött. Talán érthető (hiszen ezek a parancsnokságok végül is megbuktak a történelmi vizsgán), hogy eddig meglehetős kevesen jelentkeztek közülük élményeik és ismereteik elmondására. (Az említett másfél tucat reagáló közül kettő volt „tanú"-jelentkezés, de más területekről.)

Hadd forduljak *kéréssel* az olvasókhoz: jelentkezzenek nálam, akik hozzátehetnek egy kockát a

sa Mészáros Márta filmjéről. Varjas Endre nem vált meg a szerkesztőségtől. Külföldi tanulmányúton van.

ZALÁN JÁNOSNÉ, MISKOLC. „Felháborodva olvastam november 17-i számukban azt a szépelkű, jellemzően modernkedő frást, amit a Visszhang rovatban Domány András követett el. Elő a nádpálcával?! — kérdezi az illető a címben. Hát, igen, tisztelt Domány András és tisztelt Szerkesztőség!

Aknay János festőművész

a Csongrádi Művésztelep alkotói minden aug. ban tárlaton mutatkoznak be a város előtt. — A művész ezúttal sem szakadt el konstruktivizmusától.

Gy. Szórádi Gyula: Névjegyek.
Csongrád Megyei Hírlap, 1979. aug. 28.

Aknay János, grafikus

● VENDÉGMŰVÉSZ. A Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége Pest megyei Területi Szervezete rendezésében Aknay Jánost és grafikáit mutatja be a művelődési központ és könyvtár lakótelepi klubjának szentendrei N épületében nyílt kiállítás. A tárlat 31-ig tekinthető meg.

– o Vendégművész

8

Esti Hírlap Bp. 1981. márc. 20.

Aknay János festő-művész

Részt vesz munkáival a szentendrei Pestmegyei Tárlaton

/ cikket e „Barcsay Jenő festő művész" cimszó alatt

Losonci Miklós cikke „Pest Megyei Tárlat 1978" cimmel

Pest Megyei Hirlap 1978. X. 15.

Aknay János

Felvételt nyert a Képzőművészeti Alapba

Magyar Hirlap 1980/7/11/6

Csajka: Akiknek sikerült

Aknay János, festőművész

A Világfa Galéria vendége

Valamit nagyon tud, valamit nagyon megtalált, valamit nagyon racionálisan birtokol *Aknay János*. Integrált színegyenleteiben, tisztázott oromfalaiban nemcsak az architektúrát kottázza, hanem az építészet formáiban elrejtőzött, és éppen ezen alakzatokban áttételesen látható embert. Nem az ember anatómiáját, hanem környezetet, tárgyakat teremtő gondolatait. Aknay János figuralitása ez a *nonfiguráció*. Következetes műhelymunkával érte el ezt a festői rangot. A Vajda Lajos stúdió tagja volt, és művész lett, olyan alkotó, aki örkényi, veszprémi, salgótarjáni és szentendrei egyéni tárlatain művekkel igazolta, hogy egy lépéssel mindig előrelépett.

Losonci Miklós: Kiállítások Szentendrén,
Pest Megyei Hírlap, 1979. jan. 30.

Aknay János, festő

A Magyar Nemzeti Galériában e hó végéig látható a Fiatalok Stúdiójának jubileumi kiállítása. – A szentendrei művész egyre határozottabban találja meg a modern építészetet kísérő festészet új elemeit. Aknay János 1947 nyarán alakult kísérleti műhely tagja

Losonci Miklós: A Fiatalok Stúdiójának jubileuma.
Reggel Magyar Hírlap, 1948. dec. 6.

/Aknay János

A szentendrei Vajda Studió tagja

Magyar Hirlap 1980/7/11/6

Csajka: Akiknek sikerült

Aknay János

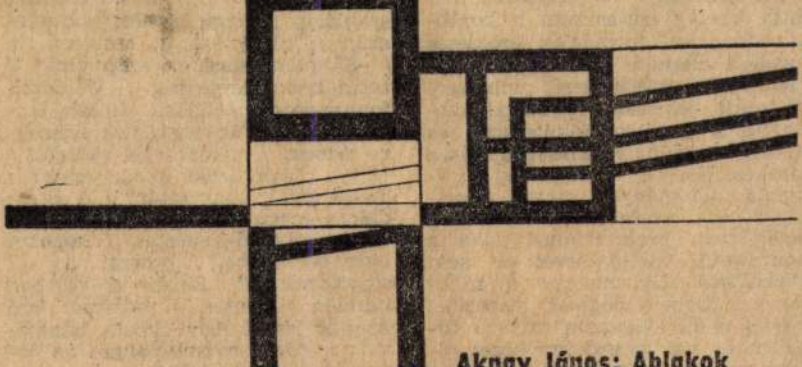

Aknay János: Ablakok

Élet és Irodalom. Bp. 1979. aug.25.
[redacted] XXIII.évf. 34. sz. 6. lap.

A nagy vadász

Poharát duhajul az ég

got a hatalom gyakorlásához szükséges ismeretek elsajátítására biztatta, illetve elutasította a korábbi társadalmi formációk örökletes jogokon alapuló hatalombirtoklását. Lenin értelmezése minőségi változást jelentett. A marxi szocializmus elmélete feltételezte és feltételezi a helyzetmegállapítás, a tervkészítés, a végrehajtási irányítás tudományos megalapozottságát és egységét. A tudomány pedig nem prakticizmus, noha a praktikum mellőzésével el sem képzelhető. Ugyanakkor a tudomány kizárja a dogmát, hiszen ez utóbbi a hit világába tartozó fogalom és *vak* engedelmességet tételez fel, azt igényel. A tudomány pedig a megismerés szabadságát, illetve a munka fegyelmét követeli művelőitől, s nyilván fölösleges

kettyés folyófenyére: / »Szárú, szárú, szap-szárú, / szárú-csecsek, szaplárú. / száginürszün, szárgairszün / kilsze szugis, cseklarú...« / »Sárgulsz, sárgulsz szép virág, / talán bánat férge rág. / Aléldozol, fonnyadozol: / hadak dúltak, katonák...« / Tűzön gallyak sziszegve égnek, / rokonbánat ridogál. / Mitől olyan orosz ez az ének? / Talán attól, hogy tatár? / A Birodalom meg, torzak anyaméhe, / öltve kétfejű-sastestet, / népeket hajt börtönébe, / oroszai is ott sinylednek..." Ebben a versben minden pontos, s már-már szó szerint rímel Ady „közös bánatára": a közös nyomorúságra az orvosság is közös lehet.

Nagyjából ugyanabban az időben, amidőn Lenint Kazanyban hasonló élmények érhették, Oroszország akkor egyik legbátrabb írója, *Vlagyimir Korolenko* vérvádas gyilkossággal vádolt votják parasztok védelmére kel. „A vizsgálat [illegible] meghamisítko a múlról beszá-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1979 AUG 25

ÉLET ÉS IRODALOM

Aknay János

festőművész

/ 1021

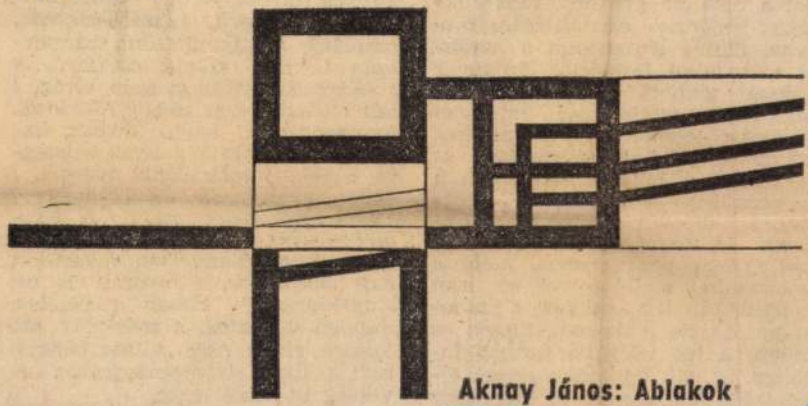

Aknay János: Ablakok

got a hatalom gyakorlásához szükséges ismeretek elsajátítására biztatta, illetve elutasította a korábbi társadalmi formációk örökletes jogokon alapuló hatalombirtoklását. Lenin értelmezése minőségi változást jelentett. A marxi szocializmus elmélete feltételezte és feltételezi a helyzetmegállapítás, a tervkészítés, a végrehajtási irányítás tudományos megalapozottságát és egységét. A tudomány pedig nem praktícizmus, noha a praktikum mellőzésével el sem képzelhető. Ugyanakkor a tudomány kizárja a dogmát, hiszen ez utóbbi a hit világába tartozó fogalom és *vak* engedelmességet tételez fel, azt igényel. A tudomány pedig a megismerés szabadságát

kettyés folyófenyére: / »Szárú, szárú, szap-szárú, / szárú-csecsek, szaplárú, / száginürszün, szárgairszün / kilsze szugis, cseklarú...« / »Sárgulsz, sárgulsz szép virág, / talán bánat férge rág. / Aléldozol, fonnyadozol: / hadak dúltak, katonák...« / Tűzön gallyak sziszegve égnek, / rokonbánat ridogál. / Mitől olyan orosz ez az ének? / Talán attól, hogy tatár? / A Birodalom meg, torzak anyaméhe, / öltve kétfejű-sastestet, / népeket hajt börtönébe, / oroszai is ott sinylednek..." Ebben a versben minden pontos, s már-már szó szerint rímel Ady „közös bánatára": a közös nyomorúságra az orvosság is közös lehet.

Nagyjából ugyanabban az idő-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Aknay János

ÉLET ÉS IRODALOM

1979 SEP 8

Képzőművész

1021

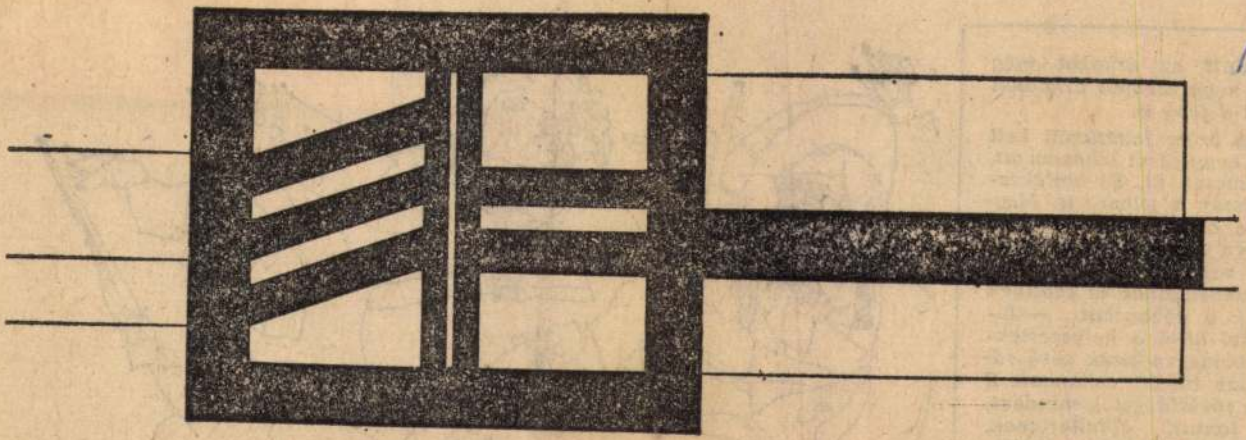

Aknay János kiállításáról: Ablak

alatt az árkokat meg
hogy szemek árkaiban
t a fény is.
yi öröm feltétlenül kell
hogy járni lehessen ott,
incsen út. És emlékez-
essen a jelenre is. Meg-
a csöndet és a szót,
ben cintányérokkal csap-
zajt rövidtávú verse-
komédiáihoz és sebtiben
ik a dobogókat — le-
hol állni a helyezettek-
cik idegen kezek sűrű rá-
után tovább rohannak. S
a rövidtávfutók mindent,
fontos, elhullajtanak,
örnyed a testük azoknak,
agukra veszik.
meggörnyedéstől olyan
test, mint egy arc. So-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1979 JAN 13

ÉLET ÉS IRODALOM

Aknay János

1021

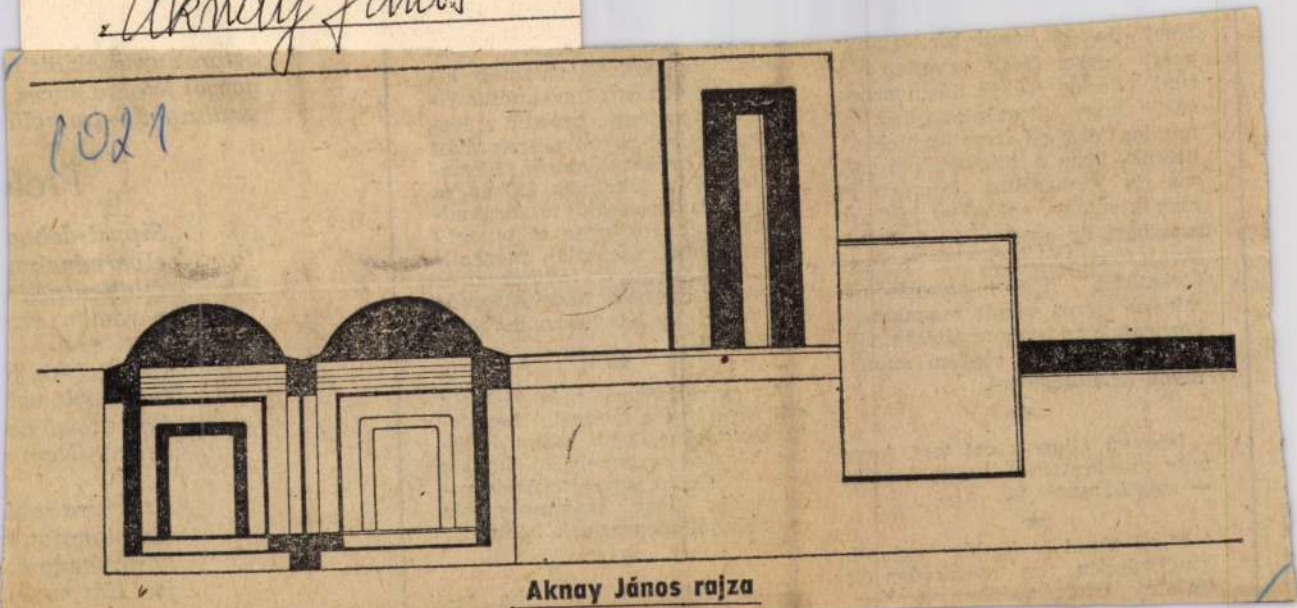

Aknay János rajza

tése! Ha ki tenni bír valamit, azért tegye, hogy egyetlen életünk minden esélyét megnyerhessük, hogy testünk-szellemünk minden éhségét-szomját kielégíthessük, hogy a többségében még ma is emberállat fajunkat ne csak kivételes, szépséges kivirágzásaiban, de egész négymilliárdjával fölemelhessük az emberi korszakba, hogy emberfajunk minden egyes tagját megajándékozhassuk az emberméltóság csodálatos, magasba röptető mámorával, lehetőségeivel.

✵

Iszonyú állapot: ott tart, hogy már mindenkit el tudna hagyni — még önmagát is.

★

Mind téved és botlik, aki él, kiváltképpen, ha cselekvően él: tévedni tehát valóban emberi,

vedsz. Ha ráleltél
mondásra s mások f
érdemlő igazságra,
egyszerűbben, miné
érthetően megfogal
ba önteni, s alkaln
módon embertársai
ni. Így mindenképp
vesebb leszel, s t
gatnak. Ha valóbar
valami lényegeset,
ják tőled, így hát h
másoknak.

✵

Az emberiségnek még jó ideig szüksége lesz a megváltó hevületű emberekre, akik egész életüket képesek valamely jó ügynek szentelni, noha egyre többen hangoztatják, hogy manapság már egészen jól megvannak nélkülük.

✵

Olyan beképzelt, hogy ha te-

Cikákoljak, f
(nem volt-val
Egy utolsó da
végre! (Nem

Ez a fura rabl
viszolyogtat,
káromkodom;
ját! Hát medd

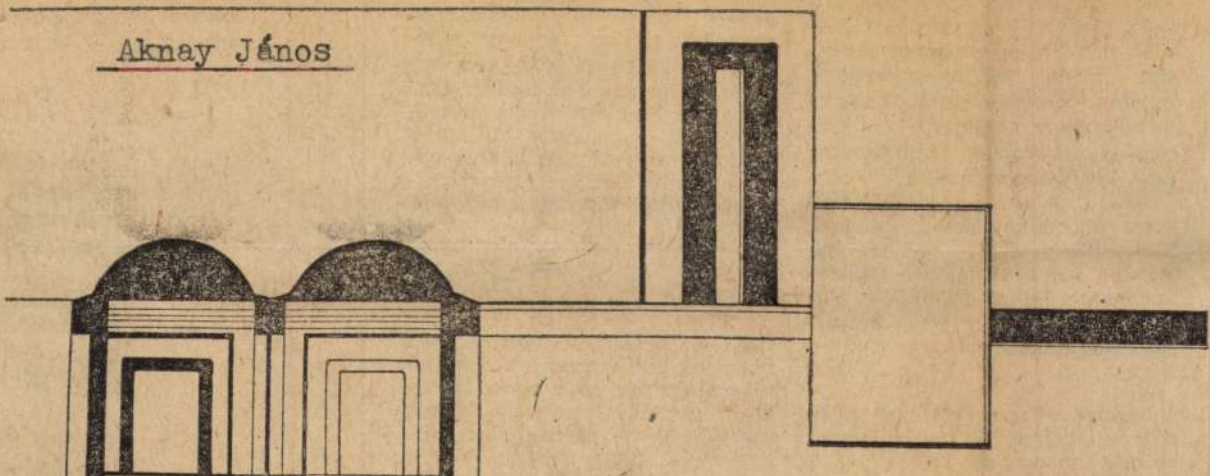

Aknay János rajza

Élet és Irodalom, Bp.1979. jan. 13.XXIII.évf.2.sz.16.lap.

Hallgattassék meg a másik fél is — diktálja az évszázadokon kiérlelődött jogbölcsesség. Csakhogy én most épp a legigazabb tanúmat nem tudom élőszavú tanúságtételre idézni. Néhány ősz elmúlt már azóta, hogy ünnepélyes gyászzenével, zászlók, drapériák fekete-vörös díszletei közt sírba tettük szeretett szokvá kölökkorontól, amik kemények; megzúzzák az ember homlokát. Arról legalább kitapintható, hogy leküzdhető akadály. Nekirontok én most is, nem öregedtem meg még annyira; vagy a fal törik vagy a csont! De mit kezdjek *párnázott* falakkal? Tudod, amilyeneket a bolondokházában csi-

sai ellen. De hallgasd meg most!

Tapasztalom, hogy a kellőkép kordába nem szorított lelkesedé nemcsak a munkahelyi vezetőkne okozhat fejfájást. Egy brigádra va ló izgága embernek eszébe jutot minek várjanak ők felülről sugal mazott „kezdeményezésekre". O

tése! Ha ki tenni bír valamit, azért tegye, hogy egyetlen életünk minden esélyét megnyerhessük, hogy testünk-szellemünk minden éhségét-szomját kielégíthessük, hogy a többségében még ma is emberállat fajunkat ne csak kivételes, szépséges kivirágzásaiban, de egész jával fölemelhess korszakba, hogy minden egyes ta kozhassuk az emt dálatos, magasba röptető mámorával, lehetőségeivel.

*

Iszonyú állapot: ott tart, hogy már mindenkit el tudna hagyni — még önmagát is.

*

Mind téved és botlik, aki él, kiváltképpen, ha cselekvően él: tévedni tehát valóban emberi, magától értetődő. Egyszer hibázni, nincs abban semmi szégyen. De ugyanazt megismételni; restellendő, harmadszor-negyedszer már a butaság-tehetetlenség gyanúját sugallja. Hatodszor-hetedszer ugyanabba a hibába esni, ostobaság, nyolcadszor nevetséges, kilencedszer súlyos vétek és tizedszer sem okulni baklövéseinkfeltűnési viszketegségtől szenvedsz. Ha ráleltél valamely kimondásra s mások figyelmét is kiérdemlő igazságra, próbáld a legegyszerűbben, minél többek által érthetően megfogalmazni, formába önteni, s alkalmas időben és módon embertársaid tudtára adni. Így mindenképpen rokonszen-

*

Az emberiségnek még jó ideig szüksége lesz a megváltó hevületű emberekre, akik egész életüket képesek valamely jó ügynek szentelni, noha egyre többen hangoztatják, hogy manapság már egészen jól megvannak nélkülük.

*

Olvan beképzelt, hogy ha tehetné, fejét egy zászlórúdnyival magasabban hordaná, így teljesülne végre szíve vágya: mindenkinek föl kellene néznie rá.

*

Hányan járnak körülted akkora mellel-pózzal, mintha márís besorolták volna őket garancialevéllel a Halhatatlanok közé,

ostoros urainak ott fe
gatyát letolva pucér f
mutattam — mivelho

Prote

Sivval-dobbal
ek n
ének
; vizl

Cikákoljak, f
(nem volt-val
Egy utolsó da
végre! (Nem

Ez a fura rabl
viszolyogtat,
káromkodom
ját! Hát medd

Én nem erre
nem csontfeje
lobogókkal, fé
jött mind orsz

S hoztunk mi
ki-ki rejtette
itt mért nen

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1979 FEB -3
ÉLET ÉS IRODALOM
Aknai János
festőművész
1021

Aknai János kiállításáról

ÉLET ÉS IRODALOM
6

alapján nem lehet pontos értékelést adni. Csakis a nemzeti irodalmak sokoldalú, összehasonlító tanulmányozása révén — természetesen a világirodalom mozgásirányával összhangban — valósítható meg mélyreható elemzése, csakis így tárhatók fel a közös és eltérő vonások dialektikus összefüggései. A szocialista esztétikai rendszer erősödésével párhuzamosan fokozódott az ellene irányuló harc is, melynek formái, módszerei egyre árnyaltabbak lettek.

adodban, nem teljesen azonos a politikuséval.

A kerekasztal résztvevői hangsúlyozták, hogy a szocialista realizmus mint esztétikai rendszer: dinamikus, *nyitott* eszköz a világ objektív megismerésére, s alkalmas sokoldalú ábrázolására. *Feliksz Kuznyecov* szovjet író e megállapítást a hazai irodalom gyakorlatával támasztotta alá. Ajtmatov, Raszputyin ,Vampilov, Bondarjev vagy Bikov bonyolult, olykor ellentmondásos műveket alkotnak,

szeti rendszer, amely élénken reagál minden új jelenségre, amit korunk felmutat.

Aknai János

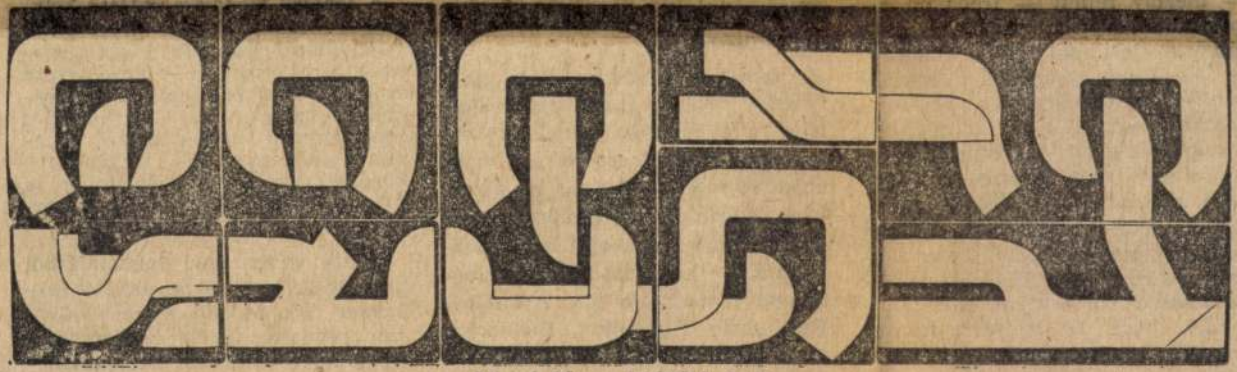

Aknai János kiállításáról

ÉLET ÉS IRODALOM 6

Bp.
1979. febr. 3. XXIII. évf. 6. lap 5. sz.

jegyeit viseli magán. Gyarapodásáról, fejlődésének irányáról egyetlen — mégoly fejlett — irodalom tapasztalatai alapján nem lehet pontos értékelést adni. Csakis a nemzeti irodalmak sokoldalú, összehasonlító tanulmányozása révén — természetesen a világirodalom mozgásirányával összhangban — valósítható meg mélyreható elemzése, csakis így tárhatók fel a közös és eltérő vonások dialektikus összefüggései. A szocialista esztétikai rendszer erősödésével párhuzamosan fokozódott az ellene irányuló harc is, melynek formái, módszerei egyre árnyaltabbak lettek.

lógiai közérzete — az író válasza éppen sajátos szemléletmódjából adódóan, nem teljesen azonos a politikuséval.

A kerekasztal résztvevői hangsúlyozták, hogy a szocialista realizmus mint esztétikai rendszer: dinamikus, *nyitott* eszköz a világ objektív megismerésére, s alkalmas sokoldalú ábrázolására. *Feliksz Kuznyecov* szovjet író e megállapítást a hazai irodalom gyakorlatával támasztotta alá. Ajtmatov, Raszputyin ,Vampilov, Bondarjev vagy Bikov bonyolult, olykor ellentmondásos műveket alkotnak, az egész emberiség törekvéseinek az élharcosa.

A lengyel irodalom sajátos helyzetéről beszélt *Roman Sroczinsky*, s figyelmeztetett arra, hogy a szocialista realizmus szűk értelmezése sem tudományos, sem pedig gyakorlati szempontból nem vezethet eredményre; vannak olyan társadalmi, művészeti és tudományos kérdések, amelyekkel ismételten és újszerű megközelítéssel kell foglalkozni.

Szinte valamennyi felszólalásból kicsendült, hogy a szocialista realizmus élő, fejlődő eszmei-művészeti rendszer, amely élénken reagál minden új jelenségre, amit korunk felmutat.

Aknay János festőművész

Lacza Márta és Dékány Ágoston grafikusok a Pesterzsébeti Muzeumban febr. 2.-től,
Weinacht Péter és Szabadi Katalin az Országos Közegészségügyi Intézetben február 4.-ig,
Aknay János a szentendrei Megyei Művelődési Központban február 6.-tól,
Madarász György a Fiatal Művészek Klubjában február 8.-ig,
Fekete Mária jelmeztervező a Fészek Művészklubban február 10.-ig,
Kürthy Sándor a Ferenvárosi Pincetárlaton február 14.-ig,
Kálmány Anikó kerámikus a dunaujvárosi Munkásművelődési Központban febr. 15.-ig mutatja be müveit. Szabó Aurél emlékkiállitása a győri Muzeumi Képtárban megtekinthető március 18.-ig.
Élet és Irodalom, Bp. 1979. febr. 3. 5.sz. 8.lap.

Aknay János

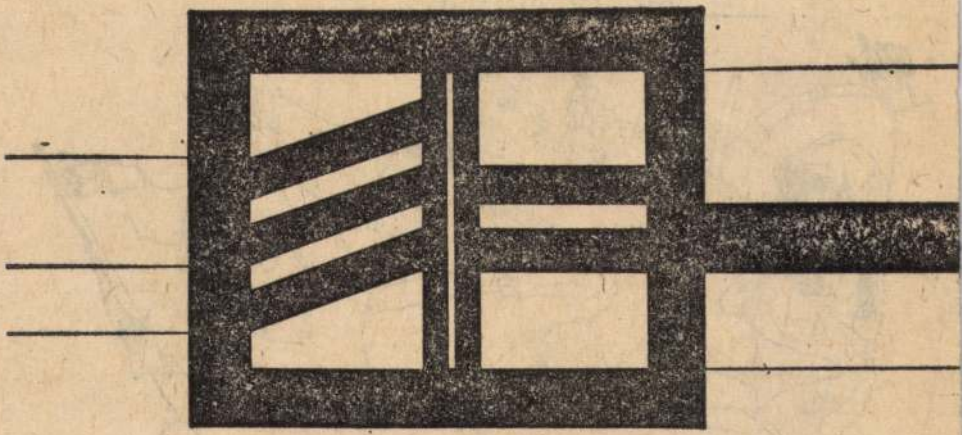

Aknay János kiállításáról: Ablak

Élet és Irodalom, Bp. 1979. szept. 8.
XXIII. évf. 36. sz. 13. lap.

SZENTMIHÁLYI SZABÓ PÉTER

A tuloldalon lásd: Harangozó Ferenc rajzát.

Elég-e a kék fény?

Nem mindig néztem egyforma zációkalhászásnak tartja, s meg betartásá

Harangozó Ferenc

Élet és Irodalom. Bp. 1979. szept. 8.
XXIII. évf. 36. sz. 14. lap.

Aknay János festőművész

özv. Czene Jánosné és Örsi Imre naiv művészek kiállitása a Csepel Galériában szeptember 23.-ig
Bakó Ilona iparmüvész kiállitása a szentendrei Művelődési Központban szeptember 16.-ig,
Pácser Attila fotókiállitása a Fiatal müvészek Klubjában szeptember 14.-től tekinthető meg.
Gerle Margit és Benes József a makói Városi Kiállitó Teremben szeptember 29.-ig,
Aknay János a Studió Galériában szeptember 12.-től,
Schéner Mihály a Magyar Nemzeti Galéria Műhelysorozatában szeptember 12.-től szerepel müveivel fenti kiállitó termekben.

Élet és Irodalom, Bpp 1979. szept. 8.
XXIII. évf. 8. lap.

Aknay János

Aknay János: Kompozíció

Élet és Irodalom, Bp.1979. nov. 3.
XXIII. évf. 44. sz. 10. lap

Hontalan harag

PÁKAY JÁNOS:

Divatos angol nyelvlecke

I. Royal Society

Sokat írtak már azokról a divatingben, divatnadrágban pompázó fiatalokról, kik az esztétikus hangzású, és — talán hazánkat kivéve — Európa-szerte jól ismert angol nyelven közlik, mellükön, hátukon a bizalmas információt: „Majom vagyok", „Őrült vagyok", „Én vagyok King Kong", „Szeress belém". Ez utóbbi legalább gyakorlatias

lődési ház előcsarnokában a külváros elit gárdáját láttam gyülekezni. Rövid ujjú, karcsúsított fekete divatingben, bársonynadrágban, hegyes orrú lovaglócsizmában. A társadalmunk által oly dicséretes módon befogadott és támogatott, évezredes múltú nemzetiségünk fiataljait, hál' istennek, még így meszszíről is meg tudom különböztetni a neonáci rohamosztagosoktól. Nyugodt kézzel tartottam ezért szám elé a sörösüveget, amíg a lakko-

Aknay János

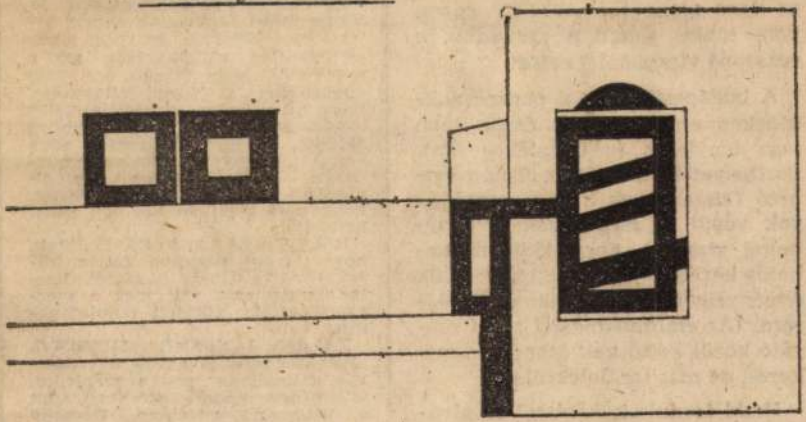

Aknay János: Város

Élet és Irodalom, Bp. 1979. dec. 8.

XXIII. évf. 49. sz. cimlap.

~~[illegible]~~

~~Kortársaimhoz~~

~~„Nem lépheisz kétszer ugyanabba a folyóba!"~~

JÁVOR

A sza
Az emb
zadtságn
szagat. I
győzelm
álltunk,
ták, Nag
csarnok
sörözőjé
nokká d
meg, po
tünk. El
ember,
is eljön,
besgettél

Senki
löt maga
Sallai, a
könnyű
csattant

előadója,
írót, mint
i mellett
zni. Hra-
atjátékos,
a „fiatal

t egyálta-
nem fo-
esztétikát

bal szere-
entét.

(császár)

aknak

m: vajon
is-e, hogy
ténész lé-
a t

nem utolsó rangú a *szemtanú, a részvevő* visszaemlékezése!

A budapesti katonai parancsnokságokon ama keserves őszön több száz tényleges és tartalékos tiszt, tiszthelyettes működött. Talán érthető (hiszen ezek a parancsnokságok végül is megbuktak a történelmi vizsgán), hogy eddig meglehetős kevesen jelentkeztek közülük élményeik és ismereteik elmondására. (Az említett másfél tucat reagáló közül kettő volt „tanú"-jelentkezés, de más területekről.)

Hadd forduljak *kéréssel* az olvasókhoz: jelentkezzenek nálam, akik hozzátehetnek egy kockát a mozaikképhez! Tudom: nem tartozik a kifejezetten kellemes feladatok közé szembenézni a múlt ama darabjával, amelyben az ember önmaga is a vak, a félrevezetett, a tanni-nem-tudó

vajon miért tumigálják éppen Béjart növendékének és csillagának példamutató vállalkozását, azt a szenzációt, hogy Markó, sokakkal ellentétben, a hazát választotta, hogy itt teljesítse ki művészetét?" Rövid levelét csaknem szó szerint idéztük, ezzel is kifejezést adva annak: a lényeget illetően egyetértünk Önnel. Ha viszont régi olvasója a lapnak, észrevehette, hogy milyen ritkán közlünk tánckritikákat.

IVÁNFI KLÁRA, PÉCS. Örülünk, hogy tetszett Sumonyi Zoltán írása Mészáros Márta filmjéről. Varjas Endre nem vált meg a szerkesztőségtől. Külföldi tanulmányúton van.

ZALÁN JÁNOSNÉ, MISKOLC. „Felháborodva olvastam november 17-i számukban azt a szépleíkű, jellemzően modernkedő írást, amit a Visszhang rovatban Domány András követett el. Elő a nádpálcával?! — kérdezi az illető a címben. Hát, igen, tisztelt Domány András és tiszteit Szerkesztőség! Nem is úgy kell betörni a mai gyereket, ahogy azt az ÉS Tanítani vitájának finomkodó cikkírói javasolták. Én hálás vagyok minden körmösért, amit kaptam, áldott emlékű nagyanyámra is csak hálatelt szívvel gondolok.

Herakleitosz igaza: fétig-igaz.
Hiúz alá lőnöl, miután fétig az

Aknay János, festő 1) Folytatás

1944. áprilisában nyolc művész – közöttük Aknay János és Bejermay Péter festők – a Tiszadi Vegyi Kombinátot kérték a gyár támogatását programjuk megvalósításához, a művészetben a Vegyi Kombinát gazdasági jelentőségét szemléltető kísérletek céljaira. Az anyagok alkalmazhatóságát a képzőművészetben a Vegyi Kombinát gazdasági vezetősége jóváhagyólag bírálgatta, szétválogatta, szétválogatta, szétválog

1021

Napló

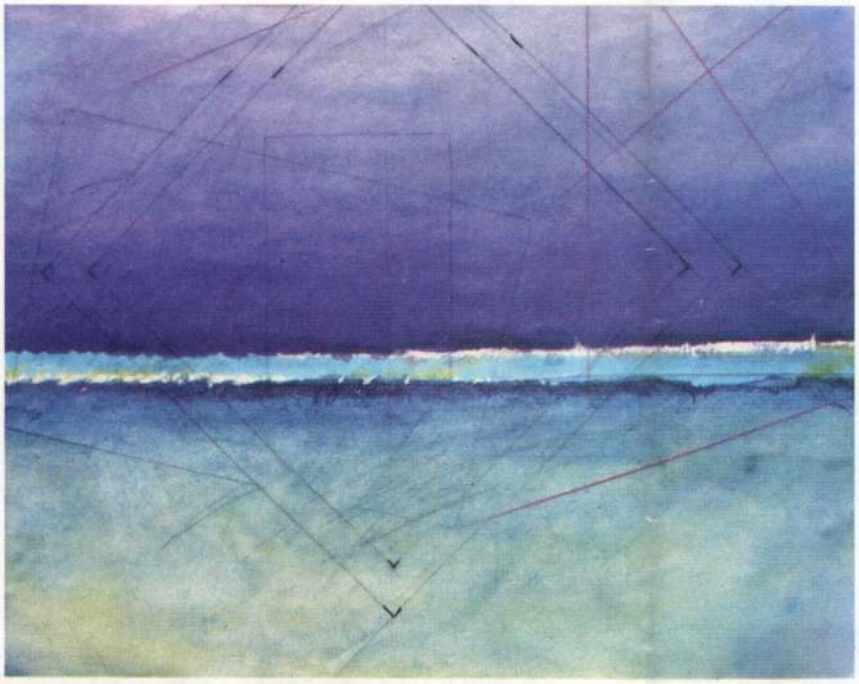

Bodóczky István: Lehetőségek, vegyes technika, 40x50 cm, 1982

Csökkenő tér
Bodóczky István kiállítása
Szentendrei Műhely Galéria,
1982. X. 15–25.

Valóban mindig azt látjuk-e, ami elénk tárul? Miből áll össze a látvány: abból, ami rajtunk túl, a szemünk előtt van, vagy abból, amit elképzelünk, és amit szeretnénk látni? A kettő sohasem fedte egymást maradéktalanul; azok, akik a gondolat, a képzelet látványteremtő erejét tagadva a kézzelfogható pontosságot, a naturalisztikus hűséget hirdették, többnyire a maguk ásta csapdába estek: a „megfelelés", az „igazság" egy ponton túl minden reális alapját elveszítette. Ma minél „természetesebb", „látványhűbb" egy festmény, egy rajz, annál könnyebben szakad el a természettől, a látványtól és változik át rémálommá, lidércnyomássá. És fordítva: a „belső látvány" igézetében született művek mégiscsak a közös tapasztalati valóságra utalnak vissza – ettől befogadhatóak, élvezhetőek. A legsematikusabb szocreál festmények és Klee képei között, attól függően, hogy mit veszünk észre bennük, nemcsak fényévnyi távolság van, hanem lépésnyi közelség is.

A részletek fényképszerű hűsége és a képzelet belső világa sohasem zárta ki egymást, sőt a művészet eddigi történetében igazi ellentét sem volt közöttük. A spekuláció, az elmélet teremt mondvacsinált szakadékot, részben talán azért is, hogy művészettörténeti kategóriák gyártásával önnön esélyeit óvja. *Bodóczky István* rajzait nézve azonban mintha a spekulációnak is lenne létjogosultsága. Bár első pillantásra a színek, az árnyalatokból álló tömbök, a borulékony horizontok ragadnak meg bennünket, fokozatosan uralkodóvá válik az érzés, hogy itt egészen másról van szó: az érzéki élvezet a teóriának kénytelen utat engedni. Nemcsak a néző, de az alkotó elmélkedésének is: ezek a nagyon is látványos rajzok számomra legalább annyira a lezárhatatlan spekuláció eredményei, mint az érzéki, „festői" szemléleté. Az elméletnek nincsen szüksége feltétlenül szavakra; görög megfelelője, a teória eredetileg látást, szemügyre vételt jelentett. „Vizuális spekuláció" szemtanúi vagyunk, amelynek módszerét, tárgyát csakis mi, nézők préselhetjük szavakba. A vonalnak, a siknak, a távlatnak és az ezeket egybefogó térnek a vizsgálatáról van szó (már amennyire egy rajzon szó eshet bármiről is), arról, hogy a látott vagy elképzelt tér mennyire pontosítható, hogy amit látunk vagy akarunk látni, az menynyire rögzíthető, mennyire változtatható, formálható olyanná, hogy a *miénk* legyen, a saját személyes terünk, amely senkiével sem cserélhető fel. Mindennapjaink tere fizikailag leírható, és mégis, a teret, amelyben mindnyájan mozgunk, mindenki másként látja, tapasztalja. És nemcsak a térben elfoglalt helytől függ ez (mert életterünk minden pontról nézve módosul), hanem a szemlélettől is: miként nincsen két azonos szemléletű ember, úgy a teret sem láthatják ketten ugyanolyannak.

Bodóczky István rajzain pontosan nyomon követhetőek a térnek e kettős, fizikai és szemléleti megítéléséből fakadó sajátosságai. A ceruzavonalak helyenként kötegekké fonódnak egybe, máshol lazán, gyűrt pókhálófonalakként úsznak a fehér papiroson, és a színek ritmusa, valamint a kialakuló fehér vagy színes tömbök új, soha nem látott világgá szervezik a ceruzavonalakat. Aki iskoláskori itatóspapírja erezetének nyomain valaha is útra kelt, ismerős érzéssel léphet e világba, anélkül, hogy megszokott látvány várna rá. A fiktív tér azonban kitör saját korlátai közül; ha nem tenné, akkor Bodóczky rajzait sem nevezhetnénk spekulatívaknak. A japán papír gyűrődése önmagában is térszerű; a *fiktív* tér több rajzon a papírrétegek alkotta *valós* térré bomlik: ez teszi olyan fontossá a máskor többnyire semleges papírlapot és paszpartut, ettől lesz a spekuláció és az esztétikai élmény számomra egyformán élvezetessé.

A terek egymáson belül és egymáson kívül helyezkednek el, és nehéz lenne eldönteni, hogy a rajzolás fiktív tere vagy a műtárgy valós tere az elsődleges. Bodóczkyt ez szemmel láthatóan nem is foglalkoztatja; nem *ábrázolja* a teret, hanem – a két kiállított, sárkányokat ábrázoló fotó bennünket igazol – *megteremti;* nem kívülről nézi, hanem belülről éli át. A tér kétfajta (fizikai és szemléleti) megítélését azonban ez nem szünteti meg, sőt: minél intenzívebben éli át valaki, hogy a teret,

Bodóczky István: 8^{40} p.m.,
papír, ceruza, 65x50 cm, 1982 (fotók Bodóczky I.)

5

amelybe belekerült, részben ő maga teremtette meg, annál nehezebb nem tudomásul vennie, hogy ez a kettősség megszüntethetetlen. Számomra ez a magyarázata annak a feszültségnek, amely Bodóczky rajzaiban megmutatkozik: ha önmagában szemlélve rajzai kiegyensúlyozottak is, összességükben, sorozatként nézve nehéz elsiklani a vibrálás mellett, amely az egyes képeket is mintha szét akarná feszíteni. És ha a rajzokon és a sorozatokon a spekuláció nyomait véltem felfedezni, akkor ezt pontosítani kell: e spekulációt, minden elméleti megfontoláshoz hasonlóan, olyan élmények határozzák meg, amelyeknek nehéz utánajárni. Bodóczky képein a papírok fehéren maradt részei árulkodnak erről; ha – eddigi gondolatmenetünket folytatva – a teret úgy szeretnénk rögzíteni, hogy az pontosan feleljen meg annak a térnek, amelynek képe kizárólag bennünk létezik, akkor eljutunk a fehéren maradt papírlaphoz: ha az abszolút egyéni világot akarjuk megragadni, akkor ez semmissé válik. A művész hozzám legközelebb álló rajzain a semmibe foszlik néhány ceruzavonás: ha az ember mindent levet, ami nem szervesen belőle fakad, hanem a környezetből, a múltból, a szokásból, talán csak ennyi nyomot tud maga mögött hagyni a világban. A fekete szálkeresztek és egymást keresztező fekete vonalak ezt a maradék világot mérik be, a megfoghatatlant rögzítik és ejtik rabul. Az említett feszültség rezignációval és szomorúsággal társul; a keresztek mintha gyászszalagok is lennének. Mert menjünk közelebb a képekhez: a ceruzavonásnak vélt szálkeresztekről kiderül, hogy vékony fekete cérnaszálak, amelyek – megannyi gyászszalag – nemcsak kimerevítik a legbensőségesebb nyomokat, hanem el is takarják az illetéktelen pillantások elől.

Földényi F. László

Aknay János kiállítása
Szentendre, Művésztelepi Galéria,
1982. IX. 17–X. 3.

Tizenöt éve végzett a Képzőművészeti Gimnáziumban. 1971 óta él Szentendrén, ettől az időtől kezdve vesz részt rendszeresen csoportos kiállításokon. Az utóbbi hat évben Szentendrén, Örkényben, Veszprémben és a Stúdió Galériában rendezték meg egyéni tárlatát. Mostani bemutatóján elsősorban a legutóbbi két évben készült művei szerepeltek, de ízelítőt adott az 1975–80 közötti időszak terméséből is.

Ezzel azokat az objektív okokra visszavezethető ellentmondásokat is érzékeltette, amelyek már a konstruktivizmus klasszikusainak pályáját is jellemezték, s még inkább a neokonstruktivizmus Aknaynál egy-két generációval idősebb képviselőinek működését. Aknay *A művészet Szentendréért* című, néhány évvel ezelőtti kiállításon egy nagyméretű murális munka tervét mutatta be, amely az egyik Bükkös-patak melletti ház sivár homlokzatára került volna – a köztudat mégis évekig inkább grafikusként, mint festőként tartotta számon. Kísérletezett a műanyaggal – s az utóbbi években a táblaképek mellett szitanyomatokat készít.

S közben a konstruktív törekvések alapvető ellentmondása: renddé szervezni a káoszt, egy részeire töredezett világgal az éteri tisztaságú konstrukcióba foglalt harmonikus jövőképet helyezni szembe. Hogy Aknay mégis sikerrel halad célkitűzéseinek megvalósítása felé, abban nyilván nem kis szerepe van annak a környezetnek, amely a maga tökéletes építészeti megformáltságával immár fél évszázada élteti a konstruktivizmus hagyományait, s azoknak a mestereknek – *Barcsay Jenő*nek, *Deim Pál*nak – is, akik számára a geometrikus struktúra mindig összetett humánus tartalmak közvetítője.

A hetvenes évek első felében készült Aknay-képeken még konkrét motívumokon keresztül figyelhető meg az ihlető szentendrei architektúra, a részletek – ablak, homlokzat, torony – azonban fokozatosan elveszítették eredeti jelentésüket, majd teljesen elvont, az inspiráló környezetet legfeljebb emocionálisan idéző képalkotó elemekké váltak. Az egyre tömörebb, egyre kevesebb részletből épített kompozíció jelzi, hogy már ekkoriban a murális művészet felé tájékozódott. 1977-ben azután megalakult a fiatal szentendrei művészeket tömörítő kísérleti műhely, amely a Tiszai Vegyi Kombinát és a Leninvárosi Művelődési Központ támogatásával a műanyaggal mint a köztéri művészet máig szinte felfedezetlen anyagával kísérletezett.

Számos értékes terv született 1977–78-ban, pénzügyi okok miatt azonban egyetlen mű sem került köztérre. Aknayt ma a vázlatokon kívül egy poliészterből készült murális tanulmánya emlékeztetheti erre az időszakra. Ez a plasztikus kép lezár egy időszakot. Miután nyilvánvalóvá váltak azok az objektív okok, amelyek miatt a murális kísérletek folytathatatlannak bizonyultak, érdeklődése az eddigi eredmények alkalmazása helyett újra a kép struktúrája felé fordul.

Először grafikáin, majd 1980 óta festményein is egyre bonyolultabbá válik a motívumrendszer, összetettebbek a térviszonyok. A kutatás alapterülete a tusrajz, emellett az akril festékkel és a szitanyomással kísérletezik. A különböző anyagok, valamint az egyes képi struktúrákban rejlő, még kibontatlan lehetőségek olyan láncreakciószerű folyamatokat indítanak meg, amelyek mindig csak relatíve érnek el egy-egy végponthoz, s amelyek nyomon követése éppen a folyamat logikussága, egyszersmind bonyolultsága miatt érdekes.

Tavaly készítette például az *Impresszió* című tusrajzát, amelynek fő motívuma két, aszimmetrikusan elhelyezett négyzet. Egymást metsző vonalak mélyítik mögöttük a teret, így egyszerre súlyosak s lebegők e formák. Az idén készült szitanyomaton irizáló háttér előtt jelennek meg ugyanezek a motívumok, barnában és szürkében. Az eredetileg fehér felületek eltűnnek, a vonal szerepét a folthatás veszi át. A formák így plasztikusabbá válnak, s paradox módon líraibb hatásúvá is. Az egyik négyzetmotívumot közben egyik festményén is feldolgozta. Ezen csak jelzi a többi

Aknay János: Arányok, tus, 50x70 cm, 1978

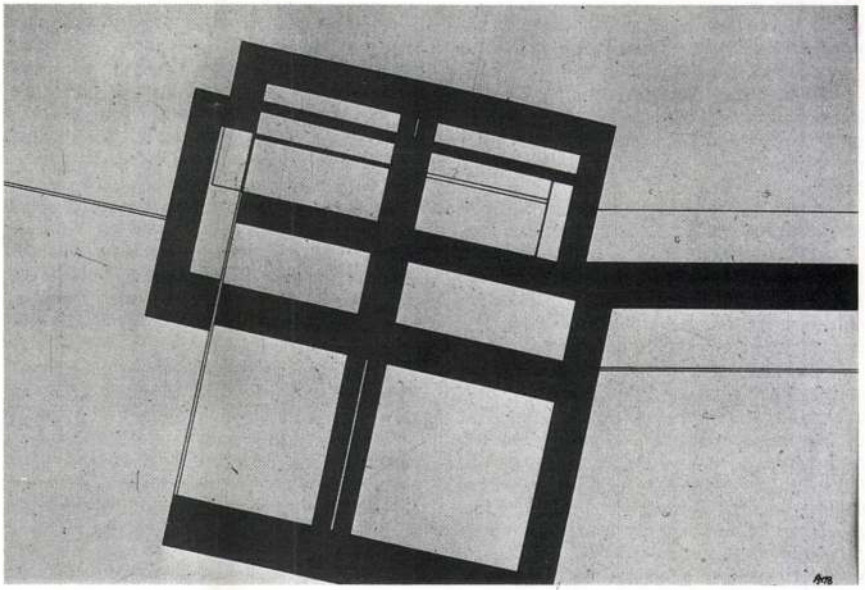

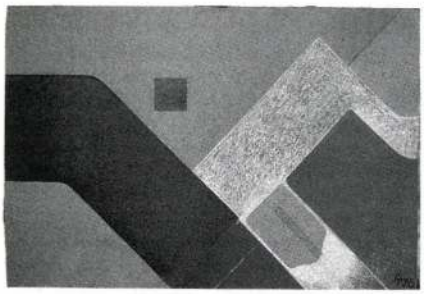

Aknay János: Háztetők, olajpasztell, farost lemez, 60x90 cm, 1976 (fotók Aknay)

korábbi elemet, a színhatás viszont egyre összetettebb, erőteljesebb. A vonal kontúrként kap funkciót, struktúraalkotó szerepét azonban a geometrikus forma, a harsogó sárga, vörös, kék veszi át.

Epikus nyugalom, líraiság, drámai sűrítés. Hogy lényegében egyetlen motívum formálásán, fejlesztésén keresztül a legkülönbözőbb minőségeket hozza létre Aknay, azt bizonyítja, hogy az út, amelyet választott, nem távlatok nélküli. S azt, hogy nem annyira a lépéstechnikára, mint inkább az úticélra kell figyelnie.

P. Szabó Ernő

Virágformák

Beszélgetés Dienes Attilával

Dienes Attila Marosvásárhelyen született 1942-ben. Tanulmányai során elvégezte a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskola szobrász szakát. Marosvásárhelyi kollektív kiállításokon 1968 óta rendszeresen szerepelnek munkái, s 1969 óta Bukarestben is időről időre bemutatkozik műveivel. Egyéni kiállítása Vásárhelyen 1979-ben, Bukarestben 1980-ban volt. Számos külföldi tárlaton vett részt – 1976-ban Ravennában, 1978-ban Párizsban, 1980-ban Berlinben és Prágában. A romániai Képzőművész Szövetség marosvásárhelyi fiókjának vezetőségi tagja.

Alkotói tevékenysége nem korlátozódik a szobrászatra. Bőrrel, textillel szintén foglalkozik, marosvásárhelyi otthonában az ő fantáziáját és keze munkáját dicséri a ház teljes belső berendezése. Beszélgetésünk elején éppen erről a több szakmát felölelő tevékenységről esik szó.

– Korunkban a művész társadalmi szerepe sokkal kevésbé meghatározott, mint a régebbi történelmi korszakokban volt. Elsősorban a művész szerepvállalása határozza meg, hogy milyen tárgyakat hoz létre. Sokan kiállítási plasztikákat készítenek, melyek posztamensen, a többi műtárgy között tudják igazán kifejezni a beléjük ültetett gondolatot. Én viszont környezetalakító szerepet szánok munkáimnak – szobraimnak, gobelinjeimnek, a kiállítótermi megjelenést csak átmenetinek tekintem. Igazi életük azokban az enteriőrökben kezdődik, ahová véglegesen kerülnek. Ott életet kell sugározniuk; meg kell változtatniuk, minőségileg át kell értelmezniük a teret. S mivel egy (akár külső, akár belső) tér összhatásába minden elem belejátszik, nyilvánvaló, hogy saját környezetemben nem lehet számomra közömbös egyetlen részlet sem. S mivel környezetét senki nem kapja személyre szabottan, ezért alakíthatom ezt szabadon magamnak. Így tudok olyan életteret kialakítani, melyben saját tárgyaim között vagyok, így kerülnek szobraim a legtermészetesebb közegbe.

– Plasztikáidra általában jellemző a tömör mintázás, az egyszerű előadásmód és az organikus formaképzés. Az általad kialakított belső térben valóban nagyon itthon vannak ezek a munkák. De hogyan élnek más környezetben?

– A legegzaktabb geometrikus építkezés és berendezés is igényel organikus formákat. Nagyobb méretű munkáim pedik átvezetést jelenthetnek a természet motívumai és a mesterségesen létrehozott világ egzakt formái között. A mai embernek mai környezetet kell biztosítani, s ennek kialakításában elengedhetetlennek érzem a képzőművészet szerepét.

Még ideálisabb lenne a helyzet – most nem csak az én munkáimról beszélek –, ha már tervezési fázisban együtt dolgozhatna építész és képzőművész, s ezáltal a tér már önmagában is emberközpontú lenne, s nem csupán egy szobor belehelyezésével próbálnánk meg azzá tenni.

– E problémáról nagyon sok szó esett és esik mostanában a lakótelepi építkezéssel kapcsolatban.

– Remélem, hogy nemcsak ilyen direkt és praktikus a kapcsolat a plasztikáim és a környezetük között. Hiszen egy időszak alkotásait elemezve az anyagi-technikai kultúrán túl megismerhetjük a kor lélektanát is. A művekben ugyanis nemcsak a racionálisan megfogalmazható ölt testet, hanem azok az érzületek is, amelyeket sokszor önmagukban sem tudatosítanak az alkotók, illetve gyakorta nem verbalizálódnak a közéletben sem. S igazán akkor születik zseniális mű, ha az alkotásban a jövő is szerepet kap. Például Michelangelo kora elsősorban vallásos volt, s ő azon túl emberi kérdéseket, problémákat vitt a szakrális témákba és problémákba. Ezért tud érdekeset mondani mind a mai napig.

– Az idei velencei Biennálén kiemelt helyet kapott a román szobrászat talán legnagyobb alakja, Brâncuşi. Egyértelműen azért történhetett ez így, mert ő is sok mindent előlegezett a század első felében, aminek érvényességét a jelenkor többszörösen visszaigazolja. Munkáidat szemlélve úgy érzem, hogy rád is hatással volt.

– Brâncuşi tevékenységének, művészetének filozofikus jellege volt rám nagy hatással. Annak ellenére igaz ez, hogy az én szobrászatom más, bizonyos értelemben expresszívebb. Az ő esetében többször feltehetjük a kérdést, hogy képzőművészet-e még, amit csinál, vagy tisztán filozófiai értelmű, már-már a konceptművészet határán. Én nem akarok idáig eljutni. A párhuzam lényege: én is törekszem a figura maximális redukciójára, szeretek minden feleslegeset lehántani a munkáimról.

– Egyet fordítva a beszélgetésen, milyen témakörökben dolgozol?

– Sokáig foglalkoztatott a nő, e téma érzelmi és plasztikai egysége. A nőt virágra emlékeztető formákkal próbáltam megjeleníteni. A virág is, a nő is a termékenységet idézi. A nőidea az élet fenntartásának magasztos küldetéséről kell hogy beszéljen. Amikor egy fa virágzik, tulajdonképpen ünnepel. S ez nem más, mint a szerelem.

Dienes Attila: Figura, bronz, 40 cm, 1979

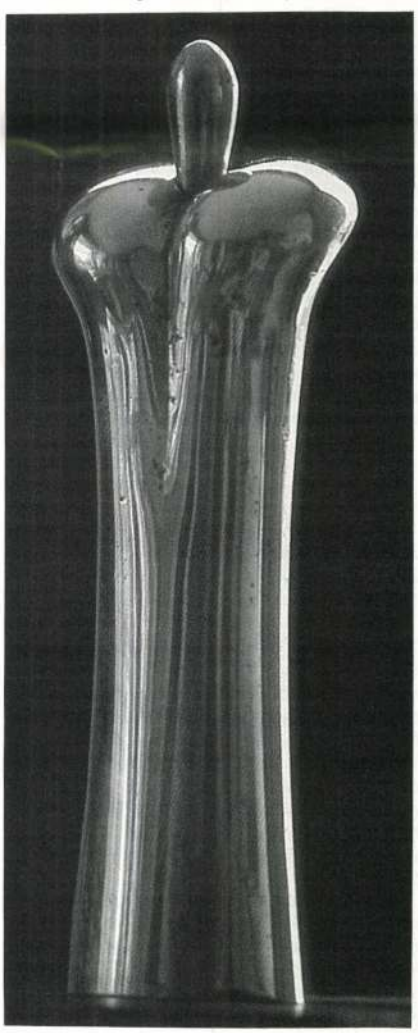

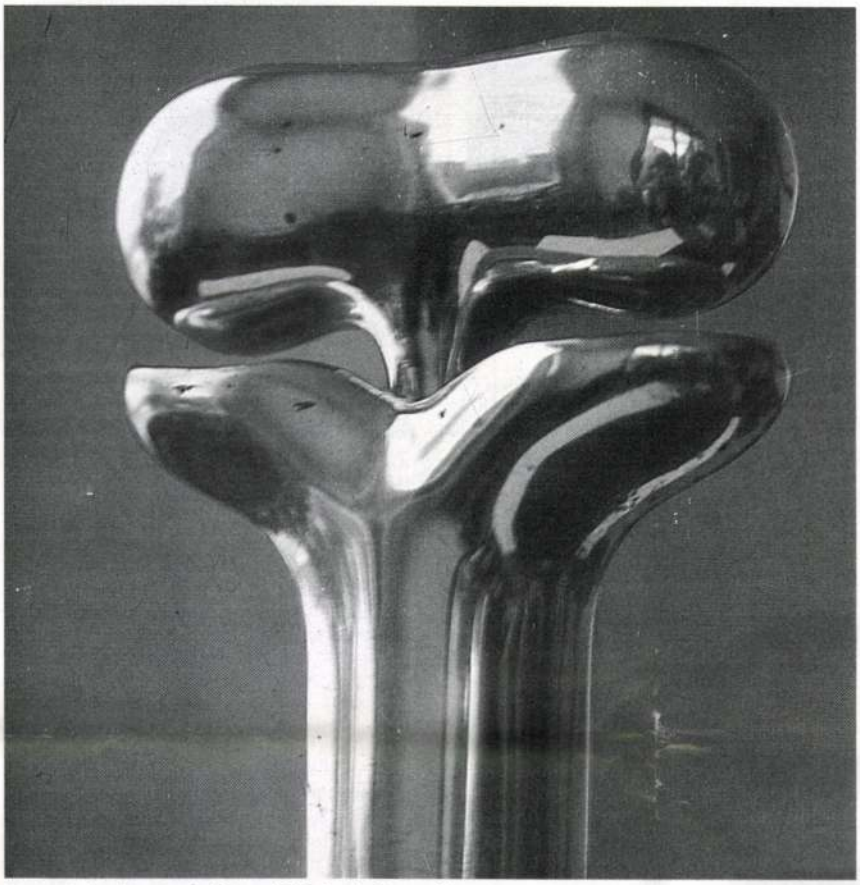

Dienes Attila: Élet, bronz, 45 cm, 1979 (fotók Dienes A.)

– Beszélgetésünk folyamán említést tettél a tudatos tudatalattihoz való kapcsolódásairól. Hogyan viszonyulsz ezekhez a kategóriákhoz?

– Tudatos maga a komponálás, de ha csak ez lenne, akkor inkább tudományról és nem művészetről kellene beszélni. A tudatalatti mindig párhuzamosan hat a tudatos elemekkel, át- meg átszőve azokat. Az ember nagyon ritkán tudatosítja például hangulatát, ám mégis, műalkotás készítése közben a hangulatnak is anyagivá kell válnia.

– Mi ez a nem tudatosítható szféra?

– Az élet rendkívül sok misztikus elemet tartalmaz. Tőlünk függetlenül alakult ki, mégis részei vagyunk. S hogy az élet milyen érték, arra most kezdünk csak rádöbbenni, amikor a fegyverkezés olyan mérvű, hogy lehetséges a világ teljes elpusztítása; amikor a tudomány már fölvázolja a Föld életének végét is. Ebben a dimenzióban az ember valóban csak porszem. S ebből az aspektusból nézve annak is csak személyes érdekessége van, hogy létezem-e vagy sem. Az események újra és újra felidézik parányi voltodat. Megszületik benned egy nap mint nap jelenlevő érzet – szorongás, félelem –, s ha nem is tudatosul, akkor is állandó összetevője személyiségünknek.

Dienes Attila harmóniát sugalló szobrait, a környezetében lévő tárgyainak nemes egyszerűségét figyelve úgy érzem: számára alapvető kérdés, hogy a világ kedvezőtlen történéseire úgy reagáljon, hogy az önmagában kialakított szilárd rendet mutassa fel szobraiban. S e szilárd alapot a természet, a mesterségek ősi, máig igaz alaptörvényei teremtik meg. Ezért találjuk műveit őszinte, sallangmentes alkotásoknak.

Chikán Bálint

Színmágia

Dombay Lelly kiállítása Vácott
1982. VIII. 29–IX. 26.

Kockázatos és ritka vállalkozásba kezd ma az, aki elkülönülve az utóbbi évtizedek művészetének fő irányaitól, a harmóniát keresi. Dombay Lelly képein erre tesz kísérletet.

Művészetének alappillére a szín. Az ábrázolt világ szín- és fényviszonylatokká szűrődve jelenik meg művein. A fény, amely a színt adja az anyagnak, egybeolvad vele, maga is színné válik. A tárgyak anyagisága feloldódik, elvesztik körvonalaikat, de a tiszta színfoltok találkozása, a kék, a zöld, a barna, a sárga megszámlálhatatlan árnyalatának színsíkjai szilárd képi konstrukcióba, szín-térbe szervezik, felidézik őket. A színkezelés érzékenysége, sokrétűsége olyan erény, amelyet ma kevés festő mondhat magáénak. Képei architektúrája öntörvényű, mentes az illuzionizmustól, nem töri át a kétdimenziós képi világ kereteit. Képzeletben képmezőkre osztva őket, dekoratív színsíkokból álló absztrakt festménnyé alakulnak át. De az önmagukat prezentáló jelek a kompozícióban új összefüggésbe kerülnek. A stílus alapelemei a csendélet, a tájkép, a városkép, a portré műfaji jellegzetességeivel ötvöződnek. Ezek a hagyományos műfajok egy hangulat vagy élmény keretéül szolgálnak, e köré szervezik a színek párbeszéde révén a figuratívhoz közeledő képi jeleket. Így az egyes képek jellegzetes harmóniája a színek hangulati töltetéből származik. A tájak, városok ábrázolása számára nem leírást takar, hanem a szemlélőben felkeltett érzések reflexióját. A kompozíció és a szín, a szín és a fény egyensúlyát a hangulat fogja egységbe műveiben. Az alkotóelemek egyforma súlya a kompozícióban egyneműséget eredményez. Így jut el egy harmonikus és dekoratív tiszta képi világhoz.

Ú. G.

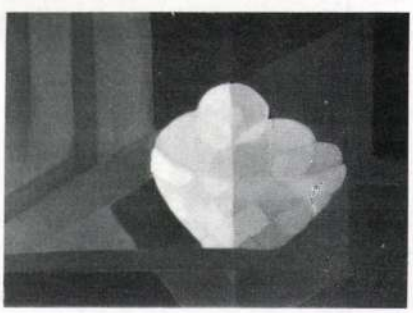

Dombay Lelly: Zöld alma, olaj, vászon, 50x40 cm, 1981 (fotó Dombay)

Helyreigazítás

Az 1982/11. számunk Tovább a tiszta forráshoz *című cikkében a 10-es, 12-es kép számozását fölcserélve, a 10-es, 12-es és a 13-as képeket 180 fokkal elforgatva, valamint a 8. képet tükörfordításban közöltük.*

A szöveg utalásai e szerint értelmezendők. A szerző és az olvasó szíves elnézését kérjük. (A Szerk.)

Török és perzsa kelmék

Az Iparművészeti Múzeumban kilencven török, negyven perzsa és nyolc darab közép-ázsiai bársony-, illetve selyemkelmét őriznek. Közülük sok a XVI–XVII. században készült, a török és a perzsa textilművészet fénykorában. A török bársony- és selyemkelmékből dolmányok, kaftánok, köpenyek, zászlók, terítők, párnahuzatok készültek, de ránk maradtak régi miseruhák darabjai is, mivel Magyarországon az egyházi öltözeteket a XVI–XVII. században finom török textíliákból is készítették. A perzsa selymek nagyobb része töredékben maradt ránk; ezek között főleg dolmányok, függönyök, sálak és párnák találhatók. A kelmetárat kiegészíti néhány ritkaságszámba menő bokharai bársony, közép-ázsiai felhőmintás selymek és kaftánok, amelyek valószínűleg már a XVIII–XIX. század termékei. A textíliák többségét eddig kiállításon nem mutatták be, bár művészi értékük jelentős. A török és perzsa kelmék nagyszerű mintázata, a színek tökéletes harmóniája, a technikai kivitelezés rendkívül magas színvonala sok örömet nyújthat az iparművészetek kedvelőinek és a textiles szakembereknek. A XVI–XVII. századi Magyarországon a török és perzsa kelmék különféle felhasználása a tehetősebb köröknél általános volt. Kedvelt volt a török bársony dolmánynak, a török selyem pedig bélésnek, de a leggazdagabb főurak házában vont arany szövetű paplan is előfordult, közepén világoskék, virágos mintázatú atlaszselyemmel. A török kaftánokból magyaros formájú kabátokat, néha paplanokat készítettek, s írott forrásokból tudjuk, hogy Bocskai István erdélyi fejedelem 1595-ben szép aranyos kaftánját húgainak adta, hogy csináljanak belőle leánynak való ékes öltözetet.

Gombos Károly

Nagytétényi Kastélymúzeum,
1982. XI. 7–1983. III. 1.

Török bársony párnahuzat a XVII. századból, 65x114 cm (fotó Wágner R.)

Vörös Felhő földjén

Vörös Felhő a sziú nemzetség legendás indiánfőnöke nem ifjúsági regények hőse, hanem a múlt század végének élő figurája volt. Igaz története és még sok, az amerikai rezervátumokban élő indiánokról szóló – sajnos többségében csak töredékes – információ keltette fel *Korniss Péter* fotóművész érdeklődését. 1976-ban és 1977-ben tett kéthónapos kutatóútjai eredményeképpen fényképes útleírást készített a mai indiánok életéről, amelyet a Corvina Kiadó tavaly októberben jelentetett meg. A különböző indián kultúrákról készült felvételek bizonyítják, hogy az európai ember Winnetouból táplálkozó, egysíkú és romantikus indiánképe messze jár a valóságostól.

Korniss kiállítása a könyv keletkezésének történetét mutatja be. Láthatók a felkészülés dokumentumai (a fotóművész tekintélyes indiánirodalom-gyűjteménye), az utazásokat előkészítő levelezés, a felhasznált térképek, kiegészítő jegyzetek. A csíkmásolatok már a fotósmunkába engednek bepillantást: hogyan jár körül a művész egy-egy témát, melyiket választja ki a felvételek közül. De a könyvkészítés műhelytitkai is feltárulnak: tördelési tervek, makettek, betűminták jelzik a feldolgozás folyamatát, színvariációk, nyomáspróbák a döntési folyamat egyes stációit. Ez utóbbi már a könyvkészítés teammunkáját illusztrálja: Sivó Mária szerkesztő, Mayer Gyula grafikus és a szerző együttes erőfeszítéseit. Itt derül fény a könyv egyik különleges érdekességére is: arra, hogyan tudta a Révai Nyomda – igaz, komoly rábeszélésre – kizárólag kisfilmes negatívokból kitűnő minőségben előállítani a színes és a feketefehér képek reprodukcióit.

acsay

Duna Galéria, 1983. I. 6–II. 6.

Korniss Péter: Navaho hogan (indián lakókunyhó), Agfa film, 1976

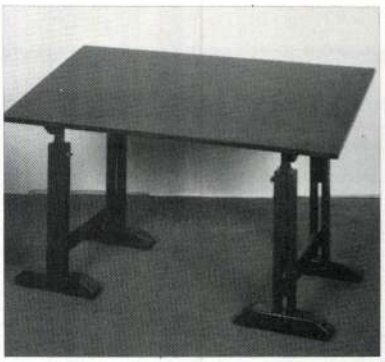

A kamaszkor tárgyai

A környezetkultúrával foglalkozó kiállítássorozat utolsó fejezetéhez érkezett: a két előző és a mostani tárlat a csecsemőkortól a kamaszkorig szükséges használati tárgyakat mutatja be. Célja olyan formatervezett, gyárilag előállított (esetleg előállítható) vagy kis szériában gyártott termékek felsorakoztatása, melyek mind esztétikai, mind funkcionális, mind pszichológiai szempontból pozitív példát mutatnak. Most – a 14–18 éves korosztály életmódjának megfelelően – híradástechnikai cikkeket, lemezborítókat, írószereket, dísztárgyakat láthatunk. A kis teremben természetesen csak felvillantani lehet a kamaszkor gazdag, félig még gyerek-, félig már felnőttvilágát. Ekkor tágul ki óriási mértékben az ember látóköre, alakul ki a személyiség érdeklődési köre és világnézete. A kamaszkor világának minden szempontra kiterjedő megismertetése azonban nemcsak terjedelmi akadályokba ütközik. Kevés a jó ifjúsági bútor, alig van jó példa átgondolt középiskolai enteriőrre, berendezésre, a gyártott iskolai ruházatnak csak kis hányadát teszik ki az ízléssel tervezett köpenyek stb.

Feltűnik a kontraszt a bolti választék és a kiállított tárgyak között, pedig a termékeket jórészt gyárak bocsátották rendelkezésre, a kiállítás tehát azt tükrözi, mire képesek a tervezők és a hazai könnyűipar. A bemutató a tájékoztatás és az ízlésnevelés mellett ismét a tervezés, a gyártás és a kereskedelem, a praktikum és esztétikum egyre gyakrabban vitatott kapcsolatára irányítja a figyelmet, olyan időszakban, mikor a minőség szintjének emelése általános jelszóvá válik.

B. K.

Fényes Adolf Terem,
1982. XII. 22–1983. I. 31.

Perecsi Mariann: Állítható magasságú íróasztal

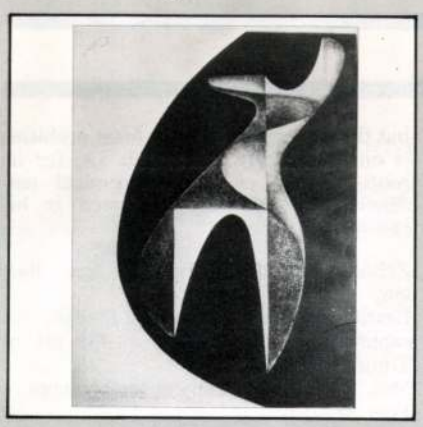

Tisztelet Kállai Ernőnek

Kállai Ernő munkásságát sokáig igaztalanul tartotta felszíne alatt a művészettörténet. Pedig 1920–1948 között kimagasló alakja volt a képzőművészeti kritikának. A fiatal Bálint Endre erről így ír: „Kállai munkáját a művészek egy része már régen missziós munkának tudja. Főleg azok, akiket művészi érzékenységük vezetett Kállaihoz, szerepének és jelentőségének megértéséhez. És most a közönség egy része is odatalált a művészethez, és ebben nem csekély része van Kállainak." Módszere pedig igen egyszerű volt: elkötelezett ember lévén következetes tudott maradni a legzavarosabb időben is. Következetes lépése volt a Művészeti Tanács tagságáról való lemondása is egy 1948. február 18-án kelt levelében: „Tudom, hogy minőségi értékelések dolgában hivatott szakemberek között mindig is voltak és most is lehetnek nézeteltérések, mivel azonban ismételten azt kellett tapasztalnom, hogy lényeges minőségi kérdésemet illetően a Képzőművészeti Szaktanács újkonzervatív többségétől eltérő kritikai véleményen vagyok, és ezt a véleményt a Tanács határozataiban érvényesíteni nem tudom, jobbnak láttam, ha ennek a meddő ellenzéki helyzetnek levonom a konzekvenciáját" – olvashatjuk a Forgács Éva válogatásában megjelent nagyszerű munkában – (Kállai Ernő: *Művészet veszélyes csillagzat alatt*, Corvina Kiadó, 1981).

Életművével olyan alkotóközösségeket hozott létre, amelyek döntően meghatározták a magyar (bizonyos kérdésekben az egyetemes) művészet továbblépéseit.

Az Óbuda Galériában most látható kiállítás fő célkitűzése Kállai szellemi örökségének különböző festői életművekben való nyomon követése húsz művész – többek között Anna Margit és Vajda Lajos – munkáján keresztül.

Sárközi Zoltán

Óbuda Galéria, 1982. XI–1983. I.

Beöthy István: Cím nélkül (Kállai Ernőnek...), vegyes technika, 51x38 cm, 1925 (?) (fotó Barnaföldi G.)

A Csongrádi művésztelep kiállítása

A csongrádi művésztelep a város támogatásával 1975-ben kezdte meg működését. Tagjai elsősorban azok a fiatal képzőművészek lettek, akik még főiskolás éveikben megismerték és megszerették a várost és vidékét. A gazdag múltú Csongrád, szép táji környezetével, bensőséges atmoszférájával és lakóinak közvetlen emberségével szerencsés választás volt kollektív művészi alkotóműhely megteremtéséhez. Csongrád városa nem csupán passzív szállásadója lett a képzőművészetnek, a rendszeresen itt dolgozó, több mint húsz fiatal művész cselekvő jelenléte érdeklődő és értékelő fogadtatásra talál. Az egymástól meglehetősen különböző művészegyéniségek – festők, szobrászok, grafikusok, iparművészek – munkáit nem lehet egységesen kategorizálni, homogén stíluskörnyezathoz kötni. Bár a művésztelep szellemiségének lényege egyértelműen az emberközpontú szemlélet (talán ezért is vannak túlsúlyban a tárgyias, figurális munkák), a cél az egyéni képességek fejlesztése, az egyéni ambíciók megvalósítása, az agresszivitástól mentes, spontán egymásra hatás. És mindezen túl: a genius loci befogadása, művészi feldolgozása.

Hétéves fennállása alatt a művésztelep szerves részévé vált Csongrád kulturális életének. Hamarosan megkezdődik az új, korszerűbb műteremház építése, és lényeges eredménynek tekinthető az is, hogy az ide (is) kötődő alkotók a megyehatárokon túl is önálló közösségként jelennek meg az utóbbi évek csongrádi munkáival.

a. j.

Bartók 32. Galéria, 1983. január

Szikora Tamás: Variációk három pontra, vegyes technika, 100x170 cm, 1980 (fotó Vass K.)

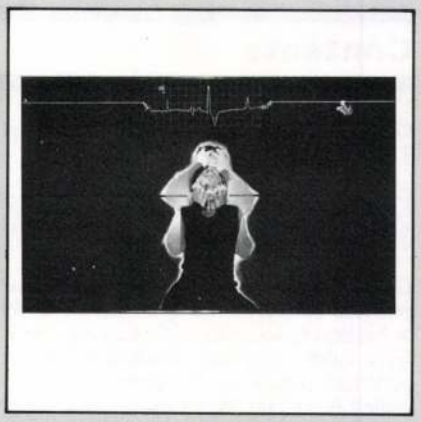

Gál Tamás

Gál Tamás 1978-ban végezte el a Képzőművészeti Főiskolát, Kokas Ignác növendékeként. Már főiskolás éveiben is főleg a fotóból kiinduló festészet lehetőségei foglalkoztatták.

A fényképet képzőművészeti alapmédiumnak használni ma már nem forradalmi tett. A művész nem is törekszik mindenáron az újszerűségre. Eszközhasználata mindössze hozzásegíti ahhoz, hogy mondanivalóját korszerű formában fejezze ki.

Gál a fényérzékeny vászonrészen megjelenített fotót átszínezi, környezetét megfesti, ezzel emeli ki a kép mondandóját. A fotózott részt körülölelő, viszonylag homogén felületet egyrészt érzelmi alaphangot szolgáltató elemként, másrészt az illuzionisztikus térélményt helyettesítő háttérként szerepelteti.

A lefényképezett helyzeteknél a mozgás, bemozdulás, a relatív állandóság és a különbözés kérdése izgatja, míg színhasználata az exponált fény lehetőségeit variálja a mozgásélmény felkeltésében. Nem egyszerű formai, szakmai kísérletekről van szó, hanem olyan komplex művészi teljesítményről, amelyben korunk néhány általánosnak mondható kérdését közelíti meg sajátos eszközeivel az alkotó.

Gál Tamás festményei nem vállalkoznak korunk jelenségeinek alapos értelmezésére, művei inkább egyszerűen felmutatják ezeket az állapotokat. Programja tehát nem „megváltó", inkább szemlélődő. Amit viszont vállal, azt maradéktalanul teljesíti.

– chb –

Stúdió Galéria, 1983. I. 12–II. 6.

Gál Tamás: Feszültség, vegyes technika, 120x200 cm, 1982 (fotó Tahin)

1983 JAN
MŰVÉSZET
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Contents

Gábor Rideg: Let's Sit Around The Table! *1*

STUDY

Gyula Juhász, the Hungarian poet who reflected effects of fine arts most directly in his poetry was born 100 years ago. As a lyrist Juhász was very sensitive to art experiences, many of his poems are connected to certain works of art, and in his prose works he introduces artists he often visited in their studio. At the same time Juhász not only receives and reflects, but—as journalist, schoolteacher and during the 1919 Hungarian Soviet Republic as cultural deputy—he also organizes the art life of his homeland, that of Southern Hungary and the town Szeged. Studying the interwaves between the lyric oeuvre and the deep interest in fine arts, the article gives a valuable picture about the efforts in arts in Hungary at the beginning of the century.

Zoltán Szelesi: Gyula Juhász' Publications About Arts *4*

In the temporary embarrassed silence of the middle seventies a new tendency was born in western fine arts. While a number of theoreticians were talking about the death of avant-garde, the ramifying new subjectivism started to develop. The author is classifying and analyzing the internal tendencies of new subjectivism (such as trans-avantgarde, Magique Primaire, the painting of archetypes, the "Baroque" and the neoexpressionism). Her studies are based on the examination of characteristic works and on the ideological comments of the artists and their art-critics. Analyzing the social role of new subjectivism the author states that these new works are already integrated into the line of current intellectual fashions, and understanding originality as a quantitative category they become items of profitable merchandise. So the "hypermarket" was born, where commercial and élite, fashion and historical tradition can be reconciled. In this context new subjectivism is a counterpoint not only to avant-garde, but to arts in general.

Gabriella Újlaki: Tradition or Amnesia (Hypermarket '82) *8*

WORKSHOP

How hopeless efforts of many years' hard work finally resulted ready-for-production design, how the design resulted products available on both national and international markets? Why took it five years that Valéria Hídvégi's witty and nice wooden toys and children's furniture pieces arrived finally from the towards new mostly mistrustful hands of Hungarian industrial and commercial experts—by the mediation of a French businessman—to the hands of children? The story is richly documented in our fact-finding article.

József Vadas: Hungarian Lego, Or the Difficulties of Fitting Parts Together *12*

Both life and artistic activity of Katalin Samu is determined by the peasant's way of life: she breeds cattle and makes animal statues. While looking for traditions Samu therefore does not touch folk arts, but reaches back to the heritage of those ancient cultures which were also based on the peasant-type of existence.

István Lelkes: Katalin Samu *22*

Further on we introduce to our readers two graphic artists. Béla Stettner's career was not enriched by changes of attitude and style. His art is closely connected to the present Hungarian society, to everydays' reality. Without knowing his works one cannot have a really accurate picture about Hungarian graphics of the sixties and seventies.

On the contrary to Stettner's, the art of András Felvidéki is more abstract, it is connected to reality through removes. On his works the characteristic decorative elements of eclectic architecture are organized to bizarre and monumental objects. While at the beginning he "played" mostly with the perspectives and the possibilities of composition, in the near past his animated pictures became more clear and clean, their rich effects grow stiff, and nothing is left but the shocking architectural elements lifted from their original connections, formed into solid visual blocks.

Gyula Kovács: The Ethos of Béla Stettner *18*
Lajos Lóska: Flying Cornices *25*

LET US LOOK AT TOGETHER!

Art in South-East New Guinea: a betel nut cracker from the Massim region (by Gábor Vargyas) *28*

EXHIBITIONS

The art of the old master developed in the interaction of figurality and abstract construction, the emotional world of motives and the use of clean colours and forms. On his 1982 exhibition Jenő Barcsay seemed to give up this bipolar expression, dencies—can [illegible] earlier works.

Zoltán Nagy: Exhibition of Jenő Barcsay *30*
László Heitler: Pictures and Medals (An experience of orientation in the art of Tibor Duray) *34*
Mrs. P. Cifka: Vasarely in the Museum of Fine Arts *42*
Péter Sinkovits: Photo-history in Focus *46*

WINDOW ON THE WORLD

József Takács: Surrealism—Italian Style (About the exhibition of Giorgio de Chirico in Rome) *52*

CHRONICLE *56*

PANORAMA OF EXHIBITIONS *60*

On the cover Jenő Barcsay: Monumental Picture II., oil, canvas, 40×50 cm, 1981 (photo Somfai)

AKNAY JÁNOS

A Patak Csoport 20x20-asai

Kísérletnek minősített képzőművészeti akció a galériában

Papp D. Tibor

A 20x20 című kiállítás kis képei a nyíregyházi Városi Galériában Elek Emil felvétele

Nyíregyháza — A kiállítás a véleménynyilvánítás kézzel fogható formája. A festmény, méretétől függetlenül, az anyagba formált gondolat, akár címmel akár cím nélkül.

Ezt az elővetést szükséges megtenni a Városi Galéria jelenlegi kiállítása ürügyén, amikor az eldugott zempléni Fóny községhez kötődő Patak Csoport nyíregyházi bemutatásáról szólunk. Egy kísérletnek minősített képzőművészeti akcióról van szó, ahol a művész minden más erényét felülmúlja a fókuszáló képesség (20x20 Kis Képek Fesztiválja). A megengedő meghatározás tágas és laza, csak a méret a megkötés, ami — a bemutatott művek bizonyítják — valójában senkit nem kötött meg. Mint *Hann Ferenc* a katalógusban írja: már első pillanatban úgy tűnik, hogy a művészek nem hiányolják az egészséges derűt. De ez a kiállítás vicc!

A képzőművészet, világunkról alkotott súlyos kijelentései, összevetve az örökkévalóság nélkülözhetetlen előfeltevésével, nem tűrik el, a rámába rögzített fürdőszoba maszatot.

A galériát befolyásoló Művészi Tanács, rábólintott a kiállítás programjába vételére. A lelkük rajta. De a ma nekem, holnap neked sehová nem vivő szemlélete, csak ideig-óráig képvisel koncepciót, amelynek valós képe nélkül a galéria nem létezhet.

A kiállítás megmutatja ezt a kettősséget. Mivel megfordítottam minden képet, bátran mondhatom: jó néhány esetben a fonákja érdekesebb, inspiratívabb volt, mint maga a műalkotás.

A rámák hatósági bélyegzői, a spontán föliratok, a képbe szegezés módja, sokszor többet árul el az alkotó szemléletéről, mint a frontális kéznyom. A címek vezérsugara nélkül látható képek bejárják az emberi asszociációs közeg minden szegletét.

Láthatunk hulló angyalt *Aknay Jánostól*, és erotikus fölhangú vitorlát *Michale Peter Hejatól*. Látunk a XX. sz. művészeti irányzatai közül számosat, mintegy jelzésként, hogy készültem tanár úr! (*Galántai György*, Mail Art) (*Győrffy Sándor*, aki itt, á la *Bortinyik*), texturális trükköket (*Kelemet Ferenc*) tyúklábakkal operáló reminiszcenciákat fotóban (*Nyári Attila*, a bele komponált ezerforintost sem érő kollázst *Nádasdy Jánostól* és még sokáig sorolható lenne a közel félszáz alkotó. De a pontos leltárt majd az idő alkotja meg. A játék fölemelő érzés, fölszabadul a játékos, visszanyeri életereje egy részét.

A művészet azonban nem játék. Ha *Pieter Breughel*, a németalföldi festészet, máig felejthetetlen óriása, hasonló méretű képei előtt, a világ nagy múzeumaiban, Bécsben, Amszterdamban és még néhány helyen, van szerencsénk megállni, akkor a fenti kiállítás megtekintése után nem marad más, csak a leránduló szájszöglet kesernyés mosolya.

Kelet-Magyarország
1998. 04. 31.

Nagykálló (KM) — Kosárgazdag mérkőzésen győzött a Nagykállói VSE NB II-es gárdája a táblázat harmadik helyén álló Békés ellen.

NB II, férfi: Nagykállói VSE–Békés 107–95 (50–38) NVSE: Takács 28, Csizmadia 25, Füzes 15, Zomborszky 23, Szabolcsi 10. **Csere:** Szűcs. **Edző:** Tisza András. A hazai gárdából mindenki jó teljesítményt nyújtott, s ennek köszönhetően már az első játékrészben jelentős előnyt szerzett az NVSE.

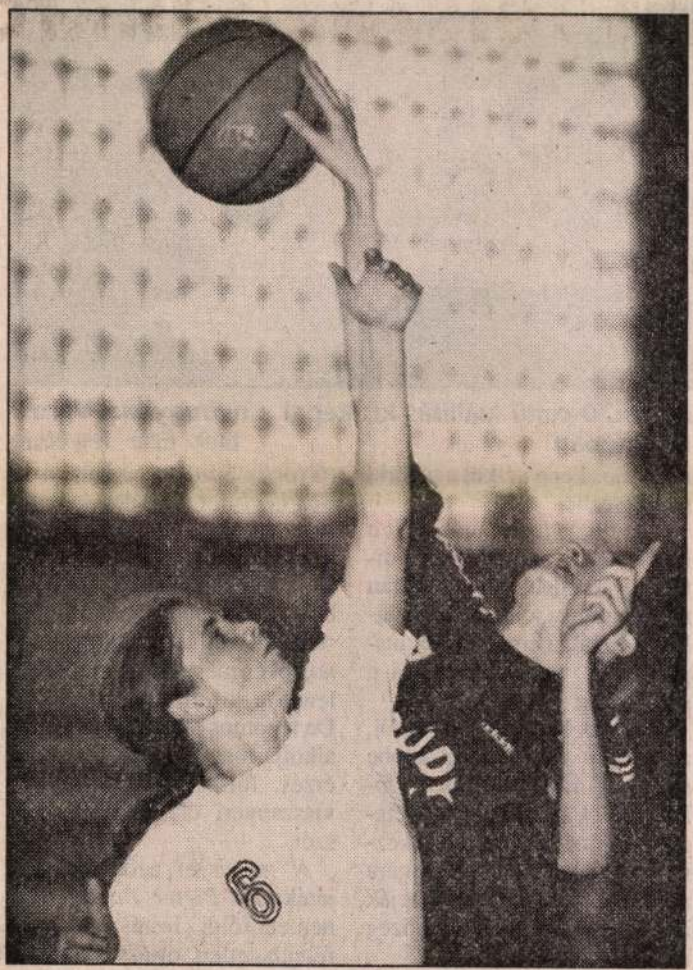

A fekete mezes Krúdy leány kosárlabda gárdája nem jutott az V. korcsoportos országos fináléba. A hét végi nyíregyházi területi selejtezőn a Krúdy (edző: Kovács Tibor**) a Kecskemét és a Debrecen mögött harmadik lett, a fiúknál az ÉVISZ (edző:** Kozma Tamás**) a második helyen végzett, így ők sem játszhatnak a döntőben. A fiúknál egyébként első a Debrecen, harmadik a Kecskemét lett** Balázs Attila felvétele

Nyíregyháza (KM) — Szinte bizonyos, hogy a következő szezonban nem *Kamarás György* ül a Tanárképző-Isobau NB I/B-s férfi kosárlabda-csapatának kispadján. Nincs olyan ajánlat, ami miatt maradnék, mondta a tréner hétfőn. Az indok: nincs elég pénz az edzőre.

— A jelek szerint nem gondolja komolyan a szakosztályvezetés, hogy a csapat az NB I/B-ben maradjon, vagy feljebb jusson — mondta Kamarás. — Pedig a szponzorok másképpen nyilatkoznak. Mivel a jelek szerint nem biztos, hogy maradok, más csapat után kell néznem. A Diósgyőr az egyik lehetőség, de nem elképzelhetetlen, hogy férficsapatnál fogok dolgozni. Hogy mi lesz a játékosokkal? Azt egyelőre nem tudom, hiszen ha nincs pénz, akkor esetleg őket sem tudják megtartani.

Ilyen helyzetben kezdi a 17-20. helyért a rájátszást kedden a Téká. Kuparendszerben folytatódik a csatározás, az ellenfél a SMAFC gárdája lesz. Kedden idehaza játszik a két csapat, majd Sopronban lesz a visszavágó. A két meccs alapján dől el, a győztes a 17-18., a vesztes a 19-20. helyért mérkőzhet. A nyíregyháziaknál Kamrás szerződését felbontotta a szakosztályvezetés, Herczku és Hutás sérült, Zácói viszont pályára léphet. A tréner egyébként idehaza győzelmet vár.

Mai műsor

Kosárlabda. **Férfi rájátszás:** Tanárképző-Isobau–SMAFC, bujtosi csarnok, 16.

Aknay János, 2) Folytatás

A művészek első kiállítása gépek mellett, ipari csarnokokban volt látható. A múlt év dec.-ben, Leninvárosban, a V-stúdióban rendezték meg kiállításukat, most a Dorottya u.-i kiállítóteremben láthatók műveik. — A művész falplasztikáira talán felfigyelt néhány építész. |említve|

Csajka Gábor: Művészek és gyárak. Magyar Ifjúság, 1978. máj. 12.

Dr. Juhász Imre:

A csodaforrás története

Állandó fürdőtörténeti kiállítás nyílik a gyógyfürdőben

1925. október 26-án az előző év decemberében megkezdett geológiai kutatás eredményeként páratlan esemény mozgatta meg Hajdúszoboszló lakóinak fantáziáját. Igaz, hogy a vallatóra fogott föld mélyéből nem kőolaj vagy földgáz, hanem gázos hévíz tört fel, mégis mindenkit ámulatba ejtett a „csoda". A Független Hajduság c. helyi lap november nyolcadiki száma a sokáig emlegetett hírről egyebek között így tudósított: "A fúrócső 1080 méter mélységben dolgozott, amikor hallatlan erővel, a fúrótornyot megrázva, derékvastagságú vízsugár tört elő a biztosító vájaton. Forró volt a víz, párába burkolta a tornyot és környékét s amint leesett a földre, a gyorsan képződő tócsákban, gázbuborékok képződtek benne. Megszületett a nagy szenzáció, amely izgalomba tartja a hajdúvárost. A forró víz, a földgáz, fürdők és gyárak képét festette az őszi napsugárban fürdő hajdúsági mező fölött a látóhatárra s a szelíd halmok az emberek képzeletében gyárvárosnak, nagy kultúrájú ipari és kereskedelmi központnak adtak helyet. ... A forró víz egy nagy gödörbe gyűlt össze a torony közelében. Ehhez a gödörhöz zarándokolt hosszú sorokban a hajdúváros minden reumás, csúzos betege, akik már az első percben gyógyulást tulajdonítottak a csodásan felfakadt forró víznek." Béres Lajos visszaemlékezése szerint a város lakói napokon át elragadtatással „bámulták" a magasra feltörő vizet. A bátrabbak rövid időn belül a vásártéren, az elhagyott vályogvető gödrök helyén kisméretű, rögtönzött „medencéket" ástak, hogy megtapasztalják: milyen is a természet fűtötte különös „szagú" víz hatása.

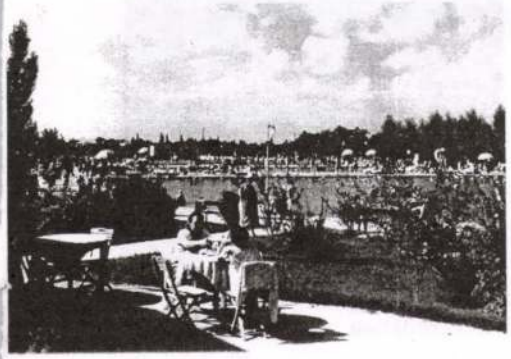

Talán nem túlzás azt állítani, hogy Bocskai István óta ez volt az a legjelentősebb pozitív történelmi esemény, amely kitörölhetetlen nyomot hagyott Hajdúszboszló sorsának alakulásában. Míg a fejedelem telepítő politikája nyomán az Árpád-kori település kiváltságos hajdúvárossá, addig a gyógyvíz feltörését követően egyre inkább elismert fürdővárossá vált. Az itt élő emberek, ha küzdelmek árán is, de élni tudtak a természet ajándékával, így 1927. július 26-án megnyílt az ideiglenesnek tekintett fövenyfürdő, lezárva a "sárfürdő" időszakát. Ettől kezdődően a régi vásártér helyén valóságos fürdőtelep, környékén fürdő-, illetve üdülőnegyed alakult ki, s bizonyára nem véletlen, hogy ma már az európai fürdőkultúra egyik számottevő központjaként emlegetik a hajdúk települését.

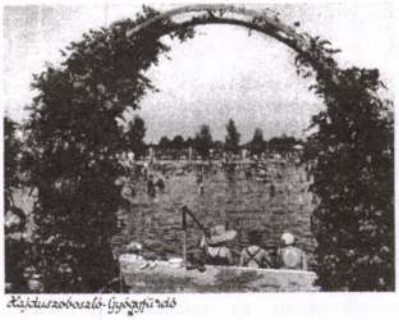

Hajdúszoboszló-Gyógyfürdő

A fürdővíznek tulajdonított gyógyulás, strandolás öröme kiváltotta még a helyi verselők alkotásvágyát is. Az egyik fűzfapoéta így fogalmazta meg érzéseit a helyi újságban:

Szoboszlói „csodaforrás" csodastrandja,
A fürdőzők sok ezreit odacsalja.
Tiszántúlról s Dunántúlról járnak oda
Mert egészséget ad sokaknak e csoda!

Reuma, csúz, köszvény, angolkór, isiász,
Mindből olyan gyógyulást kapsz, milyet kívánsz,
De ki győzné sorravenni a nyavalyát;
Mikre már ott, annyi beteg – gyógyírt talált!

Fürdik ám ott egészséges is sok ezer,
De ha nézi azt a sok szép nőt az ember,
Kik „strandolnak" forró tüzében a napnak;
Még a férjek is szerelmi szívbajt – kapnak!

A fürdőkomplexum hét évtizedes fejlődését a Bocskai István Múzeum állandó történeti kiállítása mutatja be, méghozzá szokatlan módon s nem akárhol: a fedett termálfürdő épületében. A kiállítás első részében dr. Pávai-Vajna Ferencnek kívánunk emléket állítani, ezzel is törlesztve a város erkölcsi adósságát. Ennek szellemében kiemelten kezeljük a főgeológus, sőt Faller Gusztáv főmérnök itteni működését is, aki közvetlenül irányította a geológiai feltárást. A kiállítás bemutatja a fürdő múltjának főbb szakaszait, fejlesztési irányait, kitekintve a "csodaforrás" gyógyító szerepére is. Az érdeklődők nyomon követhetik a fürdő propagandájának alakulását, tükröződését a helyi sajtóban és a szépirodalomban. Végezetül a régi idők fürdőruha divatjából láthatnak némi ízelítőt az érdeklődők. A kiállítás anyagában a fúrótorony makettjén kívül archív fotók, korabeli képeslapok, továbbá térképek, újságok, kéziratos, nyomtatott dokumentumok, könyvek, személyes használati tárgyak, régi gyógyászati eszközök, különböző fürdőruhák s más apró emlékek láthatóak.

A kiállítást dr. Sóvágó László polgármester nyitja meg június 21-én délelőtt 10 órakor. Reméljük, hogy a látnivaló elnyeri majd a fürdőben megforduló vendégek tetszését, és hozzájárul a helytörténet jobb megismeréséhez, a hajdúszoboszlói fürdőzés vonzerejének növeléséhez.

Aknay János képei elé

A KÉP A TULAJDONJEGY TÁRGYA, amelynek megszerzéséért szinte mitikus harcot folytat a művész. Aknay János esetében a kép hordozója lehet a szegényes megjelenésű farost, az egyszerű papír és karton, a domborművé alakított rétegelt falemez, de leggyakrabban a nyers vagy alapozott vászon, s esetleg ezek különféle mértéktartó társításai, a mű megjelenítésének alapanyaga pedig régebben az olaj, olajpasztell, a felragasztott újság- és fotókivágások, a fekete tus vagy az anyagában színezett polieszstergyanta felületén színezett poliészterkittel, ám a 70-es évek végétől kezdődően leginkább a gyorsan száradó akrilfesték. A kép azonban akár kollázs-montázs-, akár reliefszerűen jelenik meg nála, mindig megmarad a négyszögletes formánál. Ezek azonban még nem igazán tulajdonjegyek. Az összetéveszthetetlenség, a megkülönböztethetőség, a feszültség és a feszítettség a formában, a színben és a kompozícióban kezdődik s az érzéki tartalomban – hangulatban, a szellemiség szférájában vagy a fenségesség érzésében ér véget. Aknay képeinek üdv- vagy szenvedéstörténete tehát az arány, a dráma és az áhítat stációin át vezet a "Golgotára". A mű örömteli, drámai, balladai vagy tragikus cselekménye kizárólag elvont formában, színben kompozícióban és dinamikában játszódik le a néző szeme előtt. A KÉP A MESTERJEGY HORDOZÓJA. Figyeljük csak meg a festő rendszerint a táblakép jobb alsó sarkában elhelyezett monogramjának két finoman egymás fölé helyezett "A" és "J" betűjét! Milyen mértéktartóan és mértékadóan átlelkesült az összhang! Mert a mesterjegy személyiségjegy is egyben, s rendszerint a mű egészére vonatkozik. Ergo ez a gesztus nemcsak a kész festmény birtokbavételének végső foglalójegyeként, hanem a megfogalmazás helyességének meggyőződéses felvállalásaként értendő. Minden egyes alkotás a művészi hitvallás kinyilvánításának próbatétele. Aknay számára A KÉP A TEKINTETEK LEGELŐIN HÍZÓ JÓSZÁG, amelynek látható oldalát jellel, jelekkel vagy jelek halmazával kell felcímkézni és telefesteni, hogy az el ne vesszen, el ne tévedjen vándorlásai során: példának okáért rovásokkal, angyal-, madár- és csillagmotívumokkal! Aknay számára A KÉP HÁZ, AMELYBŐL RENDSZERINT CSAK AZ ABLAK LÁTSZIK. A festő ablaka azonban olyan vakablak, amelyen keresztül a végtelen istennel beszélgethet. Aknay számára A KÉP KENYÉR, amelyet a forró érzelmek kemencéjében süt meg, mielőtt szétosztaná azt a kézjegyét ismerő hívek számára. De Aknay számára A KÉP KÖNYV IS egyben, mert tudvalévő, hogy nemcsak kenyérrel él az ember! Élete nyitott könyv tehát, – akárcsak művei –, amelynek minden egyes lapját a teremtő gondviselésre bízza. S lelke akkor nyugodt, ha minden egyes oldal tamgája olyan keretezett nyílás, amelyen ki-be járhatnak az angyalok. Ám ez az ablak manapság szilánkosodik s megvágja a tisztító szándékú ujjakat, megsebzi a jó hírt hozó hírnököket, akiknek verítéke könny és könnyük verítéke vérrel keveredő sár.

1997. február 25.

Novotny Tihamér

A betört ablak

Nemcsak életünkben, hanem halálunkban is különböznek egymástól a tárgyak. Másképpen hasad a fa, szakad a papír, reped a kő, törik az üveg, porlik a göröngy, olvad a hó.

Aknay János munkáin látszat és lényeg feszül egymásnak úgy, hogy hiába szépek a színek, hiába tiszták a felületek, hiába céltudatosak a vonalak, hiába harmonikus a látvány, mert mindez egy betört ablakot takar. A szilánkosan haldokló ablakszem eltakarása vagy újraépítése ez a látszólagos harmónia, a betört ablak heraldikája, a véres tenyér és a vértelen ecset találkozása. Ínségesebb időkben, gyermekkorunkban széles papírcsíkokkal ragasztották át a megrepedt ablakszemet, hogy életét meghosszabbítsák, és ezek a csirizes sávok darabokra szaggatták a kinti világot, egy új, a széttört üveg szabályaihoz igazodó rendet teremtve.

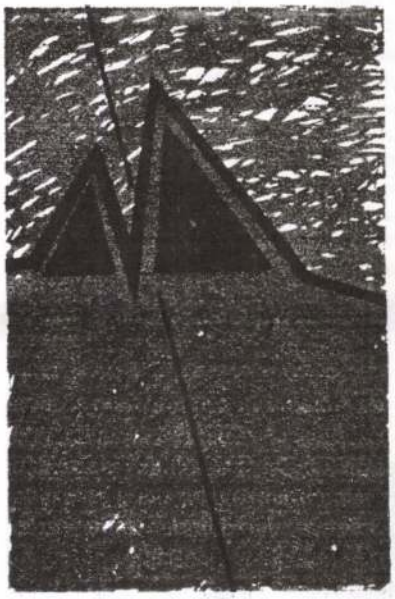

Igazságtalan vagyok talán Aknay Jánossal, mert másképpen szeretem a műveit, mint ahogy kellene, de ő is igazságtalan velünk: harmóniát sugall, ám a felszín alatt, mögött lüktet a véres tenyér, és lélegzenek a betört ablakok. Ezeken a képeken – vagy egy nyelvi játékkal élve: ezekben a képekben – nem az elkülönített felületek között van igazi feszültség, hanem aközött, amit látunk, és aközött, ami ott van mögötte láthatatlanul.

Markó Béla

Aknay János

"Természetes müanyagok" cimmel Vadas József ir a "Képzőművészeti kisérleteink müanyagokkal" c. kiállitásról, melyet a Fiatal Képzőművészek Studiójának nyolc tagja rendezett a Dorottya utcai kiállitó teremben. A kritika a tárlaton szereplő müvek ismertetése mellett felsorolja a kiállitó müvészeket: Aknay János, Bereznay Péter, Bernáth Sándor, Bukta Imre, Holdas György, Lugossy László, Matyófalvy Gábor és Zámbó István. A bemutatott müvek némelyikénél hivatkozik az elődök hatására. Vadas József szerint Aknayra Deim Pál, Bukta Imrére Borsos Miklós, Holdas Györgyre Attalai Gábor hat. Fenti c. beszámolót lásd: Bernáth Sándor nevénél. Élet és Irodalom, Bp. 1978. febr 18. XXII. évf. 7.sz. 13.lap.

Aknay János

AKNAY JÁNOS FESTŐMŰVÉSZ kiállítását nyitották meg tegnap Veszprémben, a Dimitrov Megyei Művelődési Központban, ahol a Szentendrén élő művész 28 olajpasztelljét mutatják be.

Magyar Hirlap 1977-278-lo

Aknay János, festő

L: Hézsö Ferenc

-: O Kiállítások

Esti Hirlap, Bp. 1977 nov. 25.

8.

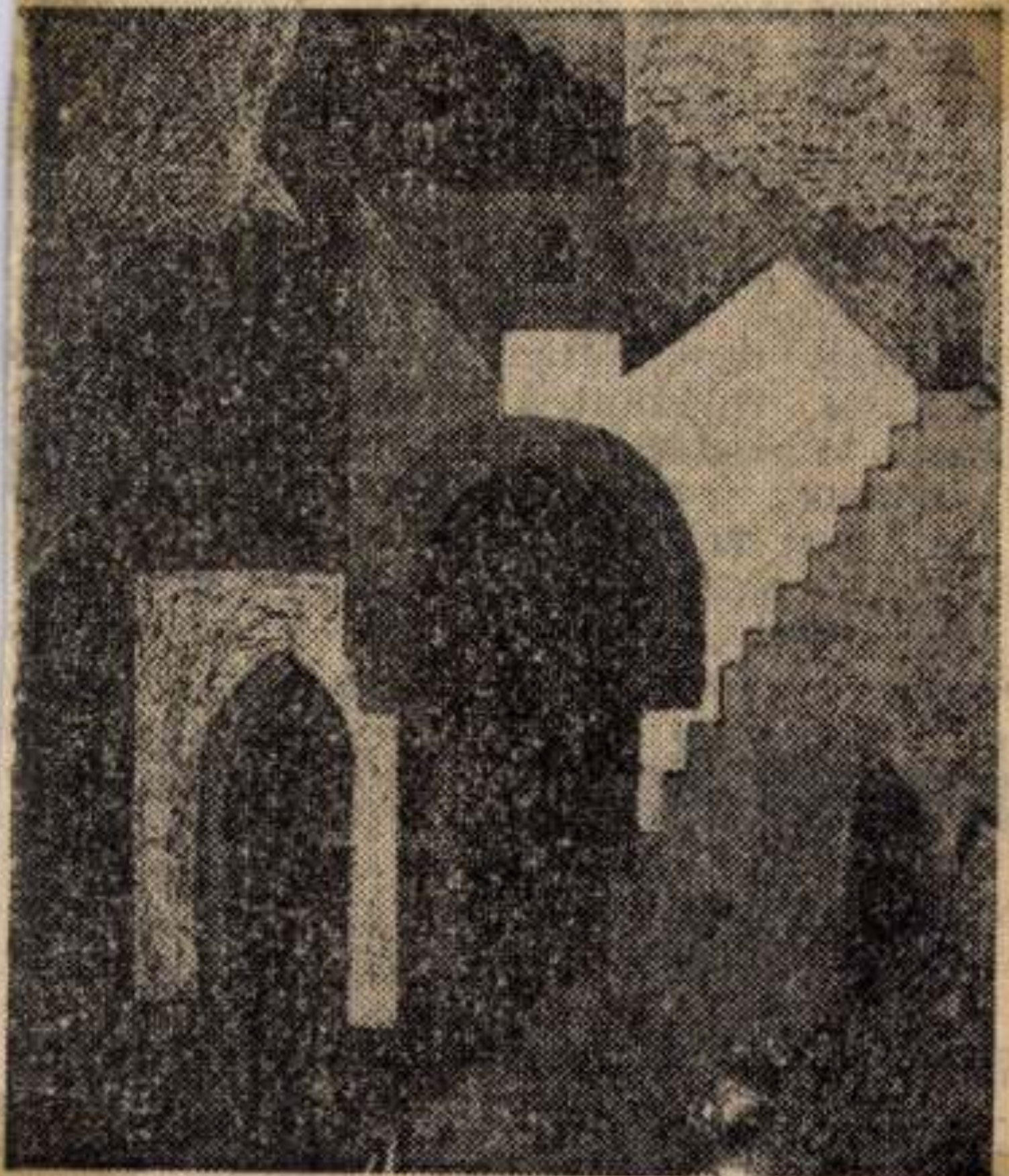

Aknay János: Szentendre

lo határozatokat hoztak.

Az ülés baráti légkörben, a részvevők teljes és kölcsönös egyetértésének jegyében zajlott le.

A küldöttségek pénteken hazautaztak. A delegációkat a Ferihegyi repülőtéren Czinege Lajos, valamint a Honvédelmi Minisztérium katonai tanácsának tagjai búcsúztatták. Jelen voltak továbbá az érintett országok budapesti nagykövetei.

---

dményekről, terveiről

ggyűlés tisztségviselői

évi fejlődéséről, és a jövő évi tervjavaslatról, valamint az 1978-as költségvetési törvény-

senek 1950-
ra szóló ál
nyét. A Mi
bízta a Ner
Kapcsolatok
az ajánláso
kapcsolatos
déseket tegy

Erő

A jövő é
zet vár
sági tervbe
mények sze
színű, hogy
ható *nagyo*
része is fel
vábbi tár
nyeként, így
legtöbb c
igényeknek
szegezte a
miniszter je
tertanács p

Aknay János

2) Folytatás

Pest Megyei Hírlap, 1947. dec. 3.

Hagyományok folytatója

Egyre nehezebb a festő teendője, hiszen a sok, az egyre több előd — szinte minden munkát elvégzett. Könnyebb ismételni, mint alkotni. A másik csapda a szabad asszociációk hajszolása; ez sem eredményez művet. Az igazi tehetség azonban ma is megleli hivatását. *Aknay János* fiatal szentendrei festő aki Ferenczy Károly, Tornyai János, Barcsay Jenő nemzedéke után is rábukkan arra a szentendrei forrásra, mely eddig számon kívül maradt Ő a részletek nagyításában éri el a kép monumentalitását — ezzel a módszerrel fedezi fel a tetőringás ritmusát, a mediterrán hangulatú kisváros sajátos atmoszféráját. Valami másban is. Abban, hogy e nagyításokban az ablak a házak szemévé módosul, s így az építészet szinte élőlény a maga módosított megjelenésében. E festői megszemélyesítés a síkká tisztuló oromfalakat emberként láttatja emberi figura nélkül; ez Aknay János Szentendre-látomásainak egyénisége, újdonsága. 1977-es sorozatán fokozza az absztrakciós arányokat, kevesebb támpontot ad a szemnek, több teret a gondolkodásnak. Hogy igaza van-e vagy módosítania szükséges — azt már a közeljövő eldönti. Amilyen következetes és fegyelmezett Aknay János, biztos rátalál a maga által választott lehetőségek közül az optimális megoldásra.

Losonci Miklós

Dr. Korom Mihály, igazságügyminiszter, *az állami vállalatokról* készült törvényjavaslatról, a társadalmi viták tapasztalatairól adott tájékoztatót.

A vitában felszólalt *Belák Sándor, Bodogán János, Boza József, Daradics Ferenc, Fehér Zsuzsanna, Gonda György, Hegedüs Lajos, S. Hegedüs László*, (Pest megye 24. szentendrei választókörzet) *Inokai János, Juratovics Aladár, Lakatos Pál, Lukács János, Marton János, Mátay Pál, Ortutay Gyula, Pesta László, Polyák János, Sándor József, Szabó József, Szokola Károlyné, Varga Zsigmond és Vida Miklós.*

LET

---

alat és az Athenaeum Nyom-
a dolgozóinak képviselői.

Pedro E. Oropesa ezredes, a

ra használják fel, hogy a be-
szerzés választék szerinti ösz-
szetétele mind jobban megfe-
leljen a vásárlók igényeinek.
A legtöbb gondot a beszer-
zésben talán az ipar gazdasá-
gos gyártmányszerkezetre va-
ló törekvése okozza. A belke-
reskedelemnek még nincs tel-
jes áttekintése arról, hogy mi-
lyen termékek gyártása szű-
nik meg, a KGM-nél és a
MÉM-nél folyamatban van
az ezzel kapcsolatos eljárás
szabályozása. Több irányú
intézkedés történt annak ér-
dekében, hogy a struktúravál-
toztatással kapcsolatos már
smert döntések ne rontsák a
akosság áruellátását. Ebben
nagy szerepe van a kereske-
elem szervező munkájának.
Jobban kihasználják például
a helyi árutermeltetés lehe-
ségeit, s az OKISZ-szal meg-

Aknay János,
Festő,

1) Falsztatás

Losonci Miklós:
Hagyományok
falsztatója.

Pest Megyei Hírlap,
1977. dec. 3.

Aknay János

A Vajda Lajos Amatőr Stúdió tagjaként mutatkozott be műveivel, Szentendrén megrendezett közös kiállításon.

Magyar Ifjúság, 1973. júl. 13.

Aknay János festőművésznek

S egy másik *szentendrei* esemény: a *Vajda Lajos képzőművészeti stúdió* kiállítóhelyiségében holnap délelőtt 11 órakor nyitja meg *Mucsi András* művészettörténész *Aknay János* festő- és *Holdas György* szobrászművész kiállítását. A Péter Pál u. 6. szám alatt október 4-ig tekinthető meg a tárlat.

Aknay János és Holdas György egyaránt tagja és ösztöndíjasa a Fiatal Művészek Stúdiójának Szentendrén élnek és alkotnak, s jelentős tevékenységet fejtenek ki a Dunaparti város Vajda Lajos Képzőművészeti Stúdiójában.

Pesti Magyar Hírlap, 1946. szept. 14.

Aknay János

A Ferencvárosi Pincetárlat helyiségében Herwerth József festőművész kiállitása szeptember 29.-ig tart nyitva.
A szentendrei Vajda Lajos Studió helyiségében Aknay János festőművész és Holdas György szobrasz szeptember 19.-én,
a nagykanizsai Egry József teremben Czene Gábor festőművész szeptember 23.-án,
a szegedi Gulácsy Lajos teremben Dér István festőművész szeptember 23.-án,
a Csók István Galériában Mészáros Mihály szeptember 23.-án,
a tatai Várban Andráskó István festőművész szeptember 19.-én nyitja meg kiállitását.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. szept. 18.
XX. évf. 38. sz. 8. lap.

Aknay János festő

AKNAY JÁNOS festő és HOLDAS GYÖRGY szobrász kiállítása a szentendrei Vajda Lajos Stúdió helyiségében. Megnyitó: szeptember 18-án.

Kiállításai

Élet és Irodalom, 1946. szept. 14.

Aknay János

Az örkényi Müvelődési Házban Aknay János festőmüvész kiállitása január 31-ig,

Id. Benedek Jenő festőmüvész kiállitása a Csók István Galériában február 10.-ig tart nyitva.

A Studió Galériában Szüts Miklós grafikus kiállitását február 2.-án nyitják meg,- közli a lap kulturális eseményeket tudósitó rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. jan. 29.
XXI. évf. 5. sz. 8. lap.

Aknai Tamás művészettörténész
Valkó László grafikáit mutatja be
a Stúdió Galéria Budapesten. –
Aknai Tamás művéről írt.

Talpalatnyi Népújság, 1974. Máj. 5.

Aknay János festő

Gongrád ártéri részén a Tisza mellett működik az a művésztelep, mely fiatal művészek nyári otthona és műhelye. A szentendrei tárlaton látkatók művei. – Aknay János figyelmet érdemel szigorú formarendje mellyel megérzi a szentendrei tetők komplexitását. „Háztetők" c. (repr.)

Losonci Miklós: Gazdag múzeumi honap.

Pest Megyei Hírlap, 1977: okt. 18.

1-Aknay János, festő

□ AKNAY JÁNOS festőművész kiállítása nyílik június 21-én, az I. kerületi Tanács Művelődési Házának rendezésében, a Bástya Galériában (Halászbástya).

-: □ Aknay János.

2

Esti Hírlap, Bp. 1981. június 19.

Aknay János, festő- és grafikusművésza

a Szentendrei Múzeumban látható júl. hó végéig a „Pest megyei tárlat 1980" című kiállítás, melyen szerepelnek a művész művei is.

Lassai Miklós: Pest megyei tárlat, 1980.
Pest megyei Hírlap, 1980. júl. 2.

Aknay János, festő- és grafikus-művész

Rajzművészetünk a Nemzeti Galériában május végéig látható. A szentendrei fiatalok, – akik közé a művész is tartozik, – azzal remekelnek, hogy bátran lépnek saját nyomozvalukra a hagyomanyok idézgetése helyett.

Losonci Miklós: Alap, nyitány és befejezés.
Pest Megyei Hírlap, 1980. ápr. 26.

Aknay János, kisó

Szabadtéri tárlat: a Bástya Galéria

(Munkatársunktól.)

A legutóbbi évek hasznos és népszerűvé vált kezdeményezését tovább folytatva, az *I. kerületi tanács művelődési háza* a nyári hónapokban június 21-től augusztus 21-ig *minden vasárnap* 8 és 18 óra között szabadtéri tárlatot rendez a *Halászbástyán.*

A *Bástya Galéria* sorozata most vasárnap Aknay János festményeinek bemutatásával kezdődik; a továbbiakban Szemadán György festőművész, Várnai László és Várnai Gitta grafikusművész, El. Kazovszkij festőművész, Farkas Tamás grafikusművész, Barabás Márton, illetve Kopócsy Judit festőművész, Bukta Imre grafikusművész, s végül augusztus 21-én, a záró tárlaton Petrilla István festőművész alkotásait tekinthetik meg az érdeklődők.

– Szabadtéri tárlat: 9

Népszabadság, Bp. 1981. jún. 18.

János Aknay,

auch junge Avantgardisten aus dem Lajos-Vajda-Studio arbeiten in der Galerie-Werkstatt, so János Aknay, András Wahorn und István ef Zámbó.

Karin Rösicke: Neue Galerie in Szentendre. Daily News, 1981. Nov. 5.

1021

1981.VI.2o. 4,25 FA

Jó reggelt!

- A hétvégétőlszámitsanak arra, hogy érdekes programokat kinál a Halászbástya is. A részleteket Lintner Sándor ismerteti.

- A mai naptól összesen tiz alkalommal szombaton és vasár nap hangversenyek és képzőművészeti kiállitások szintere lesz a Halászbástya. Ma este jó időben a Szent István szobor tö vében, eső esetén pedig a Halászbástya árkádjai alatt a Székésfehérvári Szimfónikusok lépnek a közönség elé barokk és klasszikus müvek tolmácsolásával. Müsorukon szerepel ..D-dur koncertoja, Mazart Ad-dur szimfóniája és a Figaro házassága nyitánya, va lamint Gergely György trombitamü- vész közremüködésével Albinoni trombitaversenyét adják elő. Vasárnap reggel 8-tól este 6 óráig első izben rendezik meg a Bástya Galéria szabadtéri kiállitását, amelyen holnap Aknai János szentendrei festőművész képeivel ismerkedhetnek meg a szokatlan tárlat látogatói. Ugyancsak a Halászbástyán délelőtt 11 órakor a KISZ Központi Bizottsága Müvészegyüttesének Ifjugárda zenekara szolgáltat térzenét a kellemes nézelődés hez. Az I.kerület Müvelődési Ház szervezésében létrehozott programsrozatban a későbbiekben közremüködik majd az I. István Gimnázium zenekara, a VASAS Szimfóinkusok és a Zrinyi Katonai Akadémia zenekara is. A jövő hét vasárnapján Szemadán György festőművész lesz a Bástya Geléria vendége. Azt követi majd többek között Farkas Tamás grafikus, Barabás Tamás és Petrilla István festőművészek tárlata.

Akray Fárs festőművész

P. Kabó Irén: Akray Fárs kiállítása

Kuvéssel, 1983. január

Aknay János.

Molnár Edit kiállítása

Magyar Nemzet 1984. VIII. 4.

Aknay János, grafikus

azonban szépfteni a tudományban, mint minden — az emberi viszonyok által létező — mozgásban jelenlevő ellentmondásokat sem. Az objektív folyamatról akarok szólni, amely jól-rosszul, de kikerülhetetlenül meghatározza a mát és a jövőt.

Aknay 4

Élet és Irodalom Bp. 1984. jún. 29. XXVIII/26

AKNAI JÁNOS

említve ld. Columbus Tamás

Loscsci Miklós: Dunakanyar 1930. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum

UJ TÜKÖR 1980/XVII/35.sz.3.o.

ostendendo credibilitatem e
iunguntur ei multae discipl
gionum.

a/ "Theologia historic
et historiam ecclesiasticam

Theologia biblica in s
Veteris et Novi Testamenti,
te dictam, quae doctrinam i
nit. Adiunguntur ei multae
biblicae, archeologia bibli

Historia ecclesiastica

AKNAY JÁNOS

emlitve ld. Barcsay Jenő

P.Szabó Ernő:Grafikai műhely.Szentendre,Művelődési Központ
UJ TÜKÖR 1980/XVII/44.sz.4.o.

No.2. Géza Galavics: Progra

/Programm und Kunstwer
Entstehung und zeitge
Gemäldes in Ungarn/ B

The book is a profound hist
the birth of a Baroque pain
Bishopry of Szombathely. Th
of the patron, the changes
different interpretations o
a German summary.

No.3. Julia Szabó: A magyar
de l'activisme hongro

The book deals with the his
of the Hungarian avant-gard
arts. This group was establ
painter and survived in Bud
Vienna 1919-1925. Kassák wa
reviews on art Tett /Actio
Kassák were the Sturm /Berl
was in connection with the
Cubists and the Italian Fut
deeply influenced by Russi
comprehensive study on the
1910-1920 years.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
Aknay János
Napló
NAPLÓ /VESZPRÉM/
1977 DEC 10

1021

Aknay János törekvései

(Részletek Losonczi Miklós művészettörténész méltató írásából.)

Szentendre a táj nagyvonalú hullámzása volt és marad a Dunával, a Pilis nyúlványaival. Tetőringás lett — mediterrán kanyarokkal zsúfolt város a XVIII. században a menekülő szerbek, dalmátok. jóvoltából. „Kis Európa". sajátos arculata révén. Amikor a festők észrevették ezt a sűrű képi forrásanyagot, „megszállták" e gazdag vizuális lelőhelyet. *Ferenczi Károllyal* a nagybányai örökség, *Tornyai Jánossal* Vásárhely költözött ide, megalakult a szentendrei festők társasága. S az „invázió" ma is tart. Városkánk lett az otthona a konstruktivista törekvésnek. Itt bontakozott ki *Barcsay, Czóbel, Ilosvay Varga István, Mihátz Pál, Vajda Lajos, Ámos Imre* művészete. Ma is új tehetségeket lendít, köztük *Aknay Jánost.*

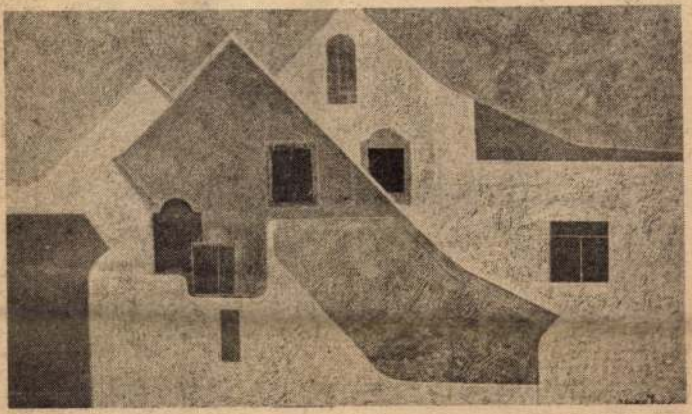

Ablakok.

1969-ben végezte el a művészeti gimnáziumot, 1971 óta él Szentendrén. tagja a Vajda Lajos stúdiónak és a Művészeti Alapnak. Egyéniség. Nem folytat, hanem mérlegel és kezdeményez. E különös Szentendre-koncentrátum ritmikáját figyeli; ez az élménye. Figyeli úgy, hogy már a képzelete kiszakít számára lényeges motívumokat, és ezeket felnagyítja. Így válik láthatóvá festményein az, ami az építészetben rejtőzik — egy-egy oszlop mértéktartó cirádája, az oromfalak mértani rendje, szimmetriája. És az ablak. Aknay olyan heves kiemeléssel ragadja meg valahány épület félköríves nyílását, hogy abban megpillantja az idő szemét. Házak, századok szeme az ablak, s ez a festői megszemélyesítés művészünk ereje. Geometrikus rendje él; a falak találkozásában figurák nélkül is emberi életet olvasunk le szerkesztett rajzában, kifejező színcsoportjaiban. Ebben rejlik, sugárzik az ő szépsége.

Újításaiban is gondol a közönségre. Olyan tömör jelrendszert alakít ki, amely kompozícióinak rendjét. színkezelésének fegyelmét is meghatározza. Képeinek Szentendre-szerkezete nemcsak a kisváros vonzó hatalmát jeleníti meg síkká csúsztatott színes térrel, hanem a lelkület emberi arányait is kifejezi valóságszemléletének reális és konstruktivista elemeivel.

(Kiállítása december 18-ig tekinthető meg a veszprémi Dimitrov művelődési központban.)

A Szovjetunió népeinek sokszínű irodalmából két jelentős alkotót mutat be a Szovjet Irodalom decemberi száma. Csingiz Ajtmatovot jól ismerik Magyarországon a Dzsamila szerelme, A versenyló halála című kisregényei és több elbeszélése alapján. Új műve, A tengerparton futó tarka kutya a szovjet próza jelentős darabja. Az elbeszélés hőseinek sorsa a természet erőivel folytatott harcban igazolja az emberi élet kegyetlen és mégis nagyszerű törvényeit.

„Gevork Emin költészete mintha a legősibb zeneszerszám volna, maga a líra" — írja Mezei András az örmény líra jeles alkotójáról. Szigorú versszerkesztéssel és magas fokú kultúrával megírt költeményeit Illyés Gyula, Rab Zsuzsa, Szilágyi Ákos, Veress Miklós, Weöres Sándor szólaltatja meg magyarul. Az Eminről alkotott képet Maja Iszkoldszkaja riportja egészíti ki.

Ady Endre születésének 100. évfordulóját a magyar költészet legjobb orosz ismerőinek vallomásaival és Ady verseinek kétnyelvű közlésével ünnepli a folyóirat.

RÉS

Milgun vette észre elsőként a vadállatokat. És amíg Kiriszk a fejét forgatva próbálta megállapítani, hol rejtőznek a gyűrűsfókák, a csónak már messze elúszott attól a helytől, nehogy az állatok észrevegyék a heverőhelvről.

Az öreg Organ rájött, hogy Kiriszk semmit sem látott.

— No, te láttad? — kérdezte a kisfiútól.

Kiriszk nem mert hazudni.

— Nem, nem láttam — vallotta be.

— Odamegyünk még egyszer — rendelkezett Organ. — Tanuld meg megkülönböztetni őket a sziklák között. Különben nem lehetsz vadász.

Az evezősök engedelmeskedtek, a csónakot az előző helyre vitték, kázatos volt. gyűrűsfóka is egész falka pillantás al veti magát. A rencsére nem vadászokat. A mögött fekü lenül szerteszé[illegible] mátlan kövek között, majdnem egészen a víznél.

— Nézd csak azt a hegyes követ, olyan, mint egy letört agyar, egy kissé távolabb pedig van egy vöröses színű, eljegesedett dombocska, nézz át közöttük — mondta Kiriszknek Milgun.

Kiriszk figyelni kezdett. Milgun és Emrain eközben az evezőkkel serénykedve igyekezett a csónakot egy helyben tartani. És akkor Kiriszk meglátta a tengeri vadak hátát — s hatalmas, uszonyos törzsüket. A foltos, fénylő, szürkés hátak mozdulatlanok voltak. A távolból a tapasztalatlan szem nem tudta megkülönböztetni őket a szikláktól.

tötte el. Merészség, mivel e pillanatban erősnek és fontosnak érezte magát. És elragadtatás — látta, milyen jól és összehangoltan dolgoztak a vadászok: ahogy a parthoz vitték a csónakot, Emrain és az öreg Organ a hullámverés szélén tartotta az evezők segítségével, Milgun pedig ügyesen kiugrott egy görgelékkő szélére, majd a kötelet a vállán átvetve, közelebb húzta a kőhöz a csónakot; a winchesterekkel együtt partra ugrott az édesapja is. Ezután az öreg Organ közreműködésével ő maga is partra ugrott, igaz, közben vizes lett a lába a partra futó hullámtól, és az édes-

* Csingiz Ajtmatov kisregénye a Szovjet Irodalom decemberi számában jelent meg.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR SAJTÓVÁLLALKOZÁS
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-718, 340-726

Aknay János ötvös- és grafikusművésznek

ÉLET ÉS IRODALOM

1981 JUL 11

1021

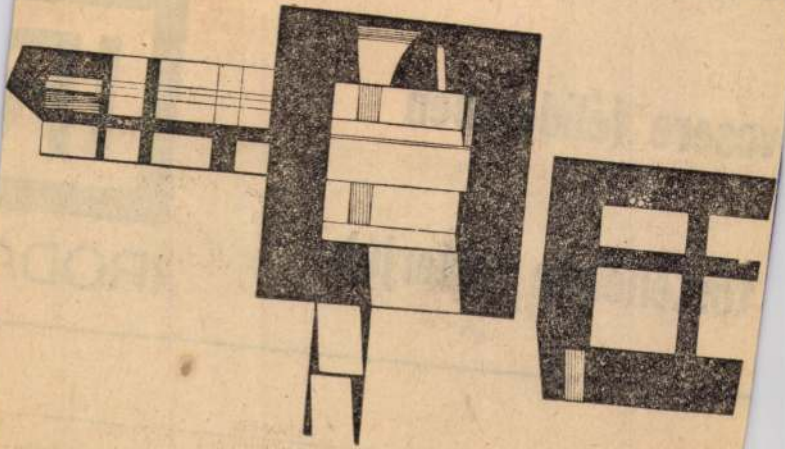

Aknay János rajza

zar István:

ismét elvisz

vcsere félid

történelme (interjú)

IRODA

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

VALÓSÁG

1974 *** 1

Aknay János

1021

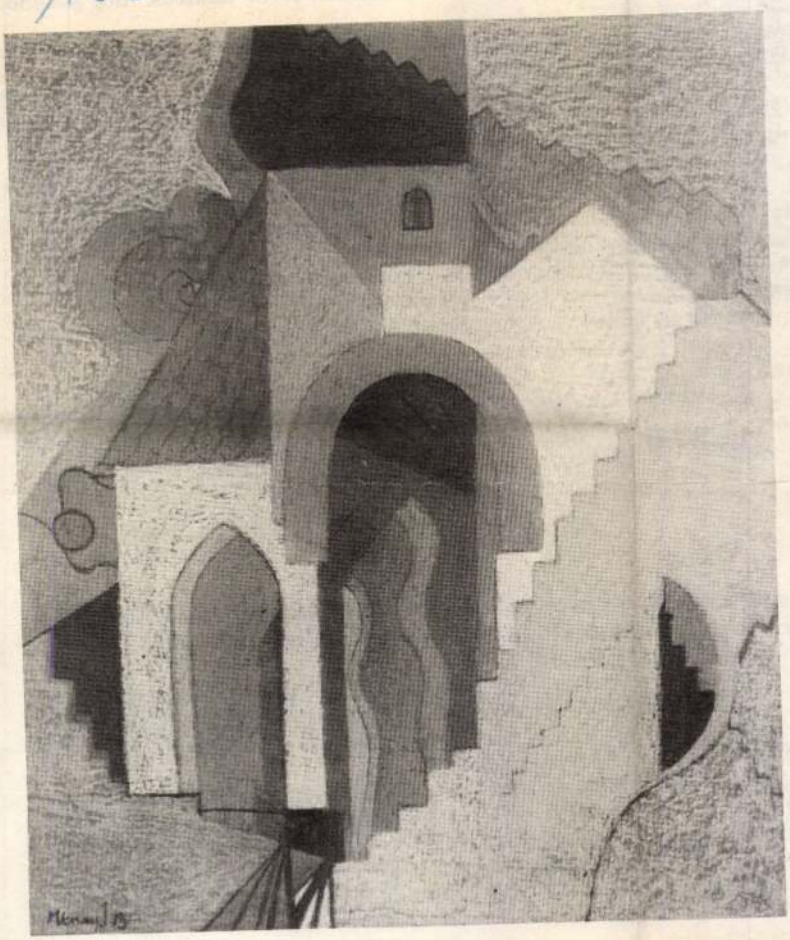

Aknay János:
Szentendre

jelenik: bármely tag egyenlő az elő
továbbhaladunk a sorban, az előbbi s

4 Mondhatjuk tehát, hogy a kreatív sz
és a logika építkezésében?

4,1 Túl merész következtetés lenne ezt e
tani. Valami azért van benne. Ha az e
elemeket úgy kell összeraknia, hogy
Lukács György a vége felől való megkomponáltságnak nevez.) Alkotás közben azonban az egész még nem áll rendelkezésre (legfeljebb a terve), minden új elemet az összes előzőhöz kell viszonyítani. Ennek mechanizmusára példa a zene és a hegeli logika. Lehetnek más mechanizmusok is, végig kellene vizsgálni milyenek vannak, de a megkomponálás módszerében azoknak is azonos vonásokkal kell rendelkezniök.

4,2 Csak azon bölcs mondásra utalnék még (Lenin a szerző), miszerint nem érti igazán Marxot, aki nem érti Hegel *Logikáját*.

4,3 Amihez most azt tehetjük hozzá, hogy nem értheti a szocialista művészet igazi mivoltát, aki nem érti Bartókot.

4,4 Rendszerelméleti kutatók! Ha igazán érteni akarjuk a rendszerek egymásra hatásának, dinamikájának, szerves növekedésének logikáját, a sok hasznos és kevésbé hasznos spekuláció mellett tanulmányozzuk Hegelt és Bartókot.

4,5 Meg természetesen Marxot.

Epilógus

Mi tehát a rendszerszemléleti, struktúraszemléleti s tegyük hozzá, jelszemléletű vizsgálat értelme? Az előbbi elmefuttatás 0—4,5-ig maga is példázat volt. A kérdésre mégis képes beszéddel próbálok meg felelni.

Meghalt egy öreg arab, s három fiára hagyta tevéit. Úgy rendelkezett, hogy a legidősebb kapja a teveállomány felét, a második egyharmadát, a harmadik egykilencedét kapja. Igen ám, de összesen 17 tevét találtak, ezt a számot pedig sem felezni, sem harmadolni, sem kilencedelni nem lehetett.

Hosszas tanakodás után elmentek tehát a bölcs kádihoz, aki meghallgatván az ügyet, nyugalomra intette őket, majd saját tevéi közül egyet átvezetett a három testvérhez, kezdjék így meg az osztozkodást. A 18 tevével most már könnyen ment a dolog. A legidősebb elvitte a felét: azaz 9 tevét; a középső egyharmadát, azaz 6-ot, a legkisebb pedig egykilencedét, azaz 2-t. Mivel pedig $9+6+2 = 17$, a kölcsönadott tevét a bölcs kádi is tüstént visszavihette a saját karámjába.

AKNAY János

Alföld, 1989.3.sz.

Angyal suhant át a szobán

AKNAY JÁNOS FESTÉSZETÉRŐL

Aknay János 1949-ben született Nyíregyházán. Gyermekkorát Debrecenben töltötte, majd a művészeti gimnáziumban végzett tanulmányai után Szentendrén telepedett le.

Pályája szorosan összefonódott az amatőrként induló, de azóta „hivatásos", Európa-szerte ismert művészeket összefogó Vajda Lajos Stúdióval, melynek egyik alapítója volt. A Vajda-stúdió máig példa nélküli formáció a képzőművészeti csoportosulások között (irodalmi analógiaként a német Gruppe '47 jut eszünkbe róla), hiszen ez a laza szerveződés nem azonos művészi látású, hasonló stíluskörhöz kapcsolódó művészekből állt össze, hanem a művészi autonómiában, a tisztességben, az alkotó szuverenitásában mélyen hívő, progresszív, avantgárd gondolkodású alkotók csoportja kívánt lenni.

Nyilván ennek köszönhető, hogy kisebb-nagyobb pauzákkal lassan húsz éve működik, s az 1988 februárjában a budapesti Ernst Múzeumban megnyílt *SZAFT* c. kiállításuk még a tágabb szakma előtt is revelációnak hatott.

A VLS művészei közül többen (elsősorban fe Lugossy László, ef Zámbó István, a „társutas" Wahorn András s részben Lois Viktor, a nagy „mosolymosó" művész) a művészet expanzionista korszakának jelentős és tipikus alakjai. Művészetük összemossa a határokat a képzőművészet, a living theatre, a zene, a video, a happening s a (nem katartikus - vö. Hajas Tibor -, hanem inkább frivol és bohókás) performance között.

Míg a Vajda-stúdió e művészeinek kommunikációs lehetőségeik révén a legszélesebb nyilvánosság elé kerültek művei (*Bizottság*-hanglemezek, *Jégkrémbalett* c. BBS-film, -koncertek, akciók), addig a stúdió fennállása óta folyamatosan dolgozó absztrakt művészek pályaképe harsona és érces cintányércsattogtatás nélkül emelkedett fel, teljesedett ki, s Aknay mellett mások is (Bereznai Péter, Matyófalvi Gábor, Gubis Mihály) a 80-as évek elejére már teljes fegyverzetben jelentek meg a hivatalos magyar művészet csuszamlós porondján.

Aknay János indulását természetesen erőteljesen motiválta az élettér, a közeg, ahol élt: Szentendre, mely a hetvenes évek elején már végképpen konglomerátum volt, s korántsem iskola, ahogyan az a közvéleményben elterjedt. A pályakezdő művész nem fordult a könnyű és látványos sikerrel kecsegtető pittoreszk tájképfestészet felé, noha maga a város, a táj mint motívum nagyon is érdekelte. Korai olajpasztell képein (1976-77 körül) kulcsszerepet játszik az architektúra. A barokk kisváros építészeti elemei átértelmezetten, feltisztultan jelennek meg a műben. E főként meleg színekkel fogalmazott, olykor nagyméretű képek periferikusan a Vajda, közelebbről Barcsay, Deim Pál s némiképp a Balogh László által megteremtett műtípus hatását mutatják. Ám Aknay akkori műveiben az említett mesterek idevágó művei inkább archetípusnak tekinthetők, mint valamiféle féldirekt átvételnek.

A korai periódusban Aknay sűrűn használja az „ablak"-motívumot is, mely még egy 1984-es, Zsennyén festett, kulcsfontosságú munkáján is felbukkan (*Ablakrovás*, akril, farost). E motívum nem ismeretlen a választott mesterek oeuvre-jében sem. Ám míg Vajdánál a motívum a technikai, saját ideológiáját interpretáló funkciót teljesít, Kornissnál, Bálintnál a gyűjtött polgári folklór elemeinek a grand artba való beemelését szolgálja, Aknaynál az ablak eleinte a Barcsay-féle konstruktív-szerkesztett, később a Deim-féle konstruktív-lírai funkció feladatát vállalja.

Az ablakmotívum vizsgálata Aknay pályaképében átvezet bennünket azon a korszakhatáron, mely a 80-as évek első harmadában következik be, amikor is - noha a kontinuitás jól követhető - az objektív szemlélet szubjektívvé válik, a grafikus, száraz szerkesztés festőivé, a síkkonstruktív látásmódot a pszeudotér megjelenése váltja fel, s a korábbi, leíró képtípus helyett a szüzsével rendelkező válik lényegessé.

Az 1978 körüli művek „ablak"-ai ugyanis majdnem mérnökirajz-szerűen szerkesztettek, esztétikumuk egy matematikai képlet egzakt szépségével rokonítható (vö. Barcsay). Ám az 1984-es „Ablakrovás" már személyes emóciókat közvetít, szubjektív és lírai (vö. Deim). Míg előbb a redukált motívum volt a közlés tárgya, most a festő (lelki)állapota a fontos.

Világítsa meg a változás fokát az igazán autentikus Deim Pál néhány mondata, melyet *Mások az ablakaink* c. sorozatáról írt: „Az, hogy mások az ablakaink, az természetes, mert minden ember más környezetben nőtt fel, mások az örökségek, más iskolázottság, más lelki élmények határozzák meg az ember életét, tehát nyilván a világot is más-más ablakon keresztül nézzük, és mint ahogy minden háznak máshová nyílnak az ablakai, úgy az emberek *lelki ablakai* is mások és mások."

A 80-as évek eleje robbanásszerű változásokat hoz a magyar festészetben. Kerek, egész pályaképek fordulnak olykor inverzükre. A művészet expanzionista korszaka néhány évvel a hasonló európai és amerikai jelenségek után Magyarországon is lezárulni látszik.

Az őszinte, személyes, individuális tendenciák erősödnek fel (transzavantgárd, új szenzibilitás), az intellektuális természetű folytonos újítási kényszer helyett igen sok festő a múltba nyúl vissza, Caravaggióig akár (Soós Tamás) vagy a prekolumbián kultúráig (Bereznai Péter). Aknay festői stílusa is módosul, noha a motívumrendszer és a művészi attitűd lényegében változatlan.

1983-ban festi meg első olyan képét, melyen kitüntetett szerepkörbe kerülnek a szinte már elfelejtett székely rovásírás szálkás, antikalligrafikus betűjelei. 1985-ben először az emblematikus, centrumba komponált jelpár környezete oldódik fel (*Hommage á 1985. július 27.*, Szitanyomat), majd maga a jel is hajlékonyabbá, festőibbé válik (*A nagy utazás*, 1987).

Az új formanyelvét meglelő művész eddigi, sokak által decensnek mondott művészi magatartását hétéves kislányának ma is alig hihető tragikus halála robbantja szét. Az angyallá átlényegült gyermeknek állítanak emléket Aknay újabb képei (*Ballada S-ről*, 1986, *In memoriam* sorozat, *A nagy utazás* sorozat).

A háttér gazdag festői faktúrája előtt suhan, szárnyal, zuhan, lebeg a székely betűjelből angyallá vagy a betlehemi csillag üstökösszerű csóvájává varázsolódott lélek, utazva a transzcendens időben.

Aknay János szemérmes, rejtőző alkat. A székely rovásírás használata megfelel természetének, hiszen közöl is vele információt, nem is. A raszterszerű háttér egymásra írott, ezáltal olvashatatlanná tett rovásszóhalmazokból épül meg, tartalma így eltűnik; jelen is van, meg nem is. (Az eljárás hasonló ahhoz a gesztushoz, amit Esterházy Péter tett, amikor egyetlen lapra lemásolta Ottlik Géza *Iskola a határon* c. regényét.)

A háttér a legfrissebb műveken minthatérré szerveződik. Talánhorizont választja el a sejthető eget-földet, melynek határán szárnyaszegett angyal zuhan (*Szárnyaszegett*, 1987).

Természetesen az e műtípushoz sorolható tábláknak több olvasata van, miként az egyik főműnek, az *Angyali üdvözlet*-nek is, ahol az angyal nem az „angelus Domini" értelemben tűnik fel, s nem érvényesül a keresztény ikonográfia szabályrendszere sem.

*

Egy tizennyolc évet maga mögött tudó pályakép feltétlenül alapos, tudományos, szakszerű elemzést érdemel. Elhelyezendő a korban, összevetendő a kor szinkron vagy éppen ellentétes jelenségeivel.

Aknay festészete - ha a besorolási kényszer bűvöletének engedünk - végül is behatárolható: mondhatjuk, hogy lírai-konstruktív-neo-geo-pszeudo-szürreális-transzavantgárd-posztmodern, új festői vagy szenzibilis; másképp nonkonformista magánmitológia-teremtő művészről van szó.

Ám e sorok szerzője jobban szeret így fogalmazni: Aknay János oeuvre-je egy manipulációktól mentes belső törvényrendszer szerint megépült szubjektív indíttatású műegyüttes, mely éppen az individuumból kisugárzó „realizált egyetemesség" (Kierkegaard) ereje révén képes létrehozni a katarzisként ismert, ma már egyre kevésbé lehetséges állapotot mű és szemlélője között.

S ha a szemlélőben kellő fokú az empátia, jól kinyitja szemét, s a sarokba söpör minden prekoncepciót, találkozik is a művel, s úgy érzi majd, megérintette valami: angyal suhant át a szobán...

HANN FERENC

Weöres Sándor
1913-1989

Halálhíre írók körében talált, kis társalgóasztalunk körül. Fiatalok közt ültem, húszas-harmincas évjáratúak - poéták, literátorok - társaságában. Egyikük megszólalt: ő a nemzedéke legnagyobbja. Nemcsak nemzedékéé, a század, sőt az egész magyar líra első sorában van. Még közelebb léptünk hozzá: - Nekünk ő a Tóra, aki Arany lehetett az előd̈öknek. Megilletődve, némán hallgattam, mert jólesett, nem is nagyságrendi ítéletük, hanem az, hogy mindegyik *jelen* időben mondta. Nyelvükre se tévedt, hogy „volt". Fel se merült képzetükben a mérhető idő kategóriája. Úgy érzem, ez volt a méltó a költő szelleméhez. De jele is annak, hogy az ő poétai érvénye beérőben van.

Vajon mivel hat? Ősköltői, hatalmas nyelvi regiszterével éppúgy, mint játékos, modern kísérletező kedvével bizonyosan. *Hála-áldozata* Ady, Babits és Kosztolányi szellemének: tükörképe emberi-írói éthoszának. Nem teoretikus alkat, a tett embere volt, akinek cselekedete a vers maga, amely telítve van az élet rendkívüli tárgyi gazdagságával. Igénye, hogy a vers valóságos fiziológiai gyönyört idézzen fel: „Ó, szépség lázmérője hátgerinc, te néma bölcs, te légy, te légy bírálóm" - írja korán megfogalmazott ars poeticájában, a *Harmadik nemzedék*ben.

És most itthagyott bennünket, ahogy mondaná: „múltba forrt az életem". Nagy alkotók egyike-másika külön alkuban, perben volt a halállal. Nem tudom, ő így volt-e vele, de kései költészetének egyre személyesebbé nyíló vallomásai azt sejtetik, nem volt számára dermesztő érzés, hogy a létezés másik formációjába lép. Egyik búcsút intő remek versében ő az az *Égsapkájú ember,* aki a kettős fasor végén kilép az üres világba, „ahol a határ a határát veszti".

A halál alkalmat ad, hogy átlépjük vele azt a „végtelen medret", amely átvisz az ő költészetének lételméleti hátterébe: a tagolatlan létezésbe. Weöres Sándor költészetének filozófiai kérdése az öröklét, amely nem a tér, sem az idő közegében rejlik, hanem az összhang állapotában. Az izgalmas, káprázatos képi valóságból szőtt lírájának benső lényege: a teljesség elérése, amely megfoghatatlan, megnevezhetetlen. Nem emberi

„egyéniség", nem is „személyiség", nem nevezhető többé „én"-nek, de bennünk van, lényünk alaprétege: a tagolatlan végtelenség. Ez a végtelenség sokat foglalkoztatja. Verseit szinte eleitől fogva áthatja ez a végtelenbe tolt zenit és egy ugyancsak végtelen nadír közötti mozgó állapot. A *Tűzkút*ban így köszönti olvasóját: „Átvilágítani, felrázni óhajtalak, hogy átrendezhesd magadat, zárt, véges, egzisztenciális énedből nyitott, szociális, kozmikus, végtelen énné." Az ind, szanszkrit, egyiptomi írásokból, Lao-ce, Platón tanításaiból, Jézus Hegyi beszédéből összeszőtt szinkretikus eszmerendszerének foglalatában, *A Teljesség felé* c. könyvében írja: „Önmagad beutazása a mindenség beutazása... Bontsd le magadban arcod köveit, szirt-talajod rádvilágol." A lebomló kövek hullása, kongása, a borzadályos út e végtelen felé: ez az ő költészete. A mindig változón, a látszólagoson át az állandóba lépni.

Nagy poémája, *Az elveszített napernyő* annak a folyamatnak tündéri leírása, hogy a piros napernyő lombard selyme, rajnai bíbora, indiai elefántcsont fogója, pittsburgi vasa, brazil fája hogyan tér haza az enyészetbe; s ez a volt emberi holmi hogyan kezdi élni a mindenség hajszálereibe visszaivódva - valódi életét. A változásban állandó voltát. Mert ernyő volta nem végleges, csak átmeneti, látszatélet volt. Lám, a sokrétű valóság ezerarcú költője lényétől idegen dolgokkal, a tárgyi világ múló jelenségeivel kénytelen társulni, hogy a sokalakú, megfogható dolgokon, az „orbis pictus"-on át megközelíthesse a változhatatlant. Ez az ő költői karaktere. Menekül az egyszeri énből a sokfélébe. A mindig változó alakzatokba, akár a görög hitrege Próteusza, a tenger bölcs öregje. Az *Átváltozások* egyik szonettjében így jellemzi: „minden sejtje tengert párolog", nincs állandó alakja, a végtelen mederhez alkalmazkodik, a mélységeket szolgálja. Lehet lobogó láng, lehet faóriás, oroszlán, párduc, sárkány, vadkan, aztán sziklává mered, majd újra folyóvíz lesz. De alakváltásai alatt mindig ott a változatlan, a tengermély szirttalaja.

Weöres Sándor most átlépte ezt a „végtelen medret" - s hogy létértelmezéséhez hívek maradjunk -, rálépett e meder sziklaszirtjére, amely közös sajátunk. Mert maga a szeretet. Hazaérkezett a „hűs élettelenbe", ahol maga „életnél teljesebb" lett, és nyitottá vált, új fényt kapott az életműve is.

KISS TAMÁS

Főszerkesztő: JUHÁSZ BÉLA. Helyettes főszerkesztő: MÁRKUS BÉLA.
Kiadja a Hajdú Megyei Lapkiadó Vállalat - Felelős kiadó: Dr. Szabó Imréné - A Hajdú-Bihar Megyei Tanács lapja - Megjelenik havonként - 89.8027.66-22 Alföldi Nyomda, Debrecen.
Felelős vezető: Benkő István vezérigazgató
Index 25.901
ISSN 0401-3174

Szerkesztőség: 4024 Debrecen, Vörös Hadsereg útja 26/A I. em. Telefon: 12-626 - Postafiók száma: 4001 Debrecen 144. - Kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza - Kiadóhivatal: Hajdú Megyei Lapkiadó Vállalat, 4024 Debrecen, Tóthfalusi tér 10. - Terjeszti a Magyar Posta - Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlap-előfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) - 1900 Budapest XIII., Lehel u. 10/A - közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra
Évi előfizetés 192 Ft, félévi 96 Ft, negyedévi 48 Ft. - Befizetéskor minden esetben kérjük feltüntetni az Alföld irodalmi, művelődési és kritikai folyóirat nevét

tumú, „húzó" költőket. Ilyen helyzetben nem kockázat s nem bátorság fiatalokat behozni a költészetbe, ellenkezőleg, majdnem önvédelem: neki kell látni az új költészeti felállás kimunkálásához. Szívesebben adok teret szerkesztőként egy kezdő vagy ismeretlen ember őszinte, hiteles, noha nem hibátlan munkáinak, mint hogy befutott vagy „betürelmeskedett" idősebb vagy nem is olyan idős pályatársaim rutinériáit közöljem. A versnek - bármilyen vers legyen is az - lennie kell tétjének, éreznem kell, valahol rámehet egy jó sorra, megoldott rímre a szerző egész élete. Ilyen banális, de ilyen komoly is ez. Ezért nincsenek döntési szempontjaim külön a fiatalok, külön az idősebbek, ismertebbek verseinek elbírálásakor.

A legfiatalabbak munkái közül kevés áll igazán közel hozzám. Nekem mániám az erős személyiség, ilyen kevés akad a most indulók között. Hamar föladják magukat, az elveiket egy-egy, talán nem is lényeges megjelenésért. Elfelejtik, vagy talán nem is érezhetik igazán: a folyóirat, melynek ajtajában ácsorognak szívdobogva, értük van, nem az elhájasodó lelkű szerkesztőkért, ők vannak otthon ott, nem a hivatalnokká szürkülő kinevezett irodalmárok.

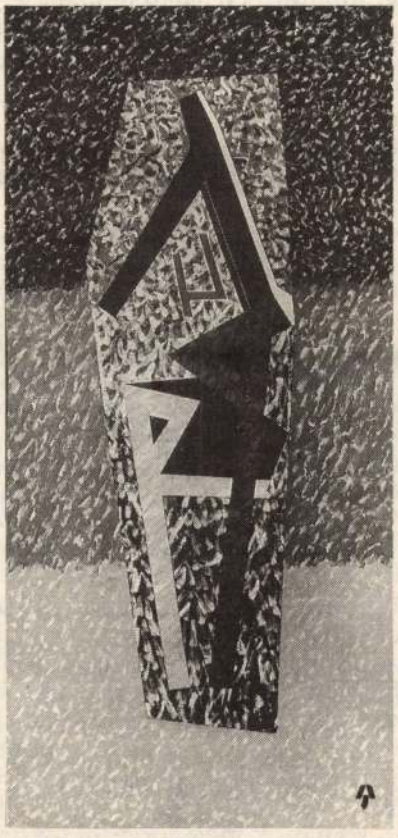

In memoriam

fórum

VAS ZOLTÁN

A kelet-európai „baráti" kapcsolatok

RÉSZLET A SZERZŐ ÖNÉLETÍRÁSÁBÓL

Sztálin és Tito elvi és személyi ellentéte a második világháború idején kezdődött. Tito harcban a fasisztákkal, folyamatosan megalkotva a jugoszláv hadsereget, eme kezdeti időkben nem kapott fegyvert, lőszert, sőt elvi támogatást sem a Szovjetuniótól. Ennek oka az volt, hogy a két szövetséges nagyhatalom, az Egyesült Államok és Anglia azzal vádolta Sztálint, hogy a hitleri hadsereg által megszállt országok kommunista pártjait támogatva, igyekszik elérni a saját politikai befolyásának növelését, a hatalom megragadását. Sztálin tagadta ezt a vádat, s ezt azzal is bizonyítani akarta, hogy nem támogatta Tito fegyveres harcát a német fasizmus ellen. Sőt felvette a kapcsolatot a jugoszláv népet eláruló londoni királyi kormánnyal.

Az egyik alkalommal - vitában Sztálinnal - Tito gorombán azt táviratozta neki: ha már nem nyújthat segítséget, legalább ne akadályozza a jugoszláv nép harcát.

Erről Dimitrov később elmondotta Titónak: - Sztálin akkor rettenetesen haragudott magára. Dühében egyre dobogott a lábával.

Sztálin-Tito ellentétére emlékezve, fel kell idéznem önéletírásom már megjelent kötetének egyik fontos szovjet-magyar történelmi vonatkozású kérdését. Amit a jugoszláv partizánhadsereg megsegítése kérdésében Sztálin szovjet hadi és külpolitikai érdekből Titóval tett, történelmi azonossággal megcselekedte az emigráns magyar kommunista pártvezetéssel. Elutasította a magyar párt által Moszkvában kezdeményezett antifasiszta mozgalom célját, a Kossuth Lajosról elnevezett magyar önkéntes hadtest felállítását. Sztálin azt követően döntött így, miután Voronyezsnél és utóbb másutt is nagy számban estek hadifogságba magyar katonák és tisztek. A magyar párt belőlük, illetve a szovjet oldalra már eddig is önként átállt magyar tisztekből, katonákból, továbbá a szovjet-oroszországi magyar emigrációból kívánta létrehozni a Kossuth hadtestet.

Szovjet hadi és külpolitikai érdekből ugyanakkor Sztálin megengedte, hogy külön-külön a csehszlovákok, románok, lengyelek neves hazafiaikról elnevezett hadtestet alakíthassanak. Nekünk, magyaroknak ezt nem engedélyezte, hiába könyörögtünk. Ellenünkre vette figyelembe, hogy a Kossuth hadtest felállítása ellen tiltakozott a szövetséges nagyhatalmak által diplomáciailag elismert, Londonban székelő jugoszláv királyi, valamint csehszlovák emigrációs kormány. Sztálin titkos megállapodást kötött a román vezetőkkel is, hogy kölcsönösen figyelembe veszik területileg vitatott igényeiket a magyarok hátrányára. Ezen az alapon a románok megszervezhetik hadtestüket, a magyarok nem.

ferments in each grape on vine-stock
és miért szorgoskodik a demagóg

amaz pedig amíg fölfejti in the time turned grey
you stand drunken before your woman
in different languages
shouting about revolutions
and doesn't disturb
if she tries to calm and cries
if the sentences beat on your back
- they may beat you!

csattognak a hátamon a mondatok
rizlingdémon ring a zafirnyi könnyben
a könnykopogásban bármit is mondhatok
hallhatok vallhatok
hallhatnak és vallathatnak

csattogjatok mondatok csattogjatok

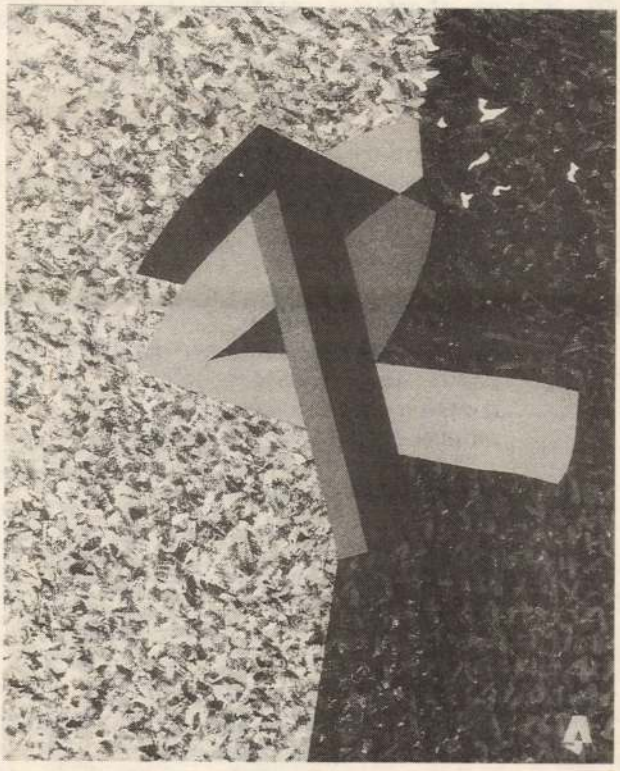

Nagy utazás

mely hamis munkába rokkan
jár a múlt fel-alá méri a hőt és kiméri
a hőmérőt is
mint üvegcsőbe zártan a szorgos higanyoszlop

vallom bevallom nincs hátra más
tízmilliónyi énem a ( )
- meghajol és vendégként elköszön
akárha tenyértől a nádpálca
ha elcsattant már a körmökön

?ITT! ez az itt
szavainkban hazugság lapít
levelek közt szőlőfürtök
szavaimban hazugság lapít

történelmet alakít VAGY alapít

meg vers
és azt hiszem
szőlőszemben könnyben megérthetem
az »ezt-azt« ami még visszatart

és veszem magamra új szép ruháját a szónak
mint művelődési házban a beszart szónok

hát: nohát rizlingdémon eskess
te akiben vannak a régi időkből
fölgyűlt könnysók és savak

érted ugye te démon

utcakövet érted a frászt
mint a rendőrség a körúti felvonulást
vagy az őszit évenként szüretkor
a csopaki olaszrizlingben olyankor
minden bogyószemben tőkén is forr a bor

ez ám a felszabadulás

könnyű és vértelen
mint áthajlik az értelem
a címen vagy tizenhárom
!hetvenhárom sornyi enjambement-emen

de mi ez érdeklődik a besúgó demagóg
you don't understand so traprock pavement
as police the demonstration
on the street or yearly autumnal procession
when - in the Csopak olaszrizling

nyomfelderítő, Estomba utcai kutyasétáltató, Augustino barátja, ultraista novellaszerző és gyilkos); ott, a Barrio Norte egyik villájában, Hermina lábai előtt, kifolyott élesztős tartalmammal, a helyszínelő vakuk fényében megcsillanó pengémmel, a XVII. fejezetnél (El-Alamein) kitárt lapjaimmal, a húrok közül alácsüngő internacionális vörös selyemmel, vizeletfehérjém sánta kromoszómáival és a többi körülménnyel, ami én vagyok; én: valami más, másképp ugyanaz, a bocsánatért esedező akarat küllőin kisugárzott és *másságban* foglyul esett, ugyanakkor felsőbbrendű letartóztatásakor személyétől és porhüvelyétől megfosztott Hector Pasquier.

Ez a feljegyzés is egy következő feljegyzés egyelőre értelmesen torzító tükröktől megkímélt kaotikus foglalata, *mert minden valami mást jelent* (szerencséltetem a sorsomat, hogy elegendő időt hagyott): ennek az asszonyok a megmondhatói.

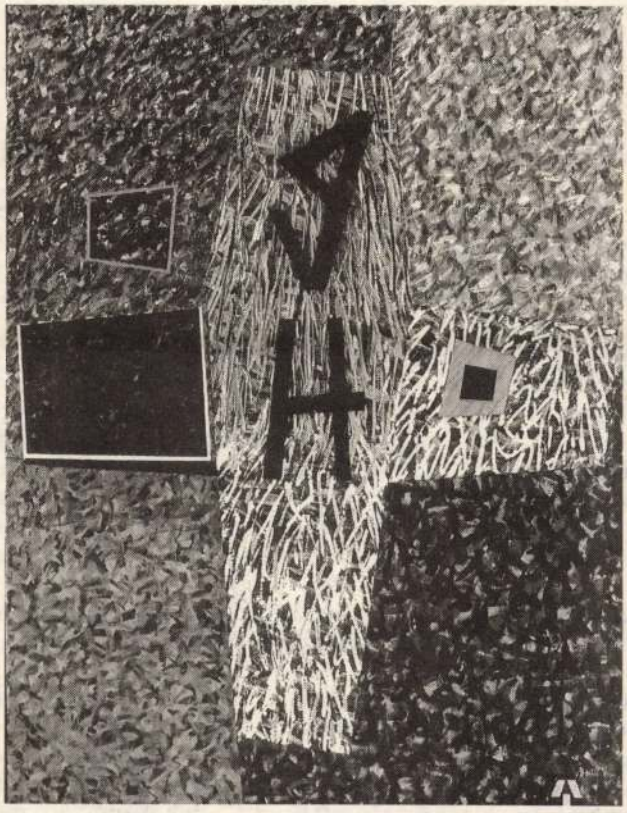

In memoriam

aki mindegyre azt hajtogatja, hogy csak most érkezett haza a Barrio Norte parvenük látogatta diszkóklubjából (erre tanúkat tud állítani), hogy ők Adriana Mariával sohasem használtak óvszert, hogy ő nem tudott arról, hogy egy Thomas nevű ember valaha is könyvet írt a háborúról, semmi köze a horogkeresztes karszalaghoz, de még a tőrkéshez sem; és egyáltalán: Adriana María nem akart szakítani vele. A kölyök szavait Hermina ugyanúgy elengedi a füle mellett, mint Augustino, aki rövidesen le fogja tartóztatni a család ügyvédjére, a papa kapcsolataira hivatkozó fiút; a szegénysorból indult és tekintélyes hivatalt szerzett Augustinónak nem kell bemutatni a Barrio Norte aranyifjúságát, az elkényeztetettek erkölcstelenségét, és a szakmai tapasztalat is arra sarkallja, hogy ne tartsa hitelt érdemlőnek az efféle különös kegyetlenségre hajlamos stricik védekezését.

A letagadott tárgyakból, a tárgyak és utalások látszólag pánikszerűen és indulatosan összehányt halmazából settenkedik Hermina felé a végzetes és *igenlő* felismerés - akkor kezdődik a varázslat.

Augustino kezdetben annak tulajdonítja Hermina őszinte megrökönyödését, hogy a lányt tulajdonképpen a néhány éve betolakodott és ösztönösen gyűlölt szép vetélytárs dicstelen vége bűvöli el - nem is szól Herminához, mert hirtelen féltékenységet érez feleségem holtteste iránt, ami most énhozzám kapcsolja Hermina gondolatait; és Augustino semmiképp sem akar gyengének látszani, mert a kinyilvánított féltékenység egyértelműen a gyöngeség jele.

A tükrök, kinek kárhozatára, kinek beteljesült és félresiklott élvezetére, nem emlékeznek.

Én viszont egy embert tettem tükörré, egy alkalmasan szabályos felületet vontam be üveggel és foncsorral; és ez az a tett, amivel megsemmisítettem az időt.

Lényegtelen, hogy Hermina ezekben a pillanatokban vagy csak évek múltán kér néhány türelemmel elviselt percet Augustinótól, hogy elmondja: annak a szúrós vizeletszagú szobának minden egyes dolga, tárgya, molekulája ezt ordította felé azon az augusztus 27-i hajnalon: *én tettem, Hermina, én, Hector Pasquier. Mondd el Augustinónak.*

Nincs olyan világi bíróság, ami ilyen közvetett bizonyítékok alapján elítélne. Az idő többé nem létezik számomra: miért érdekelne hát a jövő? *Nem maradhat felderítetlen egyetlen bűncselekmény sem:* immár leszámoltam mindazzal, ami ehhez az erkölcstelen és steril világhoz fűzhet. Augustino bármikor beállíthat, és kezembe adhatja szolgálati fegyverét: tudom, hogy mit kell tennem.

Nem kételkedem Augustino tisztességében, de talán erre sem fog sor kerülni. Amint belép a szobámba (észre sem veszi a letakart tükröket), megtalálja a piros táskaírógépbe fűzött feljegyzés utolsó oldalát, a legalsó fiókban pedig a többi lapot.

Ha figyelmesen végigolvassa a kéziratot, fel kell ismernie, hogy a hús-vér valóságba metszett lenyomatommal túlszárnyaltam *Senki* paradox anamorfiáját.

Eljutottam odáig, hogy azt érezzem: addig van értelme létezésemnek, amíg Hermina ott áll a *kijelölt térségben*, a látszólagos alaktalanság közepén.

Ridegen, a régi jó barát hivatásszerű, túlzásokba soha nem bocsátkozó alázatával várom a tökéletes megsemmisülést, miáltal létezésem elnyeri végső és immáron egyedül lehetséges értelmét: hogy a jelek tudatosan megszerkesztett együttállása lehessek, és senki és semmi más (soha többé Hector Pasquier, férj,

Nagy utazás sorozat darabjai a borítón

alföld

IRODALMI, MŰVELŐDÉSI ÉS KRITIKAI FOLYÓIRAT

MARKÓ BÉLA
SZIVERI JÁNOS
ZALÁN TIBOR VERSEI

KERESZTURY TIBOR
INTERJÚJA
ZALÁN TIBORRAL

VAS ZOLTÁN
ÖNÉLETÍRÁSÁBÓL

BERTHA ZOLTÁN
A 60 ÉVES
SZÉKELY JÁNOSRÓL

GÖRÖMBEI ANDRÁS
KUN ANDRÁS
ESSZÉI

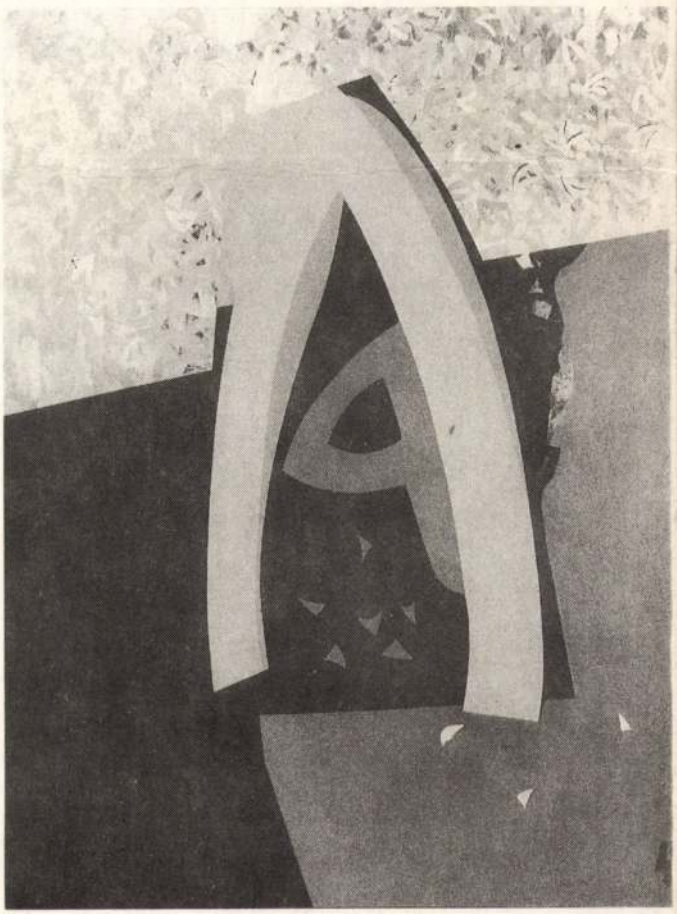

NEGYVENEDIK ÉVFOLYAM

1989/3

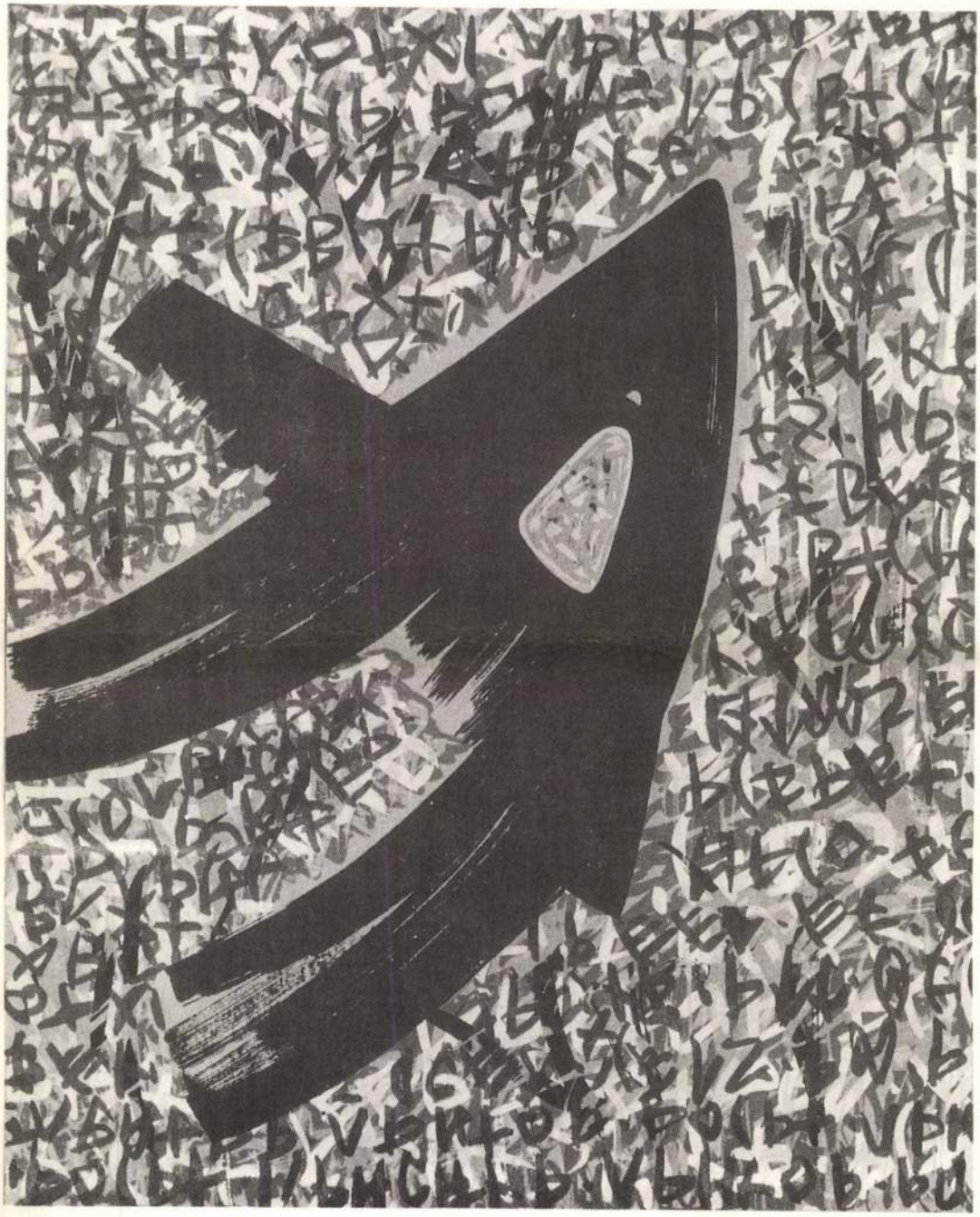

alföld

16 forint

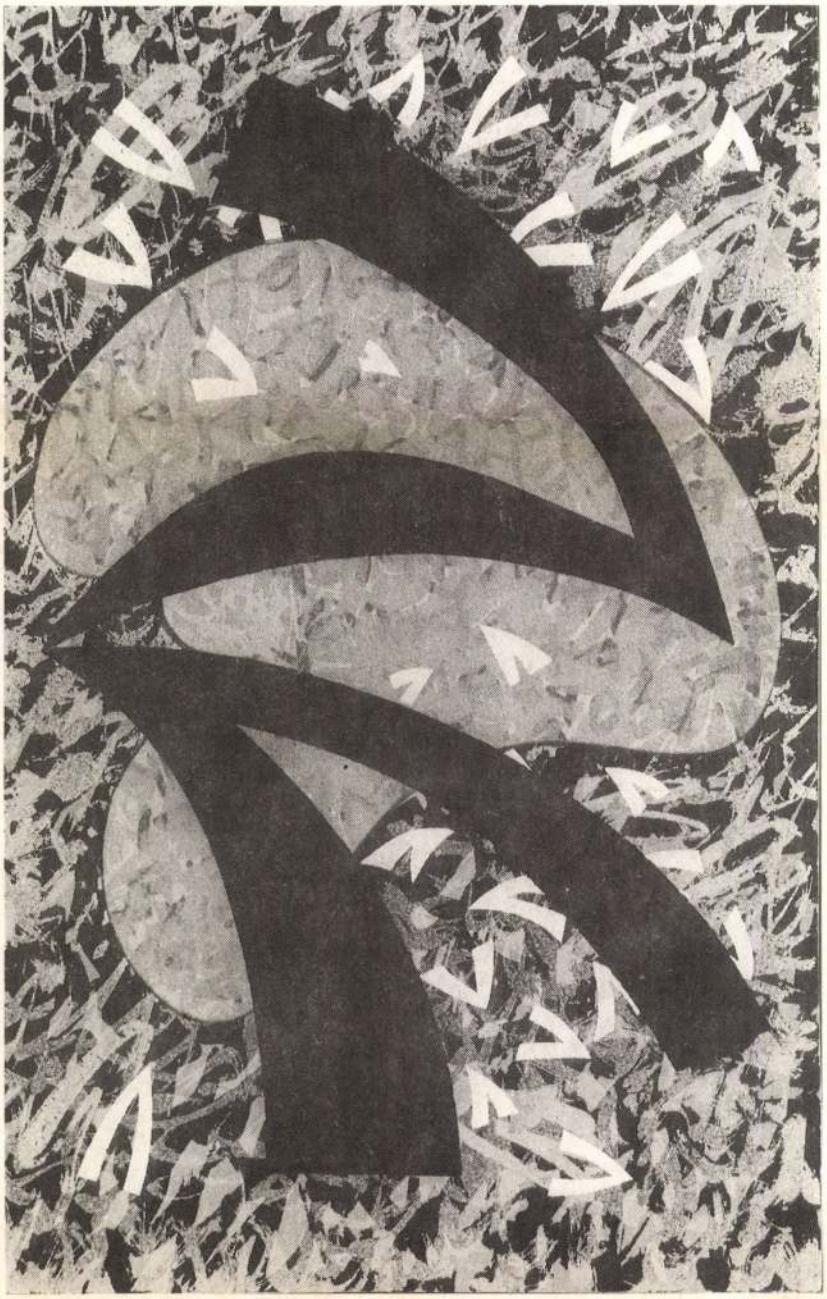

AKNAY János

Losonci Miklós: Aknay János két kiállitása
In. Müvészet, 1990.2.sz. 4. p.

8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					

AUGUSZTUS

AKNAY János

In memoriam c. képe közölve

Uj Forrás 1988.5.sz.

AKNAY Jano

P:SZÜCS JUlianna: Tárgytalan tárgyak : Ki ne maradjon: március. =
Népszabadság, XLIV. évf. 70.sz. 1991. március 25. 9.p.

ALNAY Járos

Wehner Tibor: Metszésben, vibrálásban: Alnay Járos
művészetéről. = Árgus. II. évf. 4. sz. 1991 65-67. p. ill

nnaissais très bien Lampérth Nemes, sans toutefois m'être lié amitié avec lui. L'artiste le plus important de *MA* était **Béla** tz, mais il avait pris ses distances avec nous, travaillait beaup et on ne le voyait guère au café Fészek.

Parmi les musiciens, le groupe de *MA* comptait une adepte choix : la jeune pianiste Piroska Hevesi, élève de Bartók au nservatoire. Elle nous a fait connaître les œuvres de Bartók c'est grâce à elle si Bartók a connu *MA*. Elle se produisait gulièrement aux soirées de propagande de *MA*. (Je l'ai revue début des années 30 à Moscou où elle vint nous voir et joua r notre harmonium, Boulevard Stretenski. Elle joua aussi ns la grande salle du Club de l'Isvestia.)

Il m'est pratiquement impossible d'évoquer mes souvenirs ncernant la République des Conseils. Non seulement parce e c'étaient des jours particulièrement mouvementés, mais ssi à cause de la confusion générale, des difficultés du

ARNAY Jairus

Hann Ferenc: Felületek - Hitel, IV. évf. 12. sz.
1991. június 12. 48. p. ill

Szélesfehérvár, Piarista Galéria, 1991. május 31 - június 14.

tudományokkal, pályakezdő
kutatókkal, ügyelve arra,
milyen érték se menjen ve

A munka az alapvető
Periodizációs és tudomány
zódtak a kézikönyv-kötete
dő munkatanulmányok és az
témái. Az előkészitő munk
ban is nyoma van. Az Elős
ről kivân szólni, hanem a
szitő tájékoztatást, mege
1984 óta eltelt időre is

Már az intézeti kia

PÁLYÁZAT

A Munkaügyi Minisztérium
pályázatot hirdet szakképzési főosztályán betöltendő

főmunkatársi munkakörre.

Pályázati feltétel: közgazdasági egyetemi diploma.
(Tanári szakon végzettek, iskolai gyakorlattal rendelkezők előnyben

Érdeklődni a Munkaügyi Minisztérium (1573 Bp., Roosevelt tér 7—8
humánpolitikai osztályán, Lévai Zoltán osztályvezetőnél lehet.
Telefon: 131-5749, illetve 111-0200/14-59 m.

A szakmai önéletrajzot is tartalmazó pályázatokat
1991. augusztus 10-ig kérjük a fenti címre elküldeni!

Munkaügyi Minisztérium
humánpolitikai osztály

1 BIZTOS TIPP
argenta KFT
RÖVID FUTAMIDEJÜ
LÍZING és VISSZLÍZIN
A LEGOLCSÓBB BERUHÁZÁS

Tárlatnyitogató

Nyáridő

A nyári nap olyan forrón perzseli a levegőt, hogy mikroszemcsékre bomlik, s úgy reszket az aszfalt és a tarló felett, mint máskor csak a gépek motorházának teteje fölött. S mint hajdanában a Hortobágyon, ahol a jelenség olyan csodás tüneményt eredményezett, amelyet ma már csak szemfényvesztésnek gondolnánk: a délibábot.

Aki látott eredetiben már majdnem pointillista Monet-képet, az észlelhette, hogy ez a művész milyen fantasztikusan tudta anyagban megjeleníteni ezt a csodát. S aki mostanában a Dorottya utcában jár, a kiállítóteremben olyan érzése támadhat, hogy íme, a varázslók ma is köztünk járnak. Tillai Ernő Monet tiszteletére rendezett fotókiállításán ugyanis először azt gondolhatjuk, szép festményreprodukciókat látunk. Például a roueni katedrálisról. Monet negyven festményéből álló sorozatot készített erről a templomról, amelyeken más-más fényviszonyok között ábrázolva szinte feloldotta a színekben az épületet. S most itt is egy folttá oldott kép a katedrálisról... De ez a fotó magáról az épületről készült! A legfestőibb festészet hatását Tillai magas szintű technikai tudással, tisztán fotós eszközökkel érte el. A géppel, a technikával tesz valami olyat, amelyről eddig úgy gondoltuk, csak a festő, a színre különösen érzékeny alkotó tudja véghez vinni. S íme: nem. Új varázsló jár közöttünk, s a 20. század végének megfelelően: a technika varázslója. Túlszárnyalja-e s ezáltal felejthetővé teszi-e elődjét? Nem, hisz a művészet az emberi tevékenységnek az a területe, ahol az új törvények új birodalmakat szentesítenek, de nem teszik feleslegessé a korábbiakat.

Már csak ezért is fontos, hogy a régieket, a valódiakat, az igazakat mindig meg tudjuk nevezni. Hogy ne álújdonságokért lelkesedjünk, csak a valódi újnak örüljünk, s hogy képzeletbeli múzeumainkban felidézhetőek maradjanak az elmúlt idők nagyjai is. Ezért volt fontos a Vigadó Galériában rendezett Frank Frigyes-kiállítás. A 101 éve született, 1976-ban elhunyt alkotó retrospektív (visszatekintő) tárlata olyan alkotót állított reflektorfénybe, aki — itt bemutatott festményei bizonysága szerint is — valóban megérdemli, hogy művészeti tárgyakat rejtő emlékezetünk fel tudja idézni műveit. Igaz ugyan, hogy szerintem legerőteljesebb korszaka a 20-as, 30-as évekre tehető, míg a kiállítást rendező, a művész monográfiáját elkészítő Gelencsér Rothman Éva szerint „művészetének csúcsát a hatvanas években azokon a festményein érte el, ahol a merész kolorizmusa kiérlelt, átgondolt kompozíciós egyensúllyal párosult". Ez azonban ahhoz képest lényegtelen, hogy a monográfia és a kiállítás nélkül az életmű „jó úton" haladna az elfelejtéshez. A „Modern magyar művészet" (Németh Lajos, 1966) egy közös zárójelet szentel neki: „Ugyancsak felhasználta a modern francia festészet néhány formamegoldását a KUT körének több festője (Frank Frigyes, Vörös Géza)", s még Az expresszionizmus enciklopédiájában Aradi Nóra A magyar expresszionizmus című fejezetben is mindössze egy nem túl sokat ígérő mondatban foglalja össze véleményét: „Frank Frigyest általában az École de Paris-t követők közé sorolják, pedig legalább annyira jellemző, a húszas évektől mindvégig, lírájának, színeinek, formaalkotásának némi expresszionisztikus darabossága." Velük szemben én Gelencsér Évát erősítem meg hitében. Ő azt mondja: „Szeretném hinni, a centenáriumi kiállítás bizonyítja majd, hogy Frank Frigyesnek fontos helye van a huszadik század magyar művészettörténetében." Szerintem bizonyítja. Mint ahogy azt is, hogy a Vigadó Galéria komoly szerepet játszhatna a magyar művészeti életben, ha programszerűen vállalná a közelmúlt nagyjainak ilyen rangos bemutatását.

Mert bár a galériák száma nagy, közülük azonban kevés dolgozik igazán szisztematikus program szerint. Enélkül viszont véletlenszerű, hogy az érdeklődő felfedezi-e a számára fontos, lényeges tárlatot, melyek nyitvatartási időtartama manapság is leggyakrabban mindössze két hét. Pedig képzeljük el egy aktuális példán: Szentendrén, a Péter Pál utcában bemutatkozik kilenc romániai képzőművész. Mennyi szervezőmunka, mennyi utánjárás, pecsétszerzés, bürokratikus akadály és földrajzi távolság leküzdése kell ahhoz, hogy a szentendrei közönség láthassa Miklósi Dénes, Bob József, Ütő Gusztáv, Bartha József és Sándor, Balogh Csaba, Kiss Pál Szabolcs, Pál Péter és Sándor János munkáit Székelyudvarhely, Marosvásárhely, Kolozsvár és Arad városaiból. Még végigírni is hosszú e sort, s mégis: 12 nap múlva mindez eltűnik. S ha valaki eközben nem tudott eljutni a Vajda Pincébe, annak csak néhány halvány xerox lap idézhetné a kiállítást. Nem idézi. Csak felhívja a figyelmet arra, hogy még mindig pazarlóan bánunk a szellemi energiákkal.

Mert egészen más a helyzet egy olyan tárlatnál, amely például a zebegényi könyvtárban látható most, ahol a kiállító, Aknay János festőművész tudván tudja, hogy kultúrmissziót teljesít, amikor nagyméretű szitagrafikáit két hétre elzarándokoltatja a Dunakanyar festői falucskájába. Ahol a közönség a helyi lakosság s a kultúr-turisták, ahol tehát nem a néző utazik a művekért, hanem a műveket utaztatták a nézők kedvéért. Én azonban azt gondolom, hogy még ilyen esetben sem lenne hosszú akár a két hónapos kiállítás sem, hiszen a bemutatott már-már festményértékű nyomatok állandóan megújuló élményforrásai lehetnének a könyvtár törzsközönségének is.

• Chikán Bálint

AKNAY János

Hann Ferenc

Felületek

Aknay János több mint húsz éve él Szentendrén. Festői pályája - a felkészülés éveit leszámítva - tehát a városhoz kötődik.

A művész mégsem topográfiai okokból kapcsolódik Szentendréhez, hiszen számos festő, szobrász lakik itt, akiknek nem sok közük van a szentendrei művészethez.

knay egyik alapító tagja a mára már európai hírűvé vált Vajda Lajos Stúdiónak. E laza - a stílusazonosságot mint kritériumot eleve elutasító - művészetcsoporton belül a kevésbé látványos vonulatot képviselte és képviseli.

Az életmű egyenletesen, logikusan épült a 70-es évek olajpasztelljeitől (melyeknél az átrendezett architektúra kapott kivételes szerepet) a mai vásznakig. Annak a műegyüttesnek, mely már az érett festőt jellemzi, első darabjai 1986-ban születtek meg (Kislányom emlékére - triptichon -, In memoriam I., II.) egy alig elviselhető súlyos családi dráma nyomán.

A korábban a kemény szentendrei konstruktív hagyományokhoz (Barcsay, Deim) kötődő Aknay képein a homogén tiszta felületeket, izgatott, indulatos faktúra váltja fel, az eddig absztrakt jelként használt székely rovásírás betűi kitüntetett szerepkörbe kerülnek. A kép első rétegében ez a betűjel jelentést hordoz, néhol szüzsét teremt; a második réteget adó (gyakran osztott) mezőben a sűrűn egymásra festett rovás-betűk érzelmeket hordoznak, nem történetet.

A felületes szemlélő e festményeket figyelve első pillantásra találkozási pontokat sejt a 70-es évek egyik jelentős stílusáramával a pattern painting-gel (= minta festészet).

Igaz, hogy Aknay mintának tűnő felületei a művészi önmegvalósítás szándékának fontosságát illetően, az improvizáció tagadhatatlan jelenléte miatt, vagy a gazdag színvilág okán kapcsolhatók az említett stílustendenciához (s akár még úgy is, hogy ott is, itt is a szubkultúrából épít be motívumokat a festő), ám a különbségek a szembeötlőbbek. Aknay nem a nagyvárosi szubkultúra (vizuális) elemeiből komponál, hanem egy tragikus sorsú etnikum, a székelység (verbális) jeleiből. Ilyenformán a message (= üzenet) lényegi mozzanata a művész munkáinak, mégha burkolt, visszafogott és fájdalmas is az.

E műveket tehát a mű igazsága, ontogenezise felől célszerű megközelíteni, nem pedig az artisztikum, az elegáns dekorativizmus oldaláról.

Aknay János piktúrája nem sorolható nagy stílusáramlatokhoz.

Az évtizedfordulóra személyesebbé, líraibbá váltak munkái (akárcsak Deim Pál grafikái, képei). Ebben a korszellem és a személyes sors alakulása egyaránt közrejátszott.

Az új vásznak és szitanyomatok a korábbi pályaszakaszok tanulságai összegzik: a racionális, grafikus karakterű, határozott élekkel elválasztódó motívum jelen van, ám egy misztikus térben lebeg, mozdul, zuhan, vagy felröppen éppen.

Nem tudhatjuk, hogy mi a fontosabb a kompozícióban, ez a rejtelmes tér, vagy az abban lebegő forma. Bizonyára mindkettő. Éppen ezért Aknay művei nem értelmezhetőek pontosan a leíró művészettörténet eszközeivel, inkább Alois Riegl szellemtörténeti módszere segíthet a megfejtésben. □

(Püski Galéria, Székesfehérvár, 1991. május 31-június 14.)

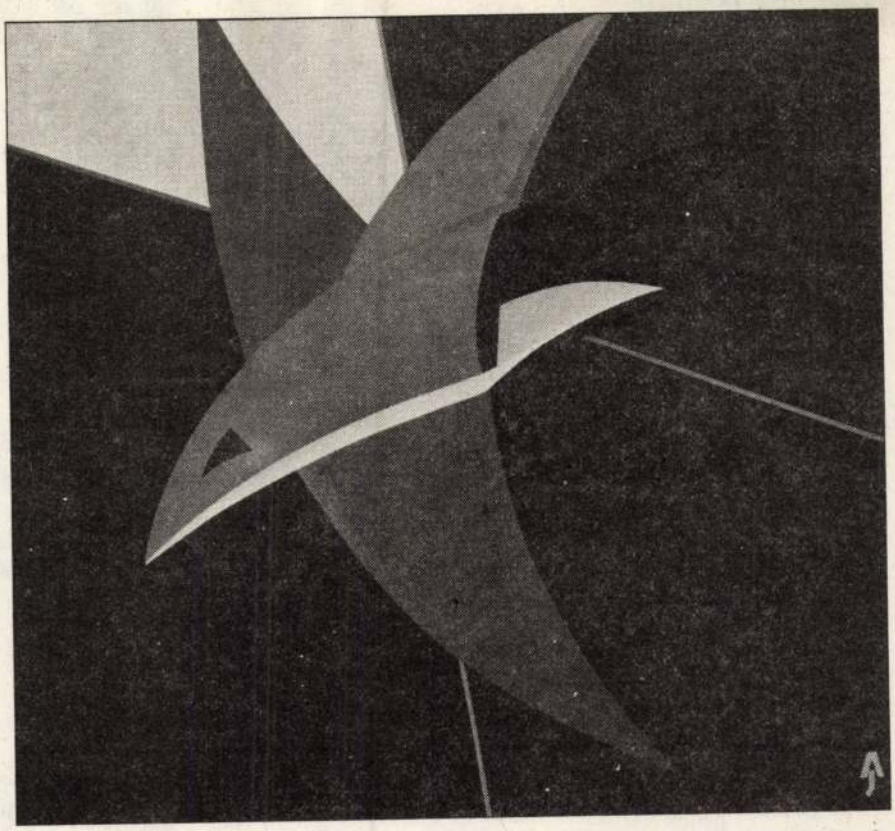

Aknay János: Angyal született (Diptichon 2.). Fotó: Miser István

csudája lehet, mert nem idegen, az biztos, hiszen olyan ismerős a kopogása, majdhogynem esdeklő.

Ő volt az. Szóra nemigen találtunk, leült a konyhában, aztán csak azt mondta:

- Galuskát ennék.

- Éjszaka? - néztem rá.

Dehát magam is éreztem, hogy buta a kérdés, biztosan akkor jön, amikor merészel.

Elébe készítettem az ételt, ő meg fölé hajolt, hamar kivillázta, még a zsírt is felitta. Aztán lesimította a bajszát, és megszólalt:

- Anyám.

Ekkor tört rám a zokogás, bárcsak visszafojtottam volna, mert éreztem, nem bírja a sírásomat hallani. Kérdezhettem volna, hogy marad-e, de nem várt, az ajtó meg nyitva állt, kifelé szabad volt az út, zörömbölnie se kellett, mehetett szó nélkül.

□ ***Rott József***

Népköltészeti gyűjtés Tanganyikában

Irakban jártam atombombát láttam
Fel akart robbanni szabad-e locsolni
Faluban jártam párttitkárt láttam
Meg akart zsarolni szabad-e locsolni
Zúg a traktor szánt az eke
Elvtársnő locsolhatok-e
Városban jártam nagy hülyét láttam
Meg akart pofozni szabad-e locsolni
Budapesten jártam vízágyút is láttam
Csillagok közt jártam lopakodót láttam
El akart lopózni szabad-e szabad-e
Szabad-e locsolkodni
Rózsaszínű vadászházban
Óriási nagy bográcsban
Főzik a tervet szónokot jelölnek
Bávatagok délutánján
Kuruttyol a honatya
Lóg rajta a mikrofon mint
Tehénen a klottgatya
Sej-haj parlament
Az ideged tönkre ment

□ ***Badó Barna***

Czakó Gábor – Banga Ferenc

A szerelő

Szépasszony rendetlenkedő radiátorába vidámarcú fiatalember szerelte be azt a bizonyos háromnegyed collos micsodát, amitől árvíz támadt a szalonban. A dolgozó derűs vonásai mögött különös morc lélek lakozott. Fizetéskor a borravalóhoz járó szépasszonyos mosolyt oly ingerülten hárította el, hogy Árgyellán Attila Hunornak meg kellet kérdje: - Csak nincs valami baja a nőkkel?

- Nekem ugyan nincsen, nekik van énvelem. A mostani feleségem is két hét házasság után válni akar.

- Az asszony ingatag - dúdolta Szőlősgazda és apró szemével kacsintott.

- Az enyém nem ingatag, hanem hülye.

- Más asszonyok vajon miként hülyék? - kérdezte Szépasszony komoly öniróniával.

- Nem érti az elveimet. Holott megmondtam neki előre, hogy nálam gavallérabb embert nem talál, ha mulatni kell, én nem nézem, hogy mi mennyibe kerül, de ha dolgozom, akkor az anyámnak se dolgozom ingyen.

- Ó.

- A mosógépen bukott ki. Vettünk egy negyvenezer forintos olaszt. Én állítottam be, és igazán csak elv miatt, s nem azért, mert ennyi volna az ára, ötven forintot számoltam föl. Hisztérikusan fölvisított, hogy takarodjak. - S miután szerszámait orvosi táskájába már elpakolta, kalapját föltéve búcsúzott: - Kezét csókolom! □

KOK

ose tudja az embör, mi használ nekie, mikor akarnak halvány testének jót, főleg ha dögrováson van és nem a hófehér mennyekbe, de a kénköves pokolba jut, ha nem keresztyén orvossal gyógyíttatja kiújult sebeit. Boldog vagyok: rozoga porhüvelyem megérhette a Keresztyén Orvosi Kamara föltámadását (továbbiakban: KOK).

De mivel sunyi kormánypárti vagyok, rögvest ellenzékem támadt az asszon' személyében. Aszonta: ű csakazértis zsidó orvossal hajlandó magát kúráltatni. Pukkadjanak meg a keresztyén orvosok; jöhetnek könyörögni: a mentőben és a boncasztalon is fityiszt mutatok mindannyiuknak. A gordiuszi nagycsomót lyányom vágta ketté. Naná, apja lyánya, nem is Nagy Sanyié! Kapásból kibökte: - neki tökmindegy, hogy keresztyén vagy zsidó a doktorbácsi-néni, csak ne fájjon a szuri.

Mivel elbutult felnőtt lettem, ennél a bölcsességnél nem ragadok le, pedig máris leragadtam, hiszen ha az orvosoknak lehet kamarát alapítani csak úgy ukmukfuk, akkor igenis alapíthassanak az írók is. Legyen Keresztyén Írók Kamarája (továbbiakban: KIK). De ez megint nem fer, mert ha Magyarországon nincs a segédmunkásoknak, a munkanélkülieknek, a csavargóknak és a kurváknak kamarája, akkor nincsen igazság az Alföldön, akkor má' újfent kirekesztenek valakiket. Nekem például piszkosul hiányzik a Zsidó Orvosi Kamara (továbbiakban: ZSOK), a Cigány Orvosi Kamara (továbbiakban: COK), vagy - mivel pogán' valék! - a Pogány Orvosi Kamara (továbbiakban: POK).

Különben én is álmodozom egy maszek bejáratú kamaráról: egy éléskamrácskáról, azaz spájzról (speise kammer, vagyis: már a spájzban vannak az oroszok, mondta egy buta náci a Tizedes és a többiekben).

Szóval lógnának ott a füstölt kolbászok, a sonkák, a szalonnák... Bödönben házizsír. Üvegben méz. Tojástartóban és gatyámban hibátlan tojások. A stelázsin regiment befőtt. Laposüvegben körtepályinka. Hasas butéliában Zwack unicum (proszit exnagykövet úr!). Először aztat húznám meg. Aztán elkezdenék falni, vedelni és jókat röhögnék Surjánon, a koleszterinen, meg a hülyéken, akiket már nem nagyon kell nagyítóval keresgélni.

Közveszélyességemben odáig merészkednék, hogy minden gyüttment szegínlegint, szőrmók művészt, meg az egyéb kategóriában bukdácsoló csavargót boszorkánykonyhámba tessékelném: jóltartanám űket kalbásszal, szalonnával (Hamvas Béla szerint ez a legjobb borágy), sonkás tojással, méregerős cseresznyepaprikával, borral, feketével, közben kárörvendve lesném vérük zsírtartalmának rohamos növekedését. A nagy zabálás idején kamarazenekar húzná a fülünkbe a talpalávalót (sic!), mer' kútúra azér' csak kő'.

Nincs itt titok híveim: egyszerűen csak jóléreznénk magunkat keresztyén-zsidó-cigány-pogány-kommenista-kelet-közép-európai bűrünkben. Na, egészségünkre, isten-isten.

Böff!

□ *Magyar József*

Májmétely

A mételykórt a májmétely idézi elő, egy a májban és az epében élősködő, sokáig szerényen lappangó, majd elszaporodó és pusztító laposféreg. A férget egy úgynevezett köztesgazda közvetíti, a törpe iszapcsiga. Észrevétlenül beülteti a jószágba a rosszmájmételyt. Annak parányi a feje, de horgas, jól megkapaszkodik. Nagy sokára lesoványszik a jószág, botorkál, kókadozik, meghígul a vére, a birkák talán meg is kergülnek, mitől, mitől? A törpe iszapcsiga a dús iszapban kúszik, kúszogat, laposférget hörpint be, majd megint közvetíti. Ő nem beteg, ő mondhatni intakt. Tevékenysége olyan, mint a malária szúnyogé, amely nem iszapból, de szintén posványból hörpintgeti a vibriót, hogy dolgához képest beleinjekciózza az emberbe, akit a lappangási idő múlva rázni kezd a láz, az őrjítő lázroham.

A köztes csiga bordélytulajdonost közvetít. A kupleros diszkréten közli, hogy neki kormányférfiú-vendége is van, esetenként ötezerért. A kormányférfiak csapata meglehetősen kicsi, létszáma államtitkár-helyettesig lemenőleg se lehet több százötvennél. Pontosan körülhatárolható csapat, rövid névsorba is foglalható akár, mint egy sportegylet vezetősége. A bordélyidill közvetítése során van, akinek a zsigerei nem fogadják a féreg apró szívófejét: bordélyba sokan jártak, járnak, Villon, Flaubert, egyiptomi és asszír főpapok, kormányférfiak, szabadságos tüzértizedesek. Meglehet, hogy amikor Diogenész lámpással kerengett a görög éjszakában, nem embert keresett, hanem kurvát. De hát a közvetítésbe becsilingel egy hang, hogy ugyan ki az a kormányvendég a kuplerájban, esetenként ötezerért, és bár a kupleros diszkréciókódexesen tudatja, hogy ő a vendégeit nem nevezi meg: a kicsi kormánycsapatot, ugye, meghatározta, körülkerítette, elhatárolta azoktól, akik szintén férfiak bár, de ellenzéki férfiak. Aztán közvetítői csend, a parányi féregfej be van közvetítve, a lapos rosszmájféregnek nődögélni kezdenek a szívószelvényei, lyuggatják lassan a májat, mert lám, a kis csapat fickándozik a kuplerájban, ami magában véve bakfitty, de hát ötezre van esetenként kuplerájra, amennyi másnak jóformán a havi létminimum, és többje van a kormányférfiúnak ötezernél, mert megiszik az egy üveg Johnny Walkert is. Aki pedig nem kormányférfiú, az közvetítés-impliciter nem teszi ezt; az mind polgárilag és liberálisan és puritánul leperkálja a havi fizetését a feleségének, Ramadánkor bőjtöl, Nagybőjtben sarutlan karmelita, esetleg marxista szkopc.

A közvetítő csiga csak egyetlen parányi féregfejet közvetít be, ellenférget közvetíteni nem dolga. Aztán csend, iszap, jól terjedő rosszmájmételykór.

□ *Bor Ambrus*

Szakadás

Éjszaka jött, zörgetett, először nem mertem hinni a fülemnek, ugyanis az uram dolgozni volt, de megint zörömbölt, mire pongyolára cseréltem a paplant, és kimentem, hogy ki az Isten

vizsgálatot rendelt el, és annak eredményétől tette függővé a rend további sorsát. Közben azonban belső reformok révén sikerült a rendnek megújulnia s így a legnagyobb veszedelmet - a feloszlatást - elkerülnie. A megújulás után a pálos élet ismét virágzásnak indult, számos régi kolostort helyreállítottak és újabbakat is építettek. A megújult rend tagjai ismét bekapcsolódtak a lelkipásztorkodásba, híres iskolákat tartottak fenn (pl. Pápán) és művelték a teológiai tudományokat is. Kivették részüket a nemzeti irodalom ápolásából (Ányos Pál, + 1784; Verseghy Ferenc, + 1822; Virág Benedek, + 1830) és magas színvonalúak voltak iskoladrámáik. (Pálos iskoladráma pl. a „Kocsonya Mihály házassága" című iskolai bohózat.)

A jozefinizmus kolostorpusztító politikája nem kerülte el a pálosokat sem. Már Mária Terézia is többször beavatkozott a rend belső életébe, II. József pedig 1786-ban a pálos rend minden magyarországi és ausztriai kolostorát feloszlatta. Ezt követően csak a lengyel rendtartomány maradt fönn, ám ezt a rendtartományt is súlyos csapások érték. A porosz fennhatóság alatt álló területeken 1810-ben minden kolostorát feloszlatták, míg az orosz fennhatóság alatt álló területeken 1864 után csak a czestochowai kolostor maradhatott meg. Itt azonban a rend lassú fejlődésnek indult és fokozatosan terjeszkedni is kezdett.

A lengyel pálosok segítségével sikerült Magyarországon is újraéleszteni a pálos szerzetességet, 1934-ben birtokba vehették a Gellérthegyi Sziklakápolnát és a hegyoldalhoz simuló kolostort, a következő évben Pécsett is megtelepedtek, 1940-ben a Kiskunfélegyháza melletti tanyavilágban létesítettek látogatott kegyhelyet, 1944-ben Soltvadkerten és a mecseki Szent Jakab-hegyen kezdték meg működésüket. Lelkipásztori munkájuk mellett *Fehér Barát* címmel hitbuzgalmi folyóiratot is szerkesztettek. Működésüknek az 1950-es feloszlató rendelet vetett véget. A pálosokat a hatalom különösen is szigorúan és koncepciózusan ítélte meg. Ennek oka az volt, hogy Mindszenty József bíboros hercegprímás legnagyobb hatású prédikációját több tízezer hívő előtt éppen a pálos Sziklakápolnában mondta el. Ennek lett a következménye, hogy 1951-ben a rend összes papját letartóztatták és 4-10 évig terjedő börtönre ítélték, Vezér Ferenc perjelt pedig egy szovjet katona meggyilkolásának a hamis vádjával kivégezték. 1989-ben a még élő rendtagok - ismét lengyel segítséggel - megkezdték rendi életük újjászervezését. A Gellért-hegyi Sziklakápolna ismét az egyetlen magyar alapítású férfi szerzetesrend tulajdonába került. □

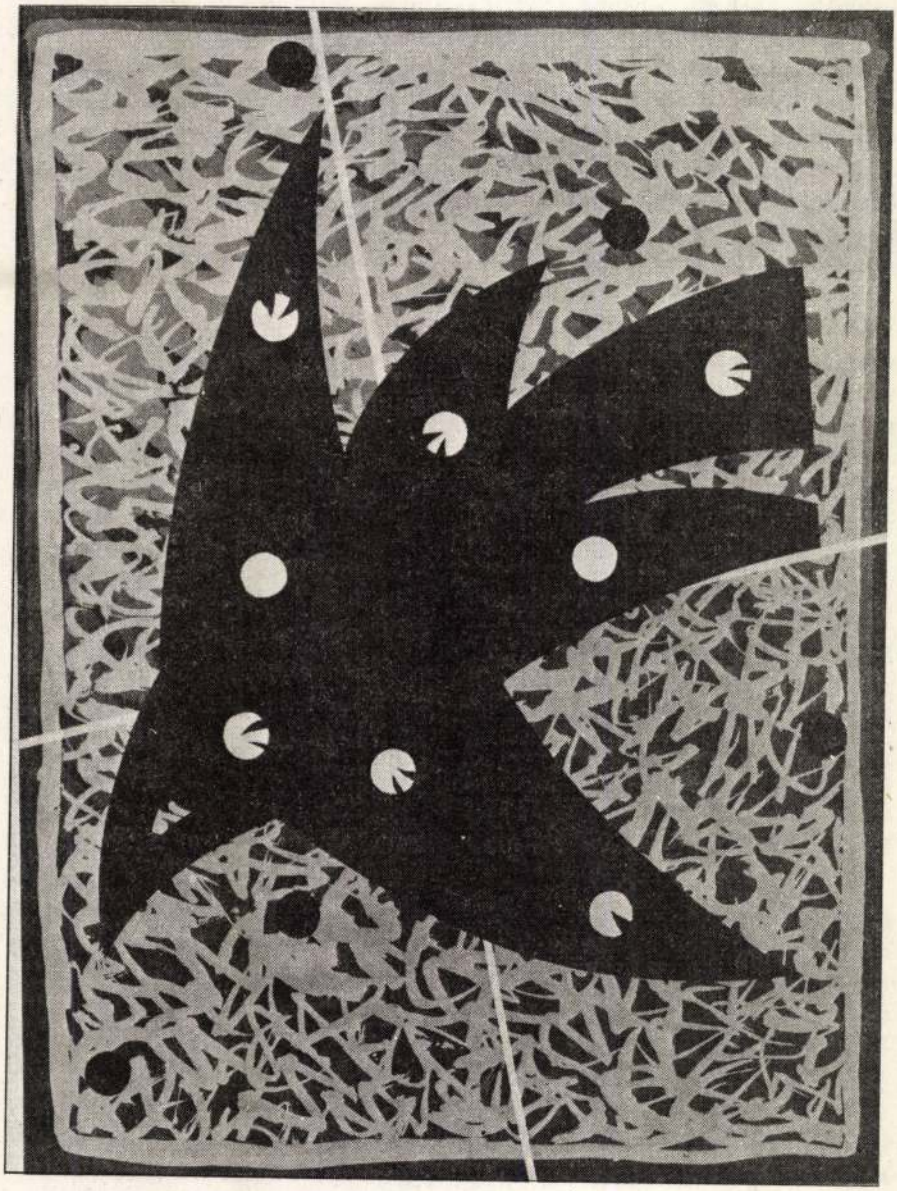

Aknay János: Égi vándor. Fotó: Miser István

kult, s így a szlovák nő a mai napig is „Slovenka", s csak a szlovák férfi „Slovák".

Ez a folyamat természetesen nem egy-két év, s még csak nem is egy-két évtized, hanem évszázadok alatt zajlott le. A kezdeti s a Carolinumhoz köthető műveltségi hatást később felerősíthette a huszita kor, amikor is a mai Szlovákia egy része évekig cseh kézen volt a reformáció után, a bibliai cseh nyelv bekerülése a szlovák templomokba, s végül a szlovák írók, költők cseh nyelvűsége (amint az közismert, a szláv testvériség költő-apostola, a szlovák Ján Kollár még a 19. század közepén is csehül írt), de az eredmény még így is kuriózum: nem ismerek olyan népet, amely azzal a népnévvel identifikálná magát belsőleg is, amelyet a szomszédaitól, a világtól kapott.

Csakhogy: a kuriózum is lehet történelmi tény. S a „szlovák" népnév az. Történelmi zárvány. Letagadhatatlan, megmásíthatatlan. Azt a történelmi tapasztalatot zárja magába, hogy a szlovák és cseh nép a legkorábbi időktől szoros kapcsolatban alakult, fejlődött. Még az elválasztó országhatár ellenére is. (Amely ezek szerint persze nem is volt annyira elválasztó.)

De van egy másik „csakhogy" is: a szlovák nemzeteszme csakhogya. Eszerint a szlovák nemzeti létnek nemcsak a magyarság volt „lakmuszpapírja" (emlékezzünk: Mináč állítja, hogy a szlovák nép *„sok évtizeden keresztül elsősorban azzal létezett, hogy elrugaszkodott a magyaroktól"*), hanem a cseh nép is. Következésképpen a csehekkel szemben is az a feladat, ami a magyarokkal szemben: elrugaszkodni tőlük. Minél messzebbre, annál jobb. Hogyan is viselné el a szlovák nemzeteszme, hogy a szlovák nép még megnevezni is csak csehül tudja magát! Kérjük ki magunknak ezt a badarságot! Vagy pedig: Gyerünk, ki a múltunkból mindennel, ami cseh!" *„A »Slovák« név úgyis valamiféle befejezetlenséget fejez ki, mintha félig kész embert jelentene"* (idézet a szlovák sajtóból), s „befejeződni" csak akkor fogunk, ha visszatérünk a daliás nagymorva időkbe, büszke és szép nevünkhöz, a „Sloven"-hez.

3.

Ekkép folyik fehát a nemzeteszmék csinosítása Közép-Európában. S hogy ez tulajdonképpen a történelem hozzácsinosítása a nemzeteszmékhez, sőt ha akarnám, nevezhetném akár történelemhamisításnak is? Ugyan kérem, nem mi hamisítjuk meg a történelmet, hanem a történelem, az erősek történelme hamisított meg minket, s mi most nem csinálunk egyebet, mint visszaállítjuk a természetes mivoltunkat. Az anomália az elmúlt időben, a történelemben is anomália, amit meg kell szüntetni.

Emlékszem, nemrég a számunka, szlovákiai magyarok számára nem a legjobb emlékezetű szlovák iskolaügyi miniszter azt nevezte megszüntetendő anomáliának, hogy *„a magyar nyelvben nehéz különbséget tenni az »uhorsky« (Hungarus) és »madarsky« (magyar) kifejezések között"*. Hogy az 1918 előtti Uhorskóra (Uhorsko a.m. Hungária) s az 1918 utáni Magyarországra mi, magyarok egyaránt azt mondjuk, hogy Magyarország, holott a kettő között a különbség nyilvánvaló, *„s ezt az anomáliát a magyar nyelvben minél előbb meg kell szüntetni"*.

emcsak a szlovák nyelvet kell tehát hozzácsinosítani a szlovák nemzeteszméhez, hanem a magyar nyelvet is. Sőt tulajdonképpen minden nyelvet. Mert például a német, a francia, sőt az orosz nyelv sem tesz különbséget az 1918 előtti és utáni Magyarország között. Az „anomál" német, francia és orosz honpolgár is csak azt tudja mondani egyikre is, másikra is, hogy Ungarn, Hongrie és Vengrija. Változtassuk meg tehát először a hagyományokat konzerváló nyelveket és neveket (természetesen a helyneveket is!), aztán a nyelvek használóit és a nevek viselőit. Hogy ne a hagyományokhoz, ne a makacs tényekhez, s ne az erkölcshöz kötődjenek; hogy alakíthatók legyenek. Egyszóval, hogy gátlástalanul lehessen őket manipulálni. A daliás nemzeteszmék jegyében.

Az anomál német, francia, orosz és magyar olvasó pedig nem tehet róla, hogy őt mindez erősen emlékezteti valamire. Mintha már hallott volna valamikor és valahol ilyen világcsinosító elképzeléseket szajkózni! Aztán a homlokára üt: Megvan! Úgy 1933 körül, Münchenben és Berlinben. Aztán sajnos itt, nálunk, Közép-Európában is. S a következményre már emlékeznünk sem kell. Azt mindnyájan fájdalmasan éljük még ma is. □

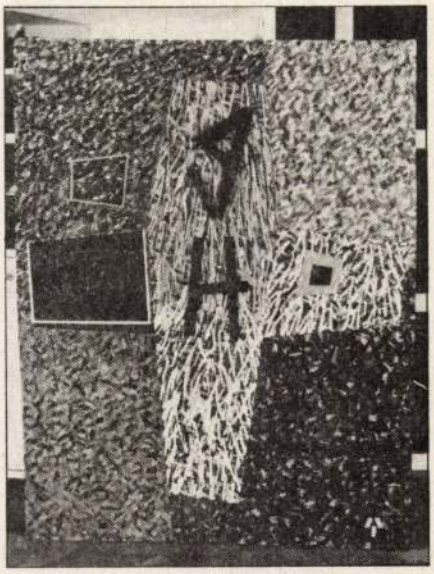

Aknay János: In memoriam 1986
Fotó: Miser István

Bónis Ferenc

Századunk zenéjének egyszemélyes „intézménye"

Paul Sacher 85. születésnapjára

egírta volna-e Bartók élete három nagy művét, a *Zenét* húros hangszerekre, ütőkre és cselesztára, a *Szonátát* két zongorára és ütőhangszerekre meg a vonószenekari *Divertimentót*, ha huszonöt évvel fiatalabb svájci karmester-kortársa, *Paul Sacher*, nem kéri fel rá és nem biztosítja az első megszólaltatás lehetőségét? A kérdés korántsem szónoki, mint ahogy a rá adandó válasz sem lehet egyszavas. Mert kétségtelen, hogy az a fojtogató magány-érzés, mely a Zene lassú tételéből feltör, a Divertimento lassú tételének katasztrófa-víziója, vagy a megmenekülés vágya, melyről mindhárom említett mű zárótétele énekel: a harmincas évek második felében ott munkált Bartók fantáziájában, és *valamilyen formában*, külső alkalomtól függetlenül is, zenévé kristályosult volna. De *milyen* formában? És *milyen* művekben? Tagadhatatlan tény: Sacher megbízatása hozzájárult ahhoz, hogy Bartók gondolatai konkrét formát öltsenek. S a karmester által alapított Bázeli Kamarazenekar - a BKO - léte és sajátos hangzáslehetősége szerepet játszott abban, hogy e művek (mármint a Zene és a Divertimento) azzá lehettek, amikké lettek.

E nagy művek életre-segítése egymagában elegendő lett volna ahhoz, hogy Paul Sacher neve bekerüljön a XX. század zenetörténetébe. Ő azonban Bartókért folytatott küzdelmét nem korlátozta a zeneszerző élet-idejére. Megszerezte a magyar mester fiatalkori *Hegedűversenyének* eredeti kéziratát és a mű bemutatásának jogát is. Ötven évvel a koncert keletkezése után, 1958-ban, nagy feltűnést keltve tárta a világ elé ezt a titokzatos sorsú művet, mely - ma már tudjuk - egyik fordító-pontja volt szerzője alkotói pályájának.

Ám Sacher nem csupán Bartókot inspirálta új művek írására és nem csak az ő műveit mutatta be. Néhány további név a neki ajánlott kompozíciók szerzőinek sorából: Pierre Boulez, Benjamin Britten, Alfredo Casella, Hans Werner Henze, Paul Hindemith, Arthur Honegger, Jacques Ibert, Ernst Krenek, Gianfrancesco Malipiero, Frank Martin, Bohuslav Martinu, Goffredo Petrassi, Richard Strauss, Igor Stravinsky, Michael Tippett, Veress Sándor. Századunk zenéjének tehát legalábbis minden második nagymestere kapcsolatba került Sacherral - e kapcsolat pedig új művekben és bemutatókban realizálódott.

Ha valaki Sacherhoz hasonló intenzitással él benne a kortási művészet áramában, talán nem egykönnyen tudatosítja, hogy napi munkája történelmi dokumentumok egész sorát: feljegyzendő és megőrizendő dokumentumok garmadáját hozza létre. Bizonyára ő maga sem volt ennek tudatában, amikor az ismeretlen régi muzsika és a még meg sem született új zene szolgálatára 1926-ban, húszévesen, létrehozta a Bázeli Kamarazenekart (melyet aztán hatvan éven át, 1986-ig irányított). Előbb-utóbb azonban - mivel érdeklődése kiterjedt a tudomány területére is - rá kellett döbbennie munkájának történeti távlataira. Ez a felismerés ébreszthette fel kéziratgyűjtő szenvedélyét.

Először az általa bemutatott művek eredeti kéziratát igyekezett megszerezni - már ezekből impozáns gyűjteményt teremtett. Gyűjtő körét utóbb kiterjesztette azokra a mesterekre is, akikkel nem állott személyes kapcsolatban. Majd még tovább lépett: hatalmas áldozattal megszerezte Stravinsky teljes szellemi hagyatékát és a Moldenhauer-féle amerikai Webern-archívum anyagát. Azzal, hogy e két európai művész kéziratait és egyéb dokumentumait Amerikából visszahozatta Európába: mérhetetlen szolgálatot tett kontinensünk tudományának. A Kodály-kutatást szintúgy lekötelezte: megszerezte a Psalmus Hungaricus partitúrájának és zongorakivonatának amerikai magángyűjteményben lappangó eredeti kéziratát. Azt a partitúra-tisztázatot, melyből Dohnányi Ernő, 1923 őszén, a budapesti ősbemutatót vezényelte, s amelyet utóbb a bécsi kiadó nyomdai kéziratként használt. E kézirat a harmincas évek végétől Amerikában volt - anélkül, hogy létéről, meglétéről és hollétéről a kutatásnak akárcsak sejtelme lett volna. Paul Sacher, jókora áldozattal, megvásárolta és Svájcba hozatta - majd hozzájárult, hogy a birtokába került kincs, magyar facsimile-kiadásban, a világ közkincsévé váljon. Nem csekély közösségi szellem mutatkozott meg ebben az egyetlen gesztusában is.

Szellemi kincstára végül is túlnőtt a magángyűjtemény keretein. Sacher tehát alapítványt létesített Bázelban azzal a feladattal, hogy az évtizedek alatt általa felhalmozott művelődéstörténeti értékek hozzáférhetőkké váljanak a nemzetközi tudomány számára. Ez az intézmény - a *Paul Sacher Stiftung* - 1986-ban, a muzsikus nyolcvanadik születésnapján nyílt meg, olyan kézirat-kiállítással, mely lázba hozta a világ minden zenebarátját. Händel-levéltől Bach-kantátáig, Haydn-szimfóniától Richard Strauss kései kéziratának munkapéldányáig, Bartók Zenéjének fogalmazványától Stravinsky Tavaszi áldozatának nyomdai kéziratáig minden látható volt itt eredetiben, amivel Paul Sacher, sokévtizedes felfedező útja során, kapcsolatba került.

Élete: jókora fejezet a XX. század zenetörténetéből. Érdemes, hogy a kultúra magyar hívei is megismerjék. □

tal: a csillagos ég fölöttem és az erkölcsi törvény bennem". Dürr antológiájában ugyanilyen szellemben nyilatkozik meg a többi mikrofizikus is: David Bohm, Niel Bohr, Max Born, Arthur Eddington, Albert Einstein, Werner Heisenberg, James Jeans, Pascual Jordan, Wolfgang Pauli, Erwin Schrödinger, Carl Friedrich von Weizsäcker. Milyen kár, hogy ebben Németh László nem tudott Tolsztoj és Gandhi követője lenni!

„szeresd ellenségedet!" az erőszakmentességet Gandhi a nagypolitikában szigorúan betartotta és társaival is betarttatta, s ezt e téren még senki nem próbálta ki. Talán csak előtte Asóka király. Miután megtért buddhistának. S hozzá még Gandhinak ez a sajátos antimachiavellizmusa még nagyon is hatásosnak bizonyult, mert végül is elérte célját, amit fegyverrel sohasem ért volna el: az angolok távozását Indiából. Persze ugyanakkor mestere volt a kompromisszumkeresésnek: mint ügyvédnek is legtöbb pere úgy végződött, hogy a peres feleket összebékítette. Bármennyire lefoglalta éjjelét-nappalát a nagypolitika, arra mindig szakított időt, hogy az általa alapított kisközösséggel, *asram*mal is törődjék: Dél-Afrikában, a Phoenix farmon a gyerekek oktatását vállalta, Indiában a Szajtjagrah-asramban a mezőgazdasági kommuna (magyarul: szövetkezet) ügyes-bajos dolgaival kísérletezett. És igazán boldognak ezekben a kisközösségekben érezte magát.

Valami ilyen kisközösségről álmodozott Németh László is. A húszas évek közepétől élénken figyelte Gandhi mozgalmának eseményeit. Asram-kísérleteit is jól ismerte. Jelzi ezt a *Cseresnyés* című darabja is, amely ugyanilyen kísérletről szól.

Gandhinak nem tulajdona az asram, nem is akar irányítójának fellépni. Ha valamiben dönteni kell, a tagok szavaznak. A lényeg az, hogy Gandhi asramja *vallásos közösség*, amelynek legfőbb célja az Istenséggel egyesülés. A földi boldogulás ennek van alárendelve. És Gandhi, mint *szellemi fórum* csak segít ennek a megvalósításában. És ez biztosítja az asram roppant sikerét és stabilitását. Németh László ateista idealizmusa nem tud elegendő energiát belepumpálni a cél megvalósításába.

Élete vége felé Németh László megálmodott még egy közösséget *Nagy család* című darabjával. A darab azt mutatja be, hogyan válik egy széteső kiscsaládból egy rokonszenvesen önzetlen anya körül egy nagyobb közösség, melynek célja a közös művelődés útján szerveződő önmegvalósítás. Itt a Happy ending hitelesnek látszik, hiszen hiteles sikerélményen alapul: Németh László hódmezővásárhelyi gimnáziumi tanári működésén, ahol az ő lebilincselő egyéniségével és zseniális komplex művelődéstörténeti módszerével sikerült lelkes, rajongó közösséggé varázsolni lányosztályait, amelyek teljesítményeikkel valósággal felülmúlták önmagukat. És sikerült bemutatni egy igazi szocialista közösséget, amelyben az élet célja: a másik ember szolgálata. Mert Németh László szocialista meggyőződésű volt. Annak is vallotta magát. Csakhogy ő a szocializmusban a lényeget látta meg: az emberszolgálatot, a nem kirívó életszínvonal-különbséget, az esélyegyenlőséget, erőszakmentességet. Így az ő „nagy családjában" tökéletes összhangban tud együttműködni a volt munkásmozgalmi, a volt apáca és a nagy tudós eszmélkedtető.

Németh László eszmélkedése nem volt hiábavaló. Minden elképzelése ma is időszerű és időszerű lesz a jövőben is. □

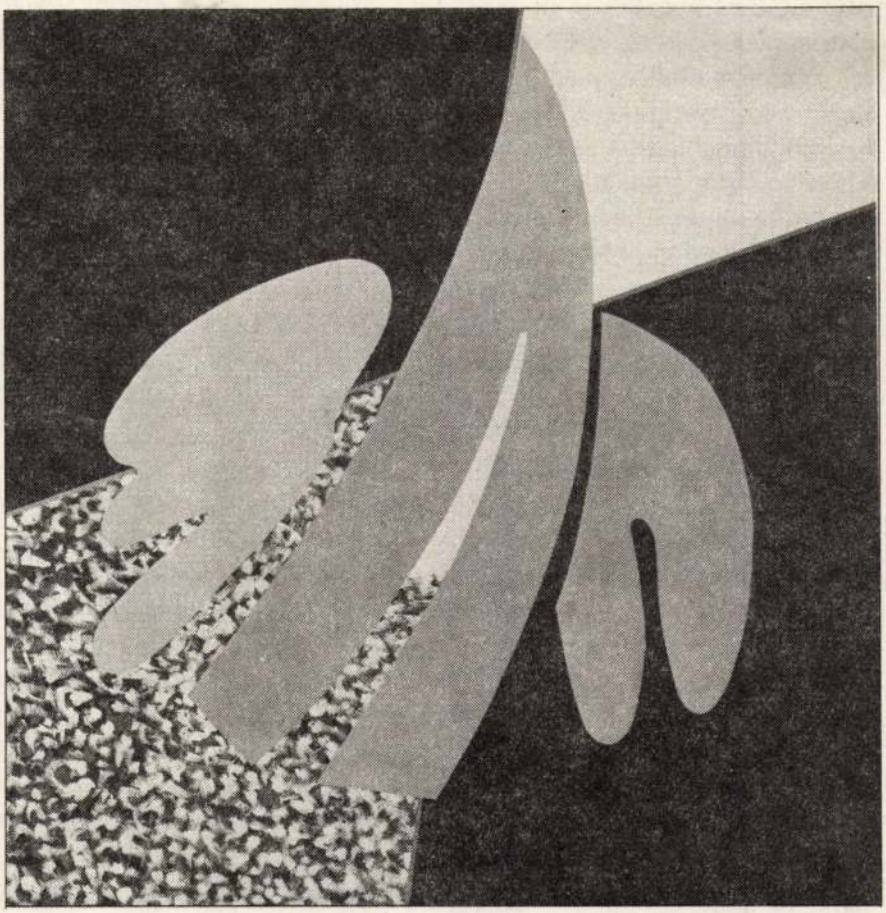

Aknay János: Angyal született (Diptichon 1.) Fotó: Miser István

Tőzsér Árpád

Nemzeteszmék csinosodása

1.

em tudhatjuk, az Európai Egyesült Államokban milyen sors vár majd a különböző nemzetformációkra, de az bizonyosnak látszik, hogy a jakobinus indulatú államnemzetek számára ez az Európa a bibliai tű foka lesz. Talán azért a lázas sietség néhány (főleg közép-európai) nép részéről: még addig eljutni a hőn áhított nemzetállamba (mert a sorrend mindig és mindenhol ez: először az államnemzet eszméje, aztán az államnemzet homogenitását zavaró kisebbségek beolvasztása, felszámolása, határon túlra gyűlölése stb., s végül a nemzetállam gyakorlata), szóval néhány közép-európai nép még addig el akar jutni a nemzetállam paradicsomába, míg a „tűfok" nem egzisztenicális kényszer a számára. Ezek a népek gyorsan kerítenek maguknak (a régi bevált receptek szerint) egy vonzó nemzeteszmét, ráállítanak néhány nagyhangú, erőszakos politikai pártot, s ha e pártok a politikai hatalom közelébe érnek, akkor már szabad az út a nemzetállam irányában.

2.

A szlovák sajtó nacionalista részét az utóbbi időben a szlovák nemzeteszme csinosítása foglalkoztatja. Például a „Slovák-Slovenka" (szlovák férfi-szlovák nő) népnévben rejlő furcsa kettősség feloldása.

Miről van szó tulajdonképpen?

Arról, hogy a „Slovák" kifejezés nyelvtanilag más stuktúrájú, mint a „Slovenka". A „Slovák" főnév szabályosan képzett nőnemű alakja a „Slovácka" lenne, s nem a „Slovenka". Csakhogy az ősibb szótőt, a nagymorva időkre utaló „Sloven" (szláv) alakot éppen a „Slovenka" hordja, a „Slovák" bizonyíthatóan későbbi fejlemény, s csak a 15. századtól dokumentálható. Ebből a tényből korábban sokan (például a neves cseh történész, Václav Chaloupecky) azt a következtetést vonták le, hogy szlovákságról tulajdonképpen csak a 15. századtól beszélhetünk. Akkor népesült be a mai Közép-Szlovákia addig csaknem lakatlan területe, s alakult ki - különböző szláv népelemekből - a mai szlovák nemzet őse. Nem célom e helyt e kérdést vitatni, inkább a nyelvi rébusz érdekel: mi magyarázza a „Slovák-Slovenka" furcsa alaki „disszimilációt"?

Nyomozásomhoz kiindulási pont talán az a nyelvi tény lehetne, hogy a „Slovák" főnév képzője, az „-ák", a cseh nyelvben sokkalta produktívabb, mint a szlovákban. (Ahová a cseh nyelvi úzus „-ák" képzőt rendel, ott a szlovák nyelvben általában „-iak" képző áll. Így például a cseh „zák, pesák"(diák, gyalogos) szlovákul „ziak, pešiak". A „Slovák" főnév eredetibb szlovák formája tehát tulajdonképpen a „Sloviak" lenne.) S ha ehhez hozzátesszük a történeti tényt, hogy a „Slovák" szó (hozzávetőlegesen már mai jelentéssel) Csehországból sokkal korábbról dokumentálható, mint a mai Szlovákia területéről, akkor igazat kell adnunk azoknak a történészeknek, akik a „Slovák" népnévben cseh kulturális hatást látnak. (Az érdekesség kedvéért jegyzem meg, hogy az első hazai szerző, aki a „Slovák" szót - „Zlovachko" formában - nyomtatásban először leírta, Thuróczy János volt, s talán nem egészen véletlen, hogy műve, a Chronika Hungarorum, szintén cseh-német környezetben, Brünben jelent meg.)

szlovákokra gyakorolt cseh kulturális hatás egyébként már a prágai Károly-egyetem megalapításával (1348) elkezdődött. A Carolinum hallgatói között kezdettől fogva sok volt a szlovák nyelvű, s ezek feltehetően hazatértük után, tehát már szlovák környezetben is úgy nevezték meg magukat, ahogyan azt cseh környezetben megszokták, tehát szlovákoknak. S így állhatott elő az a furcsa, felemás állapot, hogy a középkori Magyarország északi megyéiben élő szláv nép egyszerre két névvel is illette magát: az iskolázott, művelt réteg (elsősorban a papság és tanítóság) *szlovák* volt, a nép, a földművelők és kézművesek pedig „Slovén"-ek és „Slovenká"-k voltak. S mivel akkor a műveltség a férfiak kiváltsága volt, látszólag logikusnak tűnik, hogy a „Slovák" önmegnevezés elsősorban a férfilakosság körében terjedt el, a nőnemű megfelelője, a „Slovácka" ki sem ala-

élek, s inflációs veszteségeimet nincs kire továbbpasszolnom, talán több okom lenne a sopánkodásra. De még ha biztatna is, akkor is restellnék panaszkodni, hiszen tudom, milyen sokan élnek rosszabbul nálam. Mert nem okvetlenül azok vannak a legnagyobb bajban, akik a leghangosabban sírnak. Sőt: nekem az a félelmem, hogy ez a nagy hangoskodás épp azok szavát nyomja el, akik *valóban* nagy szükséget szenvednek, s akik *valóban* segítségre szorulnak!

égi lakótelepi ismerősömmel találkozom. A neves szabadelvű írót idézi rezignáltan: a régi meg az új rendszer között az a különbség, hogy régen egy nagy szarkupac volt, most pedig sok kicsi. Természetesen mindenkinek szíve joga, hogy nézetrendszere, meggyőződése, valamint gusztusa szerint értékelje a világot. (Manapság mintha legkevésbé azoknak járna ki ez a jog, akik nem hajlandók átadni magukat az általános kataszt-rófa-hangulatnak.) Szóval tiszteletben tartom a fenti plasztikus véleményt, de én a rendszerváltás kérdését más oldalról szemlélem. Számomra az a legfontosabb, hogy Magyarországnak az utóbbi félezer évben csak napokra vagy hónapokra adatott meg az, ami most itt - nehéz vajúdás közepette - megszületni készül: a nemzeti függetlenség, s vele együtt a fejlett világ nyomvonalán haladó társadalmi berendezkedés. Számomra az is nagyon fontos, hogy ez a kivételes lehetőség az egész kelet-közép-európai térségnek is megadatott. Egy olyan *történelmi horderejű* (nemzeti s egyúttal európai) ügyről van tehát szó, amelynek érdekében - fenntartva a kritika és az ellenőrzés jogát - hajlandó vagyok elviselni bizonyos kellemetlenségeket, sőt (mert tolerancia nélkül semmi nem megy) a minden oldalról megnyilatkozó emberi hibák és gyarlóságok bizonyos mértékét is. Mert nem szerencsés léket vágnunk azon a hajón, amelyen utazunk!

Sokszor gondolok arra, hogy mit tenne most nagyanyám, ha élne. Biztosan örülne, hogy kimennek az oroszok, akik a fiát - bár puskaport se szagolt - örökös fogságba hurcolták. Biztosan örülne annak is, hogy - bár vagyon nélkül - ismét az lehetne, ami volt: *polgár*. Valószínű továbbá, hogy egyre több egyszerű ételt főzne és visszaszokna a befőzésre. S miközben neki is egyre kevesebbre telne, másokat vigasztalna. És időnként talán álmodna egy hajóról...

Egy hajóról, amelyről mostanában én is többször álmodom. A hajónak az iránytűje mögé - mint gyermekkorom Verne-regényében - sunyi módon egy fejszefokot rejtettek, amitől az hamis irányt mutatott. Így a váltig ígérgetett pálmaligetes úticél helyett a hajó zord, jeges tájra sodródott. A hajósok végre észrevették és elhajították a baltát, s leváltották a hazug főtiszteket. Az iránytű azonban hiába mutatta immár a helyes irányt, a hajó beszorult a jégtáblák közé. A hajósok maguk közül választották az új tiszteket, akiknek eddig legfeljebb egy csónak, s nem egy egész hajó volt a kezükre bízva. Voltak olyan ambíciózus hajósok is, akiket ugyan nem választottak meg, de ők magukat - s csak magukat -tartották alkalmasnak a főtiszti rangokra. Ezek ahelyett, hogy jégtörő csákányt ragadtak volna, állandóan azt hajtogatták, hogy a hajó azért nem megy, mert a megválasztott vezetők lehorgonyozták. Amellett a fejsze vasa túl sokáig rejtőzött az iránytű mögött: nemcsak a delejes tűt téríthette el, hanem átmagnetizálta a hajón lévők agyát is. Voltak, akik elkezdték szétszedni a hajó deszkázatát, hogy maguknak kis tutajokat és sajkákat építsenek. Többeket a vízszivárgásos I. osztályú kabinokból át kellett telepíteni a II. osztályra, a II. osztályról sokakat pedig a fapados helyiségekbe. S hiába mondták nekik, hogyha együttes erővel sikerül betömni a réseket, újból előbbre rukkolhatnak - mindez nagy sírás-rívással járt. Mindenki a maga sérelmével volt elfoglalva s nem vették észre, hogy közben néhány gyengébb utas, a hajó peremén kapaszkodva, már-már a vízbe esik. Egyszerűen nem tudták megérteni, hogy itt már nem a kajütök milyensége a tét, hanem az, hogy *összeroppan-e a hajó bordázata*, vagy sikerül kiszabadulni a jég fogságából...

Ilyenkor szoktam fölriadni visszavisszatérő álmomból. Utolsó, féléber álomfoszlányként mindig mintha NAGYMAMÁT látnám, ahogy a hajó orrán áll és egy hosszú csáklyával terelgeti a jégtáblákat. □

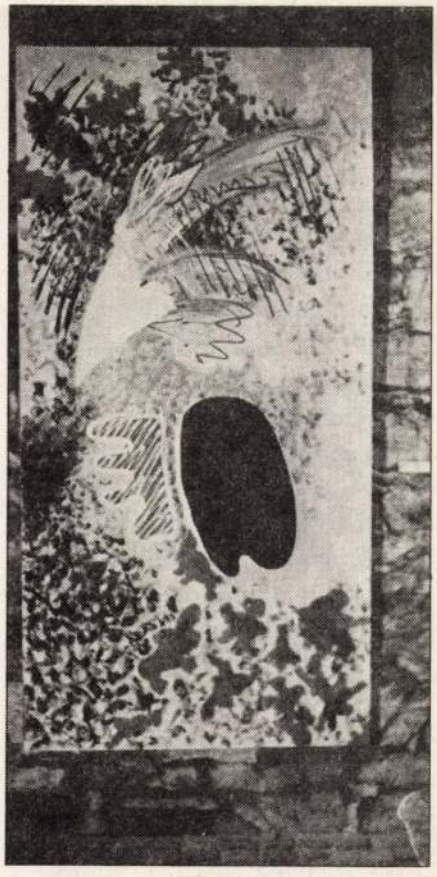

Aknay János: Nagy utazás
Fotó: Miser István

Jánosy István

Németh László példaképei

Tolsztoj a *Mi a vallás és mi a lényege* című tanulmányában a történelmi, nagy vallásokban felfedez egy közös alapot, melynek „tételei olyan mértékben jellemzőek az emberekre, hogy akik megismerik őket, azok úgy fogadják el, mint amit már régen ismernek és ami magától értetődő." (Tehát valami olyan szerepük van, mint az eüklidészi axiómáknak: bizonyítani nem lehet, mert evidensek és ezekből vezetődik le minden további tétel.) Aztán a következőkben foglalja össze a minden vallás számára közös alaptételeket (Az orosz vallásbölcselet virágkora Tolsztojtól Bergyajevig - Vigilia 1988., 57. old. - Baán István fordítása): „Van Isten, mindennek az elve: az emberben benne van ennek az isteni elvnek egy részecskéje, melyet életével csökkenthet vagy növelhet magában; ahhoz, hogy az ember növelje ezt az elvet, el kell fojtania szenvedélyeit, és növelnie kell magában a szeretetet, ennek eléréséhez a gyakorlati eszköz az, ha éppúgy bánsz másokkal, mint ahogy akarod, hogy veled bánjanak. Mindezek a tételek közösek a brahmánizmusban is, a zsidóságban is, a konfucianizmusban is, a kerszténységben is, a mohamedánizmusban is."

Eddig Tolsztoj. Mindehhez a következőket tenném hozzá:

Isten létezése evidencia. Az általunk megtapasztalt Mindenségben részek, részecskék vannak (mi is azok vagyunk!). Ha tehát vannak részek, akkor kell lennie egésznek is, ami értékrendben magasabb rendű, mint a részecskék. És ha minden részecske változásnak van alávetve, akkor kell lennie állandóságnak is: a tér-idővel szemben kell lennie tértelennek és időtlennek is. Ez Isten, persze nem transzcendensen extrapolálva a Mindenség fölé, és szembeállítva vele, mint azt a zsidókeresztény ortodoxia véli, hanem immanensen: a Mindenség bennefoglaltatik az Istenben: „Deus sive natura", „Minden mindenekben." Istentől származik az egész Mindenséget átfogó, egységes Rend, amelynek meglétét oly meggyőzően fedezi fel a természettudomány, de ez jelenti az *erkölcsi törvényt* is. Ennek beteljesítése: alapfeltétele minden emberi közösségi életnek, és ennek gyakorlati parancsa a Tolsztoj által is idézett „bánj úgy másokkal, mint ahogy akarod, hogy veled bánjanak". Ezt a mindent átfogó isteni Rendet nevezi a hindu *örök törvénynek* (Szanátana Dharma), amely a hinduizmus alapja.

Ezt mondja Tolsztoj: „az emberben benne van ennek az isteni elvnek részecskéje". Ez pontosan megfelel annak a hindu tanításnak, hogy az Istenség (Bráhman) egy szikrácskája benne lakozik minden emberben, ez az Átman, melynek érvényesülését életünkben erkölcsi tetteinkkel „növelhetjük vagy csökkenthetjük". Lényegében ugyanezt tartja Jézus és Szent Pál is, csak ők az Átmant Szentléleknek hívják. Funkciója ugyanaz.

Tolsztoj az erkölcsi alaptörvényt Jézus mondásával idézi: „bánj úgy másokkal, mint ahogy akarod, hogy veled bánjanak". Ez azt jelenti, hogy minden emberi kapcsolatnak az egyenlőségen és viszonosságon kell alapulnia. Ez persze kiegészül még számos erkölcsi maximával, mint a *Tízparancsolat*, a *Hegyi beszéd* és a hindu *Pancsa sila* és ezekből különösen az következik: „szeresd ellenségedet; jóval fizess az ártalomért; ne állj ellen a gonosznak, mert az erőszak erőszakot szül, viszont ne is alázkodjál meg előtte, hanem passzív ellenállásal érvényesítsd az erkölcsi igazságot."

sodálatos, hogy a különböző vallásoknál, melyek történelmükben, mitologémáikban és a dogmáikban annyira elütnek egymástól, ezek az erkölcsi alapelvek mennyire azonosak! Mikor Gandhi utazott valahová, minden állomáson tömeg sereglett össze, hogy őt lássa, hallhassa. Gandhi ilyenkor fel szokta olvasni a Hegyi beszédet. Mikor egyes ortodox hinduk szóvátették, miért nem a csodálatos indiai szent szövegekből olvas fel valamit, Gandhi azt felelte: „Nem ismerem a Hegyi beszédnél jobb és tömörebb összefoglalását a hindu erkölcstannak".

Máskülönben - mint mondtuk - ezek a világvallások élesen elütnek egymástól akár ha alapítóik élettörténetét nézzük - már amennyiben hiteles adatokból kiolvasható - vagy rítusait, mitologémáit vagy dogmáit. Ezeket Tolsztoj az igaz vallás lényegtelen akcidenciáinak tekinti, já-

Cselényi Béla

Megrepedt katedrális

(Gépbe fogalmazott sorok Pilinszky János halálának tizedik évfordulójára; 1921. XI. 27–1981 V. 27.)

Végigkocognak* *a betűfejek*
a fénymásolásra is alkalmas rostfelület
északi kietlenségén,
ahogy végigkocog ő is
feketére áztatott tükrén a szabadság
metropoliszainak –
irhaként viselt katedrálisával,
ahonnan kételyre nyitott gótikája
finoman elszipkázta a tömjént.
Önbibáján kívül születik fehérnek az Afrika-kutató,
így a Nagy Fehér Gömb fényének
egyedül üdvözítő voltával
sosem foglalkozott;
protestánssá roppant benne
a roppant katedrális.
Kétely nélkül
nem otthon az otthon,
nem fal a fal,
nem lakás a lakás;
ahogyan a kisded eljátszik, a vakolat
barnás foltjaiba nyájakat, seregeket látva,
s ahogyan az aggastyán sem mond le
a mennyezet Leonardo-repedéseiről.
A Filmgyárban ott áll
maga a Világosító,
váteszköpeny helyett
számtantanárok pulóverében,
s egyre csak azt hajtogatja,
egyre hevesebben,
hogy nem ő a Rendező,
hogy mindnyájan világosítók vagyunk.
És maszkmester is ő,
aki miatt Sheryl Sutton sosem fog megőszülni,
olyan bizonyossággal nem,
ahogy nem dohosodik meg a dokkmunkások
Szabadság-szobra.
A máglya tovább él a pillanat trónusán
rezzenéstelen nyilvánvalósággal.
Mint tűzoltó, aki nem feledkezik meg
az ivóvíz egy másik rendeltetéséről,
szerelmesek dühét csepegteti
a sátán serlegébe.
Kocog tehát a metropoliszok
feketére áztatott tükrén valaki,
mondjuk számtantanár,
aztán a nikotin, magát égszínkéknek valló,
voltaképpen dohánybarna füstje
ereibe lopja a 'hetvenes éveket is,
de mielőtt szívéig jutna,
csomóvá ugrik össze benne
a barna bőrű, bolyhos szabadság

Budapest, 1991. IV. 6-8.

A kiemelt szavak vagy mondatrészek követik Pilinszky publikált szavait, kifejezéseit, illetve, (egyízben) egy sajátságosan alkalmazott mondatszerkezeti sémát, amely nem tekinthető idézetnek csak átvételnek.

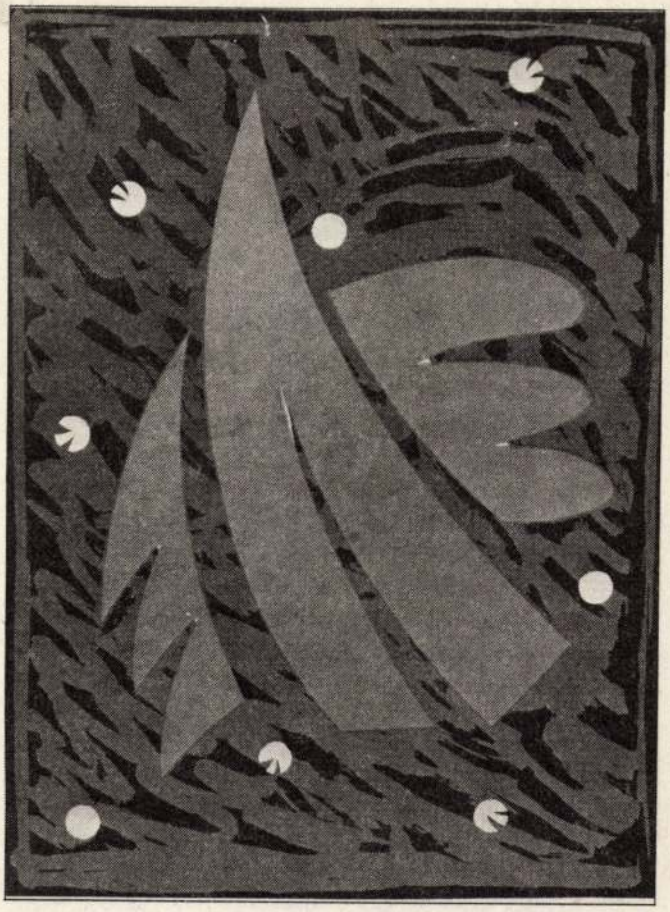

Aknay János: Angyal születik. Fotó: Miser István

Ez legyen az irgalmasságod, bár az irgalmadat nem érdemlem meg.

Emlékszel, hogy 1955 telén, a pesti Műcsarnokban, egy szoborkiállításon azt mondtad a legjobb darabra, egy márványtorzóra: kár érte, mennyivel szebb volna, ha teljes volna? Emlékszel? De hát az a torzó torzónak volt teljes!

Magammal példálózom. Én így vagyok teljes, ahogy vagyok. Ha valaki ki akarná egészíteni a hiányaimat, elrontana, elpusztítana.

Kedves Erzsébet!

Bízzál a Te istenedben, és az az isten oltalmazzon Téged. „Most és mindörökké, ámen!" (Valaha én is tanultam hittant.)

Géza

1990. október 25. □

Kiss Dénes

Háború

Isten célzókészüléke
rám irányul –
A képemet betáplálták
roppant űri fegyverébe
Rám irányul
Rám irányul ezer éve

Ezer éve rám irányul
Isten célzókészüléke
Ezer éve nincs már béke
milliószor irányult rám
Isten célzókészüléke

Így emlékeztet az ember
az Úristen kezdetére!
Homlokomra és szívemre
irányul rá ezer éve
ezerszer is ezer éve
Isten célzókészüléke!

Pardi Anna

Mert sok világ szálkája vagy

Mert látta azt,
hogy sem hús, sem lélek nem tartja
meg,
s egy percre sem vasból való
törvényeit.
S kutya vonít a téli kapunál.
(William Blake)

S kutya vonít a téli kapunál,
s vonításából lesz a rügy meg a virág,
a lenge felhők, vezeklő devianciák,
vonításából lesznek a sebet forgalmazó
benti égitestek; csuromvérben futamodva
érted és nem érted.

Mert sok világ szálkája vagy,
fronttá törődj, nyílt, nyitottá, legnyitottabbá,
feladott hajnalon, eljátszott eklogán,
mert sok világ szálkája vagy,
számrendszeri elnökként egyensúlyozz
két Júdás közt az alantas nullán,
hetesével az átkok, egyesével az imák
dulta, hullta gerendán.

Mi az ára a tapasztalatoknak? Kapható
egy dalért? Nem. *Téli kapu vonít*
a kutyánál, s elbírja minden elhagyatottságát,
s hogy mindig erőt vesznek rajta a pokol kapui.

SOMOGYI GYÖRGY festőművész
/ Karcag, 1946./
Szigetszentmiklós, Kazinczy köz 6. 2310.
1984-ben diplomázott a Budapesti Képzőművészeti Főiskolán. Gyakorló rajzpedagógus. Az INSULA Csoport alapító tagja, a „PATAK" Művésztelep organizátora, vezetője. Hosszú ideig Pest környékén mint rajz szaktanácsadó működött. Mai napig is számos diák-képzőművészeti tábor szervezője, tanára.

DR. HANN FERENC
művészettörténész
/ Nagybánya, 1944./
Szentendre, Szentlászlói u. 86. 2000.
Tel.: 06-16-310-244; Fax: 06-16-310-790
A szentendrei Ferenczy Múzeum tudományos titkára.
A Jászberényi Tanítóképző Főiskola után a szegedi József Attila Tudományegyetemen diplomázott 1971-ben.
1992-93-ban a hágai /Hollandia/ Képzőművészeti Főiskolán tartott előadásokat, mint vendégprofesszor.
12 kötete jelent meg; 17 országban publikált kisebb-nagyobb művészettörténeti írásokat. Jelenleg francia ösztöndíjasként a századelő magyar-francia képzőművészeti kapcsolatait kutatja Párizsban.

A művésztelep létrejöttét támogatták:

Tóth János, SZIGETHÚS BT.

Palásti István, PALÁSTI ÉS TÁRSA

Zenner Hungária
Kereskedelmi és Gyártó Kft.

Henczi és Társa Ingatlanközvetítő és
Vagyonértékelő BT.

Császár József, Vízügyi főtanácsos

Császárné, Fekete Mariann

Taksony, Polgármesteri Hivatal

Városi Könyvtár, Szigetszentmiklós

Szántó Lajosné

Pátczai Istvánné

Péter Gyula

*

Tip: BI '94

A „PATAK" MŰVÉSZTELEP KIÁLLÍTÁSA

AKNAY JÁNOS

GUBIS MIHÁLY

PUHA FERENC

SOMOGYI GYÖRGY

DR. HANN FERENC

COMENIUS TANÍTÓKÉPZŐ FŐISKOLA
SÁROSPATAK, 1994. IX. 17 - X. 13.

A „PATAK" Művésztelep alapító okmányát négy művész és egy művészettörténész fogalmazta meg 1994 nyarán, Somogyi György festőművész műtermében Szigetszentmiklóson, közel Budapesthez, a Csepel-sziget derekán.

Az alapítók az INSULA csoport és a nagy múltú, szentendrei Vajda Lajos Stúdió tagjai, akik egymással szorosabb, vagy lazább baráti kapcsolatban állnak. A képzőművészetet etikus cselekedetnek tekintik, melyet a szakmai színvonal hitelesít.

A „PATAK" Művésztelep tagjai a stilusdivatoktól független szuverén művészi gondolat szellemében kívánnak dolgozni, ahogyan ezt lassan két évtizedes művészi pályájuk során mindig is tették.

A pályaképek meglehetősen eltérőek. Jelentős performance művész, lírai konstruktív, organikus-geometrikus és lírai absztrakt festő is fellelhető soraikban, azonban valamennyien úgy gondolják, hogy progreszszív művészek, akik nem lemásolni, hanem teremteni szeretnének. Ilyen formán átlépik a formális kategóriák határát, bizonyítva egyúttal, hogy csak jó és kommersz művészet, hiteles és hiteltelen művészet, magas érték és merkantil értéktelenség az amiről beszélni érdemes.

A „PATAK" Művésztelep tagjainak zöme gyakorló /vagy alkalmi/ pedagógus. Praxisuk a falusi, kisvárosi általános iskoláktól, honi nemzetközi művésztelepektől európai egyetemekig terjed.

Csupán a véletlen hozta, hogy a Japánban, Svédországban, Németországban, Görögországban, Olaszországban, Franciaországban és másutt bemutatkozott művészközösség művészetet pártoló magánemberek jóvoltából egy Sárospataktól néhány kilométerre lévő tanyán /Dorkótanya/ talált nyári otthonra, ahol a közeli jövőben remélhetően fontos művek születnek majd.

*

A „PATAK" Művésztelep tagjai:

AKNAY JÁNOS festőművész
/ Nyíregyháza, 1949./
Szentendre, Álmos u. 2. 2000.
Tel.: 06-26-316-001
A szentendrei Vajda Lajos Stúdió alapító tagja /1972/.
1971-től kiállító művész.
1975-1994-ig a Zebegényi Szőnyi István Képzőművészeti Szabadiskola festőtanára volt.
1987-1994-ig a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének Pest megyei művészeti titkára.
1986-tól tagja az ART.ÉRIA alkotóközösségnek Szentendrén.

GUBIS MIHÁLY festőművész
/ Békéscsaba, 1948./
Békéscsaba, Irányi D. u. 4. 5600.
Tel.: 06-66-447-643
Autodidakta festő és grafikus. Alkalmazott grafikai munkája is jelentős.
1980-tól vesz részt a szentendrei Vajda Lajos Stúdió munkájában.
Határainkon túl is jól ismert performer.

PUHA FERENC festőművész
/ Szigetcsép, 1951./
Szigetszentmiklós, Bajcsy-Zs. u. 39. 2310.
1988-ban diplomázott a Budapesti Képzőművészeti Főiskolán.
Hosszabb ideig rajztanárként működött; jelenleg „szabadúszó".
Alapító tagja az INSULA /=Sziget/ csoportnak.
Alkalmazott grafikusként, illusztrátorként is ismert.

Abnay Jain

AZ ATLANTIS GALÉRIA
MEGHÍVJA ÖNT
"ATLANTIS II.- SZENTENDRE" KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1993. MÁRCIUS 25-ÉN DÉLUTÁN 6 ÓRÁRA
Megnyitja:
"Happy Dead Band"

*

A tárlat megtekinthető 1993. március 26-tól május 26-ig
Atlantis Galéria, Budapest, Váci út 156.

KIÁLLÍTÓ MŰVÉSZEK

Aknay János
Bereznai Péter
Bukta Imre
Gaál József
Jovián György
Kalmár István
KENTAUR
Kótai Tamás
Krizbai Sándor
fe Lugossy László
Lukács Tibor
Magyar Gábor
Márkus Péter
Nagy Árpád
Orbán Attila
Pacsika Rudolf
Pirk László
Regős István
Rényi Krisztina
Sinkó István
Stefanovits Péter
Szirtes János
Szurcsik József
Vincze Ottó
Wahorn András
ef Zámbó István

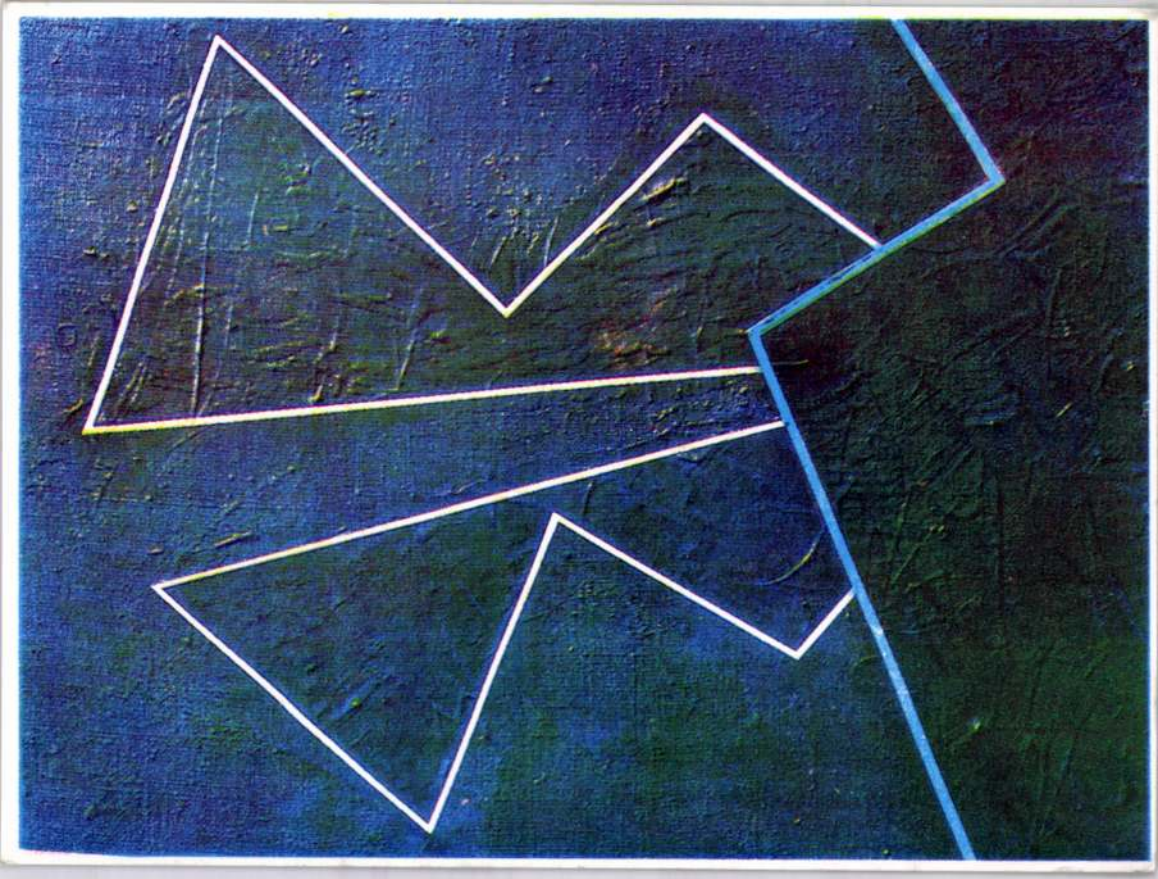

art•éria galéria
SZENTENDRE
Városház tér 1.
HUNGARY-2000
tel: 26-10-111

Aknay János 2000 Szentendre, Álmos u. 2. Tel.: (26) 316-001

János AKNAY (1949)

A látogató 1993 / The Visitor

105x80 cm acryl, canvas

Fotó: Halper János

garanciavállalás a folyósított hitel lejáratáig, legfeljebb azonban 1993. december 31-ig terjedhet.

Közvetlen állami támogatás

– Közvetlen állami támogatás segíti a kukorica és a tavaszi vetésű kalászos gabonák vetéséhez szükséges jó minőségű vetőmag, műtrágya, növényvédő és gyomirtó szerek, továbbá a gépi munkák elvégzéséhez nélkülözhetetlen gázolaj beszerzését. Vetéshez igénybe vett gépimunka-szolgáltatás (bérmunka) e tekintetben gázolajbeszerzésnek minősül.

A támogatás mértéke a beszerzésről szóló – áfa nélkül számított – számlaérték, legfeljebb azonban hektáronként 1.500 forint. A támogatást a vásárlásról szóló számlák és a vetés megtörténtét a területileg illetékes Földművelésügyi Hivatal által igazoló okmányok birtokában lehet igényelni.

– A főbb termékek felvásárlását elősegítő kedvezményes kamatozású hitelek.

A preferencia célja, hogy a mezőgazdasági termelő a lehető legrövidebb határidőn belül hozzájuthasson a megtermelt termék ellenértékéhez. Ezért a legnagyobb volumenű termékeket (kalászos gabonák, kukorica, cukorrépa, burgonya és az olajos növények) a legkritikusabb időszakban felvásárló szervezetek az ilyen célra felhasznált hitel után 10 százalékpontos kamattámogatásban részesülnek. A támogatás feltétele, hogy a felvásárló a rendeletben előírt határidőn belül a termék ellenértékét maradéktalanul kiegyenlíti. A kamatkedvezmények 1994. július 31-ig vehetők igénybe (az 1993. január 30-ig felvett hiteleknél 1993. július 31-ig).

Gázolaj-támogatás

A rendelet hatálya alá tartozó mezőgazdasági termelő, amennyiben külterületen szántó-, kert-, szőlő-, gyümölcsös és gyepművelési ágban földet használ és a föld megmunkálásához gázolajat vásárol, használ fel, támogatásra jogosult.

Támogatásként a ténylegesen vásárolt – legfeljebb azonban a megművelt földterület 1 hektárjára meghatározott (művelési ág szerint: szántó 90 l/ha; kert, gyümölcs, szőlő 200 l/ha; gyep 12 l/ha) kedvezményezett – gázolajmennyiség és a mindenkori fogyasztási adó- (ma 22 Ft/l) mérték szorzatának 33 százaléka vehető figyelembe. A támogatás munkafázisonként külön-külön, vagy egy összegben is igénybe vehető.

Gépi munka (szolgáltatás, bérmunka) igénybevétele esetén az egyes munkafázisokhoz felhasznált gázolaj is meghatározott mértékig gázolajbeszerzésnek, azaz -felhasználásnak minősül.

A támogatás igénylésére a földhasználó az esetben jogosult, ha a gázolajvásárlást vagy a gépi munka elvégzését számlával igazolja, illetve az elvégzett munkát a területileg illetékes Földművelésügyi Hivatallal igazoltatja.

A támogatások a munka elvégzését követő hó 15. napjától igényelhetők a 232-90190-5526 számú „Adóelszámolási Iroda Agrárpiaci Támogatás" nevű folyósítási számlájáról.

történetét ismertette.

A századdal közel egyidős gyár fennállása alatt szinte „állatorvosi lova" volt az ágazat iparpolitikai koncepciójának. A trösztösítés időszakában nem kerülhette el a központi irányítást. Amikor viszont fejlesztésre lett volna szükség, a győrieknek már nem jutott pénz. A központosítást törvényszerűen a decentralizálás követte, és a kekszgyárat amolyan „ötödik kerékként" hol a cukor-, hol a malomiparra akarták testálni. Szerencséjükre az 1981-es újév elhozta számukra a függetlenséget. Ez az első önálló év végén már a Kiváló Gyár-cím elnyerését, majd kétévenként újabb terület fejlesztését, beruházásokat, okos gazdálkodást jelentett. A rendszerváltás után a vezetés számára nyilvánvalóvá vált – elkerülendő, hogy a tőkeerős multik lesöpörjék a porondról a gyárat –, lépni kell. A gyár választott magának partnert, és úgy tűnik, hogy az 1991-ben létrejött házasság a 84 százalékos részesedést magáénak mondható *United Biscuits-cel* egy új, felfelé ívelő pályát jelölt ki.

nedzsment és marketingstratégia. S amit manapság kevés munkahely engedhet meg magának: a kekszgyári dolgozók 1992. évi munkájuk nyomán 5 százalékos nyereségrészesedésben részesültek, ami a dolgozók egy részénél 2 havi bér kifizetését jelentette.

A gyárlátogatás és kötetlen beszélgetés során a Győri Ifjúsági Kamara tagjai minderről személyesen is meggyőződhettek. Az új termék bevezetésétől a humán erőforrás-politikáig minden területet érintettek a fiatalok kérdései.

És hogy mi volt az igazgató, Halbritter Mátyás üzenete a fiatal menedzsereknek? Szerezzenek nyelvtudást, külföldi képzési ismereteket, nemzetközi tapasztalatokat vezetői gyakorlatuk során, hiszen csak ezekkel felvértezve válhatnak képessé az európaiba integrálódó magyar gazdasági folyamatok irányítására. S ehhez a Győri Keksz Kft. nemcsak szavakkal mutatott utat, hanem mint a Business Assistance Iroda alapítóinak egyike, pénzt is fektet az üzleti ismeretek átadásába.

Dönczö Zoltán

szontadatainkat megkapták kompletten, számítógépes lemezen. Hasonló eset ezután már nem fordult elő. Nem véletlenül: a maga nemében az egyik csúcsnak számító Apple Macintosh-géppel dolgozunk, speciális építésztervezői – Archi-CAD – programmal.

A Győr első gmk.-jaként indult társaság ma már olyan jelentős referenciákat mondhat magáénak, mint a nemrég elkészült *zalaszántói buddhista szentély*, sztupa. Közelgő, májusi avatása nagy nap lesz a buddhista egyház életében. Európa jelenleg legnagyobb ilyen szentélyét adhatják át rendeltetésének. Előre ugyan nem szokták közölni, de nagy valószínűséggel eljön az avatásra a dalai láma is. A szentély a más vallású magyarok számára sem lesz haszontalan. A közeli Hévízre már eddig is sok dél-koreai vendég érkezett fürdőkúrára, ezután pedig még többet várnak.

A sztupa, mint kuriózum mellett nem feledkezhetünk el róla, hogy a comfortosoknak nagyon jó a kapcsolata a magyarországi történelmi egyházakkal. Az evangélikusoknak *szeretetházat* terveztek, köztemetőhöz, mint a megyeszékhely zöldmezős beruházásához kapcsolódó elképzeléseket is: a krematóriumot, vagy az első hallásra kissé morbidnak tűnő, de a fővárosban és Szegeden már megvalósított úgynevezett „hamubemosásos" temetkezési módszert.

Megmutatják a *győri Marcalváros két részét összekötő aluljáró bővítésének terveit.* A jövő évi átadásra szánt építményre a 82-es és 83-as főutak itt húzódó közös kivezető szakasza miatt lesz szükség. A süllyesztett térszinten nyugati mintára üzlethelyiségek lesznek, továbbá, a vadkeleti hajtások nyesegetésére, egy állandó ügyeletet tartó rendőriroda.

– Templom, Chips-üzem, kórház, pékség, temető: a legváltozatosabb területekre, a legkülönfélébb szakmákba belekóstoltunk már – ecseteli Ráskai Péter. *– Minden alkalommal egy kicsit papnak, mérnöknek, orvosnak-betegnek, péknek is kell lennünk. Ebben a szakmában ez a legnehezebb, de egyúttal ettől lesz olyan csodálatos.*

CS. E.

A lipóti szövetkezetnél megkezdték a cukorrépa vetését. 110 hektáron a hét végére végeztek a munkával.

A kisvállalkozások finanszírozásáról

A Kisalföldi Vállalkozásfejlesztési Alapítvány, az Északdunántúli Kereskedelmi és Iparkamara valamint a Magánvállalkozásokat Fejlesztő Központ szervezésében kétnapos tréning lesz Győrött. A téma a kisvállalkozások finanszírozása. Főelőadó: dr. William K. Holstein a New-York Állami Egyetemről. További előadók a Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetem, az Országos Kisvállalkozás-fejlesztési Iroda és az OTP Bank szakemberei. (A tréningen egyébként bemutatkoznak a megyében működő bankok is.)

A tréning helye a győri Széchenyi István Főiskola tanácsterme, időpontja április 22–23.

Jelentkezni április 20-ig még lehet a Kisalföldi Business Assistance győri irodájában (Czuczor u. 30, telefon: 16-188.) illetve a kapuvári irodánál (Kossuth u. 13., telefon: 97/42-823.)

mutató aktualitását korunk bizonytalansága adja, amit nyilvánvalóan az a tény táplál, hogy az igazi demokrácia először az emberi fejekben születik meg. Feltétele a megfelelő önismeret és tolerancia. Önmagunkat kell tudni elfogadni ahhoz, hogy partnerünk igazán a társunk lehessen, hogy haverunk a barátunk lehessen. Így a társadalomban nem szerepeket játszunk különböző szinteken, különböző leosztásban, hanem reális önmegvalósítási igénnyel tudjuk élni a mindennapokat. Ez a rendezési aspektus cseng ki az előadásból súlypontozódva férfi és nő kapcsolatára, a házasságra.

Két barát a főszereplő. Több mint hetven bevetést megért anyagi érdekből nősült (a feleséget *Sztárek Andrea* alakítja), de most már ez sem érdekli, mert a katonaság óta mindenben csalódott. Nem tudja elfogadni a társadalmi normativákat, szűknek érzi a kereteket. Sérült személyisége, öntörvényűsége hajtja. Felesége elhagyta. Egyedül maradt arra a karácsony estére, amikor egykori katonatársa *(Csankó Zoltán)* nászútra érkezik házukba. Előzőleg évekig idegosztályon kezelték. Feleségét (Román Judit) is itt ismerte meg, mint gyakorlaton levő ápolónőt.

Ezen a karácsony estén négy ember szembesül önmagával, érzelmeivel, illúzióival és a realitással. Tragikomikus végletekig növekvő feszültségekrepet. Rácsodálkozásai az emberi kapcsolatokra, négyük életére, hitelesek. Sztárek Andrea markáns felnőtt, kompromisszumokat kötni tudó egyéniséget formál meg. Konfliktusaik annyira hitelesek, hogy játékuk az előadás végére szinte „lesepri" a karácsonyi díszleteket.

A színpad díszletét is a rendező, Valló Péter tervezte. Tökéletes tükre korunk gyökértelenségének. „Aranyos házikó", ami a város Tető-pontján épült. Barlang van alatta, így szemünk láttára süllyed. Fölötte, mellette reménytelenül és hidegen kék semmi. Nincs külső kapaszkodó. Csak a belső nyitottság reménye ahhoz, hogy „majd összeszoknak".

(Belényessy)

Olvasónk álláspontja

„Egymásba fogódzva"

Valóban szükség van rá, hiszen ahányan vagyunk, annyifélék... Így szép, így emberi, még ha sokszor embertelenül nehéz is. Meg kell egymást szokni!

„Tennessee Williams fanyar komédiája" alkalmas arra, hogy mi is összeszokjunk a színházzal. Akik már többet éltünk, bizony találkoztunk a családi élet kisebb-nagyobb összeütközéseivel, akik meg kevesebbet...? Ők látják a szülők gondjait, és félő, hogy saját sorsuk sem lesz gond nélküli.

A közönség ezt a színházat már örömmel, bár a szót nem szeretem, haszonnal nézheti. Egy icipicit ugyan vontatott a dolog, de talán azért, mert már „megszoktuk", hogy a mai filmekben, sőt a színházban is, állandóan „történik valami". Sajnos már gyermekeink is erre hangolódtak. A mesefilmekben is a rohangálás, csapkodás, egyfolytában akció... A belső történések nem olyan látványosak, de bizony sokkal fontosabbak lehetnek. Egy japán színész például szinte mozdulatlan állapotban – érzelmi úton – képes a szívritmusát a lehetséges maximum közelébe emelni.

Az élet két legfontosabb területe a családi élet és a hivatás. Ez a darab az első válságról szól, megrendítően – mondják – néhol harsányan, de igazan. A színészi alakításokat dicsérni lehet, bizony ilyenek vagyunk, illetve lehetünk. Meg kell járnunk a lélek mélységeit ahhoz, hogy a magasba jutva érezni tudjuk a különbséget. Mindegyikre van példa a darabban. Az örvendetes az, hogy a lelki nagyságot is láthatjuk, a mélységre úgyis sokkal több a példa.

Öröm, hogy lehetőséget villant fel a szerző, a rendező és így az előadás emberek – házastársak – egymás kölcsönös elfogadására ebben a világban, amikor a válás tűnik az egyetlen megoldásnak. „... ha egymásba fogódznak" – írja a műsorismertető. Még hozzáteszem, ha közös Urunk kezét fogják mindketten.

Dr. Lampérth Gyula

hatják meg az érdeklődők. A zenekar tagjai – *Szabó Miklós, Tauber Ferenc, Tóth András* és *Kiss Zsuzsa* – ezúttal is megzenésített verseket adnak elő.

Aknay János alkotásai Nagycenken

A nagycenki „Horváth és Lukács" Galériában vasárnap délelőtt 11 órakor *Aknay János* festőművész kiállításának megnyitójára kerül sor.

Aknay János 1949-ben Nyíregyházán született. Tanulmányait a budapesti képzőművészeti gimnáziumban végezte el. Alapító tagja a szentendrei Vajda Lajos Stúdiónak, a Szentendrei Grafikai Műhelynek, az Art'éria Galériának. Tagja a Magyar Köztársaság Művészeti Alapjának, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének, a Sokszorosító Grafikai Világszövetségnek. Jelenleg a zebegényi Szabadiskola festőtanára.

Aknay János nagycenki kiállítását – amelyet a Magyar Hitel Bank „Művészeti Alapítványa" is támogat – Hann Ferenc művészettörténész nyitja meg.

Előadás az orsolyitáknál

„A művészet és a kereszténység"

Ma délután 2 órától a soproni orsolyita kollégium dísztermében – a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége helyi csoportjának szervezésében – *dr. Takács Imre* művészettörténész tart előadást „A művészet és a kereszténység, a képfelfogás módja" címmel. A szervezők minden érdeklődőt szeretettel várnak.

S. Kárpáti György fotói

Holnap délelőtt 10 órakor a Hotel Sopron kisgalériájában nyílik meg *S. Kárpáti György* fotókiállítása. A tárlat május 10-ig – hétfő kivételével – naponta 14-től 18 óráig látható.

Történelem szabadegyetem

Megváltoztak az időpontok

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat által középiskolások számára szervezett történelem szabadegyetemének utolsó két előadására az előzetesen kiadottól eltérő időpontban kerül sor.

Április 19-én (hétfőn) délután 5 órától a TIT soproni székházában Vígh Károly professzor, az 56-os intézet munkatársa „Egy világrendszer válsága I." címmel tart előadást.

Az utolsó előadásra április 22-én (csütörtökön) kerül sor. Az előadó: Litván György történész, az 56-os intézet igazgatója. Az előadás címe: „Egy világrendszer válsága II."

Kisalföld 1993. ápr. 17

A soproni tévé mai műsora

A Soproni Városi Televízió mai műsorában az önkormányzat április 13-i üléséről láthatunk részleteket, amelyben – többek között – szó lesz az SVSE női kosárlabdacsapat jutalmazásáról, a közoktatási alapról, középiskolai osztályok indításáról, a taxikontingensről, sporttámogatások odaítéléséről valamint a soproni kerékpárútról. A városi televízió műsora délután 3 órakor kezdődik (az Ibolya úton fél 4-kor), az ismétlésre hétfőn este 6 órakor (az Ibolya úton fél 7-kor) kerül sor. A SVTV a műsorváltoztatás jogát fenntartja.

AKNAY János

Gongszóval jön a meglepetés

Szálka és Dobozos adja a ritmust

Március óta új tulajdonosa van a győri Toro diszkónak. *Zsidi Csaba* 25 éves fiatalember, ám így is kilóg a sorból, hiszen jóval „korosabb" az ott megszokott vendégkörnél.

– Szeretnénk, ha egy időben kétezer-ötszázan szórakozhatnának a diszkóban, s egyben az „idősebbek" is találnának rá lehetőséget nálunk – kezdi *Zsidi Csaba*. – Éppen ezért az igényesebb közönség kiszolgálására exkluzív sörözö-ételbár készül, melynek részeként ötszáz négyzetméteres zárt terasz várja majd a vendégeket. Várhatóan június végére fejeződik be az átépítés. Az új arculathoz tartozik a belső dekoráció kialakítása is – ezen már dolgoznak a reklámirodák –, valamint egy nagy teljesítményű füstgép beállítása és a fénytechnika javítása.

– Szálka és Dobozos – a két kedvelt lemezlovas – várja továbbra is a vendégeket, akiknek meglepetéssel is szolgálunk – folytatja a tulajdonos. – Ha megszólal a gong, esténként indul az egyet fizet, kettőt kap akció. Ezentúl is fellépnek sztárvendégek, de bemutatkozási lehetőséget adunk kezdő zenekaroknak is. Ha reményeink beválnak, egyszer majd a Kisalföld emeletes autóbusza szállítja a Toróba a vendégeinket...

P. Gy.

Sikeres a „házimozi"

Nem a szándékon múlik a hálózatfejlesztés

A szerkesztőségünkhöz érkezett telefonhívásokból is úgy tapasztaltuk az elmúlt napokban, élénk az érdeklődés a megyeszékhelyen a televíziós „házimozi", a HBO iránt. Letelt az a tizenegy nap, amig a Győri Kábeltévé Kft. kódolatlanul adta a programot, hétfőtől már csak az tudja nézni, aki „jegyet váltott", azaz előfizetett. *Bercsényi Péter* ügyvezető igazgatótól a tapasztalatokról érdeklődtünk, s továbbítottunk néhány gyakori olvasói kérdést is.

Több, mint háromezer előfizetője van már (ilyen rövid idő alatt is) Győrben a HBO-nak, tudtuk meg. Továbbra is nagy az érdeklődés, emellett – a telefonhívásokból is kiderül – a hirdetések, tájékoztatók ellenére „információs hiányosságok" vannak. Nyúlon, Écsen, Pannonhalmán és más községekben például hiába várják, hogy parabolaantennájukkal fogni tudják a HBO-t. Ez nem éterbe sugárzott, hanem kábelhálózaton videóról leadott műsor. Elvileg elérhető persze a községi kábeles rendszerek számára is, de olyan technikai és egyéb költségekkel, amit egy kisebb közösség aligha tud az indulásra szánni.

Hasonló a helyzet Győrben ott, ahol a lakóközösségek nem a Kábeltévével állnak szerződésben, hanem úgy határoztak, hogy tévévétel szempontjából önállóak lesznek. A világszerte kialakult gyakorlat szerint szigorúan összetartozik a kábelhálózat üzemeltetése és a jel- (műsor-) szolgáltatás: az utóbbi tartja el az előbbit. A HBO-előfizetések itt maradó részét például a Kábeltévé teljes egészében hálózatfejlesztésre költi.

A fejlesztésre nagy szükség is van. A belvárosiak például régóta hiányolják, miért vannak hátrányosabb helyzetben, mint a Nádorvárosban, Adyvárosban vagy Marcalvárosban élők. Kérdezhetnék úgy is: vajon milyen reményei vannak a belvárosiaknak általában a telekommunikációs fejlődésben? (Telefon-, fax- és egyéb információs kapcsolatokban.) Korszerű hálózat kellene, de: utat bontani nem lehet, a házak falán, a levegőben kábeleket vezetni nem lehet műemlékvédelmi és városképi okokból. Készülnek a tervek a távközlési alépítmények fejlesztésére (ezekben tud majd a Kábeltévé is „csövet" venni). Valamiféle megoldás addig is lesz. A József Attila-lakótelepen idén augusztusig várhatóan elkészül a távközlési törzskábel az adyvárosi tározó tóig, s onnan jövőre jut át a vasút alatt.

Miért „hagyták ki" a HBO előfizetési lehetőségből azokat a házakat, ahol adósak az antennadíjjal? Hiszen a lakók havonta fizetnek közös költséget, aminek ez is része. A közös átutalásban hibádzik valami, hogy mi, azt a lakásszövetkezeti vagy társas képviselőtől kéne megkérdezni... Félmillió forint a Kábeltévé ilyen kinnlévősége, de most már (talán az emlitett „szigornak" köszönhetően) enyhül a helyzet...

J. F.

VÁLLALKOZÓ NŐK

Vállalkozó Nők Magyarországi Egyesülete

Akinek kiegyensúlyozott az élete...

Utánamenni a vevőnek

Győrött, a Német Ispitától nem messze, a Vörösmarty utcában *Farkas Imréné* tavaly nyitotta meg Zsuzsi butikját. Bár csak száz méterre van az üzlet a Dunakapu téri piactól, a tulajdonosnő mégsem elégedett: – hiába belváros, egy kicsit kiesik a bevásárlóforgalomtól.

Farkas Imréné kontírozó könyvelőként vállalkozott először. Másodállásban, a Kossuth utcában bálaboltot nyitott. A Vörösmarty utcában aztán pólókra, szettekre, fehérneműkre, zoknira tért át, majd hamarosan a soproni Ciklámen, Ciklon és SK-12 Kft.-k ruháira. Ez utóbbi kapcsolat kiválóan bejött. A soproniak konfekcióik 90 százalékát Németországba exportálják, a 10 százalékból gyakran kap Farkas Imréné. A ruhák kiváló minőségüek, és az áraik versenyképesek – belvárosi mércével mérve.

Farkas Imréné kissé félreeső boltja hátrányait kiszállásokkal igyekszik behozni: fizetésnapokon kiköltözik egyes vállalatokhoz. Nem tett le szándékáról, hogy egyszer még beljebb kerüljön a forgalmas helyekre. Bosszankodik a hitelfelvétel lehetetlenségei miatt: – Akinek nyugodt, kiegyensúlyozott az élete – mondja – az csak vállalkozzon. Meg fog változni...

CS. E.

Akadémiai könyvhét

Az akadémiai könyvhét április 26-án kezdődik. A tudományos könyvek ötnapos seregszemléjét az idén rendezik meg negyedszer. Az Akadémiai Kiadó tevékenységét az Országos Széchényi Könyvtárban 28-án nyíló kiállítás mutatja be. A kiadó kedvezményes könyvvásárán több mint kétezer féle kötet kapható 50 százalékos árkedvezménnyel. Aki a kiadó könyvesboltjaiban a féláras könyvekből – kedvezményes áron – legalább 3 ezer forint értékben vásárol, az 2 ezer forint értékű könyvet kap ajándékba. A kedvezményes könyvvásár május 15-ig tart.

FELHÍVÁS!

A Vállalkozó Nők Magyarországi Egyesülete május 10–11-ig Győrben, az MTESZ–TIT-székházban, a vállalkozó nőknek termékbemutatóval egybekötött nemzetközi konferenciát, helyi alakuló ülést, s az alábbi témákban előadásokat szervez:

- **Nemzetközi tapasztalatok.**
- **A vállalkozó személyiség – a nő mint vállalkozó.**
- **Hitellehetőségek.**
- **A marketing és public relations jelentősége a vállalkozás kezdetén.**
- **Tárgyalástechnika.**
- **Az innovációs helyzet a Felső-Dunántúlon.**

Jelentkezés április 28-ig, részvételi díj 200,– Ft/fő. (étkezési költség 800,– Ft/fő).

Pannon TIT Egyesület 9021 Győr, Szent István út 5. Tel./fax: 96/16-686.

Horváthné Gindeli Éva

(43047/1H)

Közlekedésbiztonság – verseny értékes nyeremények kel

Indul a totó!

Mai számunkban megkezdjük a megyei közlekedési baleset-megelőzési bizottság 4 hónapon át tartó közlekedési totójának közlését, melyben a jó megfejtést beküldő, szerencsés versenyzők értékes nyeremények hez juthatnak. A játékban bárki részt vehet, díjazni azonban családonként csak egy megfejtőt tudnak.

A legeredményesebb versenyzőknek az MKBB és szponzorai a következő nyereményeket ajánlják fel:

I. hely: 2 főre szóló menetértí jegy a Kisalföld Volán Rt. menetrend szerint közlekedő légkondicionált autóbuszára Isztambulba.

II. hely: ingyenes németnyelv-tanfolyam a „Nívó" magániskola szervezésében.

III. hely: ajándékcsomag az MKBB-től.

A megfejtéseket levelezőlapon, vagy zárt borítékban április 30-ig a következő címre kell beküldeni: Győr-Moson-Sopron Megyei Rendőr-főkapitányság, Bede Tamás r. hdgy, Győr, Szent Imre út 2–4.

Jó versenyzést, sok szerencsét kíván mindenkinek a megyei közlekedési baleset-megelőzési bizottság.

I. forduló

1./ A kijelölt gyalogos-átkelőhelyet olyan sebességgel kell megközelíteni, hogy :

a. előtte bármikor meg tudjon állni;

b. ha járműve áthaladása előtt gyalogos érkezik a zebrához, az zavartalanul áthaladhasson;

c. ez a gyalogosokat ne biztassa az átkelés megkezdésére.

2./ Felnőtt gyalogosok zárt csoportja az út mely részén közlekedhet?

a. mindig az úttest menetirány szerinti jobb szélén.

b. a járdán, a leállósávon, az útpadkán, illetve a kerékpárúton; ha pedig ez nincs (vagy nem járható), az úttest menetirány szerinti jobb szélén.

c. lakott területen belül lehetőleg, lakott területen kívül pedig mindig az úttest menetirány szerinti bal szélén.

3./ Közlekedhet-e segédmotor-kerékpárral a járdán?

a. csak lakott területen belül, és ott is csak akkor, ha az úttest segédmotor-kerékpár közlekedésére alkalmatlan.

b. nem.

c. csak lakott területen kívül, és ott is csak akkor, ha az úttest segédmotor-kerékpár közlekedésére alkalmatlan.

4./ Hol érvényes a vasúti átjáró közelében a 30 méteres megállási tilalom?

a. csak a vasúti átjáró előtt.

b. csak a vasúti átjáró után.

c. a vasúti átjáró előtt és után egyaránt.

5./ Személygépkocsijával úgy tudna megállni a mellékútvonal járdáján, hogy a gyalogosközlekedést nem akadályozza. Van-e a megállásnak további feltétele?

a. nincs.

b. igen. A megállást jelzőtáblával vagy útburkolati jellel kell engedélyezni.

6./ az úttest szélén járművek várakoznak. Megállhat-e mellettük járművével másodikként a ki- és beszállás idejére?

a. igen.

b. nem.

7./ Autópályán ködfényszóró nélkül 80 kilométer/óra sebességgel tud haladni. A gyorsabb haladás érdekében bekapcsolhatja-e gépkocsija ködfényszóróit?

a. igen.

b. nem.

8./ az úton van közvilágítás, de várakozó személygépkocsiját nem világítja meg kellően. Kötelező-e kivilágítani?

a. igen.

b. nem.

9./ Túlnyúlhat-e a személygépkocsin oldalirányban a tetőcsomagtartón elhelyezett rakomány?

a. nem.

b. igen, mindkét oldalra legfeljebb 40-40 centiméterre.

c. igen, de a jármű és a rakomány együttes szélessége nem haladhatja meg a 2,5 métert.

10./ A légfékes vagy a hidraulikus fékes gépkocsival kelle nagyobb követési távolságot tartani?

a. a hidraulikus fékes gépkocsival, mert a fék késedelmi ideje nagyobb, mint a légféké.

b. a légfékes gépkocsival, mert nagyobb a fék késedelmi ideje és a fékútja, mint a hidraulikus féké.

c. a hidraulikus fékes gépkocsival, mert a fékezőerő kisebb, mint a légféknél.

11./ Kanyarodáskor a nyerges szerelvény melyik kereke fut a legnagyobb, és melyik a legkisebb sugarú íven?

a. a gépes kocsi első külső kereke fut a legnagyobb, a pótkocsi belső kereke fut a legkisebb sugarú köríven.

b. a gépes kocsi hátsó külső kereke fut a legnagyobb, a pótkocsi belső kereke fut a legkisebb sugarú köríven.

c. a gépes kocsi első külső kereke fut a legnagyobb, a pótkocsi külső kereke fut a legkisebb sugarú köríven.

12./ Elegendő-e éjszaka a tehergépkocsi rakfelületén túlnyúló rakomány megjelölésére az előírásos lámpa és fényvisszaverő?

a. igen, mert ez helyettesítheti a zászlót.

b. nem, mert zászló is szükséges.

13./ Ha az útvonalengedély más sebességet nem határoz meg, mekkora lehet a túlméretes tehergépkocsi megengedett legnagyobb sebessége?

a. 20 km/h

b. 30 km/h

c. 40 km/h

+1./ Tehergépkocsin hol szállíthat egy 10 éves gyermeket?

a. csak a vezetőfülkében.

b. csak a rakfelületen.

c. a vezetőfülkében vagy a rakfelületen.

Nevelés – felnőttkorban is

A személyes hatékonysági tréning

Dr. Palotai Gabriella győri vállalkozótól, a „személyes hatékonysági tréning" győri szakemberétől kérdezzük, hogy mi is ez a titokzatosnak tűnő tevékenység?

– A tréning, mint széles spektrumú viselkedésterápia foglalkozik az egyén viselkedésének a szociális környezetre gyakorolt hatásaival. A mindennapi élet konkrét, jól körülírható mozzanataira fordítja le a komplex, gyakran titokzatosnak tűnő érzelmi és szociális folyamatokat. Magyarországon az elmúlt évtizedekben eluralkodott az a téves nézet, hogy az ember 18. életévének betöltésekor lezárul az a szakasz az életében, mely a viselkedését, magatartását, kommunikációs készségét alakítja – ez nem így van. A személyiséget egész életen keresztül lehet alakítani, formálni. Erre alapozva 1991-ben indítottam be Győrött ezt a tréninget.

A vállalkozó elmondta magáról, hogy kétgyermekes családanya és a kórházi munkát már nem tudta tovább vállalni. A mostani tevékenységében Magyarországon nincs konkurrenciája. Később szeretne egy nagyobb irodát létrehozni e mostani kicsi helyett.

Dr. Palotai Gabriella segítséget nyújt a Győri Családsegítő Központnak, és a munkanélküli diplomásoknak tart tréningeket.

ZS. D.

Magánszemélyeknek személyiségfejlesztő, magabiztosságnövelő tréningek.

Tréningek munkahelykereséshez, munkahely-változtatáshoz.

Team-munkára összehangoló és konfliktuskezelő tréning.

Kommunikációs tréning, munkahelyi kollektíváknak.

Dr. Palotai Gabriella

9021 Győr, Kazinczy u. 16. II. emelet

Tel.: 96/16-659, 96/21-369.

(41864/1H)

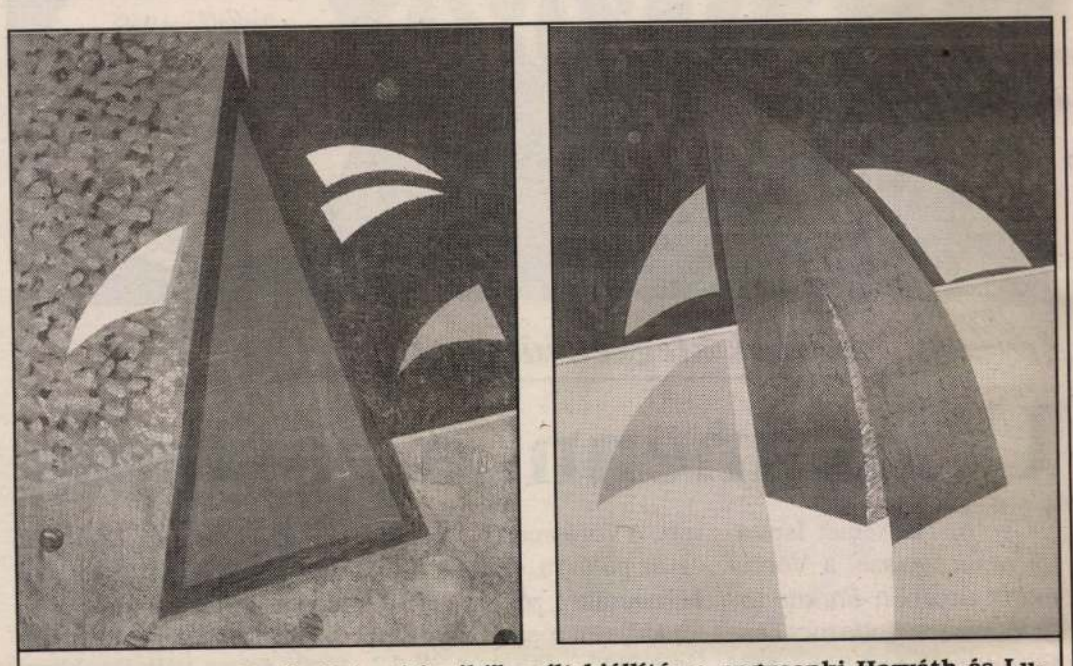

Aknay János festőművész képeiből nyílt kiállítás a nagycenki Horváth és Lukács Galériában. A tárlat a Magyar Hitelbank „Művészeti Alapítványa" támogatásával jött létre.

Szent György-napon

Cserkészcsapat rendezvényei

A soproni 364. számú Scarbantia cserkészcsapat tagjai az immár hagyományos Szent György-napi rendezvény keretében szombaton délelőtt fél 9 órakor részt vesznek a József Attila Nevelőotthon hittant tanuló gyerekeinek Domonkos-templomi közös keresztelőjén.

A cserkészcsapat részére vasárnap 10 órakor tartanak a Bencés-templomban ünnepi szentmisét, majd 11 órakor a Bányászati Múzeum bástyakertjében ígéret- illetve fogadalomtételre kerül sor. (Kedvezőtlen időjárás esetén az orsolyita iskola dísztermében.) Az ünnepélyes aktuson a bécsújhelyi (Wiener Neustadt) magyar Pannonia cserkészraj is jelen lesz.

Vasárnap délután jó idő esetén a Bécsi dombon akadályversenyen mérik össze ügyességüket és tudásukat az őrsök.

Tavaly: jóga, úszás, idén: jazzbalett

Természettan és életkultúra

Komplex foglalkozások a Hunyadiban

A soproni Hunyadi János Általános Iskolában egy idő óta természettan és életkultúra tagozatos osztály (röviden TÉT) is működik. A mostani 2. és 1. osztályosokhoz, a jövő tanévtől egy újabb 1. osztály is kapcsolódik. A tagozat programjában szerepel az egészséges életmód, a bennünket körülölelő környezet, a háztartásismeret, az illemtan, a népművészet megismerése és mindezek gyakorlati életben való hasznosítása. Az oktatás sajátosságairól a program irányítójával, *Fuszikné Szabó Évával* beszélgettünk.

– Az ismeretek elsajátítása komplex foglalkozások keretében, mikrocsoportokban történik. Az első és másodikos évfolyamon egy-egy „fél osztály" (10-15 gyerek) vesz részt a munkában. A foglalkozások szőnyegen, vagy az asztalnál ülve zajlanak, az ismeretek átadása beszélgetés, feladatlapok, természetismereti könyvek segítségével történik. A tanulók játékosan, egyéniségüknek megfelelő tevékenységeket végeznek: többek között rajzolnak, formáznak, papírhajtogatással foglalkoznak, de örömüket lelik a könyvtári gyűjtőmunkában is.

Hétvégeken gyakran szervezünk kirándulásokat, játszóházat, amelyekre a család minden tagja elkísérheti a gyerekeket. Köszönettel tartozunk a szülőknek, akik nagyon sokat segítenek a szabadidős tevékenységek lebonyolításában: tavaly jártunk a Hanságban, a Fertőn, Fertőrákoson, és családi napot tartottunk a Harkai dombon. A tanulás és a kirándulások során nagy hangsúlyt fektetünk a környezetvédelemre is. Tavaly a gyerekek szabadidős tevékenységének jelentős részét a jóga és az úszás tette ki, az idei tanévben elsősorban bábozni, origamizni és jazzbalettra járnak.

M. A.

Bárdos Lajos emléke és tisztelete

Kapuvári kórus budapesti szereplése

Április 24. és május 30. között ismét megrendezik a Bárdos Lajos Zenei Heteket (XVIII.). Alapja változatlanul a magyar kóruskultúra. (Az eddigi hangversenyeken hazai és külföldi énekkarokban több mint harmincezer dalos énekelt.) A rendezvénysorozat alkalmat ad karvezetők, zenepedagógusok továbbképzésére, zenei szimpozion rendezésére, a társművészetek bemutatására. Nem verseny jellegű szellemiségével Bárdos tanár úr daloskoncepciójába illeszkedik, mintegy megerősítve azt. „Ünnepe azoknak az együtteseknek, amelyek már magas szinten művelik a muzsikálást és azoké az embereké, akik ezt érdeklődéssel befogadják."

Megyénkből Kapuvár több éve partnere a rendezőknek.

A kapuvári Haydn-kórus április 25-én, vasárnap 17 órai kezdettel a Régi Zeneakadémia Liszt Ferenc-kamaratermében énekel, az együttest *Búza Béla* vezényli.

N. A.

Nemzetközi ásványkiállítás

Természetbarátok figyelmébe

A soproni Liszt Ferenc Művelődési Házban szombaton és vasárnap „Pannónia" címmel rendezik meg a II. Közép-európai Nemzetközi Ásványbörzét, ősmaradvány- és ékszerkiállítással egybekötve.

A kiállításon – egyebek mellett – bemutatják *dr. Kun Béla* magángyűjteményéből a Mátra-hegység jellegzetes ásványvilágát. *Gaál Mátyás* (Rimaszombat) délután fél 3 órakor a művelődési ház kamaratermében „A világ híres barlangjai" címmel tart mind a két napon diavetítéssel egybekötött előadást.

Az ásványbörze és kiállítás 10–17 óra között látogatható.

Utolsó alkalommal Az utolsó hősszerelmes

Hétfőn este 7 órai kezdettel a soproni színház nem bérletes előadásában utolsó alkalommal láthatja a közönség Neil Simon „Az utolsó hősszerelmes" című vígjátékát, *Mikó István* és *Sztárek Andrea* főszereplésével.

Ady Endre időszerű gondolatai

„Péntek esti levél" II.

„Egyébként miért agyarkodunk; Bölcs törvényeket ural a világ. E törvények szerint minden eredmény helyes. Annyi, amennyi kiérdemlődik. Ha a mai magyar élet intellektuális és kulturális eredményei silányak, tessék elhinni, hogy nincs annak más oka, mint hogy nem érdemlünk már eredményeket." (Magyar Közélet, 1905. április 16.)

N. A.

Koncert

A soproni egyetemi ifjúsági házban holnap este 7 órakor a „Kispál és a borz" együttes koncertjére kerül sor.

Gyerekek szemével a legnagyobb magyar

Hagyományteremtő rajzpályázat

A nagycenki MDF-szervezet, a helybéli gyerekek számára rajzpályázatot írt ki, amelynek témája a „legnagyobb magyar" életének és munkásságának bemutatása.

A gróf Széchenyi István halálának 133. évfordulója alkalmából megrendezett verseny eredményhirdetésén a 4. és 5. osztályosok kategóriájában *Vágvölgyi Andrea* és *Zsugonits Attila* bizonyult a legügyesebbnek, míg a 6–7. és 8. osztályosok közül *Nemes Attila* és *Nemes Balázs* kerültek az első helyre. Mindnyájan értékes ajándékokat kaptak jutalmul.

Az elbírálás cseppet sem könnyű feladata *Szarka Árpád* soproni művésztanárra hárult. A gyerekek segítségére *Szabó Béla* – a nagycenki iskola rajztanára – volt, aki élményszerzésre a múzeumba is elvitte az érdeklődő gyerekeket.

A szervezők, hagyományt teremtve, évente szeretnék meghirdetni a pályázatot.

– N –

Finnország, Itália, Franciaország, Spanyolország

Szakmai tanulmányutak

A soproni egyetem hallgatóinak egy-egy csoportja minden évben szervez külföldi tanulmányutakat. Harminc faipari hallgató szombaton érkezik haza Finnországból, ahol a Helsinki Állami Egyetem közreműködésével faipari és papíripari üzemek munkájával ismerkednek meg. Azért esett a választás Finnországra, mert fafeldolgozó ipara világviszonylatban is előkelő helyen áll. Az ott alkalmazott legkorszerűbb módszerek és berendezések jól szolgálják a hallgatók szakmai oktatását.

Egy másik évfolyam harminc hallgatója pedig április 26-án indul kéthetes nyugat-európai tapasztalatcserére. Útjuk során Észak-Olaszország, Dél-Franciaország és Spanyolország több faipari üzemét és papírgyárát keresik fel.

K. T.

Életem, útjaim

Bánfalváról elszármazott költő kötete

Nemrég jelent meg *Balogh János* Kanadában élő költő verseskötete, „Életem, útjaim" címmel. (Előző kötete, „Az idő vonatán" Münchenben látott napvilágot.)

Balogh János hosszú évtizedek távlatában is megmaradt tiszta gondolkodású, magyarul érző embernek, akinek magányos napjain oly távol a hazától egyedül a magyar nyelv jelentett megnyugvást, megbékélést. Amikor csak tehette, tollat ragadott s gondolatban felidézte szülőfaluját, családját, katonaéveit, szerelmeit, a múlt történéseit.

Aki így megőrzi anyanyelvét, aki ennyire ragaszkodik hazájához, azt bárhová sodorja sorsa, mindig visszatér a gyökerekhez. Balogh János pedig elsősorban Sopronhoz, pontosabban a bánfalvi Kárpáti-malomhoz kötődik.

Verseinek stílusa is a magyar hagyományokat követi, talán nem véletlenül Petőfi a példaképe. Az életnek nincs olyan szférája, amelyet ne énekelt volna meg. Balogh János költészete a harmincas években indult, és még napjainkban is termékenyen ontja verseit.

Diákélet, felnőtt fejjel

Amikor valaki felnőttként – az általános és középiskola, valamint a főiskola (vagy egyetem) elvégzése után – újra belekényszerül a diákéletbe, még nem tudja, mennyi csodában lesz majd része. Igaz, kezdetben vannak még fenntartásai – „elszoktam én már a rendszeres tanulástól", „újra át kell élnem a számonkérés megpróbáltatásait", „mit gondolnak az emberek, ha ennyi idősen felmutatom a diákigazolványomat" –, de az idő előrehaladtával meglepetten veszi tudomásul, hogy a „görcs" korántsem akkora, mint amekkorának az első pillanatban látszott...

A társak – akikkel napi négy órában együtt tanulja az angolt – vidámak és tréfálkozásra hajlamosak, a tanárok jók és kedvesek, és – egyre inkább úgy tűnik – a tananyag befogadása sem ördöngösség. Azt az érzést pedig – amikor az angol nyelvű tévéműsorokban és újságokban egyre több kifejezés és mondat válik ismerőssé – nem lehet szavakkal kifejezni.

Az ismerősök és az ismeretlenek ebben a helyzetben azt szokták mondani: örüljön, mert nem mindenkinek van ilyen mázlija. Ilyenkor az ember azért hozzáteszi: igaz, hogy ez a mázli sok erőfeszítéssel és lemondással jár, de egészen biztosan megéri. A végeredményért és ami ezzel jár – a felejthetetlen hónapokért, a megszerzett tudásért – pedig köszönet jár azoknak, akik a tanfolyamot megszervezték és lehetővé tették, a tanároknak és – nem utolsósorban – a hasonló cipőben járó csoporttársaknak.

– emma –

Lakossági fórum

Az SZDSZ soproni szervezete és önkormányzati frakciója ma délután 5 órai kezdettel lakossági fórumot rendez a városháza nagytermében.

A fórumon a közterülettel foglalkozó önkormányzati vállalatok beszámolóját hallgathatják meg az érdeklődők. Meghívott vendégek lesznek a köztisztasági és a kertészeti vállalatok igazgatói, valamint az IKV és a városgondnokság vezetője.

PETŐFI SZÍNHÁZ
SOPRON

MÁJUSI MŰSOR

Bérletes előadások:
Április 30-án (péntek)
Széchenyi bérlet
Május 1-én (szombat)
Lackner bérlet
Május 2-án (vasárnap)
Jakab bérlet 15 óra
Május 2-án (vasárnap)
Nádassy bérlet 19 óra
Május 3-án (hétfőn)
Medgyaszay bérlet
Május 4-én (kedden)
Csatkai bérlet
Május 5-én (szerda)
Löszl bérlet
Május 6-án (csütörtök)
Palotay bérlet
AZ ELŐADÁSOK 19 ÓRAKOR KEZDŐDNEK!

PIERO CHIARA
Jöjjön el egy kávéra hozzánk
kétértelmű bolondozás
két részben
a Löszl és a Palotay bérlet
utolsó előadása
június 2-án és 3-án 19 órakor.
(43234/1H)

Horváth László és az Art'éria Galéria művészei
szeretettel meghívják Önt

a megújult Art'éria Galéria

ünnepélyes bemutatkozására, 1995. május 28-án, vasárnap 15 órára.

Köszöntőt mond:
Kállay Péter polgármester
és Farkas Ádám szobrászművész

MEGHÍVÓ

Cím:
Szentendre, Városház tér 1. Telefon: 06/26/310-111
Minden nap 11-18 óráig várjuk kedves vásárlóinkat.

Aknay János • Ásztai Csaba • Bak Imre • Bereznai Péter • Bukta Imre • Csorba Simon • Deim Pál • Farkas Ádám • Gy. Molnár István • Hajdú László • Kótai Tamás • feLugossy László • Mészáros Dezső • Pirk László • Pirk János • Rákossy Anikó • Rényi Krisztina • Szirtes János • Vincze Ottó • Wahorn András • ef.Zámbó István •

Horváth & Lukács

art·éria galéria

AKNAY James

Együtt jobb

GARANCIA BIZTOSÍTÓ RT.
AZ OTP CSOPORT TAGJA

OTP BANK
OTP-Deutsche Leasing Kft

OTP BROKER RT.

OTP BANK

OTP BEFEKTETÉSI ALAPKEZELŐ Kft.

OTP Ingatlan Rt.

OTP Penta Tours Kft

OTP csoport. Részben is egész.

bújtak az ellenlábasok érveinek hézagai között. Legbelsőbb dolgaink *kultúrájáról* azonban mindannyian beszéltek, így vagy úgy, emberi hangon.

És akkor jött György Péter. Ő ugyan, nyilván fontosabb, talán éppen médiabeli elfoglaltságai miatt később érkezvén, nem hallotta a vita nagyját, nyomban közölte mégis, hogy senkinek semmi köze hozzá, neki itt és most van-e merevedése vagy nincsen. Az viszont mindenképpen tűrhetetlen szerinte, hogy ez a Juszt László kiengedte kezéből a műsort, és itt ahelyett, hogy arról beszélnének: „a társadalmi lények társadalmi lények", beavatkoznak az intim szférájukba...

Ám legyen. György Péter idáig a maga véleményét mondta, ha nem is hallgatta meg a másokét. A hangnem ugyan, az indulatossága, a nyilvános merevedése folytán némiképp nem idevaló volt, s mint ilyen, durván nevetséges. Némiképp obszcén, mint a szocialista prüdéria utóhangja. De hagyján még ez is. Ki-ki magát adja, vagy legalább képviseli.

Hanem hát György Péter — aki késve jött és akkor se jókor — egyszer csak kijelentette: „a magyar televíziónak nem ez a dolga", valamint: „elvárom a magyar televíziótól..." stb.

Az addig szólók a maguk módján láthatóan azt „várták el a magyar televíziótól", hogy alkalmat adjon számukra véleményük elmondására. Ennél jobbat az nem is tehetne. Ezért küzdött (ha jól emlékszem) az egykori ellenzék, és hatalomra jutva ennek lehetőségét kívánja biztosítani. Valaki most — és nem is egy „civil" — azt is megmondja, hogyan.

György Péter, egyetlen metsző gesztussal leválasztotta az állampolgárokat a nemi szervükről, a véleményükkel együtt. Megengedőleg sem említette, hogy azok azzal együtt tartoznak a *teljes* emberi-társadalmi léthez — társadalmi létük célzatos bemutatását viszont *aczélos* elvárásokhoz kötötte.

Juszt Lászlónak szerencséje volt a toporzékoló esztétával, felélénkült tőle a műsora. Hagyta, hogy mindez elhangozzék a szabad magyar televízióban, és még ellent is mondott egy kicsit. Egyet azonban elmulasztott: pontosan bemutatni a hozzászólót. Közölni, mely tanácsadó testületet hoz kínos helyzetbe György Péter a politruki felszólamlásával.

WEHNER TIBOR:

Képek a négyzeten, képek a köbön

Aknay János festőművész szentendrei, a Barcsay Iskola Galériájában rendezett kiállítása különös módon teremt kapcsolatokat, és különös módon hozza létre önálló auráját. A legendás hírű Vajda Lajos Stúdió alapító tagja — ma kortárs művészetünk középnemzedékének egyik jeles képviselője — diptychonokkal és triptychonokkal, kettős- és hármasképekkel jelentkezett: alkotásai kapcsán három fogalomkettős — fogalom-diptychon — felvetésére, analizálására vállalkozhatunk.

Az első: a klasszikus és az avantgárd — vagy poszt-posztavantgárd — eszmények problematikája. Aknay piktúráját a kezdetektől, a hetvenes évek nyitányától jellemzi a klasszikus művészeti hagyományokhoz való kapcsolódás kényszere és az azoktól való elszakadás szándéka; a tradicionális keretek megtartása, és az ezen keretek, határok közötti újítás. Az ez irányú igazodásokról és elszakadásokról tanúskodnak a most közönség elé tárt művek is: a művészettörténet korai, középkori korszakaihoz kapcsolódó képformát, a képciklust, a két- és három táblából szerveződő képegyüttest felidézve, a hagyományos, vászonra vagy fatáblára festett képformát megtartva, de nem ábrázoló, nem leképező jellegű, hanem elvont, jelszerű festői kifejezéseket alkotott és mutatott be Szentendre festője.

A második kérdéskör: a konkrét és az elvont jellegű megjelenítés párharca és párhuzama. Már a korai műveknél, a napjainkban amerikai magángyűjteményben őrzött Angyali üdvözlet-triptychon 1972-es, és a Házak-emberek 1973-as tábláinál is észlelhető a valóságelemektől való eltávolodás, illetve a konkrét motívumok átalakításának-átírásának, szűkített vizuális megjelenítésének, gazdagított jelentéstartalommal való felruházásának törekvése. A házak és a figurák még a szentendrei mesterek: Vajda, Bálint, Korniss, Barcsay és Deim Pál festészete által oly változatosan, de mégis valami egységes szellemmel is átitatottan felvetett, a jelenségeket jelzésszerűen-szimbolikusan megragadó-őrző fázisban jelennek meg. Aztán később már csak terek, mozgások, irányok, erők, ritmusok, elmozdulások tanúiként hordozzák az Aknay-motívumok a konkrétan meghatározható, vagy konkrétumokhoz alig-alig kötött jelentéseket. Itt kell megemlékezünk a nyolcvanas években feltűnő, dekoratív funkciót is betöltő, egyszersmind olvasható rovásírás-jelekről, s arról, hogy a kilencvenes évekre uralkodóvá vált a geometrikus jelleg, illetve a geometrikus jellegű formációk éles egyenesekkel és puha görbékkel határolt foltrendszere, amely eltávolodva a direkt közlendőktől már csak nagyon távoli és bizonytalan asszociációs régiókban kínálnak fel azonosulási pólusokat. A geometria, amely az önértékű festői elemek megjelenésének színtere, egyben elvezet a harmadik kapcsolathoz, vagy ellentétpárhoz: a kemény és a lágy problémaköréhez.

Az Aknay-képeken a kemény és a lágy formák — a hideg indulatok és a gyengéd érzelmek — csapnak össze: az összeolvadás vibrálásában nemcsak a főmotívumok, az ékszerű formák, a háromszögek, a szárnyak, hanem a hátterek, a hol pozitív, hol negatív felületekként megjelenő mezők — no és a színek — is aktív szerepet vállalnak. Az arany és az ezüst révén megint csak a múlttal teremthetünk kapcsolatot. A keménység és a lágyság természetesen nemcsak világosan kirajzolódó formai sík, hanem érzelmi tartam is: a határozottság és a tartózkodás, a beavatkozás és a kívülmaradás tükröztetése, illetve az ezen állapotok, döntések közötti hezitálás pillanatszerű, kitágított rögzítése. Az angyalszárny puhán, lágyan meglibben, de a angyalszárny élesen, keményen szét-hasít, meg is sebezhet. Az álompuhasággal megjelenő angyal — analógia gyanánt említhető: Kondor Béla késes angyala, Ítélkezője — szétroncsolhat mindent: e jelkép XX. század végi értelmezése akár tragikus aktualitásokhoz is kötheto.

Aknay János bonyolult konstrukciójú, kapcsolatokat teremtő és kapcsolatokat szétszakító, összefüggéseket kényszerítő és hiányokat felmutató kettős- és hármasképeinek a hagyománytiszteletet és a megújító törekvéseket, a valóságidézést és az absztrakciót, az érzékletes, finoman mérlegelt megjelenítést ötvöző felszíni rétegei alatt lírai: borongós, szomorú tartalmak rejtőznek.

Tárlatlátogató

Szentendrei mozaik

Szentendrén az idei nyáron is sok a turista, s a kisváros állandó múzeumain kívül három érdekes tárlattal is várja az oda érkezőket. A Vajda Pincében (Péter Pál utca 6.) jobbára csak az alternatív kultúrát kedvelők járnak, tehát elsősorban a fiatalok. Az idősebb generációt amúgy is eleve kiszűri a 25 rendkívül meredek falépcső. A pincében most egy túrkevei festőnek, Horváth Györgynek láthatók a festményei. Míg a pár nappal korábban bezárt Űr kiállítás a „klasszikus" Vajdások: ef. Zámbó, Wahorn, Laca mellett a hazai örök dadaistákat sorakoztatta fel teljes Z-ŰR-Z-AVAR /és besnyő) hangulattal, addig itt most mélységes csend, rend és űr (az atmoszféra hiánya) honol. E festmények szerzőjéről semmit nem tudok, a művek alapján annyit látok, hogy autodidakta lehet, akiben jelenleg még legalább négyféle személyiség lakozik. Az egyik, amely a Banán, az Úton és a Vihar című képek vegetatív világát festeti vele; a másik, amelyik a Ki-be-fel-rúgva, a Másvilág, az Ajándék figuratív anekdotikus műveit hívja életre (ennek még gyengébb variációi a Hajléktalan lány, a Paranoia, a Pogó); a harmadik a Gina, a Mária és az Önarckép megfestésére készteti, pedig ezek dilettáns művek; s a negyedik, amely az Ébredés, a Terror megfestésekor valódi mű létrehozásához segíti. Nagy adomány az autonómia, amelyet az iskola nélküli autodidakta lét biztosít — de lesz-e valaki az életben, aki az ő számára is hitelesen elmondja, mit hogyan kell, mit hogyan lehet csinálni. S hogy önrombolás nélkül van, amit a legnagyobb szabadság ellenére sem lehet... Azzal, hogy a Vajdások odaadták a pincét egy iyen átfogó bemutatkozásra, máris sokat tettek Horváth György fejlődéséért.

A Művésztelepi Galériában (Bogdányi út 52.) Páljános Ervin szobrászművész rendezte meg első önálló tárlatát. Az eddigi oeuvre bemutatása tökéletesen más művészportrét rajzol elénk, mint amelyet Horváth Györgynél láthattunk. Páljános képzett művész, a Képzőművészeti Főiskolára járt, ahol Somogyi József, Vígh Tamás és Borsos Miklós voltak a mesterei. 1983-ban végzett. Mindent megtanult, ami a szobrászatból tanulható. Profizmusa minden művén látható, már a kezdeti éremsorozatokon is (Kibomlás, József Attila). És mégis van valami kis hiányérzetünk. Mintha talán az áthághatatlan törvények ismerete miatt néhány olyan lépést sem tenne meg, amely pedig jó eredményt hozhatna művészetének, s amely még nem (nagyon) vezetne „határsértéshez". Egyszóval: kissé bátortalannak tűnnek a munkák. A kiállítás leghangsúlyosabb darabjai az 1992-ben készült terrakották és egy, a helyszínen felépített gipszinstalláció. A terrakották játékos derűjükkel hatnak üdítően, míg az installáció — 23 figurából álló csoport, amelyhez Dante-idézetet választott címül a művész: „nem kellettek sem égnek, sem pokolnak" — épp ellenkezőleg, drámát, tragikumot érzékeltet. A gipszmű varázsát az adja, hogy érződik rajta a keletkezés nyugtalansága és az efemer létből fakadó valódi tragikuma. Az anyaggal borított falfelületet kiváló rendezői ötlettel (Bodonyi Emőke, Aladics Anzal) segíti elő, hogy izgalmas, szép kiállítási összképet vigyünk magunkkal Páljános Ervin tárlatáról.

A Fő téri Képtárban Pentaton címmel öt, jobbára a középgenerációhoz tartozó alkotó közös tárlatát láthatják az érdeklődők. A tárlat legizgalmasabb, mondhatjuk legösszetettebb, szép alkotása Kis Tóth Ferenc teremnyi installációja, a Labirintus. Kis Tóth évek óta készíti 2x1 méteres vasléckeretes képeit, amelyeknél a kereten belüli részt anyagában színezett kvarckristályos anyaggal tölti ki részben vagy egészben úgy, hogy a képek két oldalról is szemlélhetők. Gyönyörű, érzéki felületeket hoz létre, amelyek néha figuratívak, gyakrabban nem. Most ezekből a keretes művekből földön álló, összefüggő labirintust készített. Az installációs forma miatt kétségessé válik a kint és bent, elől-hátul, sík és tér, hiány és jelenlét, s e furcsa bizonytalanságérzet titokká növeli és elmélyíti a szép felületek örömét. A másik terem kiállítója Aknay János. Ő legfrissebb munkáit mutatja be, ezekkel is jelezve, hogy a szentendrei konstruktivizmus máig erőteljes művészeti irányzat. A középgenerációban épp Aknay János vált ennek vezéregyéniségévé, tekintve, hogy kitűnő kvalitással új képi elemekkel gazdagította a hagyományokat (elegendő csak a székely rovásírásra vagy a fecskemadár motívumára utalni). A jellé redukált elemeket puritán tisztasággal kezeli, aminek következtében nyelvi, közlő funkciójuk mellett az esztétikus felületképzés szolgálatában is állnak.

Bereznai Péter 1992-es „fekete sorozata" szinte mindenben ellentéte Aknay műveinek. Furcsán alakított képfelületei az amerikai shaped canvas módszerét juttatják eszünkbe. A hordozott felület is hasonló a hajdani New York-iakéhoz: monokróm (fekete) nonfiguráció. Matyófalvi Gábor a csoport szobrásza. Fekete faszobrai egyszerűségükkel, tömörségükkel jól illenek Bereznai fekete képeihez, és jól ellenpontozzák Aknayéit. Matyófalvi szobrainak gondolatisága azonban mindkét művésztársánál drámaibb, tragikusabb. Érdekes eleme a tárlatnak az a márványplasztika, amelyen eltűnik a komor felhang, s a dekórum, az esztétikai üzenet válik elsődlegessé.

A csoport legfiatalabb tagja Vincze Ottó. A festő a konstruktivizmus hagyományához kapcsolódik. A gondolatiságot olyan művészek példáján tanulta, mint Gropius, Klee — tehát a Bauhaus tanárai inspirálják. A Bauhaus művészeti utópiája fölött már eljárt az idő. A művésztanárok alkotótársainak szellemisége viszont örök. Vincze Ottó számára ez utóbbi példa kiváló iránymutató lehet.

• Chikán Bálint

Videóajánló

A nagy borzongás

ö. Remélem, em. A történeivel ez egy tör-y. A lényeg az, eniális. Korát agy koponya.
y címe?
. Egri csillagok csillagok pedig tana az Új Zríonyolult dolog

hogy megszól-

az ilyesmi nem gy öregszik az é izgatja, hogy

• Balla Emőke

FOTÓ: MÜLLER JUDIT

zium égizett küliekért

érleteiről ismert talin Gimnázium vábbképzési lehe-n vagy korábban

Aknay Jáng

Aknay János

PENTATON 1.

A PEST MEGYEI MÚZEUMOK IGAZGATÓSÁGA

meghívja Önt és családját

a

PENTATON I.

csoport

kiállításának megnyitására

1992. június 21-én (vasárnap) du. 17 órakor

a Szentendrei Képtárba

(Fő tér 6.)

A kiállítást megnyitja:

Dr. Hann Ferenc

művészettörténész, a Ferenczy Múzeum tudományos titkára

A csoport tagjai:

Aknay János, Bereznai Péter, Kis Tóth Ferenc, Matyófalvy / matyó / Gábor és Vincze Ottó

A kiállítás megtekinthető: 1992. június 21 - augusztus 4-ig

AKNAY János

Pentaton 1

Szentendre 1991

Aknay János

Szentendre,
Álmos u. 2. 2000

1949-ben született Nyíregyházán.
1967-ben végzett a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolában. Tanárai: Sebestyén Ferenc, Blaski János voltak.
Alapító tagja a szentendrei Vajda Lajos Stúdiónak, a Szentendrei Grafikai Műhelynek és az Art-éria Galériának. 1978-ban a Leninvárosi Kísérleti Műhely Kollektív Stúdió-díjasa volt.
Tagja a Magyar Köztársaság Művészeti Alapjának, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének, a Sokszorosító Grafikai Világszövetségnek.
A szövetség Pest megyei területi szervezetének szentendrei művészeti titkára.
A Zebegényi Szabadiskola festőtanára.

Önálló kiállításai:

1976 Vajda Lajos Stúdió, Szentendre (Holda Györggyel)
1977 Nagyközségi Művelődési Ház, Örkény
Veszprém, (A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának rendezésében)
1978 Ifjúsági Művelődési Ház, Salgótarján
1979 Grafikai bemutató, Megyei Művelődési Központ, Szentendre
Stúdió Galéria, Budapest
1981 Bástya Galéria, Budapest
1982 Művésztelepi Galéria, Szentendre
1983 Műhely Galéria, Szentendre (Bereznai Péterrel)
1984 Művelődési Központ, Nyíregyháza
Csongrádi Galéria, Csongrád
1987 Gyopár Klub, Békéscsaba
Művésztelepi Galéria, Szentendre (Bereznai Péterrel, Gubis Mihállyal)
1989 Szentendrei Képtár
1990 Püski Galéria, Székesfehérvár

1949 born in Nyíregyháza
1967 graduates from the Polytechnic of Fine and Applied Arts.
his masters were Ferenc Sebestyén, János Blaski founding member of the Lajos Vajda Studio and the Graphic Workshop in Szentendre and the Art-éria Gallery
1978 grant from the Experimental Workshop, Leninváros member of the Art Fund of the Hungarian People's Republic and the Association of Hungarian Artists and the Reproductive Graphic World Federation Secretary of the Association of Hungarian Artists Teacher of painting of the Free School in Zebegény

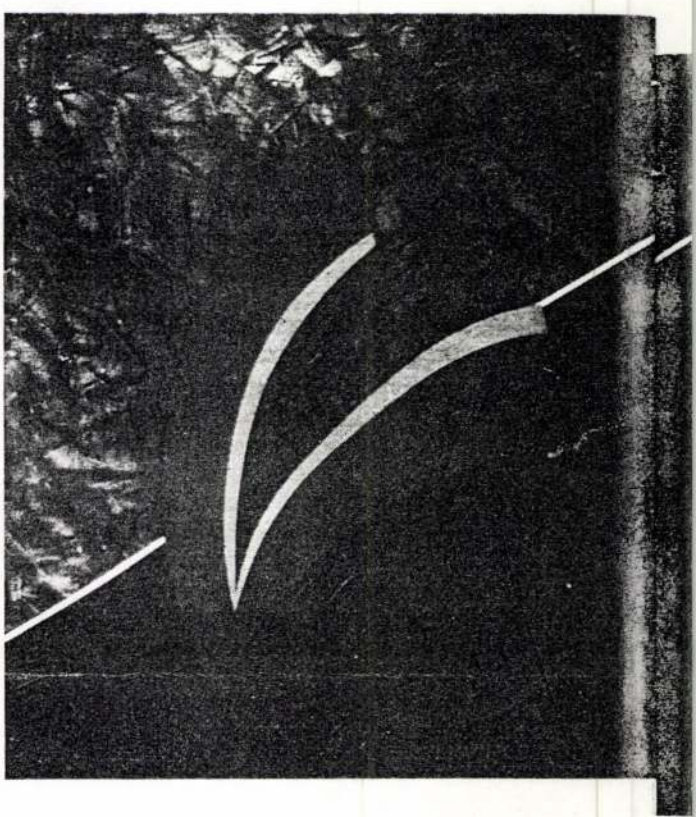

One-man shows:

1976 Lajos Vajda Studio, Szentendre (with György Holdas)
1977 County Cultural Centre, Örkény
Veszprém (Organised by the Young Artists' Studio)
1978 County Cultural Centre, Salgótarján
1979 Graphic Wxhibition, County Cultural Centre, Szentendre
Studo Gallery, Budapest
1981 Bástya Gallery, Budapest
1982 Gallery of the Artists' Colony, Szentendre
1983 Workshop Gallery, Szentendre (with Péter Bereznai)
1984 Cultural Centre, Nyíregyháza
Csongrád Gallery, Csongrád
1987 Gyopár Club, Békéscsaba
Gallery of the Artists' Colony, Szentendre (with Péter Bereznai, Mihály Gubis)
1989 Szentendre Gallery
1990 Püski Gallery, Székesfehérvár

AKNAY János

"épülés, a.v. 1988
Müvészet,1990.2.

1

Margit, Benyó Ildikó stb. Becsesek gyűjteményünkben *Gy. Szabó Béla* romániai magyar festő- és grafikusművész fametszetei.

A Zirci Galéria ajándékozásából származó nemzetközi grafikai anyaga páratlan a maga nemében, hazánkban egyedülálló. Ennek méltó felvonultatására jöhetett létre a rangos bemutatóterem. 1985 őszén, sokévi próbálkozás után megnyílhatott a Galéria s benne a Barátság Grafikai Gyűjtemény első kiállítása *Népek, nemzetek művészete* címmel. Azóta is részleteiben, évenkénti cserével három hónapig, más-más téma szerint válogatva mutatjuk be a gyűjtemény legszínvonalasabb lapjait (1987-ben *Évszakok,* 1988-ban *Ember–Tér–Idő*). Az év többi hónapjában időszaki kiállításokra kerül sor.

Alapelvvé tettük, hogy önálló bemutatkozásra is meghívjuk a gyűjteménynek ajándékozó művészeket. 1987 őszén Benyó Ildikó grafikus, 1988 nyarán *Luzsicza Lajos* festőművész volt a vendégünk. A rendező szervek e sorok íróját is megtisztelték kérésükkel: képzőművészeti alkotásait

2

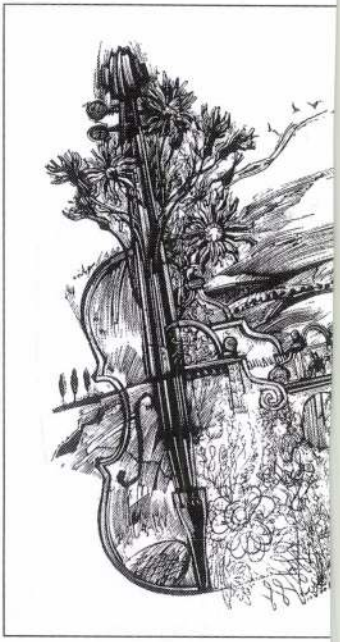

vetei" is megjelentek, mindkét részről. Így dr. *Ivo Stepanovský,* a Cseh Művészeti Alap igazgatója, dr. *Karel Holub,* a Cseh Művészeti Alap nemzetközi osztályának vezetője, *Petr Kornel,* a

AKNAY János

MN. 1995. dec. 22

AKNAY JÁNOS festőművész szitaalbumának karácsonyi bemutatója december 22-én este hat órakor lesz Szentendrén, Vincze László papírmerítő műtermében, az Angyal utca 5. szám alatt.

= Ars Hungarica, 14, 1986, 1. 97-114. ill.

650. PUŠKÁROVÁ, Blanka - EVČIKOVÁ, Eva: Oltár sv. Alžbety v Košiciach [Kassa, székesegyház, Szt. Erzsébet-oltár]. = Pamiaty príroda, 15, 1986, 6. 211-215. ill.

651. SKVARIL, Ľubomír - JOHANIDESOVÁ, Magdaléna: A gótikus Pieta restaurálása a pozsonyi Szlovák Nemzeti Múzeum gyűjteményéből. = Múzeumi Műtárgyvédelem, 15, 1986 205-214. ill.

652. SCHULTES, Lothar: Der Meister von Großlobming und die Wiener Plastik des schönen Stils. = Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichte, 39, 1986, 1-40. ill.

653. SZENTESI Edit: A lébényi templom ornamentikája. Szakdolgozat. Eötvös Lóránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Művészettörténet Tanszék. Bp., 1986

654. SZMODISNÉ ESZLÁRY, Éva: A propos de la sculpture de Pays-Bas etde sesconfins = A Németalföld és határvidékeinek szobrászatához. = Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts = A Szépművészeti Múzeum Közleményei, 66-67, 1986 27-48., 115-122. ill.

655. THEODORESCU, Răzvan: Su un chapitre de la Renaissance Transylvaine: art du livre et art funéraire aux débuts de la Réformation. = Revue Roumaine d'Histoire de l'Art, 23, 1986 21-44. ill.

Festészet, rajzművészet, sokszorosított grafikai, könyvművészet

656. ANTAL Frigyes: A firenzei festészet és társadalmi háttere. A polgári köztársaság Cosimo De'Medici hatalomra jutása előtt: a XIV. és a kora XV. század. Bp., Gondolat, 1986 429 p., 48 t. ill. **ism.** RÓZSA Judit: Madonnák

A kiállítás támogatói:

ART-MA ALAPÍTVÁNY

MHB MŰVÉSZETI
ALAPÍTVÁNY

PEST MEGYEI KÖNYVTÁR
SZENTENDRE, Pátriárka u. 7

Horváth
&
Lukács

GALÉRIA

NAGYCENK
Kiscenki u. 17/a
SOPRON,
Szent György
utca 16.

Albert János

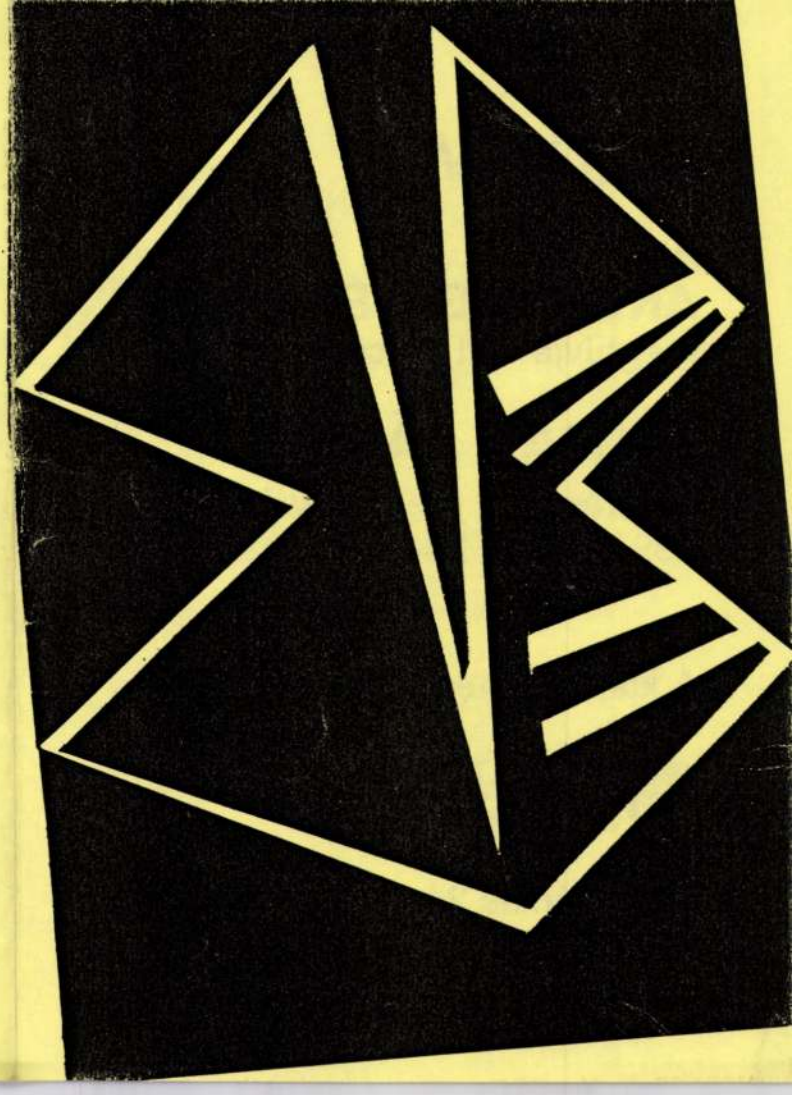

MEGHÍVÓ

Az
ARTÉRIA GALÉRIA
meghívja Önt és családját

AKNAY JÁNOS

kiállításának megnyitására
1993. június 24-én 18 órára.

A kiállítás megtekinthető:

art·éria galéria
2000
SZENTENDRE
Városház tér 1.
Telefon: 26/10-111

1993. június 24 - július 1-ig.

1949-ben született Nyíregyházán. Tanulmányait a budapesti Képzőművészeti Gimnáziumban végezte 1967-ben. Tanárai Sebestyén Ferenc és Blaski János voltak. Alapítója a Vajda Lajos Stúdiónak, a Szentendrei Grafikai Műhelynek, az Art'éria Galériának. Tagja a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének, a Magyar Képző-és Iparművészek Országos Szövetségének, a Sokszorosító Grafikai Világszövetségnek. A zebegényi Szabadiskolának festőtanára.

Er wurde in Nyíregyháza geboren, war Absolvent des Gymnasiums für Darstellende Kunst zu Budapest. Seine Lehrer warwn Ferenc Sebestyén und János Blaski. Er is Mitbegründer des Lajos Vajda Studios in Szentendre und der Art'éria Galerie. Er ist Mitglied des Künstlerfonds der Republik Ungarndes Verbandes für Darstellende Kunst des Grafischen Weltbandes der Vervielfaltiger Er ist leitender Lehrer der Freischule in Zebegény.

1949 born in Nyíregyháza. 1967 granduated from the Polytechnich of Fine and Applied Arts. His masters werw Ferenc Sebestyén, János Blaski.Founding member of the Lajos Vajda Studio and Graphic Worshop of zentendre and Art'éria Galery. 1978 receiva a grant from the Arts Fund the Hungarian Republik, the Association of Hungarian Artists and the Reproductive Gaphic World Federation, artists teacher of painting at the Free Art School in Zebegény.

AKNAY

DIPTYCHONOK - TRIPTYCHONOK

BARCSAY ISKOLA GALÉRIA

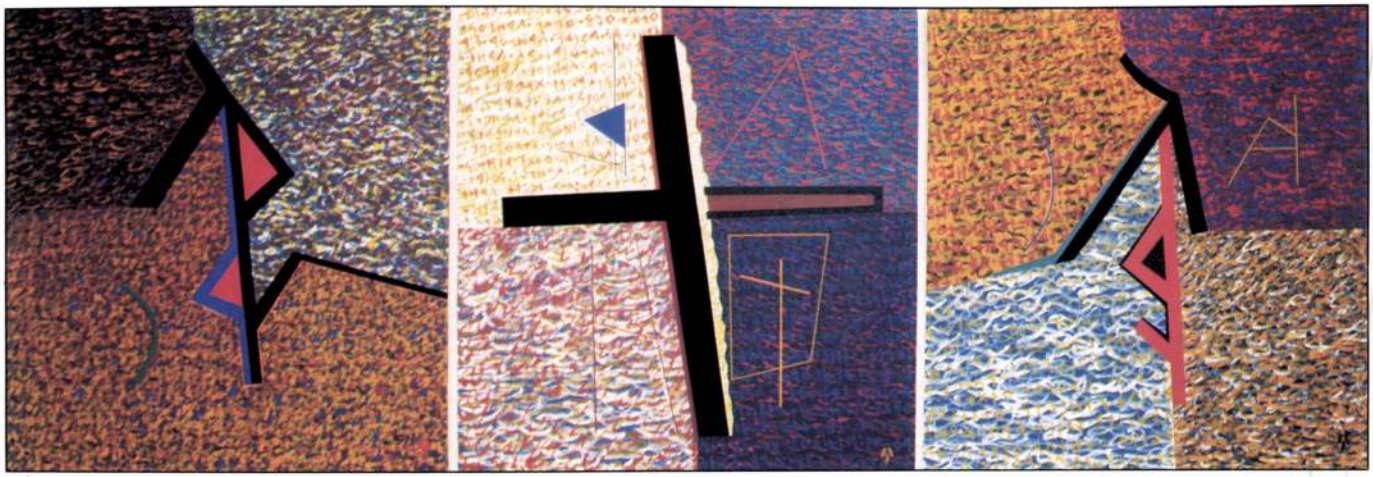

Kislányom emlékére (triptychon)
1986, akril-vászon, 3x150x150 cm

"Az Ember mértéke a Föld

a Föld mértéke az Ég

az Ég mértéke az Út

az Út mértéke meg Csak Úgy adódik"

Tao te King

1949 február 29-én született Nyíregyházán.
1967-ben érettségizett a Budapesti Képző és Iparművészeti Gimnázium, képzős szakán, tanára: Sebestény Ferenc festőművész.
1971-től él Szentendrén.
1972-ben egyik alapítója a szentendrei Vajda Lajos Stúdiónak.
1976-tól a Fiatal Művészek Stúdiójának tagja.
1977-től a Művészeti Alap (MAOE) tagja.
1977-től tagja a Csongrádi Művésztelepnek
1980-tólSzentendrei Grafikai Műhelynek tagja
1983-ban lett a Magyar Képző és Iparművészek Szövetségének (MKISz) tagja
1985-től - 1993-ig a Zebegényi Szönyi István Művészeti Szabadiskola rajz- majd később festőtanára
1986-ban a Artéria Galéria egyik alapítója
1987-től - 1993-ig a MKISz-nek Pest Megyei művészeti titkára
1992-től a Szentendrei Művésztelep tagja
1994-ben egyik alapítója a „Patak" Képzőművészeti Csoportnak

Díjak:
1978. Magyar Nemzeti Galéria Stúdió kiállítás, a Leninvárosi Kisérleti Műhely - kollektív díja
1988. Szentendrei Grafikai Műhely, „Az év grafikája díj"
1989. Vác, Naufeld Anna-díj
1993. Debrecen, Nyári tárlat, szakmai díj
1993. Esztergom, I.Országos Pasztell Bienálé, Esztergom város díja
1993. Érd, Őszi tárlat, szakmai díj
1994. Szekszárd, Színes Nyomat Bienálé, Szekszárd város önkormányzatának díja

Irodalom:
Novotny Tihamér, „A konstruktivizmustól a rovásírásig - Aknay János művészetéről" Művészet 1987/10.
Hann Ferenc, „Aknay János - Beszélgetés a festővel", Johan van Dam és Prakfalvi Endre tanulmányaival, Szentendre, 1989, Interart Stúdió.
Wehner Tibor, „Metszésben - vibrálásban: Aknay János művészetéről", Argus, 1991. IV

Egyéni kiállítások:

1972. Szentendre, Művelődési Ház (Aknay, Matyófalvi, Holdas, ef Zámbó)
1976. Szentendre, Vajda Lajos Stúdió (Aknay, Holdas)
1977. Őrkény, Művelődési Ház
1977. Veszprém, Művelődési Ház
1978. Salgótarján, Ifjúsági Ház
1979. Szentendre, Művelődési Központ, Világfa Galéria
1979. Szentendre, Lakótelepi Könyvtár
1979. Budapest, Stúdió Galéria
1981. Budapest, Bástya Galéria
1982. Szentendre, Művésztelepi Galéria
1983. Szentendre, Műhely Galéria (Aknay, Bereznai)
1984. Nyíregyháza, Megyei Művelődési Központ
1984. Csongrád, Csongrád Galéria
1987. Békéscsaba, Gyopár Galéria
1987. Szentendre, Művésztelepi Galéria (Aknay, Bereznai, Gubis)
1989. Békés, Művelődési Ház
1989. Szentendre, Szentendrei Képtár
1989. Vác, Művelődési Központ
1990. Szolnok, Megyei Művelődési Központ
1991. Székesfehérvár, Püski Galéria
1991. Szigetszentmiklós, Sárgaház (Aknay, Gubis, Kéri, Somogyi)
1991. Ráckeve, Művelődési Központ
1992. Szentendre, Szentendrei Képtár (Pentaton csoport)
1992. Zebegény, Művelődési Ház, Könyvtár
1993. Nagycenk, Horváth & Lukács Galéria
1993. Szentendre, Artéria Galéria
1994. Dunaharaszti, Baktay Ervin Gimnázium (Aknay, Gubis, Vincze)
1994. Karlsruhe (D), Rösch Galéria
1994. Budapest, Csepel Galéria
1994. Sárospatak, Comenius Tanítóképző Iskola (Aknay, Gubis, Puha, Somogyi)
1995. Szentendre, Barcsay Iskola Galéria

A dyptychon és a triptychon, az ókori és középkori műformák - összehajtható írótáblák, oltárképek - tradiciójához kapcsolódó, de funkcionálisan módosult két vagy három elemet ötvöző, két vagy három összetevőből szerveződő-épülő műtárgyegyüttes a hetvenes évek első fele óta, a napjainkig ívelően kíséri Aknay János festőművész munkásságát. Épülethomlokzat-körvonalak, ékek, fecskefarok-motívumok, rovásírás-jelek, pálcaszerű, egymáshoz illeszkedő, egymást keresztező, elmetsző geometrikus jellegű formák, ívekkel közrefogott, legömbölyített élű foltok a legfontosabb vissza-visszatérő képalkotó elemek a szentendrei művész kettős- és hármasképein.

A két táblából álló kompozíció részei általában egyenrangúak, míg a három tagból szerveződő együttes darabjai között hangsúlyeltolódások, alá- és fölérendeltségi viszonyok alakulhatnak ki. Az Aknay-együtteseken a képmezők nem egymástól elválasztottak, hanem kapcsolatokat teremtők, és egykori kapcsolatokat szétszakítók: a hangsúly az összetartozás evidenciájára, illetve ezen evidencia megszüntetésére került. Azonos motívum vonulhat végig a részeken, s a kapcsolat lehet rejtett, a motívumok mögött fokozatszerűen végighúzódó. Vagyis a tetten érhető képi történés a felszínen, és a felszín alatt is zajlik. A formaelemek: a színek, a monokróm, tiszta zárt foltok, a rezgésszerű-vibráló háttérmezők együtthangzásában és konfrontációjában, és a táblák között kialakuló villódzásban mélyen rétegződő, gondolati síkok nyílnak meg, bonyolult jelentés-szövet szerveződik.

Az alapvetően konstruktív szellemiségű, a tiszta nonfigurációba emelkedett, az egyszerre zárt és nyitott szentendrei festészeti hagyományba szervesen illeszkedő Aknay-piktúra legfontosabb, szintetizáló igényű munkái a kettős- és hármasképek: a század- és ezredvég tragikus árnyaltságú, szomorú életérzéseit összegző, a tragikus és szomorú élményeket adó színtértől elszabadulni vágyó, egy tiszta szellemi-művészeti közegbe kívánkozó kifejezések, megjelenítések.

Wehner Tibor

A jó hírt hozó angyal (szárnyas oltár)
1994, akril, fa, arany, ezüst, 110x150cm

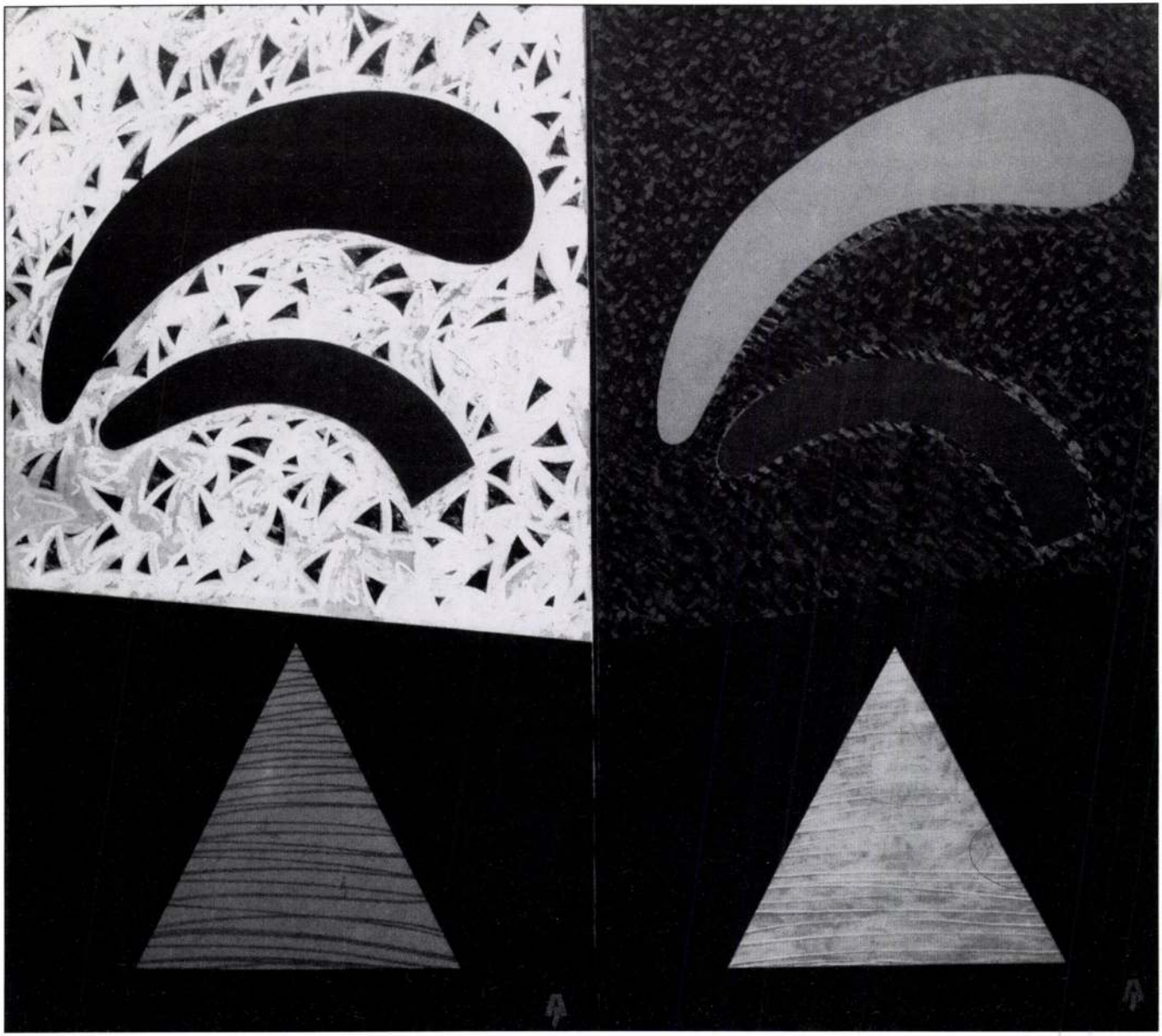

Diptychon, 1989
akril vászon, 2x210x120 cm

The diptych and triptych - two and three-part pieces of art from the antiquity and middle ages, usually takinf the form of folding boards and altarpieces and merging two or three artistic elements-, have been present in János Aknay´s oeuvre since the first half of the seventies. His art maintains the traditional forms, but he has adapted their function. The most important and returning elements and motifs of the double and triple pictures of this Szentendre artist are the silhouettes of buildings; spikes; swallowtail-like motifs; runes; stick-like geometric forms fitting , crossing, and cutting each other; and rounded shapes with curvy edges.

In classic compositions consisting of two elements, the parts are generally equal, while artpieces consisting of three parts show accentuation between the entities, and some parts might dominate the others. In Aknay´s arrangements the parts are not separated from one another, but are forming new relations and breaking up the former ones: the evidence of unity and the end of this evidence, respectively, is highlighted. The same motif may return unendlessly in the different parts, and the relation may be hidden, increasingly pulling behind the motifs. In other words, the story of the pictures can be caught on the surface and underneath it. The form elements; the colours, the clear, monochrome closed shapes are in harmony and in confrontation with the trembling, and vibrating background, and convoluted web of meaning is being determined in the deep.

Aknay´s diptychs and triptyches are the most important works among his pictures. They seek a synthesis of a basically constructrive mentality, and are samples of clear non-figurativism, while fitting into the simultaneously open and closed traditions of Szentendre painting. These pieces of art are also the summary of the tragically shaded feelings of our life at the turn of the century and millenium, and the desire for a clear spiritual-artistic surrounding.

Tibor Wehner

Das Diptychon und Triptychon, diese antike und mittelalterliche Kunstformen - zusammenfaltbare Schrifttafeln, Altarbilder - zusammenhängend zur Tradition, doch funktionell umgestaltet, zwei oder drei Elemente legiert, aus zwei oder drei zusammengesetzten organisiert aufgebauten Kunstgegenstandensemble, begleiten seit der ersten Hälfte der 70-er Jahre bis heute, bogenartig das Oeuvre des Kunstmalers János Aknay. Gebäudefasade-Konturen, Keile, Schwabenschwanz-Motive, Kerbschriftzeichen, stabähnlich zusammenpassend, einander überkreuzend, abgeschnittene geometrisch charakteristische Formen, umgeben vom Bogen, Flecken mit abgerundeten Kanten, das sind die wichtigsten immer wieder zurückkehrenden bildformenden Elemente des Künstlers von Szentendre auf seinen doppelt und dreifachen Bildern.

Teile aus der zwei Tafel bestehende Komposition sind im allgemeinen gleichrangig, doch zwischen den Stücken der aus drei Gliedern bestehenden Gruppe können Betonungsverschiebungen, unter- und übergeordnete Verhältnisse bestehen. Die Betonung gelangte an die Evidenz des Zusammenhaltens, die Abbrechung deren Evidenz können gleiche Motive sich überall hinverlaufen und das Verhältniss kann versteckt sein und hinter den Motiven können sie sich stufenweise hinziehen. Oder das auf frischer Tat ertappte, bildlich geschehen, verläuft auf der Oberfläche und unter der Oberfläche. Im Einklang und in der Konfrontation der Formen, die Farben, das Monochrom, sauber geschlossene Flecken und in dem Flimmern das sich zwischen den Tafeln erweitet, eröffnen sich tiefe Schichten und gedanklich Flecken und es entwickeln sich komplizierte Bedeutungsgewebe.

Die wichtichsten Arbeiten mit synthetisierenden Anspruch der Aknay-Piktur, die sich gleichzeitig geschlossen und geöffnet in die Tradition der Malerei von Szentendre organisch einführen, sind die doppelten und dreifachen Bilder; die Ausdrücke und Erscheinungen des tragischen Schattens der Jahrhundert- und Jahrtausendwende, traurige zusammenfassende Lebensgefühle, die sich nach der Lösung vom Schauplatz eines tragischen und traurigen Erlebnisses und sich in ein reines geistiges künstlerisches Medium sehnen.

Tibor Wehner

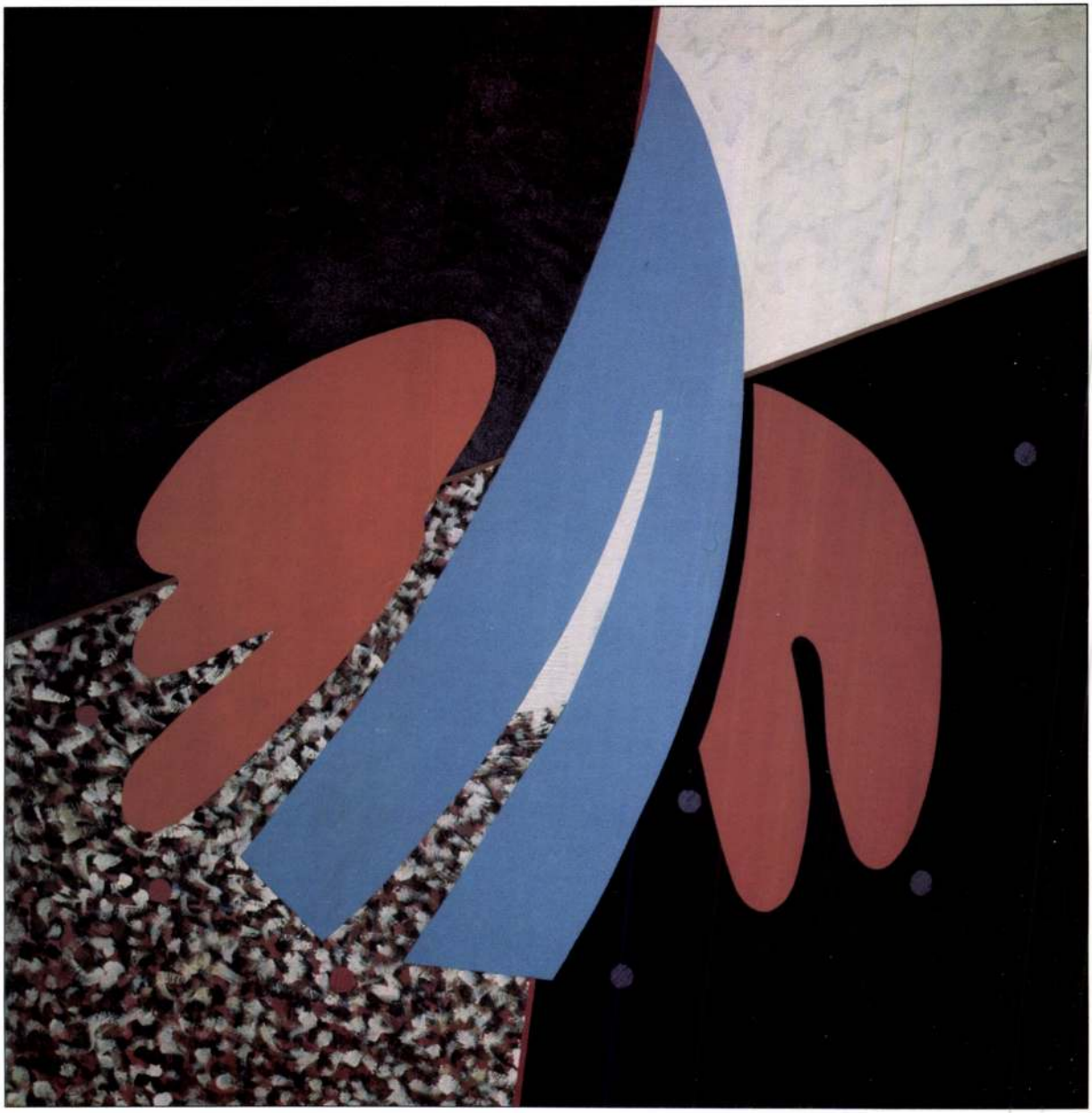

Angyal született, (diptychon)
1991, akril vászon, 2×130×130 cm

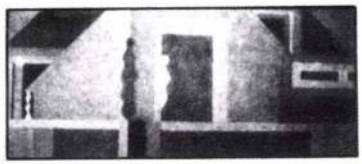

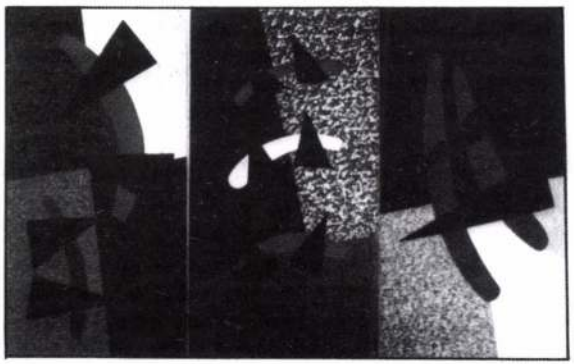

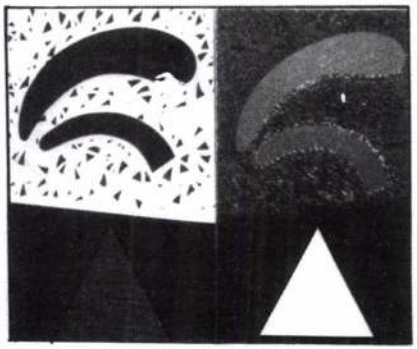

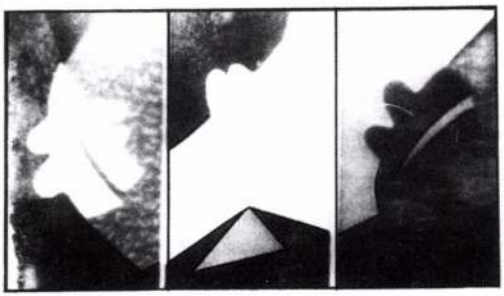

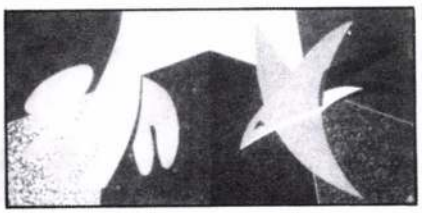

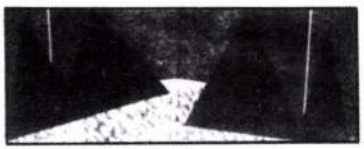

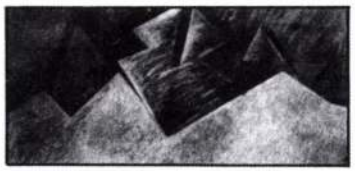

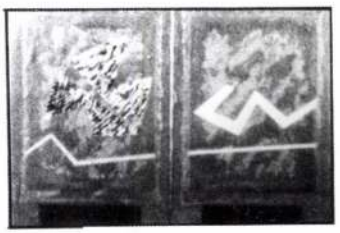

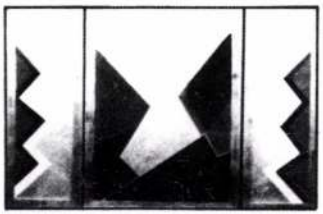

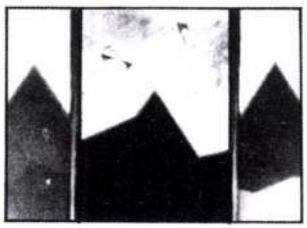

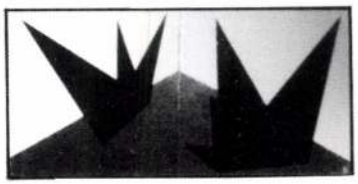

Angyali üdvözlet (triptychon), 1972 olaj pasztell farost, 75x158cm	**Házak emberek** (diptychon)1973 olaj pasztell farost, 82x157cm	**Kislányom emlékére** (triptychon) 1986 akril vászon, 3x150x150cm
Apám emlékére (triptychon) 1986 akril vászon, 250x80cm	**Erdélyi trilógia** (triptychon) 1988 akril vászon, 200x300cm	**Diptychon**, 1989 akril vászon, 210x240cm
Ballada "S"-ről (triptichon) 1989 akril vászon, 220x360cm	**Angyal született** (diptychon) 1991 akril vászon, 2x130x130cm	**A háztetők felett** (triptychon) 1991 akril vászon, 100x270cm
Ablakom előtt (diptychon) 1993 akril vászon, 85x210cm	**Amikor a nap felkel, előjönnek az angyalok** 1993, pasztell karton, 3x100x70cm	**Születés** (diptychon), 1994 akril vászon, 35x50cm
A jó hírt hozó angyal, 1994 akril vászon, arany-ezüst, 110x150cm	**Angyal született Szentendrén** , 1994 akril fa arany ezüst, 50x66cm	**Angyal érkezett** (diptychon), 1994 akril vászon, 100x200cm

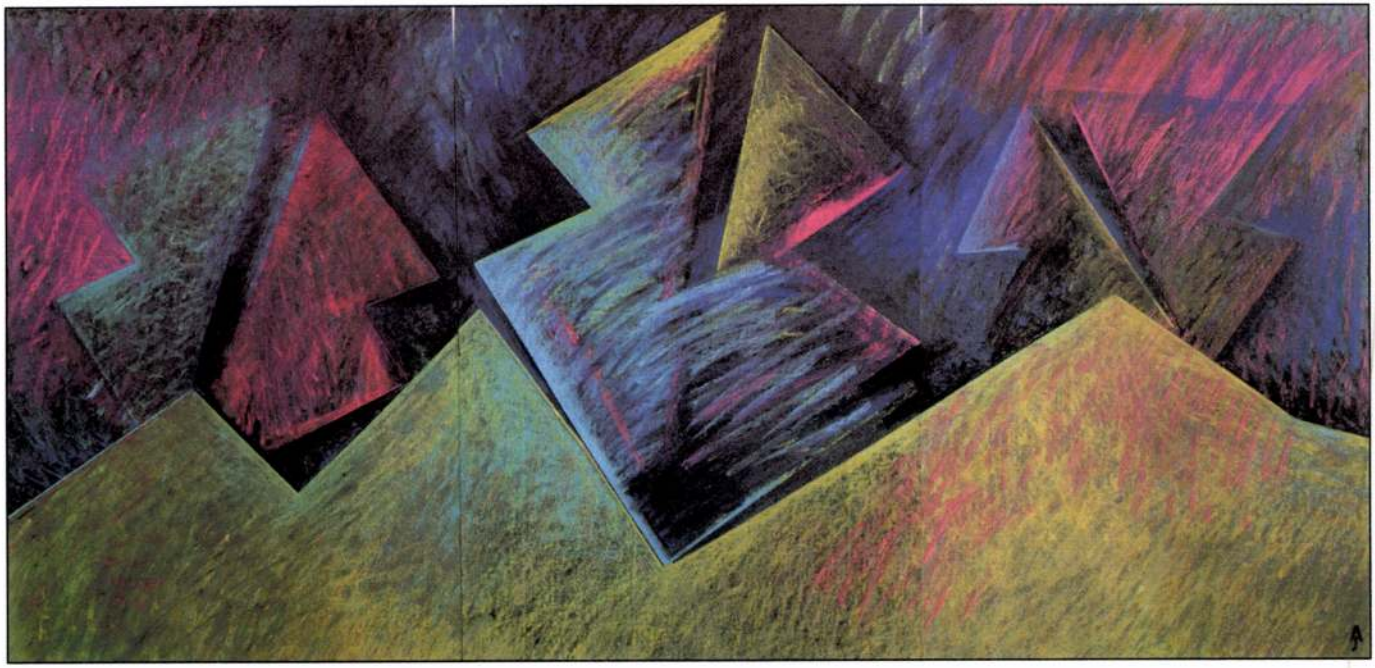

Amikor a nap felkel, előjönnek az angyalok, 1993
pasztell karton. 100×210 cm

VAJDA LAJOS STUDIÓ
Kulturális Egyesület
Szentendre

art·éria galéria
2000
SZENTENDRE
Városház tér 1.
Telefon: 26/10 111

Dunaparti Művelődési Ház
LAKÓTELEPI KÖNYVESBOLTJA
SZENTENDRE

Nagy Sándor
képkeretező mester műhelye
Szentendre, Bercsényi utca 3.
Tel.: (26) 312-067 & 312-852

Horváth & Lukács
NAGYCENK
Kiscenki u. 17/a
SOPRON,
Szent György
utca 16.

PEST MEGYEI
KÖZMŰVELŐDÉSI
INFORMÁCIÓS KÖZPONT
2000 Szentendre, Pátriárka u. 7.

PEST MEGYEI KÖNYVTÁR
2000 Szentendre, Pátriárka u. 7.

VINCZE LÁSZLÓ PAPÍRMERÍTŐ MŰHELYE

Szentendrei műhelyemben 2000 éves fehérmíves hagyományokat őrző ősi módszerrel készítek időálló, vízjeles papírokat: papírrestaurátorok, művészek, a reklám- és bankszakma hasznára, a magam örömére. Hazánkban ez a mesterség, mint látványosság is egyedülálló.

A termékskála: egyedi példányos oklevelek, esküvői-báli meghívók, névjegyek, borítékok, levélpapírok, alkalmi üdvözlőlapok, étlapok, könyvkötészeti ritkaságok, paszpartu készítés, művészi akvarell papír, illetve mindennemű grafikai sokszorosításhoz alkalmas papír.

Kívánságára komplett grafikai, tipográfiai tervezést és nyomdai kivitelezést is vállalok, ingyenes szaktanácsadással szolgálok.

2000 Szentendre, Angyal u. 5. Tel./fax: 06-26-314-328

PONTIFEX - IV Kft.

Egyedi papírgyártás
Grafikai tervezés
Tipográfiai munkák
Kis példányszámú kiadványok
Műhely bérlet
Kiállítás szervezés

PONTIFEX - IV Kft., 2000 Szentendre, Angyal utca 5, tel: (26) 314-328

Kalendart Kiadó • 1011 Bp., Mária tér 1. • Telefon + fax: 202-10-10

REPRO RÓZSA KFT.
H-1132 BUDAPEST
CSANÁDY U. 12/A
TEL: 1-1494-341
TEL/FAX: 1-1494-128

REPRO RÓZSA
HUNOLDSTR. 5 a + b
5000 KÖLN 90
TEL: 0 22 03 / 6 86 65 + 6 74 38
FAX: 0 22 03 / 6 86 07

BARCSAY ISKOLA GALÉRIA

Szentendre, Kálvária út 18.
A kiállítás nyitva: 1995 január 20-tól - február 3-ig

Rendezte: Vincze Ottó
Art manager: M. Göndör Éva, Balogh Zsolt
Katalógust tervezte: Szél Károly
Műtárgyfotók: Halper János
Portréfotó: Aknay Csaba
Felelős kiadó: Torbáné Ballagó Zsuzsanna

Arranged by: Ottó Vincze
Art manager: Éva M. Göndör, Zsolt Balogh
Design: Károly Szél
Art photography: János Halper
Portrait by: Csaba Aknay
Editor: Zsuzsanna Torba

Külön köszönetet mondunk: Bihari Enikőnek, Deák Mónikának, Gubis Mihálynak, Johan van Damnak, Síposné Solymos Mártának, Mezei Vladimírnek, valamint a Ferenczy Múzeum munkatársainak

AKNAY János

SZERETETTEL VÁRJA ÖNT,

CSALÁDJÁT ÉS BARÁTAIT

VINCZE LÁSZLÓ

papírmerítő, házigazda

ÉS A PONTIFEX KIADÓ

1995. DECEMBER 22-ÉN, 18 ÓRAKOR

SZENTENDRÉN, AZ ANGYAL U. 5-BEN

Aknay János

FESTŐMŰVÉSZ

szita-albumának

karácsonyi bemutatójára

AKNAY János

MEGHÍVÓ

INVITATION

Megnyitó: 1995. október 21-én 18 órakor

NYOMTATVÁNY

Hommage à Bartók

Szentendrei Képtár (Fő tér)
Nemzetközi képzőművészeti kiállítás

Megnyitja: DÉVÉNYI ISTVÁN,
művészettörténész, a Magyar Nemzeti
Galéria Jelenkori Gyűjteményének főosztályvezetője

ÚJ MŰVÉSZET
ANDRÁSI GÁBOR rovatvez.
BUDAPEST
Báthori u. 10.
1 0 5 4

AKNAY János HONGRIE ✦ AMARO Nel ESPAGNE ✦ BALOGH László HONGRIE ✦ BATES Keith GRANDE-BRETAGNE ✦ BÁTAI Sándor HONGRIE ✦ BERGMAN Cecilia SUÈDE ✦ BERGMAN Helena SUÈDE ✦ BERICOT Pedro ESPAGNE ✦ BERTINI ITALIE ✦ BÍRÓ József HONGRIE ✦ BONARI Adriano ITALIE ✦ BULATOV Dmitry RUSSIE ✦ BUNUS Ioan ALLEMAGNE ✦ COHEN Ryosuke JAPON ✦ COLE David ÉTATS-UNIS ✦ COLORI ÉTATS-UNIS ✦ CRELLI ITALIE ✦ DALIGAND Daniel FRANCE ✦ DÁVID Vera HONGRIE ✦ DEGOLA Luciano ITALIE ✦ DEIM Pál HONGRIE ✦ DELLAFIORA David GRANDE-BRETAGNE ✦ DRAHOS Tom FRANCE ✦ DIOTALLEVI Marcello ITALIE ✦ DUPUY Jean FRANCE ✦ ESZTERO Rozália HONGRIE ✦ FARKAS Róbert HONGRIE ✦ FARKAS Tamás HONGRIE ✦ FIERENS Luce BELGIQUE ✦ FOSTER Colin HONGRIE ✦ FRÖBERG Dan SUÈDE ✦ FOMMINEN Cheri FINLANDE ✦ FIGUEIREDO César PORTUGAL ✦ FRANGIONE Nicola ITALIE ✦ GARABUCZI Ágnes HONGRIE ✦ GIK Juri RUSSIE ✦ GOLD Susan CANADA ✦ GOMEZ Antonio ESPAGNE ✦ GROEMENDAAL Rimes PAYS-BAS ✦ GROH Dr. Klaus ALLEMAGNE ✦ GUBIS HONGRIE ✦ HAÁSZ Ágnes HONGRIE ✦ HEGEDÜS 2 László HONGRIE ✦ HELD John ÉTATS-UNIS ✦ HERVÉ Lucien HONGRIE ✦ HUDON A. CANADA ✦ HOFFMAN ALLEMAGNE ✦ HÉRAUX Louise CANADA ✦ JENSEN Frank DANEMARK ✦ JULLIARD Michel FRANCE ✦ KAUFFMAN SUISSE ✦ KABAI K. Lorant HONGRIE ✦ KÉKY-MAGYAR Éva ALLEMAGNE ✦ KISS Ilona HONGRIE ✦ KLING József HONGRIE ✦ KRUMP Éva SUISSE ✦ KLIVAR Miroslav ✦ LAKNER Susanna ALLEMAGNE ✦ LE K'DAR FRANCE ✦ LENOIR Pascal FRANCE ✦ LEMOIN Frédéric FRANCE ✦ LE CORRÉ-OVÁRI FRANCE ✦ LOHR Helmut ALLEMAGNE ✦ MAGGI Ruggero ITALIE ✦ MAJOR Kamill FRANCE ✦ MÁRK Anna FRANCE ✦ MÁTÉ Gyula HONGRIE ✦ MARCHANT E. CANADA ✦ MITTENDORF Hennig ALLEMAGNE ✦ MOLNÁR Vera FRANCE ✦ MOLNÁR István HONGRIE ✦ MORANDI Emilio ITALIE ✦ MURGA Antonio ESPAGNE ✦ NAGY Ágnes HONGRIE ✦ NAGY Zoltán HONGRIE ✦ NÁDAS Alexandra HONGRIE ✦ NEM'S Judit FRANCE ✦ O. OLBRICH Jürgen ALLEMAGNE ✦ OLTMAN Aloys ALLEMAGNE ✦ PADIN Clemente URUGUAY ✦ PAPP Tibor FRANCE ✦ PARFETTI Michel ITALIE ✦ PETRI Ildikó HONGRIE ✦ PITTORE ÉTATS-UNIS ✦ PUHA Ferenc HONGRIE ✦ ROBIC Jean-François FRANCE ✦ SAÁRY Éva SUISSE ✦ SCOTT Vic GRANDE-BRETAGE ✦ SOGNO Nicole FRANCE ✦ SOMOGYI György HONGRIE ✦ SÓS Evelin HONGRIE ✦ STRADA Giovanni ITALIE ✦ SUEL FRANCE ✦ SZEPESSY Ákos HONGRIE ✦ SZÉKELYHIDI Zsolt HONGRIE ✦ SZALKAY Károly HONGRIE ✦ SZIRÁNYI István HONGRIE ✦ TASSY Béla HONGRIE ✦ TOMPOS Gábor HONGRIE ✦ TOROK Sándor HONGRIE ✦ TÓTH ifj. László HONGRIE ✦ TOT Endre ALLEMAGNE ✦ URBÁN Tibor HONGRIE ✦ VASS Tibor HONGRIE ✦ VELKEY Gyöngyvér FRANCE ✦ VELÉNYI Rudolf HONGRIE ✦ VIGO Edgardo-Antonio ARGENTINE ✦ VÖRÖS András HONGRIE ✦ ZOE HONGRIE ✦ ZÖLD Anikó HONGRIE ✦ ZSUFFA András HONGRIE ✦

COCTAIL-PARTY A KIÁLLÍTÁS MEGNYITÁSA UTÁN!

H·U·N·G·A·R·T

VIGADÓ GALÉRIA

VIGADÓ GALÉRIA

1064 Budapest, Vörösmarty utca 47/a., tel.: 354-3770, e-mail: galeria@vigado.hu

A HUNGART EGYESÜLET 2003. ÉVI ÖSZTÖNDÍJAS MŰVÉSZEI KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

2004. DECEMBER 9-ÉN, CSÜTÖRTÖKÖN 17 ÓRÁRA A VIGADÓ GALÉRIÁBA (ÚJ HELYSZÍN: 1064 BUDAPEST, VÖRÖSMARTY UTCA 47/A.)

ILLÉS BARNA FOTÓMŰVÉSZ · **ÁDÁM ZOLTÁN** KÉPZŐMŰVÉSZ · **KATONA KATALIN** ÖTVÖSMŰVÉSZ · **KATONA SZABÓ ERZSÉBET** TEXTILMŰVÉSZ · **GULYÁS MIKLÓS** FOTÓMŰVÉSZ · **MOLNÁR PÉTER** GRAFIKUSMŰVÉSZ · **GÁBOR ÉVA MÁRIA** SZOBRÁSZMŰVÉSZ

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA: **P. SZABÓ ERNŐ** MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ KURÁTOR: **D. UDVARY ILDIKÓ** MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

HUNGART EGYESÜLET 2003. ÉVI ÖSZTÖNDÍJAS MŰVÉSZEI KIÁLLÍTÁSA

HUNGART EGYESÜLET 2004. ÉVI ÖSZTÖNDÍJ ÁTADÓ ÜNNEPSÉG

A HUNGART VIZUÁLIS MŰVÉSZEK KÖZÖS JOGKEZELŐ TÁRSASÁGA ÉS A VIGADÓ GALÉRIA MEGHÍVJA ÖNT ÉS BARÁTAIT A

HUNGART EGYESÜLET 2005. ÉVI ÖSZTÖNDÍJ ÁTADÓ ÜNNEPSÉGÉRE

2004. DECEMBER 9-ÉN, CSÜTÖRTÖKÖN 16 ÓRÁRA A VIGADÓ GALÉRIÁBA

KÖSZÖNTŐT MOND **SÁRKÁNY GYŐZŐ** GRAFIKUSMŰVÉSZ, A HUNGART ELNÖKE

LAUDÁCIÓK · **SIMONFFY MÁRTA** TEXTILMŰVÉSZ · **SÁRA ERNŐ** TERVEZŐGRAFIKUS

CHOCHOL KÁROLY FOTÓMŰVÉSZ · **MÓDOS GÁBOR** FOTÓMŰVÉSZ · **RÉNYI KRISZTINA**

GRAFIKUSMŰVÉSZ · **AKNAY JÁNOS** FESTŐMŰVÉSZ · **SÁRKÁNY GYŐZŐ** GRAFIKUSMŰVÉSZ · **BENES JÓZSEF** FESTŐMŰVÉSZ

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ: 2005 JANUÁR 9-IG, HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10—18 ÓRÁIG.

A feltámadás angyalai

2004. März 21.
Ugamber 11.

A dobogókői Manréza Spirituális és Kulturális Központ rendszeresen otthont ad kortárs képzőművészek kiállításainak. A* transzcendens vonzásában *címmel megrendezett, ez ideig tizenhárom tárlatot összefogó sorozaton rendre olyan alkotásokat mutatnak be, amelyek az isteni tanításokhoz, illetve a személyes hitélményekben megerősödő tanításokhoz kötődnek. Március 6-án* Török Katalin *művészeti író nyitotta meg itt* Aknay János *festőművész* Térbe-fénybe öltözötten *című kiállítását. Az alkotó mintegy hetven munkáját húsvéthétfőig tekinthetik meg az érdeklődők.

Aknay János három évtizedes alkotói pályája Szentendre városához kötődik. Az alföldi gyermek- és ifjúkor után e Duna-parti kisvárosban letelepedett művész Szentendre életterében őrzi ragaszkodását a vidékiség megtartó erőihez.

Művei akár táj- vagy városképekként is szemlélhetők. Egyértelműen felismerni rajtuk a jellegzetes szentendrei épületek homlokzatainak, tetőinek, tornyainak motívumait, vagy a kisváros környéki dombok-völgyek hullámzását. A kompozíciók világa akkor is azonosítható a szentendrei városképpel, ha a hagyományos felfogású látványfestészettől elszakadva jeleníti meg azt az alkotó. A házak tömbjei, részletei vagy együttesei geometriai elemekké egyszerűsítve láthatók a vásznakon. Ez az ábrázolásmód jellemzőiket erőteljesen hangsúlyozza. Az épületek és a táj elemeinek egymás közötti kapcsolata a festményeken nem felel meg látási szokásaink törvényszerűségeinek. Noha a képek egészén a mértani rendezettség érvényesül, részletei mégsem a szokásaink szerint biztonságot adó vízszintesek és függőlegesek derékszögű kapcsolódásának rendjében helyezkednek el. A testes, tömegükkel térfogatot is meghatározó építmények Aknay János festményein síkokként szinte lebegnek. A messzeség és közelség lebegő síkjai különböző szögekben metszik egymást. Az így kapott látványélmény a nézőt a látható fölé emeli, amely a magasságból szemlélve épületalaprajzokká, illetve azok rendszerévé kicsinyül. Ezekből a kompozíciós rendszerekből is kiemelkedik néhol egy-egy tipikus homlokzatrészlet vagy a kereszt.

Aknay János festményeinek további jellemző sajátossága, hogy a képmezőt ablakszerű mezőkre osztja. Ezzel megadja azt a biztonságot, amelyet a függőlegesek és vízszintesek merőleges kapcsolódása nyújt a világban e szerint tájékozódni tanultak számára. Ugyanakkor érezteti, hogy érzékszerveinkkel átfogható életterünk és az ismereteink szerint tudható is tágabb és gazdagabb annál, mint ami ablakainkon át megragadható belőle. Az Aknay-művek megerősítenek bennünket abban, hogy épületeink, városaink, tájaink nem csupán anyagi megtartó erőt jelentenek számunkra, hanem a teremtés részeiként a végtelen és örökkévaló isteni valósághoz is kapcsolják lakóikat.

A táj és a város festői szemlélete mellett az angyal motívum következetes jelenléte is mutatja, hogy Aknay János Isten teremtményeként éli meg a létezés élményét. Emberi alak egyáltalán nem szerepel képein. Figurális motívumként az angyal látható a szentendrei épületek között és a város környéki táj fölött. Korai művein bábuszerű formában szerepel a szellemi teremtmény. Testének síkban ábrázolt képe ugyanazt a lebegést érezteti, mint az épületek síkszerűsége. Ezzel a kettősséggel felvetődik a kérdés a kép szemlélőjében, vajon az ember építette város emelkedett-e a föld fölé, vagy az angyal ittléte szellemiesíti-e át az anyag épített rendjét? A kérdéssel tovább foglalkozik maga az alkotó is, későbbi festményein.

Személyes életének tragikus élménye megrázó valósággá tette számára az emberi lét anyagi és szellemi távlatainak szerves egységét, szétválaszthatatlanságát. Az ekkor gyermekalakká konkretizálódó angyal, illetve angyallá lényegülő gyermek az 1990-es évek alkotásain megtisztult fölülemelkedéssel geometriai egyszerűségben jelenik meg.

A szóló vagy kettős háromszögek, kúpok határoló vonalai a szárnyakat jelzik. A felület és a kontúr színeinek különbözősége testességet ad lebegésüknek, kiemeli őket környezetükből, de mégis abban jelenvalónak mutatja őket. Az angyal-háromszögek, -kúpok színfoltjainak fakturális tulajdonságai anyagszerűségüket érzékeltetik ugyan, kompozíciós helyzetük mégis szellemi természetüket hangsúlyozza.

A nagyböjti időszak lelki élményei között Aknay János festményei biztonsággal erősíthetik bennünk a feltámadás meggyőződéssel áthatott hitét.

Bakonyvári M. Ágnes
művészettörténész

Eszterházy püspök építtette Líceum (ma Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola) dísztermében.

Seregély István érsek, az egyházmegye nyolcvanadik főpásztora köszöntötte az ünnep résztvevőit - akik között jelen volt *Erdő Péter* bíboros, prímás, *Bosák Nándor* debrecenben való jelenlétünk ezeréves bizonysága.

A jubileum alkalmából jelent meg az egyházmegye új névtára, valamint kiadtak egy Ezredévi emlékkönyvet is, amely egyebek mellett templomai tükrében mutatja be az egyházmegye történetét.

(k.t.)

Hét templom zarándoklata

Rómában tanuló magyar papnövendékek nagyböjti zarándoklata

Vasárnap reggel van. A fátyolfelhők mögül kezd a nap felderengeni. Szerencsére már viszonylag korán virrad. A falakon kívüli Szent Lőrinc-bazilikához igyekszem. A Collegium Germanicum et Hungaricum növendékei ma, március 14-én, hét templomba zarándokolnak, hogy a középkorra visszanyúló hagyományt őrizve – némi testi megpróbáltatással és sok-sok imával, énekkel jussanak el templomról-templomra zarándokolva a Szent Péter-bazilikához, ahol délben a Szentatyával együtt mondják az Úrangyalát. A pápa a kollégium növendékeit ekkor külön szokta köszönteni.

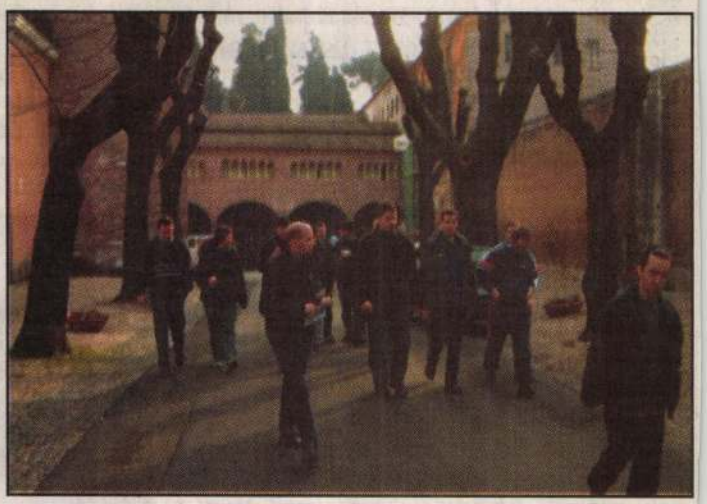

A kollégium növendékei

A hét templom zarándoklata a VII. századig vezethető vissza. A középkor vége felé az imádságnak e formája elfelejtődött, s inkább a szentévekhez kötődő és a patriarchális bazilikák meglátogatásához kötődő búcsúnyerés került előtérbe. (Érdekes, hogy ekkortól a Szent Péter-bazilika hét oltáránál mondott, illetve hallgatott szentmise, hasonlóan a zarándoklathoz, a búcsú elnyerését biztosította.)

A későbbiekben aztán a hét templom felkeresése ismét a hívek figyelmének középpontjába került.

Arról, hogy a német-magyar kollégium növendékei e zarándoklatot minden esztendőben végigjárják, „csak" a XIX. századi feljegyzésekből ismerhetjük. Ezt viszont már *Tóth Tamás*tól, a kollégium prefektusától tudom, aki reggel vidáman, frissen fogad a Szent Lőrinc-templomban mondott szentmise után. Megtudom tőle, hogy reggel hatkor rövid imádság után, a zarándoklatot szervező egyik lelkiségi csoportot vezető pap áldásával indultak el. Először a Santa Maria Maggiore-bazilikát keresték föl, ahonnan a Szent Lőrinc-templomba jöttek. Itt a szentmise után a templom melletti kerengőben reggelizés következett. Innen mentek tovább, hogy a délelőtt során a jeruzsálemi Szent Kereszt-, a Lateráni-, a Falakon kívüli Szent Pál-, és Szent Sebestyén-bazilikák után jussanak el a Szent Péter térre. Tóth Tamás, kalocsa-kecskeméti egyházmegyés pap, a kollégium prefektusa 1998 óta tanul Rómában. Minden évben részt vett a zarándoklaton, melyet mindig a Szent Lőrinc-bazilika stációs napján tartanak. Ezt a spirituális programot, ezt a zarándoklatot a tradíciókkal, hagyományokkal teli Rómában különösen mélyen lehet átélni.

Monostori László, aki filozófiát és teológiát tanul az Örök Városban, idén vesz részt először a zarándoklaton. A Farkasréti plébániáról ment az esztergomi szemináriumba 2002-ben, s tavaly ősszel küldték elöljárói a kollégiumba, Rómába. Kérdésemre mosolyogva válaszolja: „A korai kelés jelenti az egyetlen komolyabb megpróbáltatást, nem a 20—25 kilométeres *séta*. Imádkozni és kirándulni máskor is szoktam. Talán csak arra kell vigyáznunk, hogy ne *sportteljesítménynek* tekintsük a mai napot..." Arról is beszél, hogy a kollégiumban öt-hat fős lelkiségi csoportokba vannak osztva, akik minden hétfőn este megbeszélnek egy-egy témát, majd kötetlenül beszélgetnek. Most is ezekben a csoportokban indulnak útra, hogy a zarándoklat végén társaikkal találkozzanak a Szentatya által mondott Angeluskor.

A kollégium spirituálisa, *Patch Ferenc* jezsuita is készülődik az útra. Tőle tudom, hogy hatvankilenc fiatal indul útnak, akik közül huszonhárom magyar. Ő az imádságra, az Istenre való figyelésre helyezi a hangsúlyt a zarándoklat során. Mint mondja, egy a közös cél, egy az út, s a közösségben megélhetik magyarságukat is, hitükben töltekezhetnek.

A beszélgetések során észre se vettem, hogy a kiscsoportok tagjai útnak eredtek. Patch Ferenc, Tóth Tamás, Monostori László beszélgetőtársaim sietve indulnak a többiek után. Egyedül maradok. A nap már magasabban süt, világos van. Beülök a kocsimba. Kicsit szégyenkezem, amiért nem vállaltam a sorsközösséget a zarándokokkal. De jövőre...

Bókay László

AKNAY JÁNOS

Új művészet

2002 / DEC

11.o.

templomok, a régiek bővítése pedig a szentélyt jobb
plébániatemplomok szentélyeit hatalmas ablakok törik
Végül a szentélybelsőt méreteikkel egyre jobban ki
falképeket.

A szentélyt a hajóval összekötő diadalív a szakrális
festményeinek témáiban is érvényesítette. A diadalív b
amelyek átmenetet képezhettek a két egység között,
Ilyennek tekinthetők a próféták személyei (*Gecelfalva,*
való indirekt utalások, például a hónapok *(Cserkút)* va
Csetnek, Hizsnyó, Kijete stb.).

Míg a 14–15. századi templomok szentélybelsőit
festetlenek maradtak. Ezen épületrész egészére kiterj
szempontból a másodlagos témák kerültek ide. A témá
befolyásolták, de szabályszerűségről alig beszélhetünk

A hajó keleti zárófalának programját mindenekel
falaként fogták fel, így többnyire a templom nyugati rés
témái kerültek ide. *Zselizen* az Utolsó ítélet kompozíc
Madonna és Szent Mihály alakjai utaltak az ítélet nap
hajóéba illeszkedett, de úgy, hogy a hajófalak krisztoló
erre a falra kerültek. Ennek a szerkesztési módnak
Keresztrefeszítés látható. A képsor a hajófalakon nyug
fal képeit a középkori művészetre nem jellemző mód
ábrázolása pedig a déli hajófal nyugati szakaszára ke

A 14. századi *gelencei* templom hajójában az északi f
volt – a felső sávra Szent László legendája került. A d
legenda jelenetei láthatók. A hajó nyugati falán más
epikus előadásmódra és a divatos témák megfestésére ir

AKNAY JÁNOS

VII. SZOLNOKI KÉPZŐMŰV. TRIENNÁLÉ

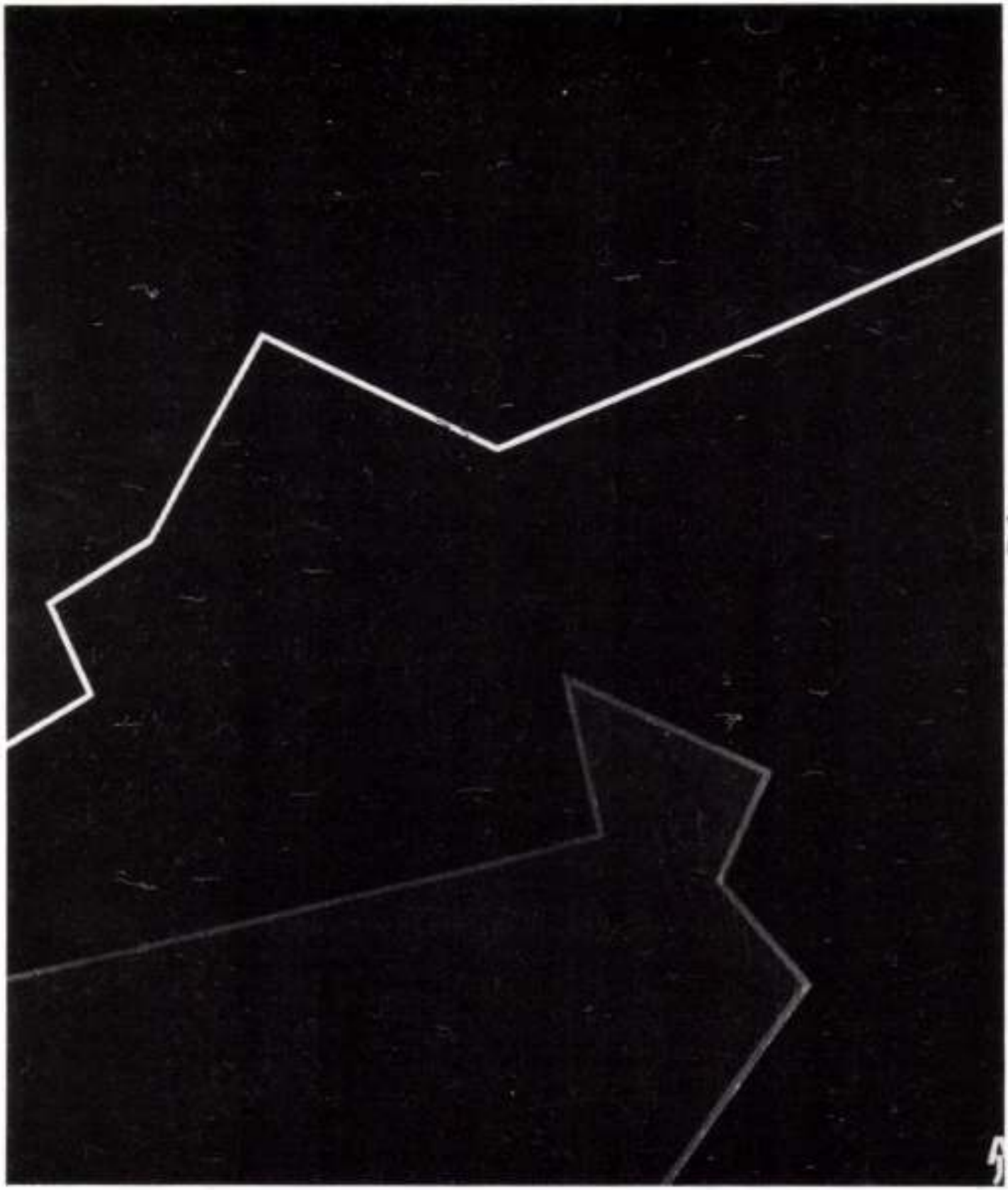

AKNAY JÁNOS: Őrangyal

SZÓ

Úgy véljük, hogy a Szolnoki Képzőművészeti Triennálé jelentős fórummá vált a magyar képzőművészeti életben, csatlakozva azon tárlatok sorához, melyek országos megmérettetést kínálnak képzőművészeinknek.

A jelen Triennáléra 107 művész adott be közel 300 művet. A zsűri döntése alapján kiállításra kerül 101 művész 167 műve. Kiállításunk anyaga mind földrajzilag, mind művészileg felöleli a magyar képzőművészet teljes palettáját. Megtalálhatók a realista művészetből kiinduló alföldi festészet képviselői mellett az impresszionista és expresszionista hagyományokból táplálkozó művészek ugyanúgy, mint korunk legmodernebb művészetének képviselői, a hiperrealisták és az installációs művészek, valamint a teljes absztrakcióval dolgozók. Idősebb, munkásságukat már életművel bizonyító művészek mellett szerepelnek pályájukat most kezdő, kifejezésmódjukat most kereső alkotók is.

AKNAY JÁNOS

BUDAPEST, X., SZENT LÁSZLÓ TÉR 7-14.

Artotéka

FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR KŐBÁNYAI KÖNYVTÁRA

Szeretettel meghívja Önt és családját

AKNAY János

Válogatás 20 év szitanyomataiból című
kiállításának megnyitójára
2000. március 2-án 17 óra

A kiállítást megnyitja: **SZAKOLCZAY Lajos**
irodalom- és művészetkritikus

A kiállítás megtekinthető **2000. március 28-ig**
a könyvtár nyitvatartási idejében:
H., K., Cs., P.:10-20, Szo.:9-14 óráig.

fAeksntaőymJűávneossz

A kiállítás létrejöttét támogatták:

Nemzeti Kulturális Alap,

Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány,

Magyar Alkotóművészek Közalapítvány,

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete,

valamint

Horváth & Lukács
NAGYCENK
Kiscenki u. 17/a,
SOPRON,
Szent György utca 16.

PEST MEGYEI KÖNYVTÁR
2000 Szentendre, Pátriarka u. 7.

VINCZE LÁSZLÓ
PAPÍRMERÍTŐ MŰHELY SZENTENDRE

SPECK ÉS TSA
PÉNZÜGYI INFORMÁCIÓ
SZENTENDRE, SZENTLÁSZLÓ ÚT 26.

AKNAY JÁNOS

VAJDA LAJOS STÚDIÓ
Kulturális Egyesület
Szentendre

VIGADÓ GALÉRIA

A meghívót tervezte: Bán Miklós grafikusművész

Tisztelettel meghívjuk

Önt és családját

AKNAY JÁNOS

a KAPCSOLATOK

című kiállításának

megnyitására

1997. december 30-án

(kedden), 17 órára

a Vigadó Galériába.

(Budapest, Vigadó tér 2.)

Megnyitja:

Novotny Tihamér

művészeti író.

A kiállítás megtekinthető:

1997. december 30-tól

1998. január 19-ig,

hétfő kivételével naponta

10-től 18 óráig.

MEGHÍVÓ

TISZTELETTEL MEGHÍVJUK A

PATAK CSOPORT

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA,

1995 DECEMBER 7-ÉN, 18 ÓRÁRA,

A SZÉKESFEHÉRVÁRI

ÖREGHEGYI ÉS FELSŐVÁROSI

KÖZÖSSÉGI HÁZBA.

(FISKÁLIS ÚT 93.)

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

HANN FERENC MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ.

KIÁLLÍTÓ MŰVÉSZEK:

AKNAY JÁNOS

GUBIS MIHÁLY

KÉRI MIHÁLY

PENYASKA LÁSZLÓ

PUHA FERENC

SOMOGYI GYÖRGY

SZÉKESFEHÉRVÁR

CSOPORT ATAK 95

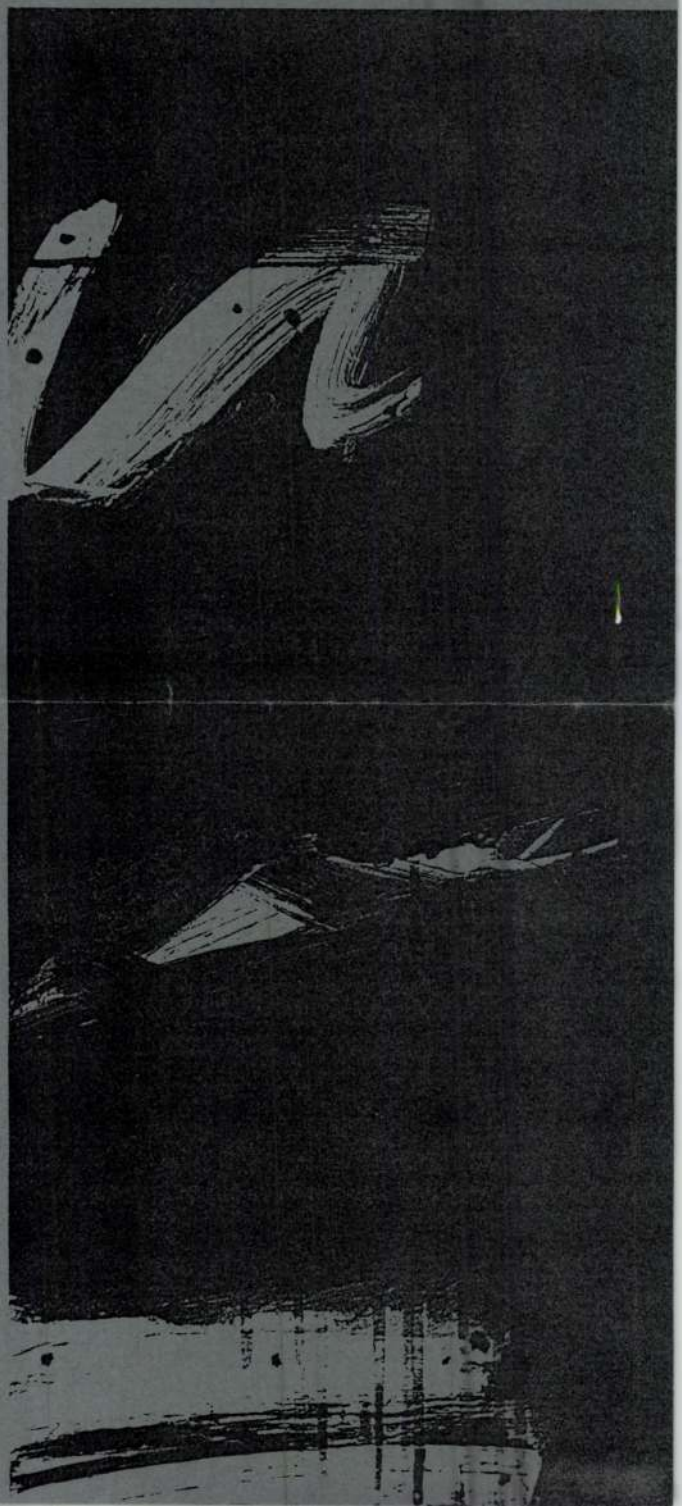

ÖREGHEGYI
ÉS FELSŐVÁROSI
KÖZÖSSÉGI HÁZ
8000 Székesfehérvár, Fiskális út 93.
Tel./fax: (22) 303-366

Akanay János, [ ]

L: Deim Pál

Szabó Ernő: Művészet szentendréért.

2

Esti Hirlap, Bp. 1978 szept 23

Aknay János, festő- és grafikusművész

A XII. miskolci országos grafikai biennále ez évben is rangjának méltó eseménynek számít. – Az új konstruktivista képalakítás különböző képviselői – Fajó János, Aknay János, Boros Tamás György, Haász István, ~~Lonov~~ Lonovics László – között számos irányultság és átmenet figyelhető meg.

Dobrik István: Gazdag látlelet a grafikáról.

Déli Hírlap, 1983. dec. 22.

Étet is Jradalám, Bn. 1983. jan 28 XXVII/4

Aknay János: Rojz

Egészen [illegible] társadalmi közegből került a fegyházba a kommunista Pesti Barnabás és Kreutz Róbert, akiket az ellenállásban való részvételük miatt végeztek ki Bajcsy-Zsilinszkyvel és Pataky Istvánnal együtt. (Pataky nevét jó néhány intézmény i-vel örökíti meg.) December 24-én, vasárnapi napon gyilkolták le őket, felrúgván azt az ősi, íratlan törvényt, hogy kivégzést nem időzítenek vasárnapra. A foglyok jó része a karácsonyi misén vett részt a kivégzés ideje alatt, a szertartást a szintén Kőhidán őrzött Mindszenty József veszprémi püspök, a későbbi kétes szerepet vállaló hercegprímás celebrálta. (Utóbb — februárban — újabb foglyokat végeztek ki Sopronkőhidán. Három kommunista Németh László János, Stelczer Lajos és Topa János — társaságában

persze, nem tudunk [illegible] mert mi viszont megjelent gondolatait tartottuk fontosabbnak, nem pedig azt, egészséges-e avagy sem a mezítelen strandolás. Újabb levelében olvasónk tudtunkra adja, hogy a Tarkő a Bükk-hegység harmadik legmagasabb csúcsa. Más földrajzi témáról is elmondja a véleményét. **Szabó György** Autóval a fegyházba című írásából azt a részt, hogy „odébb vándorolt a bécsi út is, illetve lehet, hogy megvan még az a régi", így kommentálja: egészen bizonyosan tudja, hogy megvan, „a III. kerületi Bécsi út folytatódik benne. Valóban hegyek között halad, de kanyargósnak nem kanyargós, és keskenynek is csak az autópályához képest keskeny. Szabó György azt kérdezi, ki jár rajta manapság. Mindenki, aki közúton akar eljutni Komárom megye északi részébe." Kiegészítését köszönjük.

Aknay

Aknay János rajza

Aknay János fm ?

→ Wahorn András

Művészet 1985/4/64

Aknay János, festő- és grafikusművész

Szántló Imre kiállítása a szentendrei művelődési központban ápr. 6-án nyílt meg. A kiállítás rendezője Aknay János, akinek volt miből válogatnia, hiszen egy életmű legsikeresebb munkái kerültek a falaksa.

d.cs.: Tájképek, csendéletek.
Textil Élet, 1984. ápr. 18.

Aknay János

■ A szentendrei fiatal képzőművészek kiállítása Túrkevén, a Finta Múzeumban szeptember 30-ig tekinthető meg. A kiállító művészek: Aknay János, Bereznai Péter, Gubis Mihály, Krizbai Sándor, fe. Lugossy László, Magyar Gábor, Matyófalvi Gábor, Tóth István, Vincze Ottó, ef. Zámbó István, Wahorn András.

Népszabadság, 1987. IX. 16

Aknay János festő-grafikusművész

Szentendrei találkozások címen a Szentendrei Képtárban látható Molnár Edit fotóművész tárlata. – Méltó figyelemmel kíséri a mai szentendrei képzőművészet és a fiatalok – Deim Pál, Ligeti Erika, Aknay János és mások sajátos arculatát.

Losonci Miklós: Szentendrei találkozások.
Pest Megyei Hírlap, 1984. júl. 11.

Aknay János, festő-grafikusművész 1.) Folytatás

Motívum vizsgálat 1.

Angyal, bábú (Emberi figura, ikon) Fláz T.

6. AKNAY JÁNOS 1974

5. AKNAY JÁNOS

1972–76

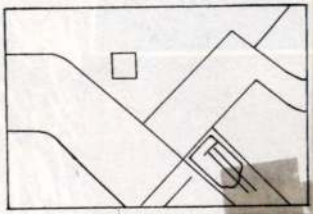

LÉGIFELVÉTELSZERŰ KOMPOZÍCIÓK

AKNAY

1976–78

Művészet, 1987. október, 23-old.

1

Aknay János, festő-grafikusművész — 2.) Folytatás

Motívum vizsgálat, 2.

Sík II. (ablakkal).

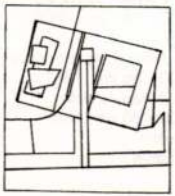

4. AKNAY JÁNOS
1978-83

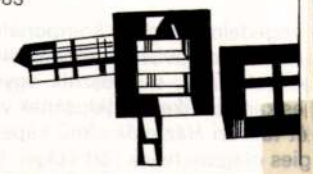

Sík III.

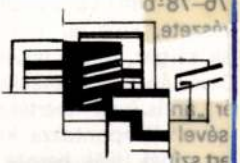

2. AKNAY
1982

ablak (hővel)

Keresztek

3. AKNAY
1985

Diagonális
Horizontális-vertikális

6. AKNAY JÁNOS 1978-83

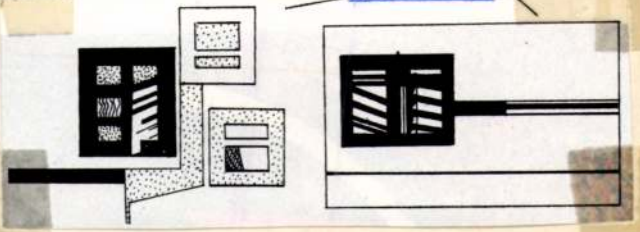

Művészet, 1987. október, 25-old.

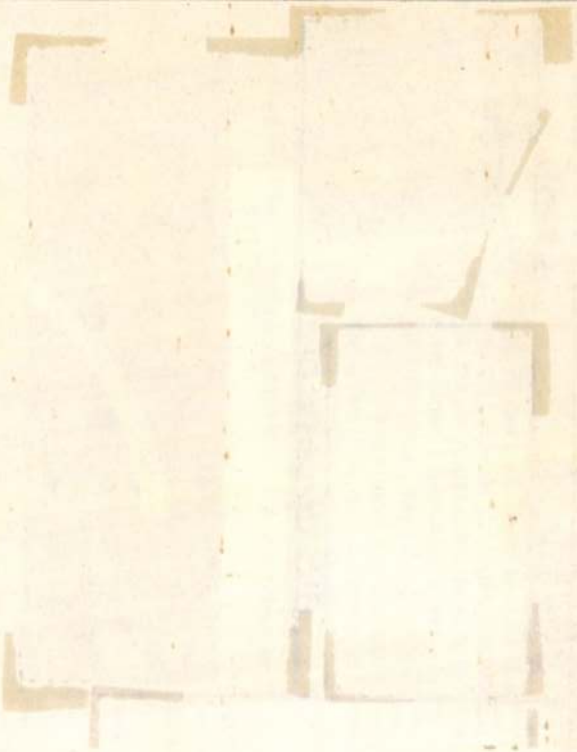

Aknay János, festő-grafikusművész motívum vizsgálata, 2. 3.) Folytatás

Rovás Kopasztó

ROVÁS

AKNAY JÁNOS 1983-87

Székely rovásjelek alapján

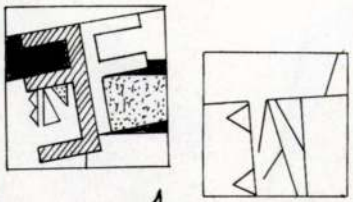

Szentandrei kereskedőjelvény

2. AKNAY JÁNOS 1986

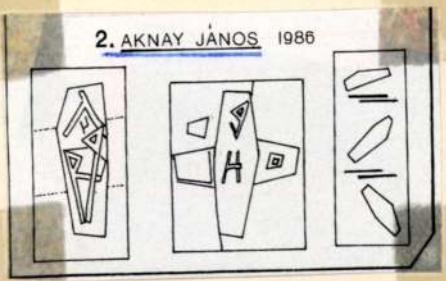

Művészet, 1987. október, 25-old.

Aknay János, festő-grafikusművész 1.) Folytatás

Novotny Tchanner: a konstruktivizmustól a rovásírásig, Aknay János művészetéről.

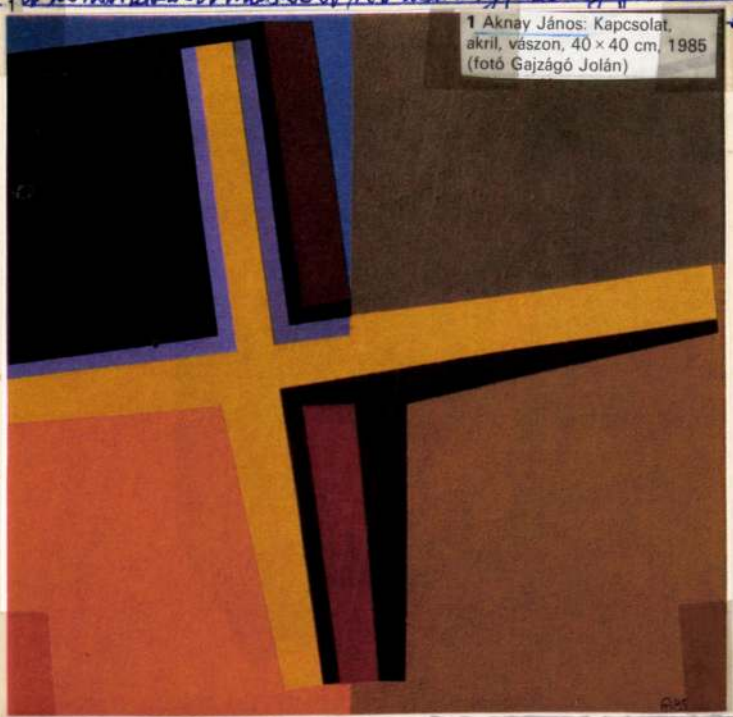

1 Aknay János: Kapcsolat, akril, vászon, 40 × 40 cm, 1985 (fotó Gajzágó Jolán)

Művészet, 1987. október, 22-old.

Aknay János festő-grafikusművész 2.) Folytatás.
Novotny Tihamér: a konstruktivizmustól a sorsszerűségig,
Aknay János művészetéről.

2 Aknay János: Ballada S.-ről,
2 szerigráfia, 65 × 50 cm, 1986

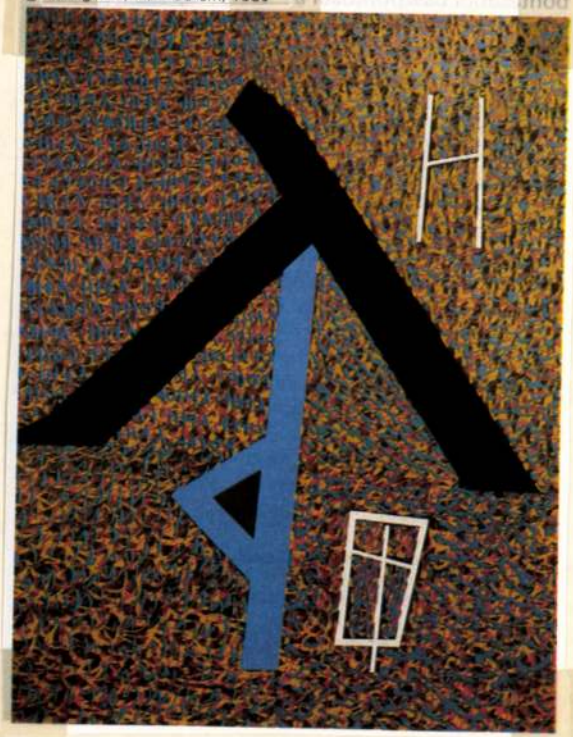

Művészet, 1987. október, 22-old.

3 Aknay János: Kislányomnak (Triptichon), akril, vászon, (3×) 150×150 cm, 1986

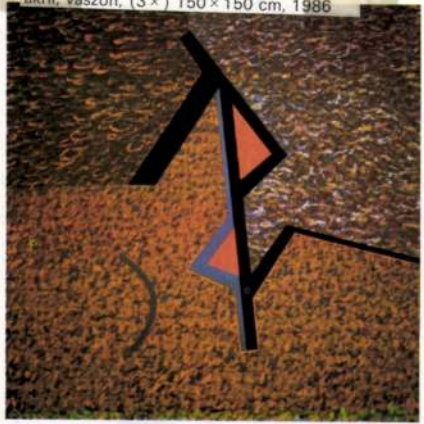

TIVUM VIZSGÁLAT

1

2. BARCSAY

9 Freskóvázlat

1974 Gond I.

1974 Figura az ablakban

3. DEIM PÁL

1968 Feljegyzések egy kolostorban IV.

1968 Csend IV.

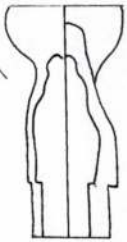

. BÁLINT ENDRE

Aknay János, festő-grafikusművész 4.) folytatás,
Novotný Tihamér: a konstruktivizmustól a rovás írásig.
Aknay János művészetéről.

4 **4** Aknay János: In memoriam, akril, vászon, 154 × 120 cm, 1986

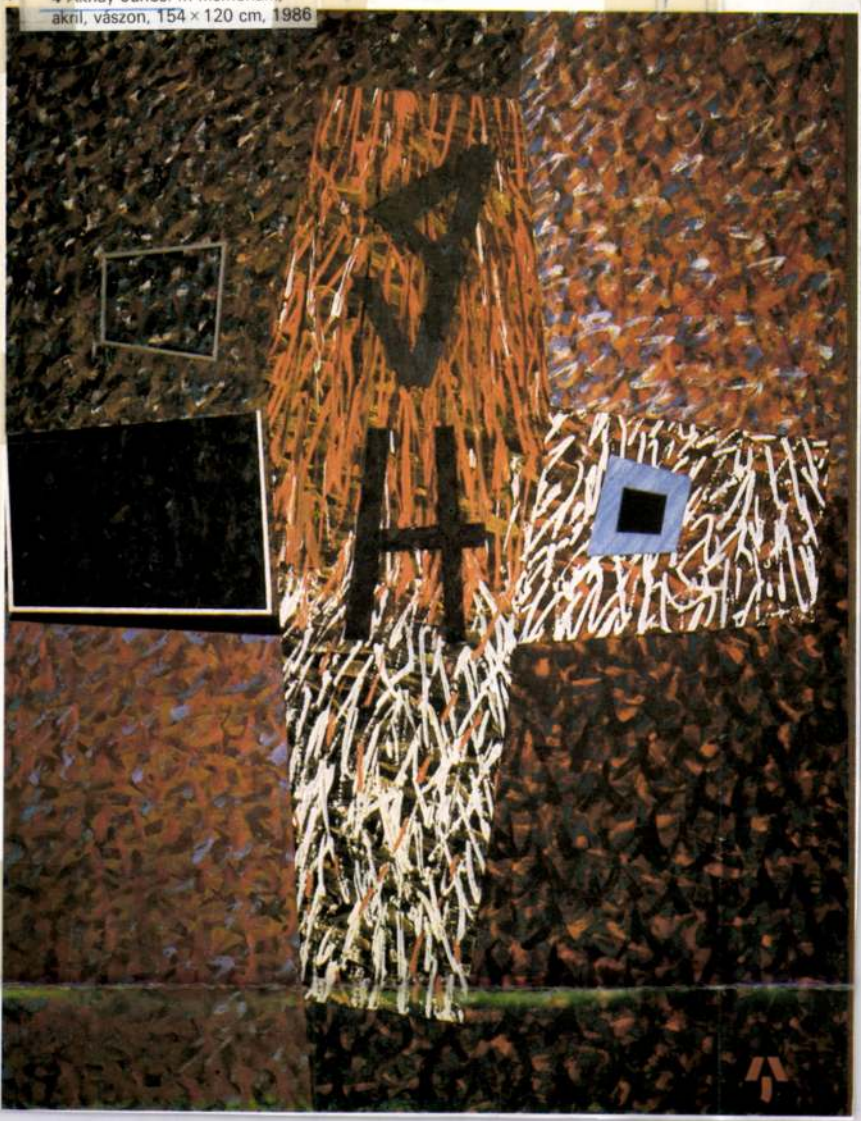

1/. Művészet, 1987. október, 24-old.

1947 Tér és f

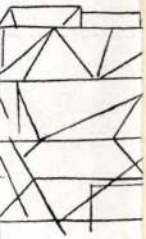

BALOGH LÁSZ

1974 Tűzfalak

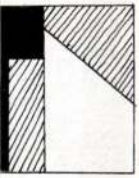

ÓK

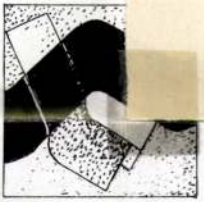

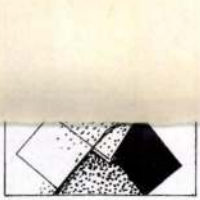

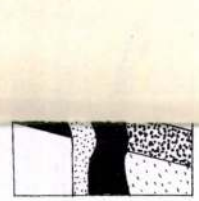

Aknay János, festő-grafikusművész 5.) Folytatás

Novotny tehamér: 1 konstruktivizmtól a rovásírásig, Aknay János művészetéről.

5 Aknay János: Angyali üdvözlet, akril, vászon, 180 × 180 cm, 1986
5 (fotók Miser István)

Művészet, 1987. október, 26-old.

Aknay János, festő-grafikusminiszter 6. Folytatás
Novotny tihamér: a konstruktivizmól a rovásírásig.
Aknay János művészetéről.

6 Aknay János: A nagy utazás (Fecske), akril, vászon, 100 × 95 cm, 1987

Művészet, 1987. október, 26-old.

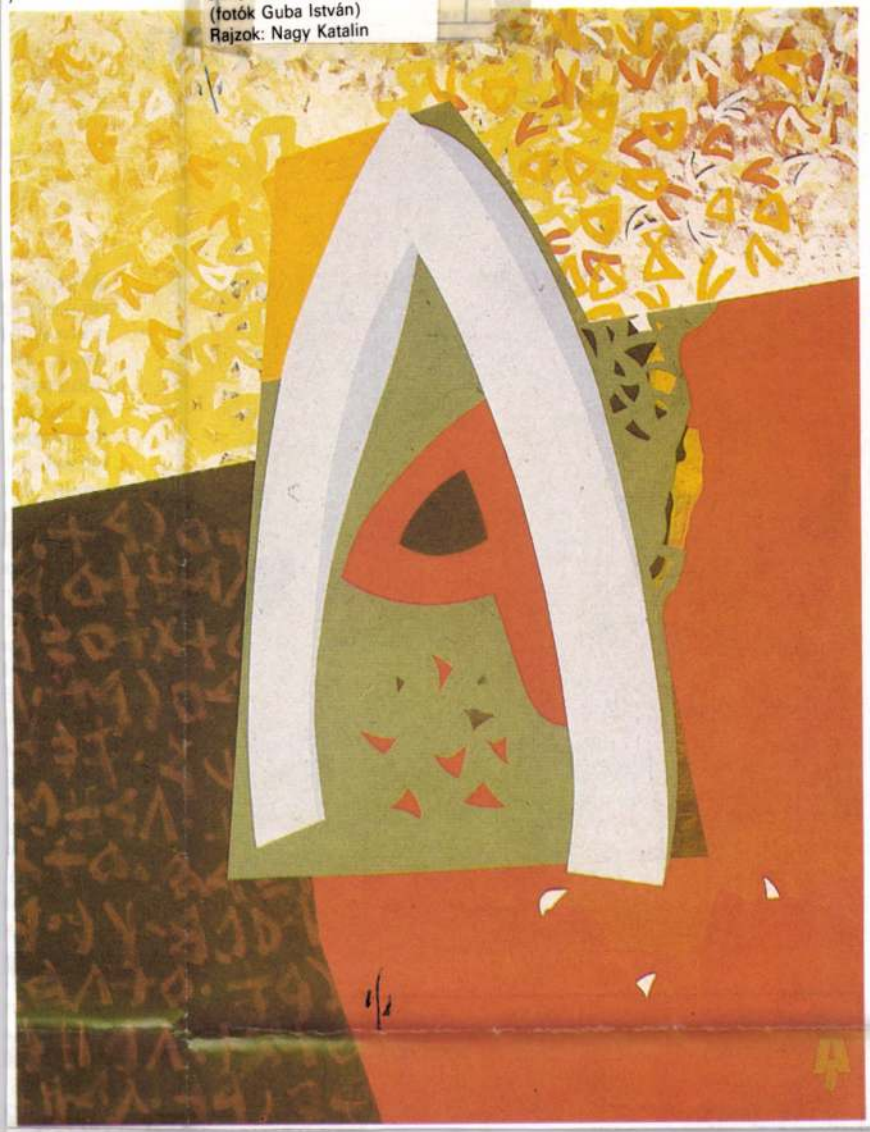

7 Aknay János: A nagy utazás, akril, vászon, 100 × 80 cm, 1987 (fotók Guba István)
Rajzok: Nagy Katalin

30 × 30 centiméteren

Fillenz István művészetéről

1

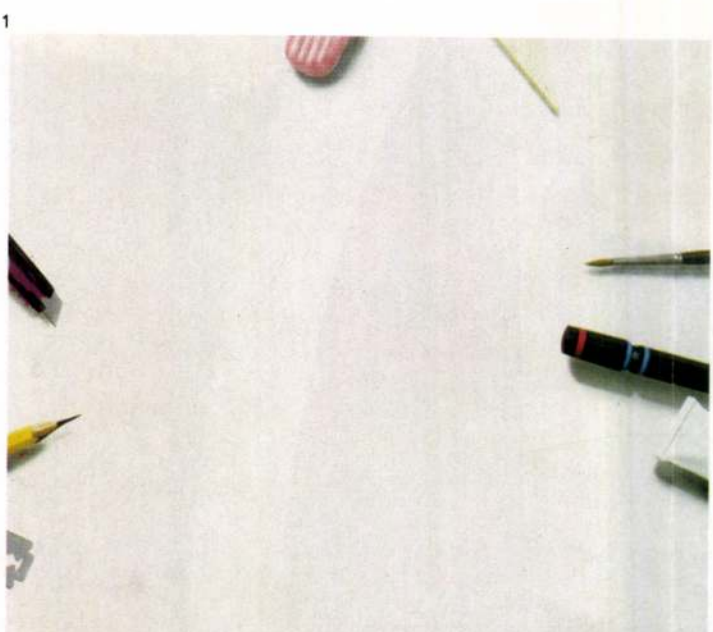

2

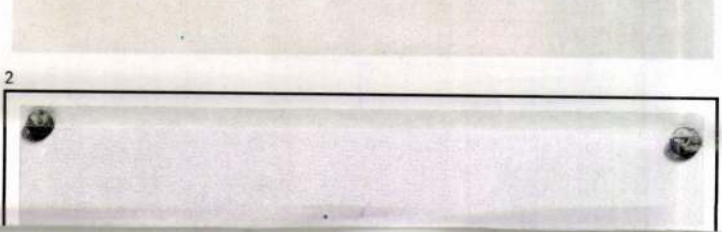

Bár mosta
de azért sz
szete fölöt
folyik, me
nemcsak
igazából n
dokument
ténetileg f
rabjai", em
számban
falain elől
szükségsz
sok, haner
lemiségű r
és idehaza

Sok szál
évekhez. E
biaknál lé
tájékozód
között vég
kola soksz
Rozanits I
gek ismere
tos módjá
alkalmával
vészetet ta
tásokat fo
Magyar N
son történ
főiskolásk
sai felől né
fölmutató,
színvonalo

Aknay János, Grafikus

– A XII. Miskolci grafikai biennálé anyagából 47–60

Mozgo [illegible] X/3

A XII. Miskolci grafikai biennálé anyagából

Swierkiewicz Róbert: Váltólap

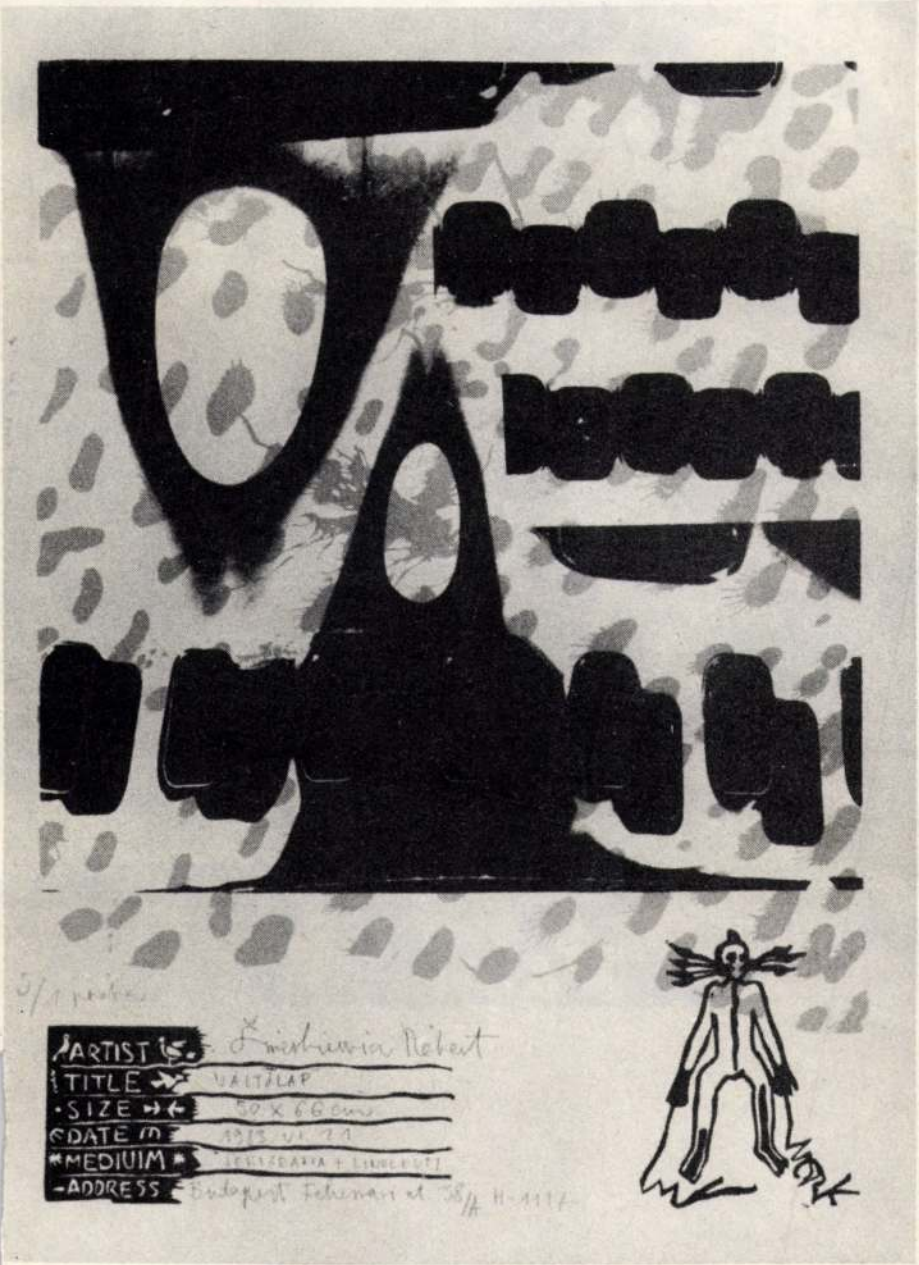

Lenkey Zoltán: Siratő

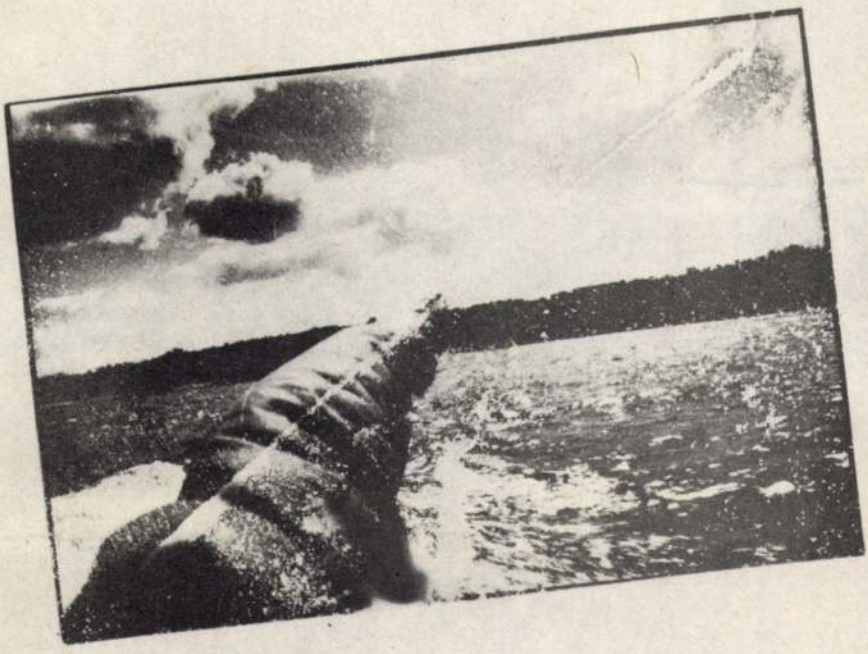

Szirányi István: Sós képek

Szabados Árpád: Történet I.

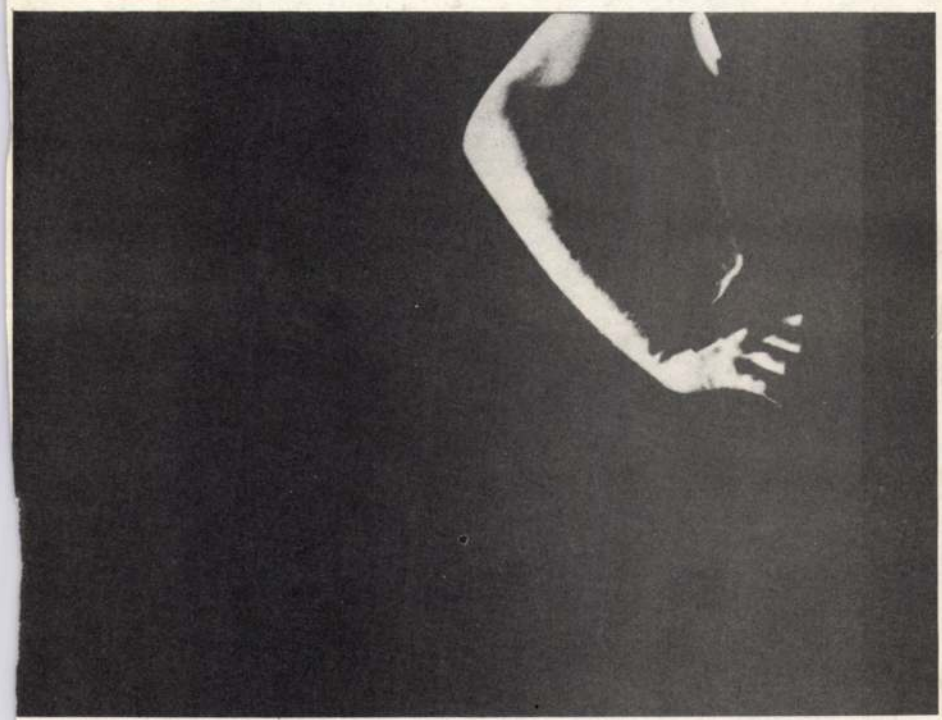

Muzsnay Ákos: Felettünk...

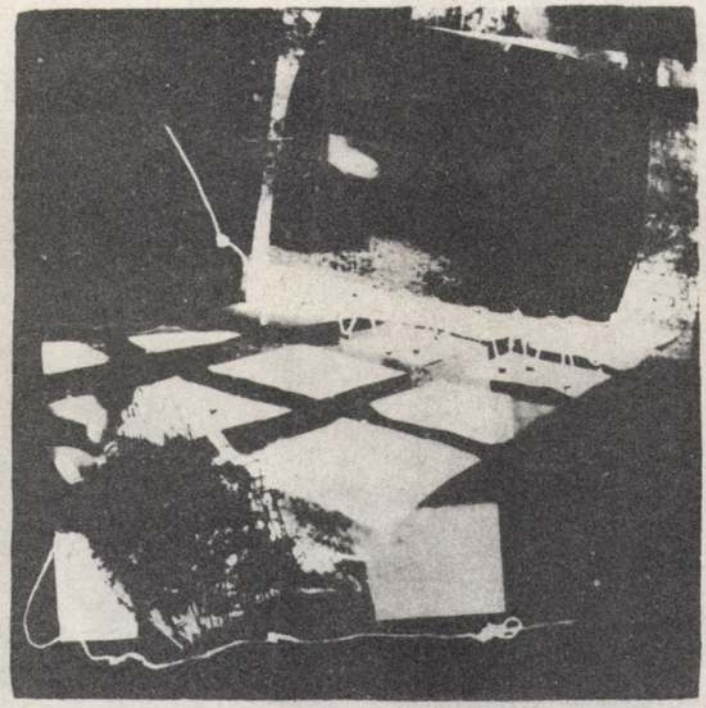

Gémes Péter: Vigasztalások I.

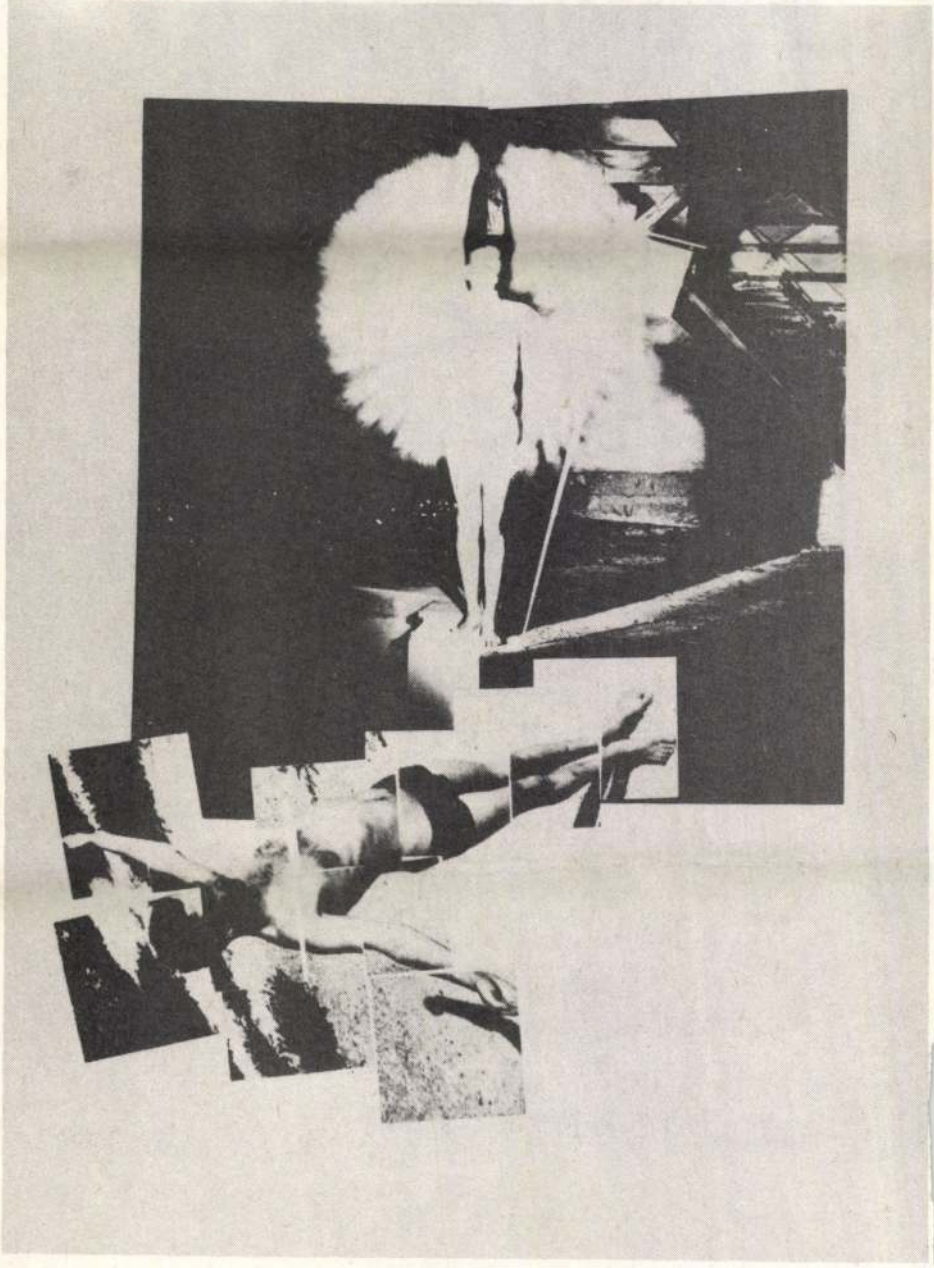

Jovián György: Önplakát magamnak 2.

Püspöky István: Corpus I.

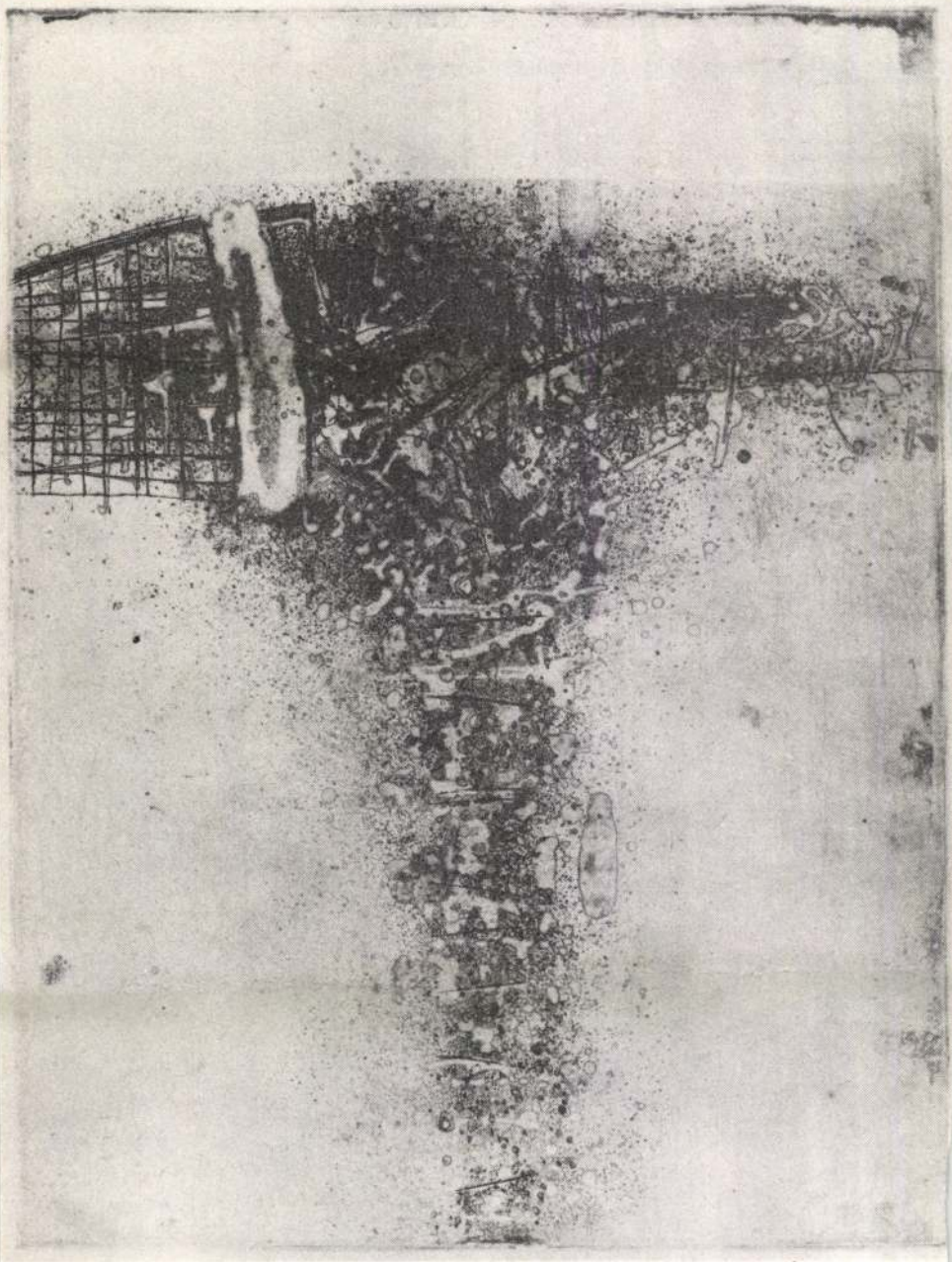

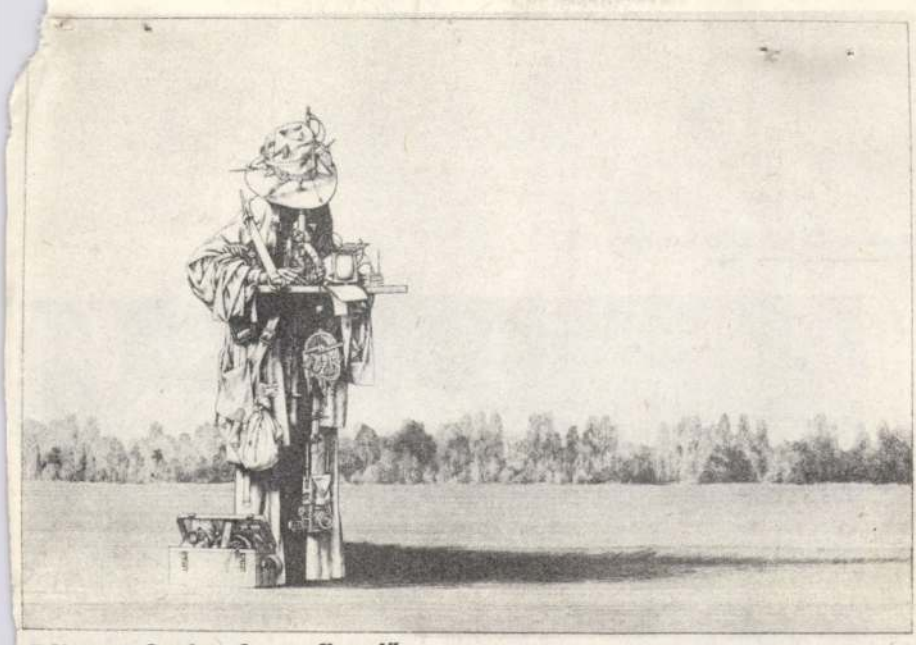

Rékassy Csaba: A megfigyelő

Aknay János: Jelzés

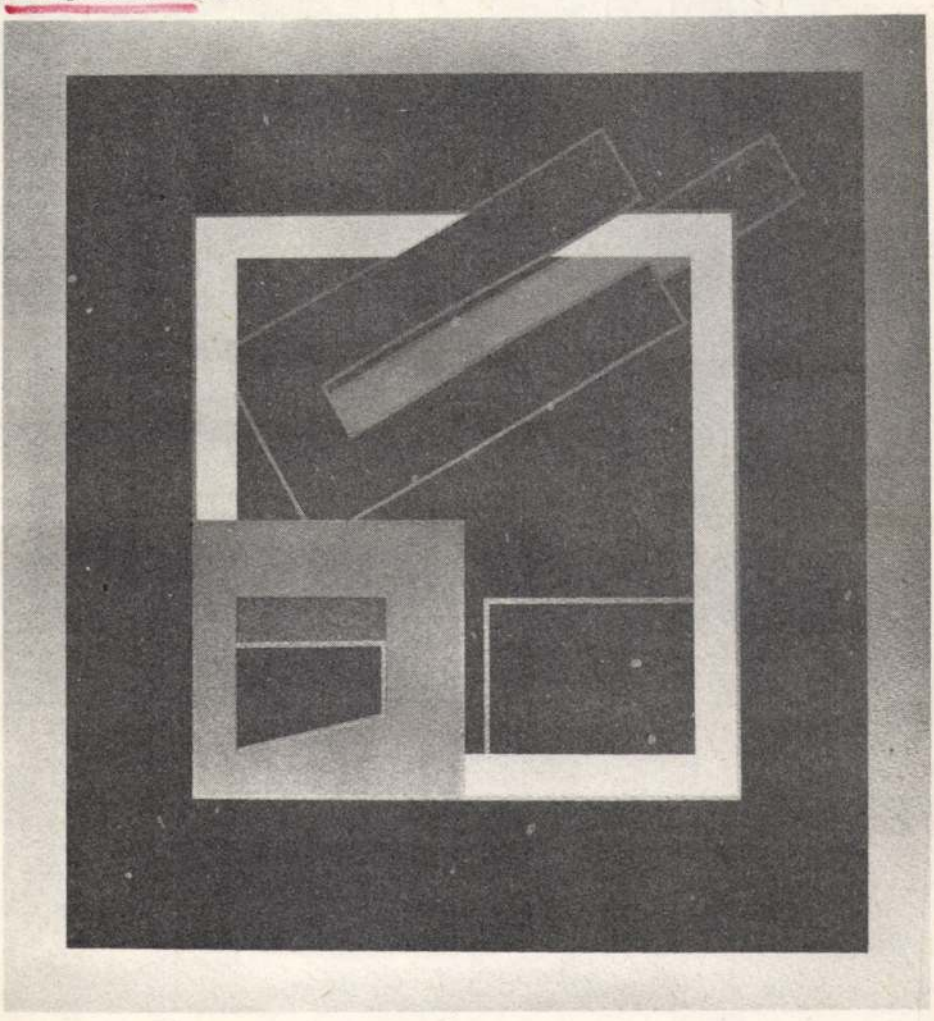

Hegedüs 2. László: Arckép III.

Banga Ferenc: Páholy

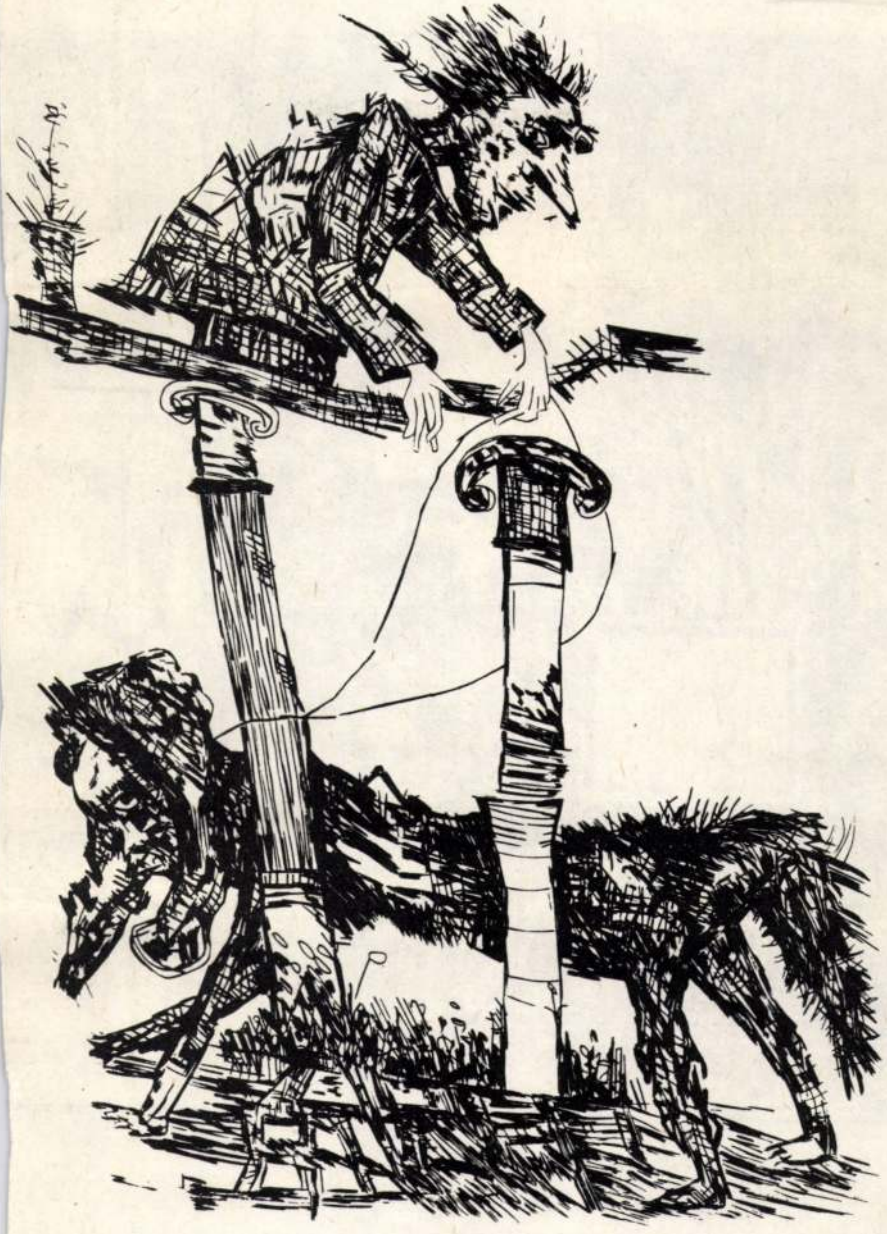

Pető János: Emlékek kertje

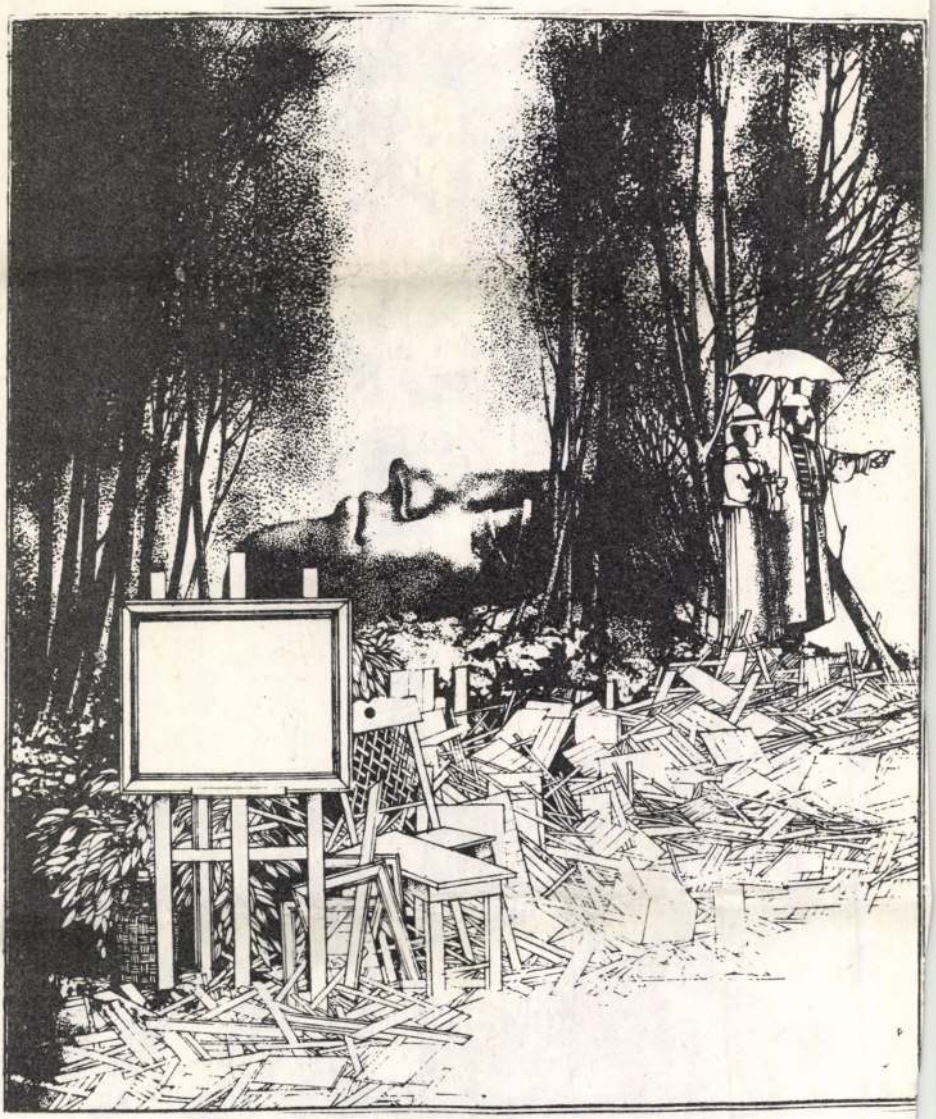

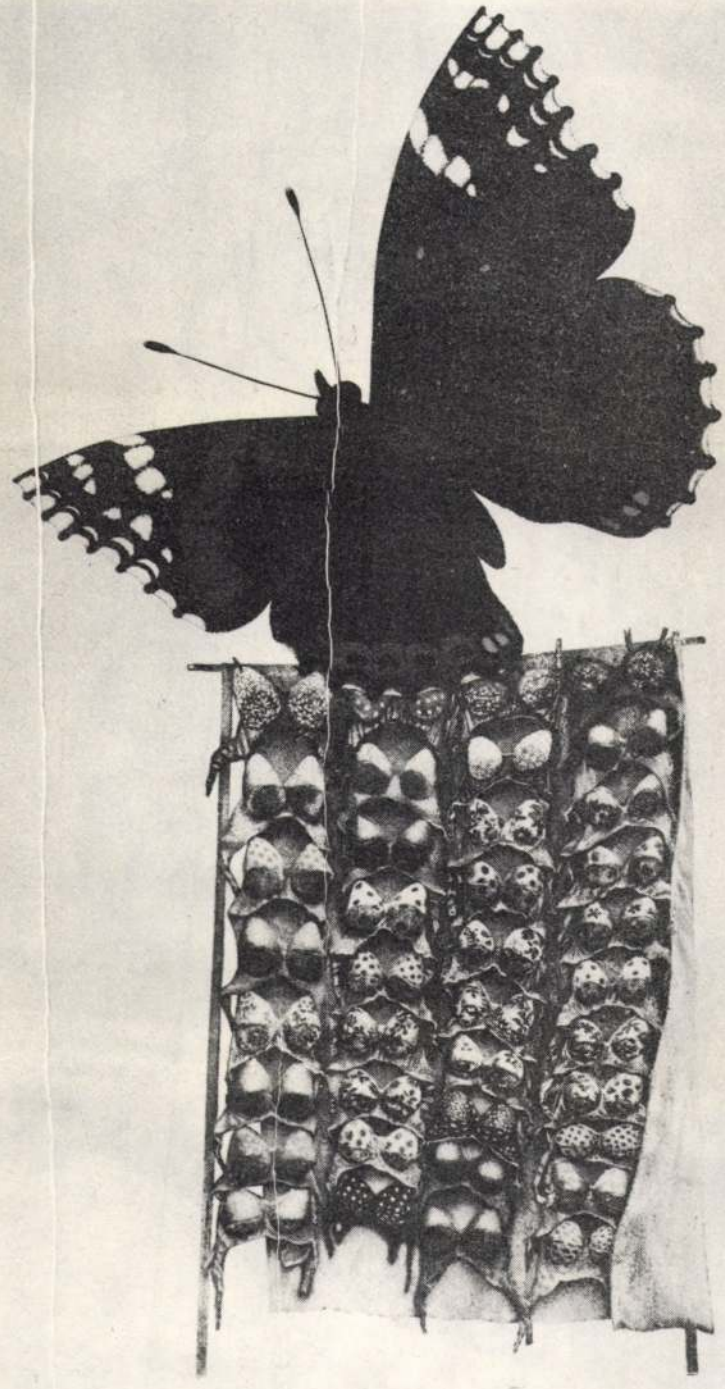

Benes József: Nagy tél I.

„Letisztultak bennem a dolgok"

Egy kiállítás ürügyén

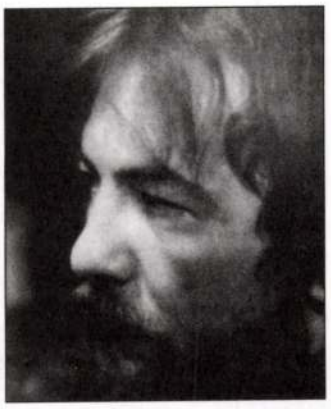

„Ez a kiállítás rendhagyó volt, hivatalosan nem nyitotta meg senki. Tavaly alakult ki ez a hagyomány a Artéria Galériában: minden művésznek magának kell bemutatnia a munkáit, megnyitnia a kiállítását. Több mint kétszáz barátom és ismerősöm jött el, nagyon örültem. A megnyitómban elmondtam, ha az embernek mondanivalója van, akkor azt mondja is el. Tizenhárom, ebben az évben készített festményemet állítottam ki. Úgy érzem, hogy téma- és formaváltás jellemzi most a munkáimat." Mesélt e kiállításáról – ami a közelmúltban volt az Artéria Galériában – Aknay János.

– Másról „beszél", fest, mint korábban?

– Talán igen. Finomodtak, letisztultak bennem a dolgok. A képeim színeikben is egyszerűbbekké váltak, más hangulatot árasztanak. Volt egy kollekcióm, amit mindenképpen együtt szerettem volna megmutatni. A barátaim azt mondták, jó volt eljönni a kiállításra. Ezért már megérte. A képeimen az általam „megformált" angyalkák az embert sejtetik. Én békepárti vagyok. Szeretném ezt a képeimen át közvetíteni, megérinteni velük az embereket. Az utóbbi időben annyi minden történt velünk. Jó volna hinni abban, hogy a politikai nézetkülönbségek mégsem szigetelték el teljesen egymástól az embereket. Azok a barátaim, akik jelenlétükkel megtisztelték a kiállításomat, közvetve az én sorsom iránt is érdeklődtek. Talán mégis kezdünk jobban figyelni egymásra, ahogyan a művésztársak kiállításaira is elmegyünk. Ez jó dolog.

– Ez a változás elsősorban az alkotó emberek körében tapasztalható?

– Elég ellentmondásos dolog ez, sokak között egyre mélyül a szakadék. Egy példa a közelmúltból: javasoltuk, hogy művészek fogadását, cserelátogatását a város támogassa – nem sok pénzről volt szó. Neves barátom – de most a neve nem érdekes –, azt mondta, hogy akkor a horgászoknak is adjanak támogatást. Ez számomra nonszensz. Állítólag Szentendre imázsát a művészek határozzák meg. Persze nem biztos, hogy erre mindig hiteles emberek hivatkoznak.

– Beszéljünk a pályafutásáról! Mikor kezdte a festést?

– Debrecenben végeztem az általános iskolát, és '59-től kezdtem el rajzszakkörbe járni. Veres Gézánál tanultam, aki a hagyományos alföldi festészetet képviselte. Személyisége nagy hatással volt rám. '63-ban jutottam be, sokak csodálkozására, a művészeti gimnáziumba. Ez azért jelentett megrökönyödést, mert Debrecenben nem tartoztam a favorizált gyerekek közé. A tanári kar viszont fantasztikus volt, ők láttak bennem fantáziát. Sok mindent nekik köszönhetek. A főiskolát „ellopták" tőlem. '69-ben szereltem le a katonaságtól, ahol nagyon kemény alakulatnál szolgáltam. A katonaidő letöltése után alá akartak íratni még velem két évet. Ezt nem tettem meg, és így elvágták továbbtanulási esélyeimet.

– Mióta él Szentendrén?

– 1970-től. '71-ben művésztársaimmal templomdombi kiállítást szerveztünk. Annak ellenére, hogy a kiállítás legális volt, rendőrkutyákkal kergettek szét bennünket a rend őrei. Szegény Barcsay Jenő bácsi is ott futott velünk. Ennek ellenére egészen '77-ig minden október első vasárnapján megtartottuk a kiállítást. '72-ben alakítottuk meg a Vajda Stúdiót. Az akkori politikai vezetés együtt akart bennünket, ellenzéki művészeket látni. Deim Pál segítségével kaptunk egy pincét, ahol a mai napig kiállítunk.

– Sikeres festőnek tartja magát?

– Ez furcsa kérdés. A szakmában úgy érzem, elismernek. Azt mondják a szakemberek, hogy sajátos arculatú a festészetem. Külföldön sok helyen van munkám, főleg magángyűjtőknél. Az más kérdés persze, hogy ez a siker mivel „konvertálódik".

– Arra gondol, hogy nem lehet belőle megélni?

– Én erre feltettem az életemet. '88-tól „szabadúszó" vagyok. Természetesen e mellett mindig kellett valami mást is csinálnom a megélhetésünkért. Az ember végül is missziót vállal. Amikor épült a házunk, a kőműves kért tőlem egy festményt, amiért cserébe a ház egy részét bevakolta, de eljött utána a kiállításomra is. Ez a dolog így működik jól. Soha nem kellett eladnom magam. Ilyen értelemben szabad voltam. Minden festményemet nyugodt lelkiismerettel vállalom. Az is igaz, hogy talán soha nem is hoztak olyan helyzetbe, hogy meg kelljen tagadnom önmagam.

– Itt Szentendrén az MDF helyi szervezetének alapító tagja volt. Nemrégiben olvastam a Magyar Fórumban e szervezet 18 tagjának aláírásával egy levelet, mely szerint Csurka István kizárása miatt az aláírók kilépnek az MDF-ből. Ön is közöttük szerepelt?

– Tudok erről a levélről, én nem írtam alá. Én már régebben visszavonultam a politizálástól. Amikor '89-ben kiléptem a nyilvánosság elé, akkor még nem lehetett beszélni tömegmozgalmakról. A hatalomvágy sohasem hajtott. A változás, változtatás lehetősége igen. Valamit tisztességesen csinálni: közérdekű dolgokat elfogadtatni a közvéleménnyel – ez mozgatott. Lokálpatriótának érzem magam, az életem több mint felét Szentendrén éltem le. Úgy éreztem, a városért esetleg én is tehetek valamit. Egy szándékot ugyanis egyedül sokkal nehezebb kifejezni. Akkor mindenki egyet akart, még mindenki ellenzéki volt. A lakitelki alapítólevél fantasztikus dolog volt. Akik most egymást hátba támadják, ott még sok mindenben egyetértettek. '89-ben nagyon emelkedett hangulat volt, ez megérintett. Azt gondoltam: én, aki annak idején a rendőrség elől rejtegettem a Beszélőt, hogy eljött az idő, tennem kell valamit. Szétküldtem 300 meghívót az alapító ülésre, és tolongtak az emberek. Akkoriban nagyon sokan úgy gondolták: változtatni kell. Sok művész kollégám is pártfogolta kezdeményezésemet. Mostanra sok minden más lett. Egy barátom úgy fogalmazott: jórészt a szemét került felszínre.

– Apátia, csalódottság van a szavaiban.

– Az önkormányzati választások óta vagyok igazán lehangolva. Valahogy rossz irányt vett ez a folyamat. Kézenfekvő ügyekben pusztán politikai nézetkülönbségek miatt történnek leszavazások, amelyek semmiképpen sem szolgálják a város érdekét. A választásokon induló képviselőjelöltek nagy része – bármilyen politikai irányzatot is képviselt – a választások ideje alatt a jobbik arcát mutatta. Aztán a politikai harc sokukat megfertőzte, eltorzította. Szomorúan szemlélem a történéseket. A dolgok nem úgy alakultak, ahogyan azt elképzeltük. Úgy érzem „elloptak a kabátot".

Tarr Erika

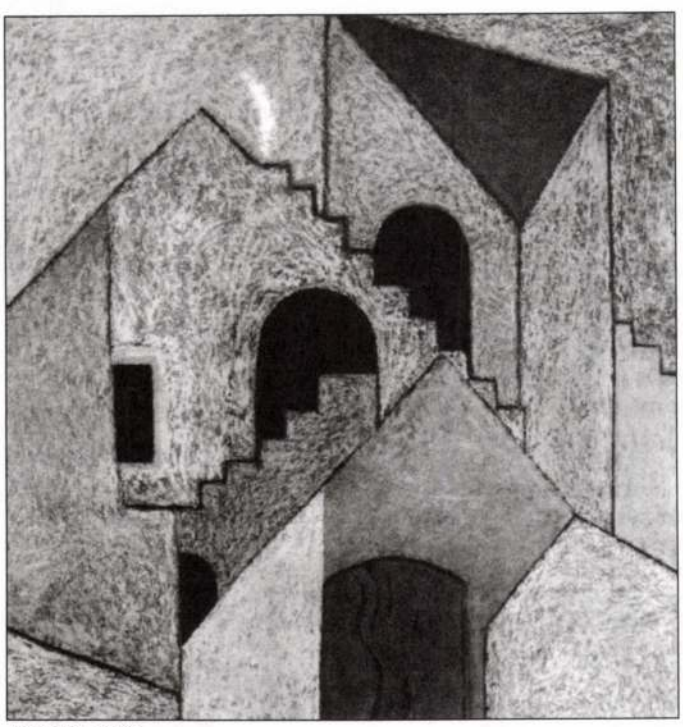

Háztetők 1973

Redőny
Reluxa
Roletta
Szalagfüggöny, harmonikaajtó
KÉSZÍTÉSE, JAVÍTÁSA,
GARANCIÁVAL
Hő-, fény- és betörésvédő fólia
le- és felhúzható
dekoratív szúnyogháló
Peringerné
Csobánka, Béke út 32.
Telefon: 06-1/134-6181, 06-26/312-180
(üzenetrögzítő egész nap)

„LADY M"
társközvetítő
Telefon: 06-26/311-030
18–22 óráig

Minőségi napi takarítás cégeknek, üzleteknek! Ablaktisztítás, nagytakarítás (festés után is). Telefon: 310-783 Díjtalan árajánlat

Exkluziv visegrádi souvenire-üzletembe idegen nyelveket beszélő fiatal munkatársakat keresek. Az utazás biztosítva. Érdeklődni az esti órákban: (19 óra után) tel: 06-26-31-64-76.

13 éves 316-os BMW eladó. Érdeklődni lehet a (26) 316-454-es telefonszámon.

Ezúton mondunk köszönetet minden ismerősnek és barátnak akik id. Valentin Antalt az utolsó útjára elkísérték, és részvétüket kifejezték.

A gyászoló Valentin család

Tisztelt Előfizető!

A Szentendre ÉS..., amelyet a kezében tart nem azonos a Szentenre és Vidékével, utóbbit ugyanis az önkormányzat átmenetileg szüneteltéti. (A Szentendre és Vidéke meg nem jelent lapszámaiért, melyet Ön előfizetett, a hivatal minden bizonnyal valamilyen formában kárpótolni fogja.) Lapunkat azért küldjük el Önnek, hogy addig is – míg újraindul az önkormányzat lapja – tájékozódhasson a város ügyes-bajos dolgairól, s ha megszereti a Szentendre ÉS...-t, rendszeres olvasónkká, esetleg előfizetőnkké váljon. A szerk.

VÁROSRÉSZEK TÖRTÉNETE

Pismány

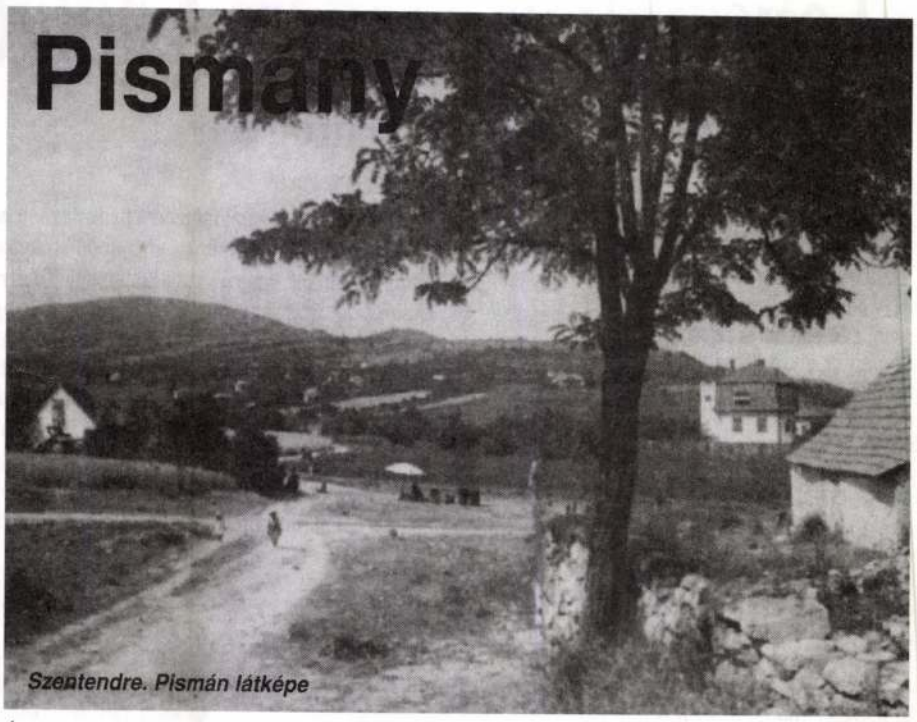

Szentendre. Pismán látképe

Érdekes múltról mesél Szentendre legszebb, gyümölcsösökkel és nyaralókkal teli városrésze. A Duna mellől a Szentendrei hegycsoportból csodálatos lankákkal leereszkedő 1205 m magas, majdnem mediterrán éghajlatú hegy a kezdetektől Szentendre legkedveltebb helye.

A Pilisben vadászó királyok itt is megpihenhettek. Erről tanúskodnak az évszázadok során feltűnő, majd eltűnő régi földrajzi nevek. A térképeken és az iratokon ilyen régi nevek szerepelnek, mint Királyhegy (Pismány), Királyvölgy, Király-patak (Bükkös patak), Királykút-patakja (Sztaravoda).

1526-tól Buda eleste után a törökök akadálytalanul nyomultak előre, a Duna mentén is. A Pilisben ugyan nem jelzik épületek az ittlétüket, de a régi földrajzi nevek azt bizonyítják, hogy Szentendrén is jártak: Törökhegy (Pismány), Törökvölgy, Törökhányás, Szelim pasa völgye, Sztelim patak. Evlija Cselebi, török utazó (1611–1781), aki lóháton járta be Magyarországot, könyvében azt írta, hogy a basák és janicsárok szívesen telepedtek le a fürdésre alkalmas patak mellett, de figyeltek a földre is. A gazdag termőföldek és gyümölcsös mellett nem vetették meg a szőlőt sem. A Korán ugyan tiltotta őket a bortól, de Takáts Sándor szerint a „török próféta még nem tudhatta, hogy az ottomán nemzet egykor a bortermő Magyarország állandó lakója lesz". „Az igazhívő muzulmántól nem lehet azt kívánni, hogy posványos vízzel az egészségét rontsa" – írja máshol. Jó vizű patak, dúsan termő föld és szőlő pedig Szentendrének e részén bőven volt.

Hogy a törökök jártak itt, azt írásos forrás is bizonyítja. A Régészeti topográfiából tudjuk, hogy 1863-ban Dumtsa Viktória pismányi szőlőjében török ezüstpénzeket talált. Egy másik történet szerint nem is janicsárok, hanem egy gazdag, magasrangú vezér lakott itt. Varga Sándor bácsi a 30-as években hallotta az esetet. A Sztelim-patak melletti hegyoldalon gödörásás közben török katonatiszt sírjára bukkant az egyik ingatlantulajdonos. A sírban egy aranyozott nyelű görbe kardot és egy színesen rajzolt pergamen térképet talált. Ez feltehetően az elrejtett kincsek helyét jelölte. A térkép a megtaláló számára már nem ért semmit. De még azt is ellopták tőle a karddal együtt, mert a kocsmában dicsekedett el a talált kincsekkel. A kincsről talán Törökországban is tudtak, mert egy másik visszaemlékező, Gavrilovits Ferenc szerint ugyancsak a 30-as években érdekes cikk jelent meg az egyik országos lapban. Arról regélt, hogy török urak érkeztek az Orlovácsi (Saskövi) barlangba, ahonnan rejtélyes tartalmú ládákat hoztak fel, majd távoztak. Lehet, hogy az újságíróhoz jutott az ellopott térkép históriája és ez indította el a fantáziáját. De az is lehet, hogy tényleg úgy történt, ahogy írta.

A török kitakarodása után a kipusztult városrészben aztán a szerbek települtek le. (1690). A jó termőföld számukra is rendkívül fontos volt. Az ő kincsük: a hegyen telepített dús szőlőskertek. Az itt termesztett szőlőből készített rácürmöst (vörösbor) Európa-szerte ismerték és jegyezték. Egyenértékűnek tartották az arannyal. A szerb iratokban, térképeken a hegyet Misman név alatt találjuk. A szó a szerb nyelvbe a perzsából került (pasiman). Jelentése: megbánó, lemondó. Az etimológiai szótár szerint a szentendrei Pismány hegy azonos eredetű az országban több helyen található hasonló névvel: Bánomhegy, Búbánatvölgy, Bánom szőlő, s ezek általában a törökök által megszállt területekről ismertek a 17. századból. Feltételezhető, hogy a szerbek a visszatért magyaroktól vették át és fordították a saját nyelvükre a hegy nevét.

Pismány, Szentendre gyümölcsöskertje a 20-as években még szinte lakatlan. Kezdetben néhány helybéli épít itt nyaralót. Majd jönnek a fővárosiak. Ezután már tekintélyesebb házak emelkednek (Bergmann-, Balázs-, Hert-, Petter-villa). 1933-ban már meg kellett kezdeni a „pismáni utak" elnevezését.

A 30-as évek végén egy fiatal festőtársaság jelent meg. Szántó Piroska festőszemmel és kitűnő tollal meg is örökítette egyik könyvében a Haluskai tanyán töltött vidéki éveket (Bálám szamara, 1982.)

Pethő Németh Erika

AKNAY János

Viállitásáról

Müvtört.Ért. 1989 1'4 179.

mobiljai a jelen[illegible]

lójában azonban már ez is

zik: technológiailag rendk

hatásokak /szemben Segesdy

gal" hegesztett Stabil mob

szobrászi anyagban olyan r

ket, relációkat tanulmányo

a szobrászat korábban nem

és a film megjelenése és e

tészet, mind a szobrászat

jelentősek lehetnek. Félre

mény vagy szobor hagyomány

nünk: találóbb lenne a "vi

AKNAY János

90 3.40
91.12.50,52,176

Új Művészet

Új Művészet

A Pest megyei Múzeumok Igazgatósága
tisztelettel meghivja Önt és családját

AKNAY JÁNOS
BEREZNAI PÉTER
GUBIS MIHÁLY

festőművészek

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1987. október 2-án,
pénteken 17 órára
a MÜVÉSZTELEPI GALÉRIÁBA
(SZENTENDRE, VÖRÖSHADSEREG U. 51.)

A kiállitást megnyitja:

Novotny Tihamér
művészeti iró

Aknay János

festő

Népszabadság, 1989. febr. 11.

tem ma még inkább, mint valaha alkalmas, hogy segítsen kijuttatni az országot és a pártot az oly sok gondot okozó mai nehéz gazdasági helyzetből.

(...) hadd ismételjem meg még egyszer, amit 1964-ben javasoltam, ma mindenekfelett aktuális. Bár ez alkalommal kölcsönösen megérthetnénk egymást, és meghallgatnád önzetlen tanácsomat.

(Vas Zoltán)

Budapest, 1967. aug. 29.

Kedves Kádár Elvtárs!
Köszönöm, hogy elintézted nyugdíjügyem több éve vajúdó kérdését.

A köszönet szava mellett, ha már írok Neked, hadd térjek vissza a legutolsó, mintegy két évvel ezelőtti találkozásunk kérdésére: (...) A beszélgetés eredménye az volt, hogy az új gazdasági mechanizmus lehetőséget nyújt majd javaslataim valamilyen formájú figyelembevételére.

Sajnos ennek nyomát nem látom. (...)

Politikailag az új mechanizmussal kapcsolatban (enyhén szólva) országosan erős a tespedés, a kételkedés. Ígéretnek tekintik, amelynek talán lesz némi eredménye. De nemhogy életszínvonal-emelésről beszélnének, általános árdrágulást várnak.

(...)

Én többet nem tehetek érte, mint hogy írok Neked, és agitállak Téged és a pártvezetést – rajta, kezdjétek! Meg lehet valósítani.

Elvtársi barátsággal

(Vas Zoltán)

MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
KÖZPONTI BIZOTTSÁGA
Budapest, 1967. szeptember 4.

Kedves Vas elvtárs!
Kádár elvtárshoz intézett levele – melyben nyugdíjügye elintézését köszöni és szóban elmondott életszínvonal-emelési javaslatait megismétli – beérkezett hozzánk.

A levél előzményeit és a helyzetet ismerve, korábbi véleményünket csak meg tudom erősíteni.

Az értékeléssel és prognózissal az Ön helyében még várnék.

Üdvözlettel

Biszku Béla

(Biszku Béla)

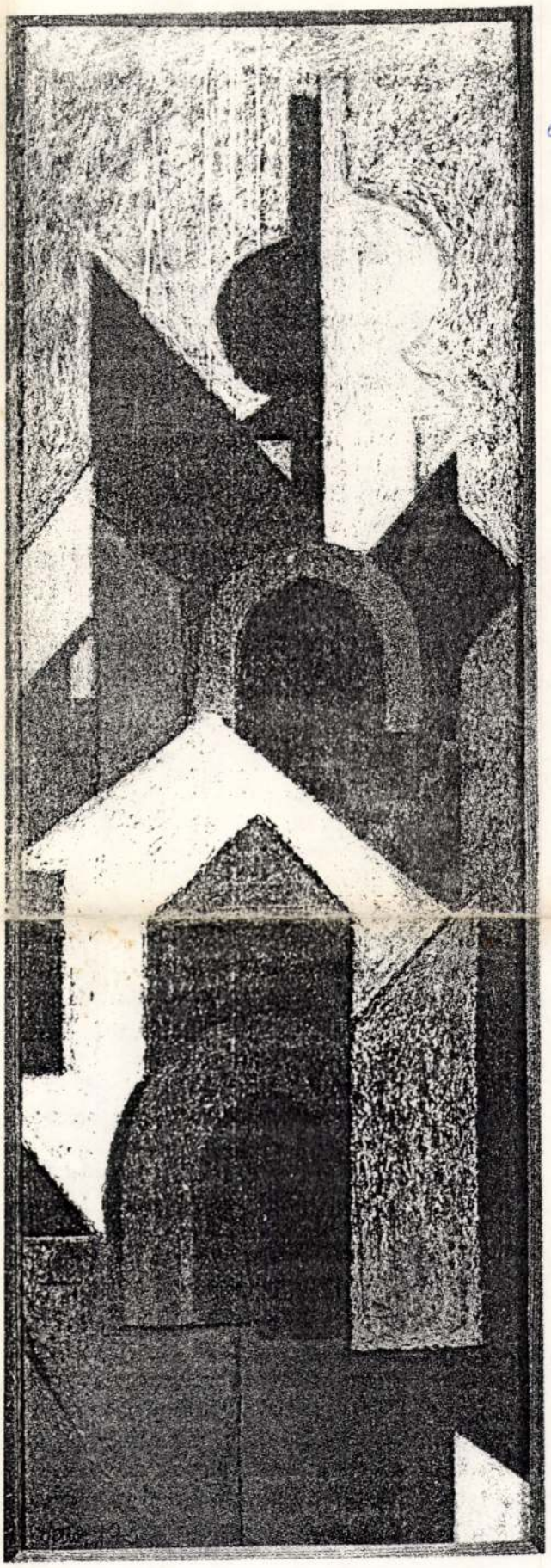

Aknay János: Cím nélkül
olaj, pasztel
80 × 28 cm, 1973
(fotó Gajzágó Jolán)

AKNAI János
Új Idő 1989. 4. sz.

Rajz osztály. Tanár: Aknay János.

Aknay János, grafikus-és festőművész

azon kezdő hallgatók részére indítják, akik a rajzolás alapfogalmaival szeretnének megismerkedni.

Szőnyi István Nyári Képzőművészeti Szabadiskola

Tebegény: 1985 július-aug. 4.

AKNAY JÁNOS

A.J. munkái viszonylag gyakran láthatók.Évek óta rendszeresen szerepel a studiókillitásokon,a szentendrei éves tárlatokon kollektiv tárlatokon, a Szentendrei Grafikai Mühely hazai és külföldi hemutatóin,s két-három évenként önálló kiállitáson is bemutatkozik.Munkássága egyértelmüen a Szentendrén máig élénken ható konstruktiv hagyományhoz kapcsolható,melyet elsősorban Barcsay,Deim Pál,Balogh László neve minősit.Kiállitása főképp azért érdekes,mert végérvényessé tette szándékait.A választott és vállalt mesterekhez kötődő megjelenitésmód átlépett abba a tartományba,amit önálló világnak szokás nevezni.A kiállitott képek között akad ugyan utalás Barcsay klasszikus periódusára,ám a müvek zöme egészen egyedi hangon szól.A légi felvételekhez,épitészeti alaprajzokra emlékeztető tusrajzok szigoru szerkeztettsége,egzakt fogalmazásmódja megmaradt,de a friss müvek már semmire nem akarnak hasonlitani,téri és sikbeli relációkat"tárgyalnak" ,néha erőteljes szinkapcsolatokat használatával.Meglepő,de A. pikturája -éppen mert nemzedéktársai más irányokba tájékozódtak - magányosan hat;de ez egyáltalán nem baj.Már csak azért sem,igy válik igazán egyedülállóvá egy, a saját törvényrendszerét meglelő alkotási teljesitmény.

Hann Ferenc:A.J. képei.Szentendre,Müvésztelepi Galéria

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.39.sz.4.o.

SZERZŐDÉS

munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesitéséhez

mely létrejött egyrészről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri u. 62.), másrészről

név:

főállásu munkahelye:

állandó lakcime:

szem.ig.száma:

megbizott között az alábbi feltételekkel:

1. Az elvégzendő feladat részletesen:

2. A dijazás összege: Ft.
   A dijazásnál alapulvett munkaköri besorolás

Ki volt Kozma Ferenc?

Hazáját alkotva szerette

1826-ban született a Somogy megyei Sörnyepusztán. Haladó szellemű, feltörekvő nemesi családból származott, édesanyját korán elvesztette. Már gyermekkorában vonzódott a legnemesebb állat, a ló iránt.

Édesapja szigorú, kemény ember volt, nem valami parádés huszárezredet választott fiának, egy granicsárezredbe adta. A kadétiskolába egyszerre az eminensek közé jutott. A katonai iskola elvégzése után apja kérésére Somogy vármegye a nemesi lovastestőrségbe ajánlotta, hol rövidesen alhadnagyi rangot kapott.

Az 1848-as forradalom forrongásba hozta a fiatal magyar lovastestőröket is. 1848 szeptemberében egymás után kérték elbocsátásukat. Mivel kérésüket nem teljesítették, levetették a díszes testőrruhájukat, csoportokba verődve elhagyták Bécset, és Pesten jelentkeztek a magyar hadügyminiszternél. Sok testőrtársa volt Kozma Ferencnek, akik végigharcolták a szabadságharcot, egészen a világosi fegyverletételig. A pákozdi csatában esett át a tűzkeresztségen. Részt vett a kápolnai csatában is, mint Vilmos huszárezred-kapitánya. A szabadságharc bukása után megkezdődött keserves bujdosása.

Kozma Ferenc ellen is távollétében hozták meg a halálos ítéletet. Először Léván húzódott meg a sógoránál, majd 1850 elején Baracskára ment az unokabátyjához. Ott ismerkedett meg Domokos Judittal, akit később feleségül vett, és párszáz holdas birtokán átvette a gazdálkodást. Mint gazda és lótenyésztő, tekintélye volt a megyei társaságban. Később aktívan bekapcsolódott Fejér vármegye politikai életébe.

1865-ben anyagi helyzete leromlott, ezért 1867-ben Deák Ferenc ösztönzésére állami szolgálatba lépett titkárként a Földművelés, Ipar és Kereskedelemügyi Minisztériumba, ahol később lótenyésztési osztály vezetésével bízzák meg.

Az 1867. évi kiegyezés után a király döntése alapján a magyar Földművelésügyi Minisztérium átvette a császári hadügyi tanácstól a katonai méneseket és méntelepeket.

Munkásságának eredményét a statisztikai adatok minden méltatásnál hitelesebben jelzik. 1867-ben Magyarországról 7907 lovat adtak el külföldre, 1897-ben 41177-et. A számszerű növekedés ötszörös. Az exportált lovakért kapott összeg a 600 000 Ft-hoz képest több, mint 14 millióra, közel 23-szorosára emelkedett.

De nemcsak a lótenyésztésben voltak érdemei, hanem az argártermelésben is. Nőtt a takarmány- és ipari növények termésterülete, korszerű vetésforgót, nyugati fajta szavasmarhákat tenyésztettek. Mezőhegyesen cukor- és szeszgyár működött.

1892 júliusában ménesosztályozás volt Mezőhegyesen, amikor agyvérzés következtében rosszul lett, majd meg is halt. A halál is hivatásának teljesítése közben, éppen Mezőhegyesen, legszebb alkotásainak színhelyén érte, július 6-án, ma 101 éve.

Baracskán temették el országos részvét mellett. Halála után a Budapesti Hírlap így állított emléket Kozma Ferencnek:

„Hazáját alkotva szerette. Életének mindegyik napját munkálkodva áldozta hazájának. Több hasznot tett sok nagy úrnál, sok miniszternél... a dícsőséget mellőzve. Az a karakter volt, ki mindig helyt állt, amit fogadott, azt megtartotta."

Szakmai tevékenysége nem választható el emberi kapcsolatairól. Nagymértékben segítette az a kellemes viszony, amely munkatársaihoz fűzte. Kozma Ferenc rangra, származásra, beosztásra való tekintet nélkül becsülte azokat, akik segítették tervei valóraváltásában, a magyar lótenyésztés fellendítésében.

A méneskari tisztek tisztjei elhatározták, hogy volt főnökük baracskai sírja fölé művészi kivitelű emléket készítenek. A síremlék négy és fél méter magas, fekete csiszolt svéd gránitból készült obeliszk, melynek oldalára van bevésve Kozma Ferenc neve, születési s halálozási éve.

Tiszteletére szobrot emeltek Mezőhegyesen és Kisbéren, utcát neveztek el róla Mezőhegyesen és Budapesten. A Magyar Lóverseny Vállalat galopp-pályáján minden év őszén megrendezik a nevét viselő Kozma Ferenc emlékversenyt. A baracskai iskola is nemrégiben vette fel Kozma Ferenc nevét, s tervezik, hogy minden évben sor kerül a Kozma-napra.

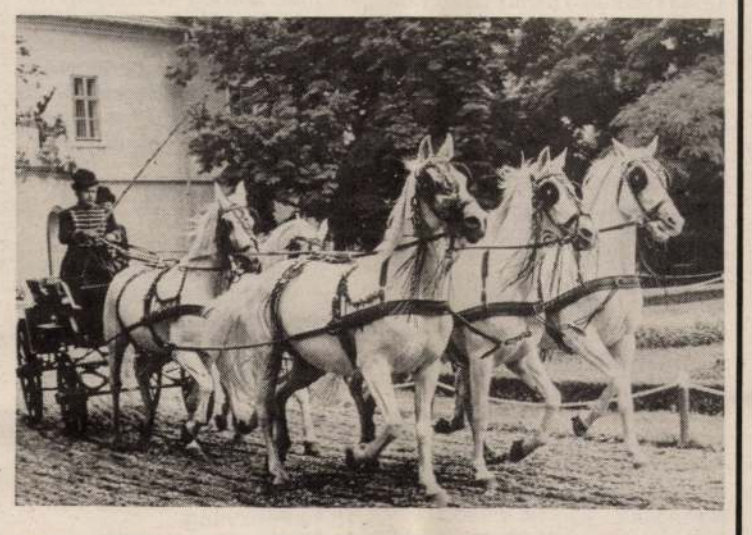

Hallatlan lendülettel kezdett munkához, ahhoz a munkához, amelyet a mindenkori rosszindulatúak és kárörvendők eleve kudarcra ítéltek. Kozma nem vitakozott sem ellenlábasaival, sem a kétkedőkkel, hanem cselekedett. Felfrissítette a hazai lótenyésztés egész parancsnoki karát. A jóakaratú és tehetséges szakembereket megtartotta, ügyes rátermett tenyésztőkkel egészített ki a személyi állományt. Bábolnán, Mezőhegyesen magas színvonalú törzstenyészeteket létesített.

1874-ben kezdeményezésére helyezték az Olt völgyében fekvő Fogarasra a lipicai tenyésztörzset. Módot talált rá, hogy a törzstenyészetekbe külföldről is szerezzen be kitűnő vonalakat. Egyuttal kialakította az országos tenyészkörzeteket.

Az 1880-as évekre elérte, hogy a négy nagy állami ménesbirtoknak 18 osztálya volt Magyarország különböző vidékein. Gondoskodott róla, hogy ezeket a törzstenyészeteket „cseppvérszolgáltatással" lássák el.

Figyelme kiterjedt a lóállomány párosítására, felnevelésére, hasznosítására. Buzgólkodásának sikerült számos gazdasági vezetőt, jeles gyakorlati lótenyésztőt megnyernie.

Rövid idő alatt híressé vált a kisbéri angol telivér, a bábolnai arab, a mezőhegyesi Gidrán, Nonius és angol félvér valamint Fogarason a lipicai. Mindezt úgy érték el, hogy Kozma Ferenc utasítására apaállatokat szereztek be.

Tenyésztés-politikájában Kozmát sohasem ragadta túlzásokra az őszinte lelkesedés. Kellőképpen értékelte és pártolta ugyan a telivértenyésztést, de sohasem a többi fajta rovására.

Az a tény, hogy az állami ménesekből kiválogatott magyar lovak az 1878. évi párizsi világkiállításon a francia köztársasági elnök nagy aranyérmét nyerték el, szintén Kozma Ferencnek köszönhető. Méltán kapta meg a francia Becsületrend tiszti keresztjét, majd később a Szent István Rend lovagkeresztjét. Tevékenységének legnagyobb nyilvános elismerése az 1885. évi, általa szervezett országos lótenyésztési kiállítás hatalmas sikere volt. **Sz.M.**

Láttuk, hallottuk, olvastuk

Aknay János stációi

Aknay Jánosnak, mostani, szentendrei tárlatát megelőzően utoljára Székesfehérvárott, a Püski Galériában volt önálló kiállítása két évvel ezelőtt. A negyvenes éveiben járó festő akkor szitanyomataiból hozott el néhányat Fehérvárra. A Duna-parti város főterén levő Artéria Galériában azonban ismét festményeket láthattunk, s a '91-es tárlat emlékével a fejünkben bizony jókora meglepetést okoznak ezek a munkák.

Aknay János műveit a művészetkritikusok — elsősorban korábbi képei alapján — a lírai-konstruktivizmus irányzatához szokták besorolni. Ez a címke azonban — úgy tetszik — lassanként pontatlannak minősül. Hiszen már az említett szitanyomatokról is eltűntek a geometria formák. Aknay absztrakt képi világa jelentésében is elvonttá vált.

Az említett festményeken nemcsak a szigorú élek oldóttak föl a színekben, hanem maguk — a formák is. A kép elnyelte őket. Legföljebb csak a vékonyan meghúzott kontúr látható. A plasztikus felületű festmény mély kékjében, lángvörösében már csak sejteni lehet a megmintázott alakot, akinek a határoló vonalak a szárnyait stilizálják csupán. Az angyalt.

Szinte nem is látszik , mégis érezzük, hogy ott van. S habár láthatatlanul, de valami mégis történik. Valami csodálatos. Az absztrakt festészet nyers materializmusán egyszer csak a transzcendencia dereng át. A keresetten erős, agresszív színeken pedig olyan érzés, amelyet a barokk festők a templom mennyezetére festett felhőkkel, a nap lecsurgó aranyával tudtak csak érzékeltetni.

Aknay képein először csak az arány volt ott, aztán a drámaiság. Most pedig ott van bennük — az áhítat. **(b.kiss)**

Ottlik kettőscsillaga

Az egyik könyvheti szenzáció, Ottlik Géza Buda című könyve volt a témája egy rádiós beszélgetésnek. A posztumusz mű kiadója az Európa. Egyik kritikusa, Ferenczy Győző a szeretet algoritmusaként emlegette a könyvet, amely az Iskola a határon-nal együtt, egymást kiegészítő kettőscsillag.

Ottlik a hallgatásaival volt jelen az irodalmi életben, egy interjúban így fogalmazott: „Az író hallgasson, ha nincs semmi mondanivalója." Köztudott, hogy az Iskola a határon első változata már 1948-ban kész volt, de Ottlik visszakérte azzal, hogy elégedetlen vele, igazít még rajta. Hogy valójában mennyit dédelgette, érlelgette nem tudni, csak azt, hogy 1959-ben jelent meg.

A Buda létezéséről már 1984-ben tudhattunk, az első részlet e műből 25 évvel az Iskola kiadása után látott napvilágot az egyik folyóiratban, 1984-ben. Haláláig dolgozott rajta, a regény életének, művészi hitvallásának, tapasztalatainak algoritmusa. Érthető hát, ha évtizedekig gyűjtögette a cédulákat, javítgatta a mondatokat, figyelte az érzelmek útjait, elmozdulásait, az emlékek labirintusait. Ferencz szerint a Budával az egész írói rendszer feltérképezhető a Hajnali háztetők és a kisprózai művek mellékbolygóival együtt.

A Buda folytatása a többinek, de ugyanakkor más, több, teljesebb, mint a korábbi írások, az érzelmek, a szeretet természetrajza. Az író elmélkedéseihez, filozofálgatásaihoz az erkölcsről, az etikáról, a művészetről, a magyar történelemről, a budai katonai főreáliskola adja a keretet, ahova az Iskolából ismert Bébé, Medve, Lexi és a többiek járnak... **— zágoni —**

Vár ucca tizenhét

Ezzel a meglepő címmel jelentkezett egy új veszprémi folyóirat, önmegnevezése szerint „negyedévkönyv". A kivitelében is tetszetős kiadvány szerkesztői: Fenyvesi Ottó, Géczi János, Mátis Lívia. Az impresszumból az is megtudható, hogy kiadója a Művészetek Háza, és év végéig még egyszer megjelennek.

A bemutatkozó szám teljes egészében és tudományos igénnyel Cholnoky Viktor életművével foglalkozik. Több szempontból is jogosultan. A Cholnoky fivérek tudományos és irodalmi munkássága elválaszthatatlan Veszprémtől, a Balatontól, a századvég- és elő szellemi áramlataitól. Az író kevésbé ismert novelláiból, publicisztikájából olvashatunk ízelítőt a lap első részében. Több dolgozat választotta témájául Cholnoky Viktor hírlapírói és szerkesztői tevékenységét, különös tekintettel a Balatoni Hírlapra, amely regionális újságként indult 1898-ban, de egy év múlva megbukott.

Varga Piroska azt a mély hatást elemzi A vidék mint forma címmel, amelyet Veszprém és lakói gyakoroltak Cholnoky írásművészetére, melynek stílusjegyei a szecesszióval rokoníthatók. A tanulmány rovatban egyébként is rangos szerzőket találunk: Szajbély Mihály, Juhász Erzsébet, Radics Viktória, Thomka Beáta és Dérczy Péter újszerű szempontokat kínálnak a Cholnoky- művek értelmezéhez. Bizonyos, a jövőben ez a szám nélkülözhetetlen lesz az irodalomkutatók számára, és hozzájárulhat a feledésre ítélt író újrafelfedezéséhez. S hatására levesszük a polcról a Trivulzió szeme című novellaválogatást.

(péntek i.)

Fiatal keramikusok tárlata

Ifjú képzőművészek mecenatúráját vállalta pályakezdő tehetségek alkotásait bemutató kiállítások megrendezésével a pécsi Parti Galéria. Elsőként az 1992-es pécsi országos kerámia biennálé alkalmából fiatal keramikusművészeknek felajánlott különdíjuk nyerteseinek közös tárlatát rendezték meg, melyet vasárnap nyitottak meg a város múzeum-utcájában működő magángalériában. Bráda Enikő, Csehi Edit, Karsai Zsófia és Molnár Gabriella a magyar kerámiaművészek legifjabb nemzedékéhez tartoznak, alkotásaik témái közel állnak egymáshoz, mindnyájan a természet világának művészi megjelenítésén dolgoznak.

Támasz a továbbtanuláshoz

Az 1988-ban létrejött Támasz Alapítvány az állami gondozásból kikerült nagykorú, de továbbtanuló fiatalok támogatását pályázati rendszer keretében valósítja meg. A Támasz Alapítvány kuratóriuma minden tanév végén — így most is — pályázatot hírdet azoknak a 18-30 év közötti volt állami gondozott fiataloknak, akik közép-, vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán folytatják tanulmányaikat, illetve szakmai átképzésen, továbbképzésen vesznek részt.

Az első két évben 28 fiatal részesült folyamatos ösztöndíj-támogatásban. Az 1991/92-es tanévben a pályázati felhívásra 40 fiatal jelentkezett, közülük 32-en kaptak ösztöndíjat. A következő tanévben további 13 fiatal kapott támogatást. Az ösztöndíjak átlagos összege 5000 forint. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján szükségessé vált a támogatások területét kiterjeszteni a munkanélkülivé vált fiatalok átképzési, továbbképzési és nyelvtanulási támogatására is.

Az alapítvány Támasz Otthont létesített egy 160 négyzetméteres budapesti lakásban 6-8 ösztöndíjas számára. A diákok — a gyermek- és ifjúságvédelmi intézet segítségével — magukról gondoskodnak, készülnek az önálló életre. A folyamatos ösztöndíj-támogatáshoz az alapítvány lekötött vagyonának kamatait használják fel.

Megnyílt a sárospataki népfőiskola

A magyar népfőiskolai mozgalom bölcsőjének számító Sárospatakon 1936 óta rendeznek népfőiskolai kurzusokat. A hagyomány 1948-ban szakadt meg, ám 1987-től a Bodrog-parti város ismét minden évben otthont ad népfőiskolai képzésnek. Vasárnap nyílt meg ismét a sárospataki népfőiskola: az idén 104 fiatal vesz részt a kurzuson, ahol történeti, társadalomismereti, képzőművészeti és református szekcióban folyik az oktatás. A kéthetes tanfolyamra 17 magyar fiatal érkezett a szomszédos országokból, és svéd, észt, szlovén hallgatói is vannak a kurzusnak, amelyre iskolai végzettségtől függetlenül bárki jelentkezhetett.

A MAI NAP KRÓNIKÁJA

Az adott szó

A történelem egyik talán legkegyetlenebb tanulsága, hogy különös kegy, ha egy politikus vagy uralkodó az adott szavát be is tartja. Azt valóban meg kellene becsülni, merthogy ritka, mint a fehér holló. Gyakoribb viszont az az eset, amikor a hatalom képviseletében adott szó nem több egy csapdánál. Sőt, az idegen asszisztencia jelenléte sem jelent semmiféle garanciát, hisz´ profi politikusoknál olyannyira megszokott dolog a szószegés, hogy egyszerűen megmosolyogni valóan naivnak tekintik azt, aki netán ad is az adott szóra és komolynak hiszi azt. Számtalan példát hozhatnánk erre, akár a közelmúltból is. Az egyik talán legismertebb eset az, amikor Kádár adott szavára hagyta el a Jugoszláv követséget Nagy Imre és társasága... Ők nem, de maguk a vendéglátóik is nagyon jól tudták, hogy mit ér egy olyan helyzetben egy ál-lovagias gesztus... Többen álltak már önként a bíráik elé azzal az őrült hittel, hogy a politikai hatalomtól nem függetlenített bíróság — véletlenül éppen az ő esetükben — valóban „igazságot szolgáltat majd". Az esetek többségénél szinte azonos a probléma szerkezete és azonosak a megoldásukra kitalált különböző utak is. Többnyire adott egy társadalmi válság, amelyre az uralkodó hatalom is más megoldást talált ki és a válságot elszenvedni kényszerülők képviselői is... A megoldás érdekében — még az sem ritka, ha „független szakértőket" is igénybe vesznek a viták feloldására, de az már maga a tragédia. Mai történetünk is egy ilyen „esetről" szól.

1415-ben, ezen a napon lépett emelt fővel a máglyára Husz János. Kegyetlen kivégzésére a Constanzban ülésező zsinat határozata adott lehetőséget és ezért átadták őt annak a Zsigmondnak, aki számunkra onnan ismerős, hogy volt német-római császár, de egyben magyar király is. Ez eset kapcsán nagyon nehéz szívvel lehet azt megemlíteni, hogy Zsigmond mindenüvé magyar kíséretével vonult és kifejezetten megbízott a magyarokban és utolsó akaratában is emellett tett hitet, hiszen Nagyváradon László királyunk mellett temettette el magát. A Husz János történetét illetően talán majd a későbbiek miatt megérthetjük álláspontját — már ami a nagypolitikát illeti —, de kevésbé magyarázza azt, hogy az ő kifejezett menlevelének birtokában utazott a prágai egyetemi tanár Constanzba, hogy megvédje igazát a „független" zsinat előtt... és ő mégis kegyetlenül megégettette. Ennyit ért akkor is egy fejedelmi adott szó. Az viszont biztos, hogy mint Husz János, mint Zsigmond más-más viszonyban voltak világuk problémáival és más-más megoldásokat is eszeltek ki azokra. Történetünkkel egyidőben már az eruópai rend felbomlasztásának veszélyével járt az immáron majd´ száz éve tartó egyházszakadási folyamat. VIII. Bonifác pápa halála után a francia királyok politikai érdekeinek alárendelt — avignoni fogságba vettetett — pápák, akikből ráadásul egyszerre több is volt, teljes mértékben aláásták a szentszék tekintélyét és világi-hatalmi kiegyensúlyozó szerepét. Ugyanakkor ezzel együtt járt az is, hogy a főpapok is a világi törekvések rabjaivá lettek. Mindezek mellé az is társult, hogy szinte a legkisebb plébánia is mértéktelenül gazdag javadalmakkal rendelkezett. Ilyen csillogással — a megingott egyházi vezetés gyengesége miatt — olyan elemeket is az „egyházi kötelékek" körébe csábítottak, akik fegyelmezettebb időkben messze elkerülték volna ezt a hivatást. Az imígyen félvilláginak is tekinthető papok a dőzsölő udvari életbe vetették magukat, vagypedig hasznosabb, de egyáltalán nem erkölcsösebb választásként — hivatásukkal egyidőben — diplomáciai szolgálatot, vagy éppen hadvezéri, katonai beosztásokat is felvállaltak. Amíg a főpapság — ha tetszik politikusi örömöknek hódolt — addig az alsóbb papság a szükséges főpásztori irányítást és etikai gondozást is nélkülözve világias szinten eldurvult. Nyugodtan kimondhatjuk, hogy ebben az időszakban a krisztusi tanítás általános válságban volt. Nagyon jól látták ezt a világosan gondolkodó elmék és ezek közé kell sorolnunk Zsigmond királyt, de Husz Jánost is, valamint ez utóbbi hittudósnak szellemi elődjét; az angliai John Wiclifet, de Husz társát; Prágai Jeromost is. Elképesztő visszásságokat szült az is, hogy történetünk idején éppen három pápa is jogot formált Szent Péter trónjára és éppen ezért mindhármójuk elküldte embereit az adókért és mindegyikük püspököket is felszentelt... Mivel a pápák önként nem akartak lemondani a hatalmukról, ezért igyekeztek őket a főpapok zsinatjainak határozataival korlátozni, illetve meggyőzni. Zsimond, hogy az egyházszakadást megszüntesse, nem kis diplomáciai ügyességgel — összehívatta a constanzi zsinatot.

A hatalmi zűrben azonban más típusú hittételi problémák is adódtak. Wiclif nyomán, aki lefordította angolra a Bibliát és a hittétel egyedüli forrásának tartotta, követelni kezdték, hogy a papok apostoli szegénységben éljenek... Husz János is meghirdette, hogy a királyi hatalom független az egyháztól, és, hogy Jézus Krisztus jelenléte az oltáriszentségben csupán jelképes. Ennek a tételnek dogmatikai szempontból kényes folytatása volt, hogy követelte az úgynevezett „laikus kehely" elismerését, amely szerint a nép is két szín alatt áldozhasson — vagyis a kenyeret és a bort mint szentséget, egyszerre vehesse magához — ne csak a papok. Ehhez tartozott a prédikáció szabadságára formált igény. Jelképük a „kehely" is az előbbi reformeszme kifejezője lett, amely az őskeresztény egyszerűséget és demokratizmust is jelképezte. Ez utóbbi néhol már bizonyos köztársasági berendezkedés igényét és elképzeléseit is takarta és ez pedig nyílt kihívás volt a feudális államberendezkedéssel szemben. A constanzi zsinat tehát Zsigmond hatalmával jogot kapott arra, hogy egyszerre tegyen rendet a pápaság kérdésében is, de a Husz és Prágai Jeromos által hirdetett több mint veszélyes tanok ügyében is.

Először is mindhárom pápát lemondatták. XII. Gergely önként lemondott, de XIII. Benedeket erőszakkal kellett eltávolítani. XXIII. János először egy névtelen levéllel igyekeztek jobb belátásra bírni, melyben megfenyegették, hogy feltárják előéletét. Ő lovásznak öltözve szökött meg, de elfogták. Husz tanításának 30 tételét eretneknek nyilvánították... Jeromos először visszavonta tanítását, de egy év múlva ezt élete legnagyobb bűnének nyilvánította... (Ő is úgy járt, mint mestere, vagy Wiclif — akit már előbb — 1401 -ben égettek meg.)

A „rend" alapjai megszülettek. Van azért némi történelmi fintor a constanzi zsinattal kapcsolatban: 1870-ben az I. vatikáni zsinat a „zsinati eszmét" — a pápaságot korlátozó jogot — eretnek álláspontnak minősítette...

Dömölki Lajos

KOSSUTH

04.30 Reggeli Krónika 08.40 Napközben 11.05 Társalgó 12.00 Déli Krónika 12.30 Ki nyer ma? 12.40 Falurádió (ism.) 12.50 Külpolitikai figyelő 13.05 Vendég a háznál Gyerekekről felnőtteknek 13.15 Gitármuzsika 13.30 Hitélet 14.05 Klasszikusok mindenkinek Offenbach: Hoffmann meséi 14.55 Versarchívum 15.05 A vakáció Körmendi Lajos rádiójátéka 16.00 Délutáni Krónika 16.10 Mindennapi gazdaság 16.20 Zenefórum 17.05 Történelmi tükör 17.25 A Szabó család 18.00 Esti Krónika 18.30 Ráadás 19.05 Sportvilág 19.30 Jó éjszakát, gyerekek! 19.40 S mindegy, hogy mi neve, boldog-e, szíves-e Irodalmi összeállítás 20.05 Népi táncmuzsika 20.30 Határok nélkül 21.05 Kék farkasok Király László regénye alapján 2. bef. rész 21.46 Madrigálok magyar előadók tolmácsolásában 22.00 Késő esti Krónika 22.30 Peremvilág 23.05 A Rádió lemezalbuma

PETŐFI

04.33 Hajnali kalendárium 06.03 Reggeli csúcs 07.40 Sportreggel 08.05 Már csak ez hiányzott! 08.50 Helykereső 09.00 Hírek 09.03 Zöld telefon 09.10 Zene-szó 10.55 Gordiusz plusz Öt perc tudomány 11.00 Hírek 11.03 Családi persely, avagy a pénz is boldogít 11.15 Ami a káprázat mögött van 12.00 Asztali muzsika 13.00 Hírpercek 13.10 Az Andok muzsikája 14.00 Mindenki másképp csinálja... 15.00 Hírek 15.03 Böngészde a zenei antikváriumban 16.00 Csúcsforgalom 17.00 Hírek 17.05 Kamasz-panasz 17.32 Suli-só 18.30 Helykereső Szociálpolitikai magazin 19.00 Hírek 19.05 Varázsgömb 19.50 Történelem, humorban pácolva 20.30 Közvetítés a vívó-vb-ről, a női párbajtőr csapat döntőjéről 21.10 Fúzió 2000 21.50 Eurovíziós dalfesztivál '93 22.30 Férfiháztartás 23.03 Sporthíradó 23.10 Napforduló

BARTÓK

06.00 Muzsikáló reggel 09.00 Műsorajánlat 09.05 Pódium 10.00 Hírek 10.05 Álmok és életek Szathmári István vajdasági magyar író estje 10.47 Barokk muzsika 11.40 Országok, tájak zenéje Japán 12.00 Hírek 12.05 Hangverseny délidőben 13.35 Régi fúvós muzsika 14.00 Hírek 14.05 Auf Deutsch gesagt Német nyelvlecke kezdőknek IV. sorozat 14.20 Bankett Blitvában 2.rész 15.20 Zenekari muzsika 16.00 Hírek 16.05 Réka és Stockhausen 16.35 Kamarazene 17.00 Irodalmi Újság 17.50 Bretan énekverseny 1993 18.00 Hírek 18.05 Mendelssohn: Paulus Oratórium két részben 21.05 Kamarazene 22.00 Hírek, időjárásjelentés 22.05 Operát magyarul - magyar operát Epizódok a 200 éves magyar nyelvű operajátszás történetéből 23.00 Emberi dolgok Korány Tamás műsora 00.05 Magyar előadóművészek felvételeiből 02.00 Hírek 02.03 Szózat

JUVENTUS RÁDIÓ

08.00 Hírek, információk, sport 10.00 Őskor a hőskor 11.00 Ki kicsoda vetélkedő 12.00 Csevegő szaxi 13.00 New Age: új korszak, mai zene 14.00 Álomfejtés 15.00 Csevegő szaxi 16.00 Mozi nózi 17.00 Tea kettesben 18.00 Szamárfül 19.00 Hírek, információk, sport

GYŐRI RÁDIÓ

06.55 Műsorismertetés 07.00 Budapesti krónika 07.30 Nyugat-Magyarországi Krónika 08.00-09.00 Második óra. Benne: Önkormányzati híradó, Reggeli telefon, Postazsák, Nyugdíjas percek, Baba-mama, Slágernaptár.

TV 1

06.00 Falutévé adótippel. ☎ 112-5475 **06.25 Határtól határig** A körzeti televíziók műsora **06.35 Reggeli Mérleg** Gazdasági híradó **06.45 Híradó 07.00-09.00 NAP-KELTE** Reggeli információs magazin **09.00-12.00 NAP-KÖZI** ☎ 153-1204 **Benne: 09.25 Talmi és Tódi** Angol filmsorozat
10.00 Friderikusz-show (ism.)
11.30 Játék
12.01 Déli egyenleg
16.00 Híradó
16.10 Folyt. köv.
Hatalom és szenvedély
Ausztrál tv-filmsorozat
16.45 Csodálatos a világ
Am. ism.terj. filmsorozat
Kelet-afrikai szafari
17.10 Álljunk meg egy szóra!
17.20 A fekete város
Tévéfilmsorozat (1972)
VII/1.: **A gyanú**
18.20 Játék — Cimbória
18.40 Pénzvilág
18.50 Katolikus krónika
19.07 Gyereksarok
Mesék Mátyás királyról
Magyar rajzfilmsorozat
Jómadarak
Magyar rajzfilmsorozat
19.30 Híradó 20.00 Telesport
20.10 A zöldszemű lovasok
Francia-brazil-spanyol-belga kalandfilm-sorozat
VI/1. rész
21.05 Grammy díj 1993 ,1. rész
21.45 Nippon Japán 1945-től
Angol dok.film-sor.,VIII/1.
Egy világégés után
22.45 Vívó világbajnokság
23.30 Híradó 23.35 Közjáték
23.40 BBC-híradó

TV 2

09.00 Két férfi, egy eset
Német bűnügyi tévéfilmsorozat
Filmszakadás
10.00 Parlamenti Napló
16.07 A nap lovagjai VIII/1.
Tolnai Lajos (ism.)
16.42 Időjárás
16.44 Civil kurázsi
Bayer Ilona műsora
17.09 Gyerekeknek
Pif és Herkules
Francia rajzfilmsorozat
Művészpofák
17.20 Elektor kalandor
17.25 Duna Menti Folklórfesztivál
Közvetítés Kalocsáról
A megnyitó
Műsorvezetők:
Kudlik Júlia és Antal Imre
18.00 Délutáni egyenleg
18.10 Körzeti híradók
18.25 Műsorajánlat - Időjárás
18.35 A boldog család
NSZK tévéfilmsorozat
Elveszített szerelem
19.30 Zöldpont - A szabadidősportok magazinja
20.00 Felkínálom — International
Pomezanski György műsora
☎ 112-9404, 132-9553
21.00 Duna Menti Folklórfesztivál
Közvetítés Kalocsáról
Élő népművészet gála
22.00 Esti egyenleg
22.25 24 óra
22.50 „Véres vasárnap" Londonderryben
Angol dokumentumfilm

DUNA TV

16.05 Évforduló
16.10 A fekete villám kalandjai
13. rész: **Az ellenség keze**
16.35 Bűnös szívek (1986)
Színes amerikai film
18.35 Csacsa és Dodó showja
18.25 Mesesarok
Maja, a méhecske
14. rész: **Csiga doki**
18.45 Hírek
19.00 Tolnay Klári arcai
Fűre lépni szabad (1960)
Magyar filmvígjáték
20.45 Dunasport — Műugrás nemzetközi verseny
21.00 Törvénysértés nélkül I.
Filmszociográfia
22.30 Évforduló
23.35 Hírösszefoglaló

RTL

07.00 Jó reggelt, Németország! Magazin 09.00 Ironside (ism.) 10.00 Gazdagok és szépek Amerikai családsorozat 10.30 Megéri az árát! 11.00 Kockázatos! Főszerepben: a tudás, a tempó és a pénz 11.30 Családi párbaj Vidám vetélkedő szupernyereményekkel 12.00 Hírmagazin 12.30 A Springfieldiek története Családsorozat 13.20 A kaliforniai klán Családsorozat 14.10 Vészhelyzet Amerikai filmsorozat 15.00 Gyilkosság a hobbija Amerikai krimisorozat 16.00 Hans MeiserTv-kerekasztal beszélgetés 17.00 Ki a főnök? Amerikai vígjátéksorozat 17.30 Egy rém rendes család Amerikai családsorozat 18.00 Tizenegy 99 18.45 Hírek 19.10 Vigyázat, robban! 19.40 Jó idők, rossz idők Német családsorozat 20.15 Hegylakó Amerikai-NSZK kalandfilmsorozat 21.15 SK-15 Bűnügyi magazin 22.15 Forró szék Olaf Kracht televíziós vitaműsora 23.15 L. A. Law — Sztárügyvédek, trükkök, perek Amerikai filmsorozat 00.10 Törvény és rend Amerikai krimisorozat 01.10 Egy rém rendes család Amerikai családsorozat 01.50 Ki a főnök? Amerikai vígjátéksorozat

SUPER

0 8.00 ITN-hírek 08.30 Eco record 09.00 Super bevásárlás 12.00 Videogenerátor 16.30 Hullámhosszon 18.30 Bonanza Amerikai western családregény 19.30 Dante Amerikai bűnügyi filmsorozat 20.00 Hírmagazin 20.30 Imago Bank 21.00 Eco record 21.30 Csupa fül Zenei klipek, interjúk 22.00 ITN hírek 22.30 Nyomon Hírmagazin 22.48 Tőzsdeszemle 23.00 A rock'n roll aranykora 24.00 Videogenerátor

SAT 1

06.00 Jó reggelt a SAT1-gyel! Benne: Sporthírek 09.15 Szomszédok (ism.) 09.40 Trapper John, M. D. (ism.) 10.30 Bonanza (ism.) 11.20 Kockáztass! Trükkös kvíz 11.50 Szerencsekerék (ism.) 12.30 A szenvedély árnyéka Am. filmsorozat 13.20 Trapper John, M. D. Am. filmsorozat 14.15 Szomszédok Ausztrál családsorozat 14.45 Bonanza Westernsorozat 15.45 Az Enterprise űrhajó Am. sci-fi 16.45 Kockáztass! 17.20 Menj az egészre! — Póker, kockázat és nyeremény 18.30 Híradó 18.50 Sporthírek 19.00 Klipp-klapp — Dieter Hallervorden klipklubja 19.30 Szerencsekerék 20.15 Népzenei parádé Ramona Leiss műsora 21.10 Megmentők 22.00 Fellebbezés — Ulrich Meyer vitaműsora 23.00 Der Spiegel 23.40 Emóciók Francia erotikus magazin 00.10 Férfi, ó férfi Ki a legklasszabb fickó?

MTV

10.00 Marijne klipműsora 13.00 Délutáni egyveleg 16.00 Nagy slágerek 17.00 Coca-Cola híradó 17.30 MTV hírcsokor 18.00 Hadd souljon! 20.00 Kívánságműsor 20.30 A legkívánatosabbak 22.00 Nagy slágerek 23.15 Új mozifilmekből 23.45 3 klip 24.00 Angol slágerlista

PRO 7

06.00 Lassie (ism.) 06.25 Flipper (ism.) 06.50 Mr. Belvedere (ism.) 07.15 Rajzfilmek 08.40 Varázslatos Jeannie (ism.) 09.05 Kőr bubi két dámával (ism.) 09.35 Remington Steele (ism.) 10.30 Sorban álló gyilkosok (ism.) 12.20 Csendes kis otthonunk (ism.) 12.50 Roseanne (ism.) 13.20 Matlock Amerikai krimisorozat (ism.) 14.10 A kandahari útonálló Angol kalandfilm (ism.) 15.25 Remington Steele Amerikai akciófilm-sorozat 16.15 Mr. Belvedere Amerikai családsorozat 16.40 Varázslatos Jeannie Amerikai vígjátéksorozat 17.00 Rajzfilmek 18.25 Kőr bubi két dámával Amerikai vígjátéksorozat 18.55 Csendes kis otthonunk Amerikai vígjátéksorozat 19.25 Roseanne Amerikai vígjátéksorozat 20.00 Hírek 20.15 A felkelő holdon túl Amerikai sci-fi 22.00 Az országúti cirkáló Amerikai akciófilm-sorozat 23.00 Hawaii 50 Amerikai krimisorozat 23.50 Kém vagyok Amerikai akciófilm-sorozat 00.45 Hírek 00.55 Hazugság, háború, halál Amerikai játékfilm

DSF

0 8.45 Reggeli start 09.30 Sport a javából! 12.00 Gyephoki Bajnokok Trófeája 14.00 Hegyikerékpár VK 1993 14.30 Kerékpárverseny 15.00 Sport a javából! 17.00 Elegancia a jégen és a táncparketten 18.00 Furcsa sportok 18.30 Nemzetközi sport magazin 19.00 Hegyikerékpár VK 1993 19.40 Sport aktualitások 20.00 Asztalitenisz 22.00 Offenzív 23.00 Férfi pankráció 24.00 Sport-magazin

TV 5

12.45 Svájci híradó 13.15 Banánhéj Kanadai teleregény 15.10 Beszélgetések 2020-ról 16.30 40 fok árnyékban Szórakoztató műsorsorozat 19.00 Játék a szavakkal 20.00 A diákok útiránya Belga riportsorozat 20.30 Olyan, amilyen Svájci társadalmi magazin 23.00 Frufru Vidám magazin 00.30 Francia híradó

NAPI AJÁNLAT

TV1 — 17.20 — A fekete város

Tévéfilmsorozat VII/1. rész — A gyanú
Mikszáth Kálmán regényét televízióra alkalmazta: Thurzó János. Operatőr: Czabarka György. Rendező: Zsurzs Éva.
Görgey Pál — Bessenyei Ferenc, Görgey János — Bitskey Tibor, Görgey Jánosné — Kállai Ilona, ifj. Görgey — Benkő Péter.

TV 2 — 09.00 — Két férfi, egy eset

Német bűnügyi tévéfilmsorozat — Filmszakadás
Anita Wilhelms megbízta Matulát, nyomozzon a férje után, mert az a gyanúja, hogy Ingo megcsalja őt. A magánnyomozó egyértelmű bizonyítékot szolgáltat arról, hogy az asszony megérzése helyes volt. Mikor magára hagyja megbízóját, még nem is sejti, milyen súlyos ügybe keveredett.

Duna TV — 19.00 — Fűre lépni szabad

Magyar filmvígjáték
Ma már elképzelhetetlen, és mulatságos ami 30 évvel ezelőtt még megtörténhetett: a népes Kárász családot társbérlőként Kériék Pasaréti úti villájába költöztetik. A két ellenségeskedő család fiataljai természetesen egymásba szeretnek...
Szereplők: Tolnay Klári, Páger Antal, Polónyi Gyöngyi, Makláry Zoltán...

HBO — Székesfehérváron és Dunaújvárosban

17.30 Belzbugrikskin — mb. kanadai mesefilm
18.05 Rio Lobo — mb. amerikai film
20.00 A negyedik záradék — mb. angol film
22.00 Kamaszkorom legszebb nyara — feliratos amerikai film
23.40 Ellopták Jupiter fenekét — mb. francia film

Magyar Narancs

Vig Monika
1966–1992
Főszerkesztő:
Vágvölgyi B. András
Megbízott főszerkesztő:
Nádori Péter
Főszerkesztő-helyettesek:
Novák Zsófia, Bojtár B. Endre

BELPOLITIKA
Makai József (rovatvezető)
Galotti Balázs, Kóczián Péter, Seres László, Simó György, Somos András, S. Ráduly János, Tódor János

KÜLPOLITIKA
Császár László (rovatvezető)
Kovács Kristóf, Kovácsy Tibor

ÉLET + MÓD
Csillag János (rovatvezető)
Kerényi György, Para-Kovács Imre, Winkler Róbert

KULTÚRA
Turcsányi Sándor (rovatvezető)
Bakács Tibor Settenkedő, Bihari Balázs, Csejdy András, Marton László Távolodó, Szőnyei Tamás

SNOBLESSE OBLIGE
Pintér Anna (rovatvezető)
Pohly Ferenc

FŐMUNKATÁRSAK
Bozóki András
Eörsi István
György Péter
Hajnóczy Csaba
Kukorelly Endre
Sükösd Miklós
Tamás Gáspár Miklós
Tillmann J. A.

Lapterv:
Tooth Gábor Andor
Fotó:
Déri Miklós, Lukács Dávid
Képszerkesztő:
Pohárnok Gergely
Szerkesztőségi titkár:
Rabecz Éva
Ügyintézők:
Joó Gyula, Koller Gitta
Szedő:
Molnár Marianna
Tördelők:
Balázs P. Róbert, Szentirmai László
Korrektorok:
Lukács Annabella, Zala Krisztina

Kiadja a Kozmopolisz Kiadó Rt.
Felelős kiadó:
György B. Péter
lapigazgató
Reklám és marketing:
Lehoczki Edit
Terjesztés:
Kelemen Zsuzsa
Elektronikus terjesztés:
Umann Kornél
Gazdasági ügyintézők:
Tusán Rita, Borsiné Bori Gabriella

CÍM:
1399 Budapest, Pf. 701/306

E-MAIL:
narancs@hungary.com
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest XI., Karinthy Frigyes út 24.
Telefon: 209-2603
Fax: 166-4869
Ára: 78 Ft

Hirdetésfelvétel
és terjesztésgondozás:
Budapest XI., Karinthy Frigyes út 24.
Telefon: 209-2603, fax: 166-4869

Előfizetési díj: egy évre 3324 Ft, fél évre 1662 Ft, negyed évre 831 Ft.

ISSN 0865-3437

Nyomás: Semic Interprint Svéd nyomda és Kiadó Kft.
Felelős vezető: Doktor Ferenc
Nyomdavezető: Csényiné Iszli Magdolna

Címlapfotó:
Krasznai Korcz János

Terjeszti a Magyar Posta Rt., a HÍRKER Rt., az NH Rt. és a regionális részvénytársaságok, valamint alternatív terjesztők. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél és a Hírlapelőfizetési Irodánál (HELIR): 1990 Bp. XIII., Lehel út 10/A. – közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR; Postabank Rt.: 219-98636/021-02809 pénzforgalmi jelzőszámra.

Feliratkozás az E-Mail változatra:
subs.narancs@hix.com (ekezet nelkuli)
subs.narancs1@hix.com (123 e1kezetes ko1dola1ssal)
World Wide Web Homepage:
http://hix.mit.edu/narancs/
Magyarországi WWW tükör:
http://www.eunet.hu/hix/narancs/

TARTALOM

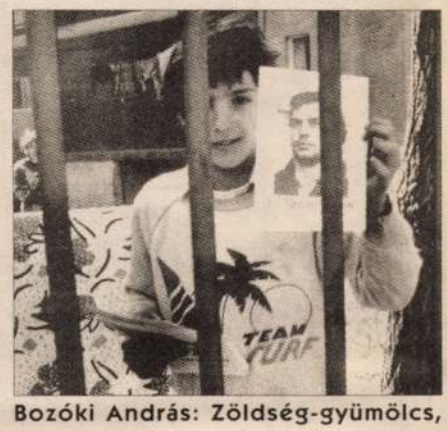

Bozóki András: Zöldség-gyümölcs, édes-savanyú
Számukra a fő ellenfél nem az MSZP, az SZDSZ vagy az MDF, hanem Torgyán József és Giczy György. Akik megtorpedózták a Polgári Szövetség fideszes gondolatát. Végtére is Orbán Viktor nem tárca nélküli helyettes szomjazó akar lenni a leendő kormányban, hanem miniszterelnök. Ezért viszi pártját jobbra. **12. oldal**

Amerika Online: Okbomb
A szélsőjobboldali milíciák máris a Reichstag égéséhez hasonlítják az oklahomai robbantást, mondván, hogy Clinton elnök és a főállamügyész, Janet Reno arra akarják felhasználni a tragédiát, hogy a szükségállapot bevezetése és a polgárok lefegyverzése mellett betilthassák az Internet nekik nem tetsző területeit és a konzervatív rádiós talk-show-kat. **21. oldal**

Tűz és rend: Zsarukabaré
Ebéd közben odajött Balázska, akinek hosszas nyelvi rafinériák segítségével megszereztem a mellettünk ünneplő össznémet virággyerekek vízipisztolyát, amit a kisnövésű leendő pszichopata rögvest ellenem fordított. Rövid közelharc után megszereztem tőle, és az arcába eresztettem a tárat. **25. oldal**

Narancsgaléria
4. Aknay János

a szerk.
5. A szerk.

interjú
6–7. „Vannak jó futballisták, csak a számuk nagyon kevés" (Garami József, az Újpesti TE labdarúgócsapatának vezetőedzője)

POLITIKA

egy hét
8–9. Képes hírösszefoglaló
10. Kulturális hírek
11. Fókusz

publicisztika
12–13. Bozóki András: Zöldség-gyümölcs, édes-savanyú
Vit László: Ne lőj a szakértőre!

Magyar glóbusz
14. Próbavoks Kaposvárott: Ártatlan előjáték
15. Az aláírásgyűjtés utóélete: A népszuverenitás kisgazdái
18. Fejlemények a Hegyalja úti gyilkosság ügyében: Tóth Szabolcs Ferenc: „Nem én lőttem!"

riport
16–17. Vasutassztrájk: A még elégséges szolgáltatás

Narancsfül
Zenei melléklet

világfalu
19. „Európa az utolsó utópia" (Daniel Cohn-Bendit a Narancsnak)
20. Francia elnökválasztás: Jobbak híján
21. Amerika Online: Okbomb
22. Mátyás, a szlovén (Slavoj Zizek és Renata Salecl)
23. Gagauz autonómia Moldovában: Mingyá' jövök, csak eggyet lövök (– pozitív példa –)

ÉLET+MÓD
24–25. Tűz és rend: Víz, jöjj velem! Zsarukabaré
26. Nyugi, hittel
27. Arachnofóbia
28. Irish Pub Lokomotív
Könyvtárlat: Országgyűlési

KULTÚRA

kritika
29. A nép ópiuma: Dóra jelenti (Kvízjátékok Szfinxtől kezdve Bundás mamáig)

interjú
30–31. „Jó napot a Lumière-galaxisban" (Pacskovszky József filmrendező)

kritika
32. Képzőművészet: Azon a napon (Szüts Miklós kiállítására)
Vidióta: Isten hozta! („The Great Stone Face")

Nagyítás
33. Klipp-klopp: „Mire nézed az MTV-t?"
Lapadagoló (Április)

interjú
34. „Le ne tedd, mert felrobbanunk!" (Alföldi Róbert)

emberspor
35. Vízilabda: Szuper Kupa (Vasas–Catalunya 8:6)
Labdarúgás: Az elnök beszél

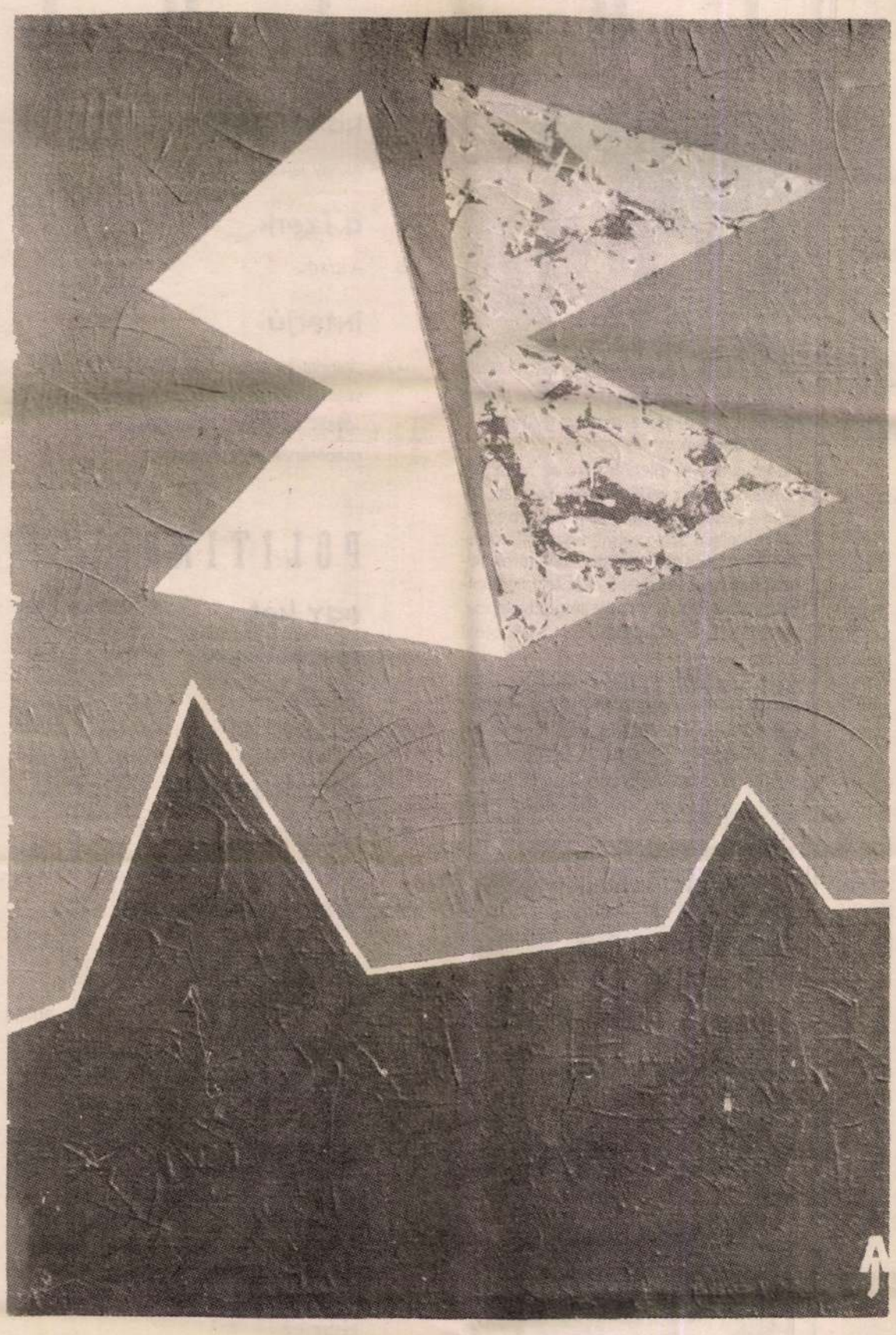

AKNAY JÁNOS

A nyolcvanas évek elején végbement nagy szentendrei zűrzavarban megismerkedtem többek között egy halk szavú fiatalemberrel, akit a Bizottság együttes mindent elsöprő nyomulása kissé háttérbe szorított. Szigorú stílusa – mely a Barcsay-iskolát követte – talán kevésbé volt olyan látványos, mint a Vajda Lajos Stúdióban tevékenykedő dadaista-szürrealista társaié, de tiszta konstruktív szellemiségének mégis számos fiatal követője akadt. Szinte mindennek alapító tagja és aktív résztvevője volt. Aknay János nonfiguratív képeinek vonalait néhány személyes jellegű családi tragédia is keményítette. Következetes életművén továbbra is Szentendrén dolgozik.

Tooth Gábor Andor

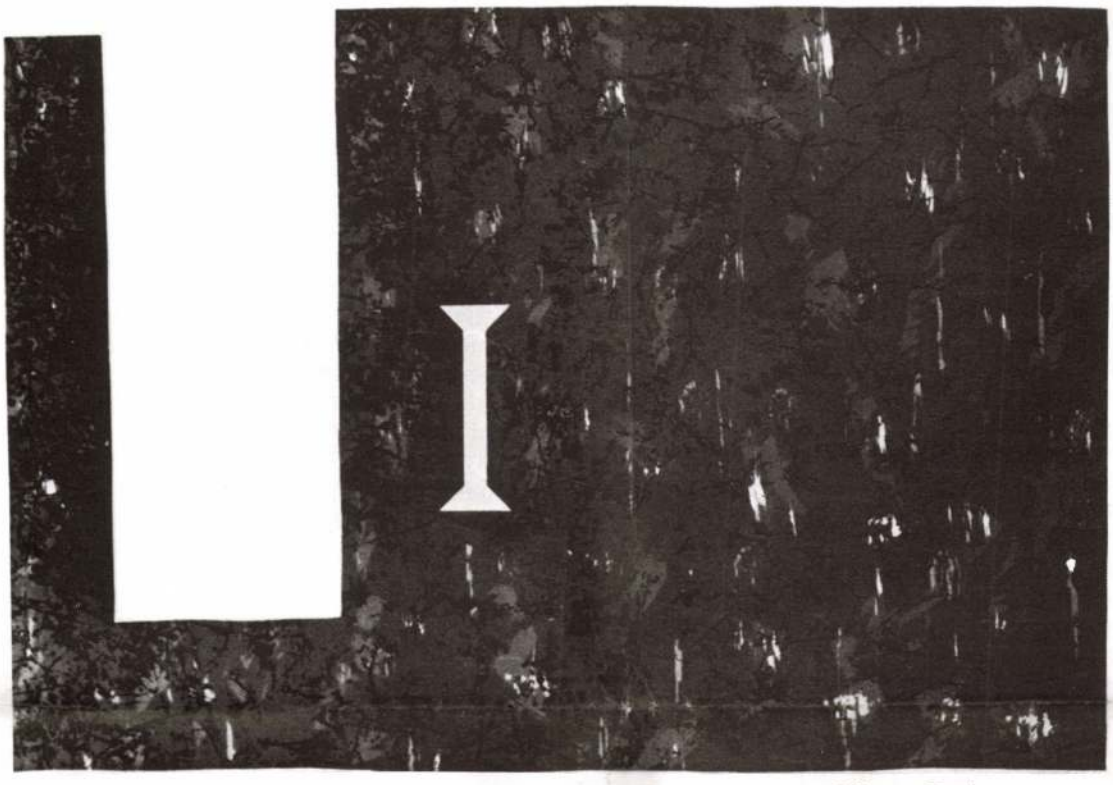

Vincze Ottó:
NEM SZÜKSÉGSZERŰ MÉRTÉKEK
Szerigráfia, 62,5 x 88, 1992

PENTATON I.

AKNAY JÁNOS

több mint húsz éve él Szentendrén. Alapító tagja a Vajda Lajos Stúdiónak, melynek a kezdetektől fogva meghatározó személyisége.

Már a pályakezdéskor igen világossá vált, hogy a Szentendrén mindig is nagy hagyományokkal bíró konstruktív festői attitűd felel meg leginkább személyiségének, azon belül is a Barcsay, Deim, Balogh László nevével fémjelezhető, s kevésbé a Vajda Lajos-féle „konstruktív-szürreális sematika", mely több pályatársát keményen érintette.

Az immár húsz esztendőt felölelő pályakép számos módosulást mutat, ám van egy szál, mely többé-kevésbé a PENTATON csoport valamennyi tagjára jellemző. De különösen jellemző Aknayra, hiszen az ő festői fejlődése határozott elmozdulást jelent a hűvös geometrizmustól a gazdag emocionális tartományokba átlépő, a regionális sajátosságokat megőrző, „érzelmes"-konstruktív látás felé.

Aknay korai grafikáin, táblaképein (hetvenes évek eleje) igen fontos motívum a bábu, az ablak, az architektúra. Mindezek a képépítő elemek ott vannak az indulás éveiben szívesen vállalt mesterek korábbi opuszain is, bár a formaalakítás, a megjelenés módja, akár távolinak, de legalábbis meglehetősen különbözőnek minősíthető.

Az 1975 táján készült, a látványelemeket finoman átíró olajpasztellekkel egyidőben készülnek a festő légifelvételszerű kompozíciói, melyeknek nem lelhetjük fel analógiáit a szentendrei művészet történetében.

Ezekből az évekből az angyal-motívum az, mely a nyolcvanas évek derekán újra felbukkan majd, de már megfosztva antropomorf burkától, tisztán, geometrikus jelként mutatkozva.

(Aknay jelhasználatának megértéséhez segítséget adhat Novotny Tihamér körültekintő dolgozata, s az abban közölt motívumvizsgálat – Művészet, 1987. október.)

A Szentendrén hagyományos motívumok 1983 körül tűnnek el a művész munkáiból (később legfeljebb idézetként jelennek meg, mint például az ablak-motívum az 1986-ban készült In memoriam című vászon).

Ekkoriban fedezi fel a festő a székely rovásírást, melyet eleinte mint kalligrafikus (vagy más nézetből éppen antikalligrafikus) jelet használ (Viszony, Széttört rovás, 1984; Jeleim, 1985), majd egyre inkább a betűjel mögötti történelmi-érzelmi, szubjektiválódott tartomány válik fontossá számára.

Egy elfelejtett közlési rendszerről van szó ugyanis, melyet már a székelység nagy része sem ismer, információs értéke szinte nincs, ugyanakkor nagy idők őrzője, tudója, profán és szakrális egyszerre (v. ö.: kazettás templomi mennyezetek).

Ősi jeltömeg is ugyanakkor. Párhuzamait használták a főniciaiak, a szkíták, megtalálták Lémnosz-szigeti és orkhoni türk sírfeliratokon, rokonai a skandiván és észak-európai runák, s természetesen a pogány magyarok kettéhasított pálcáira vésett rovásjelek.

Aknay festészetében egy súlyos, személyes tragédia helyezte más szerepkörbe a rovásjelet.

A korábban egzakt szépséget mutató, geometrikus karakterű forma visszavette közlésértékét.

Az érzelmileg feldolgozhatatlan drámát a művész „ki is akarta írni" magából, ugyanakkor el is akarta fedni a külvilág elől.

Így születtek meg azok a főművek, melyeken az egymásraírott rovások értelme elinte kibogozható volt, majd mindez megfejthetetlenné vált, festői természetű lett, érzékeny, izgalmas faktúrává változott, hátterét adva a képsíkot uraló egyetlen vagy páros, zuhanó, vagy égreszökő íves formának.

Egy új festői nyelvezet születik meg ekkor. André Breton jut eszünkbe, aki a Poisson Soluble-ben valamiféle inkább sejthető mint rideg ésszel érthető nyelvet teremtett, azt írja ugyanis a közhasznú „deja vu" helyett, hogy „l' illusion de jamais vu" (kb. „A soha nem látott látvány". Mezei Árpád idézi a párizsi Magyar Műhely 1977. novemberi számában).

Aknay legfrissebb művein a kompozíció, a képépítési mód alig változik. Ami igazi nóvum: a szálkás rovásjelekből korábban nemezszerűen összepréselődő faktúra a főtéma (vezérmotívum) dekoratív hátterévé vált. Már nem hordoz (rejtetten sem) üzenetet, meghagyja azt a már ismeretes íves, hasító vívó, viaskodó formáknak. A mélyvörös, barna, sárga helyét az ultramarin-fekete bársonyos foltok veszik át, ezáltal a mozgás felerősödik, a pszeudotér illuzionisztikussá lesz, „...szándékok manifesztálódnak, akciók indulnak, történések zajlanak, tendenciák kristályosulnak; konfliktusok, kitörések visszahúzódások, szárnyalások, suhanások tanúi, részesei lehetünk." (Wehner Tibor: Metszésben, vibrálásban, Aknay János művészetéről, Árgus, 1991/4.)

János AKNAY has been living in Szentendre for over 20 years. He is one of the founders of the Lajos Vajda Studio in which he has played an important part ever since the gebinnings.

It became clear at the gebinning of his career that the Constructivist attitude in painting, which has so sound traditions in Szentendre, was the most bedoming trend for his personality, especially the version whose rank was given by masters like Barcsay, Deim and László Balogh and less the „Constructive-Surrealist scheme" proposed by lajos Vajda which has had a strong effect on some of his contemporaries.

The oeuvre of 20 years have certain alterations, but there is a tendency which characterizes mostly all members of the PENTATONE Group, and especially AKNAY whose pictorial evolution proceeded from geometrism towards a lyrical Constructivism which passed into rich emotional domains while retaining regional features.

AKNAY's early graphics and panel paintings (from the early 1970s) feature some important motifs like the puppet, the window and architecture. These elements can likewise be found in the earlier pieces of the preceding masters he decided to follow at the beginning, though their formation and rendering is rather far, or at least very differennt, from the precedents.

His oil pastels from cca. 1975 which finely transcribe the elements of townscape are contemporary whith his compositions which recall aerial views and have no analogies in Szentendre art.

The motif of the angel also appeared then, and when recurring in the mid-80s it has been already bereft of its anthropomorphous shell and rendered as a purely geometrical sign. (A further aid to the understanding of AKNAY's use of the sign is Tihamér Novotny's paper which comprehensively relates his motifs in Művészet, October, 1987.)

The motifs traditional in Szentendre disappear from his works around 1983 (their recurrence is more like a quotation, e. g. the window in In Memoriam 1986).

This is the time when the painter discovered the runic

Hamu Tamás

Az idén 20 éves szentendrei Vajda Lajos Stúdió a tiltások és elhallgatások ellenére a kortárs magyar művészet fontos és letagadhatatlan részévé vált. A valamikori autodidakta ifjak imponáló életműveket teremtettek, jó részük Európaszerte ismertté vált.

A VLS tagjai nem valamiféle határozott program köré gyülekeztek, szó sem volt soha stílusazonosságról, azonos vagy hasonló művészi attitűdről. Alighanem éppen ez tartotta össze ilyen hosszú ideig a laza szerkezetű csoportot.

Már a hetvenes évek közepén jól látható volt, hogy két erőteljes vonulat működik a Vajda Stúdión belül: egy a klasszikus szürrealizmusra, a DADÁ-ra hivatkozó (ef. Zámbó, Wahorn, fe. Lugossy stb.) és egy a szentendrei tradíciókhoz pontosabban a Barcsay-féle sajátosan magyar konstruktív szemléletmódhoz, mint ősforráshoz nyúló...

Utóbbiak állítanak ki most először együtt PENTATON csoport néven. (Természetesen számos művész egyéni utakon jár, s új színt jelentenek az Erdélyből – főképp a MAMŰ köréből – érkezett festők is.)

A PENTATON csoport tagjai alaposan megfontolták a névválasztást. A félhangokat nem ismerő ötfokú hangsor a régi magyar népdalok hangneme, őrzi a keleti múltat, és itt Európában éppoly egyedülvaló, rokontalan, mint a magyar nyelv.

Aknay János, Bereznai Péter, Kis Tóth Ferenc, Matyófalvi Gábor és Vincze Ottó szuverén művészek, más és más hangot ütnek meg, mégis műveik viszonylag jól elrendezhetők az ötvonalas rendszerben.

Az összekötő szál az a jelstruktúra, amely a magyar népi művészetben az ősiségtől fogva fellelhető (a felvidéki, palócföldi szuszékok geometrikus vésetei, a rovásírás, a honfoglaláskori tarsolylemezek palmettái stb.).

Természetesen hiába keresnénk bármelyik művész munkáin e motívumok bármelyikét, hiszen nem valamiféle direkt átvételről van szó, kétségtelen viszont, hogy áttételekkel ugyan, de a jelhasználatban jól érzékelhető az említett tradíció nyílt vállalása.

Az itt kiállító öt művész talán választ kíván adni a jelenkor kulcskérdésére: hogyan integrálódhat az eddig elzárt, sokszor csak manipulatív módon megmutatott magyar művészet az európaiba.

Bizonyosnak látszik, hogy nem a stílusdivatok ügyes átvétele a helyes út, sokkal inkább a specifikumokat megőrző, azt komolyan felvállaló művészi álláspont, mely meggyőző művekben tárgyiasul.

Ez a hang természetesen nem harsány, ám komoly, nem populáris, de erőteljesen létező, nem a pillanatnak szól, hanem az Időnek.

The Lajos Vajda Studio of Szentendre, which has its 20th anniversary this year, has become an important and indubitabla part of contemporary Hungarian art despite the bans and the silence it had to face. The former young autodidacts have created impressive oeuvres, most of them have become wellknown in Europe.

The members of the LVS were not attracted by a common project, stylistic homogeneity; identical or similar artistic attitudes were out of question. Perhaps this was the cohesive force which kept this rather loose group together for such a long time.

By the mid-70s it became apparent that there are two influential trends within the Vajda Studio: one which referred to Classic Surrealism and Dadaism (ef Zámbó, Wahorn, fe Lugossy, etc.), and another which relied on Szentendre traditions, more exactly, on the specifically Hungarian Constructivist approach represented by Barcsay...

The representatives of the latter have their first collective show under the name of the „PENTATONE Group". (Obviously there are artists who chose to follow their own way and new features appeared with the immigrant Transylvanian artists of the Marosvásárhely Workshop.)

The choice of the name of the PENTATONE Group is grounded by careful consideration. The five-tone scale without reduced notes is the mode of archaic Hungarian folk-songs which preserves the Oriental heritage and is as unique and unparallelled in Europe as Hungarian language itself.

János Aknay, Péter Bereznai, Ferenc Kis Tóth, Gábor Matyófalvi and Ottó Vincze are sovereign artists using different tones, their pieces, however, fit the five-tone scale fairly well.

The link is provided by the sign-structure which can be discerned in Hungarian folk art from the most archaic times (see the Geometrical incisions of the chest of the Palóc region or the ones used in the territories that are now parts of Slovakia, runic writing and the palmettes of the bag-covers of the conquering Hungarians etc.).

Not that any of these motifs is obviously rendered in the works of the artists. The borrowing is not direct, it is indubitable, however, that with certain shifts we may discern the open acceptance of the above tradition.

Perhaps the five exhibiting artist intend to answer the key-problem of our time: How can the so far isolated, specifically Hungarian art, often manipulatively displayed, be integrated into European art?

It seems obvious, that the way to realize this is not the borrowing of stylistic fashions, but rather the artistic approach which preserves specific features consciously while creating convincing pieces.

Their tone is certainly not loud, but serious; not popular but powerful, not momentary, but lasting, speaking to Posterity.

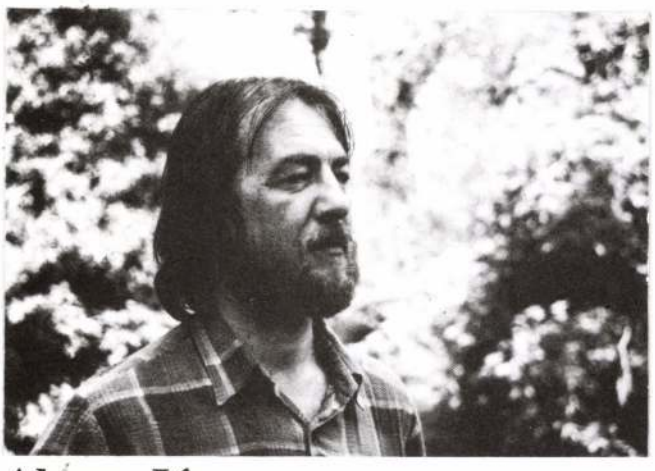

Aknay János

Szentendre,
Álmos u. 2. 2000

1949-ben született Nyíregyházán.
1967-ben végzett a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolában. Tanárai: Sebestyén Ferenc, Blaski János voltak.
Alapító tagja a szentendrei Vajda Lajos Stúdiónak, a Szentendrei Grafikai Műhelynek és az Art-éria Galériának. 1978-ban a Leninvárosi Kísérleti Műhely Kollektív Stúdió-díjasa volt.
Tagja a Magyar Köztársaság Művészeti Alapjának, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének, a Sokszorosító Grafikai Világszövetségnek.
A szövetség Pest megyei területi szervezetének szentendrei művészeti titkára.
A Zebegényi Szabadiskola festőtanára.

Önálló kiállításai:

1976 Vajda Lajos Stúdió, Szentendre (Holda Györggyel)
1977 Nagyközségi Művelődési Ház, Örkény
Veszprém, (A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának rendezésében)
1978 Ifjúsági Művelődési Ház, Salgótarján
1979 Grafikai bemutató, Megyei Művelődési Központ, Szentendre
Stúdió Galéria, Budapest
1981 Bástya Galéria, Budapest
1982 Művésztelepi Galéria, Szentendre
1983 Műhely Galéria, Szentendre (Bereznai Péterrel)
1984 Művelődési Központ, Nyíregyháza
Csongrádi Galéria, Csongrád
1987 Gyopár Klub, Békéscsaba
Művésztelepi Galéria, Szentendre (Bereznai Péterrel, Gubis Mihállyal)
1989 Szentendrei Képtár
1990 Püski Galéria, Székesfehérvár

1949 born in Nyíregyháza
1967 graduates from the Polytechnic of Fine and Applied Arts.
his masters were Ferenc Sebestyén, János Blaski founding member of the Lajos Vajda Studio and the Graphic Workshop in Szentendre and the Art-éria Gallery
1978 grant from the Experimental Workshop, Leninváros member of the Art Fund of the Hungarian People's Republic and the Association of Hungarian Artists and the Reproductive Graphic World Federation Secretary of the Association of Hungarian Artists Teacher of painting of the Free School in Zebegény

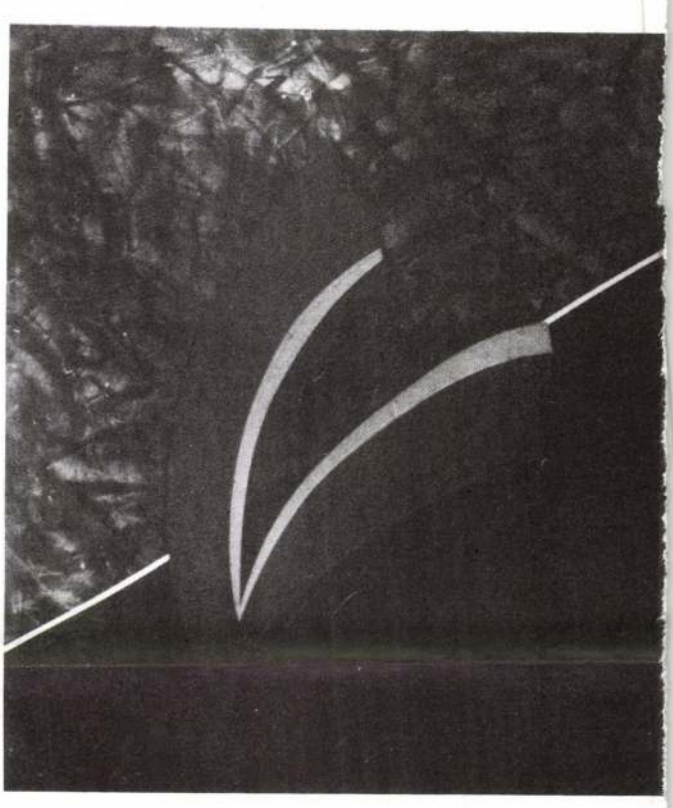

One-man shows:

1976 Lajos Vajda Studio, Szentendre (with György Holdas)
1977 County Cultural Centre, Örkény
Veszprém (Organised by the Young Artists' Studio)
1978 County Cultural Centre, Salgótarján
1979 Graphic Wxhibition, County Cultural Centre, Szentendre
Studo Gallery, Budapest
1981 Bástya Gallery, Budapest
1982 Gallery of the Artists' Colony, Szentendre
1983 Workshop Gallery, Szentendre (with Péter Bereznai)
1984 Cultural Centre, Nyíregyháza
Csongrád Gallery, Csongrád
1987 Gyopár Club, Békéscsaba
Gallery of the Artists' Colony, Szentendre (with Péter Bereznai, Mihály Gubis)
1989 Szentendre Gallery
1990 Püski Gallery, Székesfehérvár

Szentendrei Kapitan, 1992

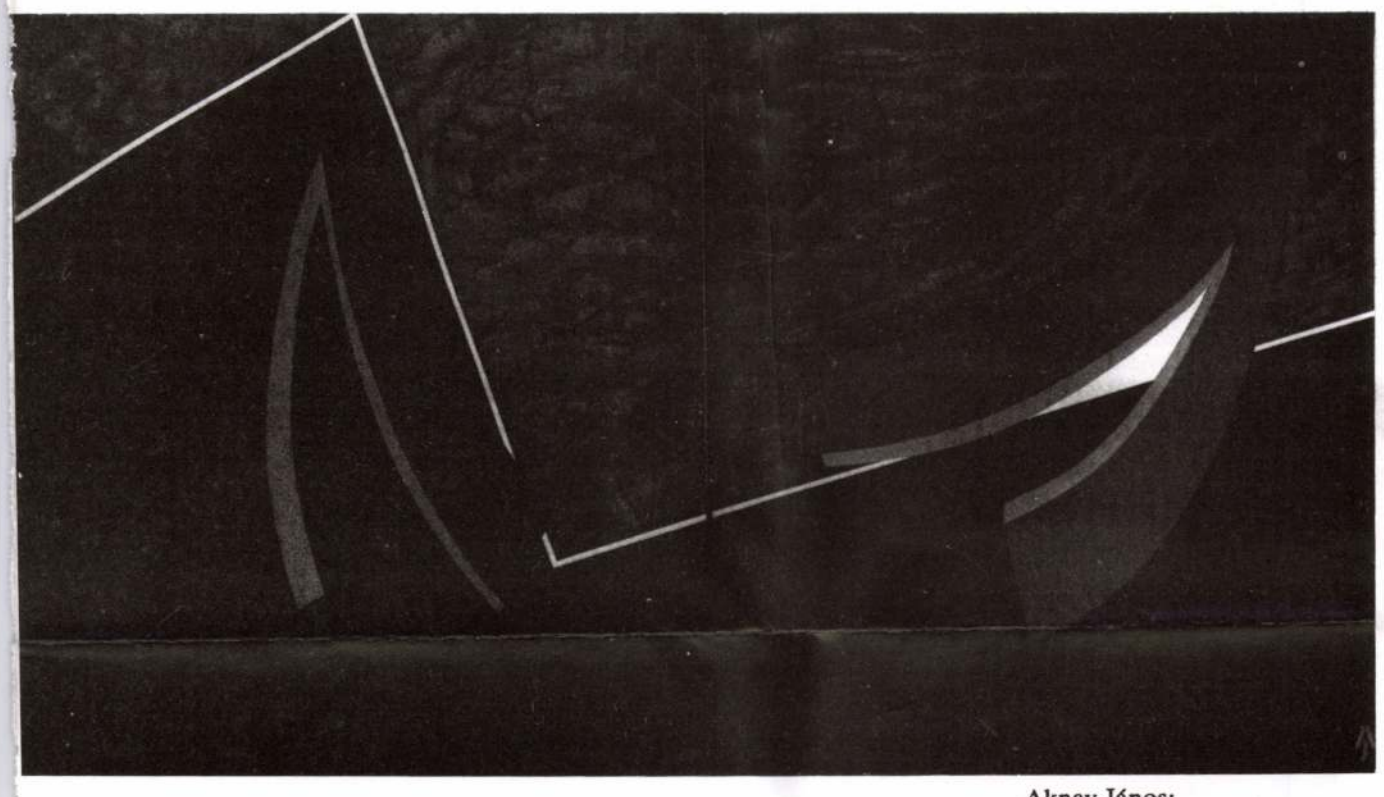

Aknay János:
TRIPTICHON
(A HÁZTETŐK FELETT)
Akril-vászon, 3 x 100 x 90 1991

PENTATON I.

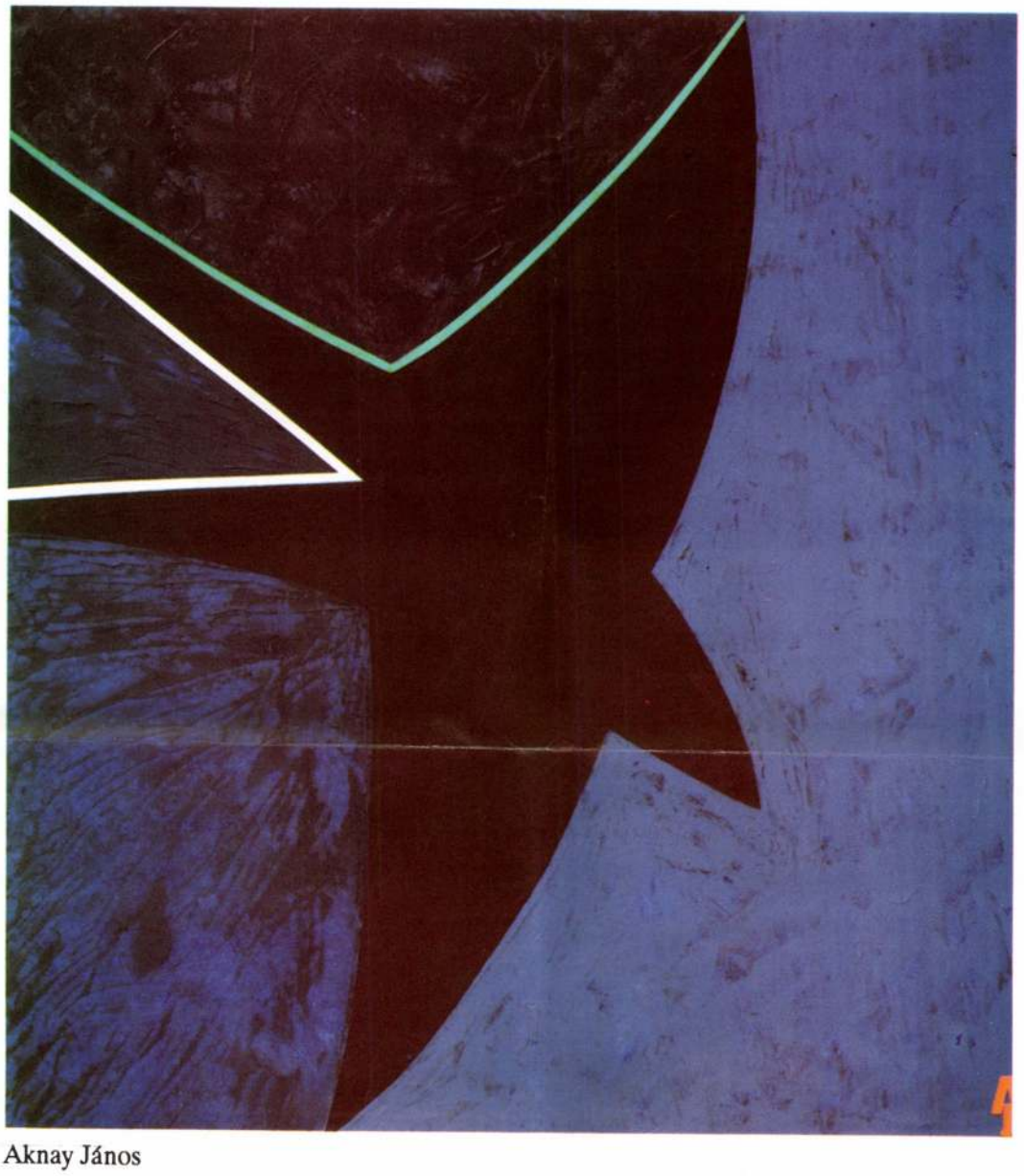

Aknay János

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 DEC 10

AKNAY JÁNOS

1021

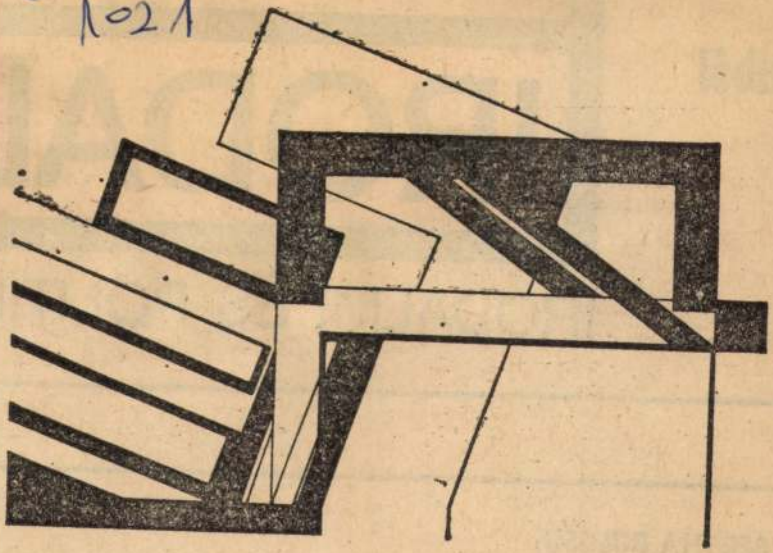

Aknay János: Viszonyok

seiből

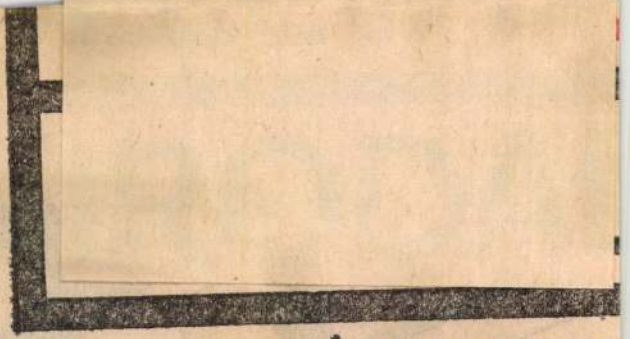

IRODALMI ÉS POLITIK

BERTHA BULCSU:

JELENSÉG

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYARHIRLAP

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Aknay János,

ÉLET ÉS IRODALOM

kötő- és grafikusa

1984 JUN 29

1021

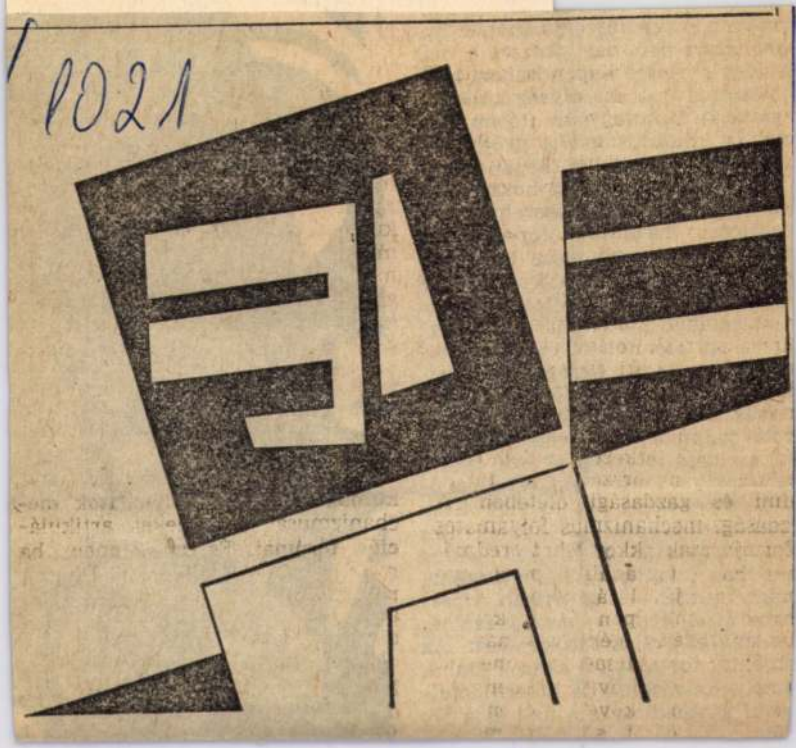

másban szakemberek
pen azért nem csatla
amúgyis elparázslott
laicizmus és szakszerű
lasztását fontosabbnak
nál is inkább, mert
területén magam is
laikus vagyok, mint a
többsége. Két dolgot s
területén magam is
tázni: a tudomány haz
gét és az egyéni amat
lehetőségeit. Az emlí
visszacsengő motívumai úgy álltak
össze egy szemléleti képletben, mi-
szerint van egy költséges, felfuval-
kodott, hivatali hatalommal és a
címek áldicsfényével körülbástyá-
zott tudományunk, vele szemben
áll az igazi tehetség, akinek csak a
találmánya fontos, aki ezzel való-
ban képviseli az újat és megváltót.
Élesebb ez a szemléleti képlet, mint
a vita mutatja? Nem szándékom
azonban szépíteni a tudományban,
mint minden — az emberi viszo-
nyok által létező — mozgásban je-
lenlevő ellentmondásokat sem. Az

Aknay János rajza

MAHIR
MAGYAR HÍRLEVÉL
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Aknay János.
KELET-MAGYARORSZÁG
Sestő-grafikusművész
17984 MÁR. 2

1021

KULTURÁLIS KÖ

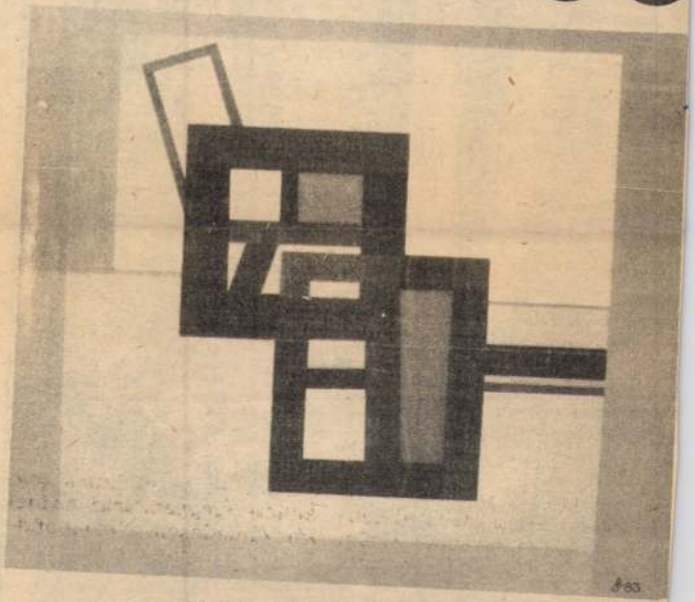

Aknay János: Kitörés.

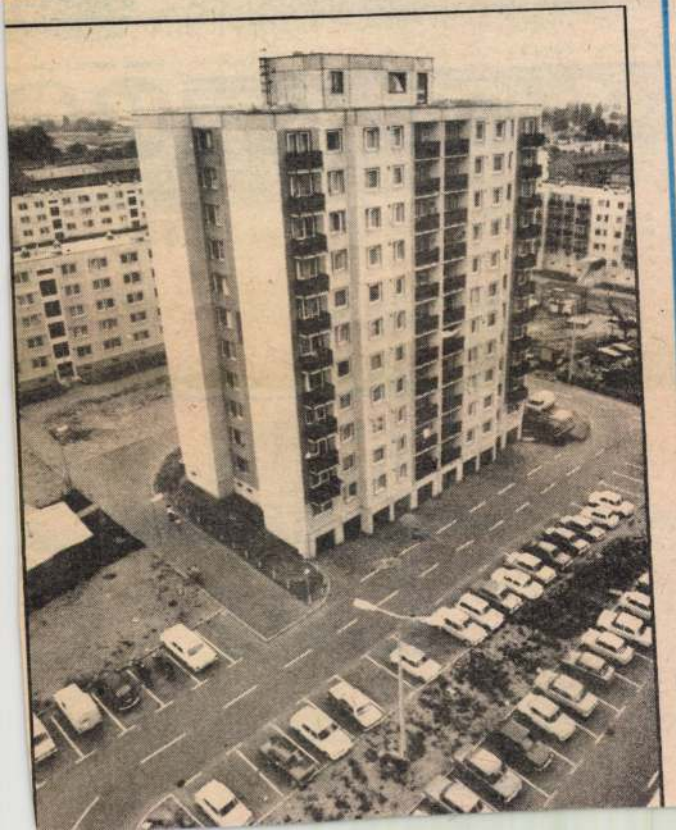

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 81.
Telefon: 337-748, 340-726

Aknay János festő- és grafikusművész

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1983 NOV 19

1021

Bemutatkozik a Vajda Stúdió

Szentendrei művészek kiállítása

Szentendrei fiatal képzőművészek alkotásaiból nyílt kiállítás tegnap Szolnokon, a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központban. A tárlaton Aknay János, Bereznai Péter, Egyed László, Lugossy László, Magyar Gábor, Vahorn András és Zámbó István festményeit, grafikáit valamint Lois Viktor kisplasztikáit láthatja a közönség.

A kiállításon egy, a művészi kifejezés más és más lehetőségeit kereső csoport munkáival találkozhatnak a látogatók, s épp a kiállított művek sokfélesége miatt, alkalmuk nyílik a kortárs fiatal képzőművészet áttekintésére is.

A kiállítás — amelyet Hann Ferenc művészettörténész nyitott meg — december 12-ig várja az érdeklődőket.

Kontó Anikó, Juhász Anita, ről: Zsemberi Borbála festn rán Anikó

Tapodi László edző (aki legutóbbi úttörő-olimpiá készítette fel az együttest, azóta is tevékeny irányító a lányoknak) — A játék sok közül mindössze kett fordítottak hátat a kosá labdának, így a csapat ma ja együttmaradt. Akik kinőtték az általános iskolát valamennyien gimnazisták, a fiatalabb évjárat most nyolcadik osztályos. Ketten a Szolnoki MÁV MTE edzéseit látogatják, négyen a városi sportiskola serdülő, öten úttörő csapatának tagjai. A folytatás lehetősége tehát adott, bár ez csak félsiker, mert a főiskolai egyetemi továbbtanuláskor lesz az igazi vízválasztó.

Hogyam vélekednek a lányok — igaz még tizenéves fejjel — a jövőjükről: Életet irányító lesz-e számukra a küzdelem a palánkok alatt? Íme néhány vélemény.

Molnár Katalin: — Úgy érzem van eltökéltség bennem arra, hogy NB I-es kosaras legyek. Örömmel járok az edzésekre, jó a társaságunk, egyszóval szeretek itt lenni.

Vas Gabriella: — Úttörőolimpiai sikerünk évekig felejthetetlen marad, és sokszor szóba hozzuk egymás között, de jó lenne egyszer felnőttként is hasonlót átélni.

Káplár Éva: — A Koltói

Tapodi László: — Sajnos itt érezzük a legnagyobb gondot. Alapvető szemléletbeli változásra lenne szükség a pedagógusok között; ezek a gyerekek az élet egy területén jóval többet nyújtanak társaiknál. Ennek ellenére a szakkörökön, iskolai különfoglalkozásokon a részvételüket ugyanúgy megkövetelik, s órarend beosztásuk sem mindig szerencsés. Arról nem is beszélve, hogy három-négy iskola órarendjét kell egyeztetni a közös edzések létrejöttéért. A Mátyás király úti iskolában például nincs kosárlabdához értő testnevelő, pedig az iskola a gyűjtőhelye a legjobb kosarasoknak. A középiskoláknál még most puhatolódzunk, egyelőre — különösen a Verseghy gimnáziumnál kedvezőek a tapasztalatok.

A lányok jelenleg különböző szinteken edzenek képességeik teljes kibontakoztatásáért, de a tervek szerint három év múlva újra összekerülnek egy csapatba. Ezeknek az éveknek a szívós

faith-world, on the relics of consumer society, industrialized-domesticated animal culture, on our artificially-natured nature and creates on individual mythology and teaching-character, a sometimes catartic, sometimes poetical and sometimes catastrophy-mood art.

József Gaál is also one of the youngest members of the exhibiting artists. His weapon is the distortion; in his works the biological organs and parts of the body on spiritual and Freudian basis are completed and transformed into grotesque, social-ironical or dreamlike figures, or absurd types of aberrant personalities in a way which is characteristic of the deformed picture-world of archaic cultures. Figures of his fears, desires and critical moments populate the mythological stage of his fantasy. In his drawings there are some writable, absurd dramas, as well.

Krisztina Rényi and László Pirk create apersonal belief, a re-interpreted art from the symbols of remainder-legends and the universal symbols of archaic cultural circles. Rényi picks out well-known ancient-Jewish-Christian picture elements as for example the self-injuring (— or the unable to injure itself) pelican, labyrinth, fish, corpus, snake, bird, feather, ball and configuration marks etc. and a united supreme, complicated visual-narrative-temporal system and mix them with his own symbols, recalling the „memory" of the cosmic unity and the interdependance of the world and its people.

At László Pirk the claim to create a complicated meaning-field and symbolical reference system appears in a picturesque way. His picture elements are: Greek crater-theatre, masquerade, knife, ladder, woman torso, window, couple of people, crack, tree of paradize, floating island, volcano etc. are united into a monumental picturesque whole despite the internal tension created by them, the emblematism, more constructive form and natural elements.

The spontaneous modernity of Imre Bukta makes his art starting from peasant environment automatically unable to be ranged. He produced his "plastic monument-creating" works of his art by natural intelligence of which the root is the village and the agricultural-natural-antropological environment. He uses the "LPC-factor" in his works (the expression of Gábor Attalai: land art-project, art — concept art), but in a quite strange, political, sensible quality, so that his multimedial art is functioning not only as an intellectual but an aesthetic value-totality, too. On his graphical works which are also not exempt from social-irony there are plenty zealous, artisan elements which can be considered simultaneously as attitude-parellel of archaic-mythical peasant work and aesthetic initiation.

Viktor Lois is working in termes of „art brut design" and an irrational "do it yourself" machine sculpture is growing out from the rational industrial background in his art. He shows these fantastic and ironical plastic works as a duplicity of human roles and contradictory relation of homo technician to the nature and objective environment and as mocking and joking with rational imaginations and calculations. "Viktor Lois' works are not comparable with the elegant, sterile, aesthetical ambitions of Hungarian or European mobil-sculpture (. . .) They are the results of plebeian emotionss, they just deny the sometimes tyrannically ruling technics over the people" (Ferenc Hann)

István Regős is attracted and connected to the naive art by some constitutional peculiarities. Sometimes he is a real tripe-parodeur! He positions himself in delicate trashy basic situations by not-secret sympathy. His certain works undertakes a conscious relationship with the painted scenery of fair entertainments, fun-fairs, ironically furnitured boxes and necessities and our old toys. Determining factors of his post-pop art are: the intimation, the subjectivity which can be called tart naivete, that visual problem which we may call as domestic environment culture or environment pollution. That picturesque, materialness and spatialness can be christened maybe as Renessaince accomplishment, the love of those peripheric artistic manifestations like the "Holy Heart Pictoriality"; and the name of respect of popular baroque can be man-of-all-works role.

Tamás Kopasz, Ferenc Kis Tóth and Zoltán Szultán Bogdándy opt for the different materials. Kopasz and Bogdándy use them nearly in an alchemist way, the psychological Ego almost in oral and anal expressing way, Kis Tóth uses them rather taking the view of endurance into consideration.

At Kopasz mostly the libido, in case of Bogdándy the subjective mythology dominate while at Kis Tóth the personally lived social-historical problem is the ruling intellectual element.

Tamás Kopasz deservedly drew the attention of the profession to himself with his Golden Age Cycle worked out in the recent past (1985—86). His enormous canvases exceeding the common measurements became game-spaces of the mood-dramas and places for instinct-outbreaks of personal self-realization by paint-spreading, blowing, scraping, flowing, pouring out, dispersing, sticking and burning. His pictures — despite slocking urine and iron-chlorid corrosion — have preserved the alchemical colour of gold and have created a certain ceremonial "imago dissimilis", not resembling anything in mood, that is the "gold silence" in which the gleaming golden-islands of remembrance and the matted, boggy tufts appear as message-delivering tune signals. His newer pictures are compared in accordance with the organic-graphical positions and the burning of pressed out stripes of Technokol rapid (this is a ceratin kind of adhesive) reminiscent of a magnetic field. He creates primitive, idollike forms on his other paintings on the thick, almost one-tint pigment-layers which are smeared on canvases of wood-fibres.

Ferenc Tóth's pictures made from iron, wire, wood-fibre, plextol, coloured sand, paint in pulverized form have a simultaneously picturesque and plastic effect. His abstract form-world is accompanied by moral content, his material treatment by social sensitiveness, and forms masculinely noble, uniformly simple, aesthetic pictures by the help of kept-back colours. His worlds actually can be moved into optional positions, thus they tautologically repeat the layer-function what is recalling poster-portions or mortar-peelings. His works of art are of city environment, they are those abstract space-time patrifactions of a more-dimensioned aesthetic spectacle through which the meditating mentality of coming-and-going in the streets penetrates.

Zoltán Szultán Bogdándy is a quasi-graffito artist without fuss and copying. His working program, his normal position agrees namely on more points with the above-mentioned style, but for example we still may not call that because on one hand he produces his works of art not onto walls and railways carriages but boards-pictures, on the other hand the material is sticking to his hand, that is to say he cannot do without their assemblage-like application. "Our pictures are the heroes of existence and not its servants" — as it is announced by Bogdándy and it is his ars poetica. The keynote of his pictures made out of expressive materials is determined by this offensive attitude. He outlines the "offensive artist" attitude so as to express this antipathy against the escaping, compromising deserters, artists ready to melt up.

Péter Pócs became popular first of all through his rude, sharp, outspoken posters but he produces spatial furniture and plastic salt-dough pictures, as well. His interest is characteristic of social-political orientation and he is able to present it in his-works of art very often as a „Heuristic", direct hitlike ironical gag which is not exempt from social-irony, either.

The use of expressive materials is typical for Balázs Kicsiny and Erzsébet Lovász, but their main bearing element is the colour paint in case of them.

Erzsébet Lovász has created her distracted figurative art of painting with powerful colours, and a sovereign form-language which can express the individual's internal tensions, feelings and the collective subconsciousness. Her expressive animal iconography (fish-knife, fish-fork, glove-animal, flying snail, otter, dragon, people animal="tshirihau" pork recalls as distant resonance the symbolism of Max Klinger's gloved pictures and the angstridden world of Jenő Paizs Goebel's cycle under title: "The Jungle". The pictures of Lovász's "Garden of Eden" series exert very suggestive impressions because of the tension-causing role of the from-the-edge-to-the-edge composing method and the domination of shrill reds, blues, grins, and yellows.

Balázs Kicsiny's compact, utilizing also the thick, plastic material-like values of oil painting, composed with minimal picture-elements art of painting diffuses sometimes more lyrical, sometimes more expressive mood. There are no actually horizont lines in his pictures. Generally a background built on a repeating motive or a „repoussoir" main element is dominant in his canvases or he creates thickened space-effects by mixing point of views. His art of painting is mostly comparable with György Roman's picturesque world but the expressive symbolism of Balázs Kicsiny originates from emphasizing popular motives and re-interpreting paintings for example sport-slice, pioneer railway, shoes). He recently produces plaster sculptures and inducts them. He likes the forms with manifold meaning-contents.

Tihamér Novotny
art critic

Aknay János

Szentendre,
Álmos u. 2. 2000

1949-ben született Nyíregyházán.
1967-ben végzett a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolában. Tanárai: Sebestyén Ferenc, Blaski János voltak.
Alapító tagja a szentendrei Vajda Lajos Stúdiónak, a Szentendrei Grafikai Műhelynek és az Art-éria Galériának. 1978-ban a Leninvárosi Kísérleti Műhely Kollektív Stúdió-díjasa volt.
Tagja a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének, a Sokszorosító Grafikai Világszövetségnek.
A szövetség Pest megyei területi szervezetének szentendrei művészeti titkára.
A Zebegényi Szabadiskola festőtanára.

Önálló kiállításai:
1976 Vajda Lajos Stúdió, Szentendre (Holdas Györgygyel)
1977 Nagyközségi Művelődési Ház, Örkény
Veszprém, (A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának rendezésében)
1978 Ifjúsági Művelődési Ház, Salgótarján
1979 Grafikai bemutató, Megyei Művelődési Központ, Szentendre
Stúdió Galéria, Budapest

1981 Bástya Galéria, Budapest
1982 Művésztelepi Galéria, Szentendre
1983 Műhely Galéria, Szentendre (Bereznai Péterrel)
1984 Művelődési Központ, Nyíregyháza
Csongrádi Galéria, Csongrád
1987 Gyopár Klub, Békéscsaba
Művésztelepi Galéria, Szentendre (Bereznai Péterrel, Gubis Mihállyal)

1949 born in Nyíregyháza
1967 graduates from the Polytechnic of Fine and Applied Arts.
his masters were Ferenc Sebestyén, János Blaski founding member of the Lajos Vajda Studio and the Graphic Workshop in Szentendre and the Art-éria Gallery
1978 grant from the Experimental Workshop, Leninváros member of the Art Fund of the Hungarian People's Republic and the Association of Hungarian Artists and the Reproductive Graphic World Federation Secretary of the Association of Hungarian Artists Teacher of painting of the Free School in Zebegény

One-man shows:
1976 Lajos Vajda Studio, Szentendre (with György Holdas)
1977 County Cultural Centre, Örkény
Veszprém (Organised by the Young Artists' Studio)
1978 County Cultural Centre, Salgótarján
1979 Graphic Exhibition, County Cultural Centre, Szentendre
Studio Gallery, Budapest
1981 Bástya Gallery, Budapest
1982 Gallery of the Artists' Colony, Szentendre
1983 Workshop Gallery, Szentendre (with Péter Bereznai)

1

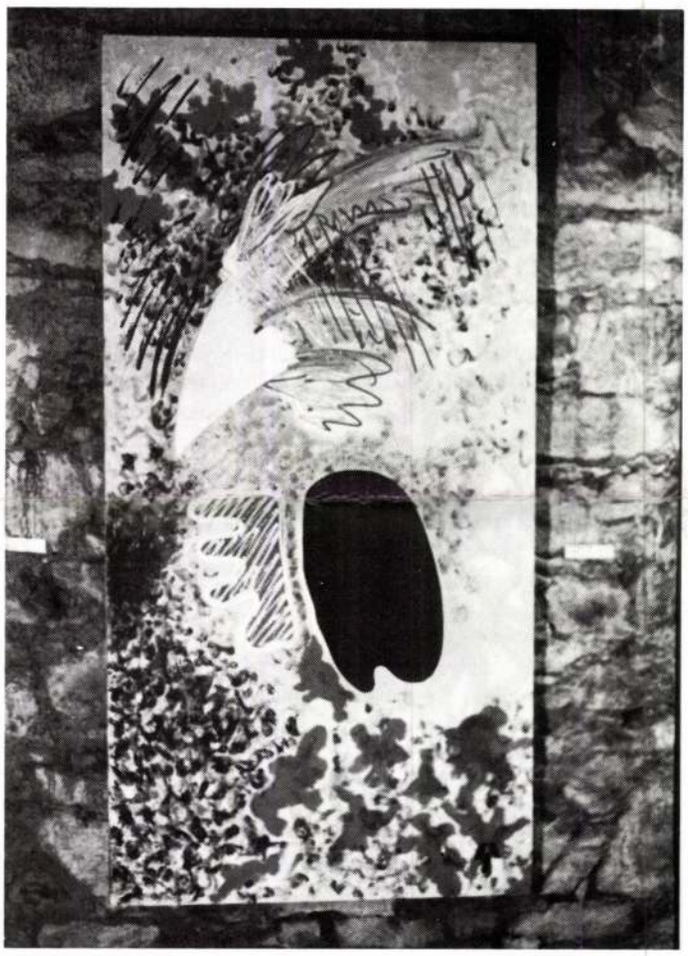

1984 Cultural Centre, Nyíregyháza
Csongrád Gallery, Csongrád
1987 Gyopár Club, Békéscsaba
Gallery of the Artists' Colony, Szentendre (with Péter Bereznai, Mihály Gubis)

2

3

1. **Nagy utazás,** akril, vászon, 200×100 cm, 1987.
2. **Angyali üdvözlet,** akril, vászon, 180×180 cm, 1986.
3. **A nagy utazás, (Fecske)** akril, vászon, 100×95 cm, 1987.

1. **The Great Voyage,** 1987
   acrylic on canvas, 200×100 cm
2. **Annunciation,** 1986
   acrylic on canvas, 180×180 cm
3. **The Great Voyage** (Swallow), 1987
   acrylic on canvas, 100×95 cm

Bereznai Péter

Szentendre,
Vásárhelyi Kálmán tér 6. 2000

1955-ben született Mezőberényben.
Autodidakta képzőművész, festészettel, grafikával és szobrászattal foglalkozik.
1975 óta él Szentendrén, tagja a szentendrei Vajda Lajos Stúdiónak.
1977-ben részt vett a Leninvárosi Kísérleti Műhely tevékenységében, műanyag szobrokat készített.
1981 óta a Szentendrei Grafikai Műhely és a Grafikai Világszövetség,
1982-től a Fiatal Művészek Stúdiója,
1984-től a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja és
1986-tól az Art-éria alkotóközösség tagja.
A Zebegényi Szabadiskola alkalmazottgrafika-tanára.
1984-ben, a Szentendrei Képtárban rendezett Pest megyei tárlaton a legtehetségesebb fiatal művésznek járó megyei tanácsi ösztöndíjat kapta.

Önálló kiállításai:
1980 Stúdió 5, Vajda Lajos Stúdió, Szentendre (Balogh István Vilmossal, Imreh Tiborral, Selényi

Károly Istvánnal és Tóth Istvánnal közösen)
Vajda Lajos Stúdió, Szentendre (fe. Lugossy Lászlóval, Balogh István Vilmossal)
1983 Szentendrei Műhely Galéria, Szentendre (Aknay Jánossal)
1986 Gyopár Klub, Békéscsaba
1987 Művésztelepi Galéria, Szentendre (Aknay Jánossal és Gubis Mihállyal)

One-man shows:
1980 Studio 5, Lajos Vajda Studio, Szentendre (with Vilmos István Balogh, Tibor Imreh, Károly Selényi, István Tóth)
Lajos Vajda Studio, Szentendre (with László fe. Lugossy, Vilmos István Balogh)
1983 Workshop Gallery, Szentendre (with János Aknay)
1986 Gyopár Club, Békéscsaba
1987 Artists' Colony, Szentendre (with János Aknay, Mihály Gubis)

1

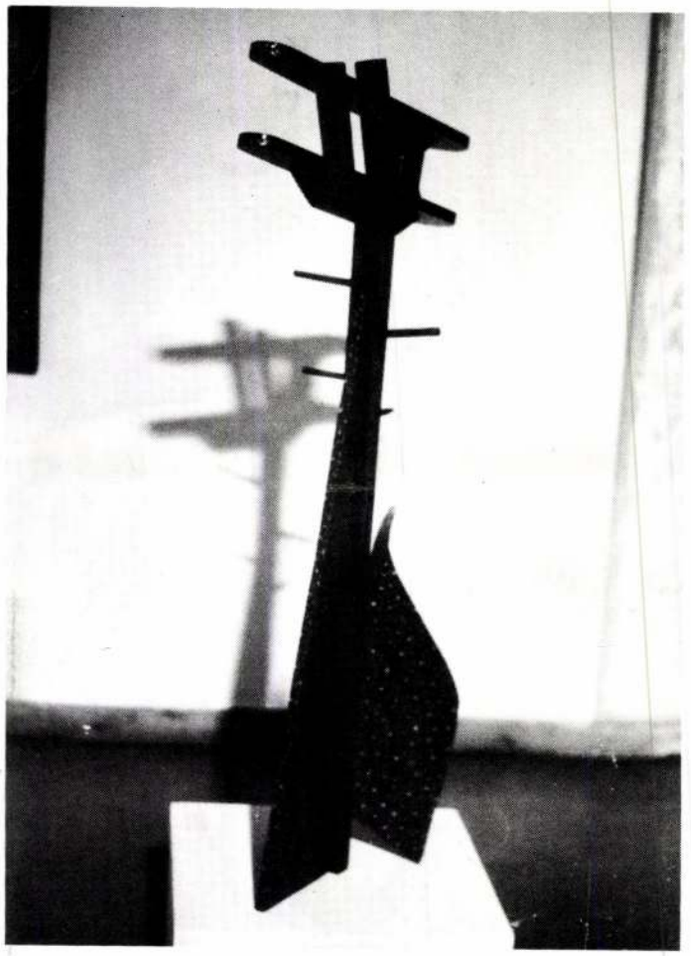

1955 born in Mezőberény
autodidact, Practises painting, graphic and sculpture
1975 lives in Szentendre, member of the Lajos Vajda Studio
1977 took part in the activity of the Experimental Workshop in Leninváros, made some synthetic sculptures
1981 member of the Graphic Workshop in Szentendre and the World Fedaration of Graphic Artists
1982 member of the Young Artists' Studio
1984 member of the Art Fund of the Hungarian People's Republic
1986 membero of the Art-éria Gallery
Teacher of graphic art in the Free school of Zebegény
1984 grant from the County Council, Szentendre

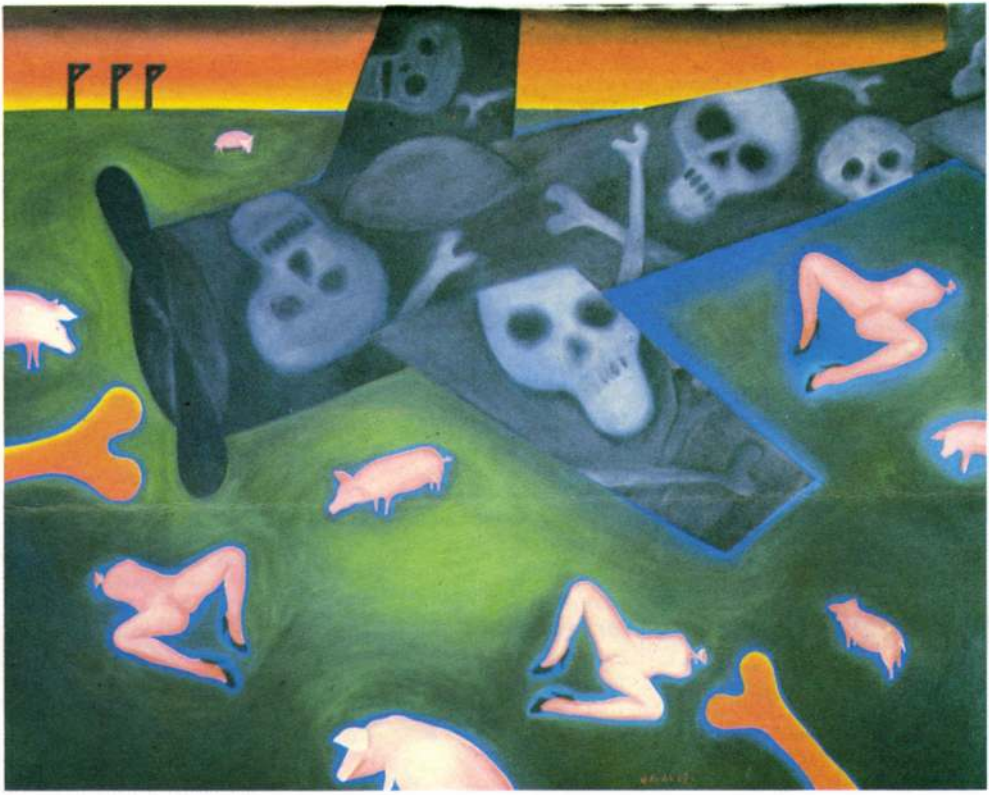

Hajnali repülés/Flying at Dawn/Flug in der Morgendämmerung
olaj, vászon/oil on canvas/Öl, Leinen
145x183 cm, 1986

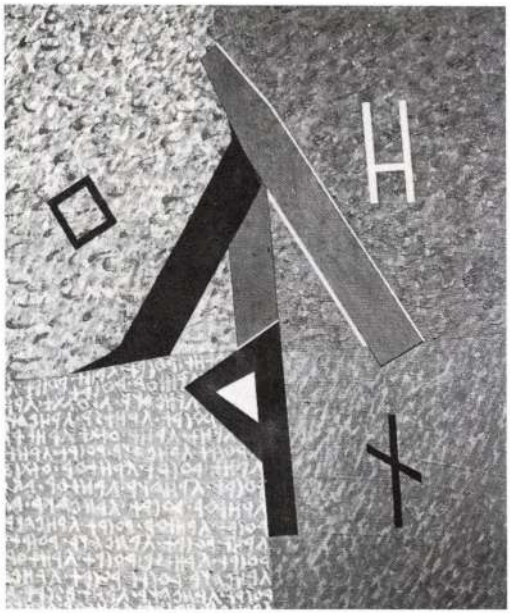

AKNAY János

"S"-ről/"About 'S'"/
Über "S"
akril, vászon/acrylic on canvas/Akril, Leinen
60x50 cm, 1986

Tagja a MN Művészeti Alapjának, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének, a szentendrei Grafikai Műhelynek, a Sokszorosító Grafikai Világszövetségnek és a Szentendrei Art-éria alkotóközösségnek.
Önálló kiállításai:
1976: Szentendre, Vajda Lajos Studió; 1979: Budapest, Studió Galéria; Veszprém; Salgótarján; 1982: Szentendre, Művésztelepi Galéria; 1983: Szentendre, Műhely Galéria; 1984: Nyíregyháza; Csongrád-Galéria.
Munkáival és grafikáival szerepelt a jelentősebb hazai táblakép- és grafikai biennálékon. Az elmúlt öt évben kiállították képeit és grafikáit Svájcban, USA-ban, Jugoszláviában, NDK-ban, Lengyelországban, Romániában, Bulgáriában, Görögországban, Franciaországban, Törökországban, Japánban, Ausztriában, Spanyolországban.

Member of the Art Foundation of the Hungarian People's Republic, the Association of Hungarian Artists, the Graphical Workshop of Szentendre, the World Federation of Multiplying Graphic Artists and the Art-éria Creative Community of Szentendre.

Individual exhibitions:
1976: Vajda Lajos Studio, Szentendre
1979: Studio Gallery, Budapest
Veszprém, Salgótarján
1982: Gallery of the Art Colony, Szentendre
1983: Workshop Gallery, Szentendre
1984: Nyíregyháza
Gallery of Csongrád

"He have participated at main exhibitions of paintings and graphic works in Hungary. His works were displayed in Switzerland, Yugoslavia, Poland, Romania, Bulgaria, Greece, France, Turkey, Japan, Austria, Spain, in the German Democratic Republic and in the USA in the last five years."

Mitglied des Kunstfonds der UVR, des Verbandes Ungarischer Bildender und Angewandter Künstler, des Graphischen Ateliers von Szentendre, des Graphischen Weltverbandes sowie der Künstlergemeinschaft Art-éria in Szentendre.
Ausstellungen:
1976: Szentendre, Vajda Lajos Studió
1979: Budapest, Studió Galéria
Veszprém,
Salgótarján
1982: Szentendre, Művésztelepi Galéria
1983: Szentendre, Műhely Galéria
1984: Nyíregyháza,
Csongrád-Galéria

Ist mit seinen Arbeiten und Graphiken auf den bedeutendsten ungarischen Biennalen vertreten. In den vergangenen fünf Jahren wurden seine Bilder und Graphiken in der Schweiz, den USA, Jugoslawien, der DDR, Polen, Rumänien, Bulgarien, Griechenland, Frankreich, der Türkei, Japan, Österreich und Spanien ausgestellt.

Aknay Jains. Vj vagyes. Szekulai, 1986

Am Beginn der achtziger Jahre hat die Rockband "A.E. (=Albert Einstein) Komitee", deren Mitglieder auch die Mitglieder des "Vajda Studios" sind, zwei Schallplatten ausgegeben und einen Spiel(?)film mit dem Titel "Eiscremenballett" im Béla Balázs Studio gedreht.
In diesen Jahren sind natürlich wesentliche Veränderungen auf den Bahnen der zum "Vajda-Studio" gehörenden und einen eigenen Weg beschreitenden Künstler gewesen. György HOLDAS hat seinen ersten Plaketten aus weissem Marmor gemacht, die sich mit ihrem ironischen Nebenton auszeichnen. Auf den Tafelbildern von AKNAY sind die Zeichen der szeklerischen Runenschrift in den Vordergrund geraten, Viktor LOIS hat neben seinen bedeutungsvollen Aktionen und Filmen seine bisherigen Hauptwerke geschafft ("Bratkochender Weltbürger", "Der Thron"), Gábor MATYÓFALVI hat sich mit den Kombinationen von Marmor und Filz, Attila AGÓCS von Stein und verschiedenen Textilien und Sándor GYŐRFFY für die Mail-Art interessiert, BEREZNAI sich nach den Siebdrucken auf Fotogrund mit Graphiken von ausgesprochenem malerischem Wert gemeldet. István TÓTH sensitive, bald realistische, bald mehr expressive Porträts gemalt.
An der Wende des Jahrzehnts hat sich zu der Gruppe (zu den verhältnismässig selten ausstellenden Károly SELÉNYI, Gábor GOSZTOLA, Tibor IMREH, László F. MIKÓ) Künstler mit entstandenem, reifem Oeuvre angeschlossen (István HAÁSZ, Attila JOLÁTHY, Mihály GUBIS), und auch hier hat Gábor MAGYAR seine Bahn begonnen.

Die Struktur und Funktion des "Lajos Vajda Studios" hat sich bis heute sehr bedeutend verwandelt. Die einmalige Amateure sind "professionelle" Maler, Bildhauer, Graphiker geworden. Neuerdings hat das Studio eine Rolle als Mäzen übernommen, und eine Möglichkeit den Vertretern der Avantgarde zum Debütieren gegeben ("Knochen und Haut", "Kollage", "Vető-Méhes", "Szörtsey-Krizbai", "Studio Rabinec" Ausstellungen, u. s. w.).

Die hier und jetzt ausstellenden elf Künstler sind die "NEUE GEMISCHTE GRUPPE" des "Lajos Vajda Studios", die den Traditionen der früheren Jahre folgt und als geistige Erbfolgerin ihre erste Ausstellung in der "Galerie von Szentendre" ('Szentendrei Képtár') veranstaltet hat. Obwohl diese Künstler ihre neuesten Werke vor stellen, kann der Besucher sich sowohl die expansionistische Periode der siebziger Jahre vertretenden Arbeiten als auch die für das jetzige Jahrzehnt kennzeichenden transavantgardistischen, das Merkmal der neuen Sensibilität tragenden Werke begegnen.

Die Ausstellung gibt ein authentisches Bild über die Lage einer äusserst mobilen Kunst, die sich schnell umordnend, die Kontrapunkte der Werktypen der früheren Periode erschaffend, die entstandenen Schöpfungen aber nicht negierend, heute im Zeichen des Stilpluralismus wallt, tobt und sich wandelt.

FERENC HANN

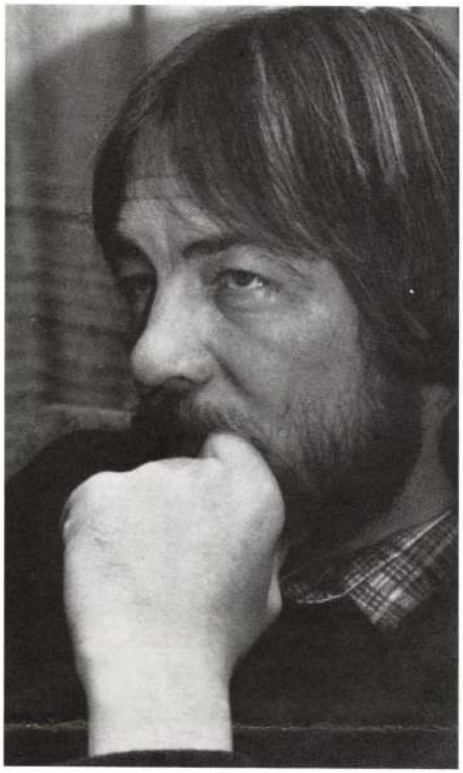

AKNAY János

1949, Nyíregyháza

Lakcím/Adress/Adresse:
H-2000 Szentendre, Álmos u. 2.
Műterem/Studio/Atelier:
Art-éria Galéria
H-2000 Szentendre, Városház tér 1.

Aknay János tizenöt éve él Szentendrén. Alapító tagja a Vajda Lajos Studiónak. Részt vett mindazokban a művészeti eseményekben, melyek a város "Szép-korszakát" jellemezték. A kezdet éveinek - ma már csak fiókban látható - kitűnő rajzkészséget elárulo rajzai után hamarosan a Barcsay, Deim által igazában csak Szentendrén honossá vált lírai konstruktív vonulathoz kapcsolható munkákkal jelentkezett.

1977 körül grafikus hatású, légi felvételekre emlékeztető, mértani jellegű művek jellemzik a művészt. Ekkoriban még fel-felbukkannak a városképre utaló, de elvonatkoztatott motívumok, melyek elődeire (azoknak is inkább korai periódusára) jellemzőek voltak ugyan, de nemzedéktársaira semmiképp. Ilyenformán Aknay esetében egy rendkívül következetesen végiggondolt (és végigvitt) út nyomvonalát mérhetjük fel. A korai munkáktól a maiakig könnyen követhető az ív. Könnyen követhető akkor is, ha a nagyméretű - valójában megvalósulásra váró, murális lehetőségeket is kínáló - plasztikus műanyag-táblaképére gondolunk (1980. TVK), s akkor is ha az oldottabb, líraibb hangütésű legfrissebb műveket vizsgáljuk. A távolság ugyanis látszólagos.

Aknay János új munkáin a szigorú, jól leírható tárgyilagos eszközrendszerbe belépett egy motívum, mely az installáció szerepköréből előlépve meghatározó fontosságúvá vált. A székely rovásírás betűjelei (jel-betűi) jelentéshordozó erővel épültek be a műbe, úgy hogy annak formai értékei szinte értelemszerűen szervültek. (Aknay formahasználatától soha nem volt idegen az a puritán nyelvezet, amelyet az ősi rovásírás anti-kalligráfiája a ma emberének üzen.)
Aknay János festészete, s ezzel párhuzamos grafikai munkássága e pillanatban természetesen nyitott. Sajátos, egyéni, független úton jár.

HANN FERENC

JÁNOS AKNAY has been living in Szentendre for fifteen years. He is one of the founding members of the Lajos Vajda Studio.
He has participated in all those art events which characterized the "Beautiful epoch" of the town.

After the outstanding drawings of his first years, he soon produced works related to the lyrical constructive trend hallmarked by Barcsay and Deim, and practiced only in Szentendre.

Around 1977 he produced geometric works reminiscent of graphic art and aerial photography. At the time he still utilized motifs reminiscent of city scapes yet abstract, more characteristic of his predecessors (especially of their early work) than the art of his contemporaries. Thus, in Aknay's case we can trace a highly thought-out and consistent road; the line is easy to follow from his early works to the present day, even if we think of the large-size plastic, synthetic canvas, yet to be realized, and carrying within it the possibilities of a mural, and even if we consider his newest, lyrical productions.
On Aknay's works a new motif has entered the strict, easy-of-definition, objective resources, motifs which, stepping as it were out of their function within the installation, have become of importance in their own right. The letter-signs (sign-letters) of Székely runic characters are built into the work as carriers of independent meaning, but so that their formal value becomes an organic part of the whole. (The puritanical vernacular which the anti-calligraphy of ancient runic characters sends as a message to us today was never foreign to the forms used by Aknay.)

The painting and graphic art of János Aknay is, at the moment, naturally open-ended. He is going his own unique and independent way.

Ferenc Hann

János Aknay lebt seit 15 Jahren in Szentendre. Er ist eines der Gründungsmitglieder des Vajda-Studios. Er nahm an allen künstlerischen Geschehnissen teil, die das "Schöne Zeitalter" der Stadt charakterisierten.

Seine Anfangsjahre zeugen von ausgezeichneten zeichnerischen Fähigkeiten. Nach diesen Zeichnungen - die heute nur in der Schublade besichtigt werden können - schloss er sich bald mit seinen Arbeiten der von Barcsay und Deim nur in Szentendre wirklich heimisch gewordenen lyrischen Linie an. Um 1977 charakterisieren den Künstler graphisch wirkende, an Luftaufnahmen erinnernde, geometrische Werke.

Zu dieser Zeit tauchen die Motive noch auf, die an die Stadt erinnern, aber schon im übertragenen Sinn gelten. Das war zwar auch bei seinen Vorgängern charakteristisch (hauptsächlich für deren frühe Perioden), ist aber bei seiner Generation nicht der Fall. Solcherart können wir im Fall von Aknay den Zug eines ausserordentlich folgerichtig durchdachten (vollbrachten) Weges bemessen. Von frühen Arbeiten ist der Bogen bis zu den heutigen leicht zu verfolgen. Auch dann, wenn wir an das grossformatige - in der Wirklichkeit auf die Verwirklichung wartende, an sich murale Möglichkeiten bietende - plastische Kunststoff-Tafel-Bild denken (TVK 1980), und auch dann, wenn wir seine neuesten, gelösteren, lyrischeren Werke untersuchen. Der Abstand ist nur ein scheinbarer.

Bei den neusten Arbeiten von János Aknay tritt ein Motiv in das System seiner strengen, gut beschreibbaren sachlichen Mittel, was aus seiner Installierungsrolle hervorgetreten und bestimmend geworden ist. Die Buchstaben (Zeichen) der Szekler-Runenschrift werden mit bedeutungtragender Kraft so in die Werke eingebaut, dass ihre Formenwerte fast sinngemäss organisch werden.
(Aknays Formenanwendung war diese puritane Sprache nie fremd, mit der die Antikalligraphie der uralten Runenschrift den Menschen von heute etwas mitteilt.)
János Aknays Malerei und parallel dazu sein Graphiker-Schaffen sind in diesem Moment natürlich offen. Er verfolgt einem einzigartigen, eigenen, unabhängigen Weg.

FERENC HANN

A jel/The Sign/Das Zeichen
akril, vászon/acrylic on canvas/Akril, Leinen
70x70 cm, 1985

Ábrahám János

A hagyományok talaján megújulni

Beszélgetés Bosák Nándor püspökkel

A Debrecen — nyíregyházi az egyik legújabb, 1993-ban létrejött egyházmegye, amelynek központja a kálvinista Rómának nevezett Debrecen. Püspök úr, mit jelent ez az itteni katolikusság szempontjából, s az a tény, hogy az ország északkeleti része különösen súlyos szociális gondokkal küszködik?

— A magyar reformációnak és a reformátusságnak valóban Debrecen a központja. Itt található a híres kollégium és számos jelentős protestáns intézmény. Ritkábban szokták említeni, hogy Debrecenben mindig jelentős katolikus közösség élt. Amikor három évszázaddal korábban Debrecen szabad királyi városi rangot kapott, feltételként be kellett engednie a katolikusokat a városfalakon belülre. Később a piaristák megtelepedésével a katolikus közösség folyamatosan erősödött. A piaristák 1722-ben kezdték meg a anítást. A múlt század vége jelen- ős állomás volt a Svetits leánygim- ázium megindulása. Ezek az iskoák tovább erősítették a katolikusok ekintélyét a városban.

Az a tény, hogy az 1993-ban léthozott új egyházmegye központ- Debrecen lett, újabb lendületet dott az itteni katolikusságnak. A allási kisebbség, éppen kisebbségi oltából következően, határozott és ijátos színt jelentett.

református egyház nem érezte-e gy, hogy a püspökség ideköltözével a katolikus egyház a protesntizmussal szemben valamiféle lensúlyt kíván képezni?

— A megnyilatkozások nem ulkodtak ilyen érzésekről. A rermátus egyház jelenlétünket jó telemben vett kihívásnak tekinti: zösségükben még inkább el kell élyíteniük a vallásos életet, aktíbbá kell tenniük vallásos közélet. A katolikus egyház ugyanik arra törekszik Debrecenben, gy közösségei megújuljanak, yház községeink betöltsék hivaukat. Az egymással szembeni rilizálásnak azért sincs tere, mert nyi feladata van a mai világban egyháznak, hogy energiáinkat m pazarolhatjuk múltbéli vélt gy valós ellentétek felújítására. Mindenki építse a maga egyhát, a másik jelenléte pedig ösztözze arra, hogy még jobban vézze munkáját, hivatását, küldetét.

itteni sajátos helyzet, az yüttélés mennyire segítheti az cumenizmus elmélyítését, hogy a jnos, sokszor csak formai közedés valódi tartalommal telítődssék...

— Kocsis Elemér püspök úr az kumenikus gondolkodásnak eupai szintű képviselője. Többször ltottunk szót arról, hogy példál kell előljárnunk a valódi ökuenizmus terén, s ez az egész mayar egyház javára válhat.

Az ökumenizmust nem tekintetjük évről évre egy hétig visszaérő „kampányprogramnak" az kumenikus imahéten. Azt tervezük, negyedévenként közös imádkozáson veszünk részt, illetve endszeresebb találkozókat tartunk két egyház lelkészei között. A mind jobb megismerés vezethet el ahhoz, hogy az esetleges előítéletek oldódjanak, az esetleges gyanakvás megszűnjék.

Debrecenből a reformáció után több, mint ötszáz esztendővel akár elindulhatna az egyház megújítási folyamata. Annak idején Kálvinék és Lutherék is egyházreformnak szánták mozgalmukat...

— Az előítéletek mindig abból származnak és táplálkoznak, hogy nem ismerjük pontosan a másik nézeteit. A közeledés minden formája gyümölcsöző lehet. A kilencvenes évek elején többször került sor imatalálkozóra, de később ritkultak ezek. Most szeretnénk ismét élővé tenni azokat.

Akkoriban bizonyára mindkét felet ösztönözte II. János Pál pápa debreceni látogatása.

— A református és a katolikus egyháznak egyaránt kemény küzdelmet kellett folytatnia az iskolák indítása ügyében. Erős ellenállással találkoztunk a város akkori vezetői részéről, s ez a közös ügy is az egység keresésének útja felé vezetett.

Távolabbra tekintve: milyen az egyházmegye általános helyzete?

— Fiatal egyházmegyénket a lehetőségek egyházmegyéjének nevezhetem. Ugyanakkor számos hiányosság mutatkozik, és több nehézséggel találkozunk. Köztudott, hogy ez az északkelet-magyarországi régió az ország legszegényebb területe, s a mostani átmeneti időszak méginkább növeli az elmaradást. Igen nehéz életkörülmények között kell az emberek jelentős részének megtalálnia boldogulását.

Hajdú-Bihar megyében a katolikusok kisebbségben élnek. A lelkipásztorok több falut látnak el, amelyekben kisközösségek élnek. A katolikusok döntően Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében élnek. Ott a lakosság több mint ötven százaléka római katolikus, s jelentős a görög katolikusok száma is.

A hivatalos adatok szerint egyházmegyénknek háromszáz-háromszázharmincezer híve van. A hajdúdorogi görög katolikus egyházmegyéhez az egész ország területéről kétszázötvenezren tartoznak, de a többség a mi vidékünkön él.

Hetven aktív és tizenöt nyugdíjas papunk van. Száztíz plébániánkból hatvan helyütt szolgál lelkipásztor, másutt hiányzik a közösség papja.

A paphiány — más egyházmegyékhez hasonlóan — nekünk is gondot jelent. Nehezíti a helyzetet, hogy a 4000-4500 hívő — átlagosan ennyi ellátása esik egy papra — számos kistelepülésen szétszórva él. Az aktív papság átlagéletkora ötven esztendő körül mozog, s ez országosan — a görög katolikusok után — a legkedvezőbb képet mutatja. Húsz kispapunk tanul az egri szemináriumban, Veszprémben, illetve külföldön, Innsbruckban és Rómában.

A szerzetesrendek jelen vannak-e az egyházmegyében? Működésük mindig hajtóerőt jelent, s olyan föladatokat látnak el, amelyekkel segítik a plébánosok munkáját, s hozzájárulnak a hitélet föllendüléséhez.

— A mi vidékünkön alig találkozunk velük. Az újjáalakult szerzetesrendek elsősorban Budapest környékén és a Dunántúlon telepednek meg legszívesebben. Részben érthető ez, hiszen ott voltak régi kolostoraik, anyaházaik, s oda is tértek vissza. Ugyanakkor nagyon fontosnak tartanám, hogy a lelkipásztori munkában az ország keleti részén is jelen legyenek a szerzetesek. Szinesítenék-gazdagítanák az egyházmegye életét.

Debrecenben az Iskolanővérek az elmúlt évtizedekben is működhettek, ugyancsak Debrecenben domonkosok látják el az egyik plébániát. Két magyar és két fiatal lengyel atya szolgál ott. Szeretnénk rájuk bízni az egyetemi lelkipásztorkodást, amely sajátos missziós feladat. A domonkosok számára az egyetemek, és egy hatalmas lakótelep közelében nemrégiben indult meg a várostól kapott telken új templom építése. Nyírbátorban két minorita lát el egy plébániát. Rajtuk kívül más szerzetesek nem élnek az egyházmegyében. A legutóbbi idők híre, hogy az Ausztriából áttelepülő kamilliánus szerzetesek Nyíregyházán szándékoznak

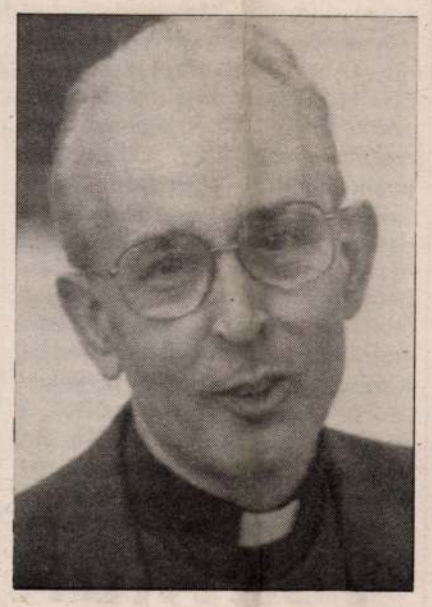

letelepedni. Évekkel ezelőtt a nyírségi megyeszékhely egyik külvárosi részén templom épült, amely mellett a plébánia nem készült el. Itt alakítják majd ki rendházukat, s a nyíregyházi kórházakban a betegpasztorációt látják el.

A lelkipásztor milyennek látja az egyesek szerint távol-Magyarország, mások szerint szegény-Magyarország lakosságát?

— Szegény, de nagyon jó lelkű, vallásosságra fogékony a szabolcsi nép. Igénylik a pap, általa az egyház jelenlétét, s ez a meggyőződés az egész magyar egyház számára erőt jelent. Éppen ezért — a termékeny talajon — igen fontosnak tartanám a szerzetesek mind nagyobb számú jelenlétét. Debrecenben híres piarista gimnázium működött, az itt élők szeretnék, ha újra indulna, de sajnos a piaristák nem tudnak vállalkozni erre, hiszen már így is több helyen — Szeged, Vác, Sátoraljaújhely, Göd, Budapest, Kecskemét — kell megfelelniük. Ezért egyházmegyei fönntartású fiúgimnázium indítását tervezzük.

Hány katolikus iskola található az egyházmegyében?

— Összesen három jött létre az elmúlt négy esztendőben. A Svetits leánygimnázium őrzi hagyományos profilját, emellett a nővérek elindítottak egy hatosztályos koedukált általános iskolát, amelyre ugyancsak hat osztályos gimnáziumi képzés épül majd a lányok számára. A fiúk továbbtanulásának biztosítására hozzuk létre az említett egyházmegyei fiúgimnáziumot.

Nyíregyházán működik a négy osztályos Szent Imre Gimnázium, mellette ősztől indul nyolc osztályos rendszerben az első gimnáziumi évfolyam. A harmadik katolikus iskola Kisvárdán a volt orsolyiták intézete, amely gimnázium, postaforgalmi és közgazdasági szakközépiskola és óvoda. Általános iskola — a hat osztályos debreceni kivételével — nem található. A falvak kis katolikus közösségei ugyanis nem tudnak létrehozni önálló iskolatípust. Tervezzük, hogy Nyíregyházán a reformátusokkal közösen hozunk létre alapfokú oktatási intézményt.

Február elején nyílt meg Debrecenben a Szent László Egyetemi Kollégium, amelyben a városban tanuló katolikus egyetemistáknak biztosítunk megfelelő helyet.

Az elmondottak kirajzolják az itteni vallásos élet körvonalait. Ilyen körülmények között a lelkipásztorok munkájában melyek a jelentkező nehézségek, illetve hogyan lehet a ma annyiszor emlegetett folyamatos megújulásra törekedni?

— A lelkipásztorkodás hagyományos formája — ahogyan Magyarországon hosszú idő óta végzik — meglehetősen jól megy. A viszonylag kis létszámú papság az igehirdetést, a misézést, a szentségek kiszolgáltatását dicséretes módon végzi. Azt is tudomásul kell vennünk, hogy a hívek egy része ezt várja papjától. Azonban mégsem elégedhetünk meg ennyivel. A népi vallásossághoz szorosan kötődő formát meg kell őrizni, de új tartalommal szükséges telíteni. Amikor új megoldásokat keresünk, a hagyományokra, a szokásokra szervesen építve tehetjük ezt.

Igen fontos a világi hívek bevonása. Debrecenben, Nyíregyházán, Kisvárdán, teológiai tanfolyam működik, sőt, Kárpátalján is szerveztünk továbbképzést az ottani híveknek. Ezek célja részben egyházi kisegítők képzése, ugyanakkor a vallási ismeretek magasabb szintű továbbadása.

A Caritas egyházközségi szervezése jó alkalom az emberek mozgósítására, illetve segíti más területeken is az egyházközség életébe a bekapcsolódást. Igen fontos az aktív világi hívők szerepe az egyházközségekben, hiszen közösségek maradnak pap nélkül, s az összetartás szerepét valakinek át kell venni. Egy-két rátermett hívő — s erre vannak példák — képes összefogni az egyházközséget, ellenben másutt az irányítás hiánya bizonytalanságot szül.

Püspök úr, mi a hazai egyház helye és föladata a mai társadalomban, bizonytalansággal és ellentmondásokkal teli átalakuló világunkban?

— Az egyházzal szemben valóban várakozás tapasztalható, különféle képet alakítanak ki róla, ám ez elsősorban nem az egyházat minősíti. Valóban érzékelhető volt 1990 után valamiféle csodavárás: majd az egyház megoldja a gondokat; ugyanakkor tapasztalható a gyanakvás, érezhető az egyházzal szemben táplált ellenszenv is. Élnek a negatív előítéletek, s ha az egyház valamit jól old meg, természetesnek veszik, de ha valami nem úgy történik, ahogyan az előítéletek hirdetői elvárnák, azonnal hangot adnak elmarasztaló véleményüknek.

A mi vidékünkön számos olyan emberrel találkozunk, akik elismerik az egyház munkáját és segítenek ebben. Felismerhető azonban az a réteg is, amelyet a liberalizmusnak nevezett szabadosság és intolerancia, illetve közömbösség jellemez.

Ilyen körülmények között az egyház igazsághoz ragaszkodó tevékenységével, munkájával és erkölcsi jelenlétével szerezhet tekintélyt magának.

Az egyháznak szinte elölről kell kezdenie mindent, nem véletlenül esik szó oly gyakran az újraevangelizálás szükségességéről. A mai magyar lakosság nagyobb része az egyházüldözés évtizedeiben nőtt föl, s az ideológiai szempontok alapján sulykolt ellenszenv 1990 után is csak igen lassan oldódik.

Az újrakezdésnek — a nehézségek mellett —lehet frissítő hatása is..

— Ez valóban érezhető. Az egyház mentesülhet olyan sallangoktól, ha úgy tetszik, ballasztoktól, amelyek másutt — ahol nem volt kénytelen elviselni az egyházüldözés évtizedeit —netán rárakódtak. Egyházmegyénkben is számos területen hagyományok nélkül kell tevékenykednünk; ez azonban csak akkor járhat sikerrel, ha a mai körülményeket tudomásul véve, a mostani gondokra keressük a választ és a megoldást. Ez nyilvánvalóan együtt jár a kezdeti nehézségekkel, ám így célraszabottabban tudunk tevékenykedni.

Az új egyházmegyék lehetősége, hogy a korábbiakhoz képest másféle lelkipásztori magatartásformát képviseljünk. Szegény egyház vagyunk, ám éppen a külső eszköztelenség indít egyre inkább arra, hogy élővé tegyük azokat a belső energiákat, amelyek az egyházat mindig is jellemezték. Miközben ez nehézségeket jelent, egyúttal lehetőség is.

Milyen a hitoktatás helyzete?

— Igen fontos terület, s szép eredményeket értünk el ez idáig is. Debrecenben például negyven-ötven helyütt működik hittanos csoport. A falvakban a gyerekek mintegy 70—80 százaléka jár hitoktatásra, s ez a hagyomány a kommunizmus idején sem szakadt meg. Azokon a helyeken, ahol a gyermekek többsége jár hitoktatásra, az iskolai oktatás indokolt, de ahol egy-egy osztályból csak elvétve jelentkeznek, inkább a plébánián célszerű megtartani a foglalkozást.

A hittanosok magas számával nincs arányban a templomba járók száma. A gyerekek nehezebben kapcsolódnak a liturgiához, ezért az iskolai hitoktatást ki kell egészíteni olyan foglalkozásokkal, amelyek a gyermekeket a szertartásokhoz közelebb viszik.

Az egyház mennyire érzi a térségben felhalmozódott szociális feszültségeket?

— Ebben élünk, s ezért a szolidaritás érzése is elevenebb az egyházközségekben. Igaz, hogy a gyakorlati segítség lehetősége bizony korlátozott. Ám mégis nagy erény az egymás iránt megnyilvánuló együttérzés, megértés, segíteni akarás, az összetartozás kinyilvánítása. A karitatív munka föllendítésével tudunk a betegek, szegények, idősek támogatásában gyakorlati módon is részt vállalni.

Nagy számú cigány lakosság él a szabolcsi, a hajdú-bihari falvakban. Milyen a viszonyuk az egyházhoz?

— A cigányok általában átvették környezetük vallását, így a falvak hitbeli,felekezeti megoszlásának megfelelően a római katolikusok mellett nagy számban találkozunk görög katolikus és református cigányokkal is. Vallási életükre jellemző, hogy gyermekeiket megkeresztelik, halottaikat pedig pappal temettetik el. Ezen kívül a karitatív szervezeteknél találkozhatunk velük, ahonnan támogatást kérnek.

Lelkileg és szellemileg nemigen tudunk közel kerülni hozzájuk, s ez országos gond. Az egyháznak ki kell dolgoznia a cigányság evangelizálásának programját, s ez egyre sürgetőbb feladat.

Elmer István

A mi sportunk

Sztrájkoló sportolók

Kanadában hosszú késéssel indult meg a jégkorong-bajnokság. A játékosok több pénzt követeltek. Nálunk az asztaliteniszezők fenyegetőztek leállással hasonló okból. A Magyar Labdarúgó Szövetség és a Liga ugyancsak pénzügyi megfontolásokból vívja harcát.

Alighanem teljesen át kell értékelnünk a sport fogalmát. Idézem egy régebbi, tömör meghatározását: „Amikor a homo sapiens a fejlődésben odáig jutott, hogy két lábon járni és futni tudott, már sportolt. Az idők során a sport erkölcsi tartalmakkal is gyarapodott. A 19. század végén világszerte hódított a „ki a szabadba!" angol kezdeményezésű jelszava, és fiatalok serege tódult ki a szabadra, a napfényre. A sport és a testnevelés állami feladat, hiszen egészségügyi intézmény, közegészségügyi tényező."

Ha alaposan végigelemezzük e meghatározást, érdemes elgondolkodnunk, mi érvényes belőle ma is, s min lépett túl az idő. Tudjuk, a sportnak erkölcsi tartalma is van, ezért is döbben meg az ember, ha fizetésemelésért sztrájkoló sportolókról hall. Ha a sportolás fizetett tevékenység — s ma már a legtöbb sportágban az — az igazságtalan bérek korrekciója érdekében jogos akár sztrájkolni is. Az azonban kétséges, vajon a kanadai hokisok alulfizetettek-e. S az még izgalmasabb és nyitott kérdés, mi az erkölcsi következménye annak, hogy jó néhány sportágban a túlfizetett sportolók csak lötyögnek a szabad levegőn és hasukat süttetik a nappal. Nem azt követelné-e a társadalmi igazságosság, hogy teljesítményük arányában fizessék őket? Megfordítanám Puskás „Öcsi" híres, s az élet egyéb területein is gyakran hallható mondását: kis foci — kis pénz. Kis teljesítmény — kis fizetés. (Sajnos, hazánk gazdasági életében nem jogtalan az ok és okozat megfordítása sem, lévén a fizetések olykor erkölcstelenül alacsonyak.)

Az sem ritka jelenség, hogy a sportolók nem jelentik be látványosan, hogy sztrájkolnak. Szerelést húznak, felállnak a kezdéshez, aztán döbbenettel tapasztaljuk, hogy ímmel-ámmal mozognak, elrontják az adódó lehetőségeket, s amikor a riporterek arról faggatják őket, mivel magyarázzák minimális teljesítményüket, fáradságra, betegségre hivatkoznak. Néha az egész csapat „elfárad". A következmény: menesztik az edzőt, akit ilyen csendesen, ravaszul buktattak meg. Idézek gyűjteményemből egy elnöki nyilatkozatot: „X.Y. — az edző — nem tudott igazán közel kerülni a fiúkhoz. Túl szigorúan bánt velük." Az edzőváltás után rendszerint megtáltosodnak a fáradtak, a gyógyulás jeleit mutatják a betegek. Csoda történik. A szurkolók ujjonganak, a csapat győz és megint győz. Hogy miféle erkölcsi tartalmak rejlenek e látványos fordulatok mélyén, az akkor derül ki, amikor egy-két év múlva a korábban lelkesen fogadott trénernek is kiadják az útját, mert ő sem tudott közel kerülni a fiúkhoz.

Az év első nagy sportszenzációjaként magyar páros világbajnokságot nyert az ausztráliai vitorlás világbajnokságon. Óriási siker, remek teljesítmény. Nekik nem a sztrájkoláson járt az eszük, hanem vitorláztak. Egyébként az egymással huzakodó MLSZ és Liga is jobban tenné, ha az ügykörébe tartozó sportággal törődne, nem az ügyvédekkel, bírósággal és jogszabályokkal. Ezek közreműködésével aligha emelkedik a labdarúgás hazai színvonala.

(-y -s)

Győrffy Attila:

Az ismeret idézése

Nem találni nyomokat a parton.
Hogy volt-e létezés, titok.
Homály tetőz hűs ködgomolyban.
Rozsdás kengyel idéz ősi svadront.

Kigázol öléből a tenger...
E lomhaság a fülledt trópusé.
A csend vára omlik le egetlen,
fekete-kék lobogók szerteszét. —

Lángol a Nap nyersen, megremeg
a langyos hullám-köteg-regiment
iszaptalan, mint fönséges egek
(rózsát rejt a megkötött cement).

Egy roncs időz rom-garázsában;
hajnalután a céltalan utas
kiapadt kúté: szomjazik, s áll csak:
selymetekért, végtelen utak. —

Balla Máté:

Fénykereszt

már volt és még nincs
s ami van: léleküres
aztán fölizzik a lét
centruma: a fénykereszt

ha kell magát áldozza
föl a teremtő akarat
akkor vagyok a leginkább
ha elveszejtem magamat

néha hely néha állapot
lávává tesz úgy tanít
ebben a fényben látott
el Mózes Gileádtól Danig

Fazekas Lajos:

Remegő ágak közt...

Remegő ágak közt havat hord a szél.
Hol rejtőzik éneklő madaram?
A messzeség tornya is társtalan,
mint én, — vendég, vándor sem
közeledik.
A varjak birodalma a vidék.
Ablakomon kivirágzik a jég.

Remegő ágak közt havat hord a szél.
S mégis — a rügyek már készülődnek,
hogy kirobbantsák zöldjüket
s beborítsák a földet!

Angyal született

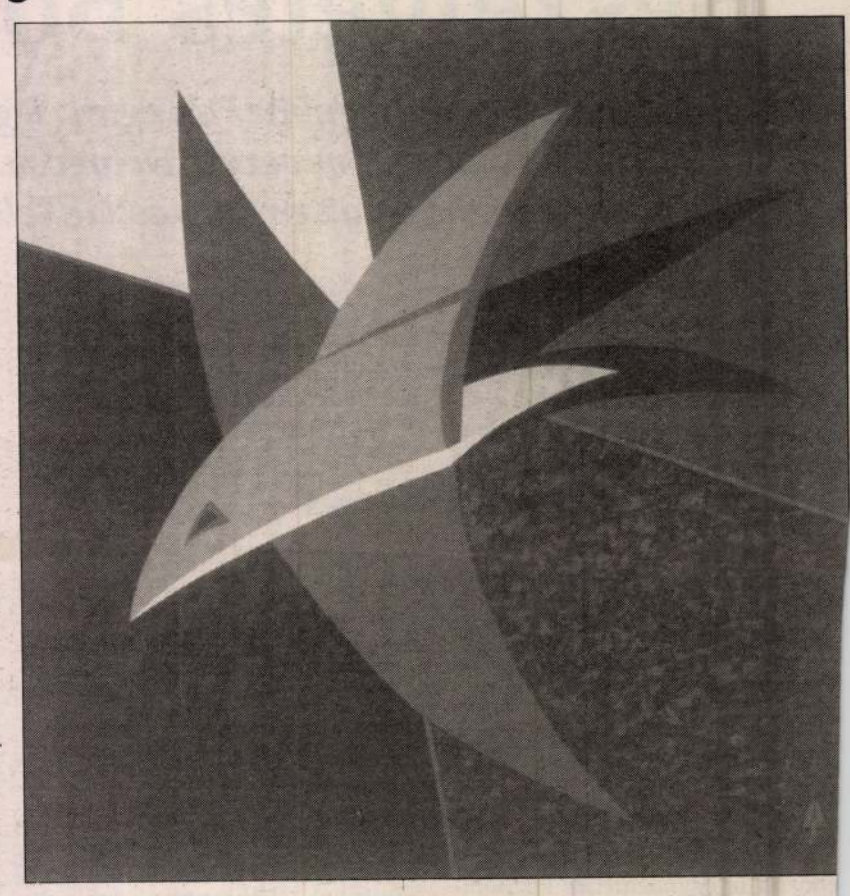

1992-ben éppen szakrális jellege miatt került Aknay János angyalsorozata a szentendrei Péter-Pál templomba, ahol hónapokig a liturgia színes hátterét szolgáltatta. „Angyali üdvözlet"-ét még 1972-ben festette. Egy súlyos magánéleti megrázkódtatása drámai elemekkel színezte, elmélyítette festészetét. „Kislányom emlékére", „Ballada S-ről", „Angyal született" és 1994-es keltezésű „Jó hírt hozó angyal" című képei maradandó értékek, bennünk a művészetbe, a témába való elmélyülés oldja, ellenpontozza a tragikumot. Művei azt a gondolatot fejezik ki, amit Babits verse is: „nem is olyan nagy dolog a halál". A haláltudatot ugyanis a hit és a remény oldja új képein.

A művész 1971-től él Szentendrén, a Vajda Lajos Stúdió egyik alapító tagja, több díjat nyert Vácott, Szentendrén, Esztergomban, Debrecenben, Érden és Szekszárdon; önálló kiállítása nyílt Budapesten, Székesfehérváron, Ráckevén, Sárospatakon, Szentendrén többször is, és a németországi Karlsruheban. Bemutatkozásának 1995-ös január-februári színhelye szintén Szentendre, a Barcsay Iskola Galériája. Kiállításának záróképe a kékesszürke tónusú „Nagy utazás". E nagy méretű nonfiguratív festmény nemes vitát kezdeményez Vörösmarty „Nincsen remény" gondolatával, s azzal a fájóan hiteles kínnal, melyet Semprun „Nagy utazás" című regénye sugall. Aknay János legyőzte a szenvedést. Jelképes a[z] angyalserege harmonikus színeiv[el] azt sugallja: mégis van remény!

Losonci Mikl[ós]

KRITIKA

Ezeréves a magyar oktatásügy
Két egyházi könyvtárról

Forrásértékű az a két kiadvány, amely két, páratlan értékű egyházi könyvtár történetét mutatja be, s megvilágítja egyházunknak a magyar művelődésügyben játszott alapvetően fontos szerepét. György Lajos *A kolozsvári római katolikus Lyceum Könyvtár történetét* tárgyalja 1579-től 1948-ig (Argumentum), Boros István pedig *A kalocsai Főszékesegyházi Könyvtár* (Kalocsai Főszékesegyházi Könyvtár, Balassi Kiadó) címmel írt kitűnő összefoglalást.

A kolozsvári lyceumi könyvtár kezdeményei 1580 körülre nyúlnak vissza, a Báthory István uralkodása idején behívott jezsuita szerzetesek kezdeményezték anyagának gyűjtését, utóbb a piaristák gyarapították. Iskolai célokat is szolgált. 1779-től pedig nyilvános könyvtárként szolgálta az erdélyi magyar művelődés ügyét. Sorsa némi hasonlóságot mutat a kisebbségben élő magyarságéval: 1948-ban államosították, állománya — pótolhatatlan ritkaságok is — szétszóródott.

György Lajos (+1951), a kiváló irodalomtörténész sokáig működött a könyvtárban, amelyeknek történetét bámulatos alapossággal, a korszakok művelődéstörténetébe ágyazva dolgozta föl. Könyve egy valahai nagyszerű intézmény fájdalmas mementója.

A Kalocsai Főszékesegyházi Könyvtár szerencsére él, egyike a legjelentősebb hazai egyházi könyvtáraknak, az egyházi és világi tudományosság fontos központja. Boros István nagyszabású munkája a könyvtár történetének áttekinté[se] után bemutatja egyes gyűjtemény[ei]t, a kéziratokat, ősnyomtatvány[o]kat, régiségeket, térképeket, atl[a]szokat és az egyéb különgyűjtem[é]nyeket. A több mint 210 év[es] könyvtár ma is teljesítheti a Dan[iel] László kalocsa-kecskeméti érs[ek] bevezetőjében megfogalmazott f[el]adatát: szolgálja „a hívők és nem-hívők formálódását, művelődését Krisztus egyházának igehirdeté[si] küldetését, kultúrateremtő és -k[ö]vetítő hivatását". **(r**

Esterházy Péter: Búcsúszimfónia

A mai világ a vígjátéknak kedv[ez] legalábbis ezt látszik igazolni, ho[gy] a prózaíró Esterházy ehhez a m[ű]fajhoz nyúlt. A Vígszínház drán[ai] pályázatára írott művét koméd[iá]nak nevezi, ám az olvasót mégs[em] készteti felhőtlen nevetésre.

Sárral borított országba vezet e[z a] mű, ahol a főszereplőnek hataln[ak] kalucsniban, kezében esernyővel k[ell] színről színre evickélnie. Keserny[ű] humorral mutatja be a szerepjáts[zó] tragikomikus marcipán-Magyar[or]országát, a szétázó, foszladozó dísz[le]teket, a Kar díszmagyarba öltözö[tt] szinkronizált alakjait és a panas[z]san ugató Bolondot. Ő mondja k[i] rendkívül szórakoztató és mélyen gondolkodtató darab mindnyáju[k] számára megszívlelendő alapigaz[sá]gát, azt, hogy nem az a komoly, a[ki] nem tud nevetni. **(m. l**

Labancz Gyula: Megcsendülő fehér

A Z-füzetek sorozatában jelent m[eg] Labancz Gyula két kötete *Megcse[n]dülő fehér* illetve *Megcsendülő feh[ér] avagy Krúdy még egyszer átpörgeti a k[ö]lendáriumot* címmel. A versek töred[é]zett képek mozaikjából alkotott ki[s] lönös világot mutatnak be. Itt a kö[l]tői képzelet szabályai érvényesülne[k], a töredékeket képzettársítások ren[d]dezik egybe. A nap és a hold csillo[g]gása, a víz hullámzása a lélek sejtel[e]mes tájaira vezetik el az olvasót, aho[l] félelem és szorongás uralkodik. A költő aggodalommal szemléli a rejté[l]yes világot, az „értelmezhetetlen je[l]eket", és úgy érzi, a lét nem más mint „rabséta", és bizonyára az is ma[r]ad, hiszen „a hóhér még a jövő ellen ügyködik". Talán a víz az egyetlen hely, ahol szorongás nélkül maradhat felszínen az ember. Félelmeitől megszabadulva „tisztára moshatja" a bemocskolódott szavakat, figyelhet a szaporodó jelekre, és olykor reménykedve jelentheti ki: „Nem vagy, nem vagyok egyedül!" **(m. k.)**

Mécs Lászlóról Kassán

Mécs Lászlóval mostohán bánt a történelem, hiszen a korábbi zajos sikerek és hihetetlen költői népszerűség után élete második felét szinte teljes csendben kellett eltöltenie. A kommunista művelődéspolitika kitaszította az irodalmi életből, hosszú évekre börtönbe került, és csak élete végén indult meg az a „perújrafelvétel" (elsősorban Rónay György és Szalatnai Rezső munkája nyomán), amelynek következtében lassan-lassan ismét megjelenthettek írásai, elsősorban a katolikus sajtóban, és tán még lassabban alakja is tisztább megvilágításba került. A költőről ugyanis elképesztő rágalmakat terjesztettek rosszakarói, olyan irodalomkritikusnak nevezett, szakavatott följelentők, akik máskülönben is szüntelenül fölhorkantak, valahányszor a szellem egy jelenségét nem lehetett az úgynevezett „szocialista" irodalom kalodájába szorítani. A Mécs László életműve és személyisége körüli perlekedés, elmondhatjuk, évtizedeken át tartott, és akik védelmükbe akarták őt venni, azoknak is először a vádakkal és rágalmakkal kellett megküzdeniök. Talán elérkezett az ideje annak, hogy most már ne az irodalomtörténeti perlekedés tartson, hanem valóban az életmű: Mécs László költészete kerüljön a vizsgálódás és értelmezés középpontjába.

A költő születésének századik évfordulója erre mindenképpen jó alkalomnak kínálkozott.

Igazából ezt az alkalmat ragadta meg az a bensőséges ünnepség is, amellyel a Jászóvári Premontrei Kanonokrend és a Csemadok Országos, valamint Kassai Választmánya, továbbá még néhány intézmény és szervezet adózott a minap Mécs László emlékének. Január 21-én, szombati napon Bartal Károly Tamás jászóvári premontrei apát mondott szentmisét a kassai premontrei templomban, neves segédlettel, minthogy vele együtt misézett Pápai Lajos győri megyéspüspök és a csornai premontrei közösség apátja, és jelen volt Alois Tkac kassai megyéspüspök is.

Utána a közeli Hernádszentistvánon, a költő szülőfalujában leleplezték Mécs László emléktábláját, Nagy János, kiváló szlovákiai magyar szobrászművész alkotását, majd a kassai Thália Színház (a magyar színház) kistermében irodalmi konferenciára került sor, ezen Czine Mihály egyetemi tanár, Turczel Lajos nyugalmazott pozsonyi egyetemi tanár, Korzenszky Richárd O.S.B. és e beszámoló írójának előadásai vetettek számot Mécs László költészetének időtálló értékeivel. Ugyanaznap este a Thália Színházban ünnepi emlékműsor idézte fel a költő legismertebb verseit, végül pedig másnap, vasárnap a jászóvári premontrei apátsági templomban volt ünnepi mise.

Ünnepe volt ez Mécs Lászlónak, és ünnepe volt az újjászületető felvidéki premontrei rendnek, nemcsak a jászóvári apátságnak, hanem a kassai premontrei templomnak és gimnáziumnak is. A premontrei kanonokrend, alapítása után igen hamar, a 12. század elején telepedett meg Magyarországon, és csakhamar a Kassa közelében lévő Jászóváron építette ki központját. A kassai templom, Báthory Zsófia bőkezűsége folytán a 17. század végén épült, hosszabb időn át a jezsuita rend kezében volt, és 1811-ben lett a premontreiek kassai temploma. A rendház és a gimnázium mint „királyi ház" létesült a 15. században, két alkalommal lakott itt Mátyás király, és az ugyancsak a 19. század elején került a premontreiek birtokába, akik országos hírű gimnáziumot hoztak létre falai között. 1919-ben a csehszlovák hatóságok elkobozták az épületet, 1938 és 1944 között ismét a premontrei rend iskolája volt, a szerzetesrendek felosztása és az egyházi iskolák államosítása után, 1945-ben pedig ismét állami csehszlovák gimnáziummá tették. A szlovákiai átalakulások után került vissza a rend tulajdonába, s 1992 őszén itt talált otthonra az új kassai premontrei gimnázium. Ennek az iskolának volt egykor növendéke, majd tanára Mécs László: a költő utólagos felfedezése és az iskola újjászületése így méltóképpen egybeesett.

Pomogáts Béla

BUDAPEST, X., SZENT LÁSZLÓ TÉR 7-14.

FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR KŐBÁNYAI KÖNYVTÁRA

Szeretettel meghívja Önt és családját

AKNAY János

Válogatás 20 év szitanyomataiból című
kiállításának megnyitójára
2000. március 2-án 17 óra

A kiállítást megnyitja: **SZAKOLCZAY Lajos**
irodalom- és művészetkritikus

A kiállítás megtekinthető **2000. március 28-ig**
a könyvtár nyitvatartási idejében:
H., K., Cs., P.:10-20, Szo.:9-14 óráig.

Székesfehérvári
Egyházmegye

**KORTÁRS
MŰVÉSZETI
GYŰJTEMÉNY**

Kérjük, 2011. szeptember 12-ig jelezze részvételi szándékát:

muzeum@szfvar.katolikus.hu

06 22 510 698

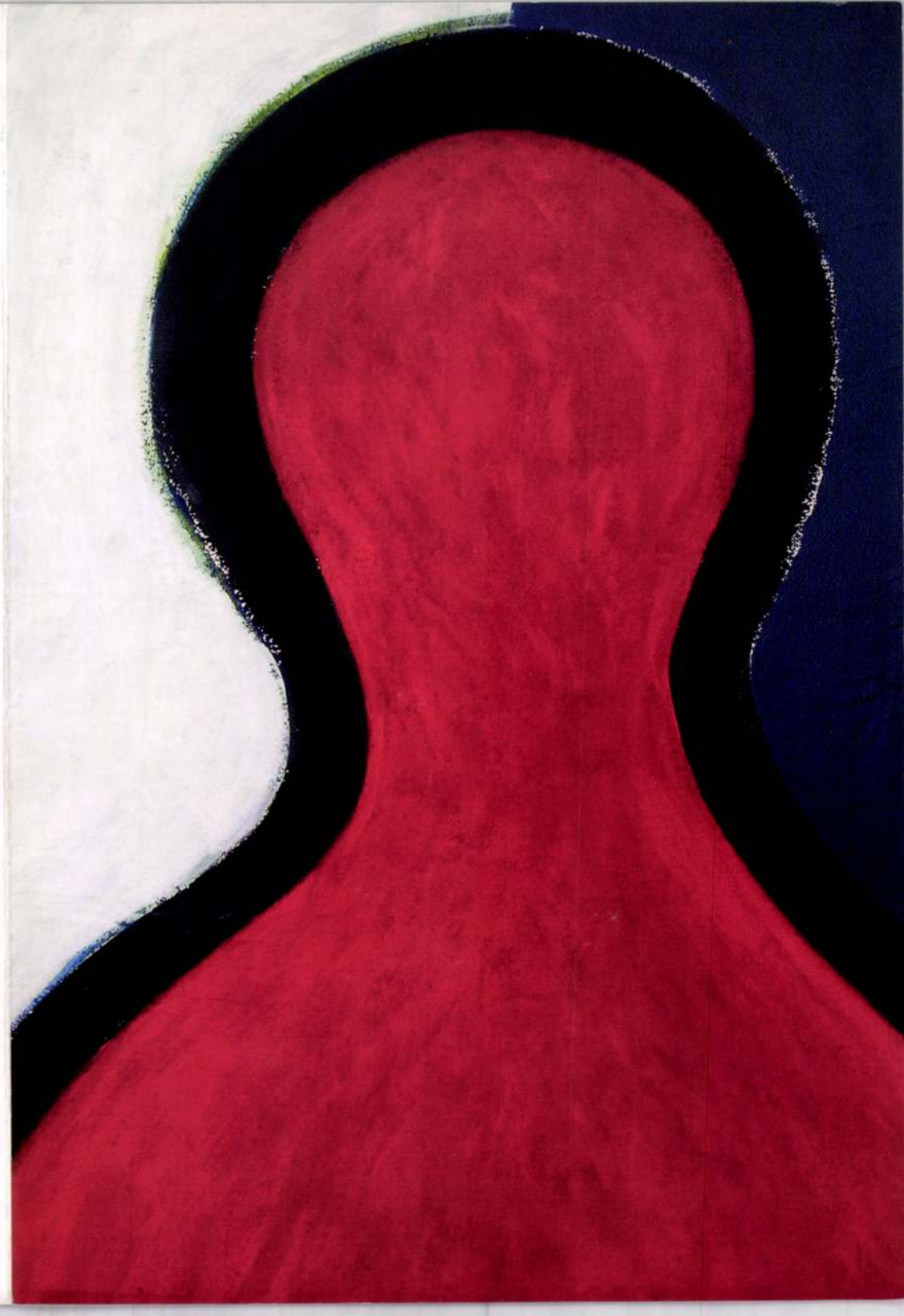

Spányi Antal
a Székesfehérvári Egyházmegye püspöke
szeretettel meghívja Önt az

5.
Szakrális Művészetek Hete

székesfehérvári megnyitójára
2011. szeptember 17-én, szombaton 15 órára
a Szent István Művelődési Házba
(Liszt Ferenc utca 1.)

Aknay János: Festőangyal
2007, merített papír, akril, 140 x 100 cm
A Székesfehérvári Egyházmegye Kortárs Művészeti Gyűjtemény
első, alapító műve

1.
A Székesfehérvári Egyházmegye
KORTÁRS MŰVÉSZETI GYŰJTEMÉNY
alapításának bejelentése és a művészek köszöntése

Spányi Antal
megyés püspök

2.
A gyűjtemény vezetőjének gondolatai

Reha György
kurátor

3.
XVI. Benedek pápa beszéde a világ művészeihez

felolvassa
Nemcsák Károly
színművész

4.
Aknay János
Kossuth-díjas festőművész kiállítása

Közreműködik
a Hermann László Zeneművészeti Szakközépiskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
vonósnégyese.

COLLEGIUM ARTIUM

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MŰVÉSZETTÖRTÉNETI KUTATÓ INTÉZETE

Tisztelettel meghívja
az Intézet fiatal kutatóinak és ösztöndíjasainak tudományos felolvasó ülésszakára

Az előadások időpontja és helyszíne:

2000. március 24. péntek 10 óra
MTA Művészettörténeti Kutató Intézete, Budapest, Úri u. 49.
Tanácsterem

Délelőtti program 10.00 óra:

Andorka Júlia:
Szent Dorottya, egy magángyűjteményben lévő középkori faszobor
Serfőző Szabolcs:
A 17-18. századi párizsi konfraternitások társulati lapjai
Papp Gábor:
Adalékok Steindl Imre építészi tevékenységéhez
Gosztonyi Ferenc:
Akadémiai emlékbeszéd mint önarckép
(Gerevich Tibor: Pasteiner Gyula emlékezete)

Szünet

Délutáni program 13.30 óra:

Markója Csilla:
A Mednyánszky-kutatás új forrásai és a Lincselés c. kép
Aknai Katalin:
Veszelszky Béla: A táj, a torony, a filodendron
Hornyik Sándor:
A természet rejtett arca Gyarmathy festészetében

Aknai Katalin

AKNAI Katalin

A Műcsarnok és az Enciklopédia Kiadó szeretettel meghívja
2002. június 7-én, pénteken 18 órára
a Műcsarnok előadótermébe az Enciklopédia Kiadó

KÖNYVBEMUTATÓJÁRA

A MÁSODIK NYILVÁNOSSÁG

XX. SZÁZADI MAGYAR MŰVÉSZET

Bemutatja: HAJDU ISTVÁN a Balkon főszerkesztője

A KÖTETET SZERKESZTETTE: JOLSVAI JÚLIA

A TANULMÁNYOKAT ÍRTÁK: FORGÁCS ÉVA, PASSUTH KRISZTINA, BEKE LÁSZLÓ, KOVÁCS PÉTER, KOVALOVSZKY MÁRTA, AKNAI KATALIN – MERHÁN ORSOLYA, PETERNÁK MIKLÓS, HORÁNYI ATTILA, SZŰCS GYÖRGY, HEGYI LÓRÁND, SZOBOSZLAI JÁNOS

MŰCSARNOK
kunsthalle | budapest

Műcsarnok, Budapest XIV., Hősök tere

Arnai Katalin műv tört.

Könyvszemle

Liliom és vadkan

Magyar Zoltán: A liliomos herceg

Árpád-házi királyszentekről szóló könyveinek sorában Magyar Zoltán ezúttal István király vadászbalesetben elhunyt fiáról, az 1083-ban szentté avatott Imre hercegről tett közzé történeti-kultúrtörténeti összegzést. Ezúttal nehezebb volt a dolga: apjához, mint ahogy a szentté avatását kezdeményező, később maga is szentté avatott László királyhoz képest kevés biztosat tudunk róla a száraz történelmi tények szintjén: születési éve bizonytalan, házasságáról is csupán annyit tudunk, hogy – ha megnősült egyáltalán – horvát, lengyel vagy bizánci királylányt vett nőül, de hogy milyet és kit, megállapíthatatlan; halála körülményei gyanúsak, a paraszti szájhagyomány megrendezett balesetről, irányított vadkanról tud, s történész is akad, aki óvatosan ugyan, de (némi) hitelt ad ennek a verziónak (amivel egyébként Zrínyi Miklós halálának előképévé – vagy ahogy a bibliai tipológiában mondják – *prefigurációjává* avatja a herceg tragikus végét). Ugyanígy egyéniségéről, erényeiről és tulajdonságairól is kevés értékelhetőt mondanak el az időben hozzá közel álló (azaz megbízhatóbb) írásos emlékek.

Érdekessé a tizenkettedik században keletkezett legendája tette, annak is két legfontosabb mozzanata, a szüzességet fogadó és a szüzességet házasságában is megtartó, hitvesével is megtartató királyfi alakja, s a tragikus baleset, a vadászat és a gyilkos vadkan. Mint Magyar Zoltán részletes és árnyalt áttekintéséből kiderül, a mindenkori hivatalosság a szűzesség motivumára összpontosított: a szűz királyfi lett az ellenreformációs ideológiai propaganda aduja, jezsuita barokk iskoladrámák gyakori hőse; később a tizenkilencedik századi magyar

Szent István és Szent Imre (Thuróczy János: A magyarok krónikája)

dzott, a Körtérre is ekkoriban került ... mann Bálánának és Váte Jánosnak a mű- Kisfaludi Strobl jóvoltából a ma...

Landolok

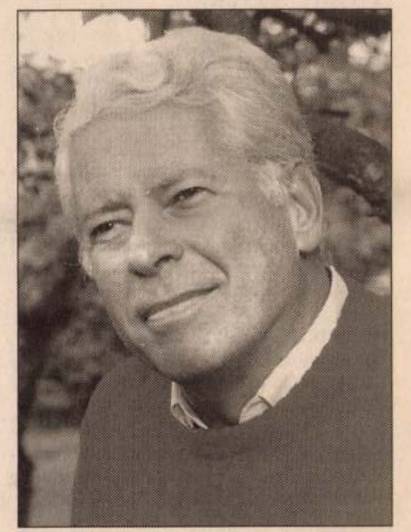

Hazajönni mindig jó, még akkor is, ha tudja az ember, hogy legalább annyi gond és bosszúság várja, mint amennyi öröm.

Amikor ráadásul váratlanul jön egy ilyen föld körüli utazás, semmi se sikerül zökkenőmentesen. Legutóbb is, a hajnali járaton szorított nekem helyet a Puerto Ricó-i légitársaság – kilenc órát várakoztam New Yorkban a Malévre, és ilyenkor már foglaltak a jobb ülőhelyek, az újabb kilenc órás út alatt még csak aludni sem lehet.

A magyar gépen így is kezdi magát otthon érezni az ember. Kiosztják a pesti napilapokat, megtudja belőlük, hogy a dolgok máshol történnek.

A három per hármasok viselt dolgai lassan lekerülnek a napirendről. Karácsony előtt, amikor utoljára jártam itt, még ezzel voltak tele a lapok.

A megbékélés kényszeréről szólnak az én most készülő klapanciáim is. Kukorelly Endre idestova tíz éve azt írta, hogy aki *kiment*, az – szerencsétlen szerencse! – tiszta maradt. Csak mi vagyunk meg... – dixit – itthoniak. Én most korrigálom őt: mert a rettegést és az acsarkodást a világ végére is vitte magával az ember. Próbálom illusztrálni, hogy nem, feleim, ezt a slamasztikát se kint, se bent nem úszta meg senki sem.

Szóval, ülök a Malév 91-es járatán, és ilyen szakállas igazságokon gondolkodom. Később, vacsora után, befejezem, amit elkezdtem a Kennedyn: Soros György könyvét a globalizáció válságáról, arról, hogy veszélyben az úgynevezett – spanyolból fordítom – nyitott társadalom. Végül is ő, Soros alapította a Krúdy Gyula-díjat, amiért most Pestre utazom. Szeretem tudni, hogyan gondolkodik, aki rám adta a voksát. Nevetségesen komolyan veszem az ilyen dolgokat.

Reggel nyolckor Ferihegyen landolok. Előveszem a magyar útlevelem, elrakom a másikat. Süt a nap a Rózsahegy és a Merzse-mocsár között. Jó, hogy itthon vagyok.

FERDINANDY GYÖRGY

VÁLOGATOTT KÖNYVJEGYZÉK

VÁLOGATOTT KÖNYVJEGYZÉK

Augusztus 20-tól szeptember 25-ig

PÉNZÜGY

Lebor, Adam
Alvó számlák. Hogyan húzott hasznot Svájc a náci népirtásból?
Bastei, 382 oldal, 1295 forint

TANKÖNYVEK

Giczi Márta (szerk.)
Irány a középiskola!
Magyar nyelv és irodalom 2000.
K.u.K., 119 oldal, 598 forint

Junga, Michael
Számolni tanulok 1. Játékos feladatok
Pauz-Westermann, 25 oldal, 420 forint

Kassainé Málnási Ágnes (szerk.)
Irány a középiskola! Matematika 2000.
K.u.K., 119 oldal, 598 forint

Németh Lászlóné; Seregély Istvánné
Olvasom és értem
Szövegértés 7-8 éveseknek 1–2. oldal
Pauz-Westermann, 148 oldal, 598 forint

Székely György
Fizika példatár 2. Ennyit kell(ene) tudnod
Akkord-Panem, 568 oldal, 1590 forint

TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK

Gábor Kálmán
A középosztály szigete
Belvedere, 136+16 oldal, 1400 forint

TERMÉSZETTUDOMÁNY

MATEMATIKA

Vargha András
Matematikai statisztika pszichológiai, nyelvészeti és biológiai alkalmazásokkal
Pólya, 529 oldal, 3150 forint

TERMÉSZETTUDOMÁNYOK, ÁLTALÁBAN

Maddox, John

Petz György (szerk.):
A művészet története.
A reneszánsz elterjedése Európában
Könyvklub, 212 oldal, 3590 forint

Szabó Júlia
A mitikus és történeti táj
Balassi, 352 oldal, 2500 forint

TECHNIKAI SPORTOK

Szászvári József
Rallye-autózás 1980–2000
Kit-Car, 297 oldal, 1998 forint

VADÁSZAT

Lakatos Károly
Természeti és vadászképek
DNM, 179 oldal, 2100 forint

Végh Endre
Tubák, Bátyó és a többiek
DNM, 94 oldal, 1900 forint

FÖLDRAJZ, TÖRTÉNELEM

ÉLETRAJZ, ÖNÉLETRAJZ

Láng György
Terítéken az életem
Vince, 406 oldal, 2495 oldal

Magyar Zoltán
A liliomos herceg
Európa, 169 oldal, 1800 forint

TÖRTÉNELEM

Harsányi László
Gallföldön, rabságban
Mundus, 187 oldal, 1344 forint

Petneházy István
Magyarország 1000 éves ereklyéi
Városkapu, 256 oldal, 2750 forint

Rózsa György
Öt évszázad pápai látképei
JMVK, 95+37 oldal, 1000 forint

Reneszánszok Európában

Petz György (szerk.): Az érett reneszánsz; A reneszánsz elterjedése Európában

„Dürer a maga részéről elégedetten tért volna meg útjáról Nürnbergbe, személyes lelkiállapota azonban nem volt valami rózsás." Hát a recenzens is valahogy így érzi magát, miután elolvassa a spanyol összefogásból született művészettörténeti sorozat legújabb kötetét, ami most a 16. század európai művészetét tárgyalja. Külön kötet szól itt az érett reneszánsz történetéről, amelynek a bölcsője Itália és Spanyolország lenne, és szintén külön kötetben követhetjük nyomon Franciaország, Németország (itt valamiért germán országok), Németalföld, Anglia, Lengyel- és Csehország, valamint Skandinávia művészetét. Időrendben, műfajok szerint csoportosítva, tömör, tényszerű leírásokkal, keretes kiemelésekkel, jó minőségű reprodukciókkal.

Ha már a könyv szerzői európai panorámaképet rajzolnak a reneszánsz okán, s Európa köztudottan nem Spanyolországban vagy Lengyelországban végződik, az olvasót jogos kíváncsiság fűti, vajon mi az, ami megtudható a peremterületek, mondjuk Magyarország vagy Portugália reneszánszáról. Hát jószerével semmi.

A kötet szövege különben tömör és feszes, nincs idő megtudni, hogy a velencei értelmiségi körök hogyan igazolták Dürer tehetségét az elméletíráshoz, és a „roppant gazdag" ikonográfia is éppen csak felsejlik a sietős szöveg mögül. A francia reneszánsz és általában az építészeti részek tárgyalásánál a dátumok, nevek, adatok olyan töménységben záporoznak az olvasóra, hogy az nem bánná, ha olykor lenge kultúrhistória színezné át a képet. Amikor viszont a szerzők a festészetről beszélnek, különösen a képek melletti szövegekben, ezt olyan elfogódott hangon teszik, mintha azt sugallnák: illetlenség volna szövevényes ikonográfiai kérdésekre választ keresni, értő és érdekes képelemzésekkel megterhelni az olvasót. Így uralkodnak el általánosan a mellléknévi szuperlatívuszok, valamint az olyan szükségtelen mondatok, hogy Dürer számos zseniális művet hagyott hátra, Michelangelo minden idők legnagyobb művésze volt, és Raffaello volna a tökéletes szintézis – kétségtelen. De nem ez az, amit nem tudunk. Miközben a „kisművészeket" kísérő figyelem felszabadítóan feszes és méltányos.

A bibliográfiát ezúttal nem fordították le magyarra, ellenben az idegen nyelvű kurrens irodalmat is spanyol címmel és megjelenéssel adták meg. Továbbá a következő kötet talán feloldja a „különböző szerzők" titokzatos kategóriáját is, ahogyan kell: szerk., vagy kat., bev. tan. stb. *(Könyvklub, mindkettő 212 oldal, 3590 forint)*

AKNAI KATALIN

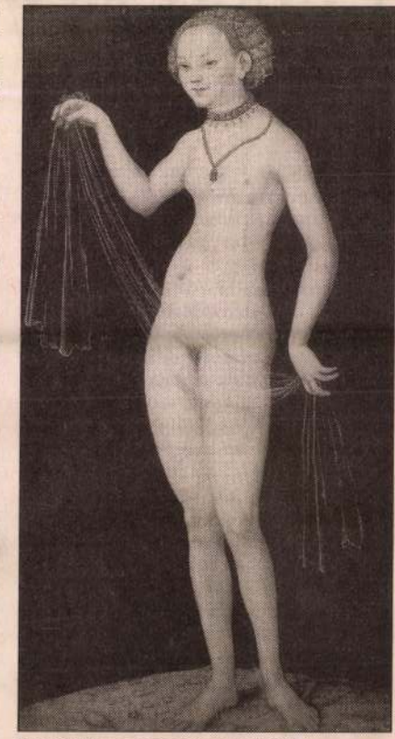

Lucas Kranach: Venus (1532)

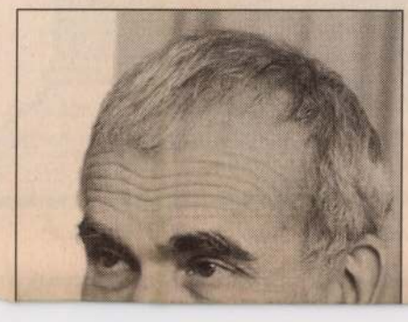

GÖMÖRI GYÖRGY

A mulandóság szonettje

a szép s a friss idővel egyre rútul
vagyis egyénibb lesz és egyre másabb
szikárabb élesebb elomlóbb és tokásabb
és nincs mód hogy lemaradjunk az útról

– a testi romlásért tán lenne még mi pótol?
az aki bölcseségét tulajdonít a kornak

KÉPRÁMOLÁS <räumen>

Alexander Schikowski Archívumában

Kurátor <carte blanche>
Lakner Antal

Bevezeti 2008. március 19.-én 19 órakor
Aknai Katalin

Óbudai Társaskör Galéria
Budapest, III., Kiskorona utca 7.

Áttekintés - képrámolás:
március 20-tól április 13-ig,
hétfő kivételével naponta 14 és 18 óra között.

nka
Nemzeti Kulturális Alap

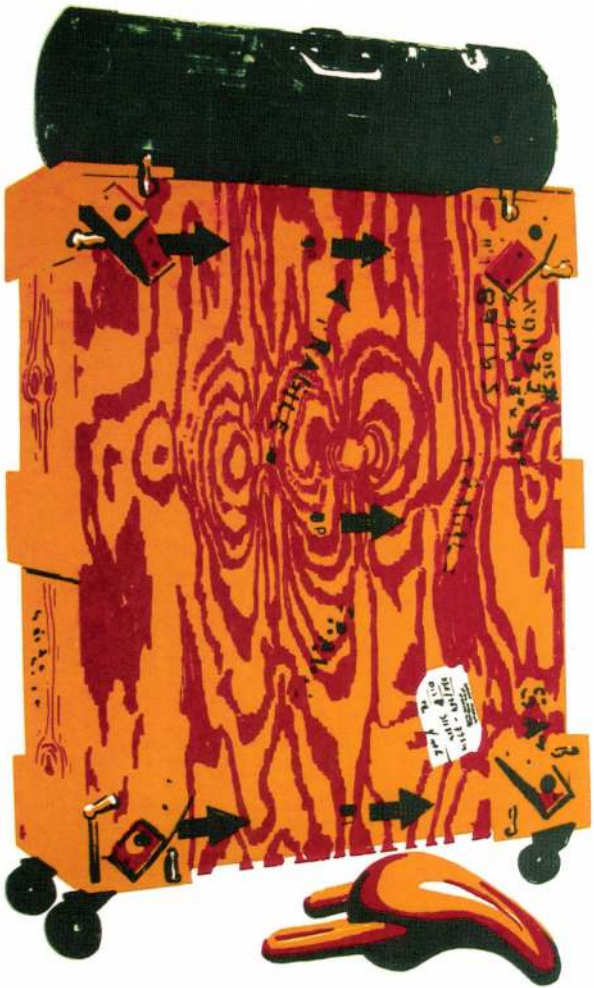

Etnográfiai Terepgyakorlatok Archívuma

redstargate.net

KÉPRÁMOLÁS <räumen>

Alexander Schikowski Archívumában

„Jobb műalkotásnak lenni, mint művésznek, mert a műalkotásnak mindig van bizonyos szilárd és tartós identitása." Nietzsche

Alexander Schikowski fényképgyűjteményét is egyfajta szubjektív, időbeli múzeumként kell felfognunk. Már maga a gyűjtemény hordozója is ezt az önreflexiót hordozza magán: a kerekekre szerelt faláda, melynek fiókjai a művész több mint tízezer fényképét és videofelvételét őrzik. A művész 1995 óta folyamatosan bővülő Archívuma ily módon az institucionális kontextus kritikai expanzióját valósítja meg egy általa megalkotott miniatűrizált múzeum formájában, ráadásul úgy, hogy benne a gyűjtés és a gyűjtés közötti oppozíció maradéktalanul érvényre juthasson: ládáiban nem mások, hanem saját maga műveit akkumulálja. A közszemlére tétel ugyanakkor demokratikusabb módon valósul meg, mint egy hagyományos gyűjtemény esetében. A művész szinte az egész földet behálózó utazásainak dokumentációi ugyanis univerzális múzeális tekintetet kölcsönöznek a befogadónak.

A befogadó – a potenciális képrámoló – szabadon válogathat és rámolhat a láda fiókjait megtöltő fényképek között és a felvetett imaginárius összefüggések mentén haladva rendezheti őket újra el a szemközti falon.

A galéria ily módon egy olyan élettérré alakul át, melynek belső koherenciáját az autokreatív módon összeálló, minden tematikus összeköttetést mellőző, különböző formájú és minőségű matéria hordozza. Alexander Schikowski Archívuma tehát a kombinációk, a folyamatosan változó és bővülő új konstellációk és összefüggések tárházaként működik, akárcsak André Malraux „musée imaginaire"-je vagy Aby Warburg híres hamburgi Mnemosyne atlasza. A hordozható Archívum gondolata mindezeken túl feltételezi a topografikus memória létezését is, miszerint a tapasztalatok megőrzésének képessége a helyszínek és dolgok felidéző erejétől függ.

A kiválasztás gesztusa azonban azt is jelenti – és ez a szituacionistáknál is így van –, hogy a valóság nagyobbik hányadáról le kell mondanunk. Ez a fajta magatartás a hétköznapi életben állandó figyelmet és folyamatos éberséget igényel, amely egy mindenre és mindenkire kiterjedő szerénységgel és érzékenységgel párosulva egyúttal a művész etikai pozícióját is megteremti. Az alkotónak nem áll szándékában, hogy fényképei valamilyen princípiumot igazoljanak vagy valamilyen igazság kinyilvánítói legyenek. Pusztán az inventárium (képkorpusz) kiterjesztése az érdekes, amelyet maga a gyűjtés szentesít, s amely a kiállítótér falain – illetve a művész *Blikkfangos* című albumában az utolsó oldalra helyezett borotvapenge révén – mindenfajta összefüggésrendszerből kiszakítva, az alkotó szubjektumát is kiküszöbölve, várják további sorsukat.

Meglepő, a blikkfangra emlékeztető játékos képzettársításoknak lehetünk tanúi a véletlenszerűen egymás mellé kerülő képek jelentés feltárásakor: a humor, a véletlen, a felfokozott imagináció és a rácsodálkozás egymásra ható és egymással helyettesíthető energiái szabadulnak fel bennük.
Jól látható, hogy a művész valójában csak egy közvetítő funkciót tölt be mű és a befogadó (felhasználó) között, s ez minden esetben egyfajta szociális elkötelezettséggel párosul. Schikowski gépének keresőjében tükröződő, lencséje fókusza által kijelölt valóság köré soha nem húz falat, nem zárul be körülötte a látószögön kívül rekedt világ.

Orosz Márton

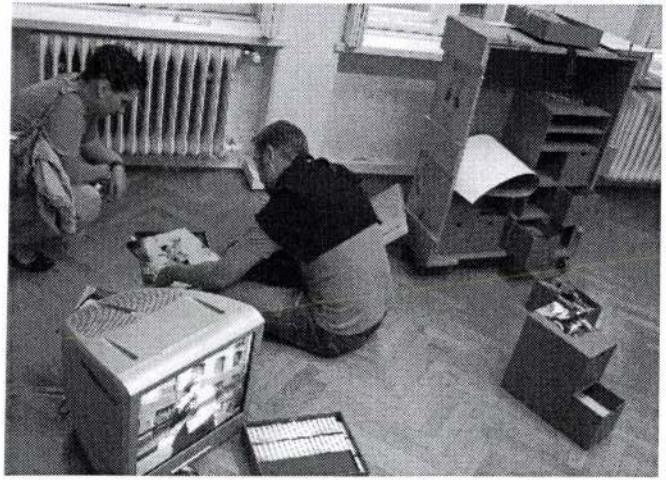

Argus, 1991. II. évf. 4. sz. jún-aug.

Metszésben, vibrálásban

Aknay János művészetéről

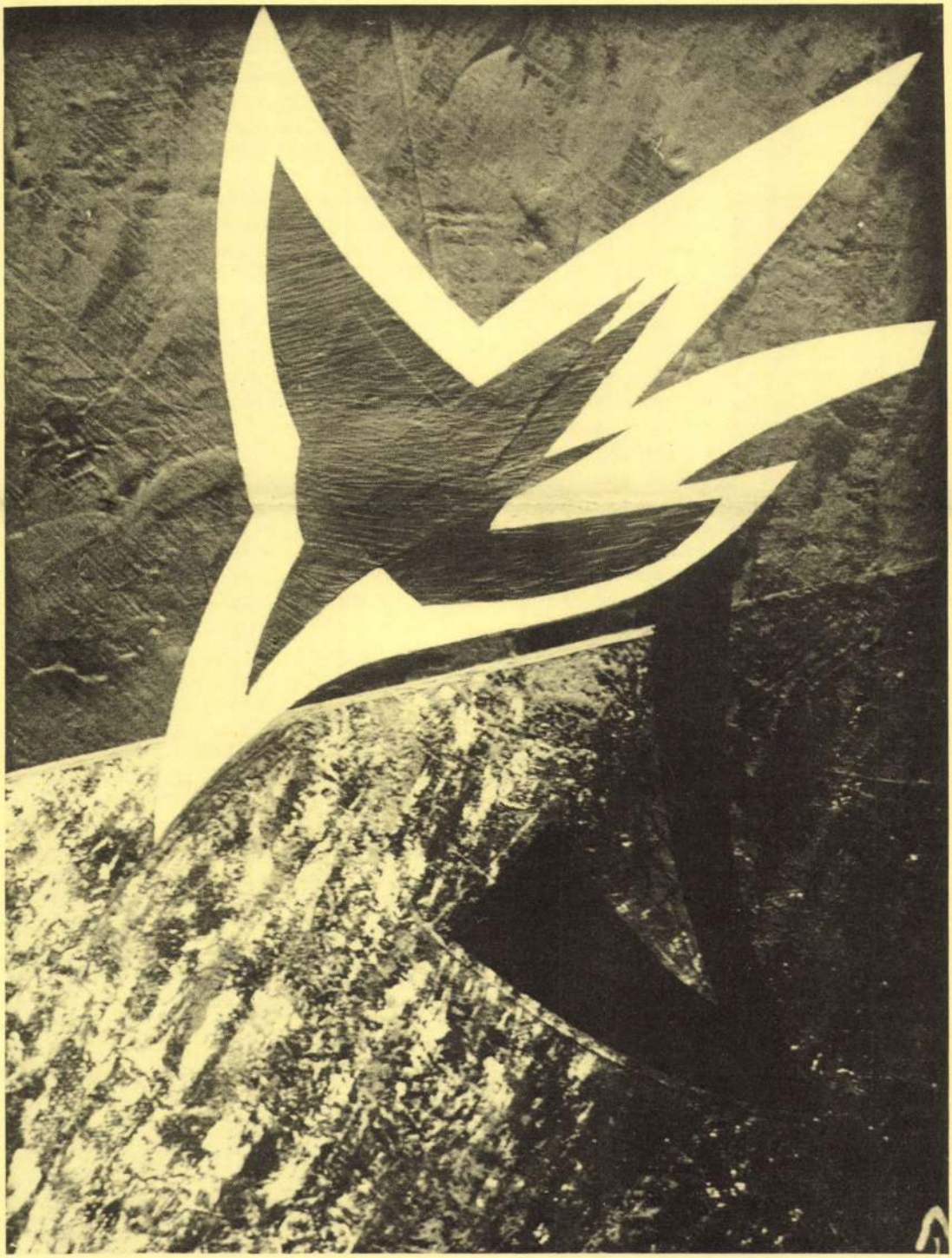

Aknay János: Nagy utazás (akril, vászon)

Az e század utolsó harmadának szentendrei művészetét rendszerezni, feldolgozni szándékozó művészettörténeti összefoglalások, kritikai elemzések a városhoz erős szálakkal kötődő művészegyéniségek (Korniss Dezső, Bálint Endre, Barcsay Jenő, stb.) tevékenysége mellett hangsúlyos, megkerülhetetlen tényezőként a Vajda Lajos Stúdió működését jelölhetik meg: az új, progresszív szellemiségű fiatal nemzedék színre lépése a közelmúlt művészeti krónikájának egyik legfontosabb eseménye. A szentendrei – és az életterükül Szentendrét választó – fiatalok hatvanas-hetvenes évtizedfordulón szerveződő, s az adminisztratív akadékoskodásokat és esetenként a brutalitásba hajló gáncsoskodásokat legyőző művészközösségének – máig tisztázatlan összetételű – alapító tagjainak sorában biztos pont Aknay János személye: az első templomtéri, templomdombi szabadtéri tárlatok megrendezése óta állandó, aktív résztvevője a stúdió által szervezett akcióknak, művészeti megmozdulásoknak, történéseknek. A laza szerveződésű, sokirányú indíttatású csoport domináns szürrealista-neodadaista szemléletű, az akcióművészetet, a performance-ot, a más művészeti ágazatokat – zene, film, video, színház – is kultiváló tevékenysége, áramlata mellett Aknay János működése a hagyományos művészeti eszmények továbbélését, továbbéltetését példázza. A napjainkban már a kortárs magyar művészet középgenerációjához felnőtt alkotó konvencionális festészeti és grafikai műformákat hozott és hoz létre – táblaképei, rajzai, szitanyomatai klasszikus anyaghasználattal, precíz műgonddal kivitelezett művek –, s oly sok kortársához hasonló alkotói útja a valóságelemek megidézésétől indult, s a tárgyias világ rekvizítumainak geometrikussá absztrahált, konstruktív szemléletű megjelenítéséig, majd a teljes festői elvonatkoztatás szabad tartományának birtokbavételéig ívelt.

A tradicionális festészeti és grafikai műformák, alkotások számbavétele révén térképezhető fel az is, hogy nemzedéktársai, a Vajda Lajos Stúdióhoz kötődő művészek közül Aknay János művészete kapcsolódik legerősebben a szentendrei hagyományokhoz. Aknay munkásságának elemzői – Hann Ferenc, Novotny Tihamér és Johan van Dam – mutattak rá arra, hogy a művész tevékenységének kezdeti periódusát áthatja Vajda Lajos, Bálint Endre, Barcsay Jenő művészetének szellemisége – a rokonság nemegyszer kimutatható a témaválasztás azonosságában is –, és erőteljesen megérintette Deim Pál műveinek szuggesztív atmoszférája. A legerősebb hatás minden bizonnyal Vajda Lajosné, akinek művészetét Szentendre közege domináns módon termékenyítette meg: a város varázslatos architektonikus együttesének, megkapó részleteinek impulzusai alól Aknay János sem vonhatta ki magát.

A kezdeti Aknay-képeken megörökített emberalakok (*Álom*, 1973) gyorsan átadták helyüket a geometrikus alakítású-hangsúlyozású, architektonikus jellegű motívumoknak, amelyek aztán tágas képmezőkbe rendezetten, meglepő perspektívából szemlélt, redukált festői-grafikai közlésekként jelennek meg. Kitüntetett szerepet kap a hetvenes évek második felében Aknay János kompozícióiban az ablak. Mint Hann Ferenc oly találóan világít rá: „az 1978 körüli művek ablakai ugyanis majdnem mérnökirajzszerűen szerkesztettek, esztétikumuk egy matematikai képlet egzakt szépségével rokonítható." A nyolcvanas években a beazonosítható motívumok számúzetnek a szentendrei festőművész vásznairól, illetve különös metamorfózis eredményeként (*Viszony*, 1984) átlényegülnek: a valóságtól már teljesen elszakadva, az általánosságok szférájában kutatva, egy még tágabb szimbolika jeleiként rögzülnek az egymás fölé csúsztatott négyzetek, az egymást metsző téglalapmezők, az izgalmas kapcsolatokkal kompozícióba szervülő trapézformák és háromszögek. Sík és tér egymásbanyílásának, küzdelmének, viszonyának terepe lesz a vászon: mélyvörös, barna és sárga foltok, elmetszések, takarások válaszolgatnak egymásnak a biztos és a bizonytalan állapotát, az egyensúly és az egyensúlytalanság helyzetét egyszerre villantva fel.

A következő alkotói szakasz leglényegesebb festői története a homogén színmezők megmozdulásával, felbomlásával jellemezhető: a síkok vibráló, pontozott-pötyözött, sok-sok apró ecsetnyommal borított felületekké – illetve e felületekkel jelzett terekké – válnak, amelyek metszéspontjaiban különös, geometrikus jelek, jelzések tűnnek fel: az egyenesekből szerkesztett, merev vonalakból épített szögletes formák a székely rovásírás betűképeiként jelennek meg, tulajdonképpen jelentéssel felruházottan, de a tartalmi vonatkozások felfejtése nélkül, önmagukban is megálló, elvont, dekoratív formarendbe illeszkedő kifejezésekként (*Ballada*, 1986).

A nyolcvanas évek vége felé közeledve – és napjainkban visszapillantva – megállapítható, hogy Aknay János törekvéseit fokozatos oldódás jellemzi: ahogy a fegyelmezettséget, szigort, a vizuális konvenciók tiszteletét megkövetelő valóságábrázolástól elszakadt, úgy fokozatosan távolodott el a szerkesztettségtől, a konstruktivitástól is, hogy aztán egy teljesen szabad világ határai között mozoghasson, ahol a józan mérlegelést, a tudatos komponálást valamiképpen megzavarják, befolyásolják a festői gesztusok, az indulati, érzelmi tényezők. Ebbe a folyamatba illeszthető az utolsó alkotóperiódus jelensége is: a szögletes formák helyén most már ívekkel körülvettek szerepelnek, megjelennek a kerekded, hurkaszerű képződmények is, s a táblaképek és a szitanyomatok központi elemeként szerepeltetett merev ékforma, fecskefarok-alakzat is lágyabbá, dinamikusabbá alakul (*Gravitáció*, 1988). Az addig kiemelt szerepű barnák, vörösök helyét a mélykék és a sötétzöld sugárzás veszi át, minden illuzionisztikus mozgásba lendül, szándékok manifesztálódnak, akciók indulnak, történések zajlanak, tendenciák kristályosulnak; konfliktusok, kitörések, visszahúzódások, szárnyalások, suhanások tanúi, részesei lehetünk.

Aknay János legújabb, 1991-es keltezésű alkotásain, szitanyomatain új képépítő elemként jelent meg a sejtelmes ragyogású arany szín. Elhamarkodott következtetések megvonása helyett csupán annyit rögzítsünk: festőnk munkásságában újabb fordulat, újabb továbblépés lehetősége érlelődik.

WEHNER TIBOR

WEHNER TIBOR: METSZÉSBEN, VIBRÁLÁSBAN

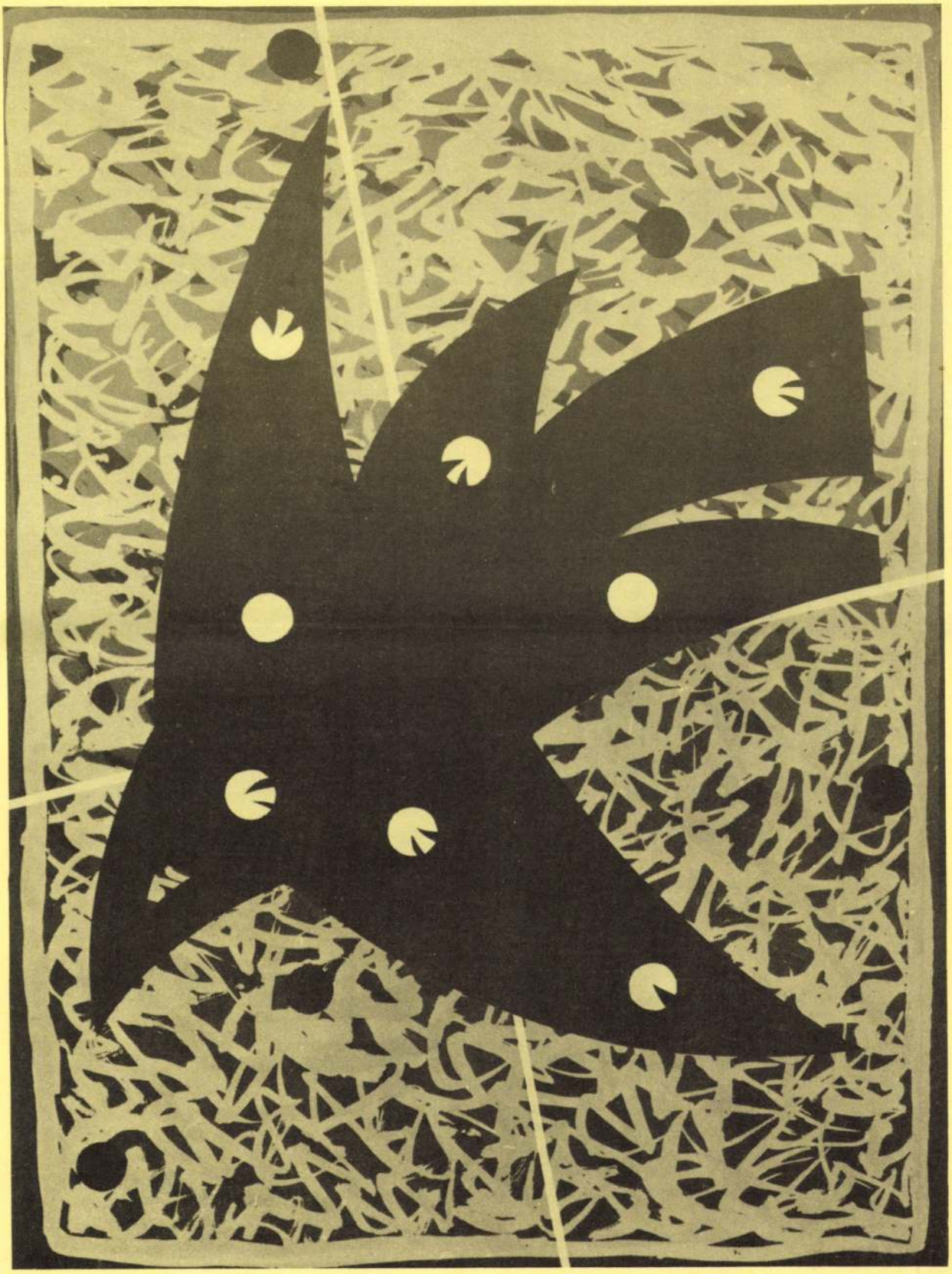

Aknay János: Csillagok között (szitanyomat).

Schwalm László

avagy egy külhoni festőnk pályafutásának megkésett bemutatása

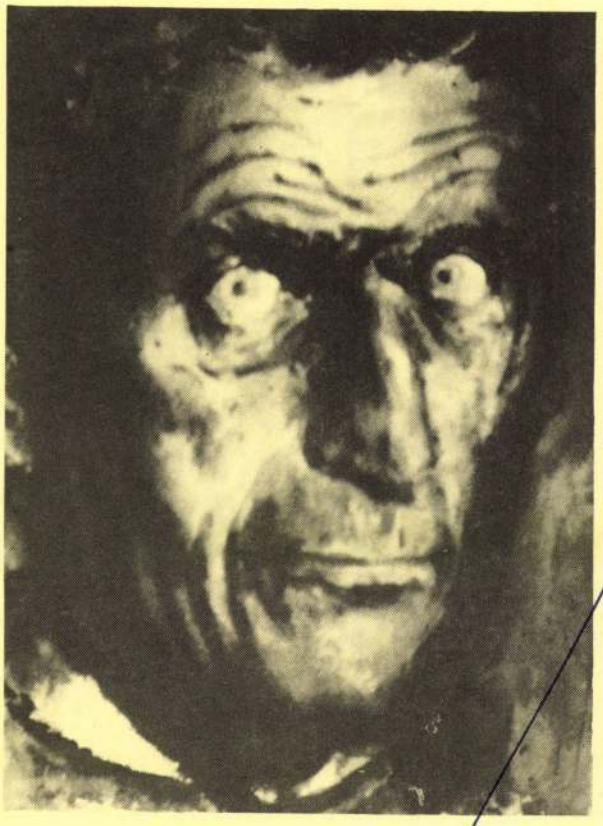

Schwalm László: Samuel Beckett

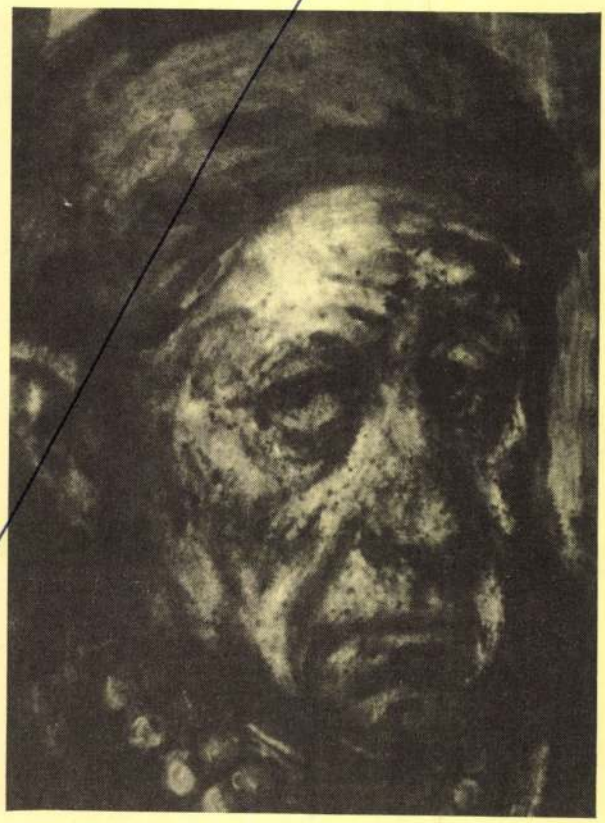

Schwalm László: Idős hölgy kék gyönggyel

Eredetileg szobrásznak készült, de ugyanakkor a festőszakot is látogatta már a budapesti Képzőművészeti Főiskolán. 1956-ban Ausztriába távozott. Tanulmányait a bécsi Képzőművészeti Akadémián fejezte be Josef Dobrowsky növendékeként. Túl van a hatvanadik évén (1927-ben született Székesfehérváron), de egyre büszkébb magyar mivoltára. 1969-ben telepedett le Zürichben, de kitartóan megmarad a „magyar stílus" külhoni követének. Ez az általánosító jelző érvényes még akkor is, ha imitt-amott a hazai, vagy az egyetemes művészettörténet nagy alkotóira való rácsodálkozás közepette egy-egy műve lelki rokonságba kerül kedvelt mesterei, példaképei valamelyikével. Azonban még a tudat alatti reminiszcenciák se zavarják meg régóta kimúvelt kézjegyének szigorúan egyéni karakterét.

Személyes élményeim hatására értettem meg igazán művészi világképét, téziseit – és zsörtölődését, sőt elítélő nyilatkozatait külföldi és magyar kollégáiról. Őszinte, szókimondó megnyilatkozásain, talán még a kívülálló is megbotránkozna. Pedig neki joga van hozzá! Szakmai, s erkölcsi joga. Mert hű maradt a gyökerekhez, s festői önmagához. Egy helyütt írta: „ÉN MAGYAR festő maradtam 33 év után is, s ne szégyelljük Thormát és Tornyait, kár lenne ezek képeit leakasztani a múzeumokban, s csak Vásárhelyit mutatni..." Könnyű neki nyugati jóléthez, s abszolút művészi szabadsághoz szokva okoskodni – mondhatná bárki, s nem is alaptalanul. Azt azonban csak igen kevesen tudják, hogy ő idehaza is mert fenegyerek lenni, méghozzá a legveszélyeseb időkben. Például 1954-ben nyilvánosan protestált a szovjet képzőművészettől átvett dogmatizmus és sematikus naturalizmus ellen, s a szolgai másolás ellenében kiállt a magyar nemzeti hagyományok forrásértékű továbbfejlesztése mellett. Isteni csoda, hogy valamennyi kiállítását megúszta letartóztatás vagy politikai zaklatás nélkül. Megalkuvást nem ismerő jellemét egy sorkatonasági epizód is igazolja. Mint mindig, a seregben is viselte a nyakláncán függő kereszt-

ECSERY ELEMÉR: SCHWALM LÁSZLÓ

a darab. Nem tudom. Az átirat színpadra állítása így is nehéz feladatot jelent, mert a commedia dell'artét idéző vaskos poénok éppúgy fellelhetők a szövegben, mint az intellektuális humor leheletfinom megnyilatkozásai.

(1989. dec.)

Aknay János: Szentendrei angyalok (olaj, pasztell, farost)

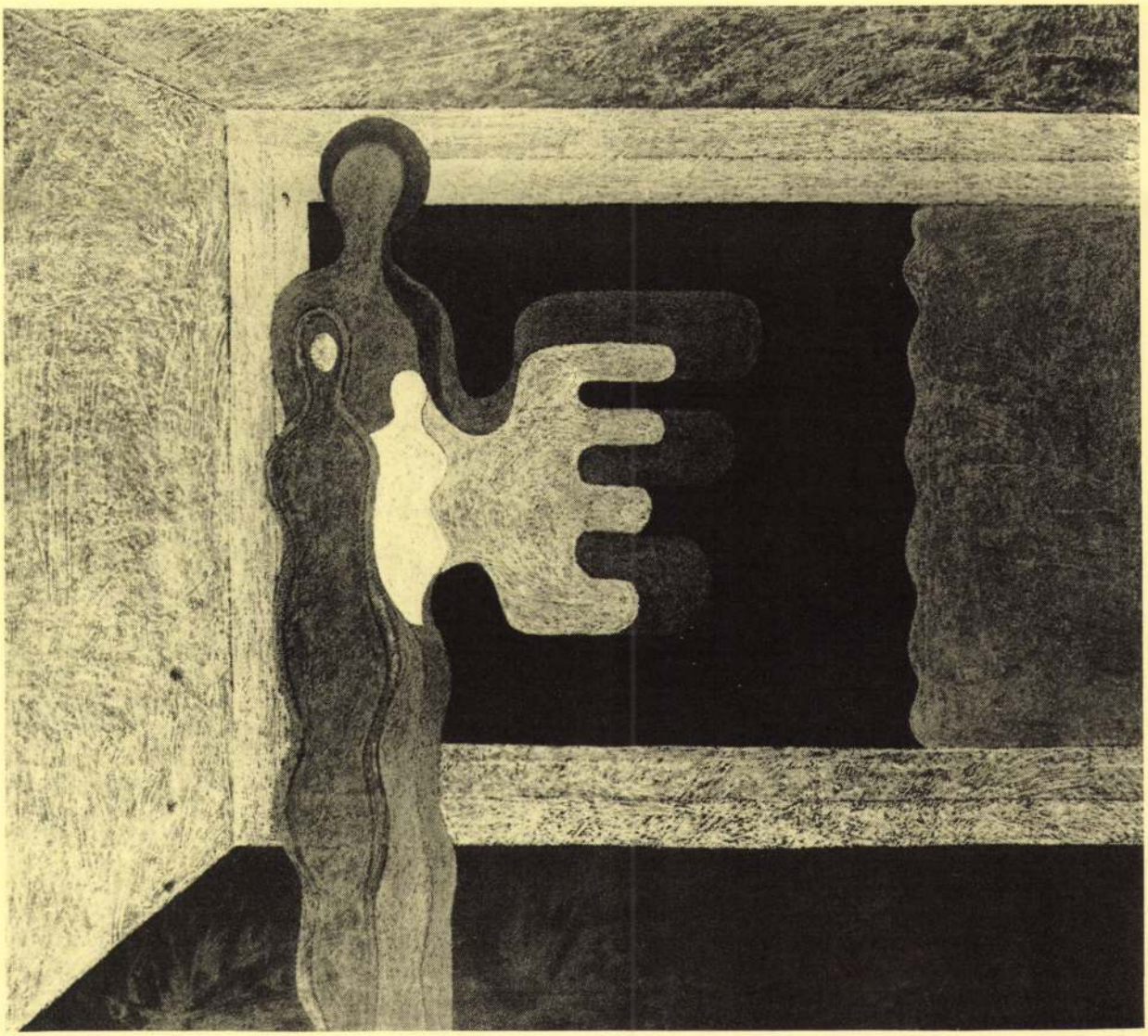

Az áramló időben

Kálnoky László válogatott versei

Az *Orpheus könyvek* sorozatban jelent meg – az Agria Kiadó Kft. jóvoltából – *Kálnoky László* válogatott verseinek kötete. *Parancs János* válogatta és szerkesztette, recensence pedig *Alföldy Jenő*. (A kötet borítója tarka, szemkápráztatóan színes, Kálnokyhoz nem illő, a versválogatáshoz sem méltó.)

Kálnoky László 1912-ben született Egerben, 1939-ig életének minden fontos eseménye ide kötődik. Itt végezte iskoláit – az elemitől a jogi akadémiáig. Apja, *dr. Kálnoky István* Eger tanácsnoka, majd polgármestere volt. Fia is a közigazgatási pályán indult. Tehetsége, felkészültsége vitte előre az egri városházán a hivatali ranglétrán...

Kálnoky felfedezője és egri mentora: *Apor Elemér* költő, szerkesztő. (1945 után kényszerpályára került és csak 80 évesen térhetett vissza, pár évvel ezelőtt az irodalmi életbe.) *Adósság* című versében neki írja Kálnoky szinte bűnbánó hálaérzettel: „Mintha olyasvalami volna birtokomban, aminek a fele vagy harmada igazság szerint téged illetett volna meg, nem engem." A kisvárosi élet tematizálásán túl – állapítja meg Csúrös Miklós – mélyebb rokonság is van versvilágukban: „elegancia és irónia egyesül már Apornál is közvetlen környezete megítélésében, ebből a vegyületből lesz később nagyköltészet Kálnokynál."

1939-ben jelent meg első verseskötete, *Az árnyak kertje*. Élményvilágát tekintve mélységesen „egri" kötet. Lírai hőse az egész világmindenséget fülledt kisvárosnak tartja, a baudelaire-i spleen, a Flaubert-i szkepszis táplálja meggyőződését, hogy a két háború közt – méltó feladatok híján – az élet unalom és ásítozás ebben a kedves, rokonszenves, osztráksárga kisvárosban.

Ezt a közeget meg lehet vetni, de önmagát a tehetség itt nem tudja megváltani, mert zátonyra fut minden kitörési kísérlet, a tudatosított kilátástalanság pedig maga a pokol. Az *Őszi képek kisvárosból* részletei közül az *Érsekkert* címűben írja: „Tengés-lengés csupán az életem. / Asztalomról száz akta rám röhög / holnap, bélyegzőktől szennyesen".

Kálnoky alkata, a kamaszkor jegyeit élete végéig megőrző tisztaságvágy, igazságérzet, méltóságtudat rejlik lázadásaiban, éles ítéleteiben.

Leleplezik című versében szarkazmussal szól az egri kisvárosi közegről, ahol a lélek hiába menekül, megmérgezik, mert mindenkiről mindent tudnak: „Itt talpat nyalnak, s még egyebet is; /.../ Szomorú, hogy maga a mardosó is martalék". A teljes élet lehetőségét is megfojtja a kispolgári álszemérem, az ártatlanságot mímelő raffinéria. A művészet, az írás kínálkozik menedéknek, a szellemi önkifejezés lehetőségének. A nyárspolgára iránti megvetése, művészi attitűdje a körülmények miatt válik arisztokratikussá, fölényes és dekadens félrehúzódássá. Később visszatekintve így értékeli kötődését az *Egy városhoz* című versben:

Nem maradhattam ott örök rabodnak,
de eszembe sem jutsz, mégse hidd
Kockaköveid bennem súlyosodnak,
bennem görbülnek nagy boltíveid.

1939-ben kerül Kálnoky László a Belügyminisztériumba és költözik a fővárosba. Tisztségviselőként védi és menti a hozzáfordulókat, az üldözötteket a zoológiai őrület, a faji diszkrimináció idején. A költő elvont humanizmusa ekkor telítődik konkrét tartalommal, fasizmus elleni gyűlölettel, például az *Egy modern zsarnokhoz*, amelyet hiányolunk a válogatásból, amelyet különösen a korai versek vonatkozásában tartunk kitűnőnek.

Életének sorsfordító pillanata, amikor Sebestyén professzor, a magyar tüdősebészet úttörője a gyógyítás egyetlen esélyét választva, a költő beteg tüdejét megoperálja, hogy visszaadhassa őt az életnek. Az egyéni sors, a rémisztő betegség és a korból eredő kilátástalanság, kiszolgáltatottság apokaliptikus vízióba árad a *Szanatóriumi elégiá*ban. (Sajnálatos, hogy kimaradt ebből a válogatásból. Hiányát nem pótolja a fülszöveg utalása, hogy megtalálható a Hét évszázad magyar verseiben és másutt is.)

Kálnoky otthagyja a minisztériumot, egy ideig lektorként dolgozik, majd függetleníti magát, hogy egészen az irodalomnak élhessen, versírással, műfordítással foglalkozhasson.

1945 után patrióta költői hagyományokat, humanista eszményeket szólaltat meg, de a súlyos családások letörik szándékait. Csaknem az ötvenes évek közepéig tart kényszerű hallgatása. Az élve eltemetés, a „beteg test és lélek", a „reménytelen emberi jövő" látomása gyötri: „Undok mocsár a lét! Szennylé a gondolat". A mű, az alkotás harmóniáját kiküzdő fegyelem lesz lírájának távlatos ismérve, amint ezt *Ars poeticája* bizonyítja: „Költő vagy, hát ne féltsd magad / pokoltüzétől a jelennek." Második verskötete csak 1957-ben láthatott napvilágot. Címe: *Lázas csillagon*, 1939 és 1956 között keletkezett verseit tartalmazza.

Életének két utolsó évtizede mennyiségi és minőségi újulást hozott. A minőségi ugrást jelző, sűrűn sorjázó műfordításkötetek mellett szaporodtak az önálló – a válogatás ezeket követi – verseskötetek: *Lángok árnyékában* (1957–1969), benne a méltán híres *De profundis*, *Hérosztratosz*, *Hamlet elkallódott*

monológja; Farsang utóján (1970–75), *Egy magánzó emlékirataiból* (1976–78), *Egy hiéna utóélete* (1979–81), *Az üvegkalap* (1980–81), *Bálnák a parton* (1982), *Egy mítosz születése. Téli napló 1982–1983* (1985), *Hóstettek az ülőkádban* (1984–85). A válogatást és szerkesztést a versek illő elhelyezésével is tudatosítani kellett volna, *Az áramló időben* versei egymás sarkát taposták összezsúfolva.

1947-ben Baumgarten-díjban részesült, 1963-ban először, majd 1972-ben másodszor ismerték el irodalmi munkásságát József Attila-díjjal. 1970-ben Graves-díjjal tüntették ki. 1985. július 31-én, a Kossuth-díj legesélyesebb várományosaként távozott az élők sorából.

Eger sok szempontból adósa Kálnoky Lászlónak. Itt az ideje, hogy hozzáfogjunk az adósságtörlesztéshez. Az erkölcsi rehabilitációnak lelkiismerettisztító szerepe van. Nem titok, hogy a költő édesapját, Eger polgármesterét, a háború után meghurcolták, internálótáborba, majd pedig börtönbe zárták. Összetört, súlyosan beteg emberként szabadult, már csak rövid ideig élt. Mindezt nem törölhette ki emlékezetéből a költő.

Amikor pedig az egri Gárdonyi Géza Társaság meghívta a díszelnökévé választott Kálnoky Lászlót, a költői est után az ígért vacsora elmaradt. A családás különös élményéből szellemes vers született, amely humorba fojtotta a keserű tapasztalatot. Nem a vacsorát sajnálta, hanem azt, hogy szülővárosa még ekkor sem ismerte el, hogy ő költő, mégpedig jó költő, aki nemcsak az 1945 előtti, hanem a későbbi Eger szellemi életének karakterisztikus vonásait is művekbe örökítette.

Az egri Kálnoky-kultusz ápolására 1990-ben országos versmondó pályázatot hirdettek. Ennek célkitűzéseit jól szolgálja *Az áramló időben* versválogatás. Kálnoky Lászlóné pedig arra a kérdésre, hogy milyen lehetőséget lát a költő szellemi örökségének egri ápolására, ezt válaszolta: „Örülnék, ha szülőházában, vagy ha ez nem valósítható meg, akkor más méltó helyet, egy állandó emlékszobában helyezhetném el a Kálnoky-hagyatékot." Biztató jelek vannak arra, hogy Egerben megvan a készség Kálnoky László költői örökségének ápolására.

CS. VARGA ISTVÁN

Aknay János: Jelenés (akril, vászon)

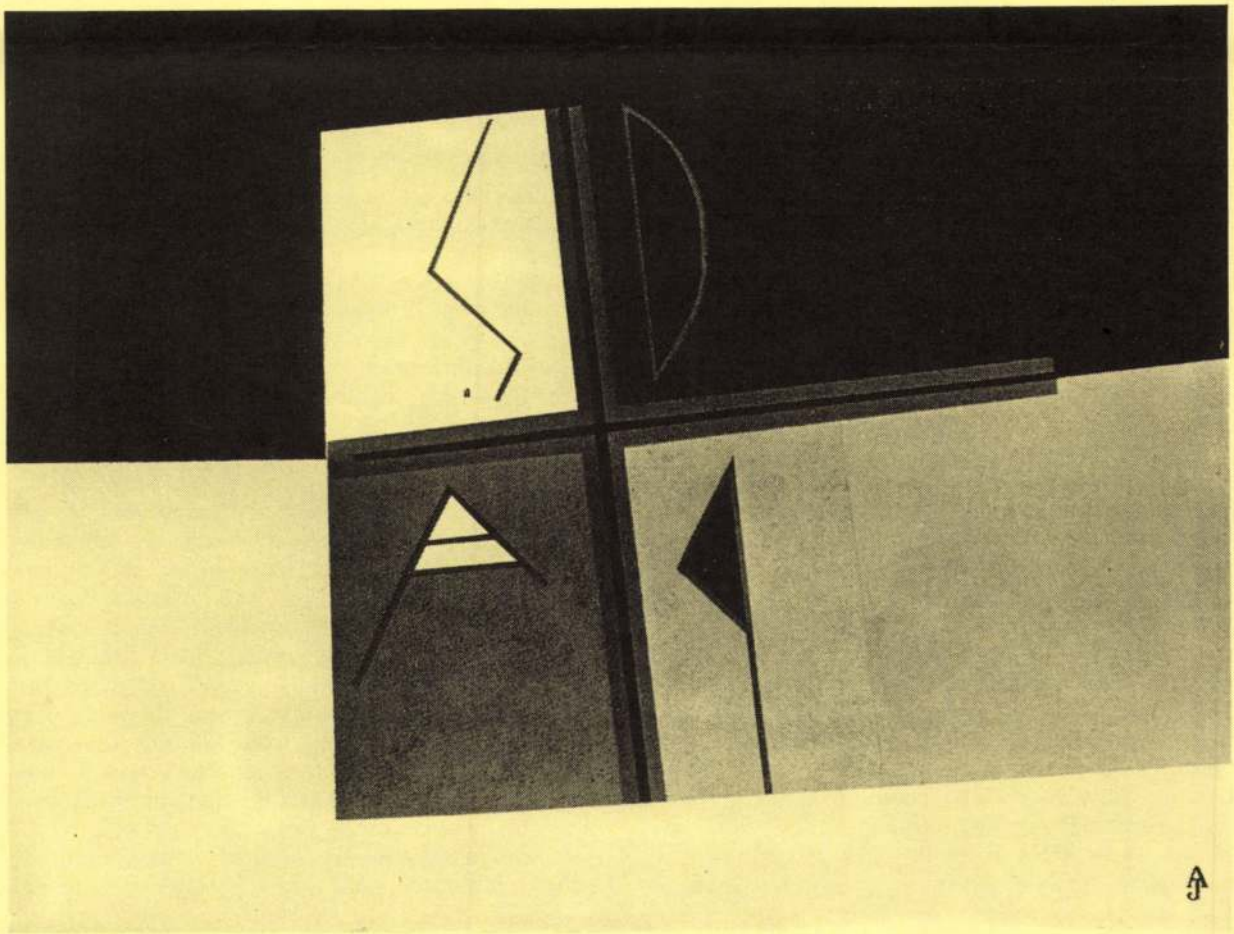

Cseres Tibor: Őseink kertje, Erdély

A kiűzetés mítosza

Erdélyről, sőt Romániáról könyvet írni Magyarországon a XX. század végén már önmagában tettnek minősíthető. Természetesen nem cselekvés, alkotás értelemében, hanem az erkölcsi, politikai felelősségvállalást jelentő üzenet megfogalmazásaként. Ha pedig a szerző a könnyebbik utat választva, a konfliktust sem kerüli meg, az már eleve erkölcsi siker, értékítélettől függetlenül. Hogy a mű irodalmi-esztétikai megítélése, befogadása milyen eredményeket mutat ilyen előzmények után, már másodlagos kérdés. Íme, a fejlődés sajátos vonalvezetése az Erdély trilógiától Cseres könyvéig, melynek már maga a címe is Őseink kertje, Erdély egy önmaga szimbólumává lényegülő múlt jelen törvényű metafóra. Maga az írás pedig – tudatosan használom az általános érvényű írás megjelölést e műre, hiszen műfaji besorolása számomra megoldhatatlan feladatnak tűnik, tehát az írás nem más, mint lebontása e metafórának, a kagylóhéj felfeszítése annak reményében, hogy a sötétség e mikrovilága az igazgyöngyöt rejti a kapzsik, a szélhámosok, a felbujtók és bérgyilkosok, a talpat verők és békét megrontók, a tudatosan rosszat akarók, a hamis próféták és kufárok, a lelki szegények és az ösztöneiknek engedelmeskedők, a szolgalelkűek és megalkuvók, a gonosz szolgái és a bűn mesterei, az akarnokok és dölyfösek, a hamisítók és rágalmazók ádáz pillantása, Lucrézia Borgiát idéző tekintete elől.

Cseres Tibor feltörte a titkok titkát. Megtalálta az igazgyöngyöt és bátran felmutatta. Úgy tárta a világ elé az igazságot, a mélyben pislákoló lehetőségét a békének, a keresztényi szeretetnek, a tiszteletben tartott identitásvállalásnak, hogy minden józanul és elfogulatlanul gondolkodó elmében felcsillantotta a reményt.

Erdély! A deklináció és konjugáció egyetemes ősisége. Őseink földje, őseik földje. Őseink földjének mámorító igézete, őseik földjének mámorító igézete, ahol voltunk és voltak, vagyunk és vannak. Szétrombolhatatlan egymásrautaltságban, megsemmisíthetetlen egymásmellettiségben. Gyűlölködve és szitkozódva, néha egymás vérét is ontva, de mindig egyazon bitófa árnyékában. Vagyunk. Mert szemfényvesztés, álnok illúzióromlás az egy ember – egy élet tana. Hiszen más életet él az én és a mi, sőt más az önmagába forduló egyén és a hatalom szeszélyének kiszolgáltatott lemeztelenített emberi valóság is. Egy, az egyén, a tömeg és hatalom párhuzamos létének csapdájában fuldokló, az igazság elől elzárt nagybetűs Én-re lebontott világ vajúdását érzékeli a felismerésre hajlandó Cseres könyvét olvasva.

A vajúdás azonban mindig végtelen esélyes talány. A megmaradás, a túlélés és pusztulás dichotómiája csak az alapképlet. Egy régiónyi évezredes Bábel-torony komisz törvénye, amely visszafordíthatatlanul irányítja a kiszemelt áldozat lépéseit az ördögi „egyesélyes" alternatíva végzete felé. A kiszemelt áldozat viszont mindig az egyén, mert a közösség törvénye más irányba hat: a megmaradás felé.

Cseres könyvének olvasása közben fura érzés kerített hatalmába. Kezdetben az érzelmek ellenőrizhetetlen tombolásának véltem, azonban mire a végére értem, megvilágosodtam. Az idő örökkévalósága, Gabriel Garcia Marquez Száz év magánya elevenedett meg a Kárpátok és a Duna között, csak tömörebben, énhez szólóbban, hozzánk közelebb állóan. Mert az idő, mint közösségszervező elv mindig konkrét, mindig az én időm, mi időnk. Mint ahogy megosztottsága ellenére az én is én marad, és a közösség is önmagából újjászületű, örök, önmagával azonos valóság.

Erdély! Őseink kertje, a mi kertünk, mindazoké, akik dacolva idővel és diktátumokkal nem évszámokban és latin vagy cirill betűkben érzékelik a hovatartozást, hanem a „kertből" való kiűzetés hármas tagoltságában: (vélt) bűn – bűnhődés – boldogulás. A (vélt) bűn azonban nem erkölcsi kategória, hanem az Úrhoz való viszony. Az Úr pedig az erő megtestesítője, aki önmaga által Úr, mindenkor és mindenhol. A bűn tehát az erő függvényében születő lehetőség. Bűnösnek lenni mindig egyenlő az erővel való szembeszegüléssel, de az erő önmagában potencialitás, ahhoz, hogy gyakorló önmagává váljon, alakot kell nyernie. Ez az alak a mindenkori hatalom, a transzcendencia álruhájába öltöztetett kegyetlen parancsolat, vagy törvény, vagy rendelet, vagy szokásjog, vagy akármi más, ami révén megfoszthatóvá a Kertben élő ember a bűntelenség állapotából, amely alapján megbélyegezhető, kiűzhető avagy Golgotára küldhető.

A bűn tehát emberre szabott állapot, az öntörvényű hatalom által megfogalmazott normák

Aknay János

Aknay János, Gubis Mihály, Kéri Mihály, Somogyi György kiállitása : 1991 Szigetszentmiklós, Érd, Ráckéve, Ócsa / [bev. Hann Ferenc]. - H.n, k.n., 1984 [28] p. ill.

Kiállítók:

Balázs Péter
Beöthy Balázs
Böszörményi István
Kuti László
Major Judit
Nyári Zsolt
Somody Péter
Tábori Katalin
Viszoczki Mária

AKNAY János

WEHNER Tibor: Metszésben, vibrálásban : Aknay János művészetéről. Árgus, II.évf.1.sz. 1991 65 - 67.p. ill.

AKNAY János

Aknay János, Gubis Mihály, Kéri Mihály, Somogyi György kiállítása, Szigetszentmiklós, Városi Könyvtár, 1991 junius 1. Bev. Hann Ferenc. - Szigetszentmiklós : Városi Könyvtár, 1991 [24] p., ill. G

Gubis Mihály
Kéri Mihály
Somogyi György

Rákóczi (család) 268
Ramler, Karl Wilhelm 96, 439
Ranftl, Johann Matthias 179, 201,
Reber, Franz 312, 463
Reinhart, Johann Christian 178, 3
Reiter, Johann Babtist 201, 458
Reitter Ferenc 218, 459
Rembrandt Harmensz, van Rijn 35, 4
150,
367,
Reni, Guido 83, 152
Ribera, Jusepe de 18, 79, 152, 15
Richter, Johann Paul 306, 463
Rieger, Giuseppe 178, 388

AKNAY János

HANN Ferenc: Felületek. = Hitel, IV.évf.12.sz. 1991. junius 12. 48.p. ill.

Székesfehérvár, Püski Galéria, kiáll. 1991. május 31.-junius 14.

er 15.

nikánusok között a XV. század ele-
t Sienai Szent Katalin kanonizálása
rint csak rendalapitójuk, Assisi
t a természetfölötti ajándékot,
testén viselhette. A domonkosok és
i Szent Katalin, de rajta kivül má-
ekkel, stigmákkal. A viták során
Ilona életrajzát a magyarországi
Gergely 1409-ben elküldte a velen-

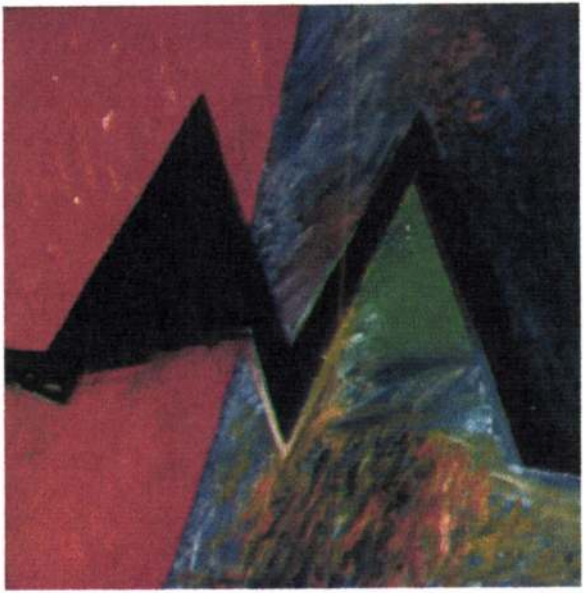

Aknay János: Kapcsolat II. 1997.

Az Ács Károly Művelődési Központ
szeretettel meghívja
Önt és Kedves Családját

AKNAY JÁNOS

festőművész, grafika és szitanyomat
kiállításának megnyitó ünnepségére

1998. március 24-én, 18.00-ra

a KEVE GALÉRIÁBA.

A kiállítást megnyitja:

Novotny Tihamér

művészettörténész, művészeti író.

Az alkotások 1998. március 22-től
hétfő kivételével naponta
10.00-tól 16.00-ig tekinthetők meg.

KEVE GALÉRIA
RÁCKEVE, Kossuth L. u. 49. T.: 06-24-385 220

Kiállító művészek

Aknay János
Bada Dada
Bak Imre
Balla Attila
Balla Margit
Banga Ferenc
Barabás Márton
Bardócz Lajos
Bartesch Christa
Berencsi Attila
Bohár András
Borsos Miklós
Csóti Gábor
Decsi Ilona
Dobra János
Dohnál Tibor
ef. Zámbó István
Eigel István
Engel Tevan István
F. Farkas Tamás
F. Orosz Sára
fe. Lugossy László
Fehér László
Frank Aljona
Fürstand Júlia m.a. HPLDPP
Für Emil
Gádor Magda
Gross Arnold
Haász Ágnes
Halbauer Ede
Haraszty István
Hencze Tamás
Illés István
Kádár Katalin
Kalmár István
Kelemen Kettenbrücke
Kemenczky Judit
Kéry Imre
Kőnig Róbert
Kordás József
Kovács Johanna
Majoros István
Maracskó Gabriella
Marikovszky Andrea
Matzon Ákos
Milos József
Mulasics László
Nádler István
Nagy Sándor
Nemere Réka
Nikmond Beáta
Orosz István
Pató Róza
Pavel Pawlitzky
Peter Post
Richter Endre
Sárkány Győző
Schéner Mihály
Soós Evelin
Świerkiewicz Róbert
Szalay Lajos
Szigethi Imre
Szirtes János
Szőcs Géza
Szurcsik József
Terebessy L. Föld
Thury Levente
Tolvaly Ernő
Tuzson Berczeli Péter
Urbán Tibor
Vasváry József
Vecsey Csaba
Véssey Gábor
Würtz Ádám

Meghívó

Szeretettel meghívjuk a *FÜMOSZ és BARSA* szervezésében megrendezett „Vízár & Víz-zár" című kortárs művészeti kiállítás megnyitójára az Óbudai **Vasarely Múzeum Kamaratermébe** 1999. május 7-én 13 órára.

A kiállítást megnyitja:

Katona Kálmán
Közlekedési, Hírközlési és Vízgazdálkodási
miniszter

Esemény: **Kathy Horváth Lajos**, Yehudi Menuhin-dijas hegedűművész improvizál.

A kiállítás május 23-áig (hétfő kivételével) minden nap 10.00-től 17.00 óráig tekinthető meg a Vasarel Múzeum Kamaratermében és a BARSA Műtárgykaptárban.

A kiállításon látható művek **aukciója** terveink szerint *május 27-én* lesz az **Új Színházban.**

A rendezvények fővédnöke: **Göncz Árpád**, a Magyar Köztársaság elnöke

Védnökei:

Dr. Kontrát Károly – Belügyminisztérium
Dr. Szabadi Béla – Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
Katona Kálmán – Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium
Medgyesy Balázs – Környezetvédelmi Minisztérium
Várhegyi Attila - Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma

Meghívó

„Vízár & Víz-zár"

Kortárs művészeti kiállítás

Meghívó

Szeretettel meghívjuk a *FÜMOSZ és BARSA* szervezésében megrendezett „Vízár & Víz-zár" című kortárs művészeti kiállítás megnyitójára az Óbudai **Vasarely Múzeum Kamaratermébe** 1999. május 7-én 13 órára.

"Vízár & Víz-zár"

A *Független Magyar Művészek Országos Szövetsége* ***(FÜMOSZ)*** és a **Budapest Art Stúdió Alapítvány *(BARSA)*** meghírdeti a ***"Vízár & Víz-zár*** művészeti kiállítást és vásárt, melyet az ár és belvízkárosultak javára szervez.

Felajánlásra bíztatunk minden természetes és jogi személyt, akinek birtokában olyan tárgy van, mellyel segíteni kívánja a meghirdetett jótékonysági eseményt. Ezek lehetnek pl.: újkori festmények, grafikák, kisplasztikák, cserepek, kályhacsempék, könyvek, okiratok, réz- és bronztárgyak, üveg- és porcelántárgyak, régiségek és antik tárgyak, stb. A befolyt összeg a köztársasági elnök úr által felkért ***Máltai Szeretetszolgálat*** számlájára kerül.

A ***BARSA*** az óbudai *Zichy Kastélyban* található műtárgykaptárában (1033 Budapest, Hajógyár u. 2. & Fő tér 1.) fogadja a felajánlásokat, melyeket bemutat és értékesít.
A segíteni szándékozókat **1999. május 31-ig várjuk a fenti címen** hétköznap 14.00–17.00, szombaton és vasárnap 10.00–17.00 óra között.

A vidéki felajánlásokat ***MM Cargo Kisárufuvarozási és Szállítmányozási Kft.*** 300 gyűjtőhelyen a vasútállomásokon (biztonságos csomagolásban) fogadja és térítésmentesen a kiállítás helyszínére szállítja. (A mellékletek tartalmazzák a gyűjtőpontok helyeit. A küldeményeken a ***"Vízár & Víz-zár"*** megjelölést kérjük feltüntetni, címzettként pedig a felajánlásokat gyűjtő **Magyar Máltai Szeretetszolgálat** szerepeljen, címe: 1142 Bp. Tahi u. 95.)

Az eseménnyel kapcsolatos bővebb információkkal készséggel áll rendelkezésére:
Szekeres Tamás (tel.: 388-7375) és Tátrai László (tel.: 437- 9417

Aknay János

1996. ápr. 27.

Engedjétek magatokhoz a képeket!

Aknay János tárlata az iszkaszentgyörgyi kastélyban

Aknay János képein először csak az arány volt ott, aztán a drámaiság, egy ideje pedig ott van rajtuk — az áhítat.

Az 1949-es, nyíregyházi születésű festőt, aki immáron negyedszázada Szentendrének a polgára, sokáig a lírai konstruktivizmus képviselőjeként tartották számon. Korai képein a Duna-parti városka nagy festőelődjeinek, Barcsay Jenőnek, Vajda Lajosnak a hatása tükröződött. A geometrikus formákat a jellegzetes szentendrei motívumok — osztott ablakkeretek, a városháza homlokzatának barokk ornamentikáját idéző hullámvonal — lazították. A nyolvanas évek közepén némileg komplikálódni kezdett ez a képi világ, az architektónikus szerkesztést a festői komponálás váltotta fel. Nem voltak ugyan rossz képek ezek, de csupán lassú fejlődést, a csúcsig vezető hosszú utat előlegeztek.

A művész személyes életének tragikus eseménye — kislányának halála — óriásit lódított Aknay festői pályáján. Nem csupán új motívumok, a rovásírásjelek, vagy a „fecske" figurája tűnt fel az újabb műveken, nem csupán a színek lettek erősebbek: a képek érzelmi „sterilségét" átvérezte a drámaiság.

Aknay ezen korszakáról talán Novotny Tihamér a *Művészet* című folyóiratban írt a legértőbbe, olykor egyenesen költői szépséggel.

„Elszégyeljük magunkat, mint aki mit sem sejtő mozdulattal rányit a legrejtettebb titkok egyikére, mint akinek egy nem várt önvallomás hull az ölébe. Eldobnánk magunktól ezt az örömtelen, égető titkot, de már nem lehet. (...) Lüktetni kezdenek a sűrű ecsetfutamok: pislognak a törékeny örökkévalóság tompasárga csillagai, hullanak

Róják soraikat, hullámzanak, torlódnak, vernek az elkésett üzenetek lefordíthatatlan, megfejthetetlen örvénylései. S halljuk ki- és becsukódni Sári mandulává alakított testetlen terét...

Megértjük most már Aknay legújabb képeinek szomorú emblematikáját: a rovásjelekben, a koporsókon olvasható siratóéneket; hétéves kislányának elröppenő, fecskeszerű lényét, s *A nagy utazás* című festményének reményt nyitó kapuját."

A reményt nyitó kapu, amelyet Novotny emleget, már Aknay János következő festői korszakát előlegzi. A fecske a földi égről kozmikus terekbe röppen, Sára pedig angyal képében születik újjá a vásznakon, a nyomatokon. Transzcendens dimenziókat, a tapasztalaton feletti világot jelenítenek meg az ettől az időtől kezdve születő munkák. Nem csupán a szigorú élek oldódnak föl a színekben, hanem gyakran maguk a formák is. Ettől fogva nem csupán fő, hanem jószerével kizárólagos motívummá lett a stilizált angyal Aknay János kékkek, lángvörössel, arannyal festett képein.

Téved azonban az, aki ezért esetleg monotonnak véli ezt a gő, a képek egymásutánjában építkező világ, mégis páratlanul gazdag. Ahány kép, annyi újabb meglepetés — felfedezés — a néző számára.

Az angyal motívuma, a szakrális aranysárga, meg az oltárképeket idéző hármas művek, a triptichonok formálisan erősítik fel azt az érzést, ami Aknay utóbbi években készített munkái láttán támad a szemlélőben. A geometria logikája szabta rend helyett a lélek harmóniája sugárzik már ezekből a képekből. S bármennyire leegyszerűsödtek is a művek, mégis gazdag jelentéssel rendelkeznek. S bár Aknay nonfiguratív festő, képeinek értelméhez mégsem csupán a kiválasztott kevesek juthatnak hozzá, hanem mindenki, aki engedi megbabonázni magát e festmények, szitanyomatok által. A művész egy másik kritikusa, a róla írott kismonográfia szerzője, dr. Hann Ferenc egy ízben az *Alföld* című folyóiratban ekkép fogalmazta meg ezt: „... ha a szemlélőben kellő fokú az empátia, a beleérző képesség, jól kinyitja a szemét, a sarokba söpör minden prekoncepciót, előfeltevést, találkozik is a művel, s úgy érzi majd, megérintet-

Mindebből esetleg úgy tűnhet: Aknay teremtő magányba vonult művész, amolyan világi remete. Pedig szó sincs erről. A festő a hetvenes évek eleje óta tevékeny részese Szentendre művészeti közéletének. Alapító tagja a mára legendássá lett Vajda Lajos stúdiónak, amelyet olyan, azóta műveikkel nagynevű gyűjtemények, múzeumok falai közé bevonult alkotókkal hoztak létre, mint például fe Lugossy László, ef Zámbó István, vagy a kevesebb publicitásban részesült, ám az előbbieknél nem feltétlenül tehetségtelenebb Matyófalvi Gábor, Gubis Mihály.

Aknay Jánosnak péntek este Iszkaszentgyörgyön, a nagyobbrészt gyönyörűen helyreállított Pappanheim-kastély vörös termében nyílt kiállítása. A verniszázzsal vették kezdetüket egyébként a településen első ízben megrendezett Szent György-napok is, amelyek — a kiállítás mellett — elsősorban színvonalas zenei progjaimjaik okán érdemelnek figyelmet.

Aknay János kiállítása alkalmából — a fehérvári Macher Kft. támogatásával — mappa is készült, amely a festő másfélszáz példányban kiadott, számozott szitanyomatát tartalmazza. A mappa eladásából befolyt összeget Aknay az iskola javára ajánlotta föl.

A tárlat megrendezését egyébként az iszkaszentgyörgyi általános iskola, a község önkormányzata, az ARÉV Rt., valamint Vicze László szentendrei papírkészítő is támogatta. A kiállítás május 5-ig; naponta 8-tól 16 óráig tekinthető meg.

A képek, a szépséges kastély, na meg a ódon épületet övező, tavaszi pompájában díszlő park — bízvást mondható — megér egy kirándulást.

B. Kiss László

SOROZÁSI TRÜKKÖK

A katonaélet hagyományai

Az utóbbi két évszázadban a magyar nép körében a katonáskodás megítélését illetően sajátos kettősség érvényesült. Egyrészt a katonák közé állás, a katonaidő kitöltése, az ott tanúsított virtus, vitézség vonzó volt, elismertséget eredményezett, tekintélyt váltott ki. Másrészt az erőszakkal történő sorozás, a benti élet keservei, a gyakorlatok és háborúk kínjai, szörnyűségei idegenkedést, a katonaélet előli menekülést eredményeztek. Bizonyos módszereket, praktikákat a nép körében hosszabb ideje alkalmaztak, hogy a mundérba bújtatást elkerüljék.

Névcsere

Bálint Sándor (1904-1980), a kiváló néprajzkutató — kinek a szegedi Dóm téren, az árkádsor alatti Nemzeti Emlékcsarnokban szobra is áll — írja „A régi szegedi katonaélet" című tanulmányában: „Régebben a fiúgyereket lánynévre keresztelték, hogy a sorozásnál ne kerüljön listára... A katonai összeírás ugyanis egykor az egyházi anyakönyv, sőt szóbeli bemondás alapján történt. A sor alá kerülő legényt tehát nem volt nehéz megfiatalítani. Erre céloz az egyik régi nóta:

Azért hogy én be vagyok sorozva,
Ne hidd babám, nem löszök katona.
Lösz a bíró hozzám olyan szíves,
Levelet ír nem vagyok húsz éves."

Bálint Sándor tehát egymásután kétféle módszert is említ a katonasors elkerülésére: a lánynévre keresztelést és a valóságos életkor eltagadását. Az állami anyakönyvezés 1894-es elrendelését megelőzően az egyházi nyilvántartás pontatlansága, nagyvonalúsága, az egységesség hiánya minderre lehetőséget adott. A magyarok mellett az országban élő nemzetiségiek is ka[illegible] igazolásában kulcsszerepet játszott. Ezt nem csak az imént idézett szegedi népdal bizonyítja, hanem a bodajki Ivanics Istvánné által leírt katonanóták egyike is:

„Rigó, rigó, de szép sárga rigó,
Katonának iratott a bíró.
Bíró uram, legyen olyan szíves,
Ne írja be, hogy vagyok húsz éves!"

A koreltagadás még a II. világháborúban is a szabadságot vagy az életet jelenthette. Igaz, nem a magyar honvédség keretei között. 1922-es születésű apám története is ezt bizonyítja.

Ő a székesfehérvári 3. gyalogezred katonájaként 1944 októberének végén a Kárpátokban szovjet hadifogságba esett. Több társával együtt sikerült megszöknie, s civilbe öltözve hazafelé indult. Több kitérő után 1944 karácsonya után érkezett Fehérvárra, s a Budai úton egy fiatalabb falubeli ismerősével akadt össze. Beszélgetésük nem tartott sokáig, mert a szovjet katonák elfogták őket, s több civillel együtt a József utca egyik házának pincéjébe zárták be. A szovjet elhárítás, az NKDV emberei folytatták a kihallgatásokat. Apám letagadta, hogy katonáskodott, a valóságosnál három évvel fiatalabbnak vallotta magát, öccsének adatait diktálta be. Szőkés hajával, kék szemével tényleg fiatalnak hatott, így — falubeli társával együtt — szabadon engedték.

Kávé és szivar

A katonasors elkerülése sokszor összefüggött az elöljáróság és a sorozóbizottság megvesztegethetőségével vagy jóindulatával. Az I. világháborútól kezdve azonban mind több olyan eset fordult elő, amikor a sorozás alá eső betegséget színlelve próbált mentesülni. A rafinált legények, férfiak különféle szerekkel

Forradalmi hang

Mit tanít Európa a történelmünkről? (

Az 1848-as európai forradalmakat sokféle kifejezéssel jelölik: Tanítják „a népek tavaszaként", a finn Kastren tankönyvében „Európa bolond éve" olvasható. Kétségtelen az események összeurópai jelentősége. Ezért írnak a magyarországi forradalomról és szabadságharcról is bővebben a külföldi, mint általában a magyar történelemről.

Figyelemre méltó, hogy fontosabbnak tartják, mint az európai szempontból is jelentős eseménynek számító Hunyadi János törökellenes küzdelmét, Mátyás közép-európai egységterveit, a mohácsi vészt, a törökök elleni küzdelmet, hogy csak néhányat említsünk.

Számunkra külön érdekesség, hogy mit tanítanak az akkori ellenfelek utódai, a mai osztrákok? A múlt iránti elfogultság feladásában az utóbbi évtizedekben ők is nagy utat tettek meg, akárcsak mi. 1960-ban az 1848-49-es magyar forradalmat és szabadságharcot még egyszerűen rebellióknak minősítették, Kossuth pedig a lázadók vezére.

Az utóbbi évtized tankönyvei már árnyaltabbak. A kiindulópont a XIX. század közepén a monarchia kereteit feszítő ellentétek megnövekedése, a forradalom pedig „csak" következmény. A liberális és demokrata eszmék térhódítása mellett a nemzetiségi kérdés kerül előtérbe. Az 1848 márciusában kitört bécsi forradalom „adott lökést" a Monarchia különböző nemzeti forradalmainak, közöttük a magyarnak is.

A magyarok perszonáluniót akartak és nem az elszakadást. A dolgok logikája vezetett el végül is a trónfosztáshoz, az pedig a végletes és végzetes fegyveres megoldás egyedüli lehetőségéhez. „Kossuth diktatúrája irányításával sikeresen ellenálltak az

Barikádok a párizsi utcán (lito

zeti-nemzetiségi kérdést. Nincs szó a nemzeti ébredésről, a nemzeti államok kialakulásáról, a polgári nemzetállam eszméjéről.

Az egyik elterjedtebb, a Zeiten und Menschen sorozat tankönyve kétségtelen rokonszenvvel írja le „a Kossuth vezetésével lezajlott" magyar „felkelést", amit Ausztria csak orosz segítséggel tudott leverni. Más tankönyvek az 1848-as forradalmi hullámban még csak meg sem említik Magyarországot. A Zeitaufnahme sorozat a németországi eseményeket vizsgálja. Másutt csak Jelasic támadásáról írnak, s ezzel kész a történet. Igaz, találtunk olyan tankönyvet is, amely szerint „csak a magyar mozgalom volt képes újra diadalra segíteni a bécsi forradalmat". Másutt viszont azt tanítják, hogy: „Magyarország 1848 áprilisában kierőszakolja az önálló kormányt és a jobbágyfelszabadítást". Ennyi volt a magyar forradalom és szabadságharc... Ennél még a Magyarországgal különben nemigen foglalkozó svájci tankönyv[illegible]

az alázat barna rögei, és a passzió halvány, majd erős vércseppjei.

festői világot. Bár az valóban rendkívül kohérens, összefüg-

te valami: angyal sunant at a szobán..."

Fotó: Pati-Nagy Bence

A művek olykor visszatérnek

Aknay János

Bizonyos művészi stílusok, törekvések a rend, a logika jegyében szerveződnek, mások lényege éppen a váratlanban, a meglepőben, a még sosem volt, bizarr elemek halmozásában rejlik. Az előbbi esetre példa lehet a klasszicizmus, a konstruktivizmus vagy éppen az op art művészete, az utóbbira a barokk, rokokó, romantika, szürrealizmus, vagy a nyolcvanas évek új vad festészete. Paradox dolog, de a művészet világa éppen ennek a két különböző világnak az együttélésétől, folytonos keveredésétől válik igazán gazdaggá, élvezetessé.

Ugyanez érvényes a művek bemutatására, kereskedelmére, gyűjtésére is. Nincs szürreálisabb tárgy a kiállítási naptárnál vagy éppen az aukciós katalógusnál. Mindkettő a legkülönbözőbb korok, stílusok, tájak művészetének termékeit sorolja egymás mellé. A Soós Kereskedés legutóbbi aukcióján például egymás után aukcionálták a Rolleiflex Automat fényképezőgépet, a Marklin fém építőjátékot; a BÁV háromnapos árverésén pedig a több mint nyolcszáz tétel között ékszerek, festmények, bútorok, népművészeti tárgyak egyaránt szerepeltek.

A párhuzamos utak és találkozások kiváló példáit nyújtják a hét szentendrei kiállításai is. *Victor Vasarely* művei például egyszerre szerepelnek két olyan galériában, amelyek a korábbi években éppenséggel egymás konkurenseiként dolgoztak – az Erdész és a Műhely Galériában –, mostantól azonban egységes irányítás alatt próbálják visszaszerezni a modern művészetnek azt a presztízst, amelyről a helyi múzeumi szervezet könnyedén lemondott, minimumra redukálva a XX. századi művek jelenlétét a város kulturális életében, idegenforgalmában.

A VLS pinceműhelyében rendezett kiállítás, *Aknay János* festőművész műveinek tárlata pedig egyenesen arra ad alkalmat, hogy újragondoljuk, és valaki akár újra is írja a helyi művészeti, műkereskedelmi élet egy-két fejezetét. A kiállító a szentendrei iskola konstruktív hagyományaihoz, *Barcsay, Deim Pál* művészetéhez kötődik, alapító tagja volt annak a Vajda Lajos Stúdiónak, amely fiatal, progresszív művészekből szerveződött a hetvenes évek elején, és amely a hetvenes-nyolcvanas években számos izgalmas kiállítással vonzotta a pincegalériába az új értékek iránt fogékony közönséget. Aknay legutóbbi években készült művei korai törekvéseinek továbblépéséről, letisztulásáról beszélnek. Úgy komponálta egyre tömörebb, lényegretörőbb munkáit, hogy megőrizte korábbi korszaka frissességét, dinamikáját.

A tárlat nem életműkiállítás, hanem egy gyűjtemény keresztmetszete. Mégpedig azé a gyűjteményé, amely a nagycenki Horváth és Lukács Galéria tulajdonában van. A galéria egyik tulajdonosa, *Horváth László* ugyancsak nem ismeretlen a szentendrei közönség előtt, hiszen néhány éven keresztül éppen ő próbálkozott azzal, hogy kihúzza a sárból a városban működő ArtÉria Galéria szekerét. A hazai műkereskedelem átmeneti állapotát is jelzi, hogy e galéria művésztársulás kiállítóhelyeként jött létre a kilencvenes évek elején, az egyenlőség elve alapján azonban meglehetősen nehézkesen működhetett, hiszen a művészi tehetséget és a vásárlói érdeklődést mindegyik alkotó különböző mértékben élvezi. Az ellentmondásokat a nagycenki galériás közreműködésével sem sikerült feloldani, a kapcsolatok eredményeként azonban a Kiscenki úti fehér falú galériában ma jó néhány szentendrei művészektől származó mű látható. És mint a mostani szentendrei kiállítás is jelzi, a művek olykor – nagyon helyesen – visszatérnek abba a városba is, amelynek szellemisége, építészeti-művészeti öröksége nagy szerepet játszott megszületésükben.

P. SZABÓ ERNŐ

Napi M. o. 1999. V. 31

ran az Eintracht háromszor esett ki, majd került ismét vissza a Bundesligába. Életemben hasonló eseményen még nem mentem keresztül."

Az élvonalból a drámai szezonvég után a Nürnberg, a Bochum és a már korábban kiesett Mönchengladbach köszönt el. Az utolsó játéknap kilenc találHamburg 6-1, Nürnberg–Freiburg 1-2, Bochum–Rostock 2-3, Leverkusen–Bayern 1-2, Frankfurt–Kaiserslautern 5-1.

Az élcsoport végeredménye: 1. Bayern 78 pont, 2. Leverkusen 63, 3. Hertha 62, 4. Dortmund 57 (48-34), 5. Kaiserslautern 57 (51-47), 6. Wolfsburg 55.

Sturm, Rapid, Litex, Bordeaux, Kraków

Az osztrák labdarúgó-bajnokság zárófordulójában eldőlt, hogy a múlt év után ismét a Sturm Graz végez az élen. A másodszor bajnok graziak ezzel duplázni tudtak, mivel 11 nappal ezelőtt – történetük során harmadszor – a kupát is megnyerték. A Bajnokok Ligája selejtezőjében a Sturm és a Rapid, míg az UEFA-kupában a GAK, illetve a kupafinálét elvesztett LASK indulhat. *Sáfár Szabolcs* és *Lipcsei Péter* csapata, a Salzburg a 4. helyen végzett. A román pontvadászat 33. fordulójában győzött a Rapid Bucuresti, s ezzel megszerezte az első helyet, mivel egy fordulóval a zárás előtt hét pontra nőtt az előnye az ezúttal vereséget szenvedő Dinamo Bucurestivel szemben. Bulgáriában másodszor lett bajnok a Litex Lovecs, miután a záró, 30. fordulóban megtartotta kétpontos előnyét a Levszki Szófiával szemben. Véget ért a szezon Franciaországban is. A Girondins Bordeaux idegenben verte a Paris Saint-Germaint (3-2), és megőrizte egypontos előnyét a Nantes-ban szintén győzelemmel (1-0) búcsúzó Olympique Marseille előtt. A táblázat első két helyén végző csapat indulhat jövőre a Bajnokok Ligájában, míg a bronzérmes Lyon a BL selejtezőjében próbálkozhat. Lengyelországban 17 pontos előnnyel nyerte a bajnokságot a Wisla Kraków (73) a Widzew Lódz (56, 50-33) és a varsói Legia (56, 41-25) előtt.

Mindent megnyert a Rangers Skóciában

A Glasgow Rangers nyerte a skót labdarúgókupát, miután a Hampden parkban – az angol Rod Wallace 49. percben szerzett góljával – 1-0-ra legyőzte a városi vetélytárs Celtic csapatát. A Rangers idén mindhárom rangos címet begyűjtötte Skóciában: előzőleg a bajnokságban és a Ligakupában is diadalmaskodni tudott.

„Melege" lehet a Milannak

Az Olasz Labdarúgó-szövetség vizsgálatot indít a május 23-án lejátszott Perugia–AC Milan élvonalbeli labdarúgó-mérkőzésen történtek miatt. *Alessandro Melli,* a hazaiak játékosa ugyanis edzőjének utasítása ellenére sem volt hajlandó cseréként pályára lépni, mert – ahogy nyilatkozta – „mindenki tudja, mi lesz a vége". A Perugia vezetése már korábban döntött arról, hogy saját fegyelmi bizottsága elé viszi az ügyet. A találkozót a milánói csapat nyerte 2-1-re, s ezzel a bajnoki címet is megszerezte, ám most a burkolt bundavád miatt akár „melege" is lehet.

Sötét képernyők Jugoszláviában

Jugoszláviában nem közvetíti a televízió a június 5-i, dublini Írország–Jugoszlávia labdarúgó Európa-bajnoki selejtezőt, mert az Ír Labdarúgó-szövetség, amely a közvetítési jogokkal rendelkezik, megtiltotta a találkozót közvetítő RTE televíziónak, hogy képeket továbbítson Jugoszláviába. *Jim McDaid* ír sportminiszter még ennél is messzebbre ment, mivel az összecsapás törlését javasolta. Szerinte ugyanis nem szerencsés, hogy Írország – miután befogadja a Koszovóból érkező menekülteket – labdarúgó-mérkőzést vív Jugoszláviával.

Aknay János – festő

Új Pest Megyei Hírlap

A szüntelen külső-belső utazás élményei

Aknay-festmények a Vigadó Galériában

A Szentendrén élő *Aknay János* festőművész a magyar lírai absztrakt kiváló képviselője, a háromszögek igézetében él. A férfias formák e harcias élességét kék-zöld-sárga színmezőkkel oldja – formateremtésében rejtőznek élményei, emlékei, fölismerései. A képi-gondolati árnyalatok labirintusában jár, mozdul képzelete, integrált színrendjében születnek álmokból és gondolkodásból szőtt alakzatai, melyek kapcsolatok összefüggéseire utalnak. Merész gesztusokkal érvel, így teremti meg 1997-ben „Metamorfózisát". Nem hagyatkozik csupán az érzelmekre, logikus a színvezetése, így csoportosítja a sárga tónusokat az „Amikor a Nap felkel" címet viselő munkáján. Fölrázó műve a „Kitörés". Egyik-másik festményén a kék változatai, variációi uralkodnak, már-már a zenész Gershwin festői folytatásaként. Érdekes az 1993-ból datált „Szentendre felett" című képe, amelyen a tornyok sziluettje nemcsak föntről látszik, hanem belülről is izzik.

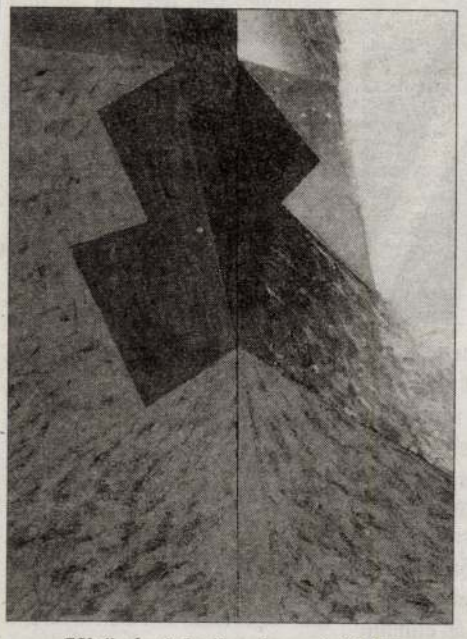

Kitörés (akril, vászon) 1997

Határozottság és alázat uralkodik Aknay János művészetében. 1971 óta él és alkot Szentendrén, egyik alapítója volt a Vajda Lajos Stúdiónak. Hosszabb ideig tanított a zebegényi Szőnyi István Művészeti Szabadiskolán, 1992-től a Szentendrei Művésztelep tagja.

Több festői és grafikai díjat kapott Szentendrén, Debrecenben, Vácott, Érden, Szekszárdon, Siklóson. 1996-ban Pest megye Művészetéért elismerésben részesült, ekkor tüntette ki Szentendre a Pro Urbe-díjjal. Műveit egyéni és csoportos kiállításon bemutatta többször is Szentendrén és Budapesten, továbbá Örkényben, Veszprémben, Salgótarjánban, Csongrádon, Békéscsabán, Sárospatakon, Dunaharasztin, Nagycenken, Marosvásárhelyen. A magyar nyelvterületen „kívül" is ismert a neve – képeit kiállították Karlsruhében, Párizsban, Salzburgban, tavaly Bukarestben a Magyar Kultúra Házában.

A művész egyik munkája előtt

(Ez utóbbi rendezvényről lapunk is beszámolt.)

Művészeti hitvallását az 1997-ben festett „Útközben" című nagyméretű festményében fogalmazza meg. A kínai Tao is az utat, a szüntelen külső-belső utazást jelöli meg emberi teljesedésünknek, erről ír Kerouac az „Úton" című regényében, ez Aknay János hitvallása is. A mozgás, mozdulás előre, magasra. Művészetének nincs szüksége bizonyításra. Érték.

(A szentendrei Aknay-tárlat január 20-ig tekinthető meg.)

L. M.

Sámánosok

Monori HÍRLAP

II. évfolyam 1. szám | Az Új Pest Megyei Hírlap melléklete | 1998. január 7., szerda

Erős szorításban az önkormányzatok

Mi a helyzet Monoron?

Csökkenő, reálértékben legalábbis csökkenő állami támogatások az egyik, megnövekedett feladatok a másik oldalon, számos település jelent csődöt, s még több van a gazdasági ellehetetlenülés közvetlen közelében. Erős szorításban működnek az önkormányzatok, gyakran a túlélés a tét. Mi a helyzet Monoron? *Dr. Szekeres Sándor* jegyzőt év eleji számvetésre kértük.

– *Jegyző úr! Mit tart az 1997-es év legnagyobb eredményének?*

– Nagy eredménynek tartom, hogy sikerült megőriznünk a város működőképességét. Nem lett igazuk azoknak, akik azt mondták, csődbe fogunk jutni. Azt, hogy a tavalyi év nagyon nehéz lesz, már az induláskor tudtuk, hiszen az előre látható, tervezett kiadások meghaladták a tervezhető bevételeket. Sok olyan tétele van a költségvetésnek a kiadási oldalon, amelyek óriási összegeket igényelnek. Gondoljunk csak a nyolcszáztizennyolc közalkalmazott és köztisztviselő bérére, az ahhoz kapcsolódó közterhekre, az intézmények működtetésének költségeire vagy például a közvilágításra. Meggyőződésem, hogy az önkormányzati választások előtt, az előző képviselő-testület döntése alapján vett fel a város kétszáztizenhatmillió forintnyi kölcsönt a telefonberuházásra. A törlesztés viszont már ránk maradt. Ez a másik oka annak, hogy 1997-ben, de az utóbbi három évben sem volt látványos fejlesztés Monoron.

– *Hogy állnak a törlesztéssel?*

– Nyolcvankétmillió forintnyi tőketörlesztés van még hátra. Az elmúlt évben a kölcsön ügyében is igyekeztünk lépni, polgármester úrral sikerült elérnünk, hogy az év elején még 29 %-os kamatot őszre 21,5 %-ra mérsékelte az OTP.

– *Azért a nehéz helyzet ellenére is voltak beruházások, fejlesztések...*

nyeg került. Szebbé tette a városképet a Kálvin tér működövezése, igaz, itt csak minimális önkormányzati hozzájárulásra volt szükség, hiszen az anyagot térítésmentesen biztosította a KavicsBeton Bt., s számos vállalkozó is segített. Előrelépés az is, hogy a Pátria Televízióval kötött szerződés alapján elindult a körzeti kábeltelevízióban a heti rendszerességgel jelentkező

mi támogatás sem lesz elég, helyi forrásból kell pótolni.

– *Terveznek beruházásokat, nagyobb fejlesztéseket?*

– A Kossuth Lajos Általános Iskolához tartozó Bajcsy utcai étkezde életveszélyessé vált, felújítani nem lehet, új ebédlőt kell építenünk. Harmincmillió forint körül van a tervezett bekerülési költség, pályázatot nyújtottunk be az építésre. Három éve pályázunk a szennyvízcsatorna-hálózat kiépítésére is, bízom abban, hogy az idén sikerül, persze az elnyerhető 40 % mellé elő kell teremteni a hiányzó 60 százalékot.

– *Kérem fogalmazza meg, mit tekint minimális, feltétlenül megvalósítandó célnak 1998-ra, s mit maximumnak!*

– Minimumnak a működőképesség további megőrzését tartom, valamint azt, hogy ne legyen intézménybezárás, lehetőleg ne legyen létszámcsökkentés. Optimális esetben nyerünk az ebédlőpályázaton, építünk egy civilizált étkezdét. Ha a csatornapályázaton is nyerünk

Aknay János

hoz közeledő, Lohengrinnek vélt alakról kiderül, hogy az ellenséges Ortrud az, Telramund köpenyében (utóbbi szerelmes Elzába).

A magamfajta őrült bayreuthiánus a korábbi szűkebb esztendők után újra kielégülést talál a zenedrámai egységben, a gondolat érzéki megjelenítésében. Az ifjú dirigens érzékeny tehetségnek hangzik, az elkeseredett antihős Roland Wagenführer lírai Wagner-kantilénát énekel, Melanie Diener Elzája révülten ideges alkat, aki a végére üres tekintetű tébolyulttá omlik össze, a dübörgő John Tomlinson pedig, aki mindvégig szenvedő betegnek játssza a portyázó magyaroktól félő Madarász Henrik királyt, csak a „Deutsche Reich" magasztos éthoszához tornázza föl magát néhány pillanatra.

A vége sem utolsó. A kelletlen Grál-küldött a szerteszét heverő brabantiak érzéketlen karéjának keserű dühvel veti oda a nevét, és már menne is el – lefelé, a föld alá, a tócsa helyén megnyíló barlangba –, ha Ortrud, az „intrika" nem hozná elő a régi vádat, az állítólag meggyilkolt Gottfried herceggel. Mire antihősünk megvető arroganciával gyorsan kikeresi a sokaságból azt az ijedten elbújt kisfiút, aki az imént még a *halott hattyút* hozta a karjában. Itt a hercegetek, lõki oda a muszáj-megváltó a süket tömegnek, és a kisfiúra rá is adják az elárvult királyi palástot. Merthogy Henrik király ekkorra már éppúgy holtan szögeződik föl egy csupasz fára, mint szemközt vele a ravataláról közszemlére állított Telramund.

Mit mondjak, nem az a hurráoptimista befejezés.

(*Wagner: Lohengrin – Bayreuthi Ünnepi Játékok, augusztus 16.*)

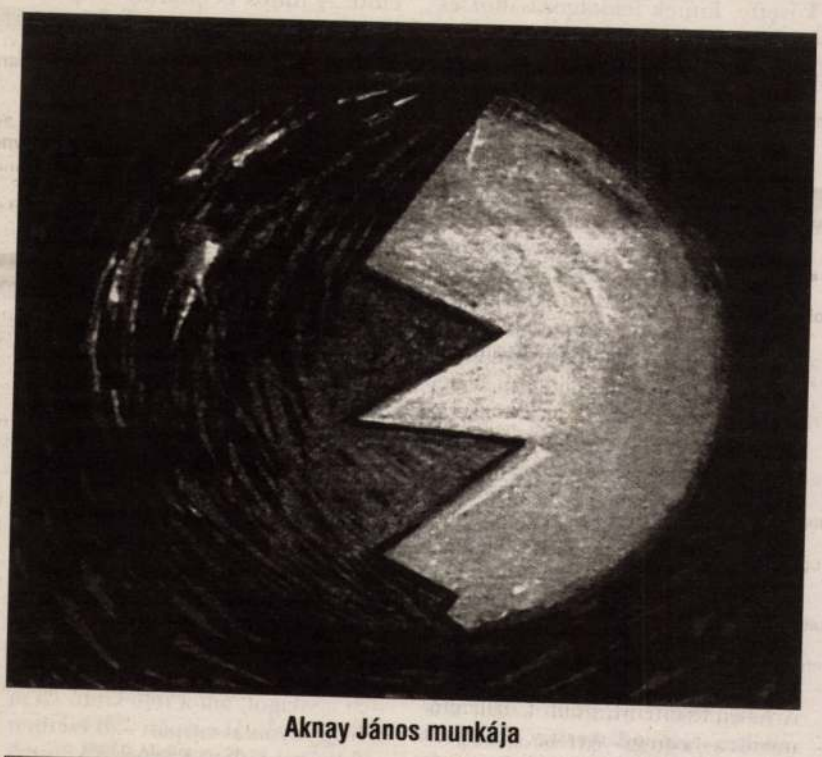

Aknay János munkája

FÁY MIKLÓS:

Zene

Hatvannyolc

Már lelőtték Martin Luther Kinget, és Szirhán Bisára Szirhán is lőgyakorlatokra jár, hogy ne remegjen a keze, amikor majd a fegyver csövét Robert Kennedy felé irányozva meg kell húznia a ravaszt. Párizsban már hajigálják egymást a diákok és a rendőrök, a Vietkong már betört Saigonba és Marcel Duchamp is egyre rosszabbul érzi magát, amikor Ella Fitzgerald Los Angelesben stúdióba ment. Érzett ugyan odabent némi feszültséget, szorongást, balsejtelmet, de azt egyáltalán nem a világpolitika eseményei váltották ki belőle. Énekesi pályafutása egyik leghűlyébb ötletét kellett megvalósítania.

Hat egyveleg egymás után. Összesen harminchat szám, de ebből csak harmincat kellett énekelnie Ella Fitzgeraldnak a készülő lemez két oldalára, hatolt elfújt a kísérő zenekar vezetője és altszaxofonosa, Benny Carter. Egyszerű, vendéglátós ötlet, zene azoknak, akik nem szeretnek zenét hallgatni, de utálják, ha csönd van. Dalok azoknak, akiknek a koncentrációs képessége a legendás brezsnyevi öt percnél is kevesebb, nem hajlandók három percig sem egy dalt hallgatni, arra vágynak, hogy jöjjön egy szeretett dallam, aztán jöjjön a másik, a másik és a másik. Olyan zenélés, amihez nem kell se Fitzgerald, se Benny Carter; zsabós ingű, kopaszodó, kövér olasz bárénekesek szoktak ilyesmivel foglalkozni. Sápadozik az ember, hogy ezt a nagyszerű muzsikust ilyen munkára használják, rengeteg képessége közül csak a szép hangját használják, olyan fokú érzéketlenség ez, mintha valaki a nagyszentmiklósi aranykincsből akarna fogtömést készíteni.

De az arany csak arany, Ms. Fitzgerald azonban Ms. Fitzgerald marad. Nem nagyon, nem görcsösen, nem erőszakosan, de a nyamvadt felszín alatt elvégzik a rendes munkát is. Nem tűnik fel, de szép a lemez. Néha két szám között az átmenet sokkal szebb, mint az elvárható lenne, a ritmusváltások olajozottabbak, vagy Benny Carter fújja úgy a szaxofont, hogy valami könnyed borzongás kapja el az embert. Lehetetlen feladat ez. Egy számra másfél percnél soha nem jut hosszabb idő, mégis belefér egy kis improvizáció, egy kis elkalandozás, az eredeti dallamvonal finom körbejárása, és ettől végül az egyveleg maga is valamilyen irányt és értelmet kap, hiába írják különböző szerzők a tetszőlegesen egymás mellé tett dalokat, valahonnan valahová el akar jutni a zene. Látszólag ócskaság, háttérzene az egész, de közben olyan szakmai tudással oldják meg a piszkos munkát is, amilyennel egy mesterszakács tud, mondjuk, krumplit pucolni.

A régi lemez cédé változatára rátették még az ugyanekkor, ugyanebben a stúdióban fölvett Hawaii harci dalt. Fenomenális. Öreg, rozzant, fájós térdű, vén trotli vagyok, de a harci dal alatt félmeztelenül, háromszor körbetáncoltam a szobát. Eleget mondtam ezzel?

(30 by Ella – Capitol, 1999)

SINKÓ ISTVÁN:

Egy (biennálé) Velencébe

Talán a mostani – a 48. nemzetközi – biennálé kapta „hazai vizeken" a legnagyobb publicitást. Ez az írás egyike tán a végső beszámolóknak, noha a szerző nem sokkal a megnyitó után járt a Giardini és az Arsenale kiállítási pavilonjaiban. A kései írás egyik oka az a bizonytalanság, mely a látványt, az élményt követte. Ennek feldolgozásához és némely állítások kifejtéséhez kellett a mintegy másfél hónapnyi szünet.

Lássuk, milyen volt a június végi biennálénap Velencében.

A kiállítás egyik meglepetése számomra a magyar pavilon volt. Nemcsak a szépen rendbehozott épület, az építészetileg is izgalmas szecessziós tér, de az ott szereplő csapat anyagának erőssége. Megelőlegezve a végső tanulságokat, a magyarok teljesítményét látva leírhatom, a kiállítás fiatalos útkeresésében – és bizonytalanságaiban – a Sturz János vezette csapat maradandót alkotott. (Az írás elején jelzett „publicity" is Sturznak, a vele együtt dolgozóknak szólt leginkább, hisz vihart kavart a fiatal művészettörténész kormánybiztosi kinevezése, és az általa kijelölt kiállítók kiválasztása is.) Sturz választása – így utólag elmondható – helyesnek bizonyult. A magyar pavilon sikere, látogatottsága is ezt igazolja. A bemutatott munkák közül számomra Csörgő Attila „buher"-konstrukciói voltak a legmeggyőzőbbek. Csörgő alkotásai egyaránt reflektálnak a kor technicizáló magatartására, a kézművesség kiveszőfinomságaira és az ezredvég ironikus nosztalgiáira. Bemutatott munkáinak alapanyagai jellegzetes úttörő barkácsszakköri termékek. L-vasak és cellux, horgászzsinór és rétegelt lemez. Kizárt, hogy ebből igazi, élményt adó mű létrejöhessen. Nincs bennük semmi a szellemiből. Csörgő Attila mégis geometriai-filozófiai és látványcsodákat hajt végre ezekkel a semmi anyagokkal. Rácáfolva az igényes-műves makettgyártó szobrászokra, a komoly festőkre és teoretikus médiagurukra. Látomásos spiráljai, fénylő edénnyé összerendeződő hatalmas csavarjai és milliméter pontossággal „berendezkedő" formái (tetraoktaéderek?) platoni gondolatokat fejeznek ki a térben. A fárad olaj pedig – mint a béka, ha királyfivá válik – képes a legtökéletesebb tükörré, majd fordított látcsőképpé nemesedni csodálkozó szemünk előtt. A tudós Leonardo – ha láthatná – nagy jövőt jósolna nem is oly fiatal késői művészutódjának, s szeretettel figyelné csudagépeit.

Imre Mariann, aki munkájával a belépő látogató tekintetét a földhöz szegezi, szintén kézművesbravúrt mutat be, bár ez sem az örökkévalóságnak készült. A kiállítás végére ugyanis bizonyosan elkopik kézzel hímzett betonpadlója, mely az organikus világ és az organikus szervezetek, valamint az ember kapcsolatát mutatja, növényi motívumok és az emberi vérkörök finom rajzú fonalaival, zöld színben tartva a teljes hímzett részt. A bayeaux-i kárpit fölé hajló, hímzést készítő nemes kisasszonyok alázatát idézi Imre munkája.

Hímzés, azaz a textil anyagának hiánya mint szöveg és a szétbomlott szálak elvarrása: ez Benczúr Emese mennyezetkárpitja, melyen a művésznő azt ajánlja, nézzük ezen – azaz a rózsaszín függönyön – át a világot, ám a feltekintő szem a függönyön át csupán – jó esetben – felhőket láthat. Ez sosem könnyű (mármint rózsaszínben látni a dolgokat) – kapjuk meg a választ a földön Benczúr Emesétől.

A szöveg betűinek sejtelmes negatívjai, a varrások lazán lelógó szálai, a kisfilozófia bája után súlyosabb látvány Bukta Imre emlékfala, ahol a kukoricacsutka-emberkék saját magjaikat kínálják csutkakezükben, egy hatalmas, falnyi területen. A robusztus emlékmű – hommage a nemrég elhunyt apának – hatását a vörös falfelület talán kissé dekoratívvá rontja, a munka rusztikusságához esetleg korhadt fafelületek jobban illettek volna.

A magyar pavilon legsejtelmesebb és leginkább átláthatatlan mű-

NAPILAPOK
HETILAPOK
HAVILAPOK
IDŐSZAKI KIADVÁNYOK
TERJESZTŐK
TELEKOMMUNIKÁCIÓ
KÖZTERÜLETI REKLÁMOK
ELADÁS - HELYI REKLÁMOK
KIÁLLÍTÁSOK ÉS VÁSÁROK
ÜGYNÖKSÉGEK, NYOMDÁK

Média Ász®

MÉDIA HIRDETÉSI ÁRAK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK
15. kiadás 1999. szeptember
CD-melléklettel

HIRDETÉSI ENCIKLOPÉDIA

3721 *hirdetési lehetőség részletes adataival*
800 oldalon *tarifatáblázatokkal. térképekkel, összehasonlító táblázatokkal és cikkekkel,*
9 színnel *elkülönített fejezet,*
4 féle regiszter: *név, település, tartalom és kiadó szerint.*
2 ingyenes *szolgáltatással: felvilágosítás a kiadónál illetve Faxbank (Tel.: 233-3666/1155#)*

Mindez: **3339,- Ft** + *áfa*

Kiadó: S&S Karakter Kft.®
1055 Bp. Honvéd u. 40.
Tel: 302-4013, 302-7288, 312-8846, 332-0611
Fax: 331-3529
E-mail: mediaasz@hungary.net

1999/sept 3.

A kiállítás megrendezését
az Iszkaszentgyörgyi Általános Iskola,
Iszkaszentgyörgy község Önkormányzata
az ARÉV Rt.,
a Macher Kft.
és Vincze László papírkészítő, Szentendre
támogatta

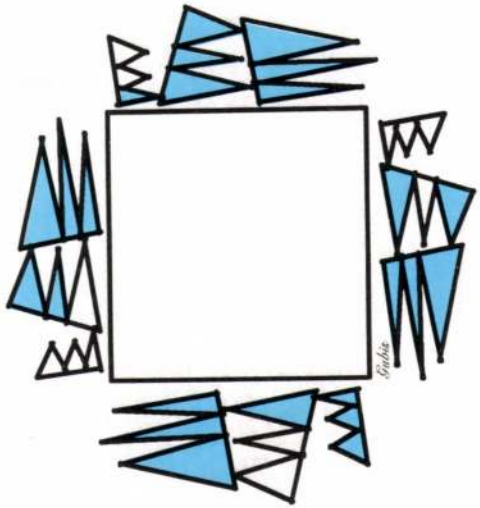

AKNAY

Tisztelettel meghívjuk Önt és családját,
valamint barátait

AKNAY JÁNOS

festőművész

kiállításának megnyitójára,
amelyre 1996. április 26-án, pénteken délután fél hatkor kerül sor
az iszkaszentgyörgyi Pappenheim-kastély
vörös termében.

A kiállítás május 5-ig, naponta 8-tól 16 óráig tekinthető meg.

"Lüktetni kezdenek a sűrű ecsetfutamok:
pislognak a törékeny örökkévalóság tompasárga csillagai,
hullanak az alázat barna rögei és
a passió halvány, majd erős vércseppjei."
Novotny Tihamér, Művészet 1987

*

"S ha a szemlélőben kellő fokú az empátia, jól kinyitja a szemét,
s a sarokba söpör minden prekoncepciót, találkozik is a művel,
s úgy érzi majd, megérintette valami:
angyal suhant át a szobán..."
Dr. Hann Ferenc, Alföld 1989

*

"Aknay alkotói útja a valóságelemek megidézésétől indult,
s a tárgyias világ rekvizitumainak geometrikussá absztrahált,
konstruktív szemléletű megjelenítéséig,
majd a teljes festői elvonatkoztatás
szabad tartományának bitokbavételéig ívelt."
Wehner Tibor, Árgus 1991

AKNAY JÁNOS • BALOGH ISTVÁN VILMOS • BEREZNAI PÉTER

• BERNÁTH(y) SÁNDOR • BUKTA IMRE • GUBIS MIHÁLY •

• FE.LUGOSSY LÁSZLÓ • MATYÓ(FALVI) GÁBOR

• SELÉNYI KÁROLY ISTVÁN • SZIRTES JÁNOS

BORGÓ GYÖRGY CSABA • GYÖRFFY SÁNDOR • IMREH TIBOR •

• TÓTH ISTVÁN • VINCZE OTTÓ

KIS TÓTH FERENC • KÓTAI TAMÁS • KRIZBAI SÁNDOR

• EF.ZÁMBÓ ISTVÁN

VAJDA LAJOS STÚDIÓ

A Vigadó Galéria

(Budapest V., Vigadó tér 2.)

tisztelettel meghívja Önt
1996. december 19-én (csütörtökön) 18 órára

TIZENKILENCEN A VAJDA LAJOS STÚDIÓBÓL

c. kiállításának megnyitójára

Megnyitja:

NOVOTNY TIHAMÉR

Ferenczy Múzeum, Szentendre

A kiállítás megtekinthető 1997. január 19-ig
hétfő kivételével 10–18 óráig.

Orbányi János

A kiállítás létrejöttét támogatták:

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány
Vajda Lajos Stúdió Kulturális Egyesület

Meghívó

„Vízár & Víz-zár"

Kortárs művészeti kiállítás

AKNAY JÁNOS

Meghívó

Szeretettel meghívjuk a *FÜMOSZ és BARSA* szervezésében megrendezett „Vízár & Víz-zár" című kortárs művészeti kiállítás megnyitójára az Óbudai **Vasarely Múzeum Kamaratermébe** 1999. május 7-én 13 órára.

"Vízár & Víz-zár"

A *Független Magyar Művészek Országos Szövetsége* ***(FÜMOSZ)*** és a **Budapest Art Stúdió Alapítvány *(BARSA)*** meghírdeti a ***"Vízár & Víz-zár*** művészeti kiállítást és vásárt, melyet az ár és belvízkárosultak javára szervez.

Felajánlásra bíztatunk minden természetes és jogi személyt, akinek birtokában olyan tárgy van, mellyel segíteni kívánja a meghirdetett jótékonysági eseményt. Ezek lehetnek pl.: újkori festmények, grafikák, kisplasztikák, cserepek, kályhacsempék, könyvek, okiratok, réz- és bronztárgyak, üveg- és porcelántárgyak, régiségek és antik tárgyak. stb. A befolyt összeg a köztársasági elnök úr által felkért ***Máltai Szeretetszolgálat*** számlájára kerül.

A ***BARSA*** az óbudai *Zichy Kastélyban* található műtárgykaptárában (1033 Budapest, Hajógyár u. 2. & Fő tér 1.) fogadja a felajánlásokat, melyeket bemutat és értékesít.
A segíteni szándékozókat **1999. május 31-ig várjuk a fenti címen** hétköznap 14.00–17.00, szombaton és vasárnap 10.00–17.00 óra között.

A vidéki felajánlásokat ***MM Cargo Kisárufuvarozási és Szállítmányozási Kft.*** 300 gyűjtőhelyen a vasútállomásokon (biztonságos csomagolásban) fogadja és térítésmentesen a kiállítás helyszínére szállítja. (A mellékletek tartalmazzák a gyűjtőpontok helyeit. A küldeményeken a ***"Vízár & Víz-zár"*** megjelölést kérjük feltüntetni, címzettként pedig a felajánlásokat gyűjtő **Magyar Máltai Szeretetszolgálat** szerepeljen, címe: 1142 Bp. Tahi u. 95.)

Az eseménnyel kapcsolatos bővebb információkkal készséggel áll rendelkezésére:
Szekeres Tamás (tel.: 388-7375) és Tátrai László (tel.: 437- 9417

Kiállító művészek

Aknay János
Bada Dada
Bak Imre
Balla Attila
Balla Margit
Banga Ferenc
Barabás Márton
Bardócz Lajos
Bartesch Christa
Berencsi Attila
Bohár András
Borsos Miklós
Csóti Gábor
Decsi Ilona
Dobra János
Dohnál Tibor
ef. Zámbó István
Eigel István
Engel Tevan István
F. Farkas Tamás
F. Orosz Sára
fe. Lugossy László
Fehér László
Frank Aljona
Fürstand Júlia m.a. HPLDPP
Für Emil
Gádor Magda
Gross Arnold
Haász Ágnes
Halbauer Ede
Haraszty István
Hencze Tamás
Illés István
Kádár Katalin
Kalmár István
Kelemen Kettenbrücke
Kemenczky Judit
Kéry Imre
König Róbert
Kordás József
Kovács Johanna
Majoros István
Maracskó Gabriella
Marikovszky Andrea
Matzon Ákos
Milos József
Mulasics László
Nádler István
Nagy Sándor
Nemere Réka
Nikmond Beáta
Orosz István
Pató Róza
Pavel Pawlitzky
Peter Post
Richter Endre
Sárkány Győző
Schéner Mihály
Soós Evelin
Świerkiewicz Róbert
Szalay Lajos
Szigethi Imre
Szirtes János
Szőcs Géza
Szurcsik József
Terebessy L. Föld
Thury Levente
Tolvaly Ernő
Tuzson Berczeli Péter
Urbán Tibor
Vasváry József
Vecsey Csaba
Véssey Gábor
Würtz Ádám

Meghívó

Szeretettel meghívjuk a *FÜMOSZ és BARSA* szervezésében megrendezett „Vízár & Víz-zár" című kortárs művészeti kiállítás megnyitójára az Óbudai **Vasarely Múzeum Kamaratermébe** 1999. május 7-én 13 órára.

A kiállítást megnyitja:

Katona Kálmán
Közlekedési, Hírközlési és Vízgazdálkodási miniszter

Esemény: **Kathy Horváth Lajos,** Yehudi Menuhin-díjas hegedűművész improvizál.

A kiállítás május 23-áig (hétfő kivételével) minden nap 10.00-től 17.00 óráig tekinthető meg a Vasarel Múzeum Kamaratermében és a BARSA Műtárgykaptárban.
A kiállításon látható művek **aukciója** terveink szerint *május 27-én* lesz az Új **Színházban.**

A rendezvények fővédnöke: **Göncz Árpád,** a Magyar Köztársaság elnöke

Védnökei:

Dr. Kontrát Károly – Belügyminisztérium
Dr. Szabadi Béla – Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
Katona Kálmán – Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium
Medgyesy Balázs – Környezetvédelmi Minisztérium
Várhegyi Attila - Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma

A VAJDA LAJOS STÚDIÓ KULTURÁLIS EGYESÜLET

Tisztelettel meghívja Önt

AKNAY JÁNOS

festőművész

kiállításának megnyitójára

1999. május 9-én (vasárnap) de. 11 órára

A VLS PINCEMŰHELYÉBE.

(Szentendre, Péter-Pál u. 6.)

A tárlat a

HORVÁTH & LUKÁCS GALÉRIA

(Nagycenk)

anyagából került megrendezésre.

A kiállítást megnyitja

Novotny Tihamér

művészeti író.

A kiállítás megtekinthető:

1999. május 9-től június 3-ig

hétfő kivételével

10-től 18 óráig.

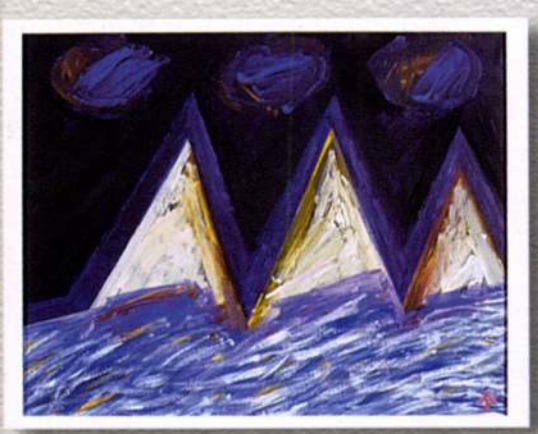

VLS
PINCEMŰHELY

(Szentendre,
Péter-Pál u. 6.)

A kiállítás
megtekinthető:
1999. május 9-től
június 3-ig
hétfő kivételével
10-től 18 óráig.

ÁKNAY JÁNOS

KIÁLLÍTÁSA

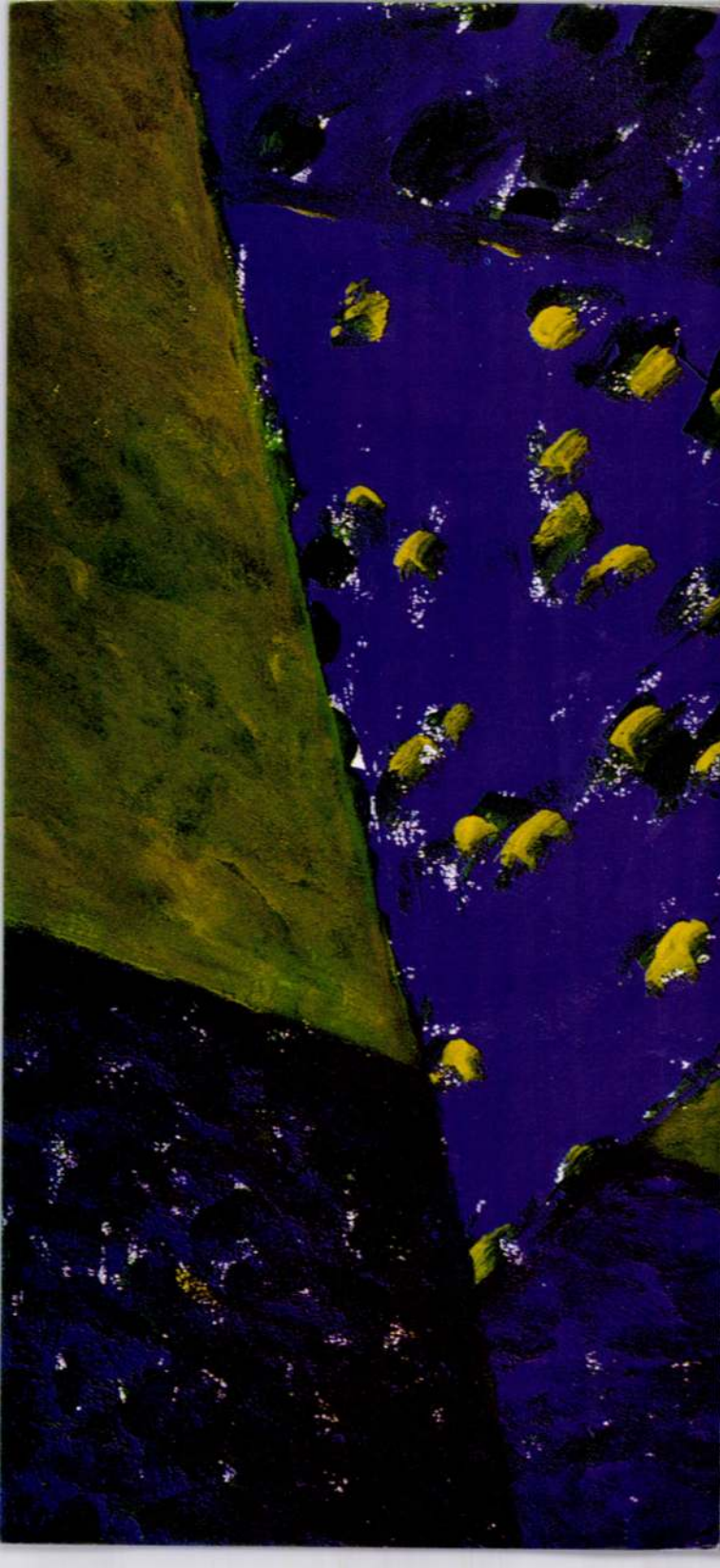

Tisztelettel meghívjuk

Önt és családját

AKNAY JÁNOS

a KAPCSOLATOK

című kiállításának

megnyitására

1997. december 30-án

(kedden), 17 órára

a Vigadó Galériába.

(Budapest, Vigadó tér 2.)

Megnyitja:

Novotny Tihamér

művészeti író.

A kiállítás megtekinthető:

1997. december 30-tól

1998. január 19-ig,

hétfő kivételével naponta

10-től 18 óráig.

AKNAY JÁNOS

Aeksntaőymjűávneosz

A kiállítás létrejöttét támogatták:

Nemzeti Kulturális Alap,

Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány,

Magyar Alkotóművészek Közalapítvány,

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete,

valamint

Horváth & Lukács
NAGYCENK
Kiscenki u. 17/a,
SOPRON,
Szent György utca 16.

PEST MEGYEI KÖNYVTÁR
2000 Szentendre, Pátriarka u. 7.

VINCZE LÁSZLÓ
PAPÍRMERÍTŐ MŰHELY SZENTENDRE

SPECK ÉS TSA
PÉNZÜGYI INFORMÁCIÓ
SZENTENDRE, SZENTLÁSZLÓ ÚT 26.

VAJDA LAJOS STÚDIÓ
Kulturális Egyesület
Szentendre

VIGADÓ GALÉRIA

A meghívót tervezte: Bán Miklós grafikusművész

Aknay

János

festőművész

kiállítása

Design: Bán Miklós

A Kovács Máté Városi Művelődési Központ és Könyvtár, A szoboszlói Kultúrális Közösség

ezúton tisztelettel meghívja önt és barátait a szoboszlói galériába (szilfákalja 2.) június 6.-án pénteken 17 órakor

Aknay János

festőművész kiállításának megnyitójára.

A kiállítást megnyitja:

Lóska Lajos

művészettörténész.

A kiállítás június 20.-ig látogatható, naponta 10-13 ill. 15-18 óráig (vasárnap zárva).

AKNAY János

NÉPSZAVA 1999 III. 13

Kétely és remény

Aknay János képei

Mi lesz ebből, te jó Isten? Ez véresen komoly játék. Akárhány *megjelenítés* sikerült idáig, csak még nehezebb minden újabb feladat. Nem lehet megúszni gyötrődés nélkül. Ki kell birkózni az áldást, mint *Jákobnak* az angyaltól. Hogy a fölfeszített vásznon ott legyen a szárnysuhanás.

„Soha nem tudtam passzióból festeni – mondja *Aknay János, – és soha nem tudtam csak hideg konstrukciót elképzelni magamnak."* A türelem a hit egy formája. A műterem szelíd csöndjében ez az egyik spirituális komponens. Akár napokig ülni egy kép előtt, míg jelez a rejtőzködő motívum. *„Nem én akarom önkényesen megszabni a motívum erőtereit, hanem megtalálni a jelek saját törvényeit."*

Ez az alkotói attitűd ifjúkorától meghatározta útját. Hogy ne szédüljön bele nárcisztikusan a talmi siker csillogásába: *„A Jancsi gyerek milyen drága, ahogy itt festeget!"* szirénhangjainak ellenállva választotta a nem kényeztető sorsot.

Hogy nem veszik fel a főiskolára, hogy többször elutasítják a

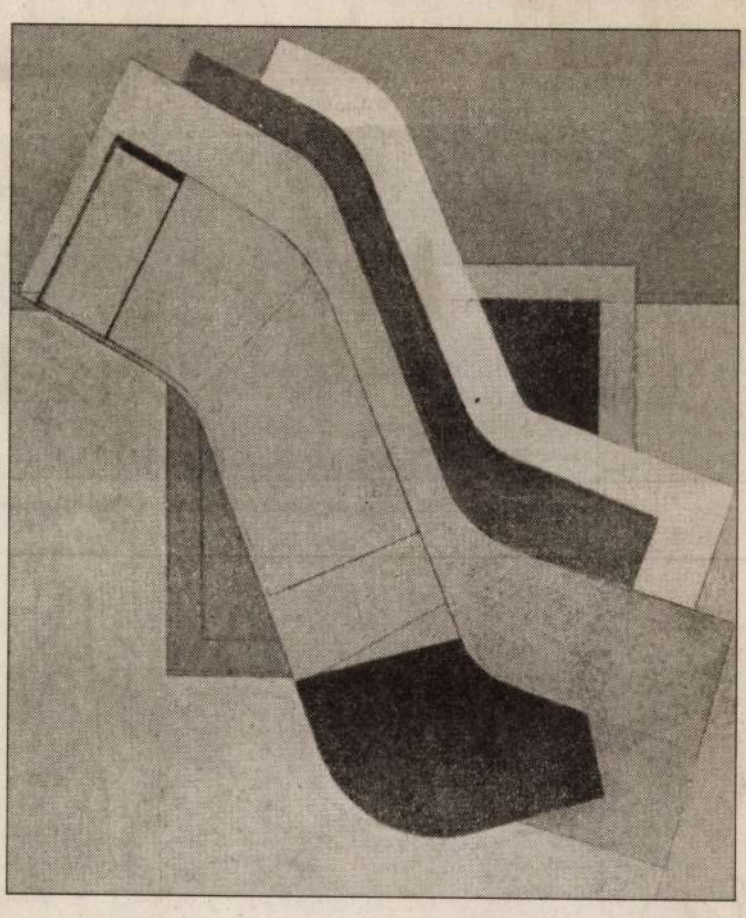

Képzőművészeti Alaptól, az persze elszomorítja. Ám ugyanakkor elszántabbá teszi. A szentendrei *Varga Lajos Stúdióban* talál igazi szövetséget, hasonlóan rebellis társakkal, mint *Wahorn, fe Lugossy, ef Zámbó* vagy *Matyófalvi, Bereznai.* A külvilágot zavarba ejtően sokféle stílusú, irányzatú csoport tagjait nem tudja a hatalom egymás ellen kijátszani: bebizonyítják, hogy a szellem szabadságához való hűséget semmilyen elméletnek álcázott ármány nem tudja igazán kikezdeni.

A tandíjakat – így vagy úgy – meg kell fizetni. A szabadságnak mindig ára van. Aki azonban ráeszmél bensőjéből fakadó kötelességeire, nem tehet mást, mint „ablakokat nyit a világmindenségre", bármily szorongató is legyen a végtelen színeiből áradó mélység. Aknay nem tudott, nem akart „turistacsalogató, konzum" képeket festeni. Okoskodhatott volna úgy, hogy „legyártja" a szuvenírtájképeket, abból megél, aztán – ha annyira nem nyugszik! – „föstögesse a rögeszméit is!"

Az alázat a művészetet illeti. A külvilág borzad, értetlenke-

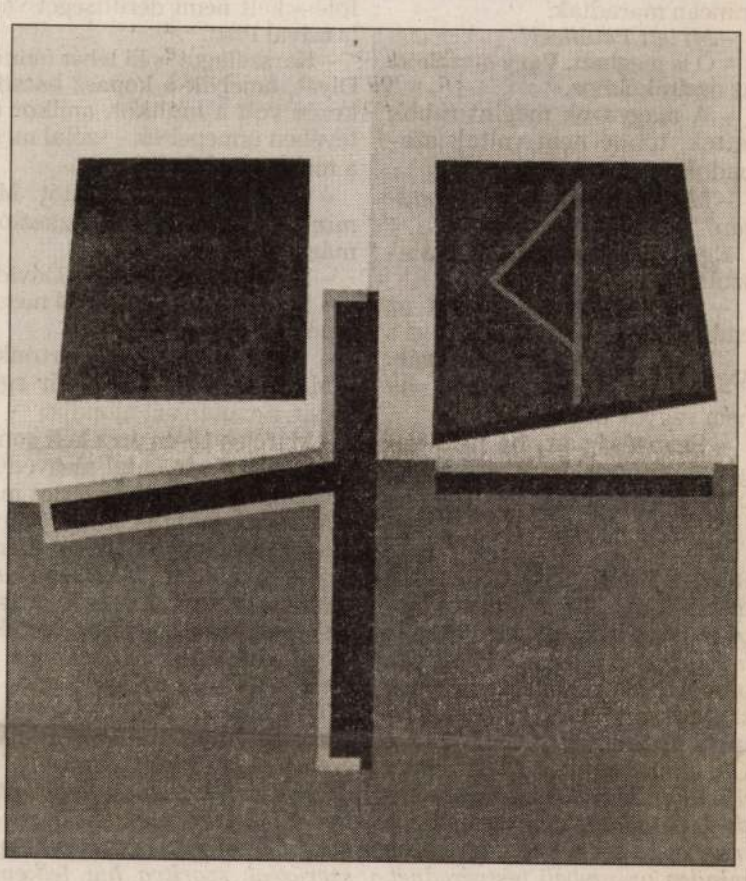

dik, csúfolódik. *„Mi az, hogy rovásírással a magasabb szellemi világok megismerése felé?! Ettől nem lesz olcsóbb a kenyér!"* Az angyalszárnyak geometrikus triangulumait festő azonban nem tágított útjáról. Vállalt vízműőri, gépkezelői munkát, hogy legyen pénze, de ideáit nem áldozta fel. *„Mindig tudtam, hogy függetleníteni kell magam a kötöttségektől, és biztos vagyok abban is, hogy még a laikus néző is ráérez erre a képeimből* – mondja. – *Sokszor magam sem tudom, hogy miért, de bizonyos belső kényszer vezet, hogy éppen úgy kell egy munkámat megcsinálnom."*

Ez az „úgy" nem mindig jön könnyen. Bírni kell a csöndet, hogy a vásznon egy elindult vonalból kidédelgetődjön a válasz az imbolygó, örvénylő kételyekre. Aknay János szemérmes ember, aki nem beszél szívet tépő fájdalmáról.

De nem tehát másként: az angyalok világával tart kapcsolatot. Minden festői munkája egyfajta levelezés. Mint a Siratófal kövei közé gyűrt kis papírlapok, úgy bújnak, rejtőznek imák, fohászkodások töredékei a felfogható határain túlra zengve, üzenve. De nemcsak küldi jeleit. Válaszként olykor mintha *Arany János* szólna: *„S döbbenve ismerek fel rajzomon/ Egy-egy vonást, mit szellemujja von."* Legyen Aknay János festménye bármily fegyelmezett szerkezetű, a több irányba tűnődő felületeken szinte észrevétlen átdereng a remény.

Szerényi Gábor

ák a nyomdából

vagy drogos – Ha nincs zászlótartó…

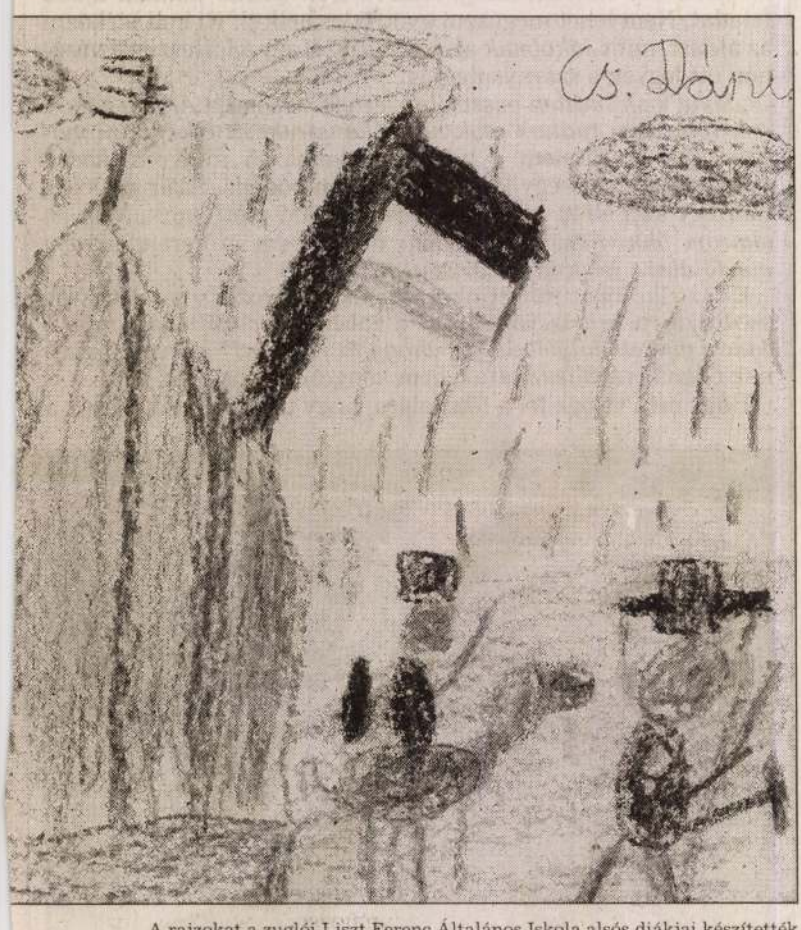

A rajzokat a zuglói Liszt Ferenc Általános Iskola alsós diákjai készítették

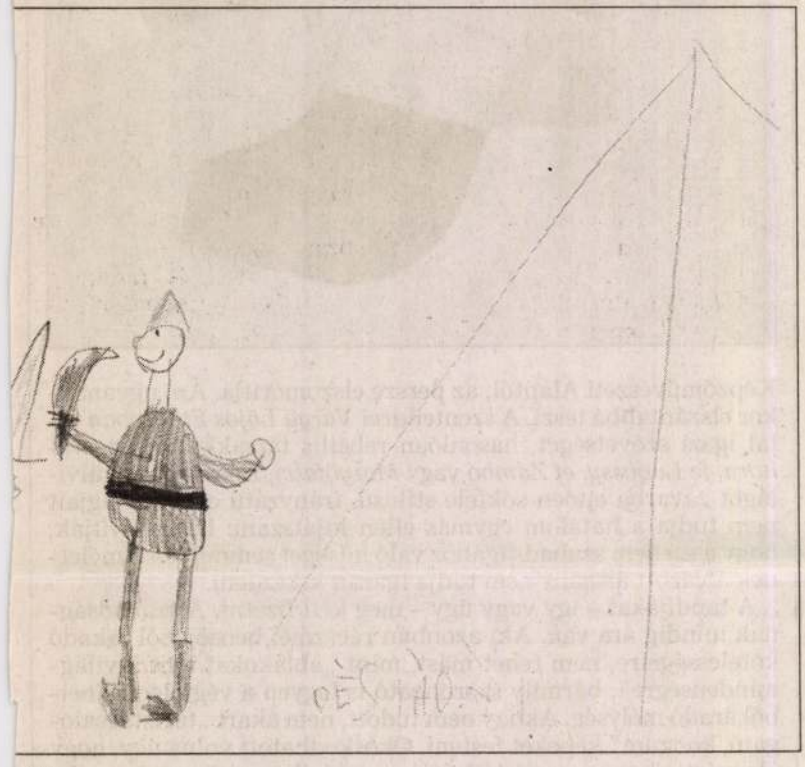

kok

zá Eszter. – Szerintem csak harmincan maradtak.

– *Mi lett Petőfivel?*

– Ő is meghalt. Vagy átszökött az osztrákokhoz.

– A magyarok megint rabok lettek, többé nem voltak szabadok.

– *Mit jelent az, hogy szabadság?*

Egyszerre többen is válaszolnak:

– Hogy nyugodtan élnek az emberek.

– Nem vagyunk rabszolgák.

– Akkor vagyok szabad, ha nem vagyok otthon.

– Szabadság az, ha nem vagyunk elfogva, mint egy rabló, bűnöző vagy drogos.

*

Részlet Petőfi naplójából, 1848 március 15.: *„Ma született a magyar szabadság, mert ma esett le a sajtóról a bilincs… vagy van oly együgyű, ki azt képzelje, hogy szabad sajtó nélkül lehet bármely nemzetnek szabadsága?… Oh, szabadságunk, édes, kedves újszülött, légy hosszú életű e földön, élj addig, míg csak él egy magyar… szép vagy te, szebb minden országbeli testvérednél, mert nem fürödtél vérben, mint azok, téged tiszta örömkönnyek mostak, és bölcsőd párnái nem hideg, merev holttestek, hanem forró, dobogó szívek…*

*

– *Hogyan ünnepeltek március 15-én?*

– Mi sehogy. Hétvégéken koncertre szoktunk járni, ezért nem érünk rá – jelenti ki Dani határozottan.

– Minden évben kimegyünk a Nemzeti Múzeumhoz, ahol apu elmondja a Talpra magyart nekem és a testvéreimnek – mondja a szemüveges Gergő.

– Úgy ünneplünk, hogy nem jövünk iskolába – szól közbe Ági.

– Ha ünnep van, el kell énekelni a Himnuszt – néz rám komolyan Eszter.

– Kitesszük a petárdákat… Vagyis a kokárdákat a szívünk fölé – kelt némi derültséget válaszával Pisti.

– Karszalagot is ki lehet tenni. Olyat, amelyik a kopasz bácsik kezén volt a múltkor, amikor a tévében ünnepeltek – szólal meg a melegítőruhás fiú.

– Meg a magyar zászlót. Mi mindig kiakasztjuk zászlót március 15-én.

– Mi nem – vallja meg Dávid.

– *Miért nem?* – nézek rá meglepődve

– Mert nincs zászlótartónk.

Marci hirtelen feláll, vár egy kicsit, s azután azt mondja:

– Március 15-én arra kell gondolni, hogy sok fiatal megvédte a hazánkat. Apukám szerint ma már nem tudnák megvédeni Magyarországot a fiatalok, ezért csatlakozunk a NATO-ba. A múltkor szavazták meg a Parlamentben. Én ha nagy leszek, meg fogom védeni a hazámat!

*

Kossuth Lajos parlamenti felszólalása 1848-ból: *„Uraim! Midőn a szószékre lépek, hogy önöket felhívjam, mentsék meg a hazát! E percnek irtózatos nagyszerűsége szorítva hat lelkemre… Egyenesen, ünnepélyesen kérem: adja meg a képviselőház a 200 000 főnyi katonát, s az erre szükséges pénzerőnek előteremtését (itt Nyári Pál, az ellenzék vezére felugrott, és jobbját esküre emelve kiáltotta: Megadjuk! A lelkesedés viharként tört ki). Ezt akartam kérni, de önök fölállottak, s én leborulok a nemzet nagysága előtt! Annyi energiát a kivitelben, mint amennyi hazafiságot tapasztaltam a megajánlásban, és Magyarországot a poklok kapui sem fogják megdönteni!*

*

Az osztály már türelmetlen. Rövidesen szünet következik. Aztán, mikor megszólal a csengő, a mai „márciusi ifjak" közül néhány vonalzóval kezd kardozni. Küzdenek a szabadságért…

Kirády Attila

HORVÁTH & LUKÁCS
GALÉRIA
TEL.: '36 99 532210 FAX.:'36 99 532211
EMAIL: GALERIA@HORVATH-LUKACS.HU
HTTP://WWW.HORVATH-LUKACS.HU

MEGHÍVÓ

A Horváth & Lukács Galéria
szeretettel meghívja Önt, családját és barátait

Stefanie Nickel
és
Wolfgang Nickel

valamint

Aknay János

képzőművészek kiállításának megnyitójára

1999. június 25-én, 17 órakor.
Nagycenk, Kiscenki út 47.

A kiállítást megnyitja:

Novotny Tihamér
Művészeti író

A kiállítás megtekinthető:
1999. július 21.-ig
Hétfő - Péntek: 8-17 óráig,
Szombat: 8-13 óráig, Vasárnap: zárva

AKNAY JÁNOS

AKMAY JANOS

V. V.: Pótol-Pál utcai gerillák.
Antológia [illegible] a szentendrei Vajda Lajos
Stúdióról

Népszabadság 2001 febr. 5

den Kleinkram des Lebens anein
kommen. Eine sicher sehr schwie
Kapitel ist schon so viel gesch
Feder schonen will. - Du wollte
Leider habe ich auch nicht seh
bin seit der Geburt der Kinder,
Ein richtiger Schwächling, nerv
alt, immer verärgert und brummi
Und doch ist es leider so, ich
Die Pflege meiner Zwillinge, di
klein waren und die ich Tag und
wollte, hat mich sehr angestren

AKNAY JÁNOS

Kiállítás

A PATAK CSOPORT
és
VENDÉGEINEK KIÁLLÍTÁSA
tagjai:
AKNAY JÁNOS
GUBIS MIHÁLY
KÉRI MIHÁLY
PENYASKA LÁSZLÓ
PUHA FERENC
SOMOGYI GYÖRGY
vendégek:
STEFANIA NICKEL
WOLFGANG NICKEL
NÁDASDY JÁNOS
(Németország)
Megtekinthető: *október 24-ig*

AKNAY JÁNOS

II. FESTÉSZETI TRIENNÁLÉ

„BETŰ A KÉPBEN, P. KLEE EMLÉKEZETE"

kiállítás

a Magyar Festők Társaságával közös rendezésben

Megnyitó:
október 28-án, csütörtökön 17 órakor

Közreműködik:

BÁLVÁNYOSI JUDIT	JÁVORKA ÁDÁM
altszaxofon	brácsa
VARGA ZSOLT	VINCZE ZSUZSA
tenorszaxofon	hegedű

Megtekinthető: december 6-ig.

1999. OKTÓBERI PROGRAM

Aknay János

CHIKÁN Bálint: Nyáridő, - Magyar Hirlap, 24.évf. 167.sz.
1991. julius 18. 11. p.

Vigadó Galéria, Franyó Frigyes kiáll.
Szentendre, Péter Pál u., 9 romániai magyar képzőművész
Vajda Pince

Zebegény, Könyvtár, Aknay János kiáll.

„A. K."

mesterjegy az egri főszékesegyház úrmutatóján. Bécs 1819. Reprodukció.

Voit Pál stb.: Heresmegye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII.

Budapest 1972.

4381

AKNAY JÁNOS – festő

Szentendrei festőművész sikere Romániában

Aknay János kiállítása Marosvásárhelyen és Bukarestben

A marosvásárhelyi kultúrpalotában a közelmúltban *Aknay János* szentendrei festőművész alkotásaiból rendezett kiállítást a maros Megyei Képzőművészek Szövetsége és a dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány. Ezt követően Bukarestben május 26-án a Magyar Köztársaság Kulturális Központjában állította ki munkáit.

Az ötvenedik életévéhez közeledő művész, *Aknay János* – aki bemutatkozott már Európa szinte valamennyi országában, sőt Amerikában és Japánban is – nagy gonddal készült a romániai kettős tárlatra. Huszonöt év anyagából nyolcvan alkotását választotta ki. Ilyen nagy gyűjteményes kiállítása még csak egyszer, 1989-ben volt a szentendrei képtárban.

Aknay János nevét a romániai magyarság támogatására szervezett jótékony célú akciói révén Erdély-szerte ismerik. Képzőművészekkel a Marosvásárhelyi Műhely és a szentendrei Vajda Lajos Stúdió 1991-es Vigadó Galériabeli közös kiállításának előkészületei során került szoros barátságba. A sokoldalú, intenzív „erdélyi kapcsolat" alkotásaiban is visszatükröződik. Ennek egyik szép példája az Erdélyi trilógia című műve és erre utalnak rovásírásos képei is. A marosvásárhelyiek mindig hittek abban, hogy egyszer majd látni fogják ezeket a képeket Vásárhelyen is. *Szepessy László* műgyűjtőmecénás már tizenkét évvel ezelőtt is egyre mondogatta: „Meglásd János, egyszer majd nálunk is rendezünk neked egy nagy kiállítást!"

Aknay János egyik új képe előtt

(Fotó: Gubis)

Mostanra teljesült jóslata. A politikai változás adta lehetőséget *Bartha József,* a Maros Megyei Képzőművészek Szövetségének alelnöke és *Borbély László,* a dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány elnöke azonnal megragadták, és még tavaly decemberben elküldték meghívó levelüket Aknay Jánosnak. A lehetőség megvalósításához azonban nagyon sok támogatóra volt szükség. A romániai kettős tárlat érdekében Aknay János mellé állt a szentendrei Ferenczy Múzeum, a Vajda Lajos kulturális egyesület, a Patak csoport, a Fony-kertalja művésztelep, a nagycenki Horváth és Lukács galéria, a Pannonplaszt Rt. és Szentendre Város Önkormfányzatának kulturális bizottsága. A kiállítások meghívói, a meghívókhoz mellékelt mappa *Vincze László* szentendrei papírmerítő műhelyében készültek. A grafikai mappa Aknay János egy eredeti képét, valamint *Markó Béla, Novotny Tihamér* és *Lóska Lajos* ajánló sorait tartalmazta.

Markó Béla, a költő-politi- [illegible] képeit:

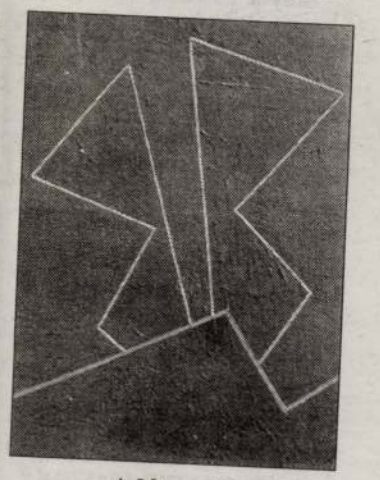

A látogató

(Fotó: Halper)

tása vagy újraépítése, ez a látszólagos harmónia, a betört ablak heraldikája, a véres tenyér és a vértelen ecset találkozása. Ínségesebb időkben, gyermekkorunkban széles papírcsíkokkal ragasztották át a megrepedt ablakszemet, hogy életét meghosszabbítsák, és ezek a csirizes sávok darabokra szaggatták a kinti világot, egy új, a széttört üveg szabályaihoz igazodó rendet teremtve…"

A marosvásárhelyi megnyitón *dr. Hann Ferenc* művészettörténész, akadémikus vezette be a közönséget Aknay János művészetének világába.

A román és a magyar művelődési minisztérium összefogásának köszönhető bukaresti kiállítást Novotny Tihamér művészeti író megejtően szép példázatokkal ajánlotta a megnyitó közönségének: „…Aknay számára a kép a tekintetek legelőin hízó jószág, amelynek látható oldalát jellel, jelekkel vagy jelek halmazával kell felcímkézni és telefesteni, hogy el ne vesszen, el ne tévedjen vándorlásai során: példának okáért rovásokkal, angyal-, madár- és csillagmotívumokkal!…" Azt, hogy a megnyitókon nem csak a művészbarátok és a szakma [illegible] tevők nagy [illegible]

APRÓHIRDETÉS

Steyer 230 LE, 6 hengeres turbós tehergépkocsi-motor sebességváltóval 170.000.-Ft-ért, Bauer kardánmeghajtású 150 m3/óra teljesítményű öntözőszivattyú 98 000,– Ft-ért eladó. Tel.: /99/388-251, /60/370-385. *MAHIR 68456/1H*

Központi fűtés, padlófűtés, vízvezeték szerelést vállalok bármilyen technológiával, anyaggal is. Tel.: 06-35-340-209.

DUGULÁSELHÁRITÁS 1 órán belül: 407-0780, 06 (20) 381-957.*MAHIR 68457/1K*

Blézervarró csoportoknak és termelékeny varrónőknek nyáron is folyamatos bedolgozás! Szállítani kell! T.: 06-23-414-717. *MAHIR 68192/3K*

FOTO PORST, Vác, Széchenyi u. 18. Fotó- és szórakoztatóelektronikai termékek, játékok nagy választékban. Fotószolgáltatás amatőr és profi szinten minden igényt kielégítve egy- és kétnapos, valamint egyhetes határidőre. Ugyanitt hirdetésfelvétel az Új Pest Megyei Hírlap számára, illetve a Vác és Vidéke Hírlapba. Telefon: 27/311-133.

Gyűjteményembe vásárolok készpénzért század eleji modern és nagybányai festményeket, valamint antik szőnyegeket, Fülep. Tel.: 06-20-534-375.

Bútorkárpitozást vállalok. Tel.: 06-60-412-627

Hirdetésfelvétel Monoron az Új Pest Megyei Hírlap számára: Aqua Könyvesbolt, Monor, Deák Ferenc u. 2. Telefon: 06 (30) 464-220 és 29/415-043.

Az Új Pest Megyei Hírlap számára ceglédi olvasóink hirdetéseiket Cegléden, a Trombitás u. 2-ben adhatják fel. Telefon: 53/310-993.

Dunakeszin, a „Discovery Toys" képességfejlesztő játékok mintaüzlete (Fő út 124.) reggel 6 és este 6 óra között bármilyen hirdetést felvesz az Új Pest Megyei Hírlap számára. Telefon: 06-27/342-971.

HIRDETÉSFELVÉTEL: Sződ, Sződliget, Göd, Dunakeszi, Fót térségében Kovács Attilánál. Telefon: 27/330-048, délután 4 óra után. Név és cím meghagyása után 48 órán belül felkeresem.

Hirdetésfelvétel Nagykőrösön, az Új Pest Megyei Hírlap számára Miklay Jenőnél, Dugonics u. 10. Telefon: 53/350-588.

A Dunakeszi Áruházban, Gáspár Rezsőnél (kulcsmásoló) adhatják fel hirdetéseiket az Új Pest Megyei Hírlap számára olvasóink. Telefon: 27/341-108 és 27/342-097.

Robogóvásár! Viszonteladóknak kedvezményesen Dunakeszi és Göd között a Shell-kútnál. Tel.: 06-30-345-198 és 06/27-348-054.

KÖZÜLETI ÉS LAKOSSÁGI FUVAROZÁS
(KÜL- BELFÖLDI) 1-24 T-IG
KONTÉNERES ÉS BILLENŐS AUTÓKKAL
(sitt-, föld- és építőanyag-szállítás és -beszerzés)
KONTÉNER HÁZAK, VALAMINT HOSSZÚ ÉS SPECIÁLIS ANYAGOK SZÁLLÍTÁSA, ÉPÍTŐANYAG-BESZERZÉS, KÖLTÖZTETÉS RAKODÁSSAL, NEHÉZ-GÉPSZÁLLITÁS KCR ÉS DARUZÁSI MUNKÁK, FÖLDMUNKÁK, ALAPOK, ÁRKOK, GÉPI MUNKÁI, KERTÉPÍTÉS
Minden megrendelhető minden nap

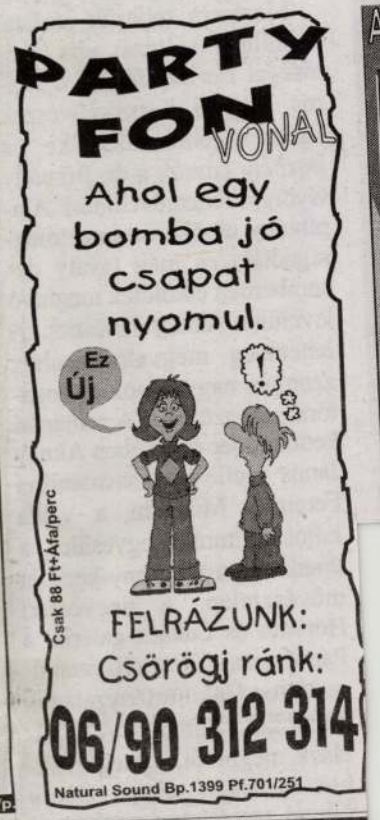

AKNAY János festő (1949 –)

RÚL 1. 192.

1. Ker. Szent János feje. XV-XVI. századbel
természetes nagyságú szobor maradványa, melye
későbbi korongra szögeztek. utóbbi átmérője 40 cr
2. Madonna szobrocska fából, átfestve, XIV. sz. 4
Sekrestyében:
3. Kehely, aranyozott ezüst, gót típusú, későbbi /-/
áttört levélindák és gyümölcsgerezdek. XVI. sz. 19
4. Kehely, aranyozott ezüst gót típusú, talpa oldal
hágó vésett virágok, cuppakosarán dűlt négyszög a
osztott sújtásos filigrán, XVI. s. eleje. 22 cm m.

A templom tornya 1702-ben alapján ítélve újonnai
szóló okmány a torony gombjából, legújabb
alkalmával került ki s a parochián őriztetik. A
1772-ből.

zül a *Diognetoshoz írott levél* ad választ *pogány* kérdésekre, egyéni érdeklődésre: „A kereszténveket nem különbözteti meg a többi embertől sem a táj, sem a nyelv, sem az életmód. Nem laknak ugyanis saját városaikban, nem beszélnek külön, szokatlan nyelven, nem is élnek másoktól jellegzetesen különböző életmódot. Nem eszmélés, nem is agyafúrt emberek kiagyalása által fedezték fel ezt a tant, nem is emberi bölcselkedésre esküsznek, mint sokan mások. Ott laknak a görögök és barbárok városaiban, ahogy kinekkinek a sorsa rendelte, és öltözködésben, táplálkozásban, az élet más dolgaiban alkalmazkodva az őslakók szokásaihoz csodálatos és egyaránt hihetetlennek látszó életformával tűnnek fel. Saját szülőhazájukban élnek, de mint jöttmentek; mindenben részt vesznek, mint polgárok, és mindent eltűrnek, mint idegenek; minden idegen táj szülőföldjük és minden szülőföld idegen világ nekik... Szégyenbélyeget hordanak és a szégyenben éri őket a dicsőség, rágalom a részük és igazságot nyernek. Szidalom a jutalmuk, megvetés a részük, de ők tiszteletet adnak. Jót tesznek és mint gazokkal bánnak velük; ha kínozzák őket, örülnek, mintha életre támadnának. A zsidók úgy hadakoznak ellenük, mintha pogányok volnának; a hellének üldözik őket; de támadóik se tudják, miért bántják őket" (5,1—5. 14—17).

A kereszténység ősi üzenetét a mára fordítva számomra ez azt jelenti, hogy térségünkben hungarocentrizmusunknak kizárólag abban a formában van létjogosultsága, ha azt mások/többiek, centrizmusai sorába állítjuk.

Évtizedek múltán *De civitate Dei* című könyvében Szent Ágoston (354—430) dolgozza rendszerbe a tételt: Két civitas létezik. Az egyik az isteni, a másik a diaboli. Az utóbbi azonos a római birodalommal. A kettő állandó feszültségben van egymással. A civitas Dei nem teljesen azonos az egyházzal, hiszen az a mennyei Jeruzsálem. Az evilági egyház csupán a mennyei földi visszfénye. (Itt jelentkezik a Cicerót kedvelő Augusztinusnál a platonizmus...)

A korai kerszténység e kettőssége, leegyszerűsítve a reformáció „simul iustus et simul peccator" vallomását a megigazulás-tanban, avagy a két αιων (birodalom)-tanban úgy él tovább, hogy azt posztszocialista társadalmunk mindennapi valóságában, a kivált önmaguknak élő egyének és csoportok között pszichológiailag lépten-nyomon tapasztaljuk. Tükröződik, nem a *menny*, hanem a *múlt*, a tolerancia nélküli, a klasszikus liberalizmus tanait megtagadó mindennapi valóságban.

Meggyőződésem: a vigasztalás próféciáinak ismétlése után a biztatás korszaka köszöntött ránk! „Pesszimizmussal nem jutunk előre", mondta 1948-ban — meglehet éppen e Ráday-teremben — Carl Barth.

A tamási ábeli „otthon lét" számomra a szolgálatvállalás helye, mindenkinek ott és ahol él; vívódó térségi figyeléssel kell felismernie a világban az őrá háruló feladatot, és megtalálnia a megoldását (καιρός-teológia). A vívódást ábeli góbéskodással feloldani: anekdotázás, múltidéző menekülés, szalmacséplés!

A reálpolitika szolgálatot jelent. A magyarság közép-európai, régiós szolgálatát, olykor a képviselettel párhuzamosan, avagy — ahogy az századunkban már többszörösen megtörtént, mindennemű diktatúra — akár annak ellenében is! Van ebben sajnos gyakorlatunk, nem vagyunk kezdők!

Szépfalusi István

Martonyi János:
Európa, nemzet, jogállam
Magyar Szemle — Európai Utas
Kartonborító, 258 oldal, 880 Ft
Megrendelhető a szerkesztőség címén

„A magyar társadalom fel kell ismerje, hogy az európai és a nemzeti elkötelezettség elválaszthatatlan egymástól."

*

„Aki nem hisz közössége sikerében, saját egyéni sikerét is bizonytalanná teszi. Egymás hasznára kell munkálkodnunk ahhoz, hogy saját teljesítményünk sikerét valóban átélhessük."

*

„Minden válságtünet ellenére tudatában kell lennünk, hogy a bajaink nem a rendszerváltozás következtében állottak elő. Ezeket az a rendszer okozta, amely a rendszerváltozás előtt állt fenn."

Martonyi János

„Nem is tükre, igazában az élet — az ország, a nemzet, az egyes közösségek és az egyes ember életének — lüktető valósága az, amit ez a kötet az olvasó elé tár, méghozzá olyanvalaki által, aki aktívan megélte és átélte, nap mint nap ma is megéli és átéli és cselekszi is, mintegy velünk hozza létre ezt a valóságot. Ebben a gondolkodva teremtő folyamatban benne van ennek a valóságnak és megélésének egész mögöttes kultúrája. Az, ahogy ezt a valóságot számunkra is empatikus élménnyé teszi, ahogy haza- és világismeretével, a dolgok lényegéig ható elemzéseivel mindent olyan jól láthatóvá tesz. Szavai mögött ott van a tények, bajok és ellentmondások ismerete, meg hogy ebből merre lehet, merre kell, vagy merre jó menni. Okfejtéseiben benne van veleszületett világos látása, a bonyolult dolgok egyszerű és világos kifejezése."

Mádl Ferenc előszavából

Kapcsolatok

Aknay János képeiről

Aknay János mindig a belső emberi-művészi fejlődés saját stációit járta. Természetesen hatott rá a mindenkori „korstílus" és divat, de saját eszközeit, hangját kereste konstruktív, puritán hangvételű korai képein (*Álom* 1973, *Város* 1973, *Templomtéri templom* 1976, *Murális tanulmány* 1977) is, majd az ablak témákban, amelyek a kitekintés, a viszonyok feltérképezése felé nyitottak lehetőséget. A látvány s a világ szigorú racionális képzőművészeti nyelvre fordítása nem pusztán fegyelmezettségről, s még kevésbé geometriai játékról vagy témanélküliségről tanúskodott. A szentendrei művészek, Barcsay, Deim, de Vajda is, hatottak rá, s talán megkönnyítették számára a saját kifejezési forma megtalálását. Hamar rálelt egyéniségének — pusztán esztétikai kifejezési formákon túlmutató hangjára. A nyolcvanas évek elején karakterének határozott vonásaként tűntek fel vásznain és sokszorosított grafikáin a székely rovásírás jelei. Elkötelezettségének szimbolikus megjelenítéseként értelmezhetők e képek. A geometrikus kalligráfiák nem harsányságukkal, hanem csendes, konok jelenlétükkel hívták fel magukra a figyelmét. Ezért volt más Aknay János konstruktivizmusa, mint az irányzat más művészeié.

Akár dekoratív elemként vagy átmeneti motívumként is értelmezhettük volna a rovásjeleket, ha nem ismerjük az 1988-ban megszületett nagy *Erdélyi triptichont*. A fekete töviseken és késeken fennakadt piros-fehér-zöld színeket nem lehetett félremagyarázni. Az 1989-ben a Szentendrei Képtárban rendezett gyűjteményes kiállításon a tér felőli falat teljes egészében betöltő *Erdély Trilógia* (200×300 cm) balladai tömörséggel szólalt meg; *Trilógia, Tripartitum, Trianon, Triptichon*... nem a berlini fal sgrafittóit, hanem a marosvásárhelyi eseményeket vetítette előre megszületése pillanatában.

A kép hátterében cikázó kis rovásírásjelek színes, szinte felismerhetetlenségig menő egymásra írása 1986-tól mint „kiírás", mint magán ballada jelent meg képein. A dadogó ismétlődő „szavak" a képek hátteréül szolgáltak. A végtelenbe futó monoton ismétlés imamalmai e hullámzó szín jel-felületek (*Kislányom emlékére, Triptichon* 1986, *Ballada* 1988, *In memoriam II.* 1986). Egymásra írt betűi soha nem váltak egyéni kalligráfiává olyan értelemben, mint ahogy az új szenzibilitás több művészénél, s nem is üresedtek ki. Hátteret képezve a behatárolhatatlan mélységet és a végtelenséget jelképezték. E háttér előtt pedig élesen körvonalazott, kinagyított jelek tűntek fel a valós és transzcendentális egységét, a

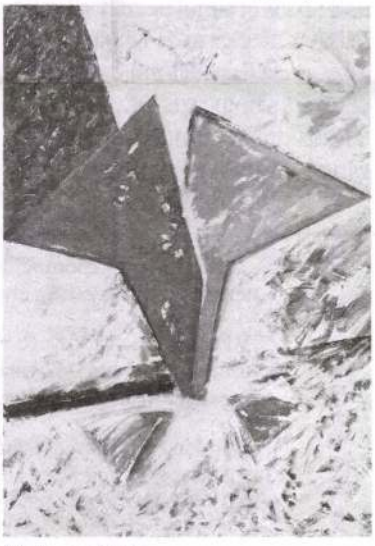

Metamorfózis

művész belső egyensúlyra törekvését fogalmazva meg. Aknay puritán kifejezésmódja elemzőiben lírai gondolatokat ébreszt. Ez nyilván abból a szimbiózisból is fakad, mely a szentendrei művészekre és a rájuk figyelő kritikusokra, művészettörténészekre jellemző. Aknay nemcsak munkáival vett részt a szentendreiek kiállításain, a közösség művészeti életének egyik fő szervezője: 1972-ben a Vajda Lajos Stúdió alapító tagja, 1987—1993-ig a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége Pest megyei művészeti titkára, 1994-ben alapítója a *Patak* képzőművészeti csoportnak.

Hann Ferenc írja róla az 1989-ben megjelent kismonográfiában: „Aknay festészete — ha a besorolási kényszer bűvöletének engedünk — végül is behatárolható: mondhatjuk, hogy lírai-konstruktív-neo-geo-szürreális-transzavantgard-posztmodern, új festői vagy szenzibilis; másképp nonkonformista magánmitológia-teremtő művészről van szó."

Ám e sorok szerzője jobban szeret így fogalmazni: Aknay János oeuvre-ja egy manipulációktól mentes belső törvényrendszer szerint megépült szubjektív indíttatású műegyüttes, mely éppen az individuum kisugárzó „realizált egyetemesség" (Kirkegaard) ereje révén képes létrehozni a katarzisként ismert, ma már egyre kevésbé lehetséges állapotot mű és szemlélője között."

A közel tíz év előtti gyűjteményes kiállításon a *Nagy Utazást* és az *Erdélyi Trilógiát* szemlélve még nem lehetett tudni, hogy az individuumból kisugárzó „realizált egyetemesség ereje" merre és meddig viszi. Az 1997-es Vigadó Galéria-beli kiállítás erről számolt be. Aknay festészete kiteljesedett, megérett. A nagyszabású festményeken jelen van az előző korszakok jelrendszere, gondolatvilága, mégis új művészi és emberi életérzés, felszabadultság sugárzik róluk. A kompozíció egysége, a háttérben a rovásjelek „mozdulat" sokasága a régi, de új a tér, a mélységek, a törésfelületek, a szimmetriák és elválások játéka, a fény és árnyék kapcsolódása, a hatalmas felületet betöltő színek teljessége, a festészetben való teljes feloldódás. A tíz festmény régi címeket visel, *Metamorfózis, Útközben, Kapcsolat, Találkozó angyalok*, stb., de új korszakot nyit Aknay festészetében.

Amikor a nap felkel, vagy a *Kitörés* című festmények részleteikben és egységükben is ezt sugallják.

Az új technika, a vastag merített papírra történő festés, a festészet szépségét, lírai önkifejezését erősíti. Él az „álmok szentségházában lakozó testőr"...

Szabó Lilla

Ez már nemcsak elektrografika,
„homoki" grafika.

Üdvözlettel

Joseph Kadar

GRAPHIQUES Multiples

Sokszorosított
GRAFIKA
1. Budapesti Nemzetközi
GRAFIKAI
Biennálé

1997
BUDAPEST

ARNAY TAMÁS

INVITATION

MEGHÍVÓ

Az Árkád-Szalóky Galéria

Szeretettel meghívja Önt és művészetszerető barátait az

Első Budapesti Nemzetközi Grafikai Biennáléra

mely 1997. szeptember 9-én ***18*** *órakor nyílik*

Megnyitja:
Lóska Lajos, művészettörténész

Árkád-Szalóky Galéria
1076 Budapest, Rákóczi út 30 (félemelet)

AGAM, Yaacov (Franciaország - France) ■ AKNAY János (Magyarország - Hongrie) ■ ALCALA, José (Spanyolország - Espagne) ■ BAK Imre (Magyarország - Hongrie) ■ BALOGH László (Magyarország - Hongrie) ■ BARTL József (Magyarország - Hongrie) ■ CÉSAR (Franciaország - France) ■ CHIUCHIOLO (Olaszország - Italie) ■ CSÁJI Attila (Magyarország - Hongrie) ■ DEIM Pál (Magyarország - Hongrie) ■ DIAZ, C. (Franciaország - France) ■ DORNY (Franciaország - France) ■ ERRO (Franciaország - France) ■ FARKAS Ádám (Magyarország - Hongrie) ■ H'AÁSZ Ágnes (Magyarország - Hongrie) ■ HAJDÚ László (Magyarország - Hongrie) ■ HANTAÏ Simon (Franciaország - France) ■ JACKSON, Sarah (Kanada - Canada) ■ JOLÁTHY Attila (Franciaország - France) ■ KESERŰ Ilona (Magyarország - Hongrie) ■ KONOK Tamás (Franciaország - France) ■ KÓTAY Tamás (Magyarország - Hongrie) ■ LE K'DAR (Franciaország - France) ■ LINCOLN, Janice (Egyesült Államok - États-Unis) ■ MAJOR Kamill (Franciaország - France) ■ MÁRK Anna (Franciaország - France) ■ MATHIAUT, Jean (Franciaország - France) ■ MOLNAR Vera (Franciaország - France) ■ MÜLECK, Georg (Németország - Allemagne) ■ NEM'S Judith (Franciaország - France) ■ PAPP Tibor (Franciaország - France) ■ POLI, Jacques (Franciaország - France) ■ PRINS, Lieve (Hollandia - Pays-Bas) ■ RÁKOSY Anikó (Magyarország - Hongrie) ■ SOTO, Jesus-Rafael (Franciaország - France) ■ SOULAGE, Pierre (Franciaország - France) ■ SZÉKELY, Pierre (Franciaország - France) ■ ZAO-WOU-kI

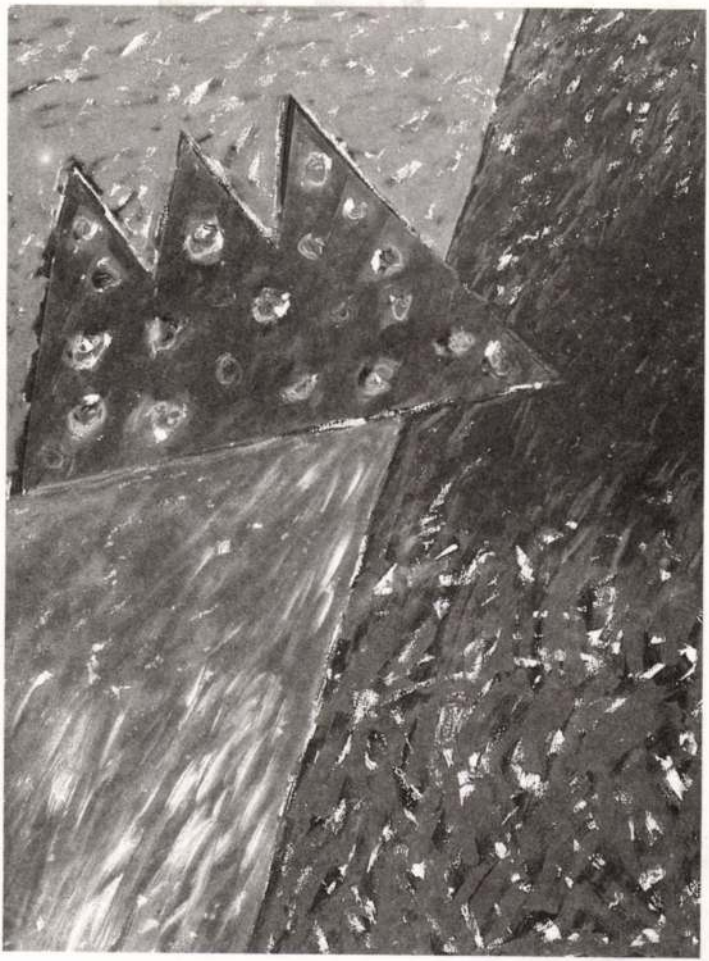

Aknay János: Útközben

MAGYAR NAPLÓ

A MAGYAR ÍRÓSZÖVETSÉG FOLYÓIRATA

A megrendelő neve:

.....

Kézbesítési cím: □□□□ .....

.....

Telefonszám: .....

Előfizetem ..... év ..... hónaptól

☐ a Magyar Naplót ☐ a Művelődést (Kolozsvár)

☐ a Székelyföldet (Csíkszereda)

☐ a Látót (Marosvásárhely) ☐ a Bécsi Naplót

számonként 100 Ft-os kedvezményes áron:

☐ félévre 600 Ft, szomszédos országba 1200 Ft, egyéb külföldi országba 20 USD

☐ egy évre 1200 Ft, szomszédos országba 2400 Ft, egyéb külföldi országba 40 USD

Az előfizetéshez ☐ csekket, ☐ számlát kérek.

.....

a megrendelő aláírása

VÁLASZ-LEVELEZŐLAP

Belföldre bérmentesítés nélkül feladható. Az esedékes díjat a címzett fizeti.

MAGYAR NAPLÓ

Budapest

Pf. 15

1406

fAeksntaőymjűávnéosszi

A kiállítás létrejöttét támogatták:

Nemzeti Kulturális Alap,

Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány,

Magyar Alkotóművészek Közalapítvány,

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete,

valamint

Horváth & Lukács
NAGYCENK
Kiscenki u. 17/a,
SOPRON,
Szent György utca 16.

PEST MEGYEI KÖNYVTÁR
2000 Szentendre, Pátriarka u. 7.

VINCZE LASZLÓ
PAPÍRMERÍTŐ MŰHELY SZENTENDRE

SPECK ÉS TSA
PÉNZÜGYI INFORMÁCIÓ
SZENTENDRE, SZENTLÁSZLÓ ÚT 26.

VAJDA LAJOS STÚDIÓ
Kulturális Egyesület
Szentendre

VIGADÓ GALÉRIA

A meghívót tervezte: Bán Miklós grafikusművész

Tisztelettel meghívjuk

Önt és családját

AKNAY JÁNOS

a KAPCSOLATOK

című kiállításának

megnyitására

1997. december 30-án

(kedden), 17 órára

a Vigadó Galériába.

(Budapest, Vigadó tér 2.)

Megnyitja:

Novotny Tihamér

művészeti író.

A kiállítás megtekinthető:

1997. december 30-tól

1998. január 19-ig,

hétfő kivételével naponta

10-től 18 óráig.

BUDAPEST, X., SZENT LÁSZLÓ TÉR 7-14.

FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR KŐBÁNYAI KÖNYVTÁRA

Szeretettel meghívja Önt és családját

AKNAY János

Válogatás 20 év szitanyomataiból című
kiállításának megnyitójára
2000. március 2-án 17 óra

A kiállítást megnyitja: **SZAKOLCZAY Lajos**
irodalom- és művészetkritikus

A kiállítás megtekinthető **2000. március 28-ig**
a könyvtár nyitvatartási idejében:
H., K., Cs., P.:10-20, Szo.:9-14 óráig.

Sokszorosított

GRAFIKA

1. Budapesti Nemzetközi

GRAFIKAI Biennálé

1997 BUDAPEST

GRAPHIQUES Multiples

Arvay János

INVITATION

MEGHÍVÓ

Az Árkád-Szalóky Galéria

Szeretettel meghívja Önt és művészetszerető barátait az

Első Budapesti Nemzetközi Grafikai Biennáléra

mely 1997. szeptember 9-én ***18*** *órakor nyílik*

Megnyitja:

Lóska Lajos, művészettörténész

Árkád-Szalóky Galéria

1076 Budapest, Rákóczi út 30 (félemelet)

t: 322 58 18

AGAM, Yaacov (Franciaország - France) ■ AKNAY János (Magyarország - Hongrie) ■ ALCALA, José (Spanyolország - Espagne) ■ BAK Imre (Magyarország - Hongrie) ■ BALOGH László (Magyarország - Hongrie) ■ BARTL József (Magyarország - Hongrie) ■ CÉSAR (Franciaország - France) ■ CHIUCHIOLO (Olaszország - Italie) ■ CSÁJI Attila (Magyarország - Hongrie) ■ DEIM Pál (Magyarország - Hongrie) ■ DIAZ, C. (Franciaország - France) ■ DORNY (Franciaország - France) ■ ERRO (Franciaország - France) ■ FARKAS Ádám (Magyarország - Hongrie) ■ H'AÁSZ Ágnes (Magyarország - Hongrie) ■ HAJDÚ László (Magyarország - Hongrie) ■ HANTAÏ Simon (Franciaország - France) ■ JACKSON, Sarah (Kanada - Canada) ■ JOLÁTHY Attila (Franciaország - France) ■ KESERŰ Ilona (Magyarország - Hongrie) ■ KONOK Tamás (Franciaország - France) ■ KÓTAY Tamás (Magyarország - Hongrie) ■ LE K'DAR (Franciaország - France) ■ LINCOLN, Janice (Egyesült Államok - États-Unis) ■ MAJOR Kamill (Franciaország - France) ■ MÁRK Anna (Franciaország - France) ■ MATHIAUT, Jean (Franciaország - France) ■ MOLNAR Vera (Franciaország - France) ■ MÜLECK, Georg (Németország - Allemagne) ■ NEM'S Judith (Franciaország - France) ■ PAPP Tibor (Franciaország - France) ■ POLI, Jacques (Franciaország - France) ■ PRINS, Lieve (Hollandia - Pays-Bas) ■ RÁKOSY Anikó (Magyarország - Hongrie) ■ SOTO, Jesus-Rafael (Franciaország - France) ■ SOULAGE, Pierre (Franciaország - France) ■ SZÉKELY, Pierre (Franciaország - France) ■ ZAO-WOU-kI

Aknay János

INVITATION
MEGHÍVÓ

Az Árkád-Szalóky Galéria

Szeretettel meghívja Önt és művészetszerető barátait az

Első Budapesti Nemzetközi Grafikai Biennáléra

mely 1997. szeptember 9-én ***18*** *órakor nyílik*

Megnyitja:

Lóska Lajos, művészettörténész

Árkád-Szalóky Galéria

1076 Budapest, Rákóczi út 30 (félemelet)

AGAM, Yaacov (Franciaország - France) ■ AKNAY János (Magyarország - Hongrie) ■ ALCALA, José (Spanyolország - Espagne) ■ BAK Imre (Magyarország - Hongrie) ■ BALOGH László (Magyarország - Hongrie) ■ BARTL József (Magyarország - Hongrie) ■ CÉSAR (Franciaország - France) ■ CHIUCHIOLO (Olaszország - Italie) ■ CSÁJI Attila (Magyarország - Hongrie) ■ DEIM Pál (Magyarország - Hongrie) ■ DIAZ, C. (Franciaország - France) ■ DORNY (Franciaország - France) ■ ERRO (Franciaország - France) ■ FARKAS Ádám (Magyarország - Hongrie) ■ H'AÁSZ Ágnes (Magyarország - Hongrie) ■ HAJDÚ László (Magyarország - Hongrie) ■ HANTAÏ Simon (Franciaország - France) ■ JACKSON, Sarah (Kanada - Canada) ■ JOLÁTHY Attila (Franciaország - France) ■ KESERŰ Ilona (Magyarország - Hongrie) ■ KONOK Tamás (Franciaország - France) ■ KÓTAY Tamás (Magyarország - Hongrie) ■ LE K'DAR (Franciaország - France) ■ LINCOLN, Janice (Egyesült Államok - États-Unis) ■ MAJOR Kamill (Franciaország - France) ■ MÁRK Anna (Franciaország - France) ■ MATHIAUT, Jean (Franciaország - France) ■ MOLNAR Vera (Franciaország - France) ■ MÜLECK, Georg (Németország - Allemagne) ■ NEM'S Judith (Franciaország - France) ■ PAPP Tibor (Franciaország - France) ■ POLI, Jacques (Franciaország - France) ■ PRINS, Lieve (Hollandia - Pays-Bas) ■ RÁKOSY Anikó (Magyarország - Hongrie) ■ SOTO, Jesus-Rafael (Franciaország - France) ■ SOULAGE, Pierre (Franciaország - France) ■ SZÉKELY, Pierre (Franciaország - France) ■ ZAO-WOU-kI

GRAPHIQUES Multiples

Sokszorosított
GRAFIKA
1. Budapesti Nemzetközi
GRAFIKAI
Biennálé

1997
BUDAPEST

A beteg gyermekekért - az Önök segítségével!

MEGHIVÓ

Aknay János

A „Tiszta Szívvel" a Beteg Gyermekekért Alapítvány tisztelettel meghívja Önt és kedves partnerét kortárs képzőművészeti kiállításának megnyitójára. A kiállításon szereplő alkotások árverésre kerülnek, a bevételből Simon Imike Duchanne - féle izomsorvadásban szenvedő kisfiú életmentő műtétjét támogatjuk.

KIÁLLÍTÁS MEGNYITÓ:

2001. szeptember 17. 18h.
Bartók 32 Galéria
1111 Budapest, Bartók B. út 32.

megnyitja: Sárosdi Judit művészettörténész

ÁRVERÉS:

2001. szeptember 24. 18h.
Bartók 32 Galéria
1111 Budapest, Bartók B. út 32.

vezeti: Horváth Károly

Az aukció anyaga megtekinthető, a kiállítás kezdetétől az interneten: www. artitude.hu

Aknay János ◊ A. Varga Imre ◊ Ádám Zoltán ◊ Almássy Aladár ◊ Bada Tibor ◊ Balla Attila ◊ Barakonyi Zsombor◊ Bartl József◊ Bikácsi Daniela ◊ Bodóczky István ◊ Bóna Ottó ◊ Breznay András ◊ Bukta Norbert ◊ Bullás József ◊ Csiszér Zsuzsi ◊ Czéténgi Vilmos◊ Deim Pál◊ Dienes Gábor◊ Dréher János◊ ef. Zámbó István◊ Egyed László◊ EL Kazovszkij◊ Erdélyi Eta◊ Fajó János◊ Fehér László◊ Fejérvári Zsolt◊ Földi Péter◊ Fuchs Tamás◊ Für Emil◊ Gaál József◊ Gajzágó Donáta◊ Gyémánt László◊ Haász Katalin ◊ Hajdú Kinga ◊ Haraszty István ◊ Harmati Zsófia ◊ Horváth Éva Monika ◊ Illés Árpád◊ Incze Mózes ◊ Iski Kocsis Tibor ◊ Jovián György ◊ Július Gyula ◊ Káldi Katalin ◊ Kalmár István◊ Kaszás István Viktor ◊ Kelemen Károly ◊ Kéri Ádám ◊ Keserű Ilona ◊ Konkoly Gyula ◊ Kopasz Tamás ◊ Korodi Luca ◊ Kósa János ◊ Kovács Lola ◊ König Frigyes ◊ Lajta Gábor ◊ Mata Attila◊ Marafkó Bence ◊ Matzon Ákos ◊ Menyhárt Tamás ◊ Nádler István ◊ Nagy Gábor ◊ Nagy Gabriella◊ Nemere Réka ◊ Nemes Csaba ◊ Orosz István ◊ Pauer Gyula ◊ Rácmolnár Sándor◊ Regős István◊ Romvári Márton ◊ SAXON Szász János ◊ Simon András ◊ Sinkó István ◊ Surman Viktor ◊ Szabados Árpád ◊ Szabó Ákos ◊ Szemethy Imre ◊ Szépfalvi Ágnes ◊ Szikora Tamas ◊ Szűcs Attila◊ Takács Márton ◊ Tamási Claudia ◊ Tenk László ◊ Újházi Péter ◊ Vilhelm Károly ◊ Wagner János◊ Wahorn András ◊ Wechter Ákos ◊ Zoltán Sándor ◊ Zrínyifalvi Gábor ◊ Zsenia Ivanova Bozukova◊

SZAKOLCZAY LAJOS

Léglökéses angyalszárnyak

AKNAY JÁNOS FESTMÉNYEIRŐL

Három évvel ezelőtt, éppen a marosvásárhelyi életmű-kiállításon volt módom elgondolkodni Aknay János különös *szentendreiségén*. Ami a megszokott, eddig jobbára a Korniss Dezső-, a Barcsay Jenő- s a Deim Pál-életműhöz kötődő értékekhez képest egészen más. Nem azért, mintha nem volna szent előtte a szürrealista, ám lírai formaélmény, az alakrajz monumentalitását absztrakt térélménnyé mentő konstrukció és a síkmértant meghullámoztató bábu. Sokkal inkább azért, mert a Vajda Lajos Stúdió rakoncátlanjaival – ef Zámbó Istvánnal és fe Lugossy Lászlóval – együtt induló Aknay lassan alakuló érzelmi tartományát sok minden formálta. Kitűnő, szinte akadémikus rajztudása ellenére is amatőrnek számított, akinek csupán a *stúdióban* a helye. S ha lázadozott, mint harsány nemzedéktársai, indulatát valami mindig megfegyelmezte.

„Üvöltése", ami egyik-másik társánál profán világmagyarázatként szétfeszítette a vásznat, csupán a személyiség avantgárd hajlamában mutatkozott meg (happening, különféle „természet"-akciók), sohasem a képszerkezetben. Azt mindig a különleges színélményt visszaadó faktúra, a motívumok artisztikus rendje s a mesterek által – szinte kötelezően? – előírt *fontolva haladás* jellemezte. És valaminő szemérmes kötődés a szentendrei lírai és konstruktív hagyományokhoz, miként azt tíz év előtt Novotny Tihamér *A konstruktivizmustól a rovásírásig* című, mindmáig érvényes pályaképében megállapította.

Aknay tehát, a *vajdás* avantgárdokkal ellentétben, nem a freudi szürrealizmus, az újrealizmus, a neodadaizmus stb. bűvkörében élt, hanem – némileg az újkonstruktivizmussal is rokonszenvezve – a már említett szentendrei nagyok igézetében (kiegészítésként említtessék meg még Bálint Endre és Balogh László neve). Motívumegyezései – szintén a pályaképet rajzoló művészettörténész pontos vizsgálatából tudjuk – arra utalnak, hogy már korán belső élménnyé tett egy-két alapformát; hogy a *ház–ablak* és *ablak–ház* szimbiózist tekintve képein nem csupán Korniss, Vajda, Barcsay, Bálint *átszellemített* motívumai mutathatók ki, hanem Deim Pál ablakban leledző figurapárjának a mértant megszelídítő, némiképp organikus élménye is. Sőt, a malevicsi és kornissi *kereszt* is tovább él Aknay 1985-ös kompozíciójában, még ha finoman rejtett térosztással dúsítja is meg a művész a korai szuprematista alapot.

Ennyi volna mindössze az általános *fontolva haladásnak* ítélt korszak lényege: a szentendreiséggel mint motívumkinccsel való azonosulás. Persze itt ne feledtessék el az angyallal és bábuval összefüggő kísérletezés sem – igazi eredményei tenyérnyi lapokon és nagyobb méretű festményeken voltak lemérhetők a múlt évi Rondella Galéria-beli (Esztergom) kiállításon –, amely Aknayt fölszabadította. S egyúttal a rovásírás formaélményére rátalálva, a számára túlontúl egzakt világból kilökte az *érzelem* téres tereire.

Ennek a *meglődulásnak* számtalan oka van. Például amikor a művészt a homogén felület látványa egy ablakszerű forma kimetszésére kényszerítette, a szituáció másvalamivel is gazdagodott: az értelmező komolyság sokkszerű ítéletével. Amelyről Aknay a kérdező Hann Ferenc-

nek így vallott: „érzelmi (és sokszor társadalmi) helyzetek rakódtak rá a motívumra, így a lengyel dráma csúcspillanataiban egy vörös-fekete rács, amit nem direkt találtam ki, egyszerűen valamilyen belső kényszer hatására »odafestődött«." S ezzel az érzelmi többlettel gazdagodik – kések nem kaszabolnak úgy, mint ahogyan a háromszögek belehasítanak az osztott „légtérbe" – az *Erdélyi trilógia* (1988) akril triptichonja is.

A nyolcvanas évek elején-közepén – a konstruktív szentendreiséget odahagyva, s valamilyen bensőből fakadó formaélménynek áldozva – a művész pályája megélénkül. Nagy csöndek és érzelmi viharok kísérik a váltást. Aknaynak éhsége volt arra, ami nem figura. Absztrakt festményei (és az azokat kísérő vagy megelőlegező szitanyomatai) lassan ezekkel a „szárnyas lényekkel", kalligrafikus jelekkel lesznek *teljesek*, amelyek értelmezhető látványelemekként vonzzák a szemet, és töprengésre késztetnek. „A japán és kínai írásjel nem csupán egy kommunikációhordozó forma, hanem a betű- vagy szójel önmagában is esztétikus. Egyszerűen szép. Számomra éppilyen a székely rovásírás bármelyik jele."

Ez a némiképp az erdélyi ősökre is utaló értelmező gesztus (a festőművész szépapja az a Nagyenyeden működő – igazgató és tanfelügyelő – Zoltáni Gáspár János, aki népmesegyűjtőként szerzett hírnevet magának) csak akkor lesz igazán nyilvánvaló, amikor festmények tucatjain egyszer csak megjelenik a művész felfedezte, „rovásírásban rejlő logikus formai gazdagság". Amely egyszerre – Aknay kívánalma szerint – *élőlény* is és *tárgy* is. A külső szemlélő által beleláthatóforma – egyszer kereszt, másszor madár – kitágítja az értelmezést, asszociációk új és új körét híva elő.

Hogy ezek a *minőségek* miként változtatják át a képmezőt, az eleve is absztrakt tér újabb absztrakcióval tetézve hogyan válik a szín érzelmi sugallata által *beszélővé*, arra az egyik legfrissebb kép, a *Kis magyar őrangyal* (2000) a legjobb példa. Ez a diptichon, mintegy jól kiemelve az illeszkedés fázisait, léglökéses angyalszárnyaknak láttatja a bal oldali és a jobb oldali „koronát". A fekete halom fölötti vidám szárnyon sárga pettyek vannak, míg a festmény bal oldali, fekete szárnyát barna öblök, a fölötte lévő vörös visszfényei szaggatják meg, teszik áttűnővé. Ebben a *sejtelemben* nem csupán a vörös-fekete kontrasztja él (akárcsak a magyar népművészetben ugyanezt az ellentétet kiemelő szűrmotívumon), hanem a *befogadó* kékek nyugalma is.

A *Kis magyar őrangyal* előzményeiként, hiszen összefoglaló jelleggel készült az akril festmény, a *Hajnali érkezés* (1995) éppúgy említhető, mint a *Viszonyok* (1999) vagy a *Nappal és éjszaka* (1998). De motívumainak *elevenségét* tekintve ugyancsak ebbe a körbe sorolható a *Felhők között* (1998) és a *Valahol az égen* (1994) is. De egy pillanatig se gondoljuk, hogy a hagyományos ikonográfia szerint készült, magángyűjteményben lévő kis remek, *A Salzburgban megjelent angyal* (1996) királykékben földerengő aranysárga glóriája, illetve a sárgásbarna absztrahált szárnyak semmissé tétetnek a modern alakzatok jelimádatával.

Ha egyértelműen nem is jelenthető ki, hogy Aknay tudatosan eme két, a szakralitással ugyancsak beoltott formavilág között egyensúlyoz, az jól látszik, hogy a hangulati rákészülődés, vagyis az ihletadó élmény határozza meg, mikor melyik stilizációs *égi* alakzatot választja. Tehát az Esztergomban kiállított gyönyörű kis műveket (az *Angyalképek 1990–99* tizenkét darabot számlál) csupán az különbözteti meg például a nagyobb méretű, *Angyal született* (1991) című diptichontól, hogy míg amazok a hagyományos ikon felől, bár a stilizációval (test – háromszög – ellégiesített szárnyak) a modern jelbeszédre utalva bontják ki az egyszerre ódon és új témát, addig a két, különleges feszültséget egymás ellentétpárjaként fölmutató vászon drámai összeütközést sejtet.

Ez utóbbin a lebukó („fecske") és fölfelé törő („rakéta") alakzatoknak a felületet kitöltő, csaknem monokróm színvilága ékként hasít a vörössel gesztusszinten borzolt feketébe. Felül – középen – a két illeszkedő fehér négyszög (egy kis megengedéssel: egy újabb, végletekig stilizált „angyalszárny") a világosságot szülő fény szimbóluma.

Tehát ennyire egyszerű és ennyire összetett a magának a karakteres középnemzedékben is önálló arcot kiküzdő festőművész világa. A hagyományos *szentendreiséget* jelölő motívumok (tetők és kapuk ívei, házak és tornyok homlokzatai stb.) Aknay János vásznain és kartonjain, a már említett belső éréssel, a rovásíráshoz közel álló formaleleményekké változtak. Ennek a halálközeliség élményét is magában foglaló váltásnak, fokozva csak a drámát, személyes okai is vannak – a nyolcvanas évek közepén meghalt a festő Sárika nevű leánya –, de a tudatosodást-elmélyülést mindennél jobban jelzi, hogy a művész, jóllehet avantgárd irányultsággal, a szakrális mező felé mozdulva látja kompozícióinak a kiteljesedését.

Nagy utazás (1991)

ERDŐDY EDIT

Kabdebó Tamás: Danubius Danubia

ARGUMENTUM, 1998

Nemcsak regényfolyam, hanem folyamregény is, a Duna regénye ez a hatalmas, méreteiben is tiszteletet parancsoló mű, az Angliában élő Kabdebó Tamás hosszú éveken át készült munkája. „Minden, amit eddig írtam, egész kétnyelvű irodalmi működésem: előtanulmány ehhez a folyamregényhez" – mondta a szerző egy Határ Győzővel folytatott beszélgetésben. Három tekintélyes, egymástól függetlenül is megálló kötet alkotja a regényfolyamot, mely nemcsak monumentalitásával, hanem szerkezetével is a valóságos Dunát képezi le. Ismét a szerzőt idézem: „A Duna regénye. Három részben, hasonlóan a folyóhoz, ami három szakaszra osztódik. Felső-, Középső- és Al-Dunára. [...] Úgy képzeld el az egészet, mint egy vízrendszert, hol minden megannyi ágra, holtágra, morotvára, vízmosásra, csobogóra oszlik, aztán a kis vizek megtérnek a nagyhoz: az anekdoták, a mellékösvények, a kirándulások ismét egyesülnek a fővonallal, úgy, ahogy a mindennemű mellékfolyók beletorkollnak a folyamba. A Dunának közel kétszáz mellékfolyója és holtága van, a *Danubius Danubia* csaknem kétszáz szereplőt mozgat a Duna-medencében, tehát 3000 kilométeren és 200 éven át."

A Duna tehát hatalmas metaforaként szervezi a regényt; a többrétegű, több szálon bonyolódó eseménysor a Dunatáj népeinek történelmét idézi fel, a földrajzi tér pedig , ahol a magán- és a „nagy"-történelem jelenetei lejátszódnak, a Duna térsége, a folyó felső folyásától a Duna-deltáig. A folyam-képzet nemcsak az epikus folyamatot (folyam-at) metaforizálja, hanem a regény szellemiségét, történelemszemléletét és történetfilozófiai irányultságát is, amennyiben annak elsődleges jellemzője a folyamatosság (folyam-atosság). Irodalomtörténetileg is egyfajta folyamatosságot képvisel a mű tematikája, hiszen a Dunával foglalkozó, különböző műfajú írásművek, műalkotások hosszú sorát folytatja – csak két, az utóbbi években megjelent könyvre utalnék ezek közül: Esterházy *Hahn-Hahn grófnő pillantása* című regényére és Claudio Magris *Dunájára*.

A mű többfajta olvasási, illetve értelmezési lehetőséget is felkínál az olvasónak. Legerőteljesebben a hagyományos családregény műfaji vonásai ragadják meg a figyelmet. A *Danubius Danubia* „fő sodra" a dunai Szendrő család története. A történelem a Szendrők férfi hőseiben ölt testet, a Dunatáj történetét az egymásra következő nemzedékek sorsa rajzolja ki. Ez a sors: a rendre elbukó forradalmakban való harc, majd a bujkálás, fogság és a menekülés mozzanatai, s a korai halál. Nem idegen ettől a szemlélettől a küzdelem heroizmusában és a bukás méltóságában kifejeződő romantikus hőskultusz, az a tizenkilencedik századi eszmeiség, mely a nemzeti lét, a szabadság és nemzeti függetlenség értékeinek rendeli alá az individuális értékeket.

Míg a férfi szereplők sorsa tehát a harc és az elbukás, tehát a „történelem színpadán" való szereplés, a nők kettős szerepet kapnak ebben a családstruktúrában. Nemcsak férjeiket-fiaikat-szeretőiket segítik, támogatják viszontagságos kalandjaikban, az ő feladatuk, hivatásuk a nemzetség, sőt a nemzet, még általánosabban: a biológiai folyamatosság fenntartása is. A szerző változatos poétikai megoldásokkal teszi hangsúlyossá a különböző nemzedékek hasonló sorsvonalát, elsősorban a párhuzamosságok, ismétlődések kirajzolásával, az ismétlődő életmozzanatok egymás mellé helyezésével. Ezek a párhuzamosságok a nemzedékek virtuális találkozásaként mutatkoznak meg: naplók, feljegyzések, levelek kerülnek elő, hogy hírt adjanak az ősök, a korábbi nemzedékek történelmi kalandjairól. Így olvashatja a főhős, dunai Szendrő József a börtönben, az 1956-os forradalom bukása után a hasonló sorsú, szabadságharcos szépapa emlékiratait. Az ő fia, Gyuró még távolabbi ősök, azaz szöveggel találkozik, a Martinovics-összeesküvés korából.

A szerző azonban nem elégszik meg a Dunatáj ismert, írott történelmének regénybe komponálásával. A történet, a Dunatáj története ennél sokkal régebben kezdődött, az írott történelem előtti ősidőkben. Nem is tudhat arról az elbeszélő – hanem csak a „Titkos krónikás", aki a regény narratív szerkezetében ezt a mítoszi perspektívát képviseli. Egyfajta pszeudoelbeszélő ez a krónikás,

Aknay Peter

■ Aknay Péter, Bereznai Péter és Gubis Mihály festőművész kiállítása október 2-án 17 órától tekinthető meg Szentendrén, a Művésztelepi Galériában.

Népszabadság, 1987. IX. 29

AKNAY János
(1949–)

HANN Ferenc: Angyal suhant át a szobán. Aknay János festőiszteréről = Alföld, 40. évf., 1989/3. 93–95. ill.

XX. 12. 45. u / Merkely

AKNAY János, festő (* 1949)

cml

HANN Ferenc: Aknay János festőiretéről. Alföld. 1989. 3. 93-95. cml. Szabolcs-Szatmár megye irodalmi Bibliográfia és repertórium 1989 jelentés 1-mercius 31. = Szabolcs-Szatmár Szemle 24. 1989. 2. 237.

XXIII 45 n. / Mesterek

kedés és központositás, a
kollektiv haszonelvüség kon
vonalán erősen materiális k
és szellem világos, tiszta,
konstruktiv művészet vállal
ba, testiségbe való ágyazot
tárgyilagos rendet, az exak
élet napvilágát. Vállalja a
architekturával való szelle
konságot. A vas és üveg mod
megmunkálását, logikus form
szövetség adja meg a konstr

AKNAY JÁNOS képzőművész kiállítása nyílik ma Válogatás 20 év szitanyomataiból címmel a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Kőbányai Könyvtárának Artotékájában (X. kerület, Szent László tér 7–14.). A tárlat március 28-ig látható a könyvtár nyitvatartási idejében: hétfő, kedd, csütörtök, péntek délelőtt tíztől este nyolc óráig, szombaton pedig délelőtt kilenc órától délután kettőig.

NÉPSZABADSÁG 2000 III 2.

c

(1.r

Szováta, /1918./ VIII. 12.

lá jutottam, illetőleg eddig is
: 3 napig, akinek tulságosan is
égszeretetét. /Hogy egyik szavam
ó tanitó, Vigh Sándor, a leg-
- szeretném, ha ezt a püspök
ert őt ugy látszik rosszul in-
z az én pillanatnyi impresszióm
úgy nyilatkozik, Dani bátyámtól, 2.
ó parasztig; egyenesen hallatla-
ilyen tanitó tiz se az országban,

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

19/9 MAI 12

ÉLET ÉS IRODALOM

Aknay Sándor
grafikusművész

1021

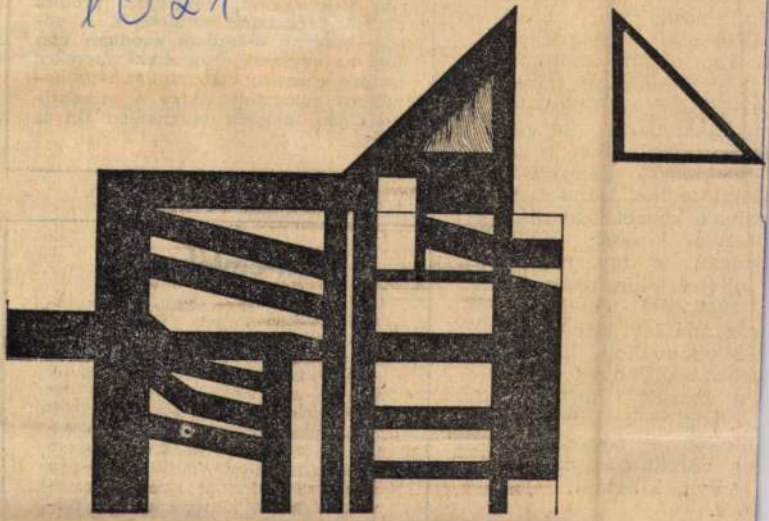

Aknay Sándor: Tanulmány

ye a 865 ezer, amit Bel-
t.

em egy éve megjelent *Ez Volksbund* című köny- (Kossuth Könyvkiadó, . 420. oldal), ahol az népszámlálással bőveb- glalkozom, az olvasó he- nadatokat talál, de egy- ikséges utalásokat is ar- a korszak nemzetiségi ákkal terhes Duna-menti nainak korabeli nemzeti- isztikái kivétel nélkül ózusak, s így megbíz- aligha tekinthetők. Ami 1941. évi magyaror- pszámlálást kifejezetten lációban illeti, igyekez- yebb bepillantást enged- a feszült történelmi , amelynek ismerete etetlen e népszámlálás gi vonatkozásainak je- súlya, kihatásai jobb hez.

Tilkovszky Loránt

labo
lósz
licis
nos
mái
rög-
úgy
tart
nisz
nokságon, amínek feltehetően Ön is örült.

Pen-emlékérem

A Magyar Pen Club elnöksége Pen-emlékéremmel tüntette ki **Anne-Marie de Backer** francia költőt, műfordítót magyar prózai és verses művek magas színvonalú francia tolmácsolásáért. Anne-Marie de Backer többek között Mikszáth Kálmán, Lengyel József, Cseres Tibor, Fejes Endre, Sánta Ferenc és Mészöly Miklós egy-egy regényét, valamint számos klasszikus és élő költőnk verseit fordította franciára.

Aknay Sándor

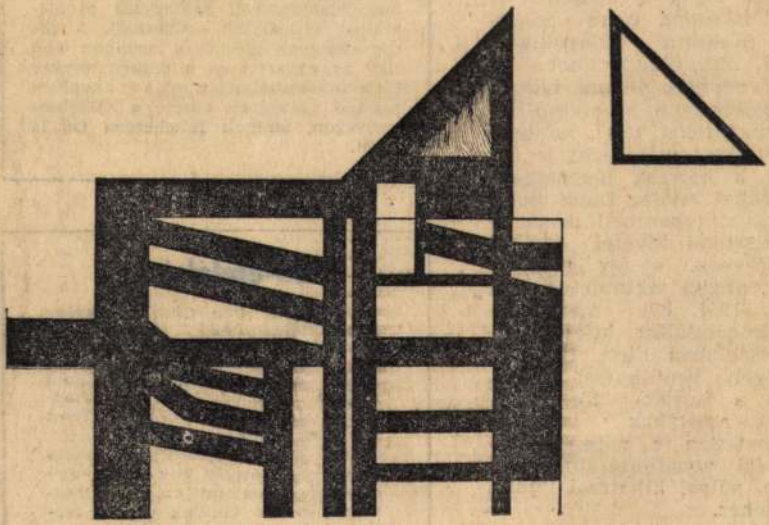

Aknay Sándor: Tanulmány

Élet és Irodalom, Bp. 1979. május 12.
XXIII. évf. 19. sz. címlap.

ler átvett.

Csaknem egy éve megjelent *Ez volt a Volksbund* című könyvemben (Kossuth Könyvkiadó, Bp. 1978. 420. oldal), ahol az 1941. évi népszámlálással bővebben is foglalkozom, az olvasó helyes számadatokat talál, de egyúttal szükséges utalásokat is arra, hogy a korszak nemzetiségi problémákkal terhes Duna-menti kis államainak korabeli nemzetiségi statisztikái kivétel nélkül tendenciózusak, s így megbízhatóknak aligha tekinthetők. Ami pedig az 1941. évi magyarországi népszámlálást kifejezetten német relációban illeti, igyekeztem mélyebb bepillantást engedni abba a feszült történelmi helyzetbe, amelynek ismerete nélkülözhetetlen e népszámlálás nemzetiségi vonatkozásainak jelentősége, súlya, kihatásai jobb megértéséhez.

Tilkovszky Loránt

loszínűleg a jövőben is közlünk publicisztikát, glosszát, riportot, Általános jelenségeiről, közérdekű problémáiról, társadalmi vetületéről. A görög—magyar mérkőzés azonban épp úgy az egyszeri és a szakemberekre tartozó esemény volt, mint az asztaliteniszező válogatott sikere a világbajnokságon, aminek feltehetően Ön is örült.

Pen-emlékérem

A Magyar Pen Club elnöksége Pen-emlékéremmel tüntette ki **Anne-Marie de Backer** francia költőt, műfordítót magyar prózai és verses művek magas színvonalú francia tolmácsolásáért. Anne-Marie de Backer többek között Mikszáth Kálmán, Lengyel József, Cseres Tibor, Fejes Endre, Sánta Ferenc és Mészöly Miklós egy-egy regényét, valamint számos klasszikus és élő költőnk verseit fordította franciára.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Aknai Tamás

PETŐFI NÉPE

1984 AUG 13

AMATŐR KÉPZŐMŰVÉSZEK

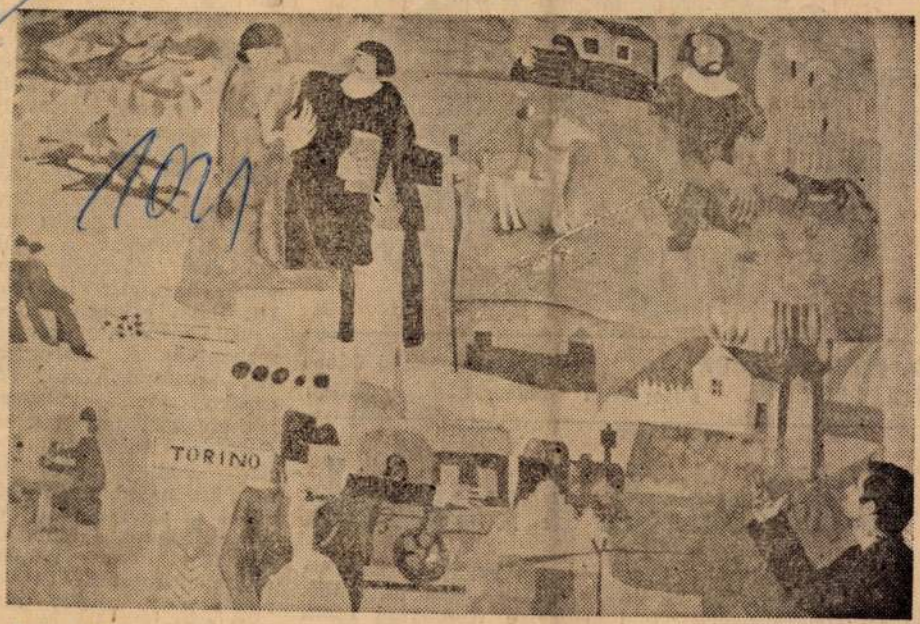

Ez a falikép a dunapataji művelődési ház ifjúsági klubját díszíti. Alkotója Aknai Tamás, a pécsi Janus Pannónius Múzeum művészettörténésze, aki korábban Dunapataj könyvtárosa volt, a község múltjának egyes epizódjait örökítette meg rajta. A kép közepén a Torino felirat arra céloz, hogy a patajiak a múlt század végén küldöttséget akartak indítani Kossuth Lajoshoz Turinba. (A jobb alsó sarokban Aknai Tamás.)

magazin

PETŐFI NÉPE

magazin

A PETŐFI NÉPE MELLÉKLETE

Szerkesztette: Szabó János
Foto: Tóth Sándor, Pásztor Zoltán

Vallanak a romok

Leírásokból tudjuk, hogy Géza fejedelem és István király Székesfehérvár mai belvárosának helyén alakította ki a pogány-keresztény fejedelemség központját. Alba Regia, azaz Székesfehérvár a királyi család, s a magyar állam év az egyhajós bazilika építéséhez sem nagy idő. Hogy e viszonylag rövid idő alatt mégis felépült, az azzal magyarázható, hogy a faragott kövek jó részét a közeli római kori kisvárosból, Gorsiumból szállították ide és használták

az 1936—38-ban végzett ásatások során kerültek elő.

A bazilika krónikájához tartozik, hogy oda csak a királyi család tagjai temetkezhettek. Az eddig fellelt források szerint 14 királyunkat temették ide. A bazilikabeli sírokat Dzselálzáde Musztafa török történetíró írta le legpontosabban. Leírása hitelét egyébként a múlt században előkerült érintetlen királysír igazolta. III. Bélát ezüstkoronával, ezüst karddal, jogarral, sarkantyúkkal, karperecc-cel, aranygyűrűvel és ereklyetartóval, valamint rézkereszttel temették el, feleségét, Antiochiai Annát, pedig aranyozott ezüstkoronával, aranygyűrűvel és aranycsipkés ruhában. Sajnos, a többi királysírból csak néhány dísztelen mészkő- és vörösmárvány zárókő maradt fenn.

A bazilikabeli sírok kifosztása már Mátyás halála után elkezdődött. Így ezekből alig-alig maradt valami. A többszöri kifosztás során megbolygatott sírokból előkerült ma-

AKNAI Tamah

AKNAI, Tamah: Nippon Design Center. =
Interpress Grafik, 1984. 1 22 - 26. p. ill

- nai design

Com: Gabriel Esto=
in Frakno, Cels: Prin=
H: Palatini Filius, Cō:
Comes Cons:
Anno Do=
ras de Galanta, per
cipis Pauli Estoras R
Hala, et Simig, Sup
et Cam:
mini. 1693.

Aknai Tamás művészettörténész

a Pécsi Janus Pannonius Múzeum művészettörténésze nyitja meg a kaposvári múzeumban Rippl-Rónai József műveinek tárlatát, a mai napon.

Somogyi Néplap, Kaposvár, 1942. jún. 25.

Aknai Tamás művészettörténész.

a Pécsi Műhely képzőművészeti
Csoport tagja.

H.E.: Pécsi Műhely

(Dunántúli Napló. 1941. dec. 19.

Aknay Tamás

A közelmultban alakult szentendrei Vajda Lajos alkotócsoport tagjai rendeztek közös kiállitást Gyöngyösön. Legutóbb Szentendrén is volt közös kiállitásuk.
A "Tájékozódás" c. rovatban a lap ismerteti a müvészek munkáit. Az uj müvekkel szereplő müvészről megjegyzi: "néhány képén szinte konstruktivista közegbe helyezi a barokk motivumokat." "Tárlat Gyöngyösön" c.közlemény.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. aug. 18.
XVII. évf. 33. sz. 6. lap.

dr. Aknai Tamás, művészettörténész

Szolnokon, a Magyar Művelődési Központ galériájában látható a jelenlegi Modern Magyar Képtár grafikai anyagából rendezett kiállítás.

a kiállítást dr. Aknai Tamás nyitotta meg.

a kiállítás márc. 9.-ig tart nyitva.

Szolnok Megyei Néplap, 1982. febr. 27.

AKNAY Tamás

2. 18,19.

Új Művészet 1992

és egyes építészeti emlékek (jáki kapu, pécsi dóm
iegészíteni.
tségbevonhatatlan. Más kérdés azonban, helyes-e
művészet minden ágát — a szobrászatot is bele-
ilyen nagy tömegben elhelyezni, és még hozzá
jelentős eredeti darabokat és sorozatokat... az
eménybe illeszteni".
ve egészen addig, míg a gipszmásolatok helyükön
és a napisajtót épp úgy foglalkoztatta, mint tudo-
embereink egymás után sorakoztatták fel érveiket
onban megkezdődött a Nemzeti Múzeum lépcső-
t antik gipszmásolatok átszállítása és ugyanakkor
anyagának másolatokban való megszerzése is.
t elkészülése után kerülhetett sor, mert a nagy-
történő ideiglenes tárolása szóba sem kerülhetett.
ntélyes összegeket, amelyeket az állam a plasztikai
m rendelkezésére, úgyszólván egészében gipsz-
az időben eredeti szoborművek vásárlása teljesen

lkoznunk, mert csak ezek ismeretében érthetjük
srendezőinek problémáit. Ugyanakkor, amikor a

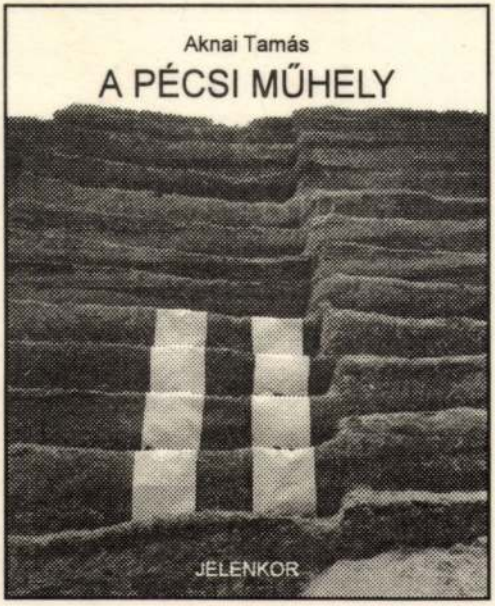

Szeretettel látjuk
a Pécsi Műhely megalakulásának
25. évfordulója alkalmából

Aknai Tamás

könyvének bemutatóján

1995 március 26-án 4-kor
Pécsett
a Betűdzsungelben
(Király u. 7.)
és/vagy
1995 március 29-én 4-kor
Budapesten
az Írók Boltjában
(Andrássy u. 45.)

AKNAI Tamás művész (1945-)

RÚL 1. 190.

1. XVII. sz. beli faragot oltár kerete, szúette rongál

2. Kehely, aranyozott ezüst, rokokó.

3. Lomtár ajtaja, primitív csúcsíveskori vasalásokk

Hajóban barokk szószék mennyezetén Szent M
szobrocskájával.

A templom körül újabb kőfal, és sánczok,
csontokkal.

Úrvölgy R. k. pléb. templom
hegytetőre vezető óriási falépcsővel. Egyhajós bar
kőépület nyugati toronnyal, hajójában karzatok
félkörű ívben záródik, de nem románkori. Szent
Georgius Fridericus Schulz kőczímere, XVII. sz.

A kiállításon résztvevő művészek:

Albert Levente
Balázs István
Deák M. Ria
Deák Barna
Hervai Katalin
Hervai Zoltán
Kiss Béla
Kovács Géza
Miklóssy Mária
Petrovits István
Plugor Sándor
M. Péter János
Szilágyi Géza
Toró Attila
Vargha Mihály
Ütő Gusztáv
Vinczeffy László

Az **E**rdély **M**űvészetéért **A**lapítvány
Vármegye **G**aléria
(Budapest, V. ker. Vármegye utca 11.)

Tisztelettel meghívja

Sepsiszentgyörgyi Műhely

című kiállításának

1994. szeptember 26-án, 17 órakor
tartandó megnyitójára

A kiállítást megnyitja: Szőcs Géza, költő
Díszvendég: Dr. Eva Maria Barki

"Minden magyar felelős
minden magyarért"
Szabó Dezső

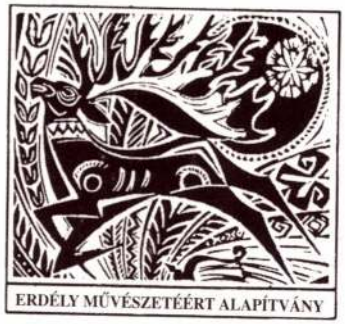

VÁRMEGYE GALÉRIA

Erdély **M**űvészetéért **A**lapítvány
Vármegye **G**aléria

H – 1052 Budapest, Vármegye utca 11.
Telefon/Fax: 118–8148

1675 Budapest, Postfiók 133.
MNB 217–98089–5421

Sepsiszentgyörgyi Műhely

Vármegye Galéria

BUDAPESTI ŐSZI FESZTIVÁL

Meghívó

...vadászkutya szimat

Fotó: Nagobán Nóra

Közös tárlaton mutatkoztak be a Művészeti Kar elsőéves képző- és zeneművész doktoranduszai. A kiállítást, amit a tavalyi után már másodszor rendezett az elsőévesek számára a kar, Aknai Tamás művészettörténész és Wéber Katalin, a Művészeti Kar doktori programjának koordinátora nyitotta meg szeptember 8-án az eMKá Galériában. *A bizalom légköre hatja át a tárlatot* – fogalmazott Aknai Tamás, s ez azért is kétségtelen, hiszen a rendezvényen nem csupán a bemutatkozó hallgatók voltak jelen, hanem leendő mestereik is, akik a hároméves képzés során segíteni fogják a kiállítók munkáját. Wéber Katalin szerint ezt a kapcsolatot nem úgy kell elképzelni, mint például a társadalomtudomány területén, mert a képző- és zeneművészetben ez bensőségesebb, személyesebb szakmai kapcsolatot takar: magukat az alkotásokat is meghatározza az, ki melyik mesternél tanul. *A kiállított művek közül nagy érdeklődés övezte a Lemezborítlejátszó, vagy a Dolgok helyei elnevezésű műtárgyakat. Nem pusztán a bemutatkozásra kaptunk itt lehetőséget, de egymás munkáit is láthatjuk, ami szintén fontos* – mondta el lapunknak a szintén most debütáló Tóth Attila. *Míg a gyakorlott kiállító művészek szintjéig el nem jutnak* – Aknai Tamást idézve –, *vadászkutya szimattal kísérjük figyelemmel a művész doktoranduszok munkáit.*

BORBÉLY Zsanett

UNIV (Pécs) 2009. szept. 21. 18. old.

Miért éppen ez a szívügyed?
5–6 évvel ezelőtt a graduális képzés során kerültem kapcsolatba a Szívgyógyászati Klinikával, illetve Simor és Papp professzorokkal. Nagyon vonzónak tűnt a klinika életébe bekapcsolódni, részese lenni annak a profi, és néha csodaszámba menő munkának, ami ott folyik. A szív MRI-világát ennek során ismerhettem meg, ami az orvostudomány és a technika összefonódása miatt nagyon testhezállónak tűnt.

Mennyiben alapozta ezt meg a pécsi egyetem?
Egyetemi éveim a fent említett okokból egyértelműen meghatározták a későbbi terveimet. Jelenleg a PTE Doktori Iskolájának hallgatójaként a PhD-munkámon dolgozom, ami ma már hosszútávon elengedhetetlen egy klinikai állás betöltéséhez.

Mennyiben más nemzetközi teamben dolgozni, mint itthon?
Egy team eredményességét nagyban meghatározza az ott dolgozók elhivatottsága, profizmusa, ami a magyar kutatócsoportokra is épp-

VARGA-SZEMES ÁKOS

Született:
Veszprém, 1980. február 21.

Mennyiben járul egy erkölcsi elisn vagy anyagi támogatás egy kutatás, éppen egy kutató sikeréhez?
Mindkét elismerés egyaránt jelentős. A kutat vékenység nagy odaadást, elhivatottságot ig A hosszú és kitartó munkának is gyakran csa ró jelentőségű eredménye van. Emiatt az er elismerés a kutatói lelkesedés fenntartása

AKNAI TAMÁS

GY 1/1999

folyó IRAT

Aknai Tamás müvei
Reggeli Delmagyar 1994. okt 6

Álmából riasztották Cseuzt

Cseuz László, szentesi települési képviselő körül mindig történik valami. A minap a rendőrség vendégszeretetét volt kénytelen élvezni úgy éjféltől reggel fél 6-ig. Előzőleg tudniillik megszeppent fiatalok riasztották a képviselő urat.

– Éjjel negyed 12-kor csöngött a telefon – én akkor már aludtam –, és kétségbeesett fiatal kért segítséget tőlem – sorolta Cseuz László. – Elmondta, hogy egy barátjukkal szemben, aki Szegedről jött Szentesre, s a Graffiti-klubban vett részt a Nyers együttes koncertjén, a rendőrök – érzésük szerint – jogszerűtlenül jártak el.

– Mi történt ezután?

– Rögtön indultam a rendőrségre, mert úgy éreztem, ha a gyerekek engem felhívnak, akkor baj van és nyomós oka lehet. Hisz, azt tudják, amennyiben randalíroznak, hiába jönnek hozzám, nem fogok mellettük kiállni. Szóval mentem a rendőrségre, ahol közölték: hallottak valami intézkedésről, de a fiatal nincs az épületben. Hát, akkor indulás a Graffitibe! Útközben találkoztam vagy húsz gyerekkel, s mondták nekem: most mennek a rendőrségre, mivel nem tudják, hol van a fiú. Erre én is visszafordultam, s akkor már a rendőrségen volt a fiatal.

– Kiderült-e, mit „vétett" a srác?

– A fiatalember olyan „merészen" viselkedett, hogy a kutyáját szájkosár nélkül sétáltatta este 9 óra körül a főutcán. Megállította egy rendőr, és közölte, hogy kétezer forint büntetést kell fizetnie a szabálysértésért. Erre a gyerek megkérdezte, milyen rendelet szerint kell figyelmeztetés nélkül azonnal megbüntetni valakit. A rendőr ezt nem tudta, s a fiatalember ezért kérte: szóljanak a parancsnoknak, az majd elmagyarázza. Végül, a parancsnok kijött, összeszólalkoztak, ám lezárták azzal: a srác elviszi a kutyáját egy ismerős udvarába. Mielőtt ezt tette volna, közölte a rendőrökkel, hogy aztán megy a koncertre. Így is történt. S rá két órával kivonult három rendőrautó 9 emberrel a Graffiti-klubba.

– Akkor már nem volt ott a kutya, jól értem?

– Nem. Éppen azt nem értették a gyerekek, hogy milyen indokok alapján történt a fellépés a sráccal szemben.

– Gondolom, nem érte be ennyivel.

– Hát, nyilván! Kértem a fiatalt, hogy akármi volt is, legyen higgadt a jegyzőkönyv felvételekor. Így is tett. S reggel fél hatkor együtt hagytuk el vele a rendőrség épületét. A gyerekek többsége még akkor is ott várt minket. Csendesen, szerényen, normálisan viselkedtek.

– Lát-e biztosítékot arra, hogy nem tussolják el az ügyet?

– Nem tussolják el. Felhívtam a rendőrkapitányt, aki elmondta: azonnal összeállt a négyfős bizottság. A vizsgálat egyértelmű eredménye az volt, hogy a helyszínen intézkedő parancsnok tevékenységét jogszerűtlennek minősítették. Az itt keletkezett iratokat a büntetőeljárás lefolytatása céljából megküldték a szegedi ügyészségi nyomozóhivatal vezetőjének. Ezzel egyidejűleg a jogszerűtlenül fellépő parancsnok beosztásának felfüggesztésére intézkedtek. Én ezt a tájékoztatást kaptam a kapitánytól, továbbá azt, hogy a vizsgálat lezárása után informálnak engem. Biztos vagyok abban: a rendőrkapitány út mindent megtesz azért, hogy hasonló esetek ne forduljanak elő a városban.

– Érdemes szólni, képviselő úr?

– Kell szólni!

BALÁZS IRÉN

Kegyelet-kelengyék – Kitéglázott sírok

Halhatunk, részletre is

Én nem is tudom, mi a fenének örültem, ott, a szentesi Kegyelet Kft.-nél, de valahogy még az érckoporsók, a tölgyfák, a szemfedők sem ráztak meg különösebben. Nem mintha momentán volna épp 10–12 ezrem a saját temetésemre, de mégiscsak megnyugtató a Csongrád megyei önkormányzatok eme filantróp ajánlata.

– Ezen a környéken a koporsóra egy régi elszáradt koszorút raknak a sírba, hogy a rázuhanó föld ne dübörögjön olyan iszonytatóan. A cigányok általában maguk ássák a sírt, és a család mit szól a foglalkozásához? Meséli: a nejének tettek olyan megjegyzést, hogy mit érez, amikor a halott után hozzányúl. Sok degenerált ember, üti el Laci a kérdést. De még mindig nem engedném beszélni a cigány temetésekről, hanem inkább arról faggatom, igaz-e, hogy a halottasok védőitala a rum, a sör?

– Kezit csókolom, nem lehet ezt a munkát megszokni, ha végzek, én is legurítok néhány sört, mert különben nem bírja az ember idegrendszere.

– *Meddig marad a halott-szállításnál?*

– Volt nekem egy mesterem, ő harmincöt évig bírta, remélem, még egy darabig én is kitartok.

– *Eredetileg milyen mesterségről álmodozott?*

– Az édesanyám egyedül nevelt, szobafestő akartam lenni, aztán ez lettem.

– *Tóth úr, az információim szerint igencsak profinak számít.*

– Mint mindent, ezt is megtanulhatja az ember.

– *Ha érdemes?*

– Nettó 12 ezret viszek haza havonta.

– *És a borravaló?*

– A gazdagoktól nem kapunk, a szegényektől pedig nem vesszük el. Egyik csóró a másiktól? Már olyan is előfordult, hogy láttam, a néni nem tud fizetni ezer forintot a férje öltöztetéséért, kétszázat a beretválásért, mire én mondtam: részvétem, és üres zsebbel haza.

– *A hozzátartozók szoktak valami különlegeset kérni?*

– Errefelé a halottak kifestése nem szokás. Azt ellenben kérik, hogy kendőt kössünk a néni fejére, az unokák képeit rakjuk a kezébe, húzzunk rá cipőt...

– *Milyen ruhát adnak a megboldogultakra?*

– Általában feketét vagy fehéret, de láttam én már tarkát is.

– *Egyéb kérésfélék?*

– Egyszer egy asszony azt kérte, hogy a koporsóba tegyünk egy kis kenyeret, mert a férje szerette a kenyeret. Ezt nem értem, de nem is kérdezem. Ha kérik, hát tegyük bele. Egyszer egy fiatalember azt kérte, hogy a koporsóba tegyünk egy kis pénzt, mert a halott szerette a pénzt. Ezt sem értem, de nem is kérdezem. Ha kérik, hát tegyük bele.

– *Mondta volt, hogy ezt a munkát nem lehet megszokni. Melyek a legmegrázóbb pillanatok?*

– Első: a ravatalhoz megérkeznek a hozzátartozók, második: csavarozzuk a koporsótetőt, harmadik: engedjük le a földbe, negyedik: zuhog rá a föld.

Az urak még dicsekednek az új szürke, csíkos öltönyükkel, végigmutogatják – oly kellemesen, hogy az embernek még választhatnékja is támad – a koporsókat, felajánlják a részletfizetési kedvezményüket – 60 százalék készpénz, a maradék törlesztés – továbbá éjjel-nappal rádiótelefon-ügyelet... És hirtelen megáll Szent Mihály lova.

P. BODZSÁR ERZSÉBET

Díszvendégek leszünk

Az idei hannoveri vásáron Magyarország díszvendégként mutatkozik be, ami azért nagyon jelentős esemény, hiszen ez a rendezvény a világ legnagyobb beruházási seregszemléje – mondta Kádár Béla külgazdasági miniszter tegnap, a kiállításról tartott sajtótájékoztatón Budapesten. Az eddigi jelentkezések alapján mintegy 100 magyar vállalat és intézmény állít ki több mint 1000 négyzetméteren április 20. és 27. között e rangos nemzetközi ipari vásáron. A miniszter hangsúlyozta: Magyarországnak, illetve a hazánkat képviselő cégeknek, intézményeknek, mindent el kell követniük, hogy az üzleti világban az ország hírneve csorbítatlan maradjon. A belpolitikai helyzettől függetlenül minden cégnek és intézménynek fontos feladata az ország legkedvezőbb arculatának bemutatása. Szólt arról is, hogy a német gazdaság immár túljutott a válságon, ezért Magyarország továbbra is vonzó lehet a tőkebefektetők számára. A német tőkebefektetés egyébként hazánkban 1,5 milliárd dollárra rúg, s elmúlt évi exportunknak pedig 26 százalékát Németországba szállítottuk. A miniszter kiemelte: a hannoveri vásár jó alkalom a jövő Magyarországának bemutatására, annál is inkább, mert hazánk nemzetközi megítélés szerint is élen jár a szellemi tőkefelhalmozásban, s az a jövőben is kamatoztatható

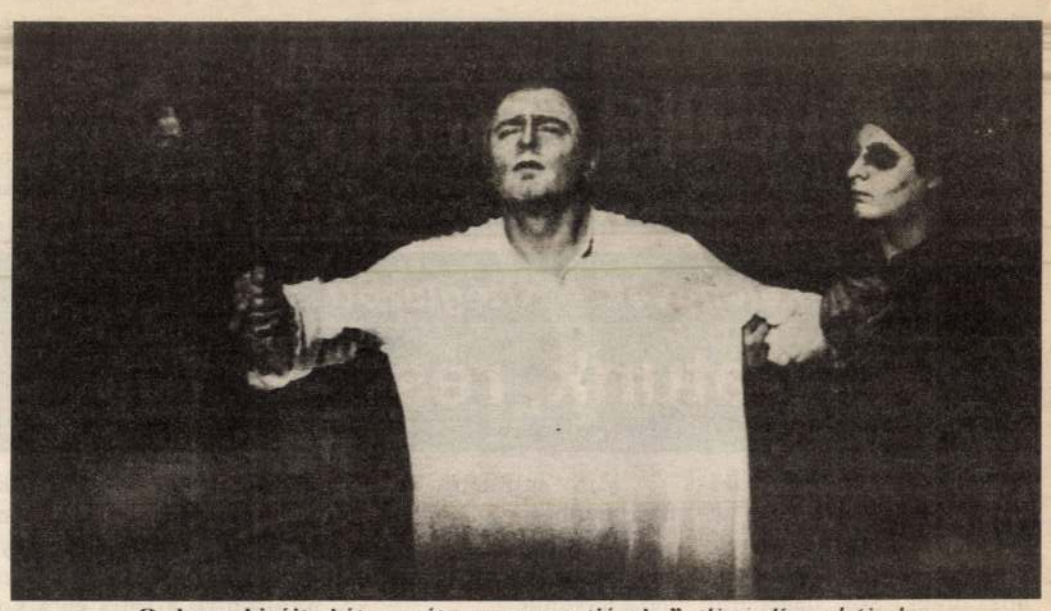

„Oedypus kivájta két szemét aranyos csatjával..." *(Fotó: Karnok Csaba)*

Beszélgetés Hormai Józseffel

Már nem akar Kukoricázni

Véletlenül jött Szegedre. Január végén egy Parasztbecsület előadást kellett megmentenie. Délután egykor telefonáltak neki Pestre, hogy este 7-kor énekelnie kellene Szegeden. S akkor már több éve nem énekelte Turridut. Elvállalta, sikere volt, s ennek alapján meghívták a, következő bemutatóra: Ő lett Stravinsky Oedipus rexének címszereplője. Hormai Józseffel (53 éves) még a bemutató előtt ültünk le beszélgetni.

– Négy vagy öt évvel ezelőtt voltam itt először, egy Bánk bánt énekeltem Juhász József helyett, mert neki meg Trubadúrt kellett énekelnie Pesten.

– *Ismerte az Oedypust?*

– Igen, Mészöly Katalinnal Prágában énekeltük két éve koncertszerűen. A Prágai Rádió élő egyenesben közvetítette az előadást. Ahogy most nekifogtam tanulni, „visszajöttek" az akkori emlékek.

– *Egy magyar operaénekes jobbára csak a klasszikus és a romantikus repertoárt énekli. Önnek mennyire szokatlan ez a szerep?*

– Egészen más. Ezt a zenét nagyon konokul, odaadóan meg kellett tanulni, taktusról taktusra. A romantikus operákban vannak dallamívek, amelyekre rá lehet ülni, azok könnyebben megragadnak az ember fülében. Ezt a szerepet nem volt egyszerű kívülről megtanulni. Bár én a pályafutásomon nagyon sok modern művet énekeltem, és sok Wagnert. Már Prágában is megszerettem ezt a szerepet.

– *Ráadásul ez egy nagyszerű előadás, Pesten is bőven megállná a helyét.*

– Nagyon jó kvalitású énekesek lépnek föl, Galgóczy Judit és Pál Tamás pedig egyértelműen fémjelzik az előadást. A próbák folyamán semmiféle akarnoksággal, eleve eldöntött megoldásokkal nem találkoztam. Jó hangulatban próbáltunk, s ezzel a nyitott hozzáállással még többet ki lehet hozni az énekesekből és az egész gárdából.

– *Ön a Magyar Állami Operaház tagja, ami nálunk a legmagasabb rangot jelenti ebben a szakmában. Az, hogy a Szegedi Nemzeti Színház bemutatóján énekel, mit jelent az Ön számára?*

– Ennek a kérdésnek föl sem szabadna vetődni. Az a baj, hogy szinte minden Pestre összpontosul. Ehhez jön még a jelenlegi anyagi helyzet. Nekem teljesen természetes, hogy ugyanúgy énekelek a szegedi, a pécsi, vagy a pesti operában. Ez nem befolyásolja sem az érzületemet, sem előadásmódomat, sem a közönséggel való kapcsolatomat.

– *Úgy tudom, sokáig szerződésben is volt egy vidéki operánál: Debrecenben.*

– 1975-től vagyok az Állami Operaház állandó tagja. Amikor az Operaházat bezárták felújítás miatt, lecsökkent az előadások száma. Ekkor hívott meg Szabó László, akkori debreceni zeneigazgató 1979-ben. Az Aida Radamesét énekeltem, hatalmas erőpróba volt, mert addig csak Mozart-szerepeket énekeltem. De szerencsére sikerült, s ez megalapozta az ottani karrieremet. Végül 9 évet töltöttem el Debrecenben másodállásban, ahol mindent kellett énekelnem, amit egy vidéki színház repertoárja megkövetel..

– *Mozart-tenorként indult, aztán áttért a súlyosabb szerepekre. Hogy tud ennyi mindenfélét énekelni?*

– Az Operaházba Mozart-tenornak vettek föl. 34 éves voltam, tehát már nem az a fiatalember, aki kikerül a főiskoláról, bele egy taposómalomba, ami könnyen tönkreteheti. Látták bennem a lehetőséget, hogy hősibb szerepekre is alkalmas a hangom. Először Tamino voltam a Varázsfuvolában, Belmontét énekeltem a Szöktetésben, aztán megkaptam Durkó Zsolt Mózesét, a Walkürben Siegmundot, a Mesterdalnokok Walterét, a Bolygó hollandi Erikjét, a Bánk bánt. Aki Mozarttal kezdi a pályáját, azt utána nehéz elrontani. Én sokáig zongoráztam is, elég gyorsan tanulok. Itt volt nálam a csapda: az agyammal mindig előbb megtanultam a szerepet, mint ahogyan a torkomba „beült" volna. S ez nem mindig jó. Az a jó, ha a próbafolyamat során a kettő együtt alakul ki.

– *Mi az, amit nem énekelt el?*

– Egy ilyen opera van. Életemben egyetlen egy szerepet kértem, még Lukács Miklóstól: a Carmen Don Joséját. Sajnos az ő elképzeléseikbe és az akkori repertoárba nem fért bele. A felvételin is a Virágáriát énekeltem, meg Tamino Képáriáját. Nem tudom, még összejön-e valaha.

– *Taminót már nem valószínű, hogy újra elénekli...*

– Taminót azt nem, és Kukorica Jancsit sem! Merthogy azt is csináltam az Erkel Színházban. De rá kellett döbbennem, hogy azért a János bácsi már ne akarjon Jancsi lenni!

– *Viszont amit Jancsi megtanult, János sem felejti. S mi az, aminek még előtte áll?*

– Nagyon sok mindent elénekeltem. Még az Otellóval kacérkodom. Ezt most felújítjuk Pesten, de úgy néz ki, ott B. Nagy János mellett Bándi János és talán Andrej Lancov fogják énekelni. Tervbe van véve a Bajazzók felújítása, talán Galgóczy Judit fogja rendezni, s nagy szeretettel készülök a Walkür-felújításra, ahol ismét Siegmund leszek. A szívem csücske az a darab. Idén a húsvét táji Parsifalban is benne leszek. A Wagner szerepeknél egyébként több időt vesz igénybe a fölkészülés.

– *Az éneklés mellett Ön az Operaház sztrájkbizottságában is szerepet vállalt.*

– Tűrhetetlenül kevés pénzből kellett gazdálkodnia az Operaháznak, nagyon alacsonyak voltak a fizetések. Úgy tűnik, sikerült megértetnünk a minisztériummal, hogy több pénzt kell adnia. Nagyon fölborultak a fizetési arányok, s a létfeltételek is megnehezedtek. Annak, hogy egy énekes a színpadon a legjobbat tudja nyújtani, számos feltétele van. Énekórára kell járnia, nem rohanhat mindenféle haknira, pihennie kell, idő és pénz kell a föltöltődésre. Amikor eljöttem Szegedre, és láttam, hogy itt mennyivel alacsonyabbak a fizetések, azt hittem, itt az élet is olcsóbb. Nem olcsóbb. Járok a városban, és úgy látom, itt sem olcsóbb az élet.

(márok)

Lucs-ajándék: 3,6 millió – Hatvan vizsgálat óránként

Szegények barátja

Hárommillió-hatszázezer forint a nép egészségére. Tisztes felajánlás egy tisztes korú polgártól. A kilencedik x-en is egészségben túljutott *Lucs Ferenc* ajándéka azért, hogy minél többen, minél többet, minél jobban éljenek. Élhessenek. Ha nem így lesz, nem az ő hibája.

Manapság szinte elképzelhetetlenül nagy összeg ez a majd négymillió. Persze, nem akkor, ha autócsodák áráról, vagy tőzsdeügyletről van szó. De ha egészségről, pláne, sőt népegészségügyről... Mégis, ennyit kóstál az a csodamasina, melyet Lucs Feri bácsi vett meg borsos áron. Egymaga, másoknak. A Bayer által forgalmazott Technikon a Garo Kft. közvetítésével jutott külhonból Szegedre. És hogy mire képes?

– A hematológiai vizsgálatokon kívül mindenre – mondja a Garo képviselője. Óránként 55-60 vizsgálatot képes elvégezni, egy vérmintán egyszerre 16 féle tesztet is képes megcsinálni. Új módszerű, teljesen zárt vérmintavételezési eljárással immunológiai coagulációs és hormonvizsgálatokra a legalkalmasabb, és teljesen automata a működése.

Üröm az örömben. Mindenki ideges, a főszereplő késik. Többen rebesgetik, az idős bácsi valami miatt meggondolta magát, és nem hajlandó aláírni a szerződést, melyben az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat használatába adná a gépet, melynek vételárát már kifizette. Őket kár már nem érheti. Csak a népet. Meg az egészségét. Nem sokkal *Farkas László* köztársasági megbízott előtt megérkezik Lucs Ferenc is. Jókedvű, mintha a hírek nem is terjengenének.

– Anyám székely, apám szász volt, de vadmagyar. Kolozsvárott születtem, ebben a környezetben úgy neveltek, hogy szeressem a hazámat. Ezt a gépet a nép szolgálatába akarom állítani. Úgy, hogy a kispénzűek ne fizessenek a vizsgálatért, csak a módosak. Ezt ellenőrizni akarom, halálom után – a végrendeletemben foglaltak szerint – majd háromtagú bizottság fogja ellenőrizni a munkát. Én egyetlen fillért sem akarok keresni. Adni akarok. Ha a feltételeimet nem teljesítik, vagy nem úgy, ahogy kívánom, egy másik városnak adom a gépeket...

Lucs úr ügyvédje jelenlétében aláírta a szerződést. Szeged népe gazdagodott, ám, hogy egészsége javul-e, az a jövő zenéje. Persze, csak ha a továbbiakban (is) minden rendben lesz.

KÉRI BARNABÁS

Középiskolás fotósok

Pécsett tegnap *dr. Aknai Tamás* művészettörténész megnyitotta a XXVII. Országos Középiskolai Fotókiállítást, amelyet az országos pályázat díjazott képeiből állítottak össze.

Az idei pályázaton – a nemzetközi fotópályázatokhoz hasonlóan – első alkalommal vehettek részt sorozatokkal. A rendezők szerint ez szerencsés döntésnek bizonyult, a beküldők szívesen éltek a lehetőséggel. Az ország harminc iskolájából érkeztek pályamunkák, s százhetvennégy tanuló hétszáznegyvenhárom fényképe került a zsűri elé. Négy fiatal – Bagyari Gyula pécsi, Bartók Csaba budapesti, Cseh Gabriella és Pucsok Andrea nyíregyházi tanuló – képeit díjazták arany fokozattal, nyolc tanuló ezüst, hat tanuló bronz fokozatú elismerést vehetett át fényképeiért. Dr. Szász János fotóművész vándordíját a pannonhalmi Pfeffer Károly kapta, az országos középiskolai fotókiállítás vándorserlegét pedig a Nyíregyházi Művészeti Szakközépiskola és a Budapesti Városmajori Gimnázium érdemelte ki.

A kiállítást május 2-ig tekinthetik meg az érdeklődők Pécsett, az 508. sz. Szakmunkásképző és Szakiskola aulájában.

A tárgyak rendezője

Budapesti beszélgetés Daniel Spoerrivel

P. SZABÓ ERNŐ

Az elmúlt hónapok kiemelkedő jelentőségű eseménye volt, hogy a Kortárs Művészeti Múzeumban megrendezték a kortárs művészet legismertebb, legjelentősebb képviselői közé tartozó Daniel Spoerri *retrospektív kiállítását. A tárlat anyaga Halle, Lingen és Regensburg után érkezett Magyarországra. Az esemény fontosságát jelzi, hogy ilyen gazdag Spoerri-összeállítást Budapesthez legközelebb Bécsben lehetett látni 11 évvel ezelőtt, a Modern Művészeti Múzeumban. Néhány évvel később a bécsi Bawag Alapítvány adott otthont egy kisebb válogatásnak (ÚM, 1997/5-6). Ott a legutóbbi évek sorozatai szerepeltek, amelyek közül néhány, új munkákkal kiegészítve Budapesten is látható.*

D. S. – A Ludwig Múzeumban rendezett tárlat anyagát, noha valóban az 1960-2001 közötti korszakot fogja át, elsősorban az utolsó húsz-harminc év munkáiból válogattam – idézi föl az előkészítés időszakát a tárlat megnyitója előtt folytatott beszélgetésünkön Daniel Spoerri. – Bécsben is szerepelt közülük néhány darab valóban, az *Anatómiai kabinet*- és az *Állatok fesztiválja*-sorozatból. Az ott kiállított művek egy részét megvásárolták, mások a saját gyűjteményemben maradtak. Az *Anatómiai kabinet* legtöbb darabja 1993-95 között készült, ezen belül két nagyobb sorozat született, az egyik *A sebészet* N. N. Jacob által természet után rajzolva, annak a művésznek a metszetei nyomán, aki David tanítványa volt és valószínűleg anatómiát is tanított. Nem látható Budapesten a Bécsben kiállított nagy kép, a *Spoerri nagy munkaasztala*, amely 1989-ben készült, de abból a műfajból három másik szerepel a *Művészetpaletták* között. Általában a saját gyűjteményem legjobb darabjait mutatom be Budapesten, mégpedig azért, mert ezek szállításával, biztosításával nincsenek olyan nehézségek, mint a múzeumban lévő alkotások esetében.

P. E. – Több mint négy évtizedet fog át pályája. Legszívesebben azonban ma sem képzőművésznek nevezi magát, hanem a „metteur en scene d'objet", azaz „tárgyak rendezője" kifejezést használja. Miért?

D. S. – Mivel a színház világában indult a pályám, s mivel a színházban nemcsak szereplő, hanem rendező is voltam, a tárgyak világában is afféle rendezőként dolgozom. Látszólag távoli világokról van szó, de a lényeg ugyanaz: a különböző darabokat más és más felfogás jegyében állítja színpadra mindegyik rendező, sőt egy pályán belül is változnak az elképzelések, ugyanúgy állandó rendezési folyamat játszódik le a tárgyak világában is. Nem csinálom, hanem rendezem a műveket. Az *Állatok karneválja* című sorozat darabjai olyan történeteket mondanak el, amelyek az emberek világában is lejátszódhatnának, amelyek emberi karaktereket világítanak meg, itt a történeteket rendezem.

P. E. – Hogyan, milyen elvek alapján rendeződtek el – rendeződtek egymás mellé – az elemek az említett művön, a műfaját tekintve asszamblázsnak, kollázsnak nevezett Spoerri nagy munkaasztalán?

D. S. – Ezen a nagyméretű képen 25 művész – pl.: *Arman, Ben, Cèsar* – asztalát kértem el, s persze felhasználtam a saját asztalom tárgyait is, hogy ezek együttesén keresztül mutassam meg őket, hogy elkészítsem portréjukat, illetve a részletekből az engem jellemző képet. A mű másik címe *Marcel Duchamp visszahelye-*

Daniel Spoerri: Szentimentális vitrin
FOTÓK: BERÉNYI ZSUZSA

VLS belső összefüggéseire nézve lényeges adat, hogy a még nem hivatalos csoport szabadtéri tárlatai Szentendrén egyidejűek voltak későbbi társuk, *Bukta Imre* mezőszemerei, állatoknak szánt majorsági kiállításával is.) Következésképp a horatiusi maradandóság-gondolat erre a művészetre nem érvényes, olyat nem hoznak létre az alkotók, ami műtárgyként tekinthető. Ha mégis, az a barátságos kivétel. (*Gosztola Gábor* nyilatkozta: „munkáimat nem szívesen tekintem anyagi értékhordozónak.") Így hát nem tárgyak, amiket itt látunk. Jóllehet mintha a kiállítás azt akarná bizonyítani, hogy a VLS-tagok a művész szó ismertebb, műtárgyalkotó értelmének is megfelelnek. De ez talán csak a művészettörténeten kívüli létből, a kiállítás szervezőinek bizonyítási igényéből fakad. Meg abból is, hogy az időközben létszámában kiterebélyesedett VLS tagjai közé tartoznak a nomád művészethez vonzódó, de klasszikus módon alkotó művészek is.

A művészet akarása tehát nem tárgy- vagy formaalkotásra irányul. Ha mégis tárgyak töltik meg itt a termeket, akkor azok élő érzet- vagy gondolatkarakterűek. Egyébként pedig, létmódjukat tekintve, a VLS-művek az élő művészet fogalmát éltetik kezdettől fogva. Így a tárgyak sem öregednek. Annyiban sem, hogy javarészt nem kitapintható az azonosságuk valamely történeti irányzattal, stílussal. Ez az élő, egyedi karakter azt jelenti, a művek szubjektumok, s ez annak köszönhető, hogy alkotóik magukat ekként élik meg. Nincsenek attribútumaik. Magukat fogalmazzák bele a világba, ráadásul körülhatárolatlan önmagukat, így egyúttal belefolynak, össze is vegyülnek a világgal, anélkül hogy konfliktust idéznének elő. (Nem az egykori hivatalokra gondolok.) Hiszen tudjuk, egy határozott tárgy kitétele, akárhová, már önmagában konfliktushelyzetet teremt, hisz azelőtt nem volt, s nem volt ott.

Azt hiszem, érzésnyelvük van; mint mondtam, nem tárgyi, nem fogalmi. Ez akadálytalanul áramlik, s ma már nem idegen a civilizációban. Szubjektivizálódott, érzésekkel telítődött a világ, de a művészet is. Persze, mint minden, ez is csak részben igaz. (A szubjektív műtípusról lásd Németh Lajos említett, *Minerva baglya* című könyvét és *Szegő György* ilyen értelmű VLS-kritikáját.) Ez akkor vált nálunk nyilvánvalóvá, amikor – a 80-as évek végétől – fiatal nomád nyugati művészek a magyarországi helyeket is útba ejtették, hogy érző-érzéki tárgyaikkal szóljanak a kihűlt civilizáció egyelőre nomád módon lakható, otthonossá tehető voltáról. Hogy ez a VLS hatása volt-e vagy az ő közvetítésükkel terjedt itt köztünk, nem tudom. De az alkotók önmeghatározásai és a róluk írók meghatározásai feltételezni engedik, hogy igen: önéletszagokról ír Bukta, gravitációs szeretetlakomának nevezi *Selényi Károly* műveit Novotny, szelídnek mondja Wahorn Andrást Gosztola Gábor s városi-folk-filozófiai megérzéseknek titulálta műveiket ef Zámbó István.

A VLS negyedik sajátossága, mely a történetiség ellen szól, az, hogy azonosságok tartják össze. A VLS-„előtörténet" két szereplőjének, ef Zámbónak és fe Lugossynak ma is együtt láthatók művei ef Zámbó bokszának falán. Az egyes alkotók motívumai is azonosak olykor. Személyes azonosságaikról szólnak *Csontó Lajos* nagyméretű kettősfotói. De a világot is azonosságokként érzékelik és érzékeltetik: Bukta Imre videóján ugyanazon mezőszemerei tájrészletben beszél egy angol művész, majd egy helybéli férfiú a mindennapjairól. A helybéli ráadásul a „művész" szót használja minden olyan alkalommal, amikor tevékenységének tárgyát nevezi meg. Nemcsak az derül ki ebből, hogy Mezőszemere a művészeti világ egyik közepe, ahol a diskurzus folyton és csak erről szól, hanem az is, hogy a két férfiú és tevékenységük közt lényegi különbség nincsen. E művészetföldrajzi és társadalomkritikai huszárvágás mellett a művekben azonosítódik kozmosz és szexualitás, visszaállítva a világképalkotás eredendő, a meghatározó személyes élményt világméretűvé növelő, mítoszalkotó módját (Bernáth/y/ Sándor). Ugyancsak visszahelyeződik eredeti kontextusába (a testiség és állatvilág, démonium és természetkép összefüggésébe) az időközben kilúgozott klasszicitás-antikvitás, felidézve ezzel egy olyan kultúrát, amelyben az azonosságok, s nem a különbségek jelentették a tapasztalás, tudás alapját (Tóth István), s amelyben az ember világgal való azonossága önmagának (nomád) kivetítésével történt meg.

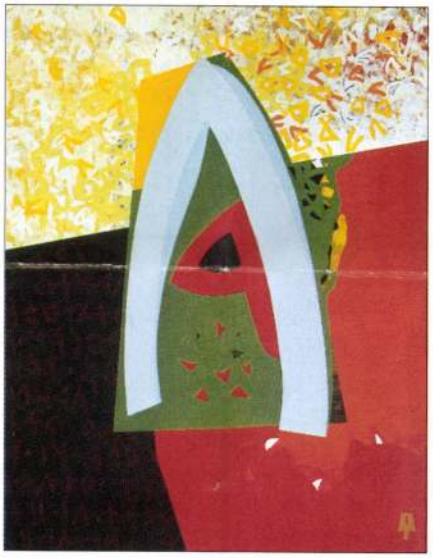

Aknay János: A nagy utazás (1987)
vászon, akril, 100x80 cm

A művekben látható motívumtársítások (Wahorn) esetében sem a dolgok különbözősége, hanem összefüggéseik az érdekesek (*Holdas György* létraembere). Ez az el- és körülhatároló helyett egybenyitó szemlélet teremti meg a folyamatos jelenlétet mint emberi és művészi létformát. Amit radikális változásnak tekinthetünk, különösen, ha összevetjük a filozófia álláspontjával, miszerint a jelennek nincs tartama, lévén csak egy pillanat a múlt és jövő találkozásánál.

Eddig sokat emlegettem a történelmet mint a világ érzékelési és megismerési módját, kétségbe vonva kizárólagos igazát. Itt mégis látunk klasszikus műveket, melyek nézésekor felmerülhet bennünk a művészettörténeti folyamatosság számbavételének igénye is: Bereznai Péter olajjal fára festett képeit, Holdas szobrait, Matyófalvi faszobrait, *Kis Tóth Ferenc* vaslabirintusát, *Lois Viktor* gépkollázsait, *Vincze Ottó* szabásmintáit, amik a legkényesebb kortárs művészeti galériakultúrába is beleillenek. Azt hiszem azonban, kölcsönhatásaik a VLS „magjával", ami a másként gondolkodók klasszikus típusú műalkotásigényében is kimutatható olykor, az ő esetükben sem feledhető, persze ellentétes előjellel. A művészeti világ hajlott közelebb a VLS-hez? A „legfiatalabbak" művei mintha ezt igazolnák: fotók, installációk, anyagaikat tekintve különleges érzékenységgel megalkotva.

Egyszóval: ha a 20. század nagy újításának azt a művészi gondolatot tartjuk, mely szerint a legfontosabb az addig ellentmondásosnak vélt dolgokkal foglalkozni (mint valóság és álom, az én és a másik, a hely és a mindenség, az élet és a művészet stb.), nem kiküszöbölve egyikőjüket sem, hanem összeadva őket, szokványos gondolkodásunk fordítottjával találkozunk. Ha világunkra így, egy másik világból nézünk, elképedhetünk, milyen „rendet" is csinálunk magunknak folyton-folyvást, hogy hogyan is nevezhetjük rendnek azt, ahol az élő dolgok nemhogy összefüggéseikben nem léteznek, de egyediségükben is veszélyeztetettek. Mint a szentendrei Vajda Lajos Stúdió, minden művészettörténeti összefüggésrendszere ellenére.

(Műcsarnok, 2002. szeptember 4.)

AKNAY JÁNOS NÉPSZABADSÁG 2001. 11. 5

Péter Pál utcai gerillák

Antológia jelenik meg a szentendrei Vajda Lajos Stúdióról

Az idei könyvhét egyik újdonsága lesz az az antológia, amely a szentendrei Vajda Lajos Stúdió képzőművészeinek munkásságát reprezentálja mintegy ötszáz színes oldalon. A kötetet múlt héten mutatták be a szentendrei Városházán.

„Egyre nehezebb dolog nem siránkozni az idő múlásán, Szentendre észveszejtően furcsa változásain. Az ember megáll a Fő téren, akár egy roggyant veterán, és jóízű emlékeket szívogat a fogcsonkjaiból." A fenti sorok A szentendrei Vajda Lajos Stúdió című antológiában olvashatók *Csajka Gábor Cyprian* képzőművész tollából. Az általa említett „jóízű emlékek" pedig az idestova harminceszendős alkotókörhöz fűződnek, amelynek teljesítményét a gazdagon illusztrált szöveggyűjtemény bemutatja.

A Vajda Lajos Stúdió (VLS) 1972-ben alakult meg Szentendrén egy kiállítás apropóján – meséli *Aknay János* festőművész, a csoport vezetője. A tárlatot a ma már legendás budapesti Metro Klubban rendezték; címe Idegn (ideg az n-ediken!) volt. A munkáikat felvonultató festők és szobrászok egyfajta új érzékenységet képviseltek – olyan törekvéseket, amelyek kívül álltak az elfogadott trendeken. „Autodidakta létforma, hippi ideológia, gerillaöntudat és felfokozott szabadságkultusz" – jellemzi a csoport világképét és magatartását *Novotny Tihamér* művészeti író. Nem véletlen tehát a helyszínválasztás sem: a VLS – *Deim Pál* szobrászművész javaslatára – egy Péter Pál utcai pincében született, s tizennégy törzstagjával, valamint a több száz hozzá kapcsolódó alkotóval máig itt rendezi kiállításait, összejöveteleit. (De a csoport munkásságának tanújele például a posta előtti szoborpark is.)

Mint *Keserü Katalin* művészettörténész az új antológia bemutatóján kifejtette: a VLS-ben megfogalmazódó művek valóban nem kategorizálhatók stílustörténeti szempontok szerint. Festményeivel, szobraival mindegyik alkotó más-más esztétikai megközelítést javasol; a negyven szerző különböző stílusú és műfajú szövege, valamint a hatszáz fénykép és reprodukció ezt a sokféleséget reprezentálja és dolgozza föl.

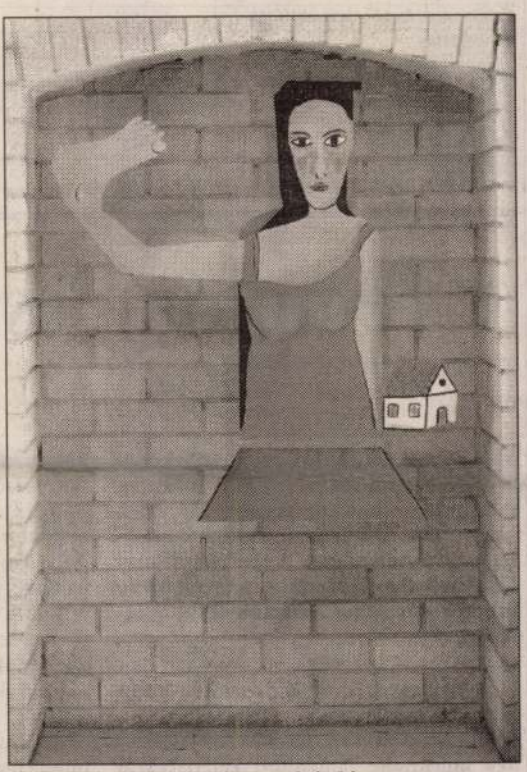

feLugossy László: Piros ruhás lány

A kötet, melynek szerkesztői Novotny Tihamér és *Wehner Tibor,* a Vajda Lajos Stúdiót Támogató Alapítvány kiadásában a könyvhéten lát napvilágot.

R. V.

PANASZBEJELENTÉSEK SZAKMÁNKÉNTI MEGOSZLÁSA

	1999	2000	Változás %-ban
Élelmiszer-kiskereskedők	342	299	87,4
Fogyasztásicikk-kiskereskedők	722	821	113,7
Vegyiáru-kiskereskedők	108	143	132,4
Iparcikk-kiskereskedők	606	884	145,9
Építőanyag-, festék-kiskereskedők	91	94	103,3
Vendéglátás	107	138	128,9
Idegenforgalom	215	147	68,4
Személyszállítás	50	32	64,0
Javító-karbantartó szolgáltatás	317	326	102,8
Egyéb szolgáltatás	371	536	144,5
Összesen	2929	3420	116,7

tehi ked, sot olyan
ahol egyáltalán nem
feltüntetésének elmu
talános szabálytalans
nagy üzletekben egy
hogy – különösen a
nincs árjelzés az ár
szerint minden egye
tüntetni a pontos ára
lan, ha az előre csom
a súly és az egységár
visszaváltással kapc
zériának viszont nyo
alábbis a próbavásá
gyasztóvédelmi felü
talták, hogy a boltbar

Templom lesz a bérháztéglák

Őszre kiürítik a Nagyenyed utcai lakásokat

Várhatóan szeptemberre ürítik ki azt a Nagyenyed utcai négy, bontásra ítélt háztömböt, amelynek helyén a hegyvidéki önkormányzat bérlakásokat szeretne építeni. A kerület állami támogatással több mint hatszázmillió forintot fordíthat a bérlők elköltöztetésére.

A kritikus állapotban lévő XII. kerületi önkormányzati bérházblokk, a Nagyenyed utca 8–10–12–14. lakásainak kiürítésére benyújtott két pályázat sikeres volt. Így a kerület harminc százalék önrésszel ebben az évben több mint hatszázmillió forintot fordíthat a bérlők elköltöztetésére. *Mitnyan György* polgármester azt reméli, hogy őszre már nem lesz lakó a most még kiürítésre váró száznegyven önkormányzati bérlakásban.

A mostoha körülmények között, egészségtelen, többnyire alacsony komfortfokozatú házakban élők évek

kétszáztizennégy lakás bérlőjének elhelyezéséről kellett gondoskodniuk, de a polgármester szerint már csak száznegyven maradt hátra. Azonban a pályázaton nyert összeg kevés lesz a kiürítésre, az önkormányzatnak ki kell pótolnia azt. A polgármester ígérete szerint levélben tájékoztatják a bérlőket a teendőkről.

Első körben azok hagyhatják el a tömböt, akik nem cserelakást, hanem pénzbeni térítést kérnek – mondta a polgármester. A többieket arra kérik majd, hogy a város egész területén segítsenek cserelakásokat keresni. Természetesen, akik komfort nélküli lakásban laknak, avagy nagy család harminc négyzetméteres lakásban, mindenképpen jobb körülmények közé kerülnek – ígéri a kerület vezetője. Tudomása szerint tíz-tizenkét olyan család lehet a Nagyenyed utcában, amelyek válás vagy a gyerekszám miatt jobb la-

kásokra számíthatn
hányan lesznek haj
XII. kerületet. Biza
a lakók azért is, me
már ilyen ígéretet
kormányzattól, de
semmi.

A jelenlegi terve
alatt minimum h
mélygarázs épülne,
jén boltokat alakíta
emeletet irodák fogl
ső szinteken különbö
vonalas, piaci áron
mányzati lakásokat
lalkozás felgyorsítá
építkezés levezénylé
tésével az önkormán
bankját bízzák meg.

A korábbi tervek
négy-ötmilliárd for
együttes tulajdonjo
önkormányzaté mar
tést adnák át vállalk
minden

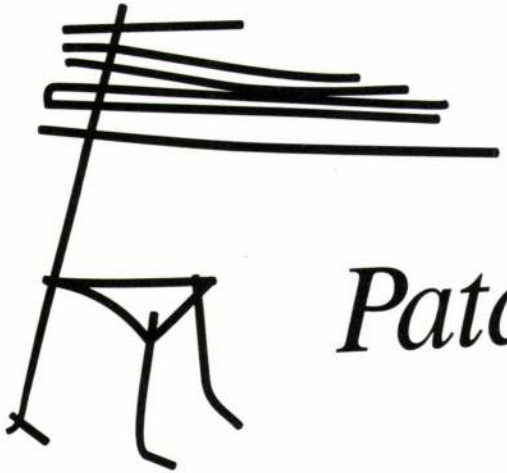

Patak Csoport

AKNAY JÁNOS

A VIGADÓ GALÉRIA tisztelettel meghívja Önt és családját

a PATAK CSOPORT

Aknay János, Gubis Mihály, Kéri Mihály,
Nádasdy János, Penyaska László, Puha Ferenc,
Somogyi György, Wolfgang Nickel
kiállításának megnyitójára
2001. július 19-én 17 órára a VIGADÓ GALÉRIÁBA.
(Budapest, V. Vigadó tér 2.)

VIGADÓ GALÉRIA

A kiállítást megnyitja:
NOVOTNY TIHAMÉR
művészettörténész

Megtekinthető: 2001. augusztus 5-ig hétfő kivételével, naponta 10-18 óráig

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete, Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány, Patak Galéria

Adventi rögtönzés

Még nem töltött el bennünket a felszabadító megrendülés, ami az év végeztével a mindennapi „mezei szorgalmat" szakrális értelművé változtatja. Arról még nem határozott az idő, hogy „mi" majd valamit újra kezdünk. És arról sem, hogy miképpen kezdünk majd egy újabb periódust, ha kezdeni kell. Arról határozott, hogy „ő" van és, hogy „mi" ezerképpen megfogalmazott képleteinkkel megkíséreljük majd mérni „őt". Az idő „tudja", hogy ha rajtunk múlik, akkor sok minden folytatódhat majd akár elölről is és másképpen is. De még nem tekinthetünk csak előre, mert van tennivalónk, betakarítatlan javainkkal van elszámolni valónk. És az is meglehet, hogy nem kell most sem mindent újra kezdeni.

Pedig már csaknem azt hittük. Tele a magunk szűk szakmai életének, a lapnak a féltésével, legutóbb „szakítópróbáról" beszéltünk. Veszélyhelyzetet sejtettünk azokban a fordulatokban, amelyeket megkerülni nem volt módunk. Előhívtuk a palackból a szellemet, teret adtunk amúgy a magunk véleményével sem feltétlenül azonos nézeteknek. Ilyenkor írják a cikkek alá, hogy a szerkesztőség nem osztja a közölt álláspontot, de tiszteletben tartja a vélemények különbözőségét és nyilvánosságát. Tettük a dolgunkat, ezúttal azonban nagyon közel kerültünk evvel a politikumtól sem távoli érdekekhez. Olyan kritikai véleményeket adtunk közre, melyek nyomán nem tartottuk elképzelhetetlennek a fenntartói jóindulat teljes elhalkulását sem. Magyarul: bíráltunk a városi kultúra életét meghatározó szervezetek részéről tapasztalt módszereket és döntéseket, írásainkban szakemberek kifogásoltak művészeti megoldásokat, városi környezetet, bevásárlóközpont építésével összefüggő beruházási elképzeléseket. A finoman drámai alaphelyzet az erkölcsi és szakmai kötelesség, valamint a fenntartó intézményhez kötő – és minden bizonnyal elvárható – lojalitás között keletkezett feszültségében fogant.

Azután bebizonyosodott: Pécs, és művelődésügyének felelős szervezetei megengedhetik maguknak azt a demokrata számára egyébként alig furcsállható „luxust", hogy érveiknek kifejtésében segítsék akár önnönmaguk ellenzékét is. Nemes megfontolás, aligha érdemli meg, hogy szó nélkül hagyjuk. Az Echo ígéretet kapott a Város vezetésétől arra, hogy támogatást fog ezentúl is kapni munkájához. Amivel szemben az Echo csak azt fogadhatja meg, hogy témáinak megjelölésével, a kultúra eseményeiben végzett választásaival és a feldolgozások, értelmezések és értékelések komolyságával – miképpen korábban is – megkísérel valóban plasztikus képet alkotó tükröt tartani közössége elé. Hogy azt visszhangozza – mert Echo –, amiről az események elmúlta, a közvetlen aktualitás fényének megfakulása után is érdemes beszélni, ami önmagán valamelyest túlmutatva szélesebb érdekkörben mutathatja fel a lokális teljesítmények minőségét. Vagy éppenséggel ezek hiányát. Igyekszik beváltani azt a létrehozásának idején elsőrangú célját, hogy ami a helyi kultúra, művészeti élet közegében létrejövő megérdemli a lokális jelentőségen túlmutató méltatást, az kapja, kaphassa is meg azt. A „felnőtté válás" csatáin túl, négy év után az Echo országos jelentőségű kritikai orgánummá lett, amit a művelődési szakigazgatás országos köreiben, a művészszakmák képviseleteiben, a napi sajtó területein is tudomásul vesznek. Előfizetőink a kultúra és tudomány intézményei, nagy könyvtárak, magánvállalkozások és egyénileg érdeklődők, akik Pécsett és rajta kívül is gondját viselik mindannak, ami nálunk történik. Az Echo szerkesztőivel hisszük, hogy életünk kérdései és a választások kényszerei elől senki sem térhet ki. Még akkor sem, ha azok egy kevésbé húsba vágó, vagy látszólag nem egzisztenciális jelentőségű „objektivációban", vagyis „csak" a kultúrában mutatkoznak.

A posztindusztriális és posztmodern korszak lezártával sem állítható, hogy (a vágyaknak oly kevéssé megfelelően) középponttá vált volna, mint valami szellemi-fizikai erő-tengely, az alkotó munka feltételeit most már bárhol megteremteni képes ember. Egyelőre hamis vágyképnek tetszik, amit a hierarchiák megszűnéséről valaha is mondtak. Az Echo sem álthathatja magát azzal, hogy le tud mondani az általános kategóriák használatáról, hogy az egyéni érdek, szándék, képesség nominalista módon felfogott szűk körében van a feladata és nem a valóság speciális felfedezését közvetítő jelek, akaratok, mondandók közösségi értelmű kiterjesztése körül.

Segítenie kellene ebben az igyekezetünkben a műveltségnek, a karbantartott okosságnak? Akár iskolában, akár kitartó egyéni önfeldolgozással és szorgalommal került birtokunkba, bizonyosnak látszik, hogy igénybevételükkel körültekintőbb, mérlegelőbb cselekvéseket eredményezhetnek, mint a zsigeri hirtelenségű gesztusok. A magyar irodalom bőven szolgál székely, jász, matyó, palóc, de sváb, szász, horvát és szerb, stb. gondolkodás-modellekkel. Ne tekintsük kétségbevonhatatlan érveknek az irodalomét, de azért azt megállapíthatjuk, hogy az itt élő ember történeti személyiségképének aligha lehetett jellemzője a kapkodás, a sietség. A fegyelmezetlenség, a rögtönzések kedvelése vagy a pazarlás. Nem volt az a közösség megvetése, az egyén magárahagyása. Nem az idegen rögtönös elutasítása, nem az édeskedő magakelletés, az önfeláldozás hiánya, és sorolhatnánk sokáig. Volt ebben az emberben nyersesség is, de a szeretet mai fogalmait és gyakorlati formáit nyersességük miatt aligha fogadhatta volna be. Az archaikus irodalmi jellemrajzok olyan, itt élő emberről szólnak, aki tudását és tapasztalatait ösztönösen is képes volt nagy hatékonysággal mások érdekében mozgásba hozni, akiben készséggé vált a jó és helyes cselekedet. Edzette a lassan hömpölygő történelmi idő, ami ránk hagyja a legtöbb, magunk méreteivel és kapacitásával összemérhető választ. Az elmúlt századok alatt alig különbözhettek a nemzedékek egymástól a kitartás, az önuralom és önfegyelem megkövetelésében. Volt idejük, ezért ha le is maradtak sok mindenről, azt nem kis büszkeséggel vallhatták, hogy a „maguk idejét", ahogy lehetett, kitöltötték. Az idővel sem abban az elidegenült és végzetesen drámai mivoltában éltek együtt, ahogyan mi. Az ember érlelhette vagy igénybe vehette az előtte élő nemzedékek gondolatait. Ma nem tapasztalunk nagyobb és sötétebb szakadékot másban, mint az előttünk élőktől, gondolkodóktól mért távolságban. Nem fedezünk fel magunkban vajon némi irigységet, ha felidézzük a múltak emberét? A tulajdonságait, a moralitását, a tartós dolgokba vetett hitét?

Abonyi Tamás

„Az Echo szerkesztőivel hisszük, hogy életünk kérdései és a választások kényszerei elől senki sem térhet ki."

Évezredek öröksége Pécs történeti város-központjában

Ókeresztény emlékek

Pécs történelmi belvárosa különösen értékes területének megőrzése egyetemes érdek. Itt a történelmi korszakokon keresztül egymás örökébe lépő kultúrák és különböző népek városi civilizációi kiemelkedő értékű kulturális hagyatékot örökítettek korunkra. A Világörökség műemlékeinek sorába a felvételt indokolja az a kulturális és civilizatorikus érték, amit Pécs védett műemléki zónája testesít meg. Pécs történeti belvárosában, a nagyrészt még ma is látható középkori városfalakkal övezett területen belül kiemelkedő jelentőségű műemlékek csoportja található. A csaknem kétezer éves történeti-kultikus kontinuitást tanúsító zónában egyedileg és együttesükben is különleges monumentumok a sajátos karakterét ma is őrző és fejlesztő történeti város szövetében jelennek meg.

A Világörökségi pályázat bevezetője

Az első évszázadban romanizált Pannoniának a harmadik században kialakított déli, Valéria tartománya székhelyeként – Sopianae elnevezéssel – vált ismertté a város. Ókeresztény közösségek jelentős emlékei egyebek mellett az egykori nekropolisz területén feltárt és konzervált sírkamrák, mauzóleum és kápolna építmények maradványai. Román kívül, tőle keletre, hasonlítható minőségű és együttesként jelentkező ilyen emlékeket nem lehet találni. Egy máig ható kultúra és civilizáció egyedülálló, és kivételesen bizonyító erejű tanúságának különös régiségű együttese az, amit a pécsi ókeresztény emlékanyag megjelöléssel birtokol a város. (iii)**

Pécs történelmi városmagjának az ókeresztény korszakot reprezentáló műemlékegyüttese egyedülálló a világon és Európában, mert az elmúlt kétezer év nagy birodalmai, az egymás örökébe lépő társadalmak kultúrája, a különböző népek civilizációja különleges formában tükröződnek bennük egészen napjainkig. Pécs elődjének, a római birodalom Sopianae nevű városának IV. századi ókeresztény közössége különös értékű és jelentős számú építményt emelt egykori temetőjében. Az ókeresztény temetői emlékegyüttes nagysága és gazdagsága a legjelentősebb az Itálián kívüli nekropoliszok emlékanyagában, beleértve a dalmáciai (Salona – Split), bulgáriai (Sofia, Nis) és hispániai (La Alberca) síregyütteseket is. A sírkamrák figurális és ornamentális falfestése csak a Róma városi katakombafestészethez (Priscilla Catacomba, Capella Greca) hasonlítható. A pécsi ókeresztény emlékanyag a római provinciák területén egyedülálló.

Mint egy kultúra különös régiségű emlékanyaga egyetemes értékű örökség. A pécsi ókeresztény emlékek kiemelkedő egyedi és egyetemes értékű történeti dokumentumok. A sírkamrák festett falkép díszeinek ikonográfiai programja egyszerre tükrözi kora egyetemes gondolatvilágát és tartalmaz helyi, egyedi elemeket is. A római ókeresztény épületegyüttes szellemi üzenetének különös ritkaságú diszkontinuus fennmaradása és meghatározó szerepe a magyarság X. századi európai integrációját jelentő kereszténység egyházszervezetének kiépítésében kiemelkedő jelentőségű. Olyan hagyomány, amely a magyarságnak a keresztény Európa államai közé, a középkori európai kultúrába való beilleszkedését segítette elő.

A kérdéses emlékanyag olyan eszmékhez, olyan kultuszhoz kötődik, amelyek történeti jelentősége kiemelkedő (vi)** A IV. század végén épült kultuszépületek az V. században visszahúzódó római kereszténység eltűnte után a népvándorlás során ide vetődött népek hajlékaiként fennmaradnak.
Az ókeresztény emlékcsoport különleges, egyedi bizonyítékát jelentik egy sajátos történeti kontinuitásnak (iii)**, amely átível a Római Birodalom negyedik századi visszahúzódása és a Frank Birodalom nyolcadik századi térhódítása közötti mozgalmas századokon. A nagy népvándorlás kora ez a hunok epizód-jellegű és az avarok százados jelenlétével. Uralmuk elmúltával a lassan újraszerveződő keresztény egyházi élet letéteményese a salzburgi érsek 853-ban templomot szentelt az akkor „ad quinque basilicas"-nak nevezett városban. Ez a név, amely az ókeresztény előzményeket is magába kell, hogy foglalja, őse a város később használatos neveinek, mai nevének is. A kézzel nem fogható szellemi és a materiális örökség egymást kiegészítő jelenlétének nagyszerű példáját láthatjuk a város nevének és történeti-kultikus zónában található kultikus építmények fennmaradásának kontinuitásában. A pécsi ókeresztény emlékek egyetemes és helyi, de mindenképpen kiemelkedő értékű tanúi az első évezred korai keresztény halotti kultusznak és e kultusz változott körülmények közötti utóéletének. (iii)**

Az ókeresztény építmények eredeti funkciójú felhasználása a középkor folyamán egészen a XVI. századig, az ókeresztény együttes 1200 éves építészeti kontinuitásának bizonyítéka, ennek oka a vallási üzenet ereje volt. Az első sírkamrák XVIII. századi felfedezése a püspöki épületegyüttes szívében azonnal értékelésüket, nemzetközi publikálásukat hozta magával; megőrzésük és bemutatásuk azóta folyamatos és elkötelezett erőfeszítések tárgya. Az egykori török birodalom muzulmán egyházi épületei a mohamedán vallás átvétele/fennmaradása nélkül egyedül Magyarországon őrződtek meg – legnagyobb számban és legjobb minőségben – Pécsett. Mindezek olyan indokok, amelyek szerint az emlékek megfelelnek a kulturális érték kritériumainak (i)**

A magyarok kilencedik századi honfoglalása, majd az első ezredfordulóhoz kötődő államalapítás után Pécs és ezen belül a korábbi kultikus zóna jelentősége megmaradt, sőt tovább növekedett. A IX. században a karoling birodalom szélén, a mai Pécs területén felszentelt keresztény templomok és

FOTÓK: TÓTH LÁSZLÓ

Mária arckép az I. számú (Péter-Pál) sírkamra nyugati feléről.
IV. sz. vége.

Akom
Aksus

Akomer Tamás, M.D.K.

városbíró

neve 1738-ban szerepel
az egri városi összeírásokban

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

307. old.

AKOMER Tamás esztergályos, Egerben 1738-ban irják össze,

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Vasárnap 11 Kath. Szt. Csal. Prot. Ágota	Január 31 nap Utolsó negyed 6 ó. 9 p.
Hétfő 12 Kath. Árkád Prot. Ernő	Akom (Akim)?
Kedd 13 Kath. Veron. Prot. Vidor	festő. Az 1830-as [illegible] festette a pécsi [illegible] egyetemi templom [illegible]
Szerda 14 Kath. Hilári Prot. Bódog	[illegible]
Csütörtök 15 Kath. Rem. Pál Prot. Lóránt	
Péntek 16 Kath. Marcel Prot. Gusztáv	Szőnyi Pécs
Szombat 17 Kath. Antal Prot. Antal	Utmutató Török Gyula

Király Jánosnak erre!

Utmutató

Ø

Ákom

festő

Az adatot való-
bünnleg Szőnyi Ottó-
ból kaptam, s mikor
19 évvel ezelőtt mondta
vákanyarítottam a nap-
táram lapfára. Sajnos
elfelejtettem felírni, hogy
ő mondta-e? Az
adatot ellenőriztettem.
Az eredmény negatív.
1949. szept. 20

AKONIER Tivadar

„Zsidók a Kárpát-medencében"

November 13-án érdekes sorozat indult a Televízióban *„Együttélő népek a Kárpát-medencében"* címmel. A 13 részes sorozat 35 perces előadásokban mutatja be a különböző etnikumok történetét, helyzetét, magyarsághoz való viszonyát. A sorozat 11. része *„Zsidók a Kárpát-medencében"* címet viseli. Az előadó: *Zala Tamás.* Ennek tv-felvételére hozott meghívót a posta. A zsidó körökben ismert publicista a rendező felszólítására kénytelen volt a nézők előtt átöltözni, mert Esterházy-kockás zakója nem mutatott volna jól a képernyőn. Az egyik tv-s sötétkék kabátja került az előadóra és így már semmi akadálya sem volt a közvetítés megkezdésének. Zala Tamás csiszolt, szép stílusban próbálta kiemelni a magyar zsidóság történetének főbb mozzanatait. Nagyon sok külföldi kitekintéssel, például *Moses Mendelssohn* és *John Demjanuk* neve is gyakran előfordult. Erősen hangsúlyozta a magyarsággal való sorsközösséget, és támadta a zsidóságban előforduló *„áporodott gettószellemiséget" (?)*

Inkább a szellemi irányzatok bemutatására helyezte a hangsúlyt, kevés adatot hallottunk, a kiemelt hazafiasság ellenére nem történt említés az előadásban a zsidóság 1848-as szerepléséről sem. Tájékozódhattunk az ortodox és neológ ellentétről, a kirekesztő irányzatok térfoglalásáról. Noha a fehérterror zsidóellenes atrocitásaival nem foglalkozott az előadás, utalt az 1919. augusztus 28-i — a kommunizmust elítélő — hitközségi deklarációra, amelynek megismétlése napjainkban is aktuális lenne. Mindössze két mondatot kapott az 1944-es deportálás, a pusztulás számainak említése nélkül. Rámutatott az előadó, hogy ebben az időszakban nemcsak a zsidóság szenvedett, hanem *„sírba tétetik a magyar függetlenség"* és bekövetkezik az *„országromlás"*.

Zala Tamás előadása eltért a zsidóság történetével foglalkozó eddigi irányzatoktól. A témában tájékozatlan tévénéző lexikális ismeretei a zsidóságról talán nem gyarapodtak olyan mértékben, mint lehetett volna, de a rendelkezésre álló rövid időt kétségtelenül jól felhasználta a magyarsággal együttélő zsidóság felé irányuló szimpátia felkeltésére.

Magyar zsidók a képzőművészetben

Több vonatkozásban is érdekes témát érintett az Oneg Sabbat Klub estjén *Porscht Frigyes*, a Zsidó Múzeum mukatársa. Zsidóság és képzőművészet? Sokan már ráncolják is a homlokukat, hiszen a Tórában tiltják a faragott képek készítését. Hogy is áll ez a dolog?

Maga a tilalom feltehetően az egyiptomi rabságból származik, a keleti népek állatkultuszától akarta megóvni a kiválasztott népet. Ugyanakkor és ugyanott előírás a frigyláda szobrokkal való díszítése. Az erre vonatkozó utasítások éppen olyan aprólékosak, mint az iparművészeti leírások.

Természetesen hallhattunk a Zsidó Múzeum kincseiről is, kezdve az illusztrált nagykanizsai XVIII. századi Chevra-könyvvel, nem sokkal később megjelenik *Akonier Tivadar* (Kohn Hermann), az első magyarországi zsidó festő. Nála jóval ismertebb *Tyroler József*, a szabadságharc pénzének tervezője, akit ezért az osztrákok börtönbe is vetettek. Kaufmann árveréseken ma is felbukkanó képei 50-60 ezer dollárért kelnek el a nagyvilágban. *László Fülöp, Magyar-Mannheimer Gusztáv, Moholy-Nagy László, Scheiber Hugó* és még sokan mások ecsetjükkel mind a zsidóságnak, mind hazájuknak hírnevet szereztek. Volt olyan, mint *Perlmutter Izsák*, aki egyik kötöttségét sem nagyon ápolta, de például *Hermann Lipót* még idős korában is minden nap imádkozott. Perlmutter tulajdona volt egyébként a később oly hírhedtté vált Andrássy út 60. számú ház. Leszármazottja egy török herceg felesége lett és bérbeadta a nyilasoknak, akik 1944-ig fizették is neki a lakbért.

Mentségére szolgáljon, hogy a hölgy egy alapítvány révén a budapesti Chevra Kadisa részére utalta át az összeget.

Gazdag a szobrászok listája is. Nemcsak *Róna József* (Savoyai Jenő és Zrínyi Miklós szobra) *Telcs* és *Kallós* Vörösmarty-emlékműve, hanem *Donáth Gyula* budavári és tatai Turul-szobrai érdemelnek említést. (Amikor készültek, még nem létezett a Turul-szövetség.) Korszakuk legjobbjai közé tartoztak *Vedres Márk* és *Bokros-Biermann Dezső* is. *Róth Miksa* üvegfestményei és mozaikjai nélkül elképzelhetetlen volt jelentősebb épület a korban.

Még sok-sok név hangzott el az érdekes előadás során, amely a helyi szokásnak megfelelően kötetlen beszélgetésbe torkollott.

Ezek a tények is bizonyítják, hogy a zsidóság képzőművészetben is kereste és megtalálta identitását.

Zsidók a jamboreen

Világszerte megemlékeztek a gödöllői cserkész világtáborozás 60. évfordulójáról. Nem említették azonban, hogy a világ cserkészeinek ezen a találkozóján a magyar zsidó cserkészcsapatok is testületileg részt vettek, nem számítva a vegyes csapatok zsidó tagjait.

Külön tanulmányt érdemelne a hazai zsidó cserkészet történelme, amely elejétől végig szívós, de sajnos eredménytelen küzdelem volt a megkülönböztetés és az előítéletek ellen. Már 1913-ban megalakult a *Kadima* zsidó cserkészcsapat, amelyet azonban a Magyar Cserkészszövetség nem akart felvenni, s végül a pesti hitközség támogatása ellenére 1924-ben fel is oszlott. Később újabb csapatok *(Eötvös, Vörösmarty, Kiss József* stb.) alakultak, de sok méltatlan támadásnak, sérelemnek voltak kitéve. 1945 után néhány évig szabadon tevékenykedhettek, de később természetesen osztoztak a többi cserkészcsapat sorsában.

Az 1933-as gödöllői jamboreen azonban még az összes hazai zsidó cserkészcsapat részt vett, mintegy 1000 taggal. Bizottság alakult a szervezésre, elnöke *Szántó Jenő* (Országos Iroda), parancsnok *dr. Billes Ármin* tanár lett, a tábori lelkész tisztét *dr. Vidor Pál* vállalta.

Cserkész egyenruhája vállpántján a mózesi kettős kőtábla jelezte rangját. Feladatai között előkelő szerepet kapott a rituális ellátás biztosítása. Fából ideiglenes zsinagógát építettek *Epstein Tibor* építészmérnök terve alapján. Tiso beavkor böjtöt tartottak. 10 hazai zsidó cserkészcsapat képviseltette magát és a Mikéfe *(Magyar Izraelita Kézműves és Földművelési Egyesület)* csapatát meglátogatta *Báden Powell* angol generális, a cserkészet megalapítója is, akit a találkozó résztvevői *Bi Pi* néven becéztek.

Nagy érdeme *Teleki Pálnak*, a tábor vezetőjének, hogy amikor korlátozás nélkül megengedte a különböző országok zsidó cserkészeinek részvételét a találkozón, addig a náci hitler-jugendesek részvétel helyett csak látogatóként jöhettek Gödöllőre. Nem is kedvelték túlzottan a fasiszták a találkozót. *Endre László*, a már akkor hírhedt gödöllői szolgabíró, csendőreivel letartóztatja a tábor egyik vezetőjét, *Kosch Bélát, Solymossy Ulászló* cserkészparancsnok ajtajáról saját kezűleg tépi le a tábor emblémáját, a csodaszarvast.

Egész idő alatt az *Egyenlőség*, a legnagyobb zsidó lap foglalkozik Gödöllővel, cikkeket közöl.

(Bár a meghívón csak a neológia képviselteti magát, az ortodoxia távol marad.)

Ez volt az utolsó alkalom, hogy a magyarországi zsidó cserkészet egyenjogúan, más csapatokkal együtt vett részt egy nagy megmozdulásban.

A későbbi tragédia már előrevetette árnyékát. Már olvashattunk arról, hogy a külföldi zsidó cserkészek Gödöllőre jövet nem utazhattak át Németországon.

A találkozó résztvevői közül sokan életüket vesztették a holocaust vérzivatarában. Ekkor azonban még gondtalanul szórakoztak a gödöllői fák alatt!

Közgyűlés a Mazsikében

Október 31-én, délután a Goldmark-teremben tartották a Mazsike többször elhalasztott vezetőségválasztó közgyűlését. Ez alkalommal megtelt a terem, élénk vita bontakozott ki az egyesület további fejlődési irányáról. Felszólaltak azóta visszavonult alapítók, köztük *Rózsa T. Endre*, és új aktivisták egyaránt. A második § módosítását, ugyanis hogy az egyesület foglalkozzék-e továbbra is közéleti tevékenységgel, vagy csak kultúrával, a következő összejövetelre halasztották.

Sok hozzászólás foglalkozott a *Szombat* c. lap munkájával. Ismét felvetődött az esetleges nemzetiségi státus, illetve az identitásvédelem kérdése. Javasolták a Mazsihisz felé a hitközség helyett a *„zsidó közösség"* elnevezés használatát. *Simonyi Péter* az elnökségből pozitívumként értékelte az egyre javuló kapcsolatokat a hitközséggel. *Székely Gábor* főpolgármesterhelyettes nagyobb súlyt helyezne a jiddis kultúra ápolására.

Ezután került sor a 14 tagú vezetőség megválasztására. Soraiban régiek és újak egyaránt megtalálhatók. Remélhetőleg eredményes, jó munkát fognak végezni!

Papandreu és a zsidók

Pártja győzelmével ismét előtérbe kerül *Andreas Papandreu*, görög politikus, volt miniszterelnök. Kevesen tudják róla, hogy apját a II. világháború idején a zsidó önvédelmi szervezet, a *Hágáná* mentette ki a fasiszták által megszállt Görögországból.

A szervezet egyik csoportja görög zsidókat szöktetett Eubée szigetére, ahonnan halászhajók vitték őket Törökországba. Innen jutottak Palesztinába. Egyszer a velük együttműködő görögök megkérték őket, hogy tegyenek be a csoportba egy fontos, nem zsidó politikai személyiséget, akit keresnek a megszállók. Ő volt Georges Papandreu. Így is történt, az idősebb Papandreu a zsidókkal együtt ment Törökországba. Itt elváltak útjaik, ő Egyiptomba utazott, majd a felszabadított Görögországba visszatérve miniszterelnökké választották.

Mint a mesében, ez a jótett elnyerte jutalmát. *Simon Peresz* apja, *Josef Persky* a második világháborúban az angol hadseregben szolgált, mint sokezer más palesztinai zsidó. Amikor az angol expedíciós csapatok súlyos vereséget szenvedtek Görögországban, német fogságba esett. Josef Perskynek azonban sikerül megszöknie és a görög ellenállási mozgalom egyik csoportja fogadta be és rejtegette a hegyekben, kolostorokban, amíg a németek elhagyták Görögországot.

Visszaadták a kölcsönt.

Az oldalt írta:
Dr. Róbert Péter

HÍREK

— **Sírkőavatás.** A Rákoskeresztúri temetőben avatták fel Protyovin Ármin sírkövét, gyermekei, unokái, tisztelői és rokonságának több tagja jelenlétében. Hosszú éveken keresztül volt a gyöngyösi hitközség megbecsült elnöke. Deutsch Róbert főrabbi szólt az elhunyt családszeretetéről, szorgalmáról. Az imákat Fekete László főkántor recitálta. A Kádist az elhunyt fia, Polgár László mondotta el.

— **A Magyarországi Unitárius Egyház** a tordai edictum 425. évfordulója tiszteletére „Az Unitárizmus ma" címmel 3 napos konferenciát rendezett. A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségétől részt vett és felszólalt Lazarovits Ernő. Az évforduló alkalmából emléktáblát avattak. Az eseményen jelen volt Göncz Árpád köztársasági elnök is.

— **Az American Jewish Congress** küldöttsége látogatta meg a kelet-európai országokat, s felkeresték Magyarországot is. A Berlini Szabadegyetem Keresztény—Zsidó delegációja is Magyarországon járt. Megtekintették a Dohány utcai zsinagógát, a Zsidó Múzeumot, és tisztelegtek a Holocaust Emlékműnél. Mindkét delegáció tagjai részt vettek a Salom étteremben, a pénteki esti „Kabalat Sabbaton", ahol Lazarovits Ernő tartott előadást a magyarországi zsidóság jelenlegi helyzetéről. A Kiddust és a bencsolást Pásztor László kántor (Berlin) végezte.

— **Adományok.** Stark Márta (Baja) a Szeretetkórház betegeinek 5000 forintot, Grosz Vilmosné (Debrecen) a Szeretetkórház elfekvő betegeinek 1000-1000 forintot, a Karcagi R-Cs és BT (Karcag), (Rosinger) a Dohánytemplom részére 5000 forintot, a Szeretkórház részére 5000 forintot, küldött. Rózsa Gyula kerti bútorokat ajándékozott az Alma utcai otthon részére. Somogyi László (Debrecen) a Szeretetkórháznak 4000 forintot küldött.

— **Szimchát Tóra.** A Bethlen téri templomban a körmenetek után a Tálit alatt összesereglett mintegy félszáz gyermekhez Deutsch Róbert főrabbi intézett beszédet, majd megáldotta őket az; ősi áldás szavaival. A kultúrteremben a chászánok látták vendégül a megjelenteket, ahol a főrabbi ezúttal chászán-tórai minőségében köszöntötte társait. Izsák Lászlót és Rozsnyai Sándort. A főrabbi Isten áldását kérte Izsák Lászlóra, aki most töltötte be 88. életévét. Füredi Miklós elnök felszólalása után z'mirot és bencsolás zárta az összejövetelt.

— A galántai hitközség helyiségeiben megtartott ünnepségen a chászánok Müller Andor, Kelner Lajos és Schultz Adolf voltak. Az elnök beszédében kiemelte az ünnep jelentőségét, értékelte a hittestvérek aktív hozzájárulását az istentiszteletek lebonyolításához. A körmenetben részt vevő gyermekek ajándékot kaptak. A chászánok által rendezett összejövetelen az elnök megköszönte a Nőcsoport tagjainak áldozatos munkájukat. Ebben élen jártak: Lővinger Blanka, Schultz Rózsi, Müller Adi és Fleischmann Sára.

— A Hegedűs Gyula utcai körzetben Héber Imre elnök köszöntötte a megjelenteket, közöttük Keller Lászlót, a Zsidó Világkongresszus kelet-európai elnökét és László Miklóst, a Hunyadi téri körzet elnökét. Az elnök valamennyi funkcionáriusnak köszönetet mondott az ünnepeken nyújtott teljesítményükért, kiemelve Lőwy Tamás főrabbit, Vándor Frigyes és Klein Ervin főkántorokat, valamint Fried Imrét és Nógrádi Dezsőt. Ugyancsak megköszönte Sipos Bélának, hogy az időközben megbetegedett főrabbi helyett ellátta a leinolás feladatát, valamint Pollacsek István gondnoknak lelkes és pontos munkáját. S'mini Áceret alkalmából Engel Farkas, volt ceglédi főrabbi tartott prédikációt. A beszámoló után Lőwy Tamás főrabbi üdvözölte a chászánokat, Vándor Frigyest, Zigellaub Györgyöt és Héber Imrét, majd megköszönte a Nőcsoport közreműködését a vacsora szervezésében és a hetiszakaszról tartott magyarázatot. Klein Ervin főkántor énekelt, a bencsolást Zigellaub György recitálta.

— **A Hegedűs Gyula** utcai templomban köszöntötték Gyopár Imrét 90. születésnapja alkalmából. Vándor Frigyes főkántor imája után Lőwy Tamás főrabbi kívánt jobbulást Gyopár Imrének és az Örökkévaló áldását kérte reá. Az ünnepelt ezután kidduson látta vendégül a híveket.

— **Esküvő.** Dr. Hont István fogorvos és Majer Andrea, a Hősök templomában tartotta esküvőjét. A Rabbiképző kórusának kíséretével Tóth Emil főkántor énekelt, majd a fiatal pár barátai nevében Markovics Zsolt rabbi mondott köszöntőt. Dr. Schweitzer József főrabbi; a Rabbiképző főigazgatója beszédében szólt azokról a családi hagyományokról, amelyeket az ifjú párnak életében és otthonában meg kell valósítaniok. Utalt azokra a kapcsolatokra, amelyek a vőlegény családját a Rabbiképzőhöz, a menyasszony édesanyját pedig a zsidó asszonyok közösségi munkájához fűzik. Kanadából, Izraelből, Svájcból érkezett rokonokon kívül, Romániából a menyasszony nagyanyja jött el, az ünnepi alkalomra.

— **Nyíregyházán,** Nánási Mihályné vezetésével, Nőcsoport alakult.

— **Erdélyi László** (Debrecen) ezúton mond köszönetet Deutsch Róbert főrabbinak, Deutsch László rabbinak és dr. Lőwy Tibornak, abból az alkalomból, hogy segítségükkel a debreceni hitközség teljes jogú tagjává avatták.

— **Hírek Debrecenből.** Hozzátartozók, barátok és ismerősök jelenlétében, Deutsch László rabbi avatta fel Révész Pálné, Szabolcsi Gyula és Radnai Róbert sírkövét.

A Hitközség dísztermében megrendezett valláskulturális délutánon Deutsch László rabbi, a héber költészetről tartott előadást. Ezt követően Virág Jenőné, a Nőcsoport elnöke mondott köszönetet a szép előadásért és felhívta a figyelmet a novemberi kulturális programokra. A Nőcsoport tagjai süteménnyel és teával kedveskedtek a megjelenteknek.

Apróhirdetés

A hirdetés közlési díja szavanként 30 Ft. A keretes hirdetések díja 60 Ft/hasáb/mm. A hirdetésekhez 25% áfát számítunk fel.

VEGYES

Vecsésiek, figyelem! Felállítandó mártíremlékműhöz kérjük szíves segítségüket a névsor összeállításához. Gergely 182-2117.

Újlipótvárosban, Szt. István park közelében 1,5 szobás, csendes, panorámás lakás kiadó 149-4094.

Steppelt kelmék, fodros ágytakarók, paplanok, díszpárnák, hálózsákok, függönyök, kitlik, kapedlik, talesztartó zacskók egyéni ízlés szerint a készítőtől, minden méretben. **Steuermann varrószalon,** VIII. ker., Tolnai u. 12. Bérkocsis u. sarok.

Molnos Csaba vesz régiséget, 1081 Köztársaság tér 14. 134-3642.

Reális áron, készpénzért veszek antik bútort, festményt, porcelán, üveg, fa, bronz dísztárgyat, szobrot, szőnyeget, csillárt, órát, játékot, képeslapot. Bp. VII., Wesselényi u. 34. 1075. Hétfőtől péntekig 10—17 óráig. Tel.: 141-0444.

Újlipótvárosi összkomfortos, telefonos, loggiás, 72 nm-es, kertes házban lévő, második emeleti, három és fél szobás lakás öt és fél millióért eladó. Tel.: 140-8259.

Fogorvosi magánrendelőm hétfőtől csütörtökig 16—20 óra között a 112-9300-as telefonon hívható. Üzenet hagyható az 163-5552-es telefonszámon. Dr. Virág.

Optilux-optika. Szeretettel várjuk nemrég megnyílt optikai üzletünkben. Látásvizsgálat, SZTK vények beváltása. Október 6. u. 3. Az udvarban. T.: 137-5938.

Tel-Avivban szoba kiadó turistáknak, központhoz és tengerhez közel. 009723-605-1192.

Antik csillár javítás, vétel-eladás. Budapest VII., Hevesi tér 3. T.: 121-2972.

Fogtechnika megnyílt! Nyitva tartás: hétfőn, szerdán 9—16 óráig, kedden és csütörtökön 10—18 óráig. Fogorvosi munka megoldott. Cím: Krisztina krt. 51. fszt. 1. A 18-as villamos megállójánál. Nyugdíjasoknak kedvezmény. Sürgős munkák soron kívül! Telefon: 156-9372. 18 óra után: 122-3561.

Cipőjavító műhelyemet Dohány u. 63. sz. alatt megnyitottam! Gyors cipőjavítás, talpalás, sarkalás, gépi cipőtágítás. Az Új Élet olvasóinak 20%-os kedvezmény!

Antikbútor-bolt magas áron vásárol régi bútorokat, vitrint, szekretert, szőnyeget, képet, teljes hagyatékot. Budapest II., Frankel Leó út 14. Telefon: 136-2169, 115-8045.

Borda Antikvárium. Becses könyvek, metszetek, térképek, kéziratok. 1075 Madách tér 5. II. 1. Kedden és csütörtökön délután. 142-2086.

Gyűjtő venne képeslapot, bélyeget. Este: 122-8439.

Ingatlan értékbecslés azonnal, külföldieknek is. 160-6198.

Egyszoba személyzeti szobás, III. emeleti, modern házban lévő, erkélyes, világos lakásomat kisebbre cserélem. Lift nincs, telefon a közeljövőben. „Csak liftes házban lévőt vagy I. emeletig" jeligére a kiadóba.

Tapétázást, szobafestést, mázolást, parkettcsiszolást bútormozgatással vállalok. Tel.: 149-9188.

Izraeli lány hébertanítást, idősek, gyermekek gondozását, gyerekek zene oktatását vállalja. „Angolul is beszélek" jeligére.

Ivrittanítást vállalok. Telefon: 113-2728.

Eilaton, tengerhez közel szoba kiadó. Tel.: 161-0375. Detre Ági.

Szakképzett zsidó gyermekgondozónőt keresünk, lehetőleg angol nyelvtudással 4 gyermek mellé nappali elfoglaltságra. Bérezés megegyezés szerint. Érdeklődni lehet: Amerika Alapítványi Iskola, Bp. VII., Wesselényi u. 44. Tel.: 122-2843.

Dr. Kő István reumatológus főorvos magánrendelőjének új címe: Budapest VI., Rippl-Rónai utca 10. II. 8. Telefon: 111-9712. Gerinc- és ízületi betegségek gyógyítása manuálterápiával (csontkovácsi módszerrel), akupunktúrával vagy hagyományos reumatológiai módon. Továbbra is szeretettel várom az Új Élet olvasóit. Rendelési idő: hétfő, szerda 15—19-ig.

Eladó V., Semmelweis utcában, 96 m²-es, 2 1/2 szobás, telefonos, kétbejáratú öröklakás. Tel.: 137-3359.

Keresek mindenféle zsidó témájú festményt, különösen Mozart Rottmanntól, továbbá múlt századbeli zsidó kegyszereket. „Eredeti" jeligére a kiadóba.

Gépírni tudó nyugdíjas nőt adminisztrátornak felvesz a Budapesti Zsidó Hitközség CHEVRA osztálya. Jelentkezés naponta: 9—13-ig, Síp u. 12. I. emelet, Hevesinél.

A Nyíregyházi Izraelita Hitközség gondnokot keres, aki előimádkozni és leinolni is tud. Jelentkezni személyesen vagy írásban: Izr. Hitközség, Nyíregyháza, Mártírok tere 6. Szükség esetén lakást biztosítunk.

Friss nyugdíjas, diplomás, megbízható nő néhányórás munkát keres. 115-5055.

Üllőiek, figyelem! Felállítandó mártíremlékműhöz kérjük szíves segítségüket a névsor összeállításához. Peregi, 182-3657.

Síp utca 9.-ben öröklakás eladó. Tel.: 118-2155.

Rokont keresünk! Ismer-e ön, tud-e róluk — személyekről, családokról LUFTSCHITZ, Lüftschitz, Lipschitz stb. neveken? Kérem, írjon németül: Horst Luftschitz, Bahnhofstr. 13. c. D—25469. Halstenbek, Deutschland vagy esetleg magyarul: Gajáry István, Bp., Attila út 67. 1013.

Öröm a Chanukka, ha ajándékait (olcsó ezüsttárgyat, könyvet, kazettát, ruhát, művészi kegytárgyakat a Biblical World Galériában vásárolja: VII., Wesselényi u. 13. (121-3587)

Különleges kegytárgyak, régi és új imakönyvek, hanglemezek, kazetták, barchesztakarók, Chanukka-gyertyák kaphatók. Kegytárgyüzlet: VII., Síp u. 12. Tel.: 142-1335 61. Nyitva: 10—16 óráig. Vétel-eladás.

HÁZASSÁG

Amerikai értelmiségi, gyermektelen, negyvenes férfi keres hozzá illő, jókedélyű, szintén gyermektelen, csinos hölgyet, családalapítási szándékkal. „Ami késik, nem múlik" jeligére.

Nyugat-Európában élő özvegyasszony társat keres kulturált entellektüel személyében, 65 éves korig. Válaszokat „Szép őszi napok" jeligére a kiadóba kérek.

Negyvenéves, régi vidéki vállalkozó keres 28—35 év közötti, intelligens, szép, csinos, közös gyermeket akaró, vidéken is élni tudó hölgyet házasság céljából. „Szeretett, jó feleséget akarok" jeligére a kiadóba.

Németországi, 61 éves férfi megismerkedne egyedül álló hölggyel. „Harmónia" jeligére a kiadóba.

Özvegy, nyugdíjas hölgy megismerkedne barátság, élettársi vagy házassági kapcsolat céljából özvegy, nyugdíjas férfival. „Amerikai lakos vagyok" jeligére a kiadóba.

42 éves, teltkarcsú, amerikai nő, aki Magyarországon dolgozik, keres magához illő férfit. „Várakozás" jeligére a kiadóba.

47 éves, válófélben lévő, részlegesen nyugdíjas férfi, aki részmunkában dolgozik, társaság hiányában keres 40—50 éves elvált, munkanélküli nőt, aki az NSZK-ban, Düsseldorfban hajlandó lenne élni, előbb élettársként, majd házasság sincs kizárva. Útiköltségét az ismerkedéshez oda-vissza biztosítom. Fényképes választ várok „Barátság" jeligére a kiadóba.

GYÖRGYI ASSZONY házasság- és társközvetítő szolgálata. Tel.: 115-4241 munkanapokon, 8—10 óráig és 19—21 óráig.

„SALOM" Társközvetítés. Tel.: 115-9388, 115-9508.

ÚJ ÉLET
a magyarországi hitközségek lapja
Budapest, Síp u. 12. 1075
Telefon: 122-2829 és 142-1335
Főszerkesztő:
Kardos Péter
Kiadótulajdonos:
Magyarországi
Zsidó Hitközség Szövetsége
Előfizetési díjak:
Belföldön:
1/2 évre 264 forint
1 évre 528 forint
Külföldre 1500 forint
Légipostán 3000 forint
(vagy 40 USD)
Postacsekk 512-211848
Beküldött kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza
93—6527 Szikra Lapnyomda Rt., Budapest
Felelős vezető:
dr. Csöndes Zoltán
elnök-vezérigazgató
ISSSN 0133-1353

HOL VAGY?

38 éves, 176 cm magas, jó külsejű, stramm férfi vagyok. Erdélyben születtem, Izraelben és Németországban nevelkedtem. Egyetemi végzettségű, önálló üzletember vagyok.

Téged kereslek, magyar zsidó kislány,

aki hajlandó lennél velem Németországban élni és családot alapítani. Számomra igen fontos, hogy jövendő gyermekeim jó zsidó és kulturált nevelést kapjanak. Ne légy 30 évesnél idősebb, okos és szép legyél, nem baj, ha egy nő okos és szép is és jó alakú, így szívesen költhetek majd egy vagyont a ruháidra is. Szeretsz utazni? A világ legszebb helyei várnak ránk.

Írj nekem magadról, és küldj képet is. Garantáltan válaszolok. Egy (vagy több) találkozásra Pestre jönnék.

„CHIFFRE" jeligére a kiadóba.

בר מצוה

A Nagyfuvaros utcai zsinagóga felújítása miatt a Hősök templomában tartották meg *Somlai Dániel (Daniél ben Jákov Cvi)* avatási ünnepségét. Az ifjú szépen mondta el a hagyományos áldásokat és a Szukkot félünnepére kijelölt (nem éppen rövid) prófétai szakaszt is. *Fekete László* főkántor éneke után *Raj Tamás* főrabbi mondott avatóbeszédet. Az istentisztelet után az örömszülők, *Somlai Tibor* és felesége nagyszabású kiddust adtak a szép számban megjelentek tiszteletére. Itt a főrabbi szavai után *Reich Ferenc* elnök adta át a hitközség aranygyűrűjét, végül a felavatott ifjú mondott köszönetet szüleinek, nagyszüleinek és az őt felkészítő Raj Tamás főrabbinak.

A Bethlen téri templomban szólították a Tóra elé *Rév Gábor* és felesége, *Lukács Ágnes Zoltán* nevű fiát. A fiatalember a régi neginák ismeretében recitálta a szövegeket. *Klein Ervin* főkántor ünnepi misebéráchja után *Deutsch Róbert* főrabbi szólt tanítványához. Beszédében felidézte az ifjú családjához fűződő kapcsolatát, emlékeit. A vallásos szellem elsajátítására, családszeretetre, szorgalmas tanulásra biztatta tanítványát. Ezután átadta a közösség ajándékát. A fogadáson *Füredi Miklós* elnök köszöntötte a közösség új felnőtt tagját. Befejezésül Rév Zoltán rövid, tömör beszédében fejezte ki köszönetét hozzátartozóinak, az őt felkészítő főrabbinak, és mindazoknak akik sokáig emlékezetessé tették számára felnőtté válásának napját.

IMAIDŐK

Templomok	Nov. 19. Péntek este	Nov. 20. Szombat reggel	Nov. 26. Péntek este	Nov. 27. Szombat reggel
Hősök (Wess. u. 7.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Frankel L. u. 49.	17.30	10.30	17.30	10.30
Hegedűs Gy. u. 3.	15.45	9.30	15.45	9.30
Vasvári P. u. 5. (lubavicsi)	17.30	9.00	17.30	9.30
Thököly út 83.	17.30	9.00	17.30	9.00
Hunyadi tér 3.	15.55	9.00	15.50	9.00
Bethlen tér 2.	15.45	9.30	15.45	9.30
Nagyfuvaros u. 4.	16.00	8.00	16.00	8.00
Rabbiképző				
József krt. 27.	18.00	8.45	18.00	8.45
Kazinczy u. 27.	15.55	8.00	15.50	8.00
Alma u. 2.	—	8.00	—	8.00
Kórház				
Amerikai út 53.	15.55	7.30	15.50	7.30
Páva u. 39.	17.00	9.00	17.00	9.00
Dózsa Gy. út 55.	17.00	9.30	17.00	9.30
Berzeviczy u. 8.	17.00	9.30	17.00	9.30
Károli G. tér 5.	16.30	9.30	16.30	9.30
Kispest				
Báthory u. 34.	18.00	—	18.00	—
Visegrádi u. 3.	15.55	8.30	15.50	8.30
Dessewffy u. 23.	15.55	8.00	15.50	8.00
Teleki tér 22. (szefárd)	—	8.00	—	8.00

VIDÉKEN

Győr (Köztársaság tér 3.)	16.30	—	16.30	—
Szeged (Gutenberg u. 20.)	17.00	9.00	17.00	9.00
Debrecen (Pásti u. 4.)	15.45	8.00	15.40	8.00
Nyíregyháza (Mártírok tere 6.)	15.45	8.00	15.40	8.00
Miskolc (Kazinczy u. 7.)	18.00	8.00	18.00	8.00
Pécs (Fürdő u. 1.)	17.30	10.30	17.30	10.30
Kiskunhalas (Petőfi u. 1.)	17.00	—	17.00	—
Szombathely	18.00	—	18.00	—
Kaposvár (Berzsenyi u. 14.)	17.00	—	17.00	—
Nagykanizsa (Fő u. 6.)	17.00	—	17.00	—

A Rumbach utcai templom hívei a Hősök imatermében imádkoznak.

NAPTÁR

Nov. 19. Péntek Kiszlév 5. Gyertyagyújtás: 3.46
Nov. 20. Szombat Kiszlév 6. Szombat kimenetele: 4.53
Nov. 26. Péntek Kiszlév 12. Gyertyagyújtás: 3.40
Nov. 27. Szombat Kiszlév 13. Szombat kimenetele: 4.48
Dec. 3. Péntek Kiszlév 19. Gyertyagyújtás: 3.36

Sólyom Jenő

A budapesti kóser háztartást vezető háziasszonyok közszeretetnek örvendő „Jancsikája", *Sólyom Jenő* mészárosmester 84. életévében, boldog házasságának 51. esztendejében elhunyt. Megpróbáltatásokban bővelkedő életében, erejének forrása és támasza mindenkor szerető családja volt. Életének utolsó 3 évtizedét örömmel, kiegyensúlyozottan töltötte, tanult szakmája odaadó gyakorlásában.

A Rákoskeresztúri temetőben *Kálmán Tamás* főkántor gyászéneke után *dr. Schweitzer József* főrabbi, a Rabbiképző főigazgatója mondott koporsója felett búcsúztató beszédet, méltatva a családapát, a közösség hűséges fiát és a rituális szolgáltatás oly fontos ügyének hűséges vállalóját. Özvegye, gyermekei és családjaik, sógornője és családja, Viola néni, hűséges gondozója, barátainak széles tábora gyászolja.

Fort

Illusztr. XII. táb.

sztr. II. táb.

táb.

MARQUISE DE CRES A.

Ákos Ernő/ex1ibriskönyv/Csepregen majd 1941 óta Ujverbászon
Istálló. /vizf/A remete. /Olai/
rajztanár. Erdei tó/Olai/

Csatkai Endre dr
nyves kőlése

Ákos Ernő
Jelis

103. HAITZINGERNÉ KÉPMÁSA.
Vászon. 42×35 cm.

Fahrländer Franz (1814—1831).

104. NŐI KÉPMÁS.
Miniatür. 9×7.5 cm.

Ferg de Paula Franz (1689—1740).

105. TÁJ BESZÉLGETŐ PARASZT
Vászon. 24×20 cm.

Ferg de Paula Franz (1689—1740).

106. TÁJ STAFFÁZSZSAL.
Vászon. 50×66 cm.
A 107-ik számu kép párdarabja.

Ferg de Paula Franz (1689—1740).

107. TÁJ STAFFÁZSZSAL.
Vászon. 50×66 cm.
A 106-ik számu kép párdarabja.

Feszty Árpád (1856—1914).

108. HASLINGER KÉPMÁSA (tanul
A vakrámán a következő felirás:
Vászon. 58×41 cm.

ÁKOS ERNŐ

4. Női arckép, pasztell
5. A soproni Bencés-templom belseje, vízf.

Nemzeti Szalon

1940. nov-dec

MAPE 25. kiáll.

54. KOMJÁTI GYULA: Menedékhelyen

Ákos (Jaeger) Ernő

rajzlanár

l

Csatsoprónont

32. l –

Csatkai Endre dr

A régi soproni

ónöntök.

Történetírás

1937. I. cif. 1. 2

Zománcros fibula VII. 245.

megjött

Ákos Ernő

festő

Ákos Ernő. Több éven át katonai szolgálata miatt nélkülöztük. Ezúttal két olajfestményt hoz, míg korábban inkább vízfestő volt. Az egyik hangulatos szép táj, a másik férfifélakt. De hogy régebbi területéhez is hű maradt, egy vízfestménye mutatja; istállósarkot ábrázol.

Csatkai Endre:
A [Soproni] Képzőművészeti Kör 33. kiállítása.
Új Soproni Magyar
1943. szept. 7.

Ákos Ernő

grafikus

Kül. 1910.

lásd okv.

Csatkai Sopr exl.

21. l. - 31. l.

32. l.

Csatkai Endre dr

A soproni exlibris

tört. Sopron 1938.

Teorba VIII. 243

Ákos Ernő
Női arckép, pasztell
A soproni Bencés-templom belseje, vizf.

A Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete kiállitás. Nemzeti Szalon, 1940. november, 7 1.

Ákos Ernő

(festőm.)

Párt és állami vezetők baráti találkozója a Győr-S. m. i képzőm.-kel.

Győr – Sopronmenyei Hírlap, Győr. 1956. jul. 18.

MDK

Akos Ernő

Női arckép, pasztell Mgt.
A soproni Bencés-templom belseje, vizf.

A Magyar Akvarell- és Pasztell-festők Egyesülete kiáll.kat.1940.Nov.24.-Dec.8. 7.lap

ÁKOS Ernő

kiáll. Sopron, 1992

ism. SZARKA Árpád: Ákos Ernő festőművész kiállításának megnyitója. = Soproni Szemle, 46, 1992, 3. 278 - 281., ill.

Ákos Jaeger Ernő MDK

festő

Csatkai Endre: A 40 éves Soproni Képzőművészeti Kör története.

MDK.

Ákos János

Kiállitási kritika

Dunántuli Napló 1965 juni.6.

Ákos Ernő /Jaeger/
1910 Sopron -

Képzőművészeti Főiskolát elvégezte.
Akvarell-festő.
Liszt Ferenc Muzeum számos soproni részletet ábrázoló képét őrzi.

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
Sopron 1962. 26.l.

MDK

Ákos Ernő

Öreg vármegyei: Kiállitási séták. Sopronvármegye 1943. szept. 18.

MDK

Ákos Ernő

Lófürösztés, of.

Két nemzedék, of.

Felszabadulási Ünnepi Hónap keretében rend. képzőm. kiáll. kat. Sopron

MDK

Ákos Ernő

Ősz az Erzsébet kertben, of.

Esti fények, of.

Felszabadulási Ünnepi Hónap keretében rend. képzőm. kiáll. kat. Sopron

MDK

Ákos Ernő

~~Arckép, paszt.~~

Női arckép, paszt.

" " "

Soproni Képzőm. Kör 3o.kiáll. 194o. máj.

M.D.K.

Ákos Károlyné

Köpeczi Boócz István müvész-társával együtt illusztrálta Ákos Károly: "Ismeretlen világ: Az ember;" c. müvét.
/Móra kiadása/.

Könyvek között c. rovatban /-u/: Ákos Károly kezdetü ismertetése.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. dec. 7. VI. évf. 49. sz. 44. lap.

ÁKOS ERNŐ, festő

Kasichnitz József soproni festőt meleg baratsag füzi Soproni Horváth Józsefhez, Agoston Ernőhöz és maig tartó bensőséges baratsag Ákos Ernő festőművészhez.
369.old

SZARKA ÁRPÁD: Kasichnitz József 75 éves 366.old

SOPRONI SZEMLE, Helytört. folyóirat, XXVIII. évf. 1974.
Sopron, 1974

KASICHNITZ JÓZSEF, festő, grafi

Ákos Ernő festőművész

Meleg barátság fűzi Kasichnitz József-
fet a festőművészhez.

Szarka a Árpád: Kasichnitz József 75. éves.
Sapronai Szemle, 1974. 4, 369-370. old.

ÁKOS / Jaeger / Ernő, festő

A Soproni Széchenyi Gimnáziumban Horváth József és Janesitz Henrik rajztanári működése alatt a tanitványok sorában voltak: Winkler Oszkár Ybl-dijas épitész, Richly Emil, Reinecker János, Ákos/Jaeger/Ernő, Szarka árpád, a külföldre származott, jónevü akvarellista Kadnár István 272.old

SZABÓ JENŐ: A rajzoktatás [illegible] éve a soproni Széchenyi Gimnáziumban 272.old

[illegible] oni Szemle, Helytört. folyóirat, XXX. 3.sz.
Sopron, 1976.

ÁKOS /Jaeger / ERNŐ, festő

A soproni Széchenyi Gimnázium rajzkiállitása izelitőt ad a már beérkezett "öregdiákok" müviből is és igy lehetőséget nyújt összevetni az induló és az érett művész munkáját. A kiállitás e részében láthatjuk pl.:

ÁKOS ERNŐ: "BIOLÓGIAI SZAKKÖRÖN", cimü művét. 273.old

SZABÓ JENŐ: A rajzoktatás száz éve a soproni Széchenyi Gimnáziumban 272.old

Soproni Szemle, Helytört. folyóirat, XXX. 3.sz.
Sopron, 1976.

ÁKOS/ Jaeger /ERNŐ, festő

--- ---

A soproni Berzsenyi Önképzőkör rajzalbumában szereplő neveket minden soproni ismeri, ott szerepelnek a soproni tárlatok képein. Ágoston Ernő, Mechle József, Steiner Antal Richly Emil, Ákos/Jaeger/Ernő, Sebestyén/Sebesta/Ferenc, Sz Szarka Árpád: mindjük ott szerepelt képeiken. 272.old

SZABO JENŐ: A rajzoktatás száz éve a soproni Széchenyi Gimnaziumban 272.old.

Soproni Szemle, Helytört. folyóirat, XXX. 3.sz.
Sopron, 1976

ÁKOS/Jaeger/E.-né, festő

- - --

A soproni Széchenyi Gaimnázium tanulója volt és a Berzsenyi Önképzőkörben rajzolgatott.
"PONCICHTER UDVAR", című festménye vászi el az első díjat 1927-ben. 272.old

SZABÓ JENŐ: A Rajzoktatás száz éve a soproni Széchenyi István Gimnáziumban 272.old.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. XXX. 3.Sz.
Sopron, 1976.

mdk

Ákos Károlyné és Köpeczi Bócz István

Közösen

illusztrálták Ákos Károly: Ismeretlen Világ: Az Ember. e könyvet.

Dicséret

Magyar Grafika, 1963, 2. sz. 20. l

M.D.K.

Ákos Károlyné

Ákos Károly: Az áldozat. Istenek nyomában.
cimmel megjelent könyvét illusztrálta.
/Móra kiadó/

Uj Könyvel c. rovat
Film Szinház Muzsika. Bp. 1963. nov. 1. VII.
évf. 44. sz. 22. lap.

MDK

Ákos Károlyné, [grafikus]

Ákos Károly: „Illusztráció nélkül nem tudok elképzelni jó ismeretterjesztő könyvet.... Legtöbb könyvemet [feleségem] illusztrálja..."

Vértesy Miklós: Az ifjúsági ismeretterjesztés gondjai 228-230. (

A KÖNYVTÁROS, Bp. 1964. április XIV/4

Ákos Károlyné

Illusztrálta: Ákos Károly: Ismeretlen világ: Az emberi a könyvet.
Diszérettel kapott

A nép magyar könyv, 1962, 2 old

Ákostalvai ref. templom

Ernst és önedényei –
Hímzések –

Debeczeni László

1934. 117 – 119 l.

M.D.K.

Vitéz Ákosfy Barna festő és grafikusmüvész 2. sz. cédula.

A Gyulai Müvésztelep IV. kiállitásán szereplő müvei:

105.	Arckép	olajfestmény m.t.
109.	néh. vitéz Siménfalvy Tihamér	" " "
124.	Kaktuszok	pasztell " "
132.	Gémeskut	olajfestmény

Gyulai Müvésztelep IV. kiállitásának katalógusa Gyula. 1931.

M.D.K.

Vitéz Ákosfy Barna festő és grafikus müvész. /Helybeli/ 1. sz. cédula.

1913 óta állit ki a Fővárosban s az ország nagyobb vidéki városaiban. Horn, Baranski és Völkel tanitvány. Iparmüvészettel is foglalkozik. „Sok erőteljes müvét láttuk itteni kiállitásainkon is."

Gyulai Müvésztelep IV. kiállitásának katalógusa Gyula. 1931.

A kiállítás támogatói:

Nemzeti Kulturális Alapprogram
Esztergom Város Önkormányzata
Komárom-Esztergom Megye Önkormányzata
HUNGART Vizuális Művészetek Jogkezelő Társasága
Reafotó Kft., Budapest
Mudrák Attila
Mester Nyomda
Duna Múzeum, Esztergom
Budapest Galéria

nka
Nemzeti Kulturális Alapprogram

Budapest Galéria

AKT

A Budapest Galéria meghívja Önt
a XIV. Esztergomi Fotográfiai Biennálé

A K T

című kiállításának megnyitójára
a Budapest Galéria Kiállítóházába
(Budapest III., Lajos u. 158.)
2005. július 7-én (csütörtökön) 17 órára.

A kiállítást megnyitja: SZILÁGYI SÁNDOR fotóművészeti író

A kiállítás megtekinthető 2005. augusztus 21-ig hétfő kivételével naponta 10–18 óráig.

D Ákosfy Éva

dlt. tanf

Ferképzőmfoisk vk

1939-41. 147. l

1925 évi

14/925

Kimutat

A Műemlékek Országos Bizottsága alk
akik a kedvezménges menetjegy váltás
vényének, az 1925. évre lecendő

Sor-szám	Név	állás	Firetési rang oszt.	cza... te... me... vé...
1	Dr Szőnyi Otbó	előadó	VI.	
2	Dr Schneller Vilmos	titkár	VIII.	
3	Nagrandy Mihály	műszerető	VIII.	
4	Saláth Ferencz	kezelő altiszt	.	
5	Saláth			fel...

mogorva

Ákosi Barra Gábor

1.

Barra Gábor alatt

Tóth Pápay János, orvos VIII. 48.

MDK.

Ákosi Barra Gábor
nyomdász

1829-1837 ig a kolozsvári nyomdái 1832 ben
könyomdával bővítette.

Fritzinger: Hazánk könyvnyomtatói
Grafikai Szemle 1893 évf 77. 120 l.

MDK

Ákosi Barra Gábor

nyomdász igazgató

A nagyszebeni litográfiai intézetben 6 évet tölt. Tanulmányút Német-Francia ország s Angliában ref. egyt. segítséggel. 1831 ben a kolozsvári ref. kollegium könyv majd könyomdájának igazgatója. Nyomtatványai a legjobbak voltak a hazában.

Fritinger Károly: A kolozsvári nyomdászat története Grafikai szemle 1896 évf. 8 z. 126 l.

Összekötöttük a multat a jelennel és Istenbe vetett hittel, de bizva a magunk erejében, nézünk a jövőbe. Megemlékezésünkkel leróttuk kegyeletünk adóját a nagy Nádor emléke iránt. E pillanatban átérezzük, hogy az Ő neve egyetemünk címében nem dekorum, hanem symbolum.

József nádor emléke előtt tisztelettel hódolva ürítem e serleget egyetemünk fejlődésére, a karok közti testvéries összetartásra és nemzetünk jobb jövőjére.

val és a felelősségérzet felkeltésével. A modern élet elfajulásai igen alkalmasak arra, hogy megsemmisítsék az egyéniséget. Pedig a tiszta ítélőképesség és a felelősség csak egyéni lehet! Kollektív lelkület csak a hazaszeretetben és a vallásos érzésben nyilatkozhat meg, mert minden egyéb tömegérzés csak felelőtlenné alacsonyit.

Egyetemünknek a hivatása teljesítéséhez szükséges cselekvési szabadságát biztosítja szellemi függetlensége és önkormányzata. Hazánk multjának hagyományait féltően őrző alkotmányos ország s így mi sem természetesebb, mint az, hogy egyetemeinek önkormányzatát épségben fenntartja. Az egyetem maga választja fejét és tisztségeit, előterjesztést tesz a fejlesztésére és tanulmányi rendjére nézve, jelölés alakjában javaslatot a tanszékek betöltésénél, adja a venia legendi-t, s fegyelmi jogot gyakorol a saját keretein belül. A kormányhatalom ezzel szemben csupán a jóváhagyás és felügyelet jogával, és az

Ákosi Makoldy József

MDK

Kilátás az Anikó-menedékházból

Műcsarnok 1943 Őszi tárlat

MDK

Ákosi Makoldy József

Az Enns, vizf.
Gesäuse bejárata, vizf.
A Weissenbacher, vizf.

A Magy. Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete
XXIII. kiállításának katalogusa
1938. nov. 20.-tól dec. 4-ig.

MD K

Ákosi Makoldy József, festö

Kilátás az Anikó-menedékházból.

Mües.-OMT.Öszi Tárlat. 1943.okt.2. -nov.1. Kat. 29.1.
Magy. Akv.és Pasztt.fest. Egy

Ákosi Makoldy József

Sztambul, vizf.

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállítás

MDK

Ákosi Makoldy József, festő

Az Enns.	Vizf.
Gesause bejárata.	"
A Weissenbacher.	"

Nemzeti Szalon.-MAFE XXIII. kiáll. 1938.nov.2o.-dec.4.
Kat.

MDK

Akosi Makoldy József

Ragusai öböl, vizf.

A Magyar Akvarell- és Pasztell-festők Egyesülete kiáll.kat.1940.Nov.24.-Dec.8. 7.lap

Ákosi Makoldy József MDK

Barabás-völgye a Kárpátalján, vizf.

Lujza-völgye a Kárpátalján, vizf.

Műcsarnok 1939 dec-1940 január

Ákosi Makoldy József
Ragusai öböl, vizf.

A Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete kiállitás. Nemzeti Szalon, 1940. november, 7 l.

MDK

Ákosi Makoldy József

Barabás-völgye a Kárpátalján, vf.
Reggel a Kárpátalján, vf.
Lujza-völgye a Kárpátalján, vf.

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec.
24.1.

Aksa János

Kiállítása. Bp. Tér, Adolf Terem. - Ism.: Kósa Csaba, Esti Hírlap. 1967. szept. 2.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1970. 1. sz. 68-107. l./

88. l.

Akritidisz Themisztoklesz

Szerepel a „Studió Veszprém"
c. tárlaton a veszprémi
Kisfaludy Művelődési Házban

N.N.: Ifjú festők, grafikusok
fotósok

Napló 1971 IV-6

AKRITIDISZ THEMISZTOKLÉSZ

„A család"

(Regény.)

Népújság, 1970, szept. 27.

Akritidisz Themisztoklesz, [Jestö:]

Restaurátor. A rudabányai ref. templom egyik helyreállítója.

— : Különleges menmyezet 3

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. nov. 2.

MDK

Aksamitek (Akantisz) Zakariás
nyomdája

1647-48-ban az ő neve fordul elő a rozsonyi
kath. nyomda nyomtatványain. E nyomdát
1644-ben a nagyszombati nyomdához csatolták.
1666-ban beszüntette működését.

Fittinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói stb.
Grafikai Szemle 1892. 12 f. 198 l.

MDK

Akseli Gallen

Kéreg-trombita, repr.

Lemminkänen anyja, repr.

Vasárnapi Ujság 1908. 6. sz. 113-114.l.

iró. Tanulmányait Prá
a francia festészet h
közel. A cseh népélet
portrékat festett.

Jiquidi, Aurel /Buka
grafikus. Bukarestben
sizmust leleplező poli
zokat, könyvillusztrá
kiállitása volt Bukare

Joachim Ferenc, csej
festő. Bp.-en, München
ban tanult. Hazatérve
fővárosba költözött. I
ta képeket festett, ké

MDK

Akseli Gallen

A hajó siratása, repr.

Paraszt, repr.

Ülő férfi, repr.

Vasárnapi Ujság 1908. 6. sz. 113-114.l.

író. Tanulmányait Prá
a francia festészet h
közel. A cseh népélet
portrékat festett.

Jiquidi, Aurel /Buka
grafikus. Bukarestben
sizmust leleplező poli
zokat, könyvillusztrá
kiállitása volt Bukare

Joachim Ferenc, csej
festő. Bp.-en, Münche
ban tanult. Hazatérve
fővárosba költözött. I
ta képeket festett, ké

Ujság 1937 IV. 6

W IV/6

Akseli Gallén

6

— **Akseli Gallén emléktáblája.** Harminc éve, hogy Akseli Gallén Kallela, a finnek legnagyobb festőmüvésze Budapestre érkezett és hosszabb időt töltött hazánkban. A közoktatásügyi minisztérium müvészeti osztályának élén akkor néhai Lippich Elek állt, aki boldogemlékü Majovszky Pállal együtt nagy szeretettel látta vendégül a finn müvészt. Akseli Gallén bejárta Nagy-Magyarország minden festői táját és különösen összemelegedett a gödöllői müvészek közül a vele rokonlelkü Kőrösfói Kriesch Aladárral és Nagy Sándorral. A Szépmüvészeti Muzeum nagyszabásu kiállitást rendezett Gallén grafikai munkáiból és a minisztérium böven vásárolt az értékes anyagból. Maga Gallén is gazdagon megajándékozta belőle a muzeumot. Gallén néhány évvel ezelőtt meghalt, s itteni tartózkodásának emlékét most meg akarja örökiteni a főváros. Emléktáblát illesztett annak az épületnek falába, amelyben a müvész lakott. Két uj szoborral is gyarapodik rövidesen a főváros szoboremlék-készlete. Az ujlipótvárosi parkban állitják fel a müszaki katonák hősemlékét, amelyet Márton Ferenc és Siklódy Lőrinc készitett. A Várban, a Halászbástya szomszédságában, az egykori dömés-templom fala előtt kerül felállitásra Julianus szobra. Julianus dömés szerzetes volt és missziós utjain bejárta Ázsiát. Ott felfedezte az ősmagyarok maradványait és hirt hozott haza a tatárjárás megindulásáról. Emlékét a Szent Domonkos-rend örökiti meg szoborral. Végül megemlitjük, hogy néhai Sipőcz Jenő főpolgármester siremlékére szükebb pályázatot készül kiirni a főváros.

MDK

Aksely Gallén Kallela, finn szobrász

hosszabb ideig tartózkodott Magyarországon

Uj eml.müvek és szobrok... Pesti Napló, 1937. ápr.6.

Mdk.

Aksus Anna Linzöassony Debrecen.

munkája: Urasetal terilő közép és sarok dísz
kor alaku középlinzésben név lebyévsz. 1722
Aranylinzés.
A debreceni kistempromban. /ábra/

Huszka József: Terenitsünk szaszán magyar mintpart
Sepszentgyörgy 1890. 9. l.

AL-RAWI, Noori

Sz. Kürti Katalin

Festmények Irakból
Noori Al-Rawi kiállítása
Debrecenben

Déri Múz.

Új Tükör 1984. ápr. 15. XXI. évf. 16. sz. 22.

Jogszabályok

A Minisztertanács
1051/1990. (III. 23.) MT
határozata

a Tudományos Minősítő Bizottság egyes tagjainak felmentéséről, illetőleg kinevezéséről

1. A Minisztertanács a Tudományos Minősítő Bizottság tagjai közül *dr. Vörös Árpád* miniszterhelyettest és *Pusztai Ferenc* államtitkárt — eredményes munkájuk elismerése mellett — felmenti.

2. A Minisztertanács a Tudományos Minősítő Bizottság tagjaivá

az Ipari Minisztérium képviselőjét

dr. Szabó Imre államtitkárt,

a Művelődési Minisztérium képviselőjeként

dr. Manherz Károly miniszterhelyettest kinevezi.

3. Az 1055/1988. (VII. 12.) MT határozat a jelen határozat rendelkezéseinek megfelelően módosul.

4. Ez a határozat a közzététele napján lép hatályba.

Németh Miklós s. k.,
a Minisztertanács elnöke

NOORI AL RAWI

Sz.KÜRTI Katalin: Noori al Rwi iraki festőművész kiállitása : Debrecen, Déri Muzeum, 1984. március. = Müvészet. XXV.évf. 6.sz. 1984 60-61.p. ill.

Debrecen, Déri Muzeum

Alais Piroska

Vul. Belgrad

lásd

Boz Magyarlex

59 h

HALÁSZ IMRE 1885-BEN.

ALADICS Antal – grafikusművész

Szentendrei művész a Parlament Galériában

Aladics Antal grafikusművész munkássága 1976 óta szorosan fonódik Pest megyéhez. Először a Pest Megyei Művelődési Központ könyvtárának dekoratőre, grafikus nyomdásza és kiállításrendezője. Később a Pest Megyei Múzeumok Igazgatóságán kiállításrendező grafikus. Családjával Szentendrén lakik, de nem kapcsolódik be képzőművész körökbe. Saját cége kiállításrendezői, alkalmazott grafika munkákat vállal.

Grafikái 1992. óta önálló és közös kiállításon vesznek részt.

„Tisztelem az anyagot, a papírt és a festéket. Le Clézio: Terra Amata (A szeretett föld) című könyve számomra az induló és a megérkező út." – vallja magáról a művész.

Aladics Antal kiállítása június végéig tekinthető meg a Parlament Galériában (Bp. V., Kossuth tér 9/A). **(Dezsőfi)**

Aladics Antal: Évszakok

Új Pest Megyei Hírlap 1997. május 27.

ELŐFIZETVE NYERHET!
12 hét 24 000 forint nyeremény!

Amennyiben most előfizet az **ÚJ PEST MEGYEI HÍRLAP** című napilapra, úgy 1997 április és május hónapokban akár hetente nyerhet egy 2000 forint értékű vásárlási utalványt. A részvétel feltétele az előfizetésen kívül, hogy a lapok heti, szerdai, pénteki és szombati számából összegyűjtve a kivágott előfizetői sarkokat, beküldje szerkesztőségünk címére: **ÚJ PEST MEGYEI HÍRLAP** 1052 Budapest, Városház utca 7–9.

A sorsolások győzteseit minden héten csütörtökön a nyereménysarkokban közöljük!

A játékon természetesen részt vehet valamennyi jelenlegi előfizetőnk is!

ELŐFIZETVE PÉNZT TAKARÍT MEG!
ELŐFIZETVE NYERHET!
ELŐFIZETVE NEM MARAD LE SEMMIRŐL!

ELŐFIZETVE 24 000 forint nyeremény!

Amennyiben most előfizet az **ÚJ PEST MEGYEI HÍRLAP** című napilapra, úgy 1997 április és május hónapokban akár hetente nyerhet egy 2000 forint értékű vásárlási utalványt. A részvétel feltétele az előfizetésen kívül, hogy a lapok heti, szerdai, pénteki és szombati számából összegyűjtve a kivágott előfizetői sarkokat, beküldje szerkesztőségünk címére: **ÚJ PEST MEGYEI HÍRLAP** 1052 Budapest, Városház utca 7–9.

A sorsolások győzteseit minden héten csütörtökön a nyereménysarkokban közöljük!

A játékon természetesen részt vehet valamennyi jelenlegi előfizetőnk is!

ELŐFIZETVE PÉNZT TAKARÍT MEG!

XV. VASÁRNAPI KIÁLLÍTÁS ÉS KONCERT

A LILLAFÜRED ALAPÍTVÁNY

tisztelettel meghivja Önt

1995. junius 25-én, vasárnap, 16 órakor a Palotaszállóba

ALADICS ANTAL

grafikusművész

„Valamerre a Földön" cimű kiállitására.

A kiállitást megnyitja

Seresné Dr. Hartai Éva
a Lillafüred Alapítvány kuratóriumának elnöke.

A megnyitót követően, 16.30-kor, a Palotaszálló kertjében

a SPAN EGYÜTTES

jazz koncertje hallható.

ALADICS Antal

ALADICS ANTAL
GRAFIKUS

2000 SZENTENDRE
DAMJANICH UTCA 14/C
TEL.: (06)26/316-152

TERRA AMATA

"I am seeking the words and signs that can help me survive. I am searching for familiar plants and pebbles, snakes and friendly birds in the mysterious forest. I want to find the old legends and relate them to you so that you can hand them down to others."

„Keresem a szavakat és jeleket, amelyek segíthetnének, hogy túléljem. Keresem a megfejthetetlen erdőben a baráti növényeket, kavicsokat, kígyókat, baráti madarakat. Meg akarom lelni a régi legendákat, el akarom neked mesélni őket, hogy aztán te másoknak továbbmeséld."

LE CLEZIO

VALAMERRE A FÖLDÖN

ALADICS ANTAL

grafikus

KIÁLLÍTÁSA

HOTEL PALOTA

LILLAFÜRED

1995. június 25 – július 28.

Aladics Antal

„Keresem a szavakat és jeleket, amelyek segíthetnének, hogy túléljem. Keresem a megfejthetetlen erdőben a baráti növényeket, kavicsokat, kígyókat, baráti madarakat. Meg akarom lelni a régi legendákat, el akarom neked mesélni őket, hogy aztán te másoknak továbbmeséld."

„I am seeking the words and signs that can help me survive. I am searching for familiar plants and pebbles, snakes and friendly birds in the mysterious forest. I want to find the old legends and relate them to you so that you can hand them down to others."

LE CLÉZIO: TERRA AMATA
(SZERETETT FÖLD) részlet

„Erről a tájról nem lehet elszökni.
Nem lehet elszökni ezek elől a nevek elől,
ezek elől a cimkék elől,
melyeket minden egyes dolog magában hordoz,
azonos lévén önmagával.
Börtön is ez a táj,
világos és határtalan börtön,
ahol minden eseménynek rabul ejtő, titkos jelentése van.
Hiába próbálna elmenekülni az ember,
hiába akarna sötét barlangok mélyére rejtőzni,
vagy homályos bozótosokba:
hasztalan minden igyekezet.
Innét nem lehet kitörni.
Innét sohasem lehet odébbállni.
És lenyűgözik az embert a szépségnek,
a nagy, kegyetlen és gyönyörteli szépségnek
minden irányból egyszerre rázúduló csapásai.
Ez ellen nem nyújtanak menedéket sem a városok,
sem az emberek házai,
sem a vízpartok,
sem a gépkocsik,
sem a dombok között kanyargó mély utak,
sem a zajgó patakok szakadékai.
A szépség rátalál az emberre,
utánanyúl szelíden és könyörtelenül,
hogy elővonszolja és visszalökje az eleven örvénylésbe.
Körme van,
tépőfoga van,
diadalittas és nyugodt hangja van,
és meggyötör
amikor elgyönyörködtet.
Ilyen a szépség.
Az eget felhők borítják,
a villám hirtelen belehasít a sötét boltozatba,
s nagy cseppekben megered a zápor: ez is ő.
Kerek hold kél az éjszakában: ez is ő.
A csipkebozótban tövis szalad az ujjadba
s a gyöngyöző vércseppbe körömmérget elegyít:
ez is ő, mindig csak ő.
A szürke fákon testesednek a gyümölcsök
és súlyosan csüggnek az ághegyeken:
ő van jelen minden egyes narancsban,
minden egyes citromban,
minden egyes naspolyában.
A műúton megolvad a szurok a napon,
a motor átizzik,
a gépkocsik megállnak.
Ő az. A szépség.

Ilyen volt hát a táj."

NÉVJEGY

Mindig érdekelt a képzőművészet. Felnőttként leginkább az, hogy alkotások hogyan válnak önálló, öntörvényű művekké, eltávolodva létrehozóiktól, a művészektől.

Kiállításrendezések során sokszor megfigyeltem, hogy az alkotások egy adott térben hogyan születnek újjá, milyen új szempontok és rejtett törvények alakítják a látványt, segítik megmutatni az érzékekre ható tartalmi és esztétikai minőséget, amit úgy hívunk: művészet.

Úgy éreztem, hogy tapasztalnom kell a képek létrehozásának folyamatát, azt a felemelő vagy lesújtó állapotot, amelyből tudatra ébredve, a tudat új, tágabb kifejezését tapasztalhatom meg.

Tisztelem az anyagot, a papírt és a festéket. Minden technikai tudásomat a hangulat és a harmónia megteremtése szolgálatába állítom. Tudatosan soha nem akartam beszélni munkáimról, de véletlenül megtaláltam azt az irodalmi művet, amely közelébe vihetem tájképeimet, és ami azóta is inspirálja munkámat.

Le Clézio: Terra Amata (A szeretett föld) című könyve számomra az induló és a megérkező út. Nem illusztrációk sokaságaként, hanem mint az emberi élet útjainak és az emberi természet tájainak végigjárása és végigéléseként. Fontos, hogy a tájat messziről lássam, de lényeges, hogy belülről nézzem. Lényeges, hogy a belső táj harmonikusan meglegyen, és fontos, hogy a külső táj lenyűgözzön, rabul ejtsen. Tudatosuljon bennem és vállaljam fel azt a felemelő érzést, amit a szeretett föld nyújt. Gazdaggá, bölccsé tegyen a tudat, hogy erről a tájról nem lehet elszökni, mert ő a szépség.

Így ismerek meg mindent, és így járom be a világot. Nem igazán fontos, hogy tudj rólam, de fontos, hogy utazz velem VALAMERRE A FÖLDÖN.

ALADICS ANTAL
GRAFIKUS
2000 SZENTENDRE
DAMJANICH UTCA 14/C
(06)26/316-152

VALAMERRE A FÖLDÖN
SOMEWHERE ON EARTH
IRGENDWO AUF DER ERDE

ALADICS ANTAL
grafikus
2000 SZENTENDRE
Damjanich utca 14/C.
Telefon: 06 26 316-152

Fotó: HALPER — MTI Fotó Kft., 1016 Budapest, Lisznyai u. 23.

VALAMERRE A FÖLDÖN
SOMEWHERE ON EARTH
IRGENDWO AUF DER ERDE

ALADICS ANTAL
grafikus
2000 SZENTENDRE
Damjanich utca 14/C.
Telefon: 06 26 316-152

Fotó: HALPER — MTI Fotó Kft. 1016 Budapest, Lisznyai u. 28.

Aladics Sándor M.D.K.

festőművész

Cime: Novi Sad.

Pest Buda 1977

166.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II.98 l.

Név: Frauer Alajos

Foglalkozás: üveges

Szárm. hely: Kanisa

Hitfelekezet: R. K. Csal. állapot: hólos

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1838. XII. 31

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 12

M.D.K

Alakos brokát.
Perzsia 1600 körül
selyem.

Ars Decorativa: Az Iparművészeti Múzeum mestermüvei 102.

Alamanus Crucen-
nacensis, J. J.,
kodex-másolo

1747. ANATOL-SZŐNYEG, fekete rozettá
107×100 cm.

1748. IMASZŐNYEG, zöld fülkével. XX.

1749. PERZSASZŐNYEG, fehér tükrében
123×189 cm.

1750. MOSZUL-SZŐNYEG, sárgásfehér tü

1751. BELUDZSISZTÁN-SZŐNYEG. XIX

1752. JORDESZ-IMASZŐNYEG, barok bo
201×119 cm.

1753. SIRÁSZ-SZŐNYEG, barna tükörre
175×107 cm.

1754. KULASZŐNYEG, barna imafülkéve

1755. HERATIRAJZU SZŐNYEG, fehér t
125×162 cm.

1756. BELUDZSISZTÁN-SZŐNYEG, ség
XIX—XX. Jh. 167×106 cm.

1757. KIS AFGÁN-SZŐNYEG, XIX. sz.

1758. KIRMÁN-SZŐNYEG, selyembarnás
XIX. Jh. 154×118 cm.

körrel. XIX—XX. sz. — Teppich mit persischem Muster.

sz. — Beludshistanteppich. XX. Jh. 137×112 cm.

nnal. XX. sz. — Schirasteppich. XX. Jh. 166×112 cm.

tkék alap. XIX. sz. — Geblumter Teppich. XIX. Jh.

on nyujtott medaillonokkal. XIX. sz. — Jomudteppich
h. 380×200 cm.

alapon kék medaillonnal. XIX. sz. — Medaillonteppich.

on két fekete medaillonnal. XIX. sz. — Schirasteppich.

kék medaillon. XIX. sz. — Kasakteppich. XIX. Jh.

tükrében kék medaillon. XIX. sz. — Grosser Tebris-

letése. Modern. — Wandbehang, die Geburt Christi

. sz. — Kilimteppich. XIX. Jh. 225×142 cm.

M.D.K.

Henrico Senca Poura de Alamania

a bolognai San Petronio templom miniátora és másolója, ki Mátyás király budai műtárába részére is dolgozott.

12.

Hevesy, André: Les miniaturustes de Mathias Corvin. Klny. Revue de l'Art Chrétien. Paris, 1911. 12.old.

Műészi díj: Gör. kat. bérház pályázat
Bestercebánya
Alapák György

Műészet V. cóf. 1906. 421. l.

Alapfy András

Békéscsaba fődíjat nyerte, bemutatott
műveiért a Békéscsabai II. Országos Alkalmazott
grafikai Biennálén

Magyar Nemzet 1980. III. 30.

Alapfy András, grafikus

Grafikusok : Repr

Alapfy András: Grafika
Élet és Tudomány, Bp. 1981. szept 25 XXXVI/39

Grimoldal

Alapfy András grafikus

(Bp. 1954 –

címe: 1015 Bp. Donáti u. 20-22

Az Iparművészeti Főiskola hallgatója. 1974 óta vesz részt a varsói, brnói és a bradfordi Biennálékon.

Békéscsabai Alkalmazottgrafikai Biennálé

Plakátkiállítás '78 – Munkácsy Mihály Múzeum 1978. IV. 2-V. 28

– Katalogus a Könyvtárban –

Alapfy András

Résztvesz a kiállításon

Jubileumi Plakátkiállítás

Bp. Szépműv. Múz. 1975.

Alapfy András

Kulinyi István -tavaly megjelent, bekormozó dott ablakot ábrázoló- plakátját most a var sói Zacheta Galériában mutatják be, -irja Vadas József: "Grafikák hátán Varsóban" c. kritikájában, mely a varsói Nemzetközi Plakátbiennálén szereplő müvészek munkájáról számol be.
Alapfy András, Birtalan Katalin, Helényi Tibor, Kemény György, Schmal Károly és Sós Gábor müvészek nevét sorolja fel a külföldiek mellett a kritika. Fenti cimü Vadas-cikket lásd: Kulinyi István nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. juli. 31.
XX. évf. 31. sz. 12. lap.

Alapfy András 1

Részt vett Varsóban a plakát biennálén.

Magyar Hirlap 1978-134-6

Varró Barna:Napjaink és a plakátmüvészet

Alapfy András 2

A kiállítás szervezői az UNESCO-val együttműködve olyan időszerű témakörökben írtak ki pályázatot plakátok tervezésére, mint 1976-ban *A víz az élet egyik eleme* vagy az idei bien-né[illegible] *Kulturális örökség és a*

[illegible]

lását már a jelenlegi példák is biztosítják: a *Sárszentmihályi Allami Gazdaság* káposzta- és bimbós termesztési rendszert alakított ki, s ehhez keres partnereket. A *szentágotai termelőszövetkezet* pedig a paksi konzervgyárral és a szomszédos gazdaságokkal együttműködve a paradicsom nagyüzemi telepítésének módszerein dolgozik. *Az árut nem elég megtermelni, ügyesen kell megszervezni az értékesítést is.* Még előfordul, hogy tervszerűtlen az

Magyar Hirla

Varró Barna: tmüvészet

Alapfy András

A budapesti kiállitásokon és más helyeken szereplő grafikusmüvészeket, ill. munkáikat ismerteti Vadas József: "Grafikák hátán Budapesten" cimmel. A varsói és a krakkói biennálék tanulságának levonásával beszél a mai grafika szerepéről, a magyar grafikusmüvészetről, a tárlatokon bemutatott politikai plakátokról felsorolva alkotóikat : Alapfy András, Bakos István, Feketa György, Flohr János, Galántai György, Gazdag Sándor, Heinzelmann Emma, Kemény Éva, Kemény György, Kerényi József, Moholy Nagy László, Molnár Gyula, Sánta András, Schmal Károly, Sós Gábor, Sós László, Tót Endre, Vertel Beatrix.
Vadas József cikkét lásd: Sós László nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. aug. 14. XX. évf. 33. sz. 13. lap.

Klapfy András

Lóska Lajos: Bori jegyzetek

Művészet, 1982. november

Alapfy András 2

Magyar Hirla

Varró Barna: átművészet

A kiállítás szervezői az UNESCO-val együttműködve olyan időszerű témakörökben írtak ki pályázatot plakátok tervezésére, mint 1976-ban *A víz az élet egyik eleme* vagy az idei biennáléra *Kulturális örökség és a mai civilizáció*. Számunkra örvendetes, hogy *Alapfy András* harmadik díjat nyert az e témát feldolgozó két plakátjával (az első és második díjat nem adták ki e kategóriában). Alapfy ábrázolása szerint a kulturális örökség egy háttérben látszó sziklacsoport, amelytől egyenes út vezet a mába. A mai civilizáció viszont ezt az egyenes utat kissé összekuszálta, bonyolulttá tette. Erről szól a két, egymás mellé helyezett díjazott munka. Egy bolgár művész képkombinációja a felelőtlen, a kulturális örökségnek fittyet hányó turistákat állítja pellengérre: szép ikonra firkált neveket látunk: Itt járt Dimov és Vera, s mellette a banális szívrajz átlőtt nyíllal. Szellemes és sokatmondó egy finn művész plakátja, amelyen egy illemhely fala látható; az a része, ahol a vécépapír van felfüggesztve. A vécépapírtekercsen pedig Mona Lisa képsorozat. A felírás: Sorry,

kezet pedig a paksi konzervgyárral és a szomszédos gazdaságokkal együttműködve a paradicsom nagyüzemi telepítésének módszerein dolgozik. *Az árut nem elég megtermelni, ügyesen kell megszervezni az értékesítést is.* Még előfordul, hogy tervszerűtlen az

ALAPFI ANDRÁS

AZ ÉV LEGJOBB PLAKÁTJAI

A Nemzeti Galériában Az év legjobb plakátjai címmel kiállítás nyílt. Képünkön Alapfi András munkája. Készült a Ságvári Nyomdában.

13. sz. 43.

Ő CSOPORT

Kelt:

Ikt.sz.:

Tárgy: Engedély kérés.

4. § (2) bekezdése értelmében kérjük,

.....

ett munkavégzésre irányuló egyéb jogvi-

p

ALAPFY ANDRÁS

Eleven textil

74.0.

ALAPFY ANDRÁS

Fődijat kapott a békéscsabai grafikai biennálén

UJ TÜKÖR 1980./XVII/15.sz.47.o.

MDK

Alapfy Attila

Foto kiáll. Bp.-München

Alapffy Attila

Tamásiban megnyilt a Gögös Ignác Járási Müvelődési

Központban Korniss Péter és Apalffy Attila
fotomüvészeti tárlata.

Magyar Hirlap 1978-191-6

A MAGYAR FOTOMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE ÉS
A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

ALAPFY ATTILA

FOTOMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1973. JÚNIUS 1-ÉN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

MEGNYITJA:

DR. TILDY ZOLTÁN

BALÁZS BÉLA-DÍJAS FOTOMŰVÉSZ

MŰCSARNOK
HŐSÖK TERE

1020 FNYV 1.

Alapfy Attila fotómüvész

Junius 2.án nyitják meg a müvész kiállitását a Mücsarnokban, -közli a lap kulturális események kel foglalkozó rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. juni. 2.
XVII. évf. 22. sz. 2. lap.

Szapfy [illegible] Attila

A riklámfotó-pályázaton díjat nyert.

Magyar Hírlap, 1970. jan. 20. 8. l.

Alapfy Attila és Alapfy László fotóművészek

Az Országos Fotóművészeti kiállitáson /-okt. 14.- nov.7.-e között-/ a két müvész szines fotógrafikáit mutatták be.
A.J.: "Két fotókiállitás" cimmel számol be az ott szereplő művészek munkáiról, s mint irja: "a természet kinálta fotógrafikai hatásu szines felvétel uj esztétikai lehetőségek" felé mutat.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. nov. 25.
XVI. évf. 48. sz. 13. lap.

Alapfy Attila
fotós

A Műcsarnokban volt junius 2-ától 24-ig nyitva Alapfy Attila fotóművész kiállítása. Ez a művész első önálló kiállítása.

-----:Kiállitási naptár.

Müvészet, 1973. junius - 47.oldal

Alapfy András. grafikus

a VI. balatoni kisgrafikai biennálé megnyílt Tihanyban. a biennálé katalógusát alapfy András tervezte. /említve/.

Heitler László: Kisgrafikák Tihanyban.
Veszprém, 1981. szept. 11. 6.-old.

Alapfy András, textiltervezőművész

A Rózsegi Öregtoronyban a két évvel ezelőtti díjazottak bemutatójá-
tól elégedetten vehettünk búcsút: Gulyás Kati és Lovas Ilona meglé-
pőt produkált. – A tapasztalat azt mutatja, hogy nem Gulyás Kati
az egyetlen, aki a fotóval, a fényképpel igyekszik új lehetősége-
ket találni a modern textilművészet számára. Gink Judit
és Alapfy András is hasonló úton jár. Mire jutnak?
Néhány év múlva kiderül.

Budai Rózsa: Látványos bizonytalanság.
Vas Népe, 1984. aug. 12.

ALAPFY Auchán graf.

RÚL 1. 206.

homlokgerendáján egymást metsző lécekkel
tagolt, horonyában szarvas domborművű alakja.

A sekrestyéből nyíló egykori szószékajtó: XV. szá
oltárszárny Szt. György lovasalakjával s egy
nagyrészt lemállott vértanú jelenettel. Egy más
ajtón három XV. századbeli festmény a keretbe fog
Lomtárban szintén tönkrement állapotban még e
Jobb oldali apszisfalon keretével kiugró fülke,
orman kereszt alakú nyílással. A templom küls
Szelecky János czímeres sírköve 1705-ből, homok

1. Szent Miklós szobra fából, XVI. sz. 150 cm m.
2. Madonna szobor fából, XV-XVI. sz. 154 cm ma
3. Mária halála. Fadombormű. XVI. sz. 100 cm r
átfestve.

ALAPFY László

ALAPFY László (1955)
4. Szavazzon a Független Kisgazdapártra – 1990
Vote for the Independent Small Holders' Party!
offset, 50x70 cm
j.n. – Ságvári Nyomda

A változás jelei : Plakátok 1988-1990.
: Magyar Nemzeti Galéria, 1990.nov.14.-
dec.31. A kat. szerk. Bakos Katalin.
Bp., MNG,1990

ALAPFY László gróf.

RÚL 1. 206.

13. Miseruha, XVIII. sz.-i csíkos zöld selyem, hí
a XVI. sz.-ból, ezen Szent Katalin gyöngyökk
féldomborművű mellképe, a Megváltó álló alakj
vértanú és Szent György alakja, a keresztágakon
Pál. Mellső hímzett sávján szent álló alakja hímz
alatt s keresztágakon monogram majusculákkal.
14. Fedeles kupa ónból, vésett gránátalmás díszíté
K-43 felirattal, fülén bélyeg; két ötkaréjos
15. Lavabó rézből, félgömb alakú, lecsüngő csőve
ből.
16. Két ónámpolna, XVII. sz.
17. Egy talpas ónpohár, XVIII. sz.
18. Nyomtatott vászon, virágok közt kétfejű sassal
19. Két miseruha, gránátalmásan mustrázott,
századbeli tarka pamutszövetből.

Alapfy László és Alapfy Attila fotóművészek

A két fotóművész szines fotógrafikáit mutatták be az Országos Fotóművészeti kiállitáson, melyről A.J.: "Két fotókiállitás" cimmel számol be, s kiemeli a természet utáni „fotógrafikai hatásu szines felvételek uj esztétikai lehetőségeit."

Élet és Irodalom, Bp. 1972. nov. 25.
XVI. évf. 48. sz. 13. lap.

Alapfy László

A Zichy kastély kamaratárlatán szerepelt

Az *Obudai Fotókör* vezetőségének rendezésében most a *Zichy-kastély* zenetermében tekinthetik meg az érdeklődők az említett pályázat magyar díjnyerteseinek fekete-fehér képeiből összeállított kamaratárlatot.

Ezúttal csak a nagyobb sorozatok szerzői között tallózva, említhetjük elsőként *Alapfy Lászlót*, aki például a lovak, fogatok, gépkocsik témakörében jeleskedik.

Magyar F-

Wagner:Nemzet

Alapfy László

Résztvett a Pentacom Orwo nemzetközi fotóversenyen alkotásával, amit a Zichi kastély zenetermében á magyar dijnyertesek alkotásaiból állitottak ki.

Magyar Hirlap 1977/152/9

Wagner: Nemzetközi fotóverseny

Alapi Salamon Géza festőm. MDK

~~szüdx~~ Bölcske 1842.ápr.9. - 1870.jun.2.

Á.L: Alapi Salamon Géza. Müvészet, 1915. 431-2 l.

Diószegi V.

LAKOSALOM SZÖVEGKÖNYVE

"Pap szól .....

Alapi Salamon

Lineskrétarajzokkal nerepel
a „Műterem" csoportkiállításón
„Erdei tintás," „Mályva-csokor"
(emlitve)

Magyarság 1938 II. 13

Alapi Salamon István

Résztvesz a „Műterem" csoportkiállításán. (1938 feb. 13)

Meghívó

Alapi Salamon István MDK

Szt. Imre herceg, pasztel
Ferenc és a madarak, pasztel
István király, pasztel

A Műterem XVI. Csoportkiáll. 1938. jan.

megirva

Alapi Salamon
István

festő

lásd Salamon István
alapi

alatt.

A fenti napra összehívott közgyűlést határozatlanképtelenség esetén

június hó 26-án, délután 6 órakor

a camponai ásatások bemutatásával *Nagytétényben tartjuk meg. Erre külön meghívót nem küldünk.*

Találkozás a Szent Gellért-téri HÉV. állomáson. Indulás pont 5 órakor. A közgyűlés színhelye a nagytétényi állami iskola. Az ásatásokat, részben helyszíni bemutatással ***Paulovics István*** tagtársunk ismerteti.

Az ásatások megtekintése után a nagytétényi halászcsárdában társasvacsora.

Az Elnök

Alapi Zoltán II.é

tanáři nak

Ferképzomfoiskèvk

1935-36. 70. l

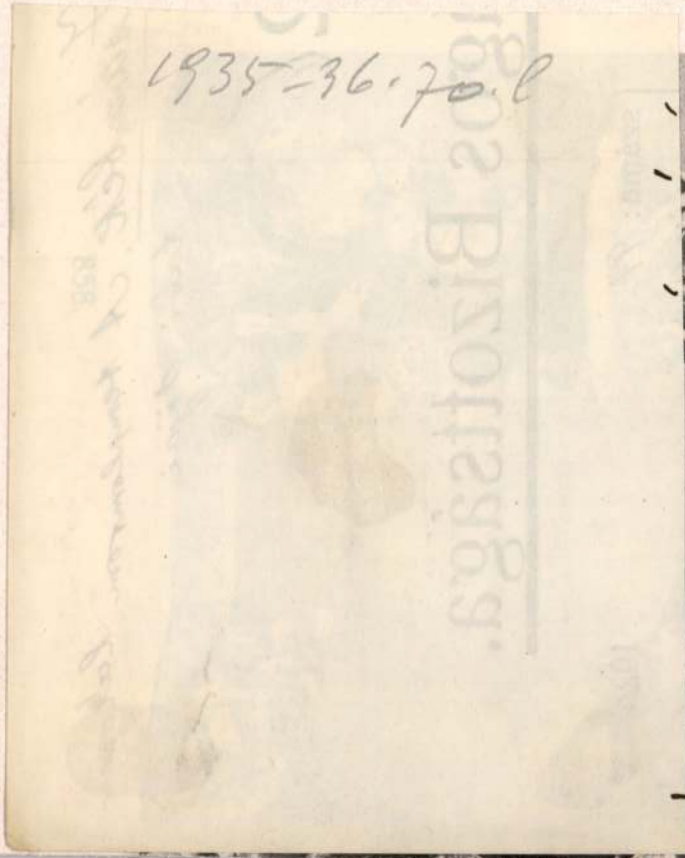

203. 1115.

Alarcu Pál

Aradon a rendszeresült csoportos kiállításokon ma már a legeltérőbb stílusok találkoznak egymással. – Alarcu Pál és Maghera Árpád a szürrealista látásmód és az új figuráció felé tájékozódik.

Szekernyés János: A festő becsülete.

A Hét, 1975. szept. 19.

ALASZU Pál Jerő

Duci a legjelentősebb szerepeit játszta. A nagy sikerű Rozikát az Úri muriban (Kovács Györggyel), A tanítónő kántorkisasszonyát, az Irkutszki történet Larisszáját, Az utolsó vonat Vladnéját — nézegetjük egymás után a régi fényképeket. Sok kis amatőrfotó idéz fel nagy előadásokat, némelyikhez nagyító kellene. Az utóbbi harminc év produkciói között már magam is eligazodom: A sötétség hatalma, az

Az Úri muri Rozikája Kovács Györggyel

Tamás Ferenccel

— Itt meg a fűvön heverésznek, fürdőruhában. Ez hol készült?

— A negyvennapos, vagonos turnén! Régen nem busszal jártuk az országot, lakókocsink volt. Mellékvágányra toltak, úgy éltünk, mint a kempingezők, a szabadban tisztálkodtunk, étkeztünk, néha a férfiak főztek. Elmúlt... Már csak én maradtam — mélyről jövő sóhaj. — Én vagyok ma a legidősebb tagja a társulatnak.

Igaz lenne? Hiszen mióta nyugdíjba vonult is, látjuk igazi sikerdarabokban: A dadában, aztán meg a Csalóka szivárványban, amely száz, A csikósban, amely kétszáz előadást ért meg. Persze, a kiszállásokkal együtt.

— Hát hogyne vállalnám a kiszállást — kiált fel —, amikor olyan szeretettel fogadnak! Megraknak virággal, bankettet rendez-

szaka tanultam a szerepemet, hogy másnap felléphessek. Megkértem az egyik szomszédnőmet: segíts! Mondd a végszavakat! Átvirrasztotta velem az éjszakát. Mi, ebben a tömbházban, néhányan nagyon összetartunk. Úgy örülök, amikor látom: mind ott vannak a bemutatón.

A kis szobában nagyot csörren a telefon, Szabó Duci fürgén veszi fel a kagylót: — Megvarrom, Gabika — mondja valakinek anyai szívélyességgel —, nyugodj meg.

A fiatalabb pályatársak mindig szívesen fordultak őhozzá. Örül, hogy most az egészen fiatalok is...

— Én itthon mindent megcsinálok. Varrok, hímzek. Ezt még anyámtól tanultam.

— Hát a színházba bejár-e soron kívül?

— Nem, nem. Az nekem messzi

Ez is jó szerep volt: Vladné Az utolsó vonatból

színiiskolában tanultunk! Mert hát vannak, ugye, kötelező színházi szabályok, amelyek (részben) mára valahogy elfelejtődtek, érvényüket veszítették. Nem tudom, miért. Kezdjem mindjárt a legfontosabbal: a mi időnkben első a színház volt! Nem volt megengedve, példának okáért, hogy előadás végére a szereplők fele elpárologjon, mivel nem volt jelenésük az utolsó felvonásban, és a csapatnak csak a fele köszönje meg a tapsot a függöny előtt. Mindig mondom nekik: örülni kell a sikernek! Minket ez éltet. Régen egy egész előadás elmaradt, ha a hősszerelmes este befokhagymázott! De a hagymaszag is csúnyán érződik másnap. Ma az ilyesmivel már nem törődnek. Én bizony azt is megjegyzem, hogy

Új Élet, 1989, 16-17.

képzőművészet

E számunk képzőművész vendége:

ALASZU PÁL

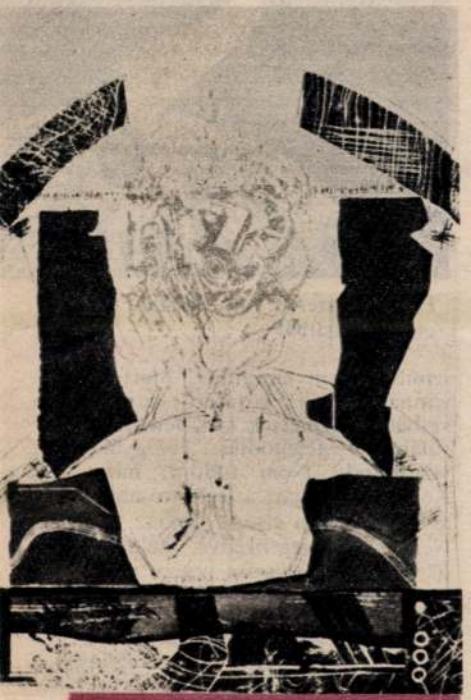

A munka öröme (vegyes technika)

Amikor 1970-ben híre ment, hogy egy Arad megyei alföldi falu rajztanára egyéni kiállítást nyitott a helyi művelődési otthonban, ezt egyesek különcködésnek tartották, a többség azonban Alaszu Pál bátorságát csodálta: azt, hogy a falu lakossága elé mer állni modern festményével. Ma már nyugodtan állíthatjuk: igaza volt, jól tette, hiszen azóta nemcsak abban a faluban, Dorobanți-on, hanem a megye számos kisebb-nagyobb községében, falujában „divattá" vált a képzőművészeti tárlat. Még ugyanabban az évben a Curtici-on tanárkodó Mircea Senic (az úttörő dorobanți-i kolléga és az aradi Ștefan Guleș társaságában) is kiállított, és innen számítják az immár évenként ismétlődő Șiriai Szalon kezdeteit is.

Az eltelt két évtizedben Alaszu Pál Arad képzőművészeti életének jeles egyénisége lett. Tehetségére nemcsak a Maros menti municípiumban, hanem szerte az országban is felfigyeltek. Az aradi művészeknek az 1987 őszén a fővárosi Dalles-teremben megrendezett tárlatán kiállított munkáit országos hírű kritikusok sora méltatta a szakfolyóiratokban igen kedvezően, és alkotásaival eljutott a jugoszláviai Ecskára, majd a magyarországi Békéscsabára, Gyulára, Orosházára, sőt a franciaországi Nantes-ba is. Méltatói egyöntetűen kiemelték, kiemelik vonzódását a szürke iránt. Tóth Mária legutóbbi kötete Ősszürke árnyalat című novellájának hőséhez, Bódis Balázshoz hasonlóan, ő is szenvedélyesen fedezi fel a szürke újabb és újabb árnyalatait.

Hirtelen nem tudnám megmondani, hány Alaszu Pál-munkát láttam eddig, de néhány élénken megmaradt emlékezetemben. Emlékszem Ősz című képére. A festmény előterében kukoricával megrakott szekér. Oldalainak és kerekeinek világosabb, az esőtől áztatott föld valamivel sötétebb, illetve az esőfelhők nyomasztó szürkéjét csak néhány kukoricacső sárgájával oldotta fel, az alkotás mégsem tűnt sivárnak, színszegénynek. Akárcsak A kenyér című olajfestménye, amelyen csupán a kemence mélyéből felsejlő sötétvörös élénkíti a szürkék különböző tónusait, a kompozíció mégis annyira kifejező, hogy szemléltekor mintha frissen sült kenyér szaga terjengett volna a kiállítóteremben.

Alaszu Pál a grafikát csupán a festészet kiegészítőjeként kezdte művelni, mégis grafikusként vált a Képzőművészek Szövetsége tagjává. Grafikai lapjain szerencsésen ötvözi a linómetszetet, a cinmarást és a színes rajzot. Grafikai munkái konkrétabbak, figuratívabbak festményeinél.

Sokoldalú, tevékeny művész, nemrég — jellemző módon — így nyilatkozott: „Lehet, hogy volt tanárom, Jecza Péter, hatására egyszer még szobrászattal is megpróbálkozom."

UJJ JÁNOS

Archeológia (színes linómetszet)

Metamorfózis (olaj)

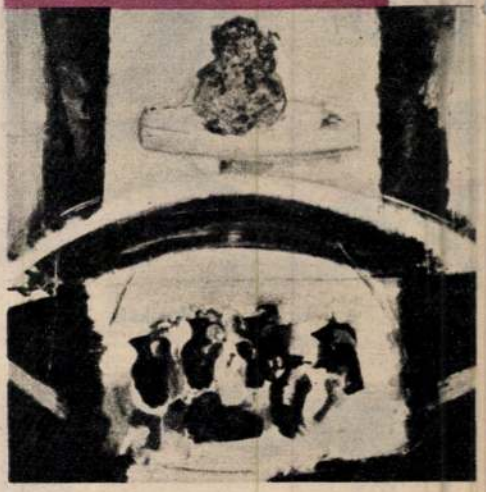

Banner Erdély

EOLOGIAI
ESÍTŐ

ÉTÖRTÉNETI ÉS ÉREMTANI TÁRSULAT
NYOS FOLYÓIRATA

85. KÖTET

1958.

1. SZÁM

Alapffy Attila a
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

1027 AUG 10

1021

ZALAI HÍRLAP

A fotósok újra felfedezték néprajzi kincseinket

Fotokiállítás Zalaegerszegen

AUGUSZTUS 6-ÁN az idei Göcseji Napok alighanem eddigi legrangosabb kulturális programját vette birtokába a közönség: a néprajzi fotokiállítást. A csaknem másfélszázas kollekciót bemutató kiállítást a Népművelési Intézet, a megyei tanács vb művelődési osztálya, a megyei idegenforgalmi szervek, a két város fotoklubjai és a házigazdák rendezői közreműködése mellett a hazánk minden részéből „megmozdult" fotósok, s nem utolsó sorban a két kiállító francia művész anyaga változtatta valóban országos jelentőségű néprajzos és fotós seregszemlévé.

A KIÁLLÍTÁS — s már csak a központi téma megkötöttsége miatt is — örvendetesen mentes a mostanában egyre divatosabb, s legtöbbször megemésztetlen, kusza, mondanivalót takaró „formabontásoktól". *Alapffy Attilának*, a nagykanizsai DKG tiszteletdíját elnyert, markáns alkotói karaktert tükröző kollekciója, *Temesváry Andor* fegyelmezett tisztaságú képe (a díjazott *„Zsup és kalászok"*, amely mellett különösen a megjelenítési extraság ellenére is élő embert festő *„Zsír és kalap"* tetszett), *Rezsek György* „beszédes" fotói, az újszerű, tárgyias formateremtéssel is kísérletező *Szász János* és *Sári Zoltán* alkotásai, *Kiss Ferenc*, *Sörlei Tibor* és *dr. Schlemmer Tamás* nagy hangulatteremtő erejű, ugyanakkor technikában és szemléletben is újat adó képei egyaránt értékei, illetve érdekes színfoltjai a kiállításnak. E felsorolásból is kitűnik azonban, hogy az érdeklődés középpontjában nem mindig a díjazott képek állnak. *Michel Mouque* mesterkélt beállítású *„Ház a Mátra hegységben"* című fotójánál sokkal melegebb érdeklődés övezte például a megnyitón — s azóta is — a neves francia művész oldott líraiságú *„Máriagyüdi búcsú"* című alkotását és hasonlókat mondhatnánk még el a zsűri által kiemelt képek néhányáról. S láttunk több olyan — egyébként ragyogó — fotót, amelyek tematikája mindenképpen elüt a kiállítás mondanivalójától.

EMELLETT feltűnő több esetben a jól ismert, sablonszerű hatásokra való törekvés és a téma átélés nélküli, „gépies" megközelítése, amit a kollekcióknál — ahol több kép együttese lenne hivatott a közös mondanivaló kiemeléséhez — még a képeknek a rendezés által a terem különböző pontjaira történt szétszórása is megerősített. A világos, sorrendszerű elhelyezés hiánya egyébként az egész anyagra jellemző, s olykor kisebb-nagyobb „nyomozásra" kényszeríti a nézőt, ha egy-egy díjazott vagy érdekesnek vélt képet akarna fellelni a prospektus alapján. A terem kitűnő háttérgrafikájáért, a kiegészítésként felhasznált hangulatos népművészeti tárgyakért, és az ízléses belső térkiképzésért viszont elismerést érdemel *Brád András* iparművész rendezői munkája.

Az efféle részigazságok mellett azonban *a kiállítás egésze egy kereteit-formáit újra meglelni látott fotós témakör, a művészien fényképezett néprajzi világ országos jelentőségű seregszemléje.* Az itt-ott tapasztalt ellenérzéseket így jóleső örömmé oldja a rangos, s méltán elismerést érdemlő összkép, hiszen kevés ilyen egyedi kezdeményezést volt módunk eddig az országos érdeklődés elé állítani.

HA TEHÁT a jövőben sikerülne hagyományossá és egészségesen továbbfejlődővé tenni ezt a programot, a *Göcseji Napok* egyik legeredetibb és legvonzóbb rendezvényét is bízvást megtaláltnak mondhatjuk majd.

...L napra NAPRÓ...

...ervezeti küldöttség ...énkben

MEDOSZ munkájával, s ellátogatnak több zalai mezőgazdasági üzembe is. Tegnap elsőként a Baki Állami Gazdaság gyümölcsöseit, majd a rádiházi lótenyésztő telepet tekintették meg.

...a balatonfüredi ...kiöregedett fái

közismert nevezetessége, a balatonfüredi Tagore sétány hatszáz fája kiöregedett, s megmentésükre nincs lehetőség. Nem volt egyedülálló az olyan vihar, amikor egyszerre hat hatalmas fa dőlt ki. Az augusztus 5-i vihar is két újabb vén fával gyérítette a fasort, emberek szerencsére ekkor sem tartózkodtak a közelben.

A híres fasor menthetetlenségéről, illetve pótlásának szükségességéről szóló szakvélemény heves ellenvéleményt ...ltett ki a Balaton szerelme-

Operael... a szombathel...

A Savaria 67 elnevezésű rendezvénysorozat keretében szombaton, augusztus 12-én jelentős kulturális események kezdődnek *Szombathelyen*, az ott feltárt *Isis-szentély* falai közt berendezett szabadtéri színpadon. *Mozart: Varázsfuvola* c. operáját mutatják be ezen a napon este 8 órai kezdettel, olyan neves művészek felléptével, mint a Sarastro szerepében bemutatkozó *Siegfried Vogel*, a berlini állami opera szólistája, továbbá *Barta Alfonz, Ágay Karola, László Margit, Nádas Tibor*, s a Magyar Állami Operaház más tagjai. Az előadáson közreműködő szombathelyi szimfónikus zenekart *Koródy András* vezényli.

Az opera ugyanebben a szereposztásban augusztus 20-án, vasárnap kerül másodszor bemutatásra Szombathelyen.

A másik, az Iseumban be-

Bíróság...

Foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetéssel vádolva került a zalaegerszegi járásbíróság elé Tóth Sándor 62 éves becsehelyi lakos. Június hetedikén Becsehely belterületén kerékpárjával körültekintés nélkül egy motorkerékpár elé kanyarodott. A motorkerékpárt Bánfalvi László vezette, s már előzésben volt, amikor Tóth Sándor jelzés nélkül balra kanyarodott. Bár a motorkerékpár vezetője fékezett, de megállni már nem tudott. Az összeütközés következtében Bánfalvi László könnyebb sérüléseket szenvedett.

A bíróság Tóth Sándort jogerő-

...kű tanszer ...ikokat

naponta 15—20 ezer forint értékű iskolaszert vásárolnak meg. Ami a további áruellátást illeti, aggodalomra nincs semmi ok, a korábbi években kialakult gyakorlathoz híven, a lerakat a tanszerekből azonnal utánpótlást küld az üzletekbe, ha ez szükségesnek mutatkozik.

JOGO...

Alauda

lőcsei festő a XVII-XVIII. században,
neve említve

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp. 1975.

396-97. old

Alauda József, festő

XVIII. századi lőcsei festő. Valószínüleg Alauda Keresztély lőcsei festő atyja. 160.o.

Mózsa György: Alauda Keresztély lőcsei festő. 159.o.

Folia Archaeologica. XV. 1963. Bpest. Képzőmüv. Alap Kiadóvállal. Bp.

MDK

Alauda József

K.E.: A Szepesség ujabbkori festői és szobrászai. Szepesi müvészek. N. Szalon 1937. márc.

M.D.K.

ALAUDA JÓZSEF festő

Garas, XVIII. tf. 206. l.

M.D.K.

ALAUDA Keresztély festő

szül. Sőcsén A. József festő fia

1741-ben iratkozik be a bécsi képzőmű-

veszeti Akadémián

Garas XVIII. pg. 206. l.

megirva

Alauda Keresztély

ötvös

L.

Szendrei-Szentiványi

12. l.

Alauda Keresztély

festő, festő fia

Lőcse XVIII. sz.

Alauda Keresztély, festő és festő fia, Lőcsén született, 1741 jan. 9-én iratkozott be.

Fleischer Bécs 28. I.

Zákány.

A középtérben balra va
vár, a honnan egy hátra-kötött
a melyen át egy csolnak kel,
helyezvék el élükön ágyúütege
innen, lovas tiszt vezérli a g
telt lap fölött:

SAA

alól jobbra de oldalt: Disse
Ongaria i
quato al
gia, ma u
Ladri; fu
to di ass
a 30 di d
vendo sop
Boy lo~ C
mani lega
percioche
to; chie

M. D. K.

ALAUDA KERESZTÉLY:

Garas: XVIII. sz. 206. p.

Alauda Keresztély,festő

A Lőcsén dolgozó festőmüvészek egyike a XVIII.század-
[illegible] hátlapján felirat:"Joh.Sigismun-

Rózsa György9 Alauda Keresztély lőcsei festő. 159.o.

Folia Archaeologica.XV.1963.Bpest.Képzőmüv.Alap
Kaidóváll.Bp.

Alauda Keresztély, festő

Lőcsén szül. 1741, jan. 9,-én iratkozott be a bécsi képzőművészeti akadémiára. A magy. XVIII. századi arcképfestészet történetében sajátos hely illeti meg. Művészetének színvonala kiemelkedik az átlagból. Atyja is festő volt. Valószínüleg Alauda József. 160.o.

Rózsa György: Alauda Keresztély lőcsei festő 159.o.

Folia Archaeologica. XV. 1963. Bpest. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp.

Alauda Keresztély,festő

A Lőcsén dolgozó Festőművészek egyike a XVIII.században Férfiarckép hátlapján felirat:"Joh.Sigismundus Schneider,/Ao.1766.diebs.Junij Viennae/per Christianum Alauda Hung./ A Magy.Tört.Képcsarnokbam.Egyetlen ismert müve. 159.o.

Rózsa György: Alauda Keresztély lőcsei festő 159.o.

Folia Archaeologica.XV.1963.Bpest.Képzőmüv.Alap Kiadóváll.Bp.

Alauda Keresztély, festő

XVIII. századi lőcsei festő. bécsben tanált és dolgozott is ottan. Nem tudjuk, hogy visszatért-e Lőcsére. 160.o.

Rózsa György: Alauda Keresztély lőcsei festő. 159.o.

Folia Archaeologica. XV. 1963. Pest. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp.

Alauda Keresztély,festő

Alauda Keresztély:Schneider János Zsigmond,Magy.Tört. Képcsarnok. XXIV.tábla. Fekete repr.

Rózsa György9 Alauda Keresztély lőcsei festő. 159.o.

Folia Archaeologica.XV.1963.Bpest.Képzőmüv.Alap Kaidóváll.Bp.

ANTONIUS ALAYBECOVICS, szücsmester

1722-ben Pécs város tanácsa újabb összeirást és felmérést készittetett./Grundtbuch Gemainer Stadt Fünfkirchen./-Ot kéziratos könyv,754 tétellel.-Hazzal biró mesterek a Belvárosban:
A telek száma: 280.-A tulajdonos neve: Antonius Alaybecovics.- Foglalkozása: szücsmester. 131.old

1722
FETTER ANTAL: Pécs 1722-ben 126.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975

ALAVOINE rajzoló ?M.D.K.

/ XVIII. sz. második fele/

Paraszt deresen.

Rab paraszt. /Vízfestmény az" Apercus de differents Costumes Recueillis dans le Cours d'un voyage fait dan dans l'Empire ,l' Autriche, la Hongrie et la Valachie" /1793/ c. vázlatkönyv lapjai. repr.

Alavoine hadnagy 1793-ban indult utnak Párizsból Pest felé

Cennerné Wilhelmb Gizella:Magyarország történetének képeskönyve 896-1849. Bp. 1962. 242,243.l.

Alavoine

vizfestménye: 16. sz. „Jobbágy a deresen."

Reprodukció.

Rózsa György és Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével. Budapest, 1973.

575 l.

MDK

Alabrza Kálmán, ép.
Budapest.

Kutatási ösztöndijat kapott a bécsi Collegium Hungaricumba.

Kiosztották a jövö tanévre a tud.ösztöndijakat.
Uj Magyarság. 1936. aug. 2. 21.1.

Keszeli Alaxa Kálmán néhai

a bakonytamási
rk. templom tervezője

Molnár Ernő dr:

Korszerű egyházmű-
veszeti alkotások.
Magyar Építőmű-
veszet. 1941. 12.
sz.

394. l.

A Műemlékek Országos Bizot

Köszönettel lefizetek, jele

40/00 forintot 800 azaz nyolcszáz

Visegrás 1947 ápr.8. Teljes tisz

Ellennyu

50,00 ft. azaz ötven forintról, m

ára fejében Schulek János műepité

gos Bizottsága megbizottjának mai

Visegrád 1947 november 18-án

Alaxa Kálmán

építészetről, cikk

Tér és Forma, 1936 IX. 1o3

Alakszai Lujza, bábos
bábkészítő MDk

Nagybátonyi bábos.

(felvétel)

— : Bábjátékos továbbképző tanfolyam 7

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. aug. 24.

Alba
Albas

A. I. B. vagy ALB budai mester — Buda

Művei:

Gyertyatartópár, ezüst
1780 körül
Iparm. M.

Füstölő kiegészítés
Pesti szerb templom

Irodalom:
Iparm. M.; Mihalik hagyaték; Dombi

Pest Buda 1977

166.

ellenállás erősödött s a fölkelők szétszórták a spanyol hajóhadat. A fölkelést nagy eréllyel Holland és Zealand tartományokba szorította vissza, de az elkeseredett lakossággal szemben döntő sikert nem bírt elérni. 1573-ban betegségére hivatkozva, lemondott, Fülöp elfogadta a lemondást. Spanyolországban nagy megtiszteléssel fogadták, de pár év mulva száműzték az udvarból, 1580-ban azonban megint kegyelmébe fogadta Fülöp és reábízta Portugália meghódítását, amit meglepő gyorsasággal hajtott végre. TÖRÖK P.

Álbáb (áll.), a hipermetamorfózissal, túlátalakulással fejlődő rovarnak ama fejlődési stádiuma, amely tulajdonképpen a báb- és a lárvaállapot közé ékelődik, amennyiben a kezdetben mozgékony lárva nyugalmi helyzetbe kerül, mint a báb. A fejlődésnek ez a neme a parazita életmóddal függ össze, melyet némely bogár a Hymenopterák fészkében folytat. PONGRÁCZ S.

Albac, a jelenleg Romániához tartozó *Fehérvölgy* régi Torda-Aranyos vm.-i község mai neve. Kloska szülőhelye.

Alba Carolina, vagy Alba Iulia, Gyulafehérvár későbbi, de nem általános latin neve. (III. Károly király óta.)

Albacete (ejtsd: *àlbàszéte)*, 1. Spanyolország egy részének neve *Murciában*, 14.863 km², (1920) 295.932 lak. A gyér lakosságú, száraz terület folyói a Jucar és Segura. A lakosság mesterséges öntözéssel műveli a földet.

2. *Albacete*, a tartomány fővárosa a Madrid—Alicante vasút mellett, 75 km-nyire Murciától, (1920) 31.960 lak. Híresek az albacetei török, kések. A város régi erődítései romokban hevernek. BULLA B.

Albach *Szaniszló*, ferencrendi atya, szül. 1795-ben Pozsonyban, megh. 1853-ban Kismartonban. Pozsonyban az 1840. országgyűlés idején, mint kiváló egyházi szónok tünt fel. Ezután Kismartonban magányba vonult, hol botanikus munkákat írt. HUSZÁR E.

Alba de Tormes, spanyol város, járási székhely Salamanca tartományban, a Tormes folyó jobbpartján, a salamancai vasút mellett, (1920) 3610 lak. Alba herceg családjának kastélyával. Nevezetes a Tormes folyó 26 ívű kőhídja. BULLA B.

Alba Ecclesia, lásd: *Alba Maria.*

Alba herceg, Goethe «Egmont»-jának sötét, kegyetlen alakja («der finstere Hengst des Mittelalters», a középkor sötét ménje). Alba herceg V. Károly és II. Fülöp spanyol királyok fővezére volt, aki véres kézzel fojtotta el a németalföldi zendülést és a «Zavargások törvényszéke» c. vérbíróságot állította fel.

Alba Iulia, Gyulafehérvár mai román neve. E helyütt határozták el 1918 november 18—december 1-ig a magyarországi románok kiküldöttei, hogy elszakadnak Magyarországtól és a román királysággal egyesülnek. Ezen a gyűlésen kb. 150.000 ember volt jelen. Megválasztották a Consiliul Dirigent-et, amely 15 tagból állott, Maniu Gyula elnöklete alatt. Elhatározták egyhangúlag a teljes demokratikus kormányzatot, a mindkét nemre kiterjedő, 21 évtől kezdődőleg, általános, egyenlő, községenkénti titkos választójogot és a teljes nemzeti és felekezeti szabadságot. ALEXICS GY.

Albák, Erdélyben, a régi Torda-Aranyos vármegyében lévő román község. Lásd: *Albac.*

Albalat (ejtsd: *àlbàlà) Antoine*, francia író és kritikus, szül. 1856-ban. Különösen stílustanulmányai érdemelnek figyelmet; ilyenek: *L'Art d'écrire* (1896 és 1899); *Comment on devient écrivain*, *Le travail du style* (1903); *Comment il ne faut pas écrire* stb. HANKISS J.

Alba Longa, a latin hősmondában nagy szerepre jutott ősrégi itáliai város, mely a mai Albano tó (Albai tó) partján, a mai *Castel Gandolfo* nevű falu mellett terült el. A hősmonda szerint Aeneas fia, Ascanius alapította e várost s Róma alapítója, Romulus is innen származott. A római történelem megindulásakor e város már megszűnt, de az újkori ásatások érdekes emlékeket hoztak belőle felszínre. KALLÓS E.

Alba Maria *(Alba Ecclesia, Fejéregyháza)*, így nevezték azt a templomot, amelyet a hagyomány szerint a kereszténység felvétele után nemsokára Árpád sírja felett Szűz Mária tiszteletére emeltek. Anonymus Gestája 52-ik fejezetében és Mátyás király is említi 1480-ban kiadott oklevelében. A templomnak ma már nyoma sincs. Helyének meghatározásával sokan foglalkoztak. Gömöri *Havass Sándor* kutatásai szerint a templom a Rádl-malomtól befelé 800—1000 lépésnyi távolságra volt, az óbudai téglagyár környékén.

Irodalom. *Thaly Kálmán:* Az óbudai Fejéregyház, mint Árpád temetkezési helye (1860); *Szendrei János:* Árpád sírja (cikk az Árpád és az Árpádok c. műben 1907); *Wekerle László:* Fejéregyháza. Alba Maria és Árpád sírja helyfekvésének meghatározása a határjáró oklevelek nyomán 1858); *Wekerle László:* Nagy ezerév Árpád fejedelem sírja felett (1907). TAKÁTS GY.

Alban, Skócia egy részének kelta neve. Lásd: *Skócia.*

Alban, *szent*, Anglia első vértanuja, Verulamban élt, a hertfordi grófságban, ahol a Diocletianus üldözése elől menekült szent Amfibalnak szállást adott, aki azután megkereszteli s midőn Amfibalt halálra keresik, ruhát cserél vele s így vértanuhalált hal 303 jún. 22-én. HUSZÁR E.

Gutenberg Lex. II. k.

Al-bán *(vicebán)*, a középkorban a horvát-szlavon-dalmát és a végvári (macsói, szörényi, nándorfejérvári stb.) bánok helyettese. A horvát-szlavon-dalmát területek élén álló bánoknak helyettesei a mindenkori zágrábi és kőrösi (križeváci) ispánok voltak akkor is, ha a báni hatalom egy személy kezében összpontosult. 1526 után Horvát-Szlavon-Dalmátországoknak csak egy al-bánja van s ezt a bán nevezte ki; később pedig a bán mellett báni helytartó működött. Horvát-Szlavon-Dalmátországok területén újabban a báni méltósággal együtt az al-báni is megszünt. IVÁNYI B.

Albana, a X. sz.-ig fennállt ország neve a Kaspi tó és a Fekete tenger között, lásd: *Albania.*

Alba Nevis, családi nevén *Unger Ilona*, költőnő, szül. 1886-ban Eresztevény pusztán (Szabolcs vm.). Verseket írt a Pesti Hírlapba s más lapokba, ezek könyvalakban *A két csuda*, *Nász előtt*, *Konfetti* címmel jelentek meg. Egy kötetre való elbeszélést is adott ki *Bolti leányok* címmel. SCHÖPFLIN A.

Albanforint *(Albansgulden)*, rajnavidéki aranyforintok, amelyeket a szent Albanról elnevezett mainzi lovagi káptalan veretett évente I. Miksa császár 1518. évi engedélye alapján. Szent Márton napjan osztották ki őket a káptalan tagjai között, ezért Mártonforint is volt a nevük. Előlapjukon szent Mártont látjuk, amint vértanusága jeleként fejét kezében hordja, hátlapjukon a káptalan címerét: egy szamarat (talán Bileam szamara). PALÓCZI E.

Albani, gazdag római család, *Albani Giovanni Francesco* (XI. Kelemen, 1700) római pápasága óta tagjai magas egyházi méltóságokra emelkedtek. *Albani Alessandro* bíbornok, született 1692-ben, megh. 1779-ben, alapította Rómában a Villa Albani híres ókori plasztikagyüjteményét. TÖRÖK P.

Albani Francesco

Albani *Francesco*, olasz festő, szül. 1578 márc. 17-én Bolognában, megh. 1660 okt. 4-én u. o. Már 1599-ben a bolognai festőcéh tagja, de a következő évben Rómában Annibale Carraccinak lett segédje és stílusa itt fejlődött ki. 1616-ban végleg visszatért Bolognába, melynek festészetében külön helyet foglal el többnyire közepes méretű, vidám színezésű mitológiai és allegóriai képeivel, amelyeknek hatásos aktjai, nyüzsgő, kedves puttói sok barátot szereztek vonzó, de hovatovább rutinossá váló művészetének. Jellemző művei a római Villa Borghesében, a torinói, milánói, drezdai képtárakban találhatók. A budapesti Szépművészeti Múzeum «Faun és nimfa» c. képét őrzi. ÉBER L.

Albani *Johann* (eredeti néven *Albanedes)*, híres keramikus, a XVIII. sz. végén született Schwazban (Tirol). Regensburgban, Münchenben és Bécsben működött, különösen porcellán portrait-szobraival tűnt fel. Saját maga alapított egy kerámiai gyárat Schwazban 1802-ben, de a gyára rosszul ment, azért rövidesen eladta és Münchenben telepedett le. Halála éve nem ismeretes. GROFCSIK J.

Albani *Matthias*, híres hegedűkészítő, szül. 1621-ben Bozenban, megh. 1673-ban u. o. *Stainer* növendéke volt, sokáig Cremonában is dolgozott, hangszereit az Amati-mesterhegedűkkel helyezik egy sorba. SIKLÓS A.

Albania, kis területű ókori ország a K-i Kaukázusban, a Kaspi tenger partján. Nomád rablóéletet élő lakói Pompeiusnak Arménia ellen viselt hadjárata alkalmával (Kr. e. 65) egyidőre meghódoltak Rómának, de azután újra független államot alkottak, melynek csak a törökök vetettek véget a X. sz.-ban. KALLÓS E.

Albánia, nem annyira geográfiai, mint inkább etnográfiai fogalom, a Balkán félsziget Ny-i felének az a darabja, amely az olasz félszigettől az Otrantói szorossal elválasztva, a Bojana folyó torkolatától az Artai öbölig terjedő partvidéket és a karsztos Dinaridák vonulatát a félsziget belseje felé kb. 80—100 km szélességben foglalja magában. Neve az ókorban Albanopolis város környékét jelentette és csak a XI. sz.-ban terjedt ki ez a név az egész területre. Etnográfiailag Észak-Epirusz is hozzátartozik. — Földrajzi értelemben Albánia Görögország, Szerbia és az Adriai tenger által határolt királyság. Morfológiai szempontból két tájra osztható: a) a *parti zóna*, b) a *Dinári Alpok* albániai területére. A parti zóna mocsaras, lagunás, turzásos, lapos szegélyterület. Kevéssé lakott, egészségtelen vidék, jó kikötője igen kevés van, unalmas egyhangúságát csak néha szakítja meg egy-egy, a parton szirtesen elvégződő mészkővonulat. Kevés kikötőjébe (Valona, San Giovanni di Medua, Durazzo) nagy hajók nem mehetnek be, mert a part homokzátonyos. A folyók mocsaras deltákkal ömlenek a tengerbe. A hegyekből kijövő folyók lapálya termékeny, de sok a mocsár, állandóan fenyeget a malária; emiatt meglehetősen lakatlan ez az alluviális síkság. A hegyvidék a Dinári Alpok-

F. k.: Dr. Fitz Jenő — 68.3287 FMNYV

MEGHÍVÓ

ALBA REGIA NAPOK

TÖRTÉNÉSZ TUDOMÁNYOS ÜLÉSSZAK

SZÉKESFEHÉRVÁR,
1968. MÁJUS 13–14.

VÁROSI TANÁCS KISTANÁCSTEREM

SZÉKESFEHÉRVÁR VÁROSI TANÁCS V. B.

FEJÉR MEGYEI MÚZEUMOK IGAZGATÓSÁGA

SZÉKESFEHÉRVÁR TÖRTÉNETE A XII. SZÁZADTÓL 1543-IG

Május 13. hétfő

9^{30}—10^{00} *Bónis György:*
A székesfehérvári törvénynapoktól a „Libertas regni"-ig

10^{00}—10^{30} *Degré Alajos:*
A székesfehérvári szabad királyi városjog

10^{30}—10^{45} Szünet

10^{45}—11^{15} *Kovács Éva:*
A középkori magyar királyság jelvényeinek kérdéséhez

11^{15}—11^{45} *Györffy György:*
Székesfehérvár középkori történetének kérdéséhez

11^{45} Vita

15^{00}—15^{20} *Huszár Lajos:*
Anjou-kori pénzverés Székesfehérvárott

15^{20}—16^{00} *Kubinyi András:*
Székesfehérvár városa oklevéladása és pecsétei

16^{00}—16^{15} Szünet

16^{15}—16^{45} *Dobszay László:*
Középkori zenetörténetünk székesfehérvári vonatkozásai

16^{45} Vita

Május 14. kedd

9^{30}—10^{00} *Mezei László:*
A székesfehérvári egyházi intézmények a középkorban

10^{00}—10^{30} *Kralovánszky Alán:*
Székesfehérvár középkori építéstörténetének kérdéséhez

10^{30}—10^{45} Szünet

10^{45}—11^{15} *Tóth Sándor:*
A pécsi kőfaragóműhely és Székesfehérvár

11^{15}—11^{45} *Marosi Ernő:*
Mátyás király székesfehérvári sírkápolnája

11^{45} Vita

15^{00}—15^{30} *Ifj. Horváth János:*
Középkori irodalmunk székesfehérvári vonatkozásai

15^{30}—16^{00} *Berkovits Ilona:*
Későközépkori könyvkultúra Székesfehérvárott

16^{00}—16^{15} Szünet

16^{15}—16^{45} *Nagy Lajos:*
Székesfehérvár későközépkori topográfiája

16^{15} Vita

MDK

Albachári László

végbizonyitványt kapott

Éimisk 1914-15. 84 l.

Albacháry László MDK

iparmüvész

Pályázatok
Magyar Iparmüvészet 1916. 59.o.

1021

BIURO WYCINKÓW GLOB PRASOWYCH

Prasowe
Wydawnictwo
Dokumentacyjne
RSW „P-K-R"

Warszawa
Pl. Starynkiewicza 7
Tel. 28-59-59

András Alapfy
PERSPEKTYWY
Warszawa
ul. Nowy Świat 58
wydanie
2 3
9-06-78
Nr z dn.

cultural traditions and civilization of today

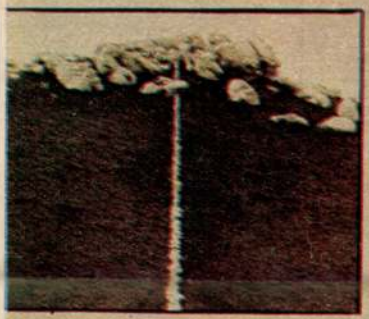

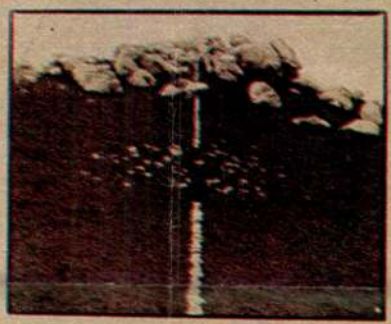

András Alapfy (Węgry)

BIURO WYCINKÓW
PRASOWYCH
Prasowe
Wydawnictwo
Dokumentacyjne
RSW „P-K-R"
Warszawa
Pl. Starynkiewicza 1
Tel. 28-59-59

.IWICE. Po 100 dniach pracy zakończono odlewanie pomnika Kościuszki, dącego repliką wawelskiego pomnika Naczelnika. Jako dar narodu polskie- wysłany zostanie do USA i stanie w Detroit. CAF – Seko

Sajtófigyelő

1975 SEP. A Hét 19

Alaszu Pál

1021

Alaszu Pál

Híd

érdemes megvizsgálni. Léteznek példá
„történet nélküli" struktúrák is. A proto
elemzése nem fedi fel annak történet
— a proton elemi részecske és nincsen
olyan tulajdonságai, amelyek a múltjá
utalnának. Hogy a fentieket világosabb
tegyem, egy új fogalmat szeretnék be

REJTVÉNY

Gleccserek

VÍZSZINTES: **1. USA-beli gleccser, a Sierra Nevadában, (zárt betű: D). 8. Gleccser Alaszkában, a St. Elias- és a Parti-hegységben, hossza 41 km (zárt betű: R).** 11. Ritka férfinév. 12. Ozirisz isten jelképeként tisztelt bika az óegyiptomi mitológiában. 14. Hálókészítő állat. 15. Fejen van. 16. Stanza egymásutáni betűi. 18. Gyümölcsben van. 19. Hangszer. 21. Felnyúl. 24. Túlékesen talál. 25. Helyesel 26. Holnap előttre. 27. Észlelem. 29. Ruhaminta. 30. ... szél, kis település a magyarországi Kalocsa közelében. **31. 58 km hosszú gleccser az indiai Karakorumban.** 33. Ritka — románul. 34. Reuma és favágó szokott. 36. Tudománnyal telit. 38. Fürdőszobában van. 39. Y.N. 40. Takarmány. 41. Az előbbi visszafelé. 42. Ráskai ..., kódexmásoló apáca a XVI. sz.-ban. 43. Kristályos anyag, a gyógyászatban, élelmiszeriparban alkalmazzák. 45. Kitűnő omen. **47. 25 km hosszú gleccser Indiában, a Himalájában (zárt betű: Z). 48. 225 km² kiterjedésű és 85 km hosszú — a világon a harmadik leghosszabb — gleccser a — Szovjetunióban és Kínában elterülő — Tiensan hegységben (zárt betűk: N. K).**

FÜGGŐLEGES: 1. Lengyel hírügynökség. 2. Piactér antik városokban. 3. Albán pénz. 4. Húst köt a csonthoz. 5. „Szólt a Holló: ..." (Poe: A holló, ford. Kosztolányi). 6. Mai francia író. 7. E.Á. 8. ...-dinasztia, kínai uralkodócsalád a XIV—XVII. sz.-ban. 9. Lapátszerű végtagot vízi állatoknál. 10. Zamat. 13. Sétány. **17. A világ legnagyobb gleccsére az USA-beli Alaszkában, a St. Elias- és a Parti-hegységben: hossza 120 km, területe 3800 km², (zárt betűk: M, P).** 18. Ady az ősének vallotta. 19. Olaj — angolul. 20. Vérengző római császár. **21. Alaszkai gleccser, hossza 72 km, (zárt betűk: U, W).** 22. Eljátszom a dalt. 23. Neves francia festő volt. 26. Nem megy. 28. Árunak van. 29. Eltávolítod a dohány ki nem nyílt bimbóját. 31. Denevér és ütő azonos elnevezése angolul. 32. Kitűnő aszú. 34. Mulasztás. 35. Fejszének van. 37. Ókori lábravaló. 42. Vadász-állás. 43. Bárány-hang. 44. X.I.

Készítette: KERESZTES ZOLTÁN

A múlt
megfejté
32. Luzo
Seram. 3

Magyar

Alapi Zoltán

1938
25
1913

Alapi Zoltán képzőművészeti főiskolai hallgató életének 25-ik évében, folyó hó 15-én tragikus körülmények között meghalt. Temetése folyó hó 19-én volt Vácon.

Pesti Hírlap

1938. szept. 21.

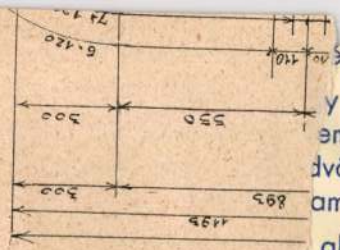

észlettizetés mellett valósíthatják meg tervezgetésüke

y mielőtt vásárlásait Asszonyom megkezdi, először te
em fogja megbánni. Az ősz előhirnökeinek színpomp
dvözölni s a választék oly nagy, hogy játszva tudja k
ami Önnek színben, minőségben a legkedvezőbb.

abban, hogy választékunk megnyeri tetszését és áru
ségeink kiválósága ki fogja érdemelni megelégedését.

...ány, Hoffmann és Tsa Rt.

V. BÉCSI UTCA 6.

...ungária R.T.

Alapi Zoltán

III. évés Rőzepisk. tanárjel

Képzm. Fórsk. Évk

1936/37 jy 1

Ferkèpzomfoiskevk

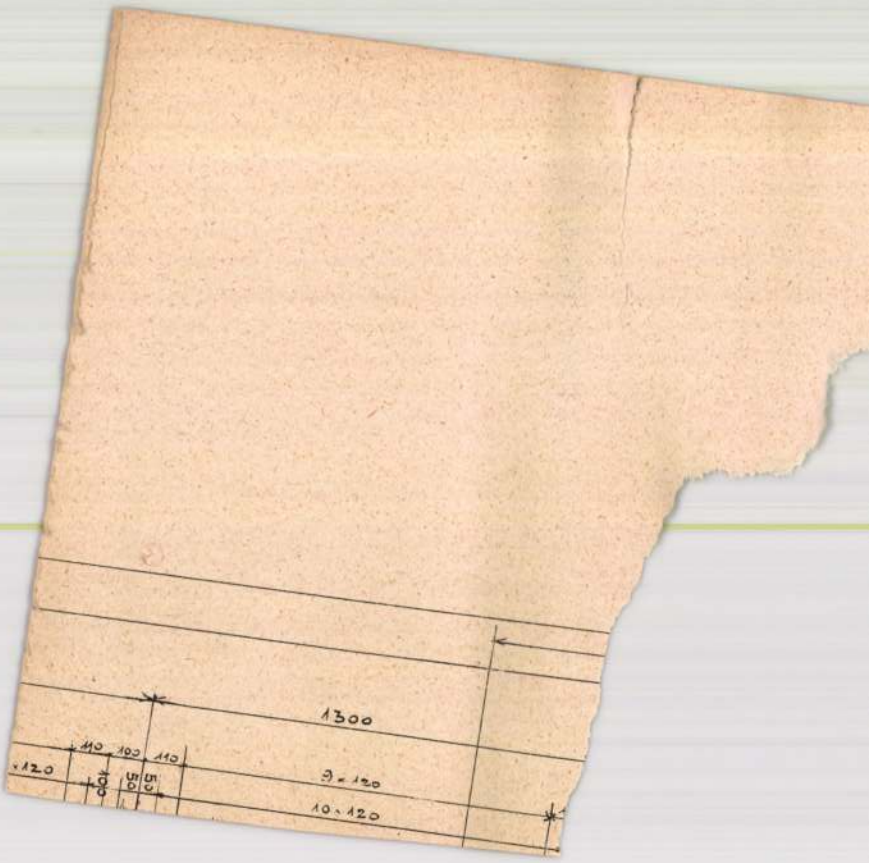
1300
110
100
110
120
100
50
50
9 × 120
10 × 120

Albacháry Berta

Szül. Budapesten 1869. Izr.
1 polg. anyanyelve spanyol
1891/92 női osztály

1891
1869
22

MDK

Albán István, festöm.

Istállóban. Olf.

Műcs.-OMKT 1931-32.évi téli kiáll. dec.20.-jan.17. Kat. 15.1.

Albán István

MDK

Istállóban, olf.

Műcsarnok 1931/32 téli kiállitás

Albán Frigyes, iparművén

„Amatőr iparművén." Kiállítja falinőnyegeit a XII. Tanács műv. bottályán.

— : Közlemény 6.

ESTI HIRLAP, Bn. 1974. dec. 11.

Albán Ilona

grafikus

1937-38.

Iparművészeti Iskola

nem járt

Szakadát

1919. VIII 27

Albán Ilona
rajztanárjelölt

Ferkèpzomfoiskèvk

1939-41. 150-l

A MAGYAR KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTA... MINISZTERIUM

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
115 1925 szám.
Érk.: 1925 év ápr. hó 25. n.

Albán Ilona

rajztanárjelölt

l. Ferk pzomfoisk vk

1939-41. 143. l.

				528,72	Cr	
				216,10	Cr	
				330,71	Cr	
				50,71	Cr	
0	0	0	3.234,71			

M. kir. állami nyomda. Budapest, 1942. — 5.47.

Számfejtette:

Összegezte: CSONGRÁDI

Ellenőrizte:

magyar Albán István

festő

Műcs. kiáll, 1931 től
Pipics 109. l.

Albán István

festő Művészetek

1931/32. téli kiáll. 211.

MDK

Albári Bereczk Margit

Nyári délelőtt, vf.

S.Szal. ősi tárlat 1920. szept. 4.1.

megyrica Albári Bereczk

Margit

Nemzeti Szalon

A l b á r t B e r e c z k M a r g i t.

1920. Aquar és paszt.festők kiáll.

Majomtáncoltatók,vizf.
Csendélet,vízf.

Nemzeti Szalon

1920.Őszi tárlat.

Nyári délelőtt,vizf.

Albári Bereczk

Margit

festő

Majomtáncoltatók
vízf. 500.–
Csendélet, vízf. 1000.–

Nemzeti Szalon 1920
márc.

MAPE 7-kiáll.

A KIÁLLITOTT MŰTÁRGYAK JEGYZÉKE

Bereczk Margit

1914/15 – 1918/19

Ferképzőintőiskék

67. l.

Albári Bereck Margit

kiáll. Nemzeti Szalonban

1920 jan-febr.

Ex librisek

Gesztenye sütő, 300 k

Piros ernyő, 200 k

Talány 300 k

1920. M Akv Pi Egy

kiáll. Nemzeti Szalonban

Majomtancoltatók, vízf. 500.–

Csendélet, vízf. 1000.–

1920 szept.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Nyári délelőtt, vízf. 2000.–

~~Lelet, kiszeri 11.95, 96.~~

AK ORSZ. FŐFELÜGYELŐSÉGE

Határidő:

Együttal elintézett szám:.....

Előirat:.....

Utóirat:.....

Kivezettetett:.....

A Népszövetség genfi palotája.

Letünt világok emlékei.

A karnaki templom közelében, a vizvezeték javitása közben bukkantak erre az érdekes szoborrészre, amely a régészek megállapitása szerint *Akhnaton* faraónak (*Tutankhamon* faraó apósának) szobra. A másik képen egy amerikai hölgy szerepel, akinek az a bizarr ötlete támadt, hogy a nemrég talált prehisztorikus eredetü dinosaurus tojásokat aggatta nyakába s igy fotografáltatta le magát.

A »Magyarság« jutalomdíja a szeptemberi Magyar Nemzeti Jamboree győztesének.

Kovács Jenő dr. árvaszéki elnökhelyettest az árvaszék tisztviselői 50-ik születésenapja alkalmából díszes dobozzal lepték meg, amelynek fedőlapját Albári Bereczk Margit iparművésznő készítette.

Nagypestányi Papp Jenő,
pénzügyőri szemlész és családja. Az Erdélyből menekült Papp Jenő nyerte meg a kézművesipari tárlaton kisorsolt autót.

A Vasmegyei Önkéntes Tüzoltó Egyesület jubiláris ünnepsége.
(Balról: Haller István v. miniszter, Barabás István főparancsnok, Herbst Géza alispán.)

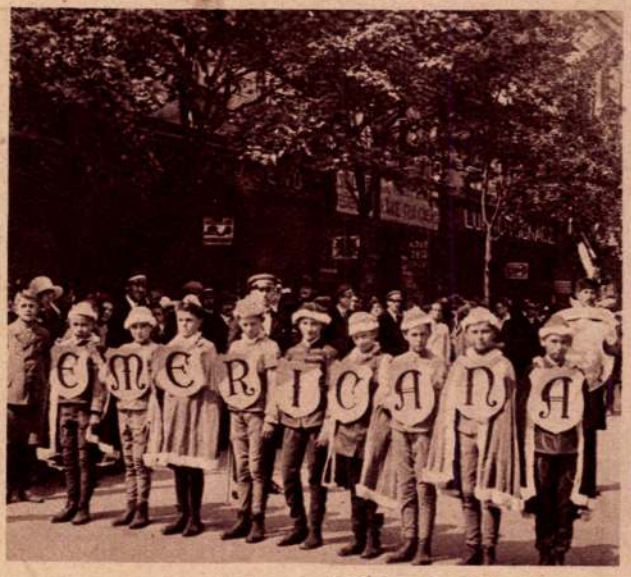

A Toderatio Emericana győri konventjének ünnepi felvonulása.

Albeker Mária

Textil
1922 - 1923

Ęimisk 1930.

81. l.

Albel Miklós

Gödöllőn nyílt meg az Országos Főiskolai Képzőművészeti kiállítás. A tárlat gerincét a gödöllői egyetemisták munkái képezik, akik a Munkácsy Mihály-körben dolgoznak, tanulnak és szerepelnek művei e kiállításon, – festményei.

Losonci Miklós: Három nemzedék alkotásai. Pest Megyei Hírlap, 1975. ápr. 9.

Albel Miklós

Monotipia (repr.)

Bácskay József: Bemutatkozik: A képzőmű-
vészeti kör.

Mezőgazdasági Mérnök, Gödöllő, 1943. nov. 15.

Alber I. E

Térkép. T. 2991.

Ezen HVNGARIAE COMITATVS POSONIENSIS című lapon a felirat alól balra, allegorikus ábrázolástól körülvéve:

COMITATVS
POSONIENSIS
Germanis PRESBVRG dicti
Delineatio Geographica
Ex prototypo Micoviniano desumta, & multis in
locis, praesertim quoad Hungaricarum & Slavi-
carum vocum justiorem orthographiam
emendatior reddita.

ez után: Curantibus Homannianis
Heredibus
Norimberagae.
A. 1757.
alól balra: I.E. Alber sc.

Szines rm., mér. a rl. 69.4: 56.6 cm.

194-91-43.

Rajzolta Joseph Sattler.
Iparművészeti Muzeum
Budapest.

566. *Rau A.*
Rajzolta Joseph Sattler.
Iparművészeti Muzeum
Budapest.

567. *Heydt Gustav.*
Rajzolta Joseph Sattler.
Iparművészeti Muzeum
Budapest.

568. *Bibornoki ex-libris.*
Rajzolta Joseph Sattler.
Iparművészeti Muzeum
Budapest.

569. *Sattler Joseph.*
Rajzolta ő maga 1893-ban.
Iparművészeti Muzeum
Budapest.

570. *Sattler Joseph.*
Rajzolta ő maga. Iparművészeti Muzeum
Budapest.

571. *Hahn-Basedow, Friedrich Franz Graf.*
Rajzolta Joseph Sattler.
Iparművészeti Muzeum
Budapest.

Rajzolta Joseph Sattler 1893-ban,
Iparművészeti Muzeum
Budapest.

573. *J. R.*
Rajzolta Joseph Sattler.
Iparművészeti Muzeum
Budapest.

574. *C. W.*
Rajzolta Joseph Sattler.
Iparművészeti Muzeum
Budapest.

575. *A.*
Rajzolta Sattler.
Iparművészeti Muzeum
Budapest.

576. *W arnecke Friedrich.*
Rajzolta Joseph Sattler.
Iparművészeti Muzeum
Budapest.

577. *S.*
Rajzolta Joseph Sattler.
Iparművészeti Muzeum
Budapest.

578. *Weidling, Dr. K.*
Rajzolta Joseph Sattler.
Iparművészeti Muzeum
Budapest.

megvia

Albercsik György

építőmester

Lásd

Kendrei-Kentiványi

12. l.

Alberkirchner – festő M.D.K.

Haller Sámuel gjöngjösi rezidenciája részére kályhárat és berenderési tárgyarat szállít, később tudatja Hallerrel, hogy felhagyott a festéssel.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 307 old.

ALBERS Kirchen festő, Haller Sámuel bécsi ágense. 1769-ben a gyöngyösi Haller rezidencia számára kályhákat és berendezési tárgyakat küld, később tudatja Hallerral, hogy a festéssel felhagyott.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

ALBERS Joseph

Világosodások fal, 1958

XX. Századi Művészet
Szépművészeti Múzeum

ALBERS Joseph

Világosszürke fal rep.

XX. Századi Művészet
Szépmüv. Múz. 1975.

Josef Albers, német festőművész.
Mezei Ottó: A Bauhaus ma. Kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában.

Művészet, 1988. aug., 37-old.

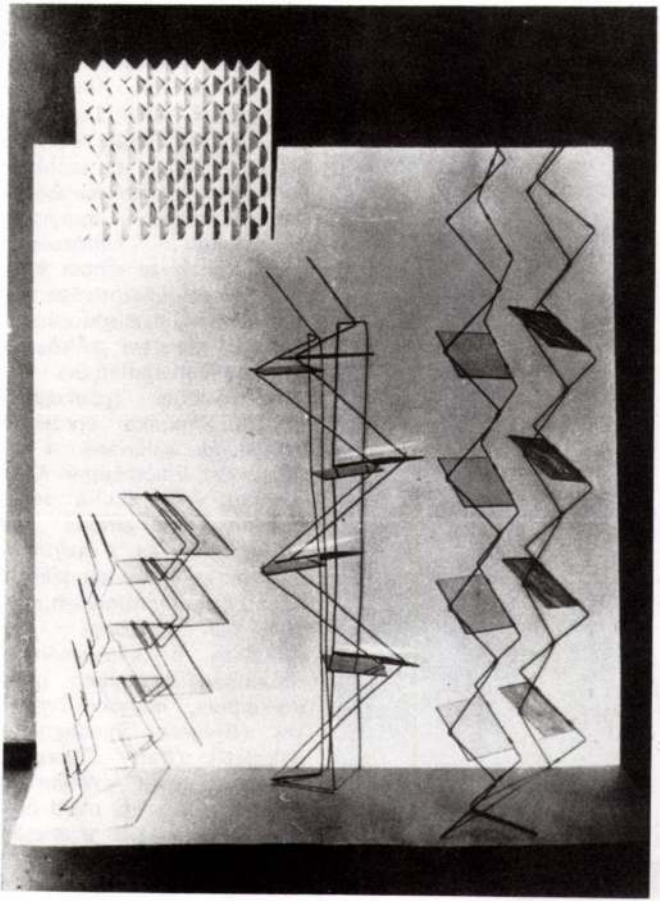

Josef Albers előkészítő tanfolyamán készült munkák. Onhordó szalmaszál konstrukció, fotó: Erich Consemüller, 1926/27

el, akvarell, meritett géppapír, 54 × 39,5 cm,

Schlemmer – Lothar Schreyer kezdeti működését követően – a műhely vezetője és az ott folyó tevékenység lelkes, romantikus, eszmei tisztaság után sóvárgó alkatánál fogva itt, munkája során élte át legteljesebben a feljegyzéseiben annyiszor felpanaszolt kettősséget, végső fokon az ember köznapi kiszolgáltatottsága és magas rendű szellemi elhivatottsága, félisteni méltósága közti áthidalhatatlan űrt.

Az eszmei (gyakorlati) színpadi munka eredendő ösztönzője, különösen a fiatalok közt, voltaképpen *Kandinszkij* volt, aki a zenei hangnak, az emberi test mozgásának és a színnek-fénynek együttes hangzására vonatkozó elgondolásait még 1912-ben tette közzé.

Eleinte a hagyományos térszínpad kereteiben gondolkodnak, marionettfigurákat (Breuer), „mechanikus balettet" *(Kurt Schmidt)*, „absztrakt revüt" *(Weininger Andor)* terveznek, majd építészeti tervezőkké avanzsálva, újszerű színpad- és színházmegoldásokat gondolnak ki. *Molnár Farkas* elkészíti az első „totális színház"-tervet

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 MÁJ 25

PEDAGÓGUSOK LAPJA

T. Alber Júlia

1021

T. Alber Júlia: Kabai utca

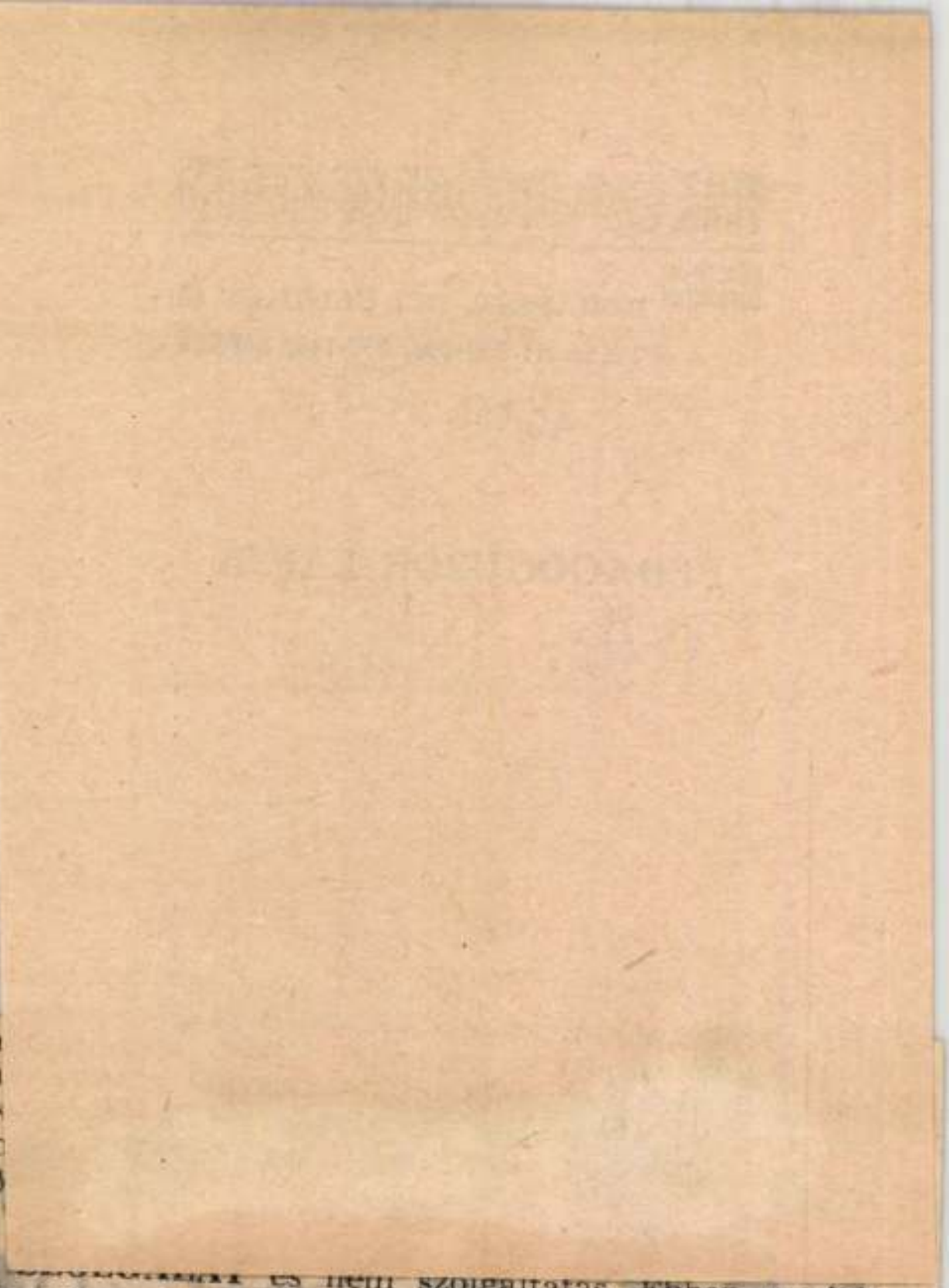

akosság igény
natkozásban m
gáltat a keresk
codásra, lakáso
áltat a borbély
közművek.

A NEVELÉS [illegible] és nem szolgáltatás. Ebben az érte-
emben egyebek közt a *honvédelemmel* rokonítható. Egyiknek sem
ivatása, hogy az egyének szubjektív igényeit elégítse ki. Magasabb
rdekeket kell kielégíteniök: *társadalmunk egészének jelenét és jö-*
ját kell szolgániok, ha kell egyesek egyéni érdeke, előnye, hasz-
a, kára árán is! A nevelő a *jövő építője* és nem szolgáltató kis-
paros, kereskedő. *A személyiségek fejlesztésének művészetét szük-*
éges elsajátítania. Arra kell a szülőket és a tanulókat ránevelnie,

Albert
Albert Tsurso

ALBERT ÁDÁM

MAGYAR HÍRLAP | 2005. NOVEMBER 12., SZOMBAT 23.o.

„This is not art”

Mindenképp előnyére válik egy kiállításnak, ha jó a címe. Albert Ádám tárlata, amely a Műcsarnok Menü Pont Galériájában kapott helyet, a Mintha nevet viseli. De milyen is egy „Mintha-mű”?

Albert Ádám bevallja: műveivel növeli a méretes szakadékot művész és műélvező között, hiszen képei nyilvánvalóan sugallják a továbbgondolást, viszont nem mutatnak irányt a képzőművészetben járatlanoknak

Egyszer Ádámot az egyik barátja az általa rajzolt rovarfigurához hasonlította: mindenre rászáll és beköpködi egy kicsit; és amire rászáll, az megtelik apró ingatagsággal, bizonytalansággal. Vaslemezekre komponált képei mindig valamilyen státust, szerepet szimulálnak: a műtárgy, az ikon vagy épp a közlekedési tábla szerepét. De ha alaposabban szemügyre vesszük ezeket a képeket, kiderül: kezdeti prekoncepcióink nem alkalmasak a művek elemzésére.

A műalkotás pillantásunk alatt ikonográfiai jellé válik, majd a jel mondja fel önnön funkcióját többértelműségével és rejtélyeivel. Ahogy a művész fogalmaz: „belepiszkál mindennapi rutinjainkba, megkérdőjelezi mindazt, amit öntudatlan felhasználóként csak igénybe veszünk, de nem reflektálunk rá”.

Albert kérdései a 20. század modern és főleg posztmodern alapproblémáit feszegetik: mitől válik egy tárgy műalkotássá, hogyan zajlik az alkotás folyamata, milyen szerepe van ebben a művészeti hagyománynak. Ebben az útkeresésben nem jut sok hely a civil befogadónak. Ádám mintha művészi pályájának kamaszkorát élné, amelyben a függetlenség és az önmegismerés elsőbbséget élvez a népszerűséggel és a közlésvággyal szemben. A kérdések győznek a válaszok felett: az alkotó egy érdeklődő gyerek őszinte kíváncsiságával nyúl tárgyához. Nem gúnyolódik, nem ítél, tisztában van vele, hogy művei ellentmondásos képződmények: formájukból adódóan az utcán lenne a helyük, üzenetük mégsem az utca emberéhez szól. Ádámot cseppet sem zavarja művei „hontalansága”, sőt: ez a bizonytalanság hozzájárul ahhoz a „mintha” érzéshez, amely alapvetően meghatározza képeinek a hangulatát.

Festményei az alkalmazott grafika irányába hajlanak: betűtípusok, méretek, színek teremtik meg az összefüggést.

A „mint” utánzó, összehasonlító, szimuláló jellege és a „ha” állandó feltételes módja alkotja Albert Ádám speciális művészi világképét. Munkája sokszínű: a fiktív utcatáblák mellett megjelennek a festett tűzhelyfedők, melyeket hol figurális, hol ornamentális, hol technicizáló motívumokkal változtat hétköznapi kellékből művészi alkotássá. Már ha azok: hiszen a „This is not art” képsorozat épp ezt a kérdést firtatja. Festményei az alkalmazott grafika irányába hajlanak: betűtípusok, méretek, színek teremtik meg az összefüggést a szöveg jelentésével. Ádám öntörvényű univerzumába ez mind-mind belefér, hiszen – mondja – „pont az a lényeg, hogy azt emelek be a művészi közegbe, amit csak akarok”. Nem más ez, mint posztmodern tornamutatvány, amelyet Duchamp óta már sok alkotó gyakorolt sikerrel. Ádám mintha mégse venne erről tudomást. Úgy tűnik, élvezi a végtelen alkotói szabadságot, esze ágában sincs elkötelezni magát. Pedig ahhoz, hogy a kérdések mellett megjelenjenek a válaszok is, talán erre lenne szükség. De ne keseredjünk el: ebből a gondolkodásmódból bármi megszülethet.

RÉZ ANNA

Albert, frater

(Albertus) frater

müasztalos

XV. sz.

antalos)

Szepesdaróci (templom

stallumai

Iml

Divald Kornél. Szepes-

vármegye művészeti

emlékei. III. Bp. 1907

41. l. ~~[illegible]~~

Schürer, Oskar – Wiese,

Erich Deutsche Kunst

in der Zips.

Brünn, Wien Leipzig

1938. 245 l.

Kőnéphy: Die Denkmäler der Antoniter in Drauz. Kärnten, 1938. 8, 16. l.

Divald: Magyarország művészeti emlékei

HELYSÉG

SZEPESDARÓC.

VÁRMEGYE

ŐRZÉSI HELYISÉG

Antalos templom.

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

Templomberendezések.

KOR

XV.sz.v.

MÉRET

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

Albertus (religiosus frater)

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

TÁRGY

Stallumsor, ötüléses.

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Fa, farapott. Gotikus. Oldalán a Szt. Antal-rend címere. Szemben vele ugyanolyan stallum. A sekrestyébe pedig két rövidebb. Ezek egyikén hátul vésett felirat: „Religiosus Frater Albertus"...

A hátfalon gotikus, lapos faragásu indadiszkel. A baldachinos mennyezet geom. mintával festett. –

FÉNYKÉP, RAJZ

IRODALOM

– Divald: Szepes vm. műv. eml. III. 41. l.

Körnegy: Die Denkmäler des Antoniter in Drautz

– Schürer-V: Deutsche Kunst i. d. Zips. 455 ábr. 245. old.

JEGYZET

Felvette: 1942. Kr

CCXII.2. (Lemez.)

megnéz

Albert

mi antalos (?)

Szepesdaróc XVIII

megírva

aranymüves

Albert, (ötvös)

(Albertus Ungarus)

1495 Kraków

l.

Arch. Ért

1918–1919.

141. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

megírva

Albert

harangöntő.

XV. sz.

Lázd

Bunyitay Vince

A váradi püspök-
ség tört. III. k. Nagy-
várad, 1884. 75. l.

Mennyire ma ismerjük a kőfaragójel
színünek, hogy a különböző helyeken el
az embert jelentenék, ~~xxxxxxxxxxxxx~~ A
lek illetve inkább jeltipusok, amelyel
vészeti körben különösen kedveltek vol
bizonyos korlátolt valószinüség-értéki
épitkezések közötti kapcsolatokra. Sol
a legegyszerübb munkát végző kőfaragól
lusára aligha lehettek befolyással. I
jelentősebb
len
~~xxxx~~, hogy a ma ismert 32 jáki kőfara
jelentős magyar emlékek ~~xxxxxxxxxxxxx~~ ről is
ben a 14.18.20.22.24., Ócsán az 1.3.1
Egerben a 3,7.16.23.számu jel/. Hazai
fordul elő
meg 7 jel /Heiligenkreuzban a 12.27.,
Bélapátfalván a 31.sz.jel/. Worms és
11 jáki jelnek van párja /1.3.4.7.10.

Albert ercöntö

XV. sz. Magyvárad

L.

Szendrei-Szentiváinyi

12. l.

megírva

Albert, ötvös

Kassa 1394 – 1397

L.

Szendrei – Szentiváni

12. l.

megírva

Albert, molnár

(Albertus Molnar)

1440. faragó molnár

Bal Hell 119. l.

l. Nyelvtörténeti nótár

lásd oku.

Takáts: A magyar faragó molnárok Rajzok a török világból. II. Bp. 1915. 422–463. l.

Takáts: Régi faragómesterek. Rajzok a török világból. Bp. 1917. 232–246. l.

nagyvaradi

Albert, Képíró

1553.

lásd Képíró Albert

alatt

Albert Kőfaragó

1270.

l.

Flor Bp

21. l.

0

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Albert és Péter

Margit 1271. jan. 18.
IV. Béla † 1270. máj.

A vörös márvány koporsónak csináltak egy faragott reliefekkel díszi-tett burkulatot, sabba helyezték a koporsót.

Margit halála utan 14-ed napon tevenek egy otromba faragott követ a sírra. Mikor a követ fentiek a sírra tevék magy edes illatot érezték. Ezek után a kömüvesek faragtak veres márványból koporsót. Mikor ez a koporsó elkészült, avagy Marom hónap után, s mikor

a mesterek elvették a faragottan követ, ahogy megszintettek a sírt ismét ~~ez~~ edes illatot, pára fűst és ~~[illegible]~~ rózsa illat, ott fel a sírból. ~~[illegible]~~ fordítás

A szent fakorossaját a
marvanykoporsoba tettek
s a szája tölé helyezték.
~~Itt~~ Ekkepen lön a szent
~~[illegible]~~ szüzzek temetése
Boldogany egyházában
a Boldogany oltára
előtt, Boldoganzoz hi-
getében, ki másképen
nevezetik Nyulak Hige-
tének.

Bais Benedek 7 éves
A gyerek feltamasz-
tásának csodája már
a szent koporsojánál
történt. A legenda
szerint
A gyermeknek feltama-
dásáról való csodatétel
~~szent Margit anzonynak~~ meg
vagyon faragva a szent M.
anzonynak koporsoja fehér már
vaskobol.

Albert és Péter

egyszerű

Az vörös márvány
kopossó csak ideiglenes
nyugvó helye volt
a szentnek, mely fölé
nehány évvel utóbb
díszes fehérmárvány
síremléket készítettek
amelyre a szerinek csoltat abrá-
zoló relief is szerint
ez Pisano mudorá-
ban és lombardiai
márványból készítet,
mely nek 160 darabjat
az 1938 évi ásatás hoz-
tal felszínre. Nem
lehetetlen, hogy ezt
a díszes síremléket
az akkor Budán tar-
tózkodó fenti szobra-
csok készítettek

Albert és Péter

lombardiai

könnüvesek

l.

Raphael

20, 21 l.

Albert és Péter

lombardiai szobrászok

wód

z

Koltay Olasz-magyar

11. l

Albert és Péter

[illegible] ied

lombardiai
zobrászok.
Boldog Margit
koporsója.

Jaj Boldmarg

Szépmüvèszet

1942. 276. l.

Albert és Péter

lombardiai szobrászok

Szent Margit szerénlelkű XIII. sz.

irod

s

Hekler Ung

28. l.

A legutolsó korszakról, a jelen művészetéről mit szóljak? Japán modern plastikájáról legjobb egyáltalán nem beszélni. A XIX. század közepén kitört forradalom felfordította a hajdani hagyományokat is. A régi művelődés egyik napról a másikra vesztette el talaját. A művészetek ősi jelentése, értelme megszünt. A nemzet újjászervezése, nevelése, gondolkodásmódja mind a multtal teljesen ellentétes álláspontot foglal el. Japán modern commerciális állammá alakult.

Amilyen hűséges tanítványa volt évezredeken át Ázsiának, éppen oly fáradhatatlanul tanul ma Európától. Ha a mai viszonyok között egy-

Albert

lombard kőfarajó

l.

Gerevichrománkeml.

119. 120 l. 165. jegyz.

Albert és Péter

Kőfaragók

Szent Margit

Koporsója

cod

Divmüvnemz

405. l.

Albert és Péter

„lombardiai kőmű-
vesek" XIII század
Dívald szerint Szent
Margit vörösmárvány
koporsójára fentiek
raktak „egy otromba
faragatlan követ"
(honnan veszi ezt az
idézetet, nem mondja)
melynek helyére díszes
siremlék került, mint
lejebb kiderül fehér
márványból.

Dívald 1927. /

79. l.

Csodálatos, hogy ilyen otromba kőművesek kaptak megbízást e megtisztelő feladatra, s hogy a nevükis fennaradt.

Dívald stílusa agresszív és igen fő-
leges, mások vélemény-ébe szakram belerug.

nek bárhól

elrendelni, s ~~annak ügyvéd~~ vagy hel

~~közbenjötte~~

dapesti I.ső ke

Járásbíróságo

WEISSENBERG, BUDAPE

Alberto

scultore lombardo

XIII. sz. Szent Margit

sirenlépe

erőd

2

22. l.

Budinis 157. l.

685. KÉT VIRÁGTARTÓ ALJJAI — Zwei Blumenbehälter mit witz, um 1850.

686. KÉT VIRÁGTARTÓ ALJJAI Zwei Blumenbehälter mit Unt 1850.

687. KÉT VIRÁGTARTÓ ALJJAI 1850. — Zwei Blumentöpfe mit Böhmisch, 1850.

688. KÉT DISZVÁZA, porcellán, g wald, 1850. k. — Zwei Prunkv und zwei Blätterhenkeln. Schl

689. HÁROM NÉGYSZÖGŰ VIR 1850 k. — Drei viereckige Blur Böhmisch, um 1850.

690. MAGAS TÖLCSÉRES VÁZA, körülfutó plasztikus sárkánnya Drachen. China, XIX. Jh.

assi mintája. Bécs, 1775 k. — Plastik, weisse Por-
5.

rt, ülő helyzetben, a nő ölében kosár, gyümölcsökkel.
rzellan, ein Liebespaar sitzend, mit Obstkorb. Wien,

szines porcellánszobrocska. Bécs, 1846. — Kavalier
e Porzellanfiguren. Wien, 1846.

án, ovális áttört kosár, domboru és szines virágdisz-
it Sockel, Porzellan, ein ovaler, durchbrochener Korb
.

ZA. Cseh, 1850 k. — Drei Porzellanfigürchen. Böh-

ZA. Cseh, 1850 k. — Drei Porzellanfigürchen. Böh-

ZA. Cseh, 1840 k. — Drei Porzellanfigürchen. Böh-

llán. Bécs, 1847. — Taubenförmiges Gefäss, farbiges

Alberto ci Pietro

lombardiai szobrászok

XIII. sz.

Szent Margit szakifágja

erőd

Budinis

~~151. t~~

er hó 10 én 867 sz. a. kelt
rsovai Korona Kájrolna
átadása tárgyában, jó-
ával vettem, a miről a
el értesítem.
Bizottság a Korona Rá-
t arra, hogy évi száma-
Bizottság körvetítésé-
sorrain.

Alberto

Nobrász

1270

wód

Budinis

22. l.

18854 szám.

A Müemlékek Orsz. Bizottságának f.é. 65 sz.felterjesztésére, további eljárás végett kiadom.

Budapest, 1904 március hó 9-én

A miniszter meghagyásából:

Lippich

osztálytanácsos.

Albert és

Péter

tovább lombard szobranok

XIII. sz.

lásd oko.

Lux Géza: Újabb

ásatások a Margit-

szigeten. Bp. 1938.

4. l. 5. l.

12. l.

ségek fedezésére II. részlet
fejében 700 koronát, hogy e
munkák fenakadást ne szen-
vedjenek, sürgössen kérek.

F. hó 12-ig ez ügyben Nagy.

Czányi Károly építész urnak írtam,
de levelem eredménytelen maradt
valószínűleg még szabadságon van,
ezért, mostan ezen összeg folyósítását
közvetlenül a Nagytek. vezintől kérem.

Maradtam kiváló tisztelettel.

Nagrand Milán

Poszony 1911 aug. 21-

Albert és Péter

lombardiai szobrászok
akiket Olaszországból hívtak
Budára, kiszítették boldog
Margit vörös márvány
síremlékét 1271-ben,
meget a ~~[illegible]~~ Nyulak szigetén
a Boldogasszony templomának
irod szentélyében a főoltár
= előtt állítottak fel.

Dernkó György: Árpádházi
Boldog Margit élete
Budapest, 1895. 131. l.

10/1933.

Utalással a Va

Urnak f. évi január hó 4.-é

re, van szerencsém a Müemlék

kinevezett főtitkáráról, dr

tást ./. alatt csatolva meg

Budapest, 193

Albert

Hobrair

1271.

Crontosi, 1977

Albert, lombardiai szobrász

Péter-nevű társával 1270 tájám

IV. Béla magyar király megbízásá-

ból kezdetéket szent Margit

vörös márvány sírentlékét,

a Nyulak szigetén állott apá-

ca templomban.

1483.

Magyar lovasok a

A dombos vidék előre
mel hallgatja a két lova
háttérben balra még két l
czagatyra vetett
(párduczbőr, bő újjú kék kö
a lovasok ~~pedig~~ körül pedig a
sik ~~vörös~~ piros süveget és k
csizmát hord. A tifztnél
vörös zacskót látunk a

Fa, meretei 12:
N. Mus. At. pr

Albert

Hebraiz

1270 Bpest.

L.

Hendrei-Kentivanye

12. l.

Albert és Péter

lombardiai szobrászok

szent Margit márvány

síremlékének mesterei.

szód

2

Lux Géza dr.: Szent

Margitsziget török-

hódoltság előtti épité-

szeti emlékei.

Magyar Épitőművészet

1942. dec. szám.

309. l.

Horváth Henrik foglalkozott

fenti ekkel. Kézirat ban maradt

lamulmányát, meg most körül

szidom okr. lásd.

szemmel méltatlannak találnánk. Zászló
Huizingának, hogy ez a kor még nem isr
kétségtelen, hogy a műtárgy és használ
csolat állott fenn, mint ma. A festő ne
kódexeket miniált, hanem címeres levele
ékesítette. A kupákat ugyanaz az ötvös
ruha talán csak pompásabb volt a mind

Már I. Károly udvarában is találu
tarius domini regis", aki talán a visegrád
„auri faber noster" aki I. Károly pecsétjét
aki már fia révén átvezet Nagy Lajos k

Nagy Lajos udvarában még több
festő nevet is ismerünk, ami arra mutat, h
ben merült ki, hanem címerfestők, sőt
Miklóst, ugyanis 1352-ben udvari címer
de 1356-ban már „fidelis pictor" a címe.
hoz, mert a század közepén készült mű
mából került elő. Ugyancsak onnan szárn
oldalába befalazott másik festő sírkő is, n
meg.

Két építőmesterről is van tudomás
tartoztak. János lapicida, aki a leleszi kon
királytól előkelő környezetben Budán. U

Albert és Péter

lombardiai kö-
mövesek –
Divald epés meg-
jegyzésének alapja
ügylátszik a Margit
legenda, amit ab-
szolut becsű tudomá-
nyos forrásnak el-
ismerni magyarok
elfogultság –

bíróság.-

Wiener helyett

kir. albiró

Albert és Péter
lombard szobrászok
nev
nincs céd XIII. 27.

lásd okv.

Horváth Henrik:

Árpádházi
szent Margit
sirenlehe és egyéb
tanulmányok
Bp. 1944. 9. l és
köv. ll.

STEFANO KNIEZSA

era ancora foresta vergine disabitata e che non poteva avere una popolazione numericamente considerevole.

Poiché esisteva una striscia di territorio, e precisamente la zona delle colline boscose, era preferita tanto dall'elemento ungherese che da quello slavo, troviamo che lungo tutta questa linea viveva una popolazione mista ungaro-slava. Queste terre a popolazione mista sono particolarmente vaste nella valle del fiume Ipoly e nella regione dell'Alto Tibisco : forse perché le condizioni geografiche di queste terre offrivano alle genti slave una maggiore sicurezza contro le invasioni barbariche.

Gli ungheresi nei secoli seguenti si spingono specialmente verso le zone orientali. Ritengo che l'occupazione di queste terre sia avvenuta nel secolo XII e fondo quest' asserzione oltre che su i dati storici, su quelli linguistici. Infatti nelle località le cui denominazioni non conservano più il suono nasale slavo, riflettendo invece ancora il suono slavo della *g*, la venuta degli ungheresi deve essersi verificata tra l'inizio dell'XI e la fine del XII secolo. Benché, secondo i suddetti criteri, come epoca della

Albert és Péter

lombardiai származásu kőfaragók

vörös márvanyból faragott koporsót készítettek, melyben Kent Margit tetemét elhelyezték. A koporsót (Némethy szerint sirfedő márvány lap) a nyulszigeti dömés apácák Boldogasszony tiszteletére szentelt Zárdatemploma szentélyében a főoltár előtt földbeásott sírfülkelyezték el, a test vaspántos fakoporsóban fekudt.

Némethy Lajos: Adatok árpádházi boldog Margit erekhyéinek történetéhez. Bp 1884. 11—13. l. 26, 27. l.

Mács cél

F vagy 1510-ben, mikor a szentélyt nyugoszítták.

faragott

1409-ben bővítettek a templomat, a tehéj marvány sírlemek akkor kerülhetett

REVUE D'HISTOIRE COMPARÉE
BUDAPEST, VIII., ESZTERHÁZY-UTCA 26

Dr. Dercsényi Dezső urnak,
Müemlékek Orsz. Bizottsága

Budapest.
. Üllői-út.
Iparmüvészeti Muzeum

464984. ATHENAEUM

Albert és Péter
lombardiai rokonok

Szent Margit és szigete. [Irták] *Dezsény* Miklós — *Dombi* József — *Fehér* Mátyás — *Szivós* Donát. Előszó: *Hász* István. [53 képpel és 1 térképpel.] Bp.: Vörösváry (Antiqua ny.) 1944. 248 l. XXXII t. 1 térk. 8-r. 16.60, kötve 22.60

Tell

Europa "Könyv-
" leyentő vállalat R.T.

Budapest

V. Visegrádi u. 36

Albert és Péter

lombardiai kőfaragók

Bent Margit siremléke

1271.

vod

=

Vernei-Kronberger

Emil- Magyar közéj-

kori siremlékek. Bp.

1939. 15. l.

Felsőszor, Apl

246, 251

Albert és Péter

lombardiai nyomtatok

1270.

erőd

v

Törs, Koloman:

Die Margarethen-Insel.

Bp. 1873.

43, 44. l.

✓

A helybeli ügyfelek kényelmére

Aliroda Bátonyterenyén

A bátonyterenyei polgároknak eddig ügyes–bajos dolgaik intézésére Salgótarjánba kellett utazni. Mindez már a múlté.

Éppen a városi adófizető polgár költségét és fáradtságát kímélő szándékkal, a közelmúltban a városi önkormányzat kisterenyei ügyfélszolgálatán megnyitották a megyeszékhely 3.számú ügyvédi irodájának alirodáját.

Tevékenységi körében vállalja a polgárok perbeli képviseletét. Jogi tanácsokat ad és szerződéseket készít.

A kisterenyei aliroda hétfőnként 14-től 17 óráig és minden szerdán 13-tól 16 óráig várja az ügyfeleket.

Végre egy meghitt hely!

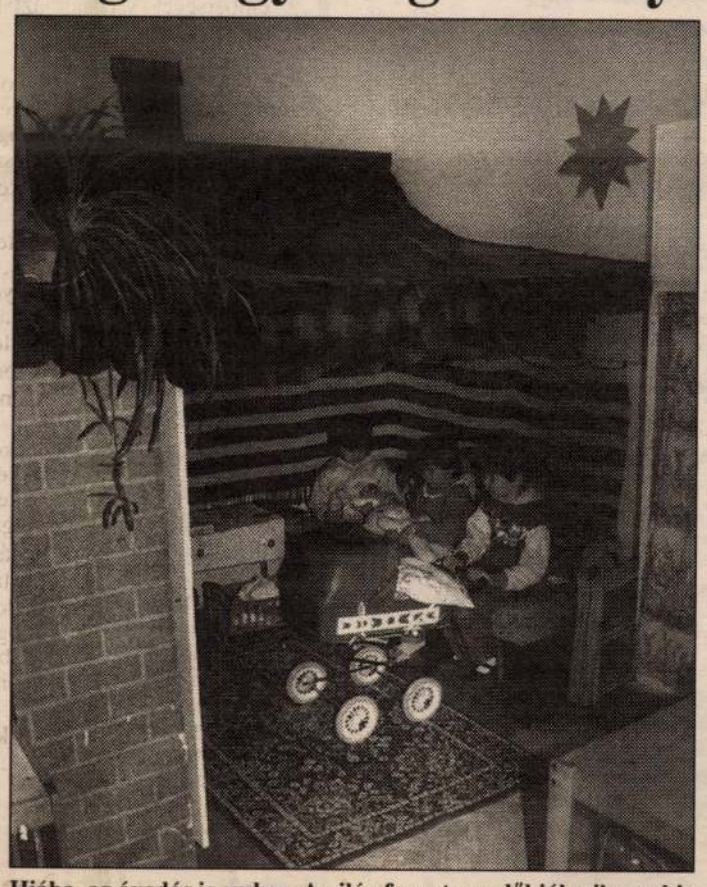

Hiába, az óvodás is ember. A világ forgataga elől jól esik egy kis időre félrehúzódni. Így van ez a mátraverebélyi óvodában is. Végre egy meghitt sarok, ahol talán a trécselés, a képzeletpezsdítő mese is jobban esik. **Ottmár Sándor** felvétele

25-30 évre megoldódik a gond

Ismét az új szemétlerakóról

Bár mindenki tudja, hogy szükség van a szemétlerakóra, de akadnak olyan hangok is – a tervezett helyszínen lakóktól –, hogy esetleg veszélyezteti a környezetet, s az egészséget. Éppen ezért kértük meg *Bálint Istvánt*, a bátonyterenyei önkormányzat témában illetékes osztályvezetőjét, ismertesse dióhéjban az elképzeléseket.

– A felszámolás alatt álló szénbányák Gyula II. külszíni fejtésének a helyén lenne a szeméttelep. A szakemberek úgy fogalmaznak, garantált a teljes biztonság. Mintegy 800 millió köbméter szilárd kommunális szemét tárolására lesz alkalmas, amely 25-30 évre megoldja majd ezt a gondunkat. Tehát szilárd hulladékról, s nem üzemek vegyi származékainak maradványáról van szó. Ezt ki kell hangsúlyozni, éppen az aggodalmaskodók végett.

Az építés teljes költsége az eddigi számítások szerint 60 millió forint körül alakul. Mindezt a város és a társulásukat jelző környező települések fedeznék, természetesen arányos mértékben, illetve a környezetvédelmi alaphoz nyújtottuk be anyagi támogatásra vonatkozó pályázatunkat. A beruházás első ütemére pillanatnyilag 10 millió forint áll rendelkezésünkre. A második ütemet, a munkálatok befejezését, majd az üzembe helyezést jövőre szeretnénk. Ha elkészül a telep, teljes egészében megoldható lesz a körzetben az intézményes szemétszállítás. Jól haladnak a bánya illetékeseivel a területre vonatkozó vételi tárgyalások. Ha nyélbe ütjük mindezt, akkor pályázatot írunk ki az építő cég személyére. A műszaki beruházó a salgótarjáni Nomberg Torg lesz.

Tudják, amit tenni kellene, s teszik, amit lehet

Szándék és erő együtt van

A bátonyterenyei Esélyteremtés alapítványról a közelmúltban írtunk: a Gyula-rakodói szilícium-válogatá egyik résztvevője – többek nevében is – több fórumon is reklamálta, hogy az elvégzett munkáért még nem kapták meg a jogos bérüket. Az osztrák partnertől azóta megérkezett a pénz, s a munkában résztvevőket kifizették. A megnyugtatóan zárult történet folytatását tervezik, tudjuk meg *Balogh Mihálytól*, aki tavaly június 1-jétől tölti be az alapítvány ügyvezetői igazgatói posztját:

– Kapcsolatunk osztrák partnerünkkel nem szakadt meg. Ígérték a további megbízást. Ez azt jelenti, hogy a Gyula-rakodón levő 6-7 ezer tonna kohósalak kiválogatásával a munkában résztvevők jelentős jövedelemhez juthatnának. Bár a munka szervezésekor valaki megjegyezte, hogy ő nem kukás, s ez a mentalitás sem kivétel.

– *Nemcsak erre alapoz az Esélyteremtés.*

– Egyáltalán nem! A saját működési feltételeink megteremtése után, az alapítvány kuratóriumának javaslatára, s a budapesti központ engedélyével egy faipari műhely, minivarroda kialakítását, egy kéziszövőműhely bővítését, s egy karbantartóműhely felszerelését kezdtük el. Mindehhez korszerű munkagépeket vásároltunk. A bázis az Ádám Zsigmond Nevelőotthonban van. Eddigi megítélésünk szerint, s nem utolsósorban a képzésben résztvevő gyerekek fejlődését látva, biztatóan alakulnak a dolgok. Persze igazságtalan lennék, ha nem említeném meg a 209-es ISZSZI tanárainak munkáját. Így kezdhettük meg 38 kiemelten hátrányos helyzetű fiatal kéziszövő, varrónő és általános karbantartó lakatos szakmákban történő képzését. Eddigi eredményeik illusztrálására elég ha csak megemlítem, hogy a kéziszövők által készített termékek zsűrizésére az Iparművészeti lektorátus szakembereit szeretnénk felkérni. Talán ez már jelez egy fejlődési ívet, amit a *Pethőné Szabó Piroska* irányított csapat eddig elért. Az oktatás további sikerében bízva, eltökélt szándékunk, hogy termékeiknek piacot biztosítunk, amely a képzésben-munkában résztvevőknek pedig jövedelmet jelent. Most is és leginkább akkor amikor az intézet falai közül kikerülnek.

– *Máshol és másokon is próbálnak segíteni.*

– Bár nem kifejezetten alapítványi cél, de beleillik tevékenységi körünkbe munkaalkalmak „kiközvetítése". Csak felsorolásképpen: az egri közútépítő rt.-hez 15 főt a nevelőotthonból, a mátraszelei ifjúsági otthonházból és átmeneti szállásról. A fiatalok 180 ezer forintnyi jövedelemhez jutottak. A salgótarjáni Ritas Kft. két fiatalt parkfenntartó munkára alkalmaz. A Metalcoop Rt. által biztosított szegecsomagolási munkák több munkanélküli fiatalnak jelentettek pénzkereseti lehetőséget. S bár a kuratórium jóváhagyta ezt a munkát, mégis rosszindulatú támadások érték a céget és magát a kezdeményezést, ezért be kellett szüntetni a munkát. A korszerű gépekkel felszerelt faipari műhely már megvan. De beindítása még nem sikerült. Pontosabban szólva három munkanélküli fiatal asztalos szakmunkást felvettünk, de munkájuk, magatartásuk a minimális követelményeknek sem feleltek meg.

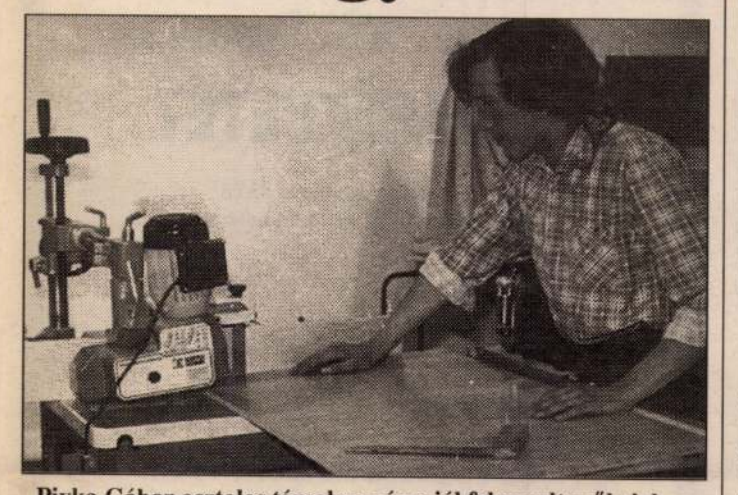

Pivka Gábor asztalos társakra vár a jól felszerelt műhelyben

Néhány legfrissebb kezdeményezésünkről: hét végeken 10–15 idős, önmagáról gondoskodni képtelen ember étkeztetését finanszírozzuk a nevelőotthonban. A mátraszelei otthonház lakóinak kerti munkáját segítendő fóliasátrat, kerti kistraktort vásároltunk. Mint említettem a szilícium-válogatásról nem mondunk le, s a korszerűen felszerelt asztalosműhelybe is szeretnénk „lelket, életet lehelni". Mindehhez nem csak a jószándék, hanem az anyagi alapok is megvannak. A Phare európai segélyszervezet szakértői márciusban és áprilisban végeztek nálunk alapos ellenőrzést munkánkról, pénzügyi tevékenységünkről és ennek alapján az országos hálózat egyik legjobbjának minősítették a mienket, s ennek örülünk. Akin tudunk segítünk, láncszemként a rendszerben.

Szabó Gy. Sándor

Beíratkozás

Bátonyterenye óvodáiba az 1993–94-es tanévre május 28-ig írathatják be a szülők csemetéiket. Jelentkezni bármelyik óvodában lehet, reggel 8 és délután 4 óra között.

Ez alkalommal azokat a gyerekeket is jelezni kell az intézményekben, akik évközben töltik be a 3. életévüket.

Íme, az áprilisi mérleg

A bátonyterenyei Esélyteremtés Alapítvány számláján az alapítók befizetéseiből 2 millió, a Phare-támogatás átutalásaként 6 millió 606 ezer, saját bevételeiből 2 millió 30 ezer forint szerepelt. Ebből kiadások az alábbik: alapítványi pénzből 1 millió 798 ezer, Phare-pénzből pedig 3 millió 773 ezer forint.

Az ez év április 15-i állapot szerint az alapítvány Phare-számláján 2 millió 832 ezer, pénzforgalmi számláján 1 millió 432 ezer és a lekötött számlán 800 ezer forint szerepel. Az úgynevezett lekötött számla 800 ezer forintja az alapítói befizetések negyven százalékát teszi ki.

Hatan közhasznú munkán

Mátramindszenten 1040 lakosból 100 munkanélkülit tartanak nyilván. Közülük az önkormányzat megbízásából hatan végeznek közhasznú munkát, s fizetést kapnak érte. A kőművesekből és segédmunkásokból verbuválódott munkacsapat ezekben a napokban a község tulajdonát képező szolgálati lakás felújítását, külső-belső tatarozását végzi.

Kigyulladt a nádas

Véletlenül kaphattuk lencsevégre a jánosaknai fehérneműgyár tőszomszédságában serénykedő tűzoltókat. Az üzemből kiszállított hulladék közé öntött parázs gyujtotta meg a nádat, amelynek tüze nagy területen pusztított. Végül a gyáriak és a kiérkező tűzoltók közös erővel megfékezték a gyorsan terjedő lángokat.

Formázza az agyagot és formálja a lelkeket

Ki gondolná, hogy a sámsonházi templom tövében épült, szép parkkal körül ölelt parókia egy kis műtermet is rejteget magában. Gazdája: *Akláné Balogh Éva*, a fiatal művész–teológus.

– Szegedi vagyok, ott végeztem el az iparművészeti szakközépiskola kerámia szakát, majd Budapestre kerültem, ahol az Evangélikus Teológiai Akadémián készültem fel a lelkészi szolgálatra. Két kiskorú gyermekem miatt jelenleg „főállásban" nem tudom ellátni a lelkészi munkát, de azért végzek szolgálatot.

– *Mint keramikus, mit jelent ön számára az alkotás?*

– Egyrészt belső késztetés, hogy kinyilvánítsam véleményemet emberről, a világról. Másrészt annak a vágya,hogy maradandót alkossak.

Munkáival, életével kíván példát mutatni a fiatal lelkésznő

Már középiskolásként beleszerettem az agyagba. Képlékenységével, formálhatóságával olyan, mint maga az élet.

– *Művész–teológusként melyik életében az elsődleges?*

– Nincs köztük alárendeltségi viszony. A hívő embernek minden dolga Istennel függ össze, így aztán bármit tesz, azzal őt szolgálja. Az alkotás szolgálat, és a szolgálat is alkotás, ha jó csinálja az ember. Így gondolom.

– *Életének mottója?*

– Minél teljesebben szeretném megélni az emberséget.

– *Jövőre vonatkozó elképzelései?*

– Keramikus munkámhoz jobb tárgyi feltételeket szeretnék teremteni, lelkészi minőségemben, közép- és főiskolásokkal foglalkozni. Jeremiás próféta története jut eszembe, akit Isten elküld egy fazekashoz, hogy ismerje meg a mesterség fogásait, majd ezekkel a szavakkal fogadta: „Amilyen az agyag a fazekas kezében, olyanok vagytok ti az én kezemben". Én mind a kettőt szeretném: formázni az agyagot és formálni az emberi lelkeket.

Kazinczi Anikó

Nemzetiségi délután

Lucfalván idén augusztusban lesz a kéttannyelvű új nemzetiségi általános iskola ünnepélyes kulcsátadása, amelyre készül az egész falu. Neves vendégeket is hívnak a nagy eseményre, amelyen szeretnék, ha ott lenne az ország egyik legnagyobb közjogi méltósága is. Nem feledkeznek meg a szomorú emlékű „lakosságcsere" során Lucfalváról Szlovákiába telepített családokról sem, akik közül számosat meghívtak a faluba. Mintegy az ünnep főpróbájaként május 13-án délután öt órakor rendeztek teltházas kulturális műsort az általános iskolások.

Bátonyterenye és környéke

Fogadónap

● **Bátonyterenye.** Május 19-én, szerdán 14-től 16.30 óráig a városházán Orosz Tamás alpolgármester tartja fogadónapját.

Vendégeskedés

● **Mátraverebély.** A községi művelődési házban nagy sikerrel mutatták be a kisterenyei Ádám Zsigmond Nevelőotthon végzős kéziszövő tanulóinak vizsgamunkáit. A művészi igénnyel készült kéziszőttesek, tarisznyák, faliszőnyegek következő bemutatójának legközelebbi színhelye a salgótarjáni Gagarin Általános Iskola galériája lesz.

Buszváró épült

● **Mátraterenye.** A vasútállomás tőszomszédságában környezetbe illő buszvárót építettek fából a Mátra Szakoktatási Kft. dolgozói.

A nagy kihívás

● **Nagybárkány.** Idén először a község is benevezett a Challange Day országos rendezvényeibe. Május 26–án, a Kihívás Napján egész napos sportmajálisra hívják a falu mozgást kedvelő polgárait a sportpályára.

Nagyüzem a táborban

● **Szorospatak.** A nyári szünetre, a gyerekek fogadására készülnek az ifjúsági táborban. Érezhető a vakáció előszele, mert – 2–3 napos turnusokban – az ország számos vidékéről már megindult a pihenni, kirándulni vágyó gyerekek rohama.

Holnapi számunkban
„Salgótarján és környéke"
összeállítással találkozhat a kedves olvasó

ADÁSVÉTEL

4 db fejőstehén és 6 db választási bikaborjú eladó. Antal László, Alsótold Nagymező út 55.

Akció! Redőny reluxa garanciával Ledeczki Bgy Zrínyi 16.35/311976

Alumíniumvétel, legmagasabb áron. Salgótarján, Petőfi út 130.

Budapesti kastélyhoz berendezési tárgyakat keresek. Hajlított vagy egyenes vonalú intarziás komódot, vitrint, írószekrényt, szalongarnitúrát és más bútort. Nagyméretű tükröt festményt, Hummel figurákat, ezüstöt, porcelánfejű babát. Mária tűzzománc medált, fa– és bronz szobrot, porcelán vitrintárgyakat. Asztali díszórát, ezüst vagy csontfogantyús sétapálcát. Forduljon bizalommal telefonügyeletesemhez St.312–190.

Igavonó ló, hintó, nyereg eladó. Salgótarján, Petőfi út 130.

Két évig használt fehér lapradiátorok egy családi ház fűtéséhez elegendő menny. olcsón eladó. Érd: Bgy. Tel: 310–436.

Magas áron vásárolok: órát, stoppres, ütős, naptáros, holdjárásos kar– és zsebórát: IWC Schaffhausen, Patek, Vacheron, Jager, Lecoultre, Rollex, Preitlink, Mavodo, Longines, Universal, Omega, Doxa. Telefon: 312–190.

NDK gyártmányú 2 karos lágyfagylaltgép eladó. Alsótold, Nagymező út 53.

Színes kombi gyerekágy eladó. Érdeklődni: Salgótarján, Ybl M. út 104. VII/3.

T: ÜGYELET SZÁMA MÓDOSULT: 06–47/373–367. Vásárolnék fali, asztali és álló órákat, órával kombinált képeket, festményeket, régi bútorokat, tetőtől–talpig vitrint, írószekretert, írókomódot, vitrin tárgyakat, hagyatékot.

Tojó és vágnivaló tyúkok kaphatók május 18–tól, amíg a készlet tart! 220 Ft/db. Salgótarján, Dimitrov út 52/B.

Világos színű bontott cserépkályha eladó. Ára: 8000 Ft. Csesztve, Kossuth út 58.

JÁRMŰ

4 éves piros Dácia eladó. Pásztó,Béke út 15.

Autómentés 32/316–716, 310–148.

Dáciát, Wartburgot, platós Barkast keresünk. T: 32/316–446.

Eladó IFA L60 hosszúplatós tgk.5.t. pótkocsival együtt, 5 éves. Ugyanott 2 db jó állapotban lévő MTZ 50 traktorok eladók.Érd: Bgyarmat, Móricz Zs.u.3/A.

Kawasaki ZX 750 E turbó, jó állapotban, új gumikkal, kis hibával, nagyon olcsón, sürgősen eladó. Maruzs Tamás, Terpes, Szabadság út 3.

Lada Niva kitűnő állapotban, 8 évesen, két év műszakival, új gumikkal, elfogadható áron eladó. Maruzs Tamás, Terpes, Szabadság út 3.

ÁLLÁS

Vendéglátóipari eladói képesítéssel, vagy gyakorlattal rendelkező eladót felveszek. Érdeklődni lehet: Kakuk Lászlóné, Karancskeszi, Fő út 97.

INGATLAN

3 szobás családi ház eladó. Mátraverebély, Sztahanov út 4.

3 szobás, kertes családi ház eladó, vagy kisebb öröklakásra cserélhető. Salgótarján, Rákóczi út 171.

Karancsalján épülőben lévő családi ház sürgősen eladó. Ár megegyezés szerint. Érdeklődni: Tóth Gábor, Salgótarján, Salgó út 28.

Telek eladó Szécsény, Battyhány u. 26/A. Érd. Szécsény, Sallai út 16 Gaudi.

Társasházi öröklakás eladó, vagy vidéki családi házra cserélhető. 32/317–332.

Vásártéri 3. emeleti, 37 m²–es, gázos öröklakás sürgősen eladó. I.Á: 800 EFt. Érd. hétköznap 8–16–ig: 32/310–702, (Nagyné).

Órhalomban családi ház eladó 630 ezer forintért. Tel: 310–314.

VEGYES

Fagylaltozók figyelem! Kis– és nagy tölcsér kanalas fagylalthoz kaphatók. Kisterenye, Zrínyi út 100.

Hajdúszoboszlón üdülő olcsón kiadó. Nagy Lajos, Ságujfalu.

Jól bevezetett étterem és söröző bérleti joga átadó Pásztó belvárosában. Tel: 32/360–051.

Megcímzett válaszborítékért küldöm az önsegélyező lapokat. Porkoláb László, 8500 Pápa, Huszár ltp. 20/A. I/8.

Megnyitottuk palackozott áru kis– és nagykereskedésünket. St. Bem u. 2. (KÖJÁL–lal szemben). Tel: 310–272.

Redőny, reluxa, harmonikaajtó közvetlenül a salgótarjáni gyártótól. 32/314–376, 314–295.

Apróhirdetésekkel kapcsolatos információkkal készséggel állunk rendelkezésére.
32/316-455
36-os mellék

AGROBANK RT AGROBANK RT

Garantált levél
Új megtakarítási lehetőség az AGROBANK-nál!

TAKARÉKBETÉT

bemutatóra vagy névre szóló
előnyös futamidő, kedvező feltételek

90 nap évi	***16 %***
180 nap évi	***17 %***
270 nap évi	***17,5 %***
366 nap évi	***18 %***
540 nap évi	***18,5 %***

Az év végén a kamat tőkésítésre kerül

A betét visszafizetéséért az állam helytáll.

Az AGROBANK Rt. fiókjai és irodái:

Eger, Eszterházy tér 5.	*36/310-205*
Mezőkövesd, Mátyás út 144.	*40/311-855*
Miskolc, Széchenyi út 70.	*46/327-702*
Pásztó, Nagymező út 3.	*32/360-943*

Pénztári órák:

Hétfőtől-csütörtökig *8-12 óráig és 13-15 óráig*
pénteken *8-13 óráig.*

(17111)

---

399 AZ ORSZÁGBAN A LEGOLCSÓBBAN!
Import PADLÓSZŐNYEGEK
Ft/m²-es *reklámártól* 102 színben
valamint műanyagpadlók nagy választékban!
Mintha a természetben járna!

Bátonyterenye
Kisáruház, Orgona u.5.
Saci üzlet, Ózdi u.47.
Pásztó
Lakástext.bolt, Nagymező u.18.
Rétság
Privát Diszkont, Rózsavölgy u.30.
Salgótarján
Lakástext.bolt, Rákóczi u.13.
Centrum Áruház, Rákóczi u.55.
"Irisz-Butik", Beszterce tér 2.
Szirák
Bútorbolt, Petőfi u.92.
Szécsény
Építkezők boltja, Rákóczi u.

Importőr: PÉCSI-KER KFT

GYŐRI CARDÓ BÚTORGYÁR
NAGYSZABÁSÚ TERMÉKBEMUTATÓT ÉS VÁSÁRT RENDEZ PÁSZTÓN a BÚTORBOLTBAN

Megismerheti és megvásárolhatja a gyár legújabb termékeit
- Egy-, és többfunkciós kárpitos garnitúrák
- Elemes szekrények és szekrénysorok
- Legújabb ifjúsági és gyermekbútorok
- Kiegészítő és egyedi gyártmányok

10 %-os árengedmény a vásár ideje alatt
A minták alapján történő rendelés felvétellel és azt követő 20-40 napos szállítással
A gyár megvásárolt termékeit 30 km-es távolságban ingyenesen házhoz szállítjuk az akció ideje alatt

A VÁSÁR IDŐPONTJA: 1993. MÁJUS 10-31-IG.

Éljen a kedvezménnyel, meg lesz elégedve
BÚTORA élményével

CARDÓ BÚTOR KFT. és SIÉNA KER. KFT.

(17143)

Ha az üzlet nem megy, akkor a hirdetés segíthet.

Ha az üzlet jól megy, akkor hirdetni:

Kötelező!!

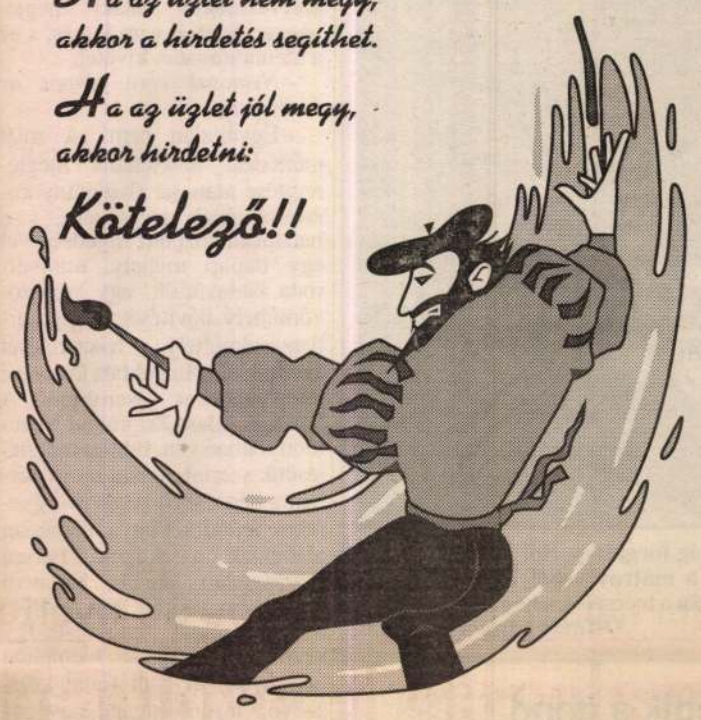

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy

SOMOSKŐI MIKLÓS

életének 61. évében hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése: 1993. május 18-án, 13 órakor lesz a somoskői temetőben.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

(17604)

Mély fájdalommal tudatjuk hogy

GYŐRFFY GYULÁNÉ
Szül. Major Mária

életének 93. évében elhunyt. Temetése 1993. május 19-én, 13.00 lesz a salgótarjáni régi temetőben.

A GYÁSZOLÓ LÁNYA ÉS TESTVÉREI

(17606)

Pénteken (május 14-én) Balassagyarmat 1. sz. postahivatalban két fiatal hölgy egy darab százezres és kettő darab tízezres postabankjegyet váltott be, illetve váltott ki.
Az új postabankjegyekkel együtt az érvénytelenítetteket is - tévedésből - visszakapták.
Kérjük ezeket szíveskedjenek mielőbb a postahivatal vezetőjének visszaszolgáltatni.
Segítségüket előre is köszönjük.

(17596)

Május

21 PÉNTEK

VÁLASSZ JÖVŐT ! egy jó tanács:

MUNKÁSTANÁCSOK Szövetsége

MUNKÁSTANÁCS

A Munkástanácsok Szövetsége úgy gondolja:

- a társadalombiztosítási vagyon közös vagyon, közösen kell döntenünk róla.
- ez a vagyon jó gazda kezében megjavíthatja 10 millió ember életét.
- rajtunk is múlik, milyen lesz az életünk jövőre. Döntsünk közösen az egészségügyi és nyugdíj-ellátásról !

Kiskegyed

Ugye tudja, hogyha kedd, megírja a Kiskegyed!

A 20. szám tartalmából:

- Rezsóra tett szerelem
- Feleségek frakciója
- Megölette, hogy más ne ölelhesse
- Vili nem is olyan hülye
- Megszabadítjuk a méhétől

És persze diavat, kozmetika, sztárok és pletykák.

Mindez, mint minden kedden, olvasható a Kiskegyedben.

(17461)

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 MÁJ

Könyvvilág

Aknai Tamás

1021

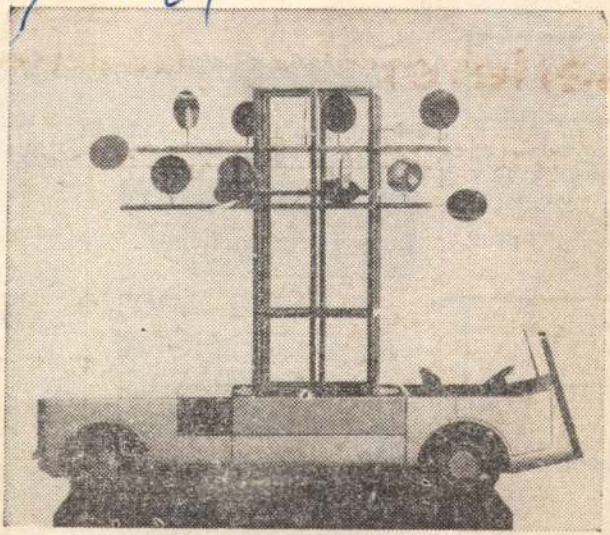

Aknai Tamás Schöffer-monográfiájából (Corvina)

együttműködés távlatai
Kossuth.
358 oldal, kötve **32 Ft**

Statisztikai.
Kb. 320 oldal,
A kiadvány
pont követeln
gálja a magya
mobilitás tört
1930-as évekt
közepéig.

Dr. Vincze Ist
Matematikai s
alkalmazások
Műszaki.
Kb. 450 oldal
A mű a legfo
ismerteti, de
új, kevésbé is
a fő súlyt a
tási gondolko
kalmazás elvi
tos körvonala

Aknai Tamás, nobrán

L: Lóránt Zsuzsa

Rózsa Gyula: Sokányalatú kiállítás 7.

Nepszabadság Bp. 1981. júl. 29.

[illegible] Albachary László

zobrazy

1912 - 15

Éimisk 1930. 81. l.

Albacsházy L.

(Albácsházy ?)

Sírtábla, repr.

Címmisk 1915/16. 63. l.

T. 5228.

ɔrül lefolyt ütközetet ábrá-
ːs kocsikkal. Fölötte két har-
ːndőt tart e fölirattal:

ːLUNG DER IM IAHR 1683 AM 14
ːERUNG
ːlgten Sieghafften Entsazes der
ːesidentz-Statt WIENN

S. Stephans Thumb Kirch kezdet-
ːhen das Christliche Kriegs Heer
ː Statt herabgekommen, und das
ːm Felde geschlagen. befejezés-

40.5 cm.

ɔ-95

Albahány László
szobrász

l.

Ipam. iskért
1912–13. 21. tabla

Budapest
1896. XII. 15
Mátrai Lajos

GRÓF ALMÁSY-TELEKI ÉVA
MŰVÉSZETI INTÉZETE (VOLT ERNST-MÚZEUM)
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8.

IV. NAGY MŰVÉSZETI AUKCIÓ

HORT

(HEVES MEGYE)

KASTÉLY TELJES BERENDEZÉSE

Ada Dezső és Albachány László

Magyar Iparmúcsoj. 1916. 34. l.

Háborúra vonatkozó emlék-tárgyakra hirdetett pályázat. 100 koronával jutalmazott pályamű

Albert mester, kőfaragó

- Szt Margit-síremlékének töredékeit megtalálták az 1937/38-as és az 1958-as ásatásokkor

Király Ilona: Szt Margit ereklyéinek története
Vigília, 1971. máj. 300. l.

Albert mester, kőfaragó

- faragta Szt. Margit koporsóját vörös márványból. Lombardiai. Felül fehér márvány síremlék.

Király Ilona: Szt Margit erkölcsének története

Vigília, 1971. máj. 300. l.

A XIII. század második felében kiépült Margitsziget legnagyobb épülettömbje kétségtelenül ez a dominikána apácazárda volt, de nem az egyedüli. A sziget csúcsán emelkedett az esztergomi érsek vára, tőle kissé délebbre a premontreiek Szent Mihály-temploma és prépostsága, mely utóbbi aránylag szerény, kisméretű építkezés volt, a sziget déli csúcsán pedig a János-lovagok kórháza. A poétikus bájú sziget így lassan benépesült olyanokkal, kik „valamit bírának és bírhattanak volna", de „Urunk Jézusnak szerelmiért mind elhagyák." A kolostorok nemcsak az ájtatosság és betegápolás fészkeivé váltak, hanem otthont adtak az egyházi művészeteknek is. Boldog Margit királyleányról legendája írja, hogy „ebéd után kézi munkát teszen vala", ami alatt egyházi textiliák hímzését kell érteni. Az is ismeretes, hogy a szentéletű királyleány tetemét vörösmárvány szarkofágba temették el, melyet két lombardiai szobrász, Albert és Péter faragott. A szarkofág nem maradt az utókorra, de a róla szóló adat érdekes, mert az itáliai művészettel való kapcsolataink egyik korai láncszeme. Végül meg lehet említeni, hogy a nyulakszigeti klastrom adott hajlékot a XVI. század elején az írástudó apácáknak, Ráskai Leának és Sövényházi Mártának, kiknek irodalmunk annyit köszön.

1270-ben meghalt Béla király s utána rossz idők következtek Magyarországra, de szűkebb értelemben Budára és Pestre is. Fiának, V. Istvánnak rövid uralma után IV. László került a trónra, kinek hol erőszakos, hol tétova, egyik nap rendeletet kiadó, másik nap visszavonó kormányzását megérezte a két város. A tatárjárás után rohamos fejlődésnek induló Buda megkezdte a harcot a hegemóniáért. A harc kezdőakkordjai nem hangzottak szerencsésen. 1279-

volabbi Óbuda nagyobb szerepet játszott. A két jobbparti városrész között, a királyi lakkal és a Szent Péter prépostsággal ékes régebbi település és az új királyi vár között összekötő kapocs készült. A kettő közé épült felső Hévíz, más nevén Budafelhévíz, mely meleg forrásairól nyerte nevét. A település magva a Sz. János-lovagok Szentháromság-klastroma és temploma volt.

IV. Béla király nemcsak a jobbparti oldal védelméről és egységesítéséről gondoskodott. Uralma alatt kezd szerepelni először Budapestnek a Dunába ágyazott gyöngye, akkori nevén Nyulakszigete, a mai Margitsziget. Nem mond ellene a védelmi szempontoknak, hogy a király figyelme a szép szigetre terelődött. A Duna védte azt az ellenségtől s befagyása esetén a jég körül való megtörésével megközelíthetetlenné lehetett tenni. Az építkezés megindulása talán személyi momentumra vezethető vissza. A király leánya, Margit, a veszprémi domonkos apácák kolostorában nevelkedett. Mária királyné, Béla felesége közelebb akarta tudni magához leányát s a Nyulakszigetén dominikána apácakolostort építtetett. Ide került a szentéletü királyleány, akiről a sziget a mai nevét kapta s itt is halt meg 1270-ben. A dominikána apácák klastroma a mai ú. n. nagy romok helyén állott, melyek annak maradványai. Az ásatások tiszta képet nyujtanak a hajdani telep gazdag épületkomplexumáról. Az egyhajós, hosszú szentélyü templomot ácsolt famennyezet fedte. Melette, hozzáépítve állott a klastrom, melynek közepét az ilyféle építkezésekből jól ismert nyitott körüljárós udvar, chiostro díszítette. A templomot és a kolostort a XV. században gótikus ízlésben átépítették, de a repkényfuttatta falmaradványok között még ma is láthatók az első építkezésből maradt lábazatok.

megírva

Albert és Péter

lombardiai kőfaragók készítettek

szent Margit vörösmárvány Esposzóját

1270-ben.

A fehér márvány

síremlék, melyek töredékei 1938-ban

kerültek napfényre

a XIV. században készült

Baros Gyula: Boldog

Margit legendája. A XVI. századi

szöveget mai nyelvre átírta és

tájékoztatással ellátta —

A Napkelet Könyvtára

221. sz. Bp. 1927.

89. l

Esetleg minen szórul szóra kö-

zölni a vonatkozó részt. MOB kvt. 2578. sz

Nyomtatvány

Tc Európa Film, Könyv
Lapterjesztő és Könyvkiadó r.t.

Budapest
VI Rothermere-u 13, III. 2.

Albert és Péter

lombardiai szobrászok

Horváth Henrik:

Árpádházi Hent Margit síremlékei és egyéb tanulmányok. Bp. 1944. 1–33. l.

Boldog Margit síremléke.

G

1. IV. Béla 1265. évi okleveléből. Mon. Strig. I. 678. sz. 521. l.
2. H. HORVÁTH : *Villard de Honnecourt et la Hongrie.* Nouvelle Revue de Hongrie. 1936.
3. IPOLYI ARNOLD : *A középkori szobrászat emlékei Magyarországon.* I. A. Magyar műtörténeti tanulmányai. Budapest, 1889. 186. l. A régebbi híradások Albertről és Péterről RÁSKAI LEA fogalmazásában így hangzanak : »Úgy mondnak vala a kőműves mesterek, kiket hoztak vala Lombardiából, egyiknek vala neve Albert, a másiknak Péter, hogy mikoron a követ a sírra tevék, nagy édes illatot érzének. Ennek utána e felül megmondott kőműves mesterek faragának koporsót Szent Margit asszonynak vörös márványból, kiben mostan is fekszik e szent szűz. Mikoron e koporsó megkészült volna, két avagy három hónap után és mikoron a mesterek elvették volna az alébi faragatlan követ a sírról és akarnák a vörös márványkoporsót a sírra tenni, legottan, hogy megnyitották volna a sírt és akarnák reátenni a vörös márványkoporsót, oly igen édes illatú pára, füst és illat jő vala fel a szent Margit asszony koporsójából, mintha nagy sok rózsák voltak volna ott. Miképen ezen lombardiai kőműves mesterek erről bizonyságot tettenek.« [Boldog Margit legendája. Baros Gyula kiadásában, Budapest, 1927. 88—89.] IPOLYI ARNOLD a régi legendára támaszkodva megjegyzi, hogy a Boldog Margit életét és csodáit ábrázoló szobor- vagy dombormüveken úgylátszik fehér márványból faragták, mert RÁSKAI LEA szerint : »a gyermeknek feltámadásáról való csodatétele Szent Margit asszonynak, meg vagyon faragván a Szent Margit asszonynak koporsóján, mit faragtak fehér márványkőből« (id. kiadás 129. l.), holott előbb vörös márványból készültnek mondja a koporsót. Ez a kitétel azonban minden alkalommal kimondottan a koporsóra vonatkozik. Ezeket az ellenmondásokat a gyér írott források világánál alig lehet tisztázni.
4. HORVÁTH HENRIK : *Budai kőfaragók és kőfaragójelek.* Budapest, 1935. 34—35. l.
5. LUX GÉZA : *Újabb ásatások a Margitszigeten.* Különlenyomat a »Technika« 1938. évi 6. számából. Budapest, 1938.
6. LUX GÉZA : *Újabb ásatások a Margitszigeten.* Különlenyomat a »Technika« 1938. évfolyamából. 9. l.
7. CSÁNKY DEZSŐ—GÁRDONYI ALBERT : id. h.....
8. PAUL VITRY : *Die gotische Plastik Frankreichs. 1226—1270.* Firenze-München (1929) 42—43.
9. SUPINO : *Arte Pisana.* Firenze. 1904. 78. l.
10. VENTURI, A. : *Storia dell'arte italiana.* IV. 51. l.
11. WULFF, O. :
12. WALTER PAATZ : *Werden und Wesen der trecento Architectur in Toscana.* Florentiner Forschungen, herausgegeben vom Deutschen Kunsthistorischen Institut in Florenz. Neue Folge I. Band, 1937.
13. MAX DVORÁK : *Geschichte der italienischen Kunst im Zeitalter der Renaissance.* München 1924. I. 22. l.
14. ALFRED MÖLLER : *Das Naturgefühl bei Niccolo Pisano.* Repertorium f. Kunstwiss. XXVIII. 1905. 3. l.
15. ALBRECHT BRACH : *Niccolo und Giovanni Pisano.* Strassburg. 1904. 11. l.
16. HANS GRABER : *Beiträge zu Niccolo Pisano.* Strassburg. 1911. 15. l.
17. ALBRECHT BRACH : i. m. 15. l.
18. VITZTUM—VOLBACH : *Die Malerei und Plastik des Mittelalters in Italien.* Potsdam, 1924. 124—125. l. J. B. SUPINO : *Pisa.* Bergamo 1910. 54. és 56. l.
19. KELLER : *Der Bildhauer Arnolfo di Cambio und seine Werkstatt.* Jahrbuch d. preuss. Kunstsammlungen, 1935. 23. l.
20. K. FREY : *Thieme—Becker.* II. 141. l.
21. K. FREY : *Thieme—Becker.* II. 140. l.
22. GEREVICH TIBOR : *Magyarország románkori emlékei.* Budapest, 1940.
23. HEINRICH HORVÁTH : *Zum Weiterleben der pannonischen Antike in der romanischen Bauplastik Ungarns.* Ungar. Jahrb.
24. ALFRED MÖLLER : *Das Naturgefühl bei Niccolo Pisano.* Repertorium f. Kunstwiss. XXVIII. 1905. 4. l.
25. ALBRECHT BRACH : *Niccolo und Giovanni Pisano.* Strassb. 1904.
26. WILHELM PINDER : *Die deutsche Kunst der Dürerzeit.* Leipzig o. J. (1940?) 20. l.
27. HORVÁTH JÁNOS : *A magyar irodalmi műveltség kezdetei.* Bp.
28. TÓTH LÁSZLÓ : *Domanovszky Emlékkönyv.* Bp.
29. MÁLYUSZ ELEMÉR : *Károly Árpád Emlékkönyv.* Bp.
30. MÁLYUSZ ELEMÉR : id. m. 377. l.
31. G. WEISE : *Die geistige Welt der Gotik und ihre Auswirkung in Italien.* Halle, 1937. 122. l.

G/16

itt továbbfejlődésüknek előfeltételei és lehetőségei ? A példák és analógiák gyér száma ellenére is azt kell állítanunk, hogy : meg! Márcsak azért is, mert hiszen a 13. század magyar művészetében egyáltalán nem szokatlan s újszerű az antik szépségeszmény s a klasszikus formák tisztelete. Ezért emlékünk — mégha a közvetlen érintkezéstől és átvételektől e konkrét esetben eltekintünk is — történetileg és helyileg mindenképen indokolt. A Pisano-iskola tanítványai itt szívós és voltakép soha ki nem aludt klasszikus hagyományokhoz kapcsolódhattak. A gótikus formáknak és motívumoknak ez előtt az olasz változata előtt a magyar műtörténet, román stílus klasszicizmusa és valamiképen állandóan ható »titkos renaissance«-a révén, jellegzetesen, eleve mindig nyitva állt. Antik elemek és formák fölhasználása a magyar szobrászatban, a 12. század végétől kezdve szüntelenül nyomon követhető. E jelenség szemlélete közben csupán az a kérdés vár tisztázásra, vájjon az elaggás maradiságával, mankókba kapaszkodással van-e itt dolgunk, vagy friss szellemmel, mely az újat megragadni mindig kész ? A Margit-síremlék esetében kétségtelenül az utóbbi lehetőség mellett kell döntenünk. A berni XII. nemzetközi művészettörténeti kongresszuson tartott előadásomban az általános klasszikus felfogáson és ábrázolásmódokon túl, egész sereg olyan közvetlen motívumátvételre mutattam rá (hazai római síremlékekről, a Traján-oszlopról, a »tövishúzó«-ról stb.) gazdag magyarországi késő-románkori anyaggal alátámasztva, mely éppenséggel nem szorult egykorú francia vagy olasz közvetítésre, minthogy bőségesen megtalálja magyarázatát magában a környezetben s az akkor még Pannóniában sokkal nagyobb mennyiségben lehető antik műemlékek előidézte közvetlen benyomásokban.[23])

Szóbanforgó töredékeink formáiról azt kell még megjegyeznünk, hogy azok az antik szarkofágok vékony, hajlékony, szinte átlátszó redőzete mellett kissé nehézkesek és vaskosak. Ez írható tán az itt meghonosodott formák és technikák rovására, de lehet visszaesés a lombardiai modorba is, akárcsak Niccolo esetében.[24])

A keresztény témák szenvedélyes belső kultúrája és nagyfokú drámaisága, valamint a kimért, nyugodt, tisztult antik formák között tátongó különbségek is kiegyenlítésre vártak itt még. Ezeknek a még Niccolo-nál is érezhető ellentéteknek legyőzése a francia gótika dicsősége volt.[25]) De ugyanez a kiegyenlítő erő működik Albert és Péter körében is, valósággal eltörlő mértékben.

A toscanai-pisai eredet, a francia hagyományok utánrezgései s a német kifejezésformák erőteljes behatolása mellett, bizonyos ábrázolásrészletek és arcvonások világosan arra vallanak, hogy itt oly képzetek, nézetek és eszmények is testet öltöttek, melyek színezetüket és árnyalataikat a közvetlen környezet életformáitól és energiáitól nyerték. Még maga a testek aránya és a mozdulatok ritmikája is észrevehetően más itt, mint másutt. E tekintetben a margitszigeti síremlék a 13. század harmadik negyedében Magyarországon uralkodó s a fejlődés folyamatát meghatározó kortendenciák tömörülését és betetőződését jelenti. A hatás Pinder szerint abban áll, »hogy van valami saját folyam, melybe idegen folyók beleömölhetnek«.[26])

A befolyások gazdagsága semmiképp sem jelentheti a saját forma- és kifejezéserő elégtelenségét. Belső, saját készség, előkészítő teremtőerő nélkül az átvett legtökéletesebb formák és stílusok sem adhatnak soha gyümölcsöző impulzusokat s nem kecsegtethetnek kilátásokkal a jövőre nézve.

Szobormaradványaink olyan művészettörténeti helyzet szülöttei, melyet régebben s ~~ma mégis~~ az »átmeneti stílus« bizonytalan és félrevezető nevével jeleztek. Minthogy datált szobormüvek e korból fölötte ritkák, lehet, hogy a mi töredékeink alkalmas kiinduló pontul fognak szolgálni ilyen műemlékek meghatározására, keletkezésük korának megállapítására s osztályozására. E műemlék fönntartásának a kedvezőtlen véletlen következtében erősen rongált állapota s az a tény, hogy e mesterműcsak ilyen jelentéktelen töredékekben maradt ránk, sajnos, megfoszt bennünket mégcsak a lehetőségétől is annak, hogy hatása tekintetében tájékozódhassunk. Az elmondottakat összegezve, csupán annyi bizonyos, hogy egy különösen szerencsés történelmi pillanatnak teljesen megfelelő értékű, magas művészi becsű alkotásával állunk szemben, mely még ilyen töredékes állapotban is hírt ád az egésznek szépségéről.

Bár a mű keletkezése körülményei nem a legsímábbak és legnyugodtabbak, a végeredmény, az alkotóerők szerencsés összejátszása következtében, itt, hazánkban, mégis szobrászi műremekszámba megy. A mozdulatok kissé száraz és szögletes játéka, az alkotószándék a és kompozició fölépítése — mely bár a töredékes állapot miatt nehezen kihámozható — a környezet művészi behatásának kétségtelen jeleit mutatja és a lapidáris előadás, a nyugodt józanság következtében sajátos magyar formaérzésre vall.

Az alakok méltóságteljes tartásában, a mozdulatok nemes tartózkodásában, az egésznek csöndes, de nem néma összkifejezésében, az antik hagyományok tagadhatatlan érvényesülése a francia hatás mellett, világosan kivehető IV. Béla udvarának egész szellemi magatartása és életmódja. A súlyos sorscsapások alatt megérett személyes és politikai bölcsesség, az egykorú dominikánus-misztikában mélyen gyökerező forró áhítat, az akaratnak felsőbbséges és félre nem vezethető szuverénitása és valami mély emberség, e körre vonatkoztatva, történelmi bizonyosságnak vehető, amit levéltári adatok és a Margit-legenda egyaránt megerősít. Különböző művelődés- és művészettörténeti elemek kereszteződéséből és rétegződéséből szükségszerűen új, szilárd forma támad itt. És ennek az érdekes és tanulságos jelenségnek az egyetemes magyar művészetfejlődés szempontjából mégsincs rendkívüli jelentősége. Sokkal inkább valami közjátéknak vagyunk itt tanui, a román és gótikus művészet határmesgyéjén s a francia és német hatások ütközőpontján. Előzmények olvadnak itt össze a jövendő csiráival s efölé egy — bár nem gyökértelen és nem is hatástalan — új, ragyogó irány boltozódik harmadiknak, szinte elszigetelten ; s ez : a megdöbbentően természetes visszanyúlás az antik formakincshez, Itália, Niccolo Pisano közvetítése révén. Ezt a benyomást mégcsak fokozzák monumentális kultúremlékünk roppant hézagai. A véletlenül fönnmaradt, magukban bizony szánalmas adatok mégis egész sereg lehetőséget, értéket és történelmi realitást sejtetnek. A magyar művészetnek itt — hogy úgymondjam — valamiféle történelmi *beékelődéséről* van szó, tele

G/18

bizonytalansággal, átmenetekkel és feszültségekkel, amik ilyen Dél és Nyugat meghatározta kultúrföldrajzi helyzetben s az európai erővonalak metszéspontján nem ritkák és szinte maguktól értetődők.

A majdnem kubista plaszticitás, az illedelmes tartózkodás, az olasz, francia és német elemek, a helybeli darabosság s az antik fínomság mellett, s mindezeket mintegy egybeolvasztó közös élesztőként ott találjuk a dominikánus-misztika kifejezéshangulatának visszfényét is szobraink arcán. Az apácák fátyolos, sejtelmes mélységű tekintete a számunkra otthonos valóságokon túl szinte már a lélek tájait kutatja, mint Eckhardt mester, bingeni Hildegard, magdeburgi Mechtild és más 13. századi dömés misztikusok vizióikban. Ezek az írásos hagyományokkal való tartalmi és hangulati hasonlóságok, ezek a Margit-legenda csodáiban és áhitatában megrögzített bizonyságai e szellemiségnek túlnőnek már a műtörténeti magyarázás, értelmezés és osztályozás lehetőségein s a szellemtudományi megismerés értékvilágába vezetnek. Horváth János kutatásainak köszönhetjük e jelenségek s e szellem teljes föltárását; azét a szellemét, mely ezeknek az előkelő margitszigeti dömés apácáknak életét és cselekedeteit kezdettől fogva áthatotta. A későközépkor ugyane pietisztikus szellemének egyértékű irodalmi kifejezését visszhangozzák Ráskai Lea és Sövényházi Márta ugyanitt, a Margitszigeten keletkezett művei is.[27])

Amit a magyar királyleány életmódjáról és ájtatos szokásairól, előkelő nevelőiről: Katalinról s a későbbi kanonizált Szent Helenáról magából a legendából megtudunk, teljesen megfelel föntebb leírt benyomásainknak.[28])

Ebben az összefüggésben mindezek közül Pater Marcellus szellemi arcéle a legkifejezőbb. Ő Margitnak nemcsak gyóntatója és lelki tanácsadója volt, hanem állandó kísérője is és hivatott magyarázója vízióinak és csodáinak. Elválaszthatatlan tőle, akárcsak marburgi Konrád alakja Szent Erzsébetétől. De az ő hatása összehasonlíthatatlanul tapintatosabb és fínomabb volt amazénál. Tanuvallomásai a kanonizációs perben nemcsak a jámbor királykisasszony életére, cselekedeteire és gondolkodásmódjára vetnek éles és teljesen hiteles fényt, hanem az egész későközépkor világnézetére is fölbecsülhetetlen szellemtörténeti adalékokat szolgáltatnak.[29]) Így vigyázta és irányította védence olvasmányait is, mint erről Petrus Ranzanus is hírt ád. Eszerint szorgalmasan olvasgatta a Szentek Legendáit s mindenekelőtt Mária csodáit. Sok időt és figyelmet szentelt Johannes Cassianus tanulmányozásának is, ki éppúgy, mint toursi Szent Márton, a régi Pannóniából származott s a maga idejében elsőnek ismertette meg a kereszténységet a keleti anachoréták céljaival s az egyiptomi sivatagi remeték hagyományaival. Szinte olybá tűnik, mintha Boldog Margitban ezek az őskeresztény vonások és szokások kelnének újra életre Cassianus olvasásának hatása alatt. De ez mégis inkább csak látszat. Mert a kolostori előírások legszigorúbb betartásán túl a fogadalmak és ájtatos gyakorlatok ilyszerű fölfokozása és túlhajtása bizonyos tekintetben már kilépést jelent a szerzetesi élet érett-középkori zártságából. Így a Margit-pör tanuvallomásai alapján kétségtelenül beigazolt ténynek látszik,

G/19

hogy Margit az egyház által előírt ismert és gyakorolt imádságokon kívül gyakran lepte meg rendtársnőit ismeretlen szövegek fölmondásával. Már maga ez a körülmény elegendőképp igazolja vallásos individuációra törekvőre misztikus hajlamait és lelkiszellemi differenciációját. »Magába mélyedés közben pedig megnyílott ajka, hogy öntudatlanul formálódó imáit, könyörgéseit suttogó hangon elrebegje. Oly imákat, melyeket, mint a pillanatnyi érzéshullámok kifejezőit, még egyszer nem tudott volna elismételni s reájuk boldog mosollyal gondolt vissza.«[30])

Ugyanaz az egyénibb hangulat fejeződik ki itt is, melynek derengését a Margit-síremlékről származó töredékek arcán megfigyelhetjük. A misztikus isten-keresésnek egy korai fázisa, valamiféle belső elmerülés ez, egy még visszatartott extázis, a későmisztika ittasult érzéshullámától élesen különböző. A misztikának ez a fölfokozott fajtája egyébként az írott források és műemlékeink bizonysága szerint nálunk sohasem tudott igazán gyökeret verni. A legenda adatai és a pör tanuvallomásai alapján csak annyi bizonyos, hogy a kollektív liturgiának már itt is bizonyos meglazulásával van dolgunk, az egyénnek az ájtatosok zárt tömegéből való bizonyos fokú kilépésével. Ezek az újítások a templomépítés tagozásában is kifejezésre jutnak és az intim, kifelé zárt ájtatos-helyek (kápolnák, oratóriumok, oltárok) fokozatos szaporodásában nyilatkoznak meg.[31]) De e folyamatban semmiképp sem szabad a hanyatlás jelét látnunk, még kevésbbé vallásos és fejlődéstörténeti individualizmus tünetét. Még akkor sem, ha ilyesmi a renaissance és a reformáció törvényes előzményeinek földerítése érdekében vonzónak tűnnék is föl előttünk. Sokkal közelebb járunk a valósághoz, ha mindezt a maga korának hangulatától meghatározott életmagatartásnak fogjuk föl.

Hogy az ilyen mélyen vallásos érzések tükröződése egy egyébként teljesen racionális, sőt antik hagyományokon tisztult ábrázolásrendszerben is lehetséges, egy csöppet sem meglepő. E vallásos életmegnyilvánulásokban egyszerűen nem szabad valami bizonytalant, vagy elmosódottat látnunk, vagy éppen abba a közkeletű hibába esnünk, hogy a misztikumot a titokzatoskodással tévesztjük össze. S nem kell mindjárt a végletekre sem gondolnunk: extatikusokra és fölforgatókra, kiknek képes ábrázolása egyébként is rendkívüli és különleges tehetséghez van kötve. A szellemnek ez a fajtája, bár erősen képszerűtlen, mégsem ábrázolhatatlan. Ahol azonban ez a törekvés egyszerűen beéri a lélek belső kifejezésének visszaadásával, menten csak művészi képesség kérdésévé válik.

A mi töredékeink is íme — még művészi állományuk mai szörnyű megtizedeltségében is — üdvösen gyarapítják tárgyi ismereteinket és mint minden műalkotás, sőt mint az emberi munkának minden formává és ábrázolássá sűrűsödött megnyilatkozása, túlmutatnak önmagukon és megéreztetnek valamit azokból az erőkből és áramlatokból, melyeknek ők maguk is csupán jelei és külső, egyértékű megnyilvánulási formái voltak egykor.

Fejtegetéseink és meggondolásaink eredményeit ezekután a következő pontokban foglalhatjuk össze:

1. Ismereteink pozitív kitágítása az érett középkor plasztikájára és

G/20

2. építészetére nézve; mivelhogy síremlékünk szerkezete szigorúan építészeti és a felső lezáródás kivételével mint egész, rekonstrukciónkkal bízvást megközelítettnek vehető.

3. Olyan síremléktípust födtünk föl, amilyennel egyéb sűrűn előforduló sírlapok, tumbák és falsírok mellett, eddig Magyarországon még nem találkozhattunk.

4. Művészi eklekticizmus, melyben a francia földről átvett formaelemek s a betörő német kifejezőeszközök mellett olasz hatások is félreismerhetetlenek.

5. Megállapítottuk azt a tényt is, hogy a hatások az esztétikai és fejlődéstörténeti szempontból legjelentősebb erőközpontokból — jelen esetben a Pisano-iskolából —, sugárzanak szét.

6. Mindezek mellett: legszorosabb alkalmazkodás a hazai hagyományokhoz és műhelyszokásokhoz; antikizáló tendenciák és többszínű kövek — fehér- és vörösmárvány — alkalmazása.

7. A kor szellemi és formális erőinek meggyőző kettőssége és végül összefoglalóm:

8. A 13. századi magyar történeti helyzettel való tökéletes egyezés. Síremlékünk így minden átvett idegen művészi forma és technikai módszer ellenére is IV. Béla korának teljes dokumentációs értékű magyar művészi emléke marad.

* * *

Ehhez járul még az is, hogy témánknak a közeledő Margit-jubileum bizonyos időszerűségértéket ád. A legenda többszörösen megemlékezik a síremlék anyagáról, eredetéről, értékéről. A legott meginduló Margit-kultusz, mely már egy évtizeddel a jámbor királyleány halála után külön kápolna felállítását tette szükségessé, a szüntelen tiszteletet bizonyító korom- és füstnyomok a formatörténeti exegézis fényénél is történeti valóságoknak bizonyultak.

G/1

Boldog Margit síremléke.

kései 13. század, különösen IV. Béla kora, Magyarország eseménytörténetében, de kultúr- és művészettörténeti fejlődésében is a legmozgalmasabb korszakok egyike volt, telve alkotókedvvel, zsúfolva lehetőségekkel és alkotásokkal. A román stílus ekkor hajlik át a gótikába, a túlnyomóan francia behatás mellett feltűnnek a német formák, vagy a kettő kibogozhatatlannak látszó összefonódása, a kolostori munkaközösségből ekkor fejlődnek ki a világi építőműhelyek. Ennek a felette bonyolult folyamatnak igazolására alig lehetne szebb példát találni, mint a király legszemélyesebb elhatározásából épülő várost a budai várhegyen. Ez a város a tatárdúlás utáni állandó és egyenesvonalú fejlődésével a régi magyar impérium fővárosa lett. A történeti katasztrófában elpusztult templomok és várak helyreállításának szükségessége és az új stílus páratlan energiájának összeesése eredményezi a budai művészettörténet első, valóban nagyszabású korszakát, mely iránytmutatóan hatott az egész országra. Buda ezeknek az alkotóerőknek összeműködése következtében a középkori magyar művészetnek központja és mintaképe lett és maradt.

A középkori műtevékenység névtelen homályából éppen most rajzolódnak elénk egy egészen nagyszerű építészegyéniség körvonalai. Walterus budai rektorra és várgrófra gondolunk itt, kinek szereplése az 1265—1279. évek között mutatható ki. Béla király korán figyelmessé lett rá, kivált a komáromi várral kapcsolatban — ... illud idem castrum magnopere studuit suis sumptibus adornare ... — és alkalmat adott neki, hogy az ő »talentum iustis laboribus et studiis uquistum«-át Budavár és város felépítésénél érvényesítse.[1]) Sajnos, fővárosunknak az idők mostohaságától még érintetlenül maradt monumentális örökségéből alig van támpont Walter mester építőtevékenységének igazolására. A koronázó főtemplom legrégibb maradványain kívül tulajdonképen csak a Margitsziget romjai azok, melyek többszörösen átépítve, későbbi hozzáadásoktól szinte a felismerhetetlenségig átalakult formában belenyúlnak a későbbi időkbe.

A romok helyrajzáról, történeti és művészi összefüggéseiről már sokat írtak, egyes feltevések már megingathatatlannak látszó tényekké merevedtek. A kritika meglehetősen kényelmetlen helyzetben van, mivel a levéltári adatok is már tökéletesen kimerültek, illetve kezdetben is nagyon gyéren folytak, úgyhogy erről az oldalról hiába várnók az eddigi nézetek revízióját. Ezt a hézagot csak az emlékanyag tudná kitölteni, illetve annak kiegészítésére szolgáló ásatómunka. Ilyen ásatásokat már többször rendeztek, legutóbb pár évvel ezelőtt, nagyon örvendetes eredménnyel. Igaz, hogy most is csak elszórt támpontokat nyertünk egy elméleti konstrukcióhoz, különösen középkorunk első századaira nézve. De még ezek a teljesen jelentéktelennek látszó maradványok is legott elárulják, hogy egy erőktől, áramlatoktól és lehetőségektől pattanásig feszülő multból származnak. Efelől e maradványoknak sem a véletlen szeszélyétől függő jelentéktelen száma, sem az

Glovnath Henrik: A budavári Mária Magdolna templom és egyéb leletei. Bp. 1944 március.

G/2

erős rongálások következtében talán csekélynek látszó művészi rangja nem tud megtéveszteni. A mai Budapest területén előkerült adatok, leletek és emlékek úgyszólván csak a Margitszigeten sűrűsödnek össze oly mennyiségben, hogy a történeti formaváltozás, s az egész építészeti és művészi munka folyamata egységesen megfigyelhető. IV. Béla zárda- és templomalapítása óta egészen a török megszállással bekövetkezett hirtelen törésig, tehát a magyar gótikus művészet első csiráitól végső hullámáig, kifejezésteljes és aránylag zárt, egységes kép tárul azok elé, akik a romok és leletek lapidáris szövegében olvasni tudnak.

A leggazdagabbak és legkiadósabbak a domonkosrendi apácák templomának és kolostorának rendszeréről és részletformáiról való értesüléseink. Az építkezés valószínűleg a budai domonkosrendi kolostori építőműhely munkája. A későbbi idők okmányai kimutatják, hogy e műhely tagjai a legszorosabb kapcsolatban állottak a margitszigeti konventtel. De a budai rendtemplom alaprajza is általános elrendezésében, arányaiban és részleteiben a legmesszebbmenő egyezéseket mutat a margitszigeti templommal. Nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy az építési feladatok fogalmazása és megoldása nem oly kizárólag a művészekre tartozott, mint később. A követelmények, az egyházi feladatok szinte maguk szülték a témákat és mestereket. A közösség építési kedve s alkotó akarata mintegy magától találta ki a kivitelező erőket és megfelelő formákat. Ösztöneinek kifejezői, a művészek még megmaradhattak a névtelenség homályában, anélkül, hogy azért magában a műben lényeges hiányokat éreznénk vagy értékelésünkben megzavarodnánk. A gótikus stílus kialakulásával ez is lassan megváltozik. Az alkotás elveinek erősebb és intenzívebb érvényesülésével az alkotók öntudata is fokozatosan nő. Mind elméletörténeti, mind életrajzi tekintetben fény- és fordulópontot jelent Villard de Honnecourt, a nagy francia építész és teoretikus magyarországi tartózkodása, ő éppen IV. Béla meghívását követve élt és alkotott 1235 körül nálunk. Személyes közreműködése az esztergomi, egri templomépítkezéseknél és hagyományainak iskolát teremtő ereje minden bizonnyal erősen hozzájárult a műszaki, konstruktív és művészi alapelvek megszilárdulásához. Új építési akaratot alakított ki, melyen belül egy rövid emberöltő után lehetségessé váltak az olyan alkotások is, mint a margitszigeti domonkosrendi apácák temploma és kolostora.[2])

De még ott is, ahol mester és alkotás kapcsolata adatszerűen lerögzíthető, e szálak inkább csak külsőségekre vonatkoznak s csak legritkább esetben igazolhatók valamilyen személyes stílus formái és kritériumai révén. Ez volt a helyzet Albert és Péter lombard szobrászok, a Margit-síremlék művészeinek esetében is, kiknek neveit mint annyi másét, Ipolyi Arnold honosította meg a magyar művészettörténetben.[3]) E nevek azóta gyakran felmerülnek összefoglaló előadásokban, művészlexikonokban, részlettanulmányokban stb. anélkül, hogy történeti arcélük élesebbé vált volna, hogy Ipolyinál és az általa használt forrásokban mondottaknál tovább jutottunk volna. Mint olyan gyakran a középkori magyar művészettörténet kérdéseinél, meg kellett elégednünk adatokkal és nevekkel, mivel hogy maguk az alkotások és formák számunkra megközelíthetetlenek maradtak. Igyekezetünk abban merült ki, hogy e mestereket a gyakori díszítőelemekből

G/3

felismerhető és Szent István óta kimutatható lombardiai kőfaragók nemzedéksorozatába beleillesszük őket, e nagy mozgalomnak utolsó képviselőiként méltassuk. E kísértésnek esett áldozatul e sorok írója is.[4])

Igaz, hogy a művésznevek tárgyi és történeti szempontból még semmi lényegeset sem árulnak el, fönnmaradásuk, éppen a korai időkből, tisztán a véletlennek köszönhető. Ily nevek csak igen ritkán hozhatók összefüggésbe magasabbrangú alkotásokkal, mint Albert és Péter mester és már kortársaik által nagyratartott mesterművük. A művész még az érett középkorban is nagyjában a szociális színpad hátterében maradt. Egyéniségének felderengése, nevek felsorolása már olyan egyénítő jelenség, olyan élet- és természetközelségre utal, mely társadalmilag és lélektanilag akkor tulajdonképen csak Itáliában képzelhető. Sőt bízvást állíthatjuk, hogy főként a szobrászatban a névleg megfogható nagy alkotóegyéniségek sorozata, mely megszakítatlan folyamatban tovább örökli a mesterség ábrázoló készségét és eredményeit, Niccolo Pisanoval kezdődik, időben összeesik Albert és Péter feltűnésével.

Midőn pár évvel ezelőtt a margitszigeti szabadtéri színpad építésekor a megmaradt romállomány átkutatása megint lehetővé vált s a dr. Lux Géza által mintaszerűen vezetett ásatások még sok kiváló értékű töredéket hoztak napvilágra,[5]) kézenfekvő volt, hogy ezeket az Albert és Péter mesterek körüli irodalmi hagyományokkal és a Margit-síremlék kérdésével hozzuk kapcsolatba. Ezek a leletek most oly helyzetbe juttattak minket, hogy a formák és a kultúr- és művészettörténeti háttér eredetét, jelentőségét és fejlődési lehetőségeit megbízható módszerekkel megvizsgáljuk.

Ily körülmények között a magyar művészettörténet újra meg újra arra kényszerül, hogy módszertani kölcsönökért folyamodjék idősebb társtudományához, a klasszika archeológiához és a legegyszerűbb töredékek józan felsorolására és leltárszerű leírására szorítkozzék, vagy legalábbis erre a szilárd alapra építsen. Nem emlékismertetés vagy szellemtörténet között kell választanunk, hanem tulajdonképen módszertani sorrendről van szó: emlékleírás a lényegmagyarázat előtt.

A leletek természete kétféle hivatásra utalt. Az ásatásoknál nem kevesebb mint ... darab akadt, mely tisztára építészeti, illetve szerkezeti szerepre utal. Ez az aránylag magas szám viszont elsősorban a legutolsó ásató éles szemének és pontos eljárásának köszönhető. Mennyi ilyen szerény, talán alig észrevehető hornyolás, vagy peremmegdolgozás révén felismerhető töredék veszett el a régebbi ásatások közben, vagy dobódott el felismeretlenül, szinte elképzelhetetlen. Nem sokkal jobb sors jutott a szabad plasztikához és a domborművekhez tartozó töredékeknek sem, melyekből az utolsó kutatásnál 105 darab került elő, melyekhez két jelentős, már régebben a Nemzeti Múzeumba került töredék járul. Ezekre a darabokra Höllriegl József barátom volt szíves figyelmeztetni. Kivételes fontosságúk abban rejlik, hogy mindkettő nagyobb, csoportszerű kompoziciós összefüggésekre

G/4

valló dombormű, melyek még hozzá a sarkokon voltak elhelyezve, így fölöttébb szerencsés támpontokat nyujtottak egy szerkezeti és figurális rekonstrukció számára.

Bár ezek a maradványok számszerint eléggé tekintélyesek, aránylag mégsem jelentősek, mert a síremlékhez felhasznált anyagnak, illetve a helyreállítandó műnek alig huszadrészét teszik ki.

Az alakos töredékek formai tökéletessége még európai viszonylatban is a korízlés magaslatán áll. Ez ugyan a különleges magyar helyzet következtében későbbi datálást is indokolttá tenne, ha egyes építészeti formák, így a több oszloplábon látható saroklevél teljesen ki nem zárná a 14. századba való datálást. Mivel mind a két leletcsoport ugyanabból a lombardiai márványból készült, nem igen tartozhattak különböző alkotásokhoz és még kevésbbé keletkezhettek különböző időben. Sőt: a töredékek tökéletes művészi értékéből, korszerűségéből üdvös figyelmeztetést olvashatunk ki, hogy a magyar művészi fejlődésben ne tételezzünk fel mindig egy vagy két emberöltőre terjedő késést. Az ilyen általánosítás már-már módszertani dogmává merevedett nálunk. A domborműtöredékeket tehát az építészeti részletek segítenek datálni. E mankók nélkül nagyobb kronológiai ingadozás volna lehetséges. Ilyenféle eltolódások az időmeghatározásban azonban lényegesen befolyásolhatják értékítéletünket. Ami a 13. század 70-es éveiben még a korstílus legmagasabb tökélyét jelentette, a századfordulón vagy később, szükségszerűen elavultnak látszik. Így tehát abból a nem ritkán előforduló helyzetből, hogy egyes művészi jelenségek nálunk gyakran egy pár évtizeddel elkésetten lépnek fel, nem szabad általános érvényű kronológiai törvényszerűséget felállítani. Ez ellen az illusztris példák egész sorát lehetne felhozni, így: a román stíluskorszak fontosabb emlékeit, továbbá Kolozsvári Györgyöt és Mártont, az egész magyar korareneszánszot stb. Egy további és semmire sem jelentéktelenebb példát a szóbanforgó töredékek nyujtanak. Sőt saroklevelek alkalmazása még a 13. század végén is kissé archaikusan hat, a 14. században viszont az idevágó magyar emlékanyag alapján tökéletesen kizártnak látszik. Dr. ...., műegyetemi magántanár szíves szakértői közlése szerint mind az építészeti, mind az alakos kőtöredékek, a Nemzeti Múzeum két darabját is beleértve, ugyanazt az összetételt és ugyanazt a kristályszerkezetet mutatják, mint azok a márványfajták, melyeket a Lago Maggiore melletti gandigliai kőbányában fejtenek. Ezzel Albert és Péter mester lombardiai származásáról szóló krónikás adat is összevág. Az idő és a stílusrétegek különbsége mellett, főként a mi esetünkben, rá kell mutatni a tehetség és az egyéni érték döntő szerepére is. Ezek a meggondolások időrendben a mi töredékeinket is előre tolják, azaz az 1270—128 körüli korstílus magaslatára. Amellett ezekből a töredékekből olyan emberfölfogás és formai iskolázottság árad, mely egyformán távol áll a francia gótikus szobrászat tökéletes harmóniájától és lírai, udvari lendületétől, de az egykori német alkotásokban érvényülő kifejezési realizmustól is. Nemes tartózkodás és lemondó élettapasztalat szólal meg a könnyedén, de észrevehetően variált s a római Vesztaszűzek komor tartására

G/5

emlékeztető apácafejekből. Az arcok alakításából művészettörténeti szempontból sem közömbös következtetésekre juthatunk. Sem az egykorú német művészet magas fejalkata, sem az olasz emberábrázolás tökéletes oválja, de a francia fiziognómia élesovális eszményképe sem jöhet itt számba közvetlen mintaként. Ez ellen szól leletcsoportunk fejeinek amazokétól eltérő aránya és széles csontú formája, amit annál is inkább a közvetlen környezet modellszerű befolyásának lehet tulajdonítani, mivel ez a fejalkat kisebb-nagyobb módosításokkal többször is ismétlődik. A koponyaszerkezet zártsága, az egészben és a részletformákban érvényesülő tökéletes plaszticitás éppen a méretek aránytalan kicsinysége miatt külön is meggyőző hangsúlyt nyer. Értelmes, kifejezésteljes és egyéni nyelven beszélnek a kezek is. Erre nézve a fejnélküli torzók, az ágy, vagy ravatal mögött álló férfialak kinyujtott keze és a fekvő női alaknak félig még a reliefalapban rekedt, feltámasztott keze nagyszerű példák.

Formailag és kifejezésben oly fontos részterületen, mint amilyen a szemek visszaadása és a pillanatnyi tekintet érzékeltetése, könnyűszerrel két mester keze és két technika különböztethető meg. Így a szem körüli részek az apácafejeknél puhábban vannak mintázva, a pillák vonalai így valami bizonytalan, árnyékszerű, elmosódott benyomást keltenek, amitől a tekintet bizonyos merengő, nosztalgikus jelleget kap. A nyersebben kezelt szakállnélküli férfifejeknél (a sajnos erősen megrongált, szakállas töredékek inkább az apácafejekhez állanak közelebb) a szem és a szemkörnyék részletformái kissé túlhangsúlyozottnak látszanak, miáltal kissé merev, majdnem dülledtszemű benyomás keletkezik.

Kétféle hajkezelést is lehet töredékeinken felismerni. Folyamatos, lágy, zárt körvonalú hajtömeg a ravatalt hordozó szakálltalan férfiakon és egy formailag ehhez csatlakozó fejtorzón. Emellett találunk egy feloldottabb, részletezőbb, a fúrótechnikához is folyamodó eljárást, amit többek között a szép, anatómiailag is nagyszerűen átdolgozott háttorzó meggyőzően igazol.

Az aránylag csekély és kivétel nélkül erősen sérült állapotban ránk maradt leletcsoportnak kultúr- és általános történeti viszonylatban is szokatlan jelentősége van. Sem a 13. századból, még kevésbbé természetesen korábbi időkből nem áll rendelkezésünkre a magyar művészettörténeten belül olyan anyag, melyen a fiziognómiai formákat, vonásokat és kifejezési árnyalatokat mindjárt 8—10, többé-kevésbbé jól állapotban lévő arcon tudnók megvizsgálni. Ezzel fontos eszközt kaptunk itt arra is, hogy lelki normákat, életösztönöket, egyéni hajlamokat kézzel fogható, szemmel látható külső formák segítségével megvizsgálhassunk. Az eredmények egyelőre csak az ország központjára, pontosabban tulajdonképen csak a margitszigeti kolostorterület embereire bírnak jelentőséggel, de a lelki elkülönülésnek akkoriban még aránylag korlátolt lehetőségei közt kellő óvatossággal az átlagra is alkalmazhatók, mindaddig, míg egy újabb szerencsés lelet

feltevéseinket meg nem erősíti, vagy pedig jobb belátásra nem tanít.

Egyes részletek esetében, mint pl. az arcok széles csontú szerkezetében, kivált az előálló pofacsontoknál, félreismerhetetlenül olyan formaváltozás és hangulatelem is érvényesül, mely a korstíluson és a műhelykapcsolatokon túl a közvetlen magyar emberiség nyomán keletkezett benyomásokra enged következtetni. Különösen áll ez az apácafejekre, melyek általában bizonyos modellszerűséget árulnak el. A látszat még azt is igazolná, hogy a nőalakok mind ugyanazon mintakép után készültek.

Az egész síremlék rekonstrukciós felépítéséhez a már említett sarokdarabok és több töredék belső oldalán látható hornyolások és sértetlen Stossfugen pontos támpontokat nyujtottak. Különösen tanulságos útmutatásokat kaptunk két egymáshoz illő sarokdarabnál. A két hornyolás ilyen helyeken kerek alaprajzú csatornákat alkot, míg mellettük, azaz a sarkok szélső részén, megfelelő mélyedésekből vékonyabb négyszögű nyílások keletkeztek. Más vízszintesen fekvő daraboknál megint félgolyó alakú csaplyukak észlelhetők, melyekben a függőleges és a vízszintes csatornák találkoztak. Ebből az egész rendszerből kitűnik, hogy az olasz Ducento és Trecento rendszerint komplikáltabb felépítéssel bíró síremlékeihez hasonlóan, ebben az esetben is a márványarchitektura maga inkább csak statikailag jelzi és szembeötlően hangsúlyozza a hordozó és fekvő strukturális erőket, anélkül, hogy azoknak funkcióját valóban átvette volna. Ezt a feladatot egy vasszerkezet szolgálta, melynek felépítését a fent leírt átfutó aknák és csatornák az emlék belsejében jelzik. Ezt a vasvázat aránylag pontosan lehetett rekonstruálni és így ez felette tanulságos és aránylag egyértelmű irányvonalakat nyujtott az egésznek felépítéséhez. Csak ott, ahol ezek a segédeszközök hiányoztak, így a baldachinnál kellett hipotétikus megoldásokhoz folyamodnunk, azaz több lehetséges megoldás közül a legegyszerűbbet választanunk. E vasváz köré rakódott most a tulajdonképeni emlék. Természetesen olymódon, hogy a csillogó márványfelület ezt a segédállványt mindenütt tökéletesen beburkolta. Talán egy kivételt szabad feltételezni, még pedig a talapzat sarkainál. Itt egészen a felületen alkalmazott és a külvilággal vékony rések révén közlekedő csatornák valami különös szerepre utalnak. Mivel a ferde eresztékek a talapzat oldallapjainál a szélső sarkokon nem illenek pontosan és szorosan egymáshoz, hanem derékszögben végződnek, ezeken a helyeken belső sarkok keletkeztek, melyek valószínűleg bronzból készült, vagy aranyozott sarokoszlopocskák befogadására szolgáltak. Ezeknek megrögzítésére készültek a már említett négyszögű csatornákban elhelyezett fapálcikák. Ebben a feltevésben követem dr. Lux Kálmán véleményét, kinek óriási tapasztalata, éles építészeti logikája és technikai leleményessége nélkül a síremlék összeállítása lehetetlen lett volna. Meleg pártolásáért és önzetlen munkájáért fogadja ehelyütt is őszinte köszönetemet. Munkánk ellenőrzésére az eredeti töredékeket beillesztettük a rekonstruált emlék gipsztömegébe. Ebben az állapotban jó fényképfelvételeket készítettünk, azonkívül a beépített márványdarabok helyét és alakját pontos rajzokban megrögzítettük. Mint szabadon követett és variált mintakép a toszkánai falsírok típusa állott előttünk. Az így nyert útmutatások szerint és az eredeti

tagok segítségével a következő felépítmény keletkezett. A talapzat két gazdagon profilált párkány közé foglalt téglalakú márványládából állt, melynek egyik (homlokzati) hosszoldala és valószínűleg két keskeny oldalát is fehér márványból készült domborművel ékesítették. A relief fal magassága .. cm, az egész talapzaté a két párkánnyal együtt .. cm. A folytatást felfelé a baldachin támasztására szolgáló hat oszlop alkotta, melyek közül a három elülső kétségkívül, de feltehetőleg a többiek is, kariatidszerű kiképzést mutattak. Ezek a hordozó tagok a következő felépítést mutatták: saroklevelekkel díszített oszloplábazat, rövid oszloptörzs, korongalakú kisebb lábazat, rajta konzolon álló szent alak, felette feltehetőleg, de ki nem mutathatóan baldachinszerű lezárás, efelett megint kis oszloptörzs, fejezet és abacus. A kariatid alakokból csak az egyiket lehetett úgy ahogy kiegészíteni. Ez aztán a többieknél is mintánként szolgált, bár ezek az alakok eredetileg feltétlenül eltérő kidolgozásúak lehettek. Közös lehetett jellemző, zárt, tömbszerű összhatásuk, mely az építészeti egészben elfoglalt rendeltetésükből úgyszólván magától értetődik. Felette tanulságos etekintetben, ha összehasonlítjuk a domborműveken lévő, ravatalt hordozó szakállnélküli férfialakokkal; míg a baldachint, vagy más alakú felső lezáródást támasztó szabad figurák erőteljesen és büszkén állnak helyükön és a rájuk rakott terhet meg sem érzik, addig a domborművek említett alakjai hajlott nyakukkal és szenvedő arckifejezésükkel legott elárulják fáradtságos funkciójuk minden jelét.

Ezeken az oszlopokon valószínűleg baldachinlap nyugodott, melyről azonban oly kevés maradt meg, hogy rekonstrukciójuk a legsúlyosabb szerkezeti és formai akadályokba ütközik. Alapjában véve csak egyetlen ornamentális részlet tartozhatott ide, már azért is, mivel a felépítmény egyetlen más tartozékával sem azonosítható, de a kőanyag tökéletes azonossága folytán csakis ehhez a felső lezáródáshoz tartozhatott. Akrotérionszerű, háromosztatú növénymotívumról (Krabbe) van szó, mely maga is kétségkivül a klasszikus görög formakincsből való és a hellén domborművű szarkofágok óta halhatatlan lett. Még Szent Domonkos síremlékénél (Arca) a bolognai S. Domenicoban, mely tudvalevően Niccolo Pisano műve, a főjelenet felett alkalmazott párkányon hasonló növénydíszek láthatók, amilyeneket az egyetlen ránkmaradt töredék alapján kísérletképen Boldog Margit síremlékére is feltételezünk. Kézzelfogható támpontok hiányában alig lehet valamikor megállapítani, vajjon ez a felső lezáródás valóban csak egy egyszerű, bár gazdagon tagolt és díszített márványlap alakjával bírt-e, vagy pedig a gótikus stílus követelményeinek és szokásainak jobban megfelelő kialakításában részesült. A nagyobb valószínűség az utóbbi feltevés mellett szólt, bár rendesen éppen ennek a résznek kiképzése oly gazdag és oly változatos, hogy a nagyszámban ránkmaradt analógiákból sem lehet a mi esetünkben használható szabályokat kiolvasni és alkalmazni. Nagy általánosságban ezt a felső részt is a gótikus stílus normáinak megfelelő alakban kell elképzelnünk. Még az általunk rekonstruált alsó résznek arányai is arra utalnak, hogy a síremlék hatása egy csúcsíves templomcsarnok szerkezetének és térhangulatának felelt meg.

G/8

Leleteinknek Boldog Margit síremlékével való azonossága mellett — az építészeti és alakos töredékek által döntően igazolt időbeli összeesésen kívül — az a körülmény is szól, hogy csak erről az egy margitszigeti síremlékről emlékezik meg írott forrás, amit egyelőre mint »argumentum ex silentio« netaláni más magyarázatok ellen lehetne felhasználni. Ezenfelül ezt a feltevést még más tárgyi, kézzelfogható bizonyítékok is alátámasztják. Töredékeink egyes részein a márványfelületen félreismerhetetlen füst- és koromnyomok ismerhetők fel, aminőket égő gyertyák szoktak okozni. Ez a megfigyelés szinte bizonyossá teszi, hogy a szóbanforgó síremlék, mint az áhitat és tisztelet tárgya és ezzel kapcsolatos kultikus ceremóniák színhelyéül szolgált. Ilyeneket pedig csakis Boldog Margittal kapcsolatban lehet feltételeznünk. Tudunk ugyan az Árpádház más tagjairól is, akik itt haltak meg és akik számára ilyen valóban királyi síremlékre is lehetne gondolni, de áhitatot és kultikus jeleneteket egyáltalán nem szabad feltételezni. Így Kun László királyt és Erzsébet nevű nővérét is itt temették el. Mindketten azonban az elképzelhető legprofánabb erkölcsökről és életszokásokról híresek. Magáról a királyról Ladomér esztergomi érsek azt állítja, hogy nem Isten kegyelméből, hanem Isten türelméből Magyarország királya és összehasonlítja őt a mondaszerű Protesszal, míg Erzsébetet nemcsak a szűzességi fogadalom megszegésével, hanem egyenesen ágyassággal vádolja. Az ő síremlékeik előtt így alig égethettek szentelt gyertyákat.

Ezekről az áhitatos és istentiszteleti helyekről, azaz a síremlék felállításáról a legenda, Ráskai Lea fogalmazásában, arról tudósít, hogy az emlék a Mária-oltár előtt állott. Mivel az egész templom Isten Anyjának volt szentelve, ez az adat csak a főoltárra vonatkozhatik. A síremlék feltehetőleg előbb a templom hajójában állhatott és csak idővel, a Margit-kultusz megszilárdulásával és népszerűsítésével nyerte mai helyét a főoltár előtt. A hagyományok további kialakulásával, az áhitat fokozódásával és a zarándoklatok növekedésével, csakhamar új különálló felállítás vált szükségessé. A legutóbbi ásatások alkalmával (1937/38) az egész kolostor területétől délnyugatra és egészen függetlenül az eddigi romrendszertől, napvilágra került egy formáiban és arányaiban emlékkápolnának megfelelő építmény alaprajza, melyet a munkálatok vezetője már a Margit-síremlékkel hozott kapcsolatba.[6]) Ezt a nagyon fontos feltevést a leletkörülmények nem igen támasztják alá, mivel a 110 töredéket az egész rommezőn elszórva találták. De segítségünkre van egy szerencsés levéltári lelet, melyből kitűnik, hogy az apácák 128.-ban beadott supplikációjukra engedélyt nyertek a pápától, hogy a kolostor közelében kápolnát emeljenek.[7]) Mivel templom és kolostor bőségesen fel volt szerelve kápolnákkal, oratóriumokkal stb., ebben az esetben így csak teljesen izolált és különleges rendeltetésű építményről lehet szó.

Boldog Margit csodáinak az ábrázolása, amit a hagyomány feltesz, közvetlen halála után emelt síremlék keretében első pillantásra nem látszik túlságosan valószínűnek, bár a krónikák adatai ezt mindenképen alátámasztják. Ilyen relief-sorozatok

előfordulnak ugyan az európai kereszténység előtt jólismert, átütő szellemi hatású és tökéletesen kialakult, irodalmilag és talán már művészileg is lerögzített ikonográfiai hagyományokkal bíró szentek esetében, de egyáltalában nem jelentenek szabályt. Még nem kanonizált elhúnytak esetében életállomásaik képes ábrázolása (még ha ezek utólag csodáknak minősülnének is) bizonyos anakronizmust jelent, oly egyéni életértékek és jelenségek hangsúlyozását, amilyeneket azonban a késő 13. századra nézve leletünk tanulsága szerint már feltételezhető. A domborművű ábrázolásoknak itt-ott meglepő életközelsége és természethűsége azonban elsősorban az ábrázoló témákban elért haladást, azoknak intenziválódását jelentik és nem eltéréseket az ikonográfiai szabálytól. Kivált a nagyobb töredékek amellett bizonyítanak, hogy a francia gótikus katedrális és az itáliai szószék- és síremlékplasztika szokásos kompozicióit hozzáidomították a Margit-legenda tárgyi követelményeihez; így aztán a Mária halálát, feltámadását vagy Krisztus születését ábrázoló bibliai témák kevés tárgyi változtatással csodálatos tettekké, gyógyításokká stb. változtak. Az ilyenekről pedig a királyi vérből való gyengéd apáca története nagyon sokat tud.

A Nemzeti Múzeumban őrzött már említett két nagyobb töredék, mint két nagyobb kompozició tengelye szerepelhetett. Az egyik nagy általánosságban Krisztus születésének ikonográfiai képtípusát követi. Félig feltámaszkodott női alak nyugágyon, mögötte egy, sajnos, szintén csak fej nélkül ránk maradt álló férfi, kinek ruharedői szépen omló, kerekded, símulékony hullámokban omlanak alá, alatta több, sajnos, csak nagy körvonalakban megmaradt ülő, vagy gugguló alakot találunk. Bizonyára ugyanahhoz a kompozicióhoz tartozott még a ruharedők vonalvezetése után ítélve egy élénk mozgásban lévő, valószínűleg női alak alsó része. Ugyanebbe az összefüggésbe helyezhető egy plasztikusan kialakított földarab is, melyen valami egypatájú állat négy lábnyoma ismerhető fel. Ez is egy sohasem hiányzó ikonográfiai részlet Krisztus születése ábrázolásainál. Régebbi időkben rendesen az előtérben vagy oldalt, később nagyobb távlati ügyesség mellett, a szín közepén vagy a háttérben szerepelnek a betlehemi istálló lakói, a szamár és a tehén. A kitárt szárnyakkal ábrázolt és sajnos, szintén csak körvonalakban látható angyal kissé kiesik a megszokott együttesből és talán a Margit-legenda elképzeléseiből származott ide. A második töredék leglényegesebb része egy ágy vagy egy ravatal, melyet fiatalos, hullámzó hajú, szakállnélküli férfiak tartanak vagy hordoznak. A fent leírt fejtöredékek közül ide tartoznak a hasonlóan mintázott alakos töredékek, míg a csodálatos anatómiai tudásról tanuskodó szakállas férfialakok egy Mária halálát utánzó képtípus részei lehettek és ebben az összefüggésben valószínűleg apostolokat ábrázoltak. Ezzel szemben a rendes apácaviseletben ábrázolt női figuratöredékek megint a Krisztus születése ikonográfiai csoportjába sorolhatók, vagy pedig boldog Margit életének valami más állomásával vagy csodatettével hozhatók kapcsolatba. Ezt azonban, közelebbi támpontok hiányában, sem témában, sem általános kontúrokban nem lehet igazolni. A témára nézve a francia érett gótika messzire kimagasló jelenetei szolgálhattak mintaképül. Elsősorban a Chartres-i katedrális lektoriumáról származó és az ottani kriptában őrzött töredékekre gondolunk itt. Szent József

G/10

az ágy lábrészénél áll, míg a kisded bölcsője, mely rendszerint az anya mögött vagy felett szerepel, itt az ágy előtt áll, a szamárral és a tehénnel együtt. Igaz, hogy a karcsú, vékony redőzettel körülburkolt franciás figurákat a Margit-síremlék töredékeiben zömökebb arányú alakok helyettesítik. A ruhák redőzete is sokkalta lágyabb itt, inkább a puha gyapjúra emlékeztet, semmint fínom lenre.[8]) Utalhatnánk ebben az összefüggésben a senlis-i székesegyház kereszthajója kapuján látható s Mária feltámadását ábrázoló jelenetre is. Itt a kíséret angyalai kb. ugyanazt a szerepet játsszák, mint a mi síremlékünk apácái, de ezek sokkal fínomabban tagoltak és érzékenyebb idegzetűek amazoknál. A lausannei katedrális déli kapujának hasonló csoportját is meg kell e helyt említenünk. Darabjaink természetesen a fínom ívű kalligráfikus francia vonalak mellett inkább festői hatásokra és a formák egybefogására törekednek. A vaskosabb arányok, a feloldottabb körvonalak, a puhábban omló ruharedők mind a plasztikusabb művészi felfogásnak felelnek meg és az alakoknak három dimenzióra, zárt egységgé való kikerekítését szolgálják. Ebben aztán észrevehetően eltérnek az egykorú francia és német szoborművek túlhangsúlyozott karcsúságától. E körből származó mintaképektől szinte klasszikusan tökéletes függetlenségre mutat a körvonalak és mozdulatok természetes biztonsága. Az arcok, a mozdulatok és a vonalak felett nyugodt hangulat, de egyáltalán nem kifejezéstelen tartózkodás lebeg. Fölöttébb tanulságosak a ruharedők. Egyaránt távolállanak a románkor hornyolásszerű merevségétől. Ezzel szemben a redőa a tulást valami puha, folyamatos, símulékony alapvonás jellemzi, mely mindamellett élesen elhatárolt és a szövetek természetét, sőt anyagát (gyapjú) és nem utoljára a körülburkolt testrészeket is szembeötlően kidomborítja. De az ellentétek eme feszültsége a tüzetesebb vizsgálat után mindenképen megengedhető mértékűre zsugorodik össze. A közvetlen egymásmellett feltűnő különböző jelenségeket és áramlatokat indokolja, sőt szinte megköveteli az akkori történeti helyzet. A tulajdonképeni kiegyenlítés tagadhatatlanul klasszicizáló irányban történik. Nem vitás, hogy a Margit-síremlék töredékein még mindig vagy már újra ott csillog az elnyűhetetlen klasszikus formakincs összehasonlíthatatlan fénye, termőereje, alakító és átalakító hatása.

Ami különben a stilisztikai összefüggést és a formák eredetét illeti, az írott források lombardiai iskolára utalnak. Ezt igazolja, a márványanyag vizsgálata is, bár ezzel az utalással leleteinknél nem sokra megyünk. A fonalak semmiesetre sem vezetnek ahhoz a műhelyhez, melyben a milanói székesegyház szoborrengetege készült. Inkább a toskánai hagyományokkal érezünk bizonyos rokonvonásokat; Niccolo Pisano műhelyével. Úgyannyira, hogy a megegyezések helyenkint már szinte közvetlennek látszó motívum- és formaátvételekre engednek következtetni.

Niccolo Pisano alkotásai közül talán egyikkel sem lehetne töredékeinket jobban egybevetni, mint Szent Domonkosnak a bolognai San Domenicoban álló síremlékével, ú. n. Arca-jával. A ruharedőzetet, a mozgás ritmusát, sőt az arcformákat és a kifejezések skáláját szinte a legkisebb részletig lehet követni. Mivel minket ehelyt csak a műhelyösszefüggések érdekelnek, a mi szempontunkból tökéletesen közömbös, hogy ez a munka a mester sajátkezű alkotása-e, mint azt Supino feltételezi,[9]) vagy

G/11

teljes egészében Fra Guglielmo domonkosrendi barátnak tulajdonítható-e, amit Adolfo Venturi javasol,[10]) vagy pedig Pisano-nak Giovanni nevű fia volt-e a főmester, mely utóbbi feltevés mellett Oscar Wulff kardoskodik.[11])

A bolognai Arca-n találkozunk többek között a mi fiatal, az ágyat vagy a ravatalt hordozó, sőt a benyomás szerint hurcoló embereknek megfelelő pseudokariatydákkal, melyek Niccolo domborművein egyáltalában nem ritkák és különösen Bolognában, hatásos párhuzamos elrendezésükkel minden tekintetben a tudatos művészi számítás és az iskolaszerű architektonikus és képszerkezeti alkalmazás benyomását keltik. Niccolonak a luccai székesegyházban lévő Keresztlevételére is lehetne utalni itt. Kivált a domború balszélén álló két asszony, kissé széles arctípusával és fátyolszerű fejkendőjével méltó itt említésre töredékeink apácaarcaival kapcsolatban. A Niccolonál elég gyakran szereplő hajlott és mellét verő szakállas férfialaknak is érdekes megfelelőjével találkozunk a margitszigeti anyagban. Ezt a típust, Luccan kívül, még Szent Domonkos bolognai Arca-ján is viszontlátjuk, továbbá a pisai és sienai székesegyházak szószékein. A paviai San Pietro in Ciel d'Or számára készült, szép gótikus San Agostino-síremléken a szent fekvő alakja a két domborműves képszalag, talapzat és felépítmény között van elhelyezve, míg a felsőrész háromosztatú gótikus oromszerkezetet mutat. A talapzat és baldachin közé eső hasonló elrendezést a mi emlékünkön is feltételezhetnénk. Nagyon valószínű, hogy a síremléknek ez a része, a tulajdonképeni szarkofág, vörösmárványból volt faragva. Fájdalom, egyetlen egy olyan töredék sem került elő, mely a krónikák erre vonatkozó adatait igazolná. Boldog Margit síremlékének az összbenyomás, szerkezeti séma és a térhatás szempontjából való mérlegelésénél nem szabad megfeledkezni arról, hogy az iskola vezetőmesterei, Niccolo és Giovanni Pisano, valamint Arnolfo di Cambio, Toscana gótikus építészettörténetében is döntőszerepet játszottak.[12]) Ha most már bizonyos műhelykapcsolatot vagy egyáltalában függő viszonyt tételezhetünk fel a pisai iskola és a Margit-síremlék között, akkor Albert és Péter mesterek minden bizonnyal könnyen beleilleszkedtek az itteni gótikus hagyományokba. Alkotásukat pedig nehézség nélkül hozzáidomíthatták a dominica-sorosok templom keretéhez és hangulatához.

De minket ebben az összefüggésben túlnyomóan, sőt kizárólagosan alkotásuk szobrászati oldala érdekel csak. Niccolo Pisano volt az első, »aki az antik világ után a zárt plasztikus formákat és a domborműkompozíciót, úgyszintén az antik ruházatot és típusalakítást és egyáltalában a klasszikus pátoszt megértette.«[13]) Nála ez nem utánzás volt, hanem mély átélés, a toskánai szobrászat stílusában és annak eszközeivel, mely tagadhatatlan összefüggést mutat a francia katedrális-szobrászattal. A végeredmény az emberi testnek szerves átérzése volt, az izmok, izületek és az egész csontszerkezet meggyőző érzékeltetése, a kezeknek egyéni, nagyszerűen kidolgozott alakítása, az alakok szabadabb mozgékonysága és erősebb testi és lelki kifejezéskészsége, a ruharedőzet omló gazdagsága, az alakoknak és csoportoknak a teret több síkban benépesítő rétegzettsége s egy egészen új, sűrű, képszerű látás- és ábrázolásmód.

G/12

Részletvizsgálatainkat nem terhelhetjük itt az egész monumentális olasz szobrászat keletkezésének túlaprólékos leírásával s a Pisano-kérdés mindenirányú, e szobrászok európai hatására is kiterjedő ismertetésével. Pedig ezek a nemzetközi vonatkozások különösen magyar szempontból sok tanulsággal kecsegtetnének, éppen történeti ismereteink gyarapítása s a műformák nemzetközi vándorlása tekintetében. A kérdés *teljes* mellőzése, vagy megkerülése azonban egyértelmű volna lényegbevágó adatokról való önkéntes lemondással. S ez különös súllyal esnék latba éppen olyan műemléknél, mely első pillanatra annyira magábanállónak és rokontalannak látszik. Niccolo Pisano különös ismertetőjegyéül joggal tekintik az antik művészi hagyomány felé fordulását. Korai műveinek antikizáló irányát szívesen hozták apuliai származásával s a II. Frigyes titokzatos alakja körül fölvirágzott capuai klasszicizmussal összefüggésbe. Nem sok joggal. Az a merész erő, mellyel Niccolo az antikot közelhozza saját korához és kora művészi igényeihez s mellyel az antik művészet rég letűnt mesterségbeli fogásait és motívumkincsét újra eleven élettel tudja telíteni, sehogysem hozható függőségi, vagy oksági viszonyba korával. Ő nemcsak antik témákat és formákat szó bele kompozicióiba, hanem még azt a harmonikus egységet és hangulati szépséget is bele tudta lehelni műveibe, ami a görög-római szobrászatnak annyira sajátja. S ebben vele a 13. század nyugati keresztény kultúrközösségében senki sem vetekedhetik. Mármost, akár Apuliából származtatjuk ezeket a tendenciákat, akár a francia gótika klasszicizmusát véljük bennük fölfedezni, akár — és tán leghelytállóbban — közvetlen pisai vagy toscanai mintaképekre, vagy hatások érvényesülésére következtetünk, — mindenkép minden okunk megvan rá, hogy az egész jelenségsort az egyetemes olasz művészet akkori helyzetével hozzuk összefüggésbe. Az antik művészi hagyomány a hatékony elem volt e földön örökké, a korhangulatnak megfelelően, hol erősebben, hol halványabban.

Niccolo kézzelfogható átvételei az antik művészetből, ami emlékek alakjában ott volt a szeme előtt Pisában, már a műtörténet atyjának, Vasarinak is föltűntek. E hatások legerősebben időrendben első művén, a pisai Battistero szószékén jelentkeznek. Már Vasari is rámutat arra, hogy éppen ezidőben a pisai hadsereg számos márványszarkofágot s más klasszikus műemléket hozott haza Görögországból. Ezeket azután a Campo Santon-ban helyezik el s ott állnak ma is. Közülük elsőül a Hyppolit-szarkofágot kell megemlítenünk, mint amelynek Phaedra-alakja nemcsak általánosságban, hanem részleteiben (hajdíszében, ruharedőiben s a szék alakjában) meglepő egyezést mutat Pisano »Három király imádása« Mária-alakjával.[14]) Jézus születése jelenet Máriája világos átvétele az etruszk síremlékek fekvő nőalakjainak. Anna alakjának ezer esztendős merész útja is kétségtelenül kimutatható a klasszikus szarkofágoktól a pisai szószék »Bemutatás a templomban« jelenetéig.[15]) Ugyane kompozición Simeonnak félreismerhetetlen Jupiter-feje van. A főpap eredetileg egy a Campo Santon látható görög márványváza Dionysosa s a közte és Anna között lebegő szárnyas Isten Rómában, a Giardino della Pigna-ban álló Antonius-oszlop talapzatának reliefjéről származik. A »Három király imádása« jelenetében Krisztus egy kis Bacchus, József valamilyen félisten s a királyok feje imperátorokéra emlékeztet.

G/13

Az »Utolsó ítélet« domborművén antoninusi alakok, szatírok, szilének ismerhetők fel.[16]) Ugyane klasszicizáló törekvések valamelyest gyengülő utánrezgései érezhetők a sienai szószék domborművű ábrázolásain is. A »Kálvária« jelenetének erősen naturalisztikus hatású zsidó alakjaiban mintha az antik színész-maszkok élénk arcjátékát fedezné fel az ember.[17]) Ez az antik tiszteletén fejlődött szobrászi magatartás azonban nemcsak az egyes alakok és motívumok átvételére szorítkozott, hanem kiterjed az antik reliefplasztika egész egyetemére ; a mintakép tökéletességét még technikai téren (pl. a fúróeljárás alkalmazásával) is megközelíteni igyekszik.[18])

Niccolo nagy művészetének elterjedéséről és elágazásáról, személyes érintkezéseiről, iskolai és műhelyismeretségeiről vajmi keveset tudunk. Egyik fontos, bár csak alkalmi munkatársáról, a domonkorsendi Fra Guglielmoról, kinek főműve a pistoiai San Giovanni Fuorcivitas-templom szószéke, már megemlékeztünk. E domborművű egyes motívumainak, így a redőzet omlásának, a mozdulatok ritmusának s különösen az apostolok beszédes taglejtéseinek (a »Mária halála« jelenetén) egyezése meglepő a margitszigeti töredékünk motívumaiéval. Legkivált a térdelő alakok mutatnak itt szoros, sőt legszorosabb analógiákat. A sienai dóm szószékének készítésében Niccolo Pisanonak fián, Giovannin kívül Arnolfo di Cambio, Lapo és öccse Donato, valamint egy ismeretlen nevű segéd voltak a tanítványai és segítőtársai. A Niccolo Pisano-iskola idevágó alkotásai közül Wilhelm de Braye orvietoi síremléke áll legközelebb a mi Boldog Margitunk rekonstruált síremlékéhez. A hasonlóságot természetesen az *egésznek* építészi szerkezetére értve, minthogy ott pl. a talapzat domborműveit cosmatá-k színes márványberakásai helyettesítik. Hogy a mi síremlékünkön a halott Margit fekvő alakja vajjon a kariatída-szerű szentek hordta fölépítményen nyugodott-e, mint az orvietoi emléken, vagy a talapzat és a baldachin között, ezt a kérdést nehéz volna eldönteni. Valószínűbbnek az utóbbi föltevés látszik, mert máskülönben az egész emlékmű túlságosan, aránytalanul magasra szökött volna. Arnolfonál a pisai iskola antik elemei nemcsak a részletek kidolgozásában nyilatkoznak meg, hanem, alkalmasint a francia gótika befolyása alatt, valami klasszikusan nemes szobrászi magatartásban, a formák telt bájában és zártságában, mely sajátságok mesterüknek örökre előkelő helyet fognak biztosítani a művészettörténetében.[19]) Arnolfo környezetében egy Péter nevű munkatársával is találkozunk, ki neki az 1285-ben befejezett, a római Szent Pál bazilika tabernákulumának készítésében segédkezett.[20]) Ezt a Pétert egyidőben teljesen alaptalanul Pietro Cavallinivel akarták azonosítani. De mégkevésbbé szabad Arnolfo e segédjét — pusztán a név egyezése alapján — a mi Albertunk munkatársával egynek föltételezni. Niccolo és köre nem csupán egész Toscanát hálózta be művészetével, továbbá nemcsak Bolognában, Perugiában (egy kutat) s mint láttuk, Rómában alkotott remekeket, hanem elhatolt északra, Lombardiába is, egészen Milánóig.[21]) A lombardiai iskolának ehhez a Dómplasztika mellett kialakuló szobrászati irányához tartozhatott a mi Albert és Péter mesterünk is. Ők aztán ezt a stílust a Margitszigeten, a különleges történeti helyzetnek megfelelően s az erős; új kulturális behatások következtében némileg módosították.

G/14

Nekik itt mindenekelőtt francia formahagyományokkal kellett számolniok. A francia katedrális-gótikával való közvetlen kapcsolatunkat még maga Villard de Honnecourt szereplése sem zárja ki teljesen. A szálak tehát épek, habár német befolyások időnként elfödték is őket. Etekintetben még igen figyelemreméltó adalékokkal szolgálhat egy a legújabb ásatások alkalmával talált, természetes életnagyságnál nagyobb női szobortöredék. Tartása és mozdulata alapján egy »Mária látogatása« csoportozat része lehetett s az inkább matronális összbenyomás alapján Szent Erzsébetet ábrázolhatta. A fej és a karok hiánya ellenére az egésznek előkelő hangulata, a finoman omló ruharedők s más apróbb formai részletek a klasszikus francia és német gótikával való közvetlen összefüggést valószínűsítik. Az amiensi és reimsi székesegyházak nyugati kapuzatának hasonló »Mária látogatása« jelenetei, továbbá a strassburgi és naumburgi dóm »Vizitáció«-jának szobrai, illetve e művekből kiáramló hatások okvetlenül elérték a budai szobrászműhelyt is. Ami különöskép a Margit-síremléket illeti, a kariatídák alá helyezett konzolok hamisítatlan francia hatásra vallanak. E konzoloknak fönt alighanem baldachinok feleltek meg, bár ezt a föltevést, sajna, a legcsekélyebb konkrét adat sem támogatja. A kariatídák megkomponálása maga bizonyos átmenetre törekszik a szobrászati és az építészeti elemek között, azokat mintegy organikus egységbe összefoglalva, nem feledkezve meg az egésznek lényegileg építészeti alapjellegéről. Az építészeti szellemnek ez a túlsúlya is, ami a plasztika szerepét alárendeli az építészetnek s ami főként az alakoknak az oszlopokkal való azonulásában fejeződik ki a kariatídarendszerben, a francia gótika fénykorára emlékeztet. Utalhatnánk emellett még az egész építmény finom, karcsú arányaira, föltéve természetesen, ha teljesen megbízhatnánk kiegészítő képzeletünkben s ha még további adatokra támaszkodhatnánk az emlék felső lezárására nézve. Villard föllépése Magyarországon így több tekintetben inkább egy kor lezárásának, mintsem új kezdeményezésnek látszik. Vele zárul a magyar művészet történetének nagy szakasza, a román stílus s veszi kezdetét az új : a gótika. S Villard személyében egyúttal a francia befolyás hatalmas hulláma is eléri csúcspontját, hogy aztán lassan és egyre jobban helyet adjon a német hatásoknak. E jelenségek egybeesnek a világi építőpáholyoknak a kolostori műhelyektől való elkülönülésével is. A fejlődés e szakaszának az az ismertetőjele, hogy az eddig nagy tömbökben elgondolt épületkép az erővonalak tudatosan hangsúlyozott rendszerének s teljesen újszerű térérzésnek ád helyt. S bár így a francia hatások még a multba mutatnak, a német építőpáholyokkal élénkülő kapcsolatok már új fejlődést készítenek elő, az olasz művészet fejlődésének irányában való tájékozódás így merész lépés időben és irányban egyaránt, sőt elszigeteltnek s egyedülállónak is látszik. Ha a stílusok e tér és időbeli kereszteződési pontján képzeletünk előtt néha önkéntelenül s halványan Strassburg rémlik föl, ebben a történelmi helyzetben egy csöppet sem csodálnivaló. Szerény leleteinket természetesen csak kellő távlatból szabad a francia és a német szobrászat e legnagyobb szintézisével az európai gótikának ezzel a csúcspontjával kapcsolatba hozni.

Fenti elmefuttatásunkban a hangsúly a Pisano-iskola közvetítette olasz hatásokon van. Ezzel egyúttal fölfedezni véltük a magyar gótikus szobrászatnak olyan új forrását is, melyet a francia s a később oly túlnyomó német befolyások mellett eddig szinte teljesen figyelmen kívül hagytak. Célirányosnak látszik azért, hogy ez alkalommal ebből a szempontból még egyszer szemlét tartsunk az érett középkor egész kőplasztikája fölött s osztályozzuk azt. Bizonyára sok emlékünk semmisült meg, de mégis akad néhány 13. századi szobrunk (pl. a jáki templom apszisának vak árkádjai alatt lévő néhány töredék), mely iménti tételünket megerősíteni látszik.[22]) Említendő volna itt az a dombormű, mely néhány évvel a Margit-síremlék előtt keletkezett Krisztust a két donátor között ábrázolja s egykor a szentkirályi templom timpanonját díszítette, mely később a Szépművészeti Múzeumba került. Ismét olyan emlék áll előttünk, mely a kor magas színvonalon álló művészetéről tanuskodik. A női mellékalak arcvonásain a lelki kifejezőerő oly magas fokával találkozunk, amilyent még nyugaton is igen ritkán láthatunk. A testtartás biztonságából, a mozdulatok símaságából s a klasszikus redőrendszerből ugyanazok a formateremtő törekvések olvashatók ki, mint síremlékünk alakjaiból. Ezekben az alkotásokban tehát nem szabad az egykorú olasz szobrászatnak térbeli és történeti ellenállások következtében elkésett, végső, gyengült hullámverését látnunk. Hiszen azok keletkezése Niccolo mester utolsó műveivel és első tanítványai (Giovanni és Arnalfo di Cambio) működése idejével jóformán egybeesik. Bizonyos, hogy a mi domborművünk inkább Niccolo korai műveinek antikizáló formafölfogására vall, de — bár kisebb mértékben — a korforduló stílusváltása, a naturalizáló hajlam is helyenkint tagadhatatlanul kiütközik belőle. A tanítványi viszony a mi mestereink és Niccolo között a formai jegyek alapján alig vonható kétségbe s mégis, főként a fiziognómiai jártasság és az arcok nagyfokú kifejezésművészete arra intenek, hogy Albert és Péter mesterben nagyfeszültségű önálló tehetségeket föltételezzünk. A széles, csontos arcforma egyébként nemcsak Niccolo Pisano művészetére jellemző, — és pedig munkássága egész idejét átfogón — hanem legtágabban értelmezett iskolájára is. Giovanni Pisano és Arnolfo di Cambio ugyanilyen szívesen és gyakran alkalmazza. A formák és motívumok összessége, úgylátszik sugáralakban fut össze a nagy energiaközpontba, Niccolo Pisano magábanálló, hatalmas művészetébe. S így a márványanyag eredete mellett a krónika adatai is megerősítenek hitünkben, mesterünk származását illetőleg. Ezt a föltevésünket az előadottakban formatörténeti adatokkal is valószínűsíteni igyekeztünk, szobrászainknak természetesen nem a széleskörű milánói katedrális-szobrásziskolához való hozzákapcsolása révén, hanem a Pisano-iskolának egyébként is igazolt lombardiai hatásai alapján. A helyreállított Margit-síremlék nemcsak összhatásában újabb és nagyvonalú bizonyság az érett gótika s az antikizáló művészi fölfogás összehangolódása mellett, amint az éppen Niccolo követőiben teljesedik, hanem figurális maradványainak és díszítőelemeinek részleteiben is.

Ezek után az a kérdés vár még tisztázásra, hogy vajjon Pisano művészetének ezek a közvetlen ösztönzései az új környezetben, a magyar kultúrkörben, nem sekélyesedtek-e el; megvoltak-e

Albert

és Péter lombardiai kőfaragók kérü-
tettek IV. Béla leánya Margit elpun-
tult síremlékét. (Margitsziget, 1271.
Török uralom alatt pusztult el. Vé-
hány töredéke előkerült az ásatások
során: másványfejecskék, építészeti
töredékek.)

Kampis Antal: A magyar müvészet a XIX. századig.
Bp. 1968. 167 l., képes /Minerva zsebkönyvek/

53-l.

Szépség keresése – keresés szépsége
Albert Farkas szobrászművész kiállítása

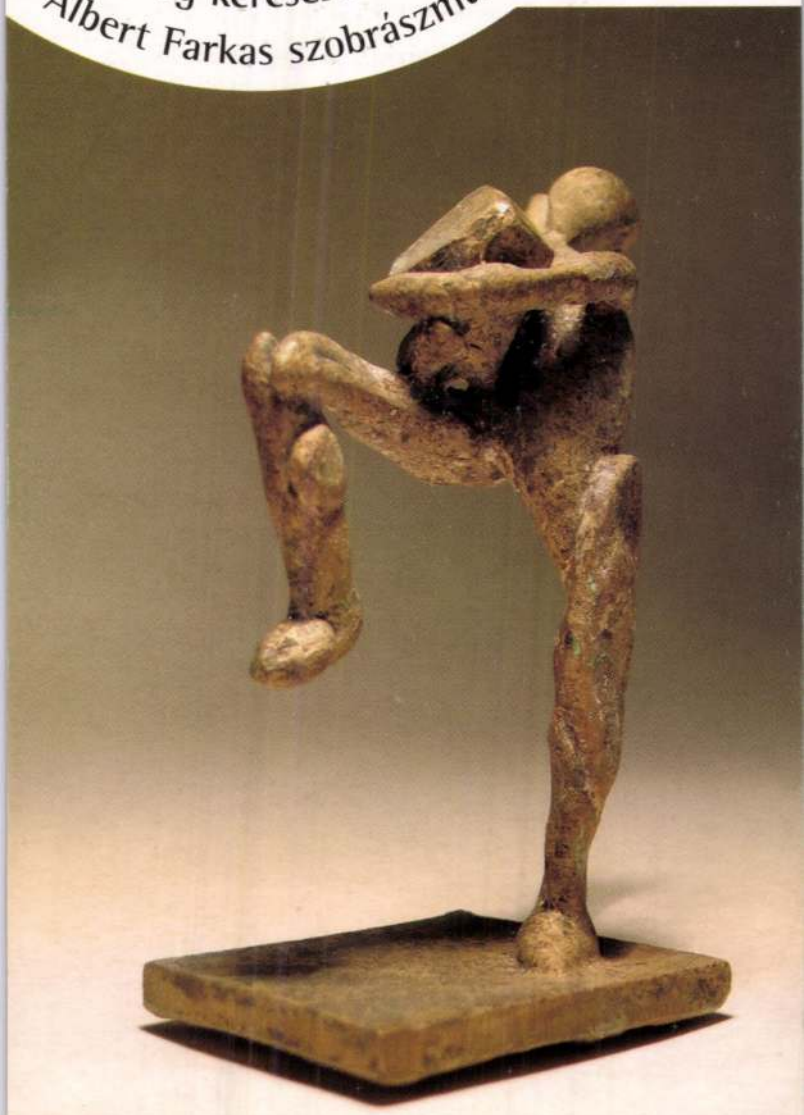

A Szombathelyi Képtár tisztelettel meghívja Önt ¶ 2008. július 17-én, csütörtökön 17 órakor ¶ A keresés szépsége – a szépség keresése ¶ címmel megrendezésre kerülő ¶ Albert Farkas szobrászművész ¶ kiállításának megnyitójára ¶

A kiállítást köszönti: Dr. Gálig Zoltán a Szombathelyi Képtár igazgatója ¶ A kiállítást megnyitja: Dr. Gellér Katalin művészettörténész ¶ az MTA Művészettörténeti Kutatóintézet tudományos főmunkatársa ¶ Közreműködnek a Nemzetközi Bartók Szeminárium hallgatói ¶ A kiállítás megtekinthető 2008. augusztus 24-ig. Kedden és csütörtöktől vasárnapig 10-17-ig, szerdán 10-18 óráig, hétfőn zárva ¶ A kiállítás létrejöttét támogatták: Szomathelyi Képtár ¶ Poligon Csoport ¶ Helpers ¶ Pap Kőszobrász Műhely

9700 Szombathely, Rákóczi Ferenc u. 12. ¶ Tel.: 94/508 800, Fax: 94/314 096
E-mail:keptar@int.szombathely.hu ¶ http://keptar.szombathely.hu

Szépség keresése – keresés szépsége
Albert Farkas szobrászművész kiállítása

A Szombathelyi Képtár tisztelettel meghívja Önt ¶ 2008. július 17-én, csütörtökön 17 órakor ¶ A keresés szépsége – a szépség keresése ¶ címmel megrendezésre kerülő ¶ Albert Farkas szobrászművész ¶ kiállításának megnyitójára ¶

A kiállítást köszönti: Dr. Gálig Zoltán a Szombathelyi Képtár igazgatója ¶ A kiállítást megnyitja: Dr. Gellér Katalin művészettörténész ¶ az MTA Művészettörténeti Kutatóintézet tudományos főmunkatársa ¶ Közreműködnek a Nemzetközi Bartók Szeminárium hallgatói ¶ A kiállítás megtekinthető 2008. augusztus 24-ig. Kedden és csütörtöktől vasárnapig 10-17-ig, szerdán 10-18 óráig, hétfőn zárva ¶ A kiállítás létrejöttét támogatták: Szomathelyi Képtár ¶ Poligon Csoport ¶ Helpers ¶ Pap Kőszobrász Műhely

9700 Szombathely, Rákóczi Ferenc u. 12. ¶ Tel.: 94/508 800, Fax: 94/314 096
E-mail:keptar@int.szombathely.hu ¶ http://keptar.szombathely.hu

Magyar Tudományos Akadémia
művészettörténet
Tímár Árpád
Budapest
Úri u. 49.
1014

MAGYARORSZÁG
FORINT
065

Albert Ildikó, szobrán

L: Tóth Ernő

Dér Endre: Új lap a naplóban 74-80

Új Auróra, Békéscsaba, 1981. dec

1981/3

Albert Ildikó, szobrász

L. Fülöp Ilona

– Hír

8

Népszabadság, Bp. 1981 jún. 30

AZ ALFÖLDI TÁRLATOK DÍJAZOTT MŰVÉSZEINEK ÉLETRAJZAI ÉS A KIÁLLÍTOTT MŰTÁRGYAK JEGYZÉKE

ALBERT ILDIKÓ

(1953, Hódmezővásárhely)
Cím: 6800 Hódmezővásárhely, Kohán u. 14.
Telefon: 06-62-248-747

A Képzőművészeti Főiskolán 1976-ban fejezte be tanulmányait. Fontosabb egyéni tárlatok: Hódmezővásárhely, Orosháza. Díjak: Békéscsaba 1981, Ravenna (Dante Biennále) 1988, Vásárhelyi Őszi Tárlat 1993.

Antik sorozat I-II-III.	bronz, márvány, 12 x 12 cm, 13 x 12 cm, 14 x 13 cm
Holocaust	**bronz, márvány, 35 x 34 cm**
Telihold	bronz, márvány, 16 x 14 cm

Albert Ildikó

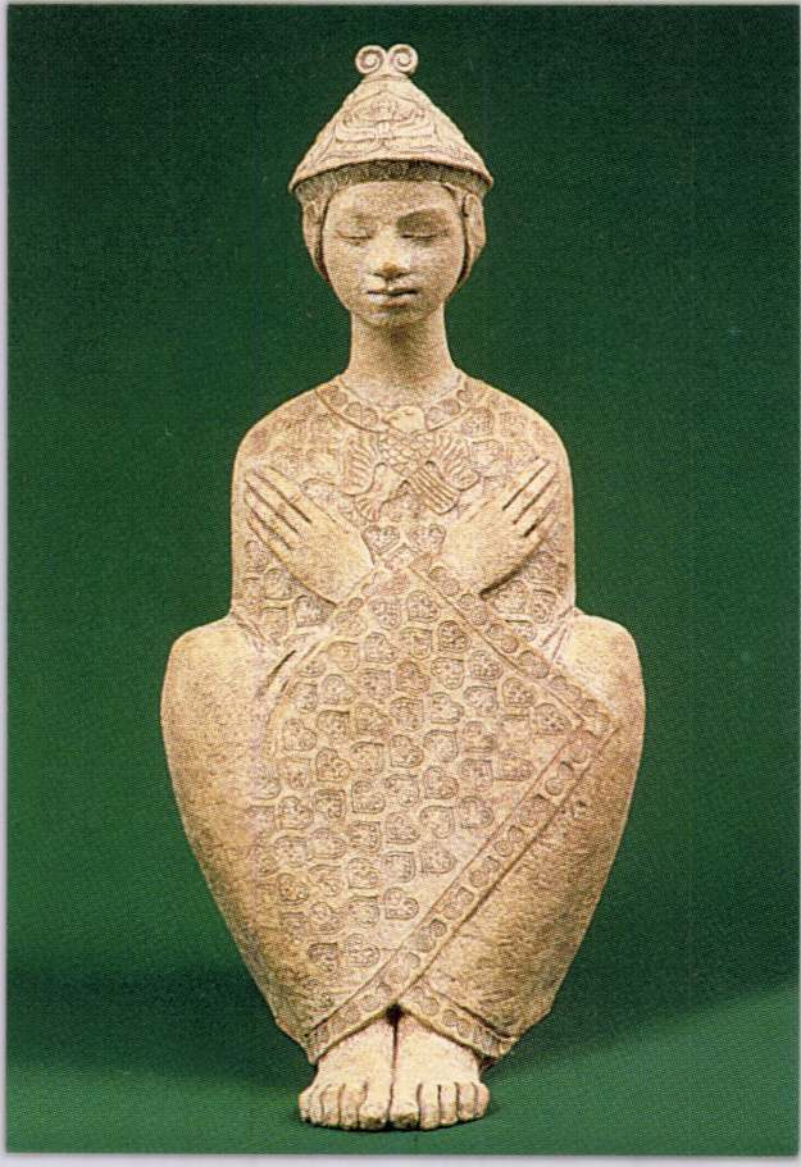

ALBERT ILDIKÓ
EMESE ÁLMA, samott, 55 cm
EMESE'S DREAM, fire-clay, 55 cm
(A female figure of the Hungarian mythology.)

Address: 6800 Hódmezővásárhely, Kohán Gy. u. 14. -Hungary-
Tel.: (62) 248-747, 248-748

Fotó: Dömötör Mihály
Nemzeti Kulturális Alapprogram 1999
Magánkiadás

Norma Nyomdász Kft. – Hódmezővásárhely, Telefon: (62) 244-499

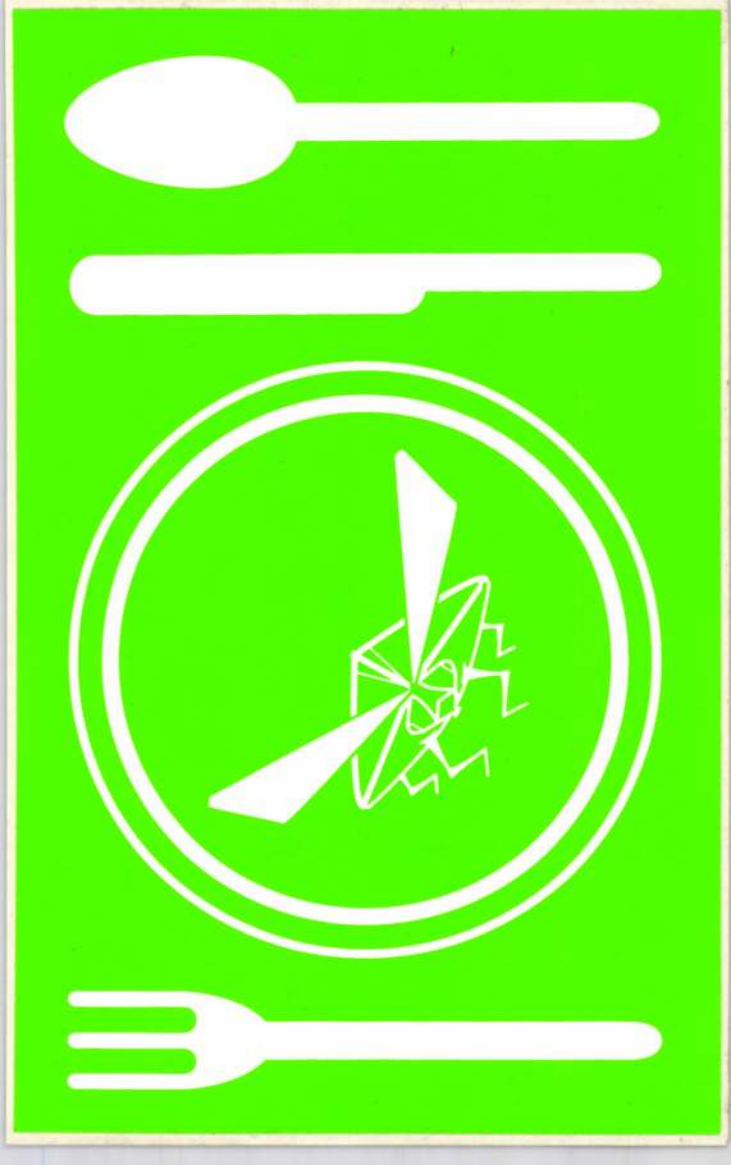

A MŰCSARNOK MENÜ PONT GALÉRIA
MŰCSARNOK BISTRO TISZTELETTEL
MEGHÍVJA ÖNT 2005. 10. 27-ÉN 18 ÓRÁRA

ALBERT ÁDÁM

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA
A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA: JÚLIUS GYULA
MEGTEKINTHETŐ 2005. 12. 31-IG
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10–18 ÓRÁIG
CSÜTÖRTÖKÖN 12–20 ÓRÁIG. • www.mucsarnok.hu

Műcsarnok | menü pont | Műcsarnok Bistro

MŰCSARNOK menü pont

Műcsarnok/Kunsthalle, Hősök tere, Dózsa György út 37. H-1146 Budapest

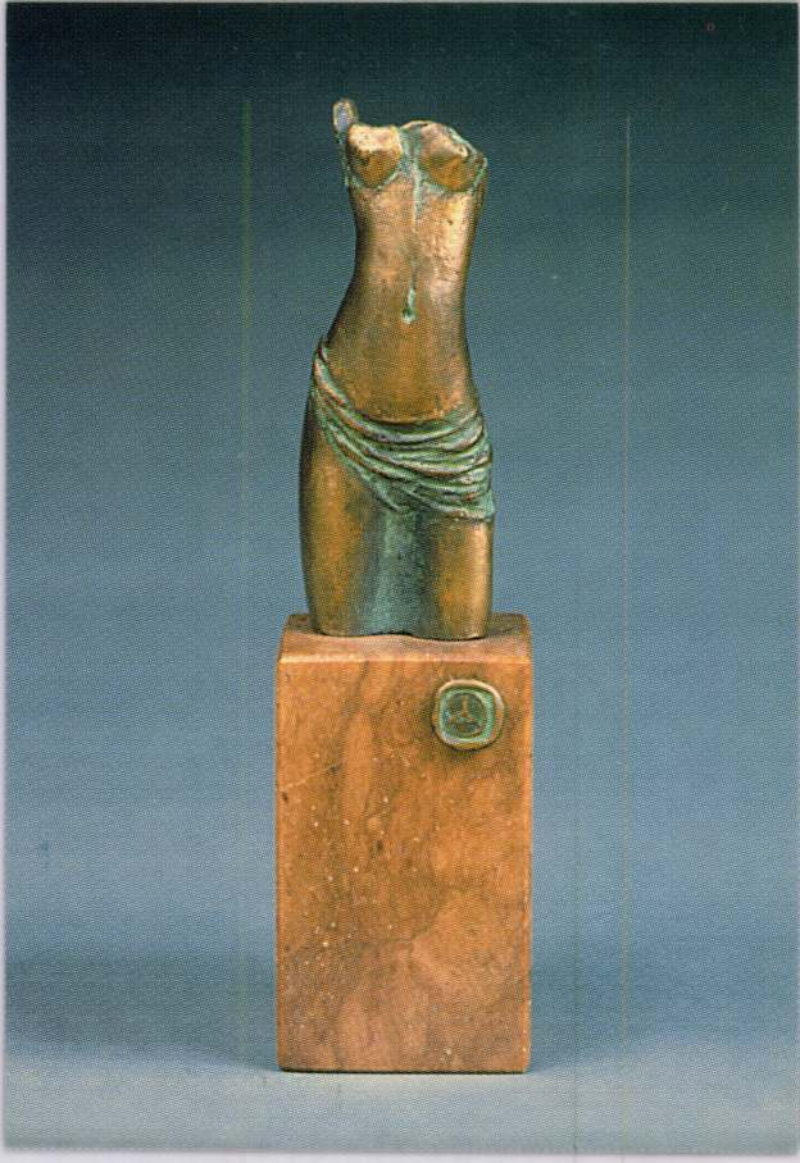

ALBERT ILDIKÓ
TORZÓ I., bronz, 18 cm
TORSO I., bronze, 18 cm

Address: 6800 Hódmezővásárhely, Kohán Gy. u. 14. -Hungary-
Tel.: (62) 248-747, 248-748

Fotó: Dömötör Mihály
Nemzeti Kulturális Alapprogram 1999
Magánkiadás

Norma Nyomdász Kft. - Hódmezővásárhely, Telefon: (62) 244-499

ALBERT ILDIKÓ
TORZÓ II., bronz, 20 cm
TORSO II., bronze, 20 cm

Address: 6800 Hódmezővásárhely, Kohán Gy. u. 14. -Hungary-
Tel.: (62) 248-747, 248-748

Fotó: Dömötör Mihály
Nemzeti Kulturális Alapprogram 1999
Magánkiadás

Norma Nyomdász Kft. – Hódmezővásárhely, Telefon: (62) 244-499

ALBERT ILDIKÓ
NYUGALOM, bronz, 58 cm
TRANQUILITY, bronze, 58 cm

Address: 6800 Hódmezővásárhely, Kohán Gy. u. 14. -Hungary-
Tel.: (62) 248-747, 248-748

Fotó: Dömötör Mihály
Nemzeti Kulturális Alapprogram 1999
Magánkiadás

Norma Nyomdász Kft. - Hódmezővásárhely. Telefon: (62) 244-499

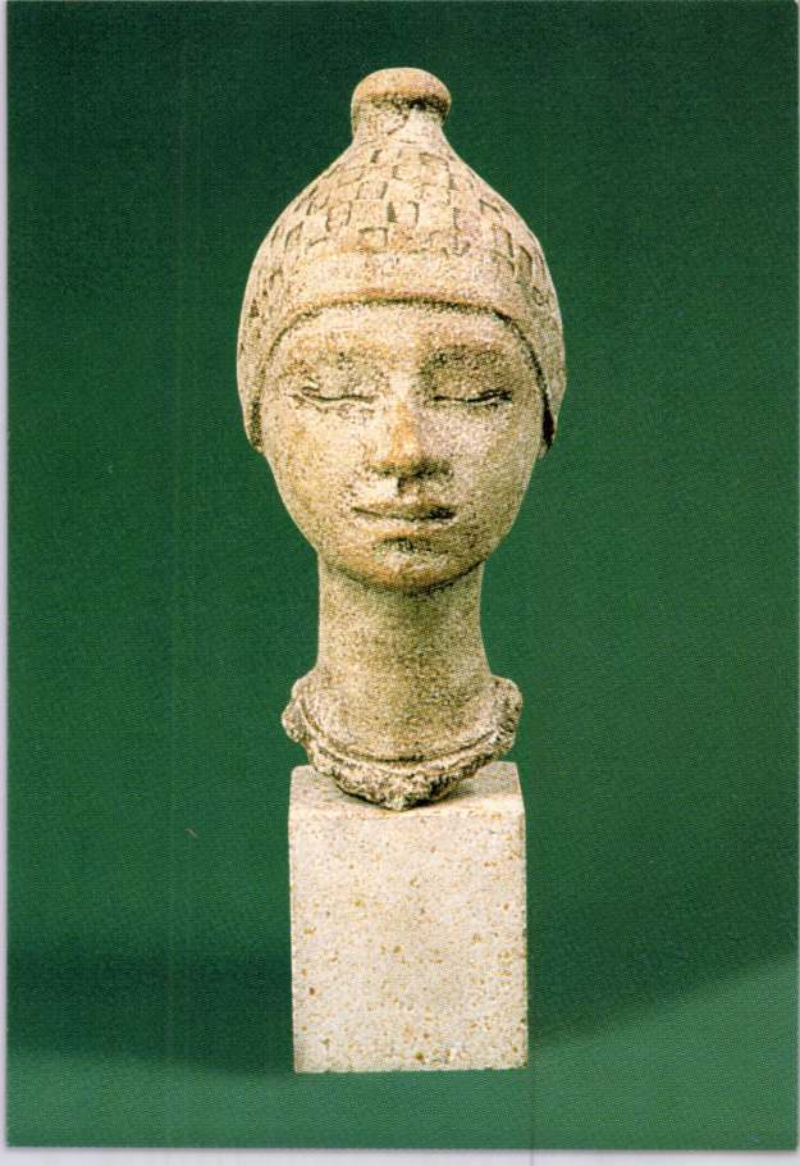

ALBERT ILDIKÓ
FEJ, samott, 29 cm
HEAD, fire-clay, 29 cm

Address: 6800 Hódmezővásárhely, Kohán Gy. u. 14. -Hungary-
Tel.: (62) 248-747, 248-748

Fotó: Dömötör Mihály
Nemzeti Kulturális Alapprogram 1999
Magánkiadás

Norma Nyomdász Kft. - Hódmezővásárhely, Telefon: (62) 244-499

ALBERT ILDIKÓ
ÖRÖMHÍR, bronz, 42x48 cm
GOOD NEWS, bronze, 42x48 cm

Address: 6800 Hódmezővásárhely, Kohán Gy. u. 14. -Hungary-
Tel.: (62) 248-747, 248-748

Fotó: Dömötör Mihály
Nemzeti Kulturális Alapprogram 1999
Magánkiadás

Norma Nyomdász Kft. - Hódmezővásárhely, Telefon: (62) 244-499

ALBERT ILDIKÓ
MITOLÓGIA, bronz, 20x40 cm
MITHOLOGY, bronze, 20x40 cm

Address: 6800 Hódmezővásárhely, Kohán Gy. u. 14. -Hungary-
Tel.: (62) 248-747, 248-748

Fotó: Dömötör Mihály
Nemzeti Kulturális Alapprogram 1999
Magánkiadás

Norma Nyomdász Kft. - Hódmezővásárhely, Telefon: (62) 244-499

ALBERT ILDIKÓ
ZSUZSANNA ÉS A VÉNEK, bronz, 40x40 cm
SUSAN AND THE ELDERS, bronze, 40x40 cm

Address: 6800 Hódmezővásárhely, Kohán Gy. u. 14. -Hungary-
Tel.: (62) 248-747, 248-748

Fotó: Dömötör Mihály
Nemzeti Kulturális Alapprogram 1999
Magánkiadás

Norma Nyomdász Kft. - Hódmezővásárhely. Telefon: (62) 244-499

Albert Ildikó, szobrászművész

a Műcsarnokban rendezték meg a Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlat 25 éves jubileumi retrospektív kiállítást. – Az utóbbi években fiatalok szerege jelentkezik az őszi tárlatokon, – így Albert Ildikó szobrász, Almásy Aladár grafikus.

Tandi Lajos: Jegyzetek két tárlatról.
Tiszatáj, Szeged, 1979. 10. 89. old.

II. HÓDMEZŐVÁS. - i KERÁMIA SZIMP.
MEGNY. 2000.03.03.

Albert Ildikó

szobrászművész
6800 Hódmezővásárhely, Kohán György u. 14.
Telefon: 62/248-747

1953-ban született Hódmezővásárhelyen. Középiskolai tanulmányait a szegedi Tömörkény István Művészeti Szakközépiskolában végezte. 1976-ban szerzett diplomát a Magyar Képzőművészeti Főiskola szobrász szakán.

1976. óta tagja a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének. 1977-től a szegedi Tömörkény István Művészeti Szakközépiskolában tanít. 1976. óta rendszeresen résztvesz csoportos kiállításokon.

ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSOK:

1981. Orosháza 1994. Hódmezővásárhely 1999. Orosháza Szeged

DÍJAK:

1981. Békés megye Tanácsának Nívódíja, XXII. Alföldi Tárlat, Békéscsaba
1988. Aranyérem, Dante Kisplasztikai Biennálé, Ravenna, Olaszország
1990. Diploma, Dante Kisplasztikai Biennálé, Ravenna, Olaszország
1993. Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Különdíja, Őszi Tárlat, Hódmezővásárhely

MŰVÉSZTELEPEK:

1993. Nemzetközi Éremművészeti és Kisplasztikai Alkotótelep, Nyíregyháza-Sóstó

KÖZTÉRI ALKOTÁSOK:

Csillagképek I-XII. samott -Pusztaszer, házasságkötőterem -Szent István bronz, dombormű, Hódmezővásárhely -Banner János bronz, dombormű, Hódmezővásárhely

Lőrincz Zsuzsanna

(Susan Lawrance Nathenson)
/Budapest, 1938. november 23./
Lakás/Műterem: 450 Highbrook Avenue -
Pelham Manor, NY.10803
Telefon/Fax: (914) 738-0069
Lakás/Műterem: 1015 Budapest,
Hunfalvy u. 6/a.

1957. óta az USA-ban él. Felsőfokú tanulmányok: 1960-62. Washington University, St.Luis, MO, 1962-64. George Washington University, Washington, D.C. Mestereinek tekinti az angliai és az amerikai fazekasokat, de elsősorban: Shoji Hamada, Teruro Hara, Richard Lafean, M.Sakuma, Lucie Rie, Peter Voulkos, M.Yabe, M.Israel, Paula és Robert Vinokour, Paul Soldner, R.Sedestrom, Byron Temple és Bruno LaVerdie kerámikusokat. 1979-től 1992-ig a Studio 5 Gallery igazgatója volt.

1986 óta a Pelham Art Center-ben kerámiát tanít, 1987-től 1996-ig a tanácsadó testület tagja volt, 1996-tól a kerámia tanszék igazgatója. Kísérletező művész, használati tárgyakat szobrászi megfogalmazású idolokat, elvont formavilágú plasztikákat készít, változatos és gazdag technikával dolgozik. Szakmai továbbképzéseken a College for Further Education-ben Oxfordban (1974-75), a Columbia Universityn New Yorkban (1976-77), a College of New Rochelle-n New Rochell-ben (1978-79), a Radcliffe College-ban Bostonban (1989) vett részt. Dolgozott a NKS-ban Kecskeméten (1992), és a Goa-i Nemzetközi Kerámia szimpozionon /India/(1994). A Hudson River Potter Group, az Empire State Craft Aliance, a Greenwich House Pottery, New Yorkban, Oxfordban, a Steering Commitee Women in Arts in Westchester, Magyarországon a MKISZ-MKT (1996) tagja.

ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSOK:

1991. 95 Studio 5 Gallery, N.Y.
1993. Budapest, Fészek Klub
1994. Gödöllő, Városháza

DÍJAK:

1964. George Washington University, Washingotn, Design és Kerámia I.díj
1984. Albert Einstein Gollege of Medicine 21st Annual Art Exhibit,
Funkcionális kerámia I. díj

MŰVEK KÖZTÉREN ÉS KÖZÉPÜLETBEN:

1984. -86 Tarrytown, NY, Octagon House: rekonstrukció keretében készült agyag urnák
1996. Hemm emlékmű
1998. Amherst: kerámia falikép

ALBERT Flórz

Magyar
Millenniumi
Képző-,
Ipar- és
Fotóművészeti
Kiállítások

A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete és a Műcsarnok tisztelettel meghívja Önt a

Szobrászaton innen és túl

című kiállítás megnyitására

A kiállítást megnyitja

Wehner Tibor

művészettörténész

2001. március 6-án, kedden 18 órakor a Műcsarnokban (Budapest, Hősök tere)

A kiállítás megtekinthető: 2001. április 1-jéig, hétfő kivételével naponta 10–18 óráig

Médiatámogatók PM Pesti Műsor Magyar Nemzet

A kiállítás a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete és a Műcsarnok együttműködésének jött létre.

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

MAGYAR MILLENNIUM 2000

MŰCSARNOK KUNSTHALLE

I N N E N szobrászaton

É S T Ú L

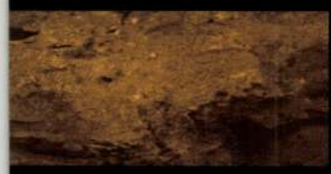

Albert Ildikó, Albrecht Júlia, Ardai Ildikó, Asszonyi Tamás, B. Laborcz Flóra, Bábel Anita, Baditz Gyula, Bakonyi Mihály, Bakos Ildikó, Balás Eszter, Balázs Irén, Balogh László, Bálványos Levente, Barabás Márton, Baráz Tamás, Bartalus Ildikó, Bartalus Sándor, Beliczay Mária, Bencsik István, Benedek József, Benes József, Berényi István, Béres János, Berhidi Mária, Bernát Andrea, Bíró János, Bíró Lajos, Block csoport, BMZ, Bobály Attila, Bodó Csaba, Bodóczky István, Bogdán Csilla, Bogdándy Zoltán Szultán, Bognár László, Bohus Zoltán, Bojti András, Bors István, Borsos Róbert, Borza Teréz, Buczkó György, Budaházi Tibor, Budahelyi Tibor, Bukta Imre, Chesslay György, Collin Foster, Czinder Antal, Csákváry Nagy Lajos, Cseke Szilárd, Csemniczky Zoltán, Csepregi Balázs, Cséri Lajos, Csikai Márta, Csikszentmihályi Róbert, Csikvári Péter, Csillag András, Csóti Gábor, Csurgai Ferenc, Darázs József, Dechandt Antal, Deim Pál, Deli Ágnes, Dienes Attila, Dobesch Máté, Dohnál Áron, Dohnál Tibor, Domián Gyula, Drabik István, Drozsnyik István, Ef Zámbó István, Elekes Károly, Előd Ágnes, Enes Nagy Sándor, Előry Emil, Erdélyi Eta, Erős Apolka, Ézsiás István, F. Farkas Tamás, Fajó János, Farkas Ádám, Farkas István, Farkas Zsófi, Fehér László, Fekete Gabriella, Fekete Géza, Fekete Tamás, Ferenczi Róbert, Fischer György, Fischer József, Fridrich Ferenc, Fusz György, G. Heller Zsuzsa, Gaál Tamás, Gábor Áron, Gábor Éva Mária, Gádor Magda, Galbovy Attila, Gálhidi Péter, Gáti Gábor, Gáyor Tibor, Gellér B. István, Gerle Margit, Geszler Mária, Gömbös László, Gubis Mihály, Gulácsy Horvát Zsolt, Gulyás Gyula, Ifj. Gulyás Gyula, Gulyás Kati, Gvardián Ferenc, Gyenis Tibor, Győri László, Gyurcsek Ferenc, Haász István, Hadik Gyula, Hafner Mónika, Hantos Károly, Haraszty István, Harcsa Diána, Harmati Zsófia, Hártó Péter, Hegedűs 2 László, Hegedűs Iván, Hérics Nándor, Heritesz Gábor, Herman Levente, Hetey Katalin, Hetesi Attila, Holdas György, Horovicz Magdolna, Horváth István, Horváth Judit, Huber András, Huszár Andrea, Ihanus Shirpa Hannele, Illés Erika, Jószay Zsolt, Józsa Bálint, Július Gyula, Kalmár István – Sinkó István, Kalmár János, Kaposi Endre, Karmó Zoltán, Katona Zsuzsa, El Kazovszkij, Kecskeméti Sándor, Kelecsényi Csilla, Kelemen Károly, Kenedi Erzsébet, Király Vilmos, Kirchmeyer Károly, Kis Tamás, Kiss Kovács Emőke, Kiss László, Kiss László László, Kling József, Kodolányi László, Koncz András, Konecsny Emőke, Konkoly Gyula, Kopasz Tamás, Kotormán László, Kotormán Norbert, Kovács Gergő, Kovács István, Kovács Katalin, Kovács László, Kovács Péter Balázs, Kovács Tamás László, Kovács Tibor, Kő Pál, Köblitz Birgit, Körösényi Tamás, Kutasi Tünde, Lakatos Pál, Lengyel András, Lengyel Péter, Ligeti Erika, Lois Viktor, Lóránt Zsuzsa, Lugossy Mária, Lukács József, Luzsicza Árpád, M. Szűcs Ilona, Majoros Gyula, Majoros István, Makó Judit, Markolt György, Márkus Péter, Marosi Ilona, Marosits István, Mascher Róbert, Mata Attila, Mátyási László, Maurer Dóra, Megyik János, Melocco Miklós, Menasági Péter, Meszes Tóth Gyula, Mihály Gábor, Míró Eszter, Móder Rezső, Mohácsi András, Molnár Margit, Monori Sebestyén, Morell Mihály, Mosonyi Tamás, Nádor Edina, NAGÁMI, Nagy Bálint, Nagy György Kálmán, Nagy Imre, Nagy Lajos Imre, Nagy Sándor, Nemes Ferenc, Nemes Tímea, Németh Ágnes, Nickmond Bea, Nyári István, Nyírő Gyula, Ócsai Károly, Orosz Gergely, Orosz János, Orosz Péter, Orr Lajos, Paál Mihály, Paizs László, Pálffy Katalin, Palkó József, Palotás József, Papp Edina, Párkányi Péter, Pató Róza, Pauer Gyula, Paulikovics Iván, Pázmándi Antal, Péli Barna, Péter Ágnes, Pető Hunor, Petrika Kristóf, Pusztai Ágoston, Rajki László, Rákóczy Gizella, Ráthgéber Attila, Rezsonya Katalin, Romvári János, Ruppert János, Sallai Géza, Sándor Antal, Sass Vali, Schrammel Imre, Schwierkiewicz Róbert, Segesdi György, Sejben Lajos, Selényi Károly, Seregi József, Seres János Ferenc, Si-La-Gi, Simon Ferenc, Sipos Barbara, Soltra E. Tamás, Somlainé Mecseki Hargita, Somogyi Tamás, Soós Tamás, Sóváradi Valéria, Stössel Nánda, Stremeny Géza, Sz. Egyed Emma, Szabó Ádám, Szabó Beáta, Szabó György, Szabó László, Szabó M. László, Szabó Tamás, Szanyi Péter, Szász György, Székely János Jenő, Szemök György, Szentirmai Zoltán, Széri Varga Géza, Szikora Tamás, Szilágyi Bernadett, Szilárd Klára, Szlaukó László, Ifj. Szlávics László, Szmrecsányi Boldizsár, Szórádi Zsigmond, Szőcs Miklós, Szöllőssy Enikő, Szőnyei György, Szunyoghy László, Szűcs Ilona, Takács Máté, Takács Szilvia, Taubert László, Terebessy L. Föld, Terebessy Tóbiás, Thury Levente, Tihanyi Viktor, Tolvaly Ernő, Tornai Endre András, Tóth Emőke, Törley Mária, TNPU, Trombitás Tamás, Turcsány Villő, Ujházi Péter, Váncsa Ildikó, Varbanov Gábor, Varga Bencsik József, Varga Éva, Varga Ferenc, Varga Géza Ferenc, Varga Imre, Varga Tamás, Varjasi Tamás, Varkoly László, Várnagy Ildikó, Velekei József Lajos, Veszprémi Imre, Vida Judit, Vigh Tamás, Világhy Árpád, Vizsolyi János, Werbánszky Ernő, Yengibarian Mamikon, Záborszky Gábor, Zeke László, Zielinsky Tibor, Zilinszky József, Zsakó István, Zsemlye Ildikó, Zénó, Zsin Judit • Kurátorok: Orosz Péter, Petrányi Zsolt

Kísérő rendezvények

Beszélgetések a szobrászatról. (Műcsarnok – előadóterem)

2001. MÁRCIUS 20. KEDD, 18 ÓRA „Egy újabb lehetőség" – fiatal szobrászok útkeresése az ezredfordulón.

Az utóbbi években a kiállításokon keveset szereplő szobrászat műfajában a mostanában végzett fiatal művészek megújuló lehetőséget látnak. Számukra a plasztika klasszikus értékrendje a kiindulási pont, azaz a „szobor" fogalmát hagyományos módon, körüljárható műalkotásként értelmezik. Szemléletük újszerűségét a témaválasztás és a megjelenítés újraértelmezése jelenti, ennek mibenlétére keresi a választ a beszélgetés. Szervező: Petrányi Zsolt

2001. MÁRCIUS 29. CSÜTÖRTÖK, 18 ÓRA Millenniumi helyzetkép a köztéri szobrászatban

A 2000. év a köztéri szobrászat igen termékeny éve. Számtalan önkormányzati és állami megrendelés révén az országban igen jelentős mennyiségű szobor került felállításra. Létrejöttük körülményeit és esztétikai vonatkozásait tárja fel a beszélgetés. Szervező: Orosz Péter

Portréfilmek

Szobrászokról szóló filmek láthatóak folyamatosan a kiállítás nyitva tartása alatt

M

Magyar Millenniumi Képző-, Ipar- és Fotóművészeti Kiállítások

A kiállítás megtekinthető:
1999. december 3–2000. január 9.,
naponta 10–17 óráig
(kedden 10–15 óráig, hétfő szünnap)

F. k.: dr. Vörös Gabriella
Officina Tannyomda

A Móra Ferenc Múzeum
tisztelettel meghívja Önt és Barátait
a Képtárba (Szeged, Horváth M. u. 5.)

ALBERT ILDIKÓ
szobrászművész

és

FÜLÖP ILONA
grafikusművész

közös kiállításának megnyitására

A tárlatot 1999. december 3-án,
pénteken du. 1/2 5 órakor
dr. Nagy Imre
művészettörténész, tudományos igazgató
nyitja meg

Közreműködik: **Mucsiné Kiss Ildikó**
a Péczely Attila Zeneiskola (Hódmezővásárhely) fuvolatanára

ALBERT ILDIKÓ

FÜLÖP ILONA
grafikusművész

ALBERT ILDIKÓ
szobrászművész

Hann Ferenc

AKNAY JÁNOS

ZEITGENÖSSISCHE UNGARISCHE KUNST

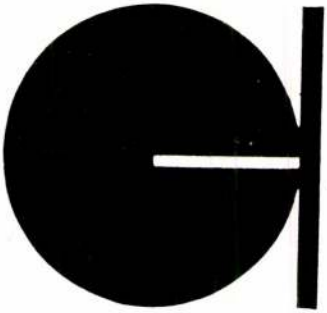

art·éria galéria

János Aknay,
Csaba Ásztai,
Péter Bereznai,
István Bodóczky,
Imre Bukta,
Simon Csorba,
Pál Deim,
Ádám Farkas,
István Gy. Molnár,
László Hajdu,
Viktor Lois,
László fe Lugossy,
Gábor Magyar,
Dezső Mészáros,
István Nádler,
János Pirk,
László Pirk,
Anikó Rákosy,
István Regős,
Krisztina Rényi,
András Wahorn,
István ef Zámbó

Die Art'éria Galéria in der „Stadt der Maler", Szentendre bietet Ihnen moderne Gemälde, Graphiken und Kleinplastiken zum Verkauf an.

SZENTENDRE

TEL.: 26-10-111

GEÖFFNET: JEDEN TAG VON 10–18 UHR.

HANN FERENC

AKNAY JÁNOS

BESZÉLGETÉS A FESTŐVEL

Jan van Dam és Prakfalvi Endre tanulmányával

SZENTENDRE, 1989

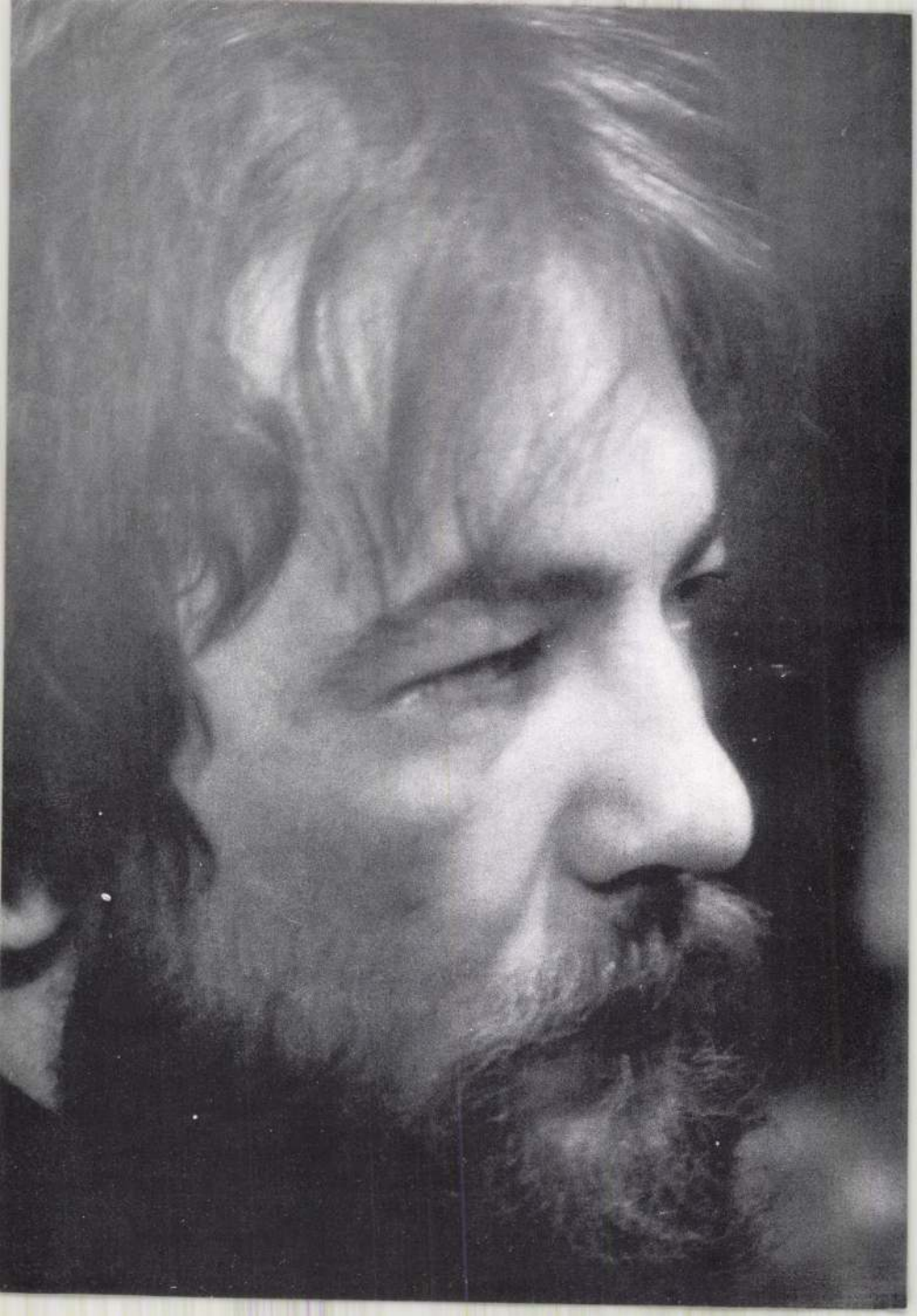

HANN Ferenc:

Nyíregyházán születtél, Debrecenben nőttél fel. Apád bankember volt, a családban számos pedagógus, könyvtáros van, csupa értelmiségi, de inkább az írott tudományok ismerői. Volt-e valami a családi atmoszférában, ami a rajzolás, festés felé fordított?

AKNAY János:

Képzőművész ugyan nem volt a családomban, de művészetpártoló igen. Igaz, hogy főleg irodalmár-félék. 1958-tól kezdve, tehát egészen kisgyerekként jártam rajzszakkörbe Veress Gézához, aki az alföldi hagyományokhoz kapcsolódó hagyományos festő volt, igen jó pedagógiai érzékekkel megáldva. Ő meg tudott fogni, s elég hamar megszerettette velem a rajzolást. A családunkban mindig erősen jelen volt a magyar múlt, a történelem, az irodalom. Egyik ősöm zoltáni Gáspár János Krizával gyűjtötte a népdalokat Erdélyben, s nyelvtan könyvet írt. Én negyedikes-ötödikes koromban már méterszer hetvenes dipára megrajzoltam Petőfit, József Attilát, Ady Endrét.

H. F.: Nyilván feltűnt tanáraidnak rajzkészséged, nyilvánvaló érdeklődésed a képzőművészet iránt.

A. J.: Nem mondhatnám. Hármason volt rajzból. Sok volt a jeles, eminens iskolatársam. (Persze én „egyéb" kategóriába tartoztam, ők meg nem.) Így aztán volt akit meglepett, hogy a megyéből egyedül engem vettek fel Pestre a Művészeti Gimnáziumba. Pesten kollégista voltam. Azzal a nemzedékkel tanultam, jártam együtt, akik a 80-as évek elején jelentkeztek elég erőteljesen: Kis Zoltán László, Fábián Pál, Nagy Gábor, Záborszky Gábor, Aranyi Sándor, Dienes Gábor, Birkás István stb...

H. F.: Elég érdekes összetételű tanári kar működött akkoriban a Művészeti Gimnáziumban. Több olyan festőről tudok (például Visky Balázs), aki növendékei történeteiben legendás alakká nőtt, holott a művészettörténet alig ismeri a nevét.

A. J.: Biztos vagyok benne, hogy a 60-as években a Művészeti Gimnáziumnak erősebb (vagy minimum azonos értékű) tanári kara volt, mint a főiskolának. Számos olyan festőegyéniség tanított ott, akik nem voltak hajlandók beállni a sorba, előírások szerint festeni, inkább vállalták a szélesebb publikum előtti ismeretlenséget. Ilyen volt az általad már említett Visky Balázs és az én tanárom Sebestény Ferenc. De nem csak a szakmában kaptunk megbízható alapokat, a történelmi ismeretektől az emberi-etikai tartásig sok mindent megtanultunk.

H. F.: Nekem többen elmesélték, hogy Maksay bácsi a művészettörténet tanára egymás után vetítette a hitleri német művészetet s a szocreált. Kommentárt nem fűzött ugyan hozzá, de egy 17-18 éves értelmesebb növendék azért sejthette a pedagógiai szándékot.

A. J.: Hát éppen ez az. M. Kiss Pál a másik művészettörténet tanár is megtette ezt. A főiskolán ugyanebben az időben Cèzannenál befejeződött a művészettörténet-oktatás. Mi 17 évesen — legalábbis azok, akiknek ehhez meg volt az affinitása — már világosan láttuk a propagandisztikus (ál)művészet ideológiáktól független stílusazonosságait.

H. F.: Végül is akkor nem is nagyon hiányzott a főiskola?

A. J.: A diákévek... azokat sajnálom, hogy kimaradtak. Mást nem nagyon. Én 1970 végén, amikor Szentendrére költöztem, már határozottan művésznek éreztem és tartottam magam. Fel sem merültek bennem olyan görcsök, hogy amatőr vagy profi, nem hiányzott a papír.

H. F.: Ez idő tájt kezdett mozgolódni a városban egy fiatal, művészettel vagy művészetféle dolgokkal próbálkozó társaság, melyből kinőtt a későbbi Vajda Lajos Stúdió.

A. J.: Igen. 1971-ben már részt vettem a szentendrei Templomdombon rendezett szabadtéri kiállításon, melyet ef Zámbó István szervezett. Annak rendjemódja szerint meg is jelent a rendőrség kutyákkal és ,,feloszlatta'' a tömeget. Ez a fajta mentalitás sokáig érezhető volt a hatalom, a hivatalok részéről. Súlyosabb rendőri akciók is történtek, a betiltások sorozata jellemezte a 70-es éveket, s a nyolcvanas évek elejét. Megdöbbentő — s hála istennek kirívó példaként —, de még pár éve is előfordult illetéktelen betiltási kísérlet (Vajda Stúdió, Új Vegyes, Szentendrei Képtár, 1986—87), ami már országos felzúdulást keltett.

De hová lettek azóta a régi regulázók, betiltók?

Az induló Vajda Stúdiós tagok közül viszont többeknek Európa világhírű gyűjteményeiben, múzeumaiban vannak munkáik (Ludwig Gyűjtemény, Pierre Cardin Gyűjtemény) a ködös Albiontól Peruig, Párizstól Athénig megfordultak a világ nagy kiállítótermeiben.

H. F.: Mint a Vajda Stúdió alapító tagja, jó ismerője vagy a csoport történetének, ami több szempontból is igen tanulságos. Először is: nem ismerek olyan formációt Magyarországon, mely ennyire eltérő stílusirányokhoz tartozó művészeket fogott volna össze, s mindenféle akadályoztatás ellenére csaknem húsz éve (lazább szövetűvé válva ugyan, de) együtt maradt. Másodszor: a csoport alapító tagjaiból, s a korai időszakban csatlakozókból szinte kivétel nélkül profi (értem ez alatt Alap-, és szövetségi tag) művész lett.

Harmadszor: a szürrealista, a konstruktív, az amerikaias hiperrealista, a dadaista, a body-artot, a konceptet művelő, s a besorolhatatlan oeuvret építgető művészek e körön belül máig harmonikus barátságban vannak.

A. J.: Ez nyitottság és kulturáltság kérdése. Amikor én Szentendrére jöttem elég fiatal voltam még, de mint már mondtam abban biztos voltam, hogy művész vagyok. Ugyanilyen biztosak voltak ebben az első közös kiállításon szereplő társaim, Holdas György, ef Zámbó István és Matyófalvi Gábor is. Mi négyen négyféle dolgot csináltunk, de ez senkit nem zavart. Abszolút civil gondolkodás az, hogy egyik stílus többet ér mint a másik. Sőt, ez nemcsak hogy civil gondolkodás, hanem gyakran terrorisztikus államkonstrukciók terrorisztikus előírása.

Közhelyes példa — és erről is esett már szó —, a hitleri és sztálini művészetmodell kínos hasonlósága, de ide vehetjük a Mussolini által favorizált novecentot is. Bennem soha nem merült fel, hogy ki a jobb festő, Barcsay vagy Pirk János. Mindkettő zseni volt a maga műfajában. De ezzel nem csak én vagyok így. Deim Pál ,,nekrológja'' a tőle festőileg igen távoli Pirk Jánosról e tárgyban tanítandó dokumentum.

H. F.: Ez nyilván magyarázza, hogy a Vajda Stúdió fő vonulatát képező, s nagy sajtót élvező experimentalista csoport (Wahorn, fe Lugossy, ef Zámbó) gyors beérkezése nem zavarta a csendesebben, a stílusból adódóan nehezebben emészthető konstruktív jellegű ,,csoport'' (Aknay, Matyófalvi, Bereznai Péter, később Gubis Mihály, Vincze Ottó, Kiss Tóth Ferenc) fejlődését.

A. J.: Konfliktusról szó nem volt soha, ma sincs, bár voltak és vannak összeugrasztási kísérletek, de hát valamennyien tapasztaltabbak vagyunk már annál, hogy ilyen farkascsapdákba beleessünk.

Ami a dolog másik része: persze hogy az én festészetem kevésbé látványos, így a kifutása is lassúbb volt. De ez engem még a komoly nélkülözések idején sem nagyon zavart. A 70-es évek derekán meglátogatott még a Szabadságforrás úti albérletemben Barcsay Jenő, aki már látta korábbi munkáimat. Amit mondott, megnyugtatott. Ő nem volt (legalábbis a szakmában) egy mellébeszélő ember. Deim Pál, Balogh László ekkoriban már ismert. Sok közös pont van festészetünkben, melyek inkább gondolatiak, bár természetes, hogy a hasonló gondolkodás valahol formailag is megmutatkozik.

Te írtál valahol egyszer Deim ablakairól. Ez a motívum nálam is megvan. Másképp született persze, de nem mást közöl.

Egyszerűen a homogén felület látványa kényszerített egy ablakszerű forma ,,kimetszésére'' s így egy ,,kép a képben'' szituáció keletkezett.

Persze érzelmi (és sokszor társadalmi) helyzetek rakódtak rá a motívumra, így a lengyel dráma csúcspillanataiban egy vörös-fekete rács, amit nem direkt találtam ki, egyszerűen valamilyen belső kényszer hatására ,,odafestődött''.

H. F.: Ami összekapcsol még az említett három művésszel, az a műgond, a festészet abszolút komolyan vétele (a műgondot válasszuk határozottan külön a merev és üres esztétizálástól!). Nem nagyon tudtak téged elbillenteni az alapelhatározásaidtól. Akkor sem, ha a legutóbbi évekig a hazai szaksajtó csak mérsékelten érdeklődött. Én magam régen és azt hiszem jól ismerem munkásságodat, de meg

kell mondjam, akkor lettem igazán biztos, hogy az esztéták, kritikusok, művészeti szakemberek elitje számára is érthető a hangod, amikor pár éve egy előadásomon több munkádat vetítettem, s odajött hozzám Frank János, aki nem a könnyen nyilatkozó, s főképp nem a felelőtlenül nyilatkozó művészettörténészek közé tartozik. Frank ezt mondta: számára revelációként hatottak új munkáid (ezt később a SZAFT kiállításon, az Ernst Múzeumban megerősítette).

A. J.: Soha nem mentem a divatok után. Nem nagyon foglalkoztatott, hogy a hivatalos kritika hogyan vélekedik rólam (természetesen örülök neki, ha elismer). A környezetemben mindig volt egy-két olyan idősebb kollega, művészethez értő ember, akinek a szeme pillantásából tudtam, hogy az út, amit magamnak építek előre vezet, és nem vargabetűkkel esetleg hátrafelé.

H. F.: Azt hiszem, kellett és kell is ez az önmagadban való hit, hiszen a te festői koncepciódnak sem a 70-es évek experimentális ,,divatja''(?), sem az erre logikusan következő ,,ellencsapás'' az új szenzibilis, új fauve, új érzékeny, önkiíró festői stílus nem kedvezett.
Bár a korábbi szikár, kicsit merev előadásmódod a 80-as évek első harmadában feltétlenül oldódik, líraibbá válik.

A. J.: Az új szenzibilitás, mint a korszellem kifejeződése hatott rám, mondhatjuk megérintett, de nem tartozom ebbe a körbe. A 15 évvel ezelőtt festett motívumaim (például az angyal) átírva, átértelmezve ma is jelen vannak képeimen. A divatjelenségektől mindig irtóztam, s itt erről is szó van. (Ez nem jelenti azt, hogy ez az irányzat őszinte, autentikus művészi személyiségek esetében nem produkál európai súlyú, jelentős és igazi műveket.)
Sokan festenek persze ma így: divatból, s bizony ember legyen a talpán, aki meg tudja különböztetni az értéket a blöfftől. Én ha a gesztus mögött nem látok semmit, a festék — az a kék, vagy a fekete — híg (nem a pasztózusságra gondolok, hanem a tartalomra), nem tudom szakmailag elfogadni a képet.

H. F.: A nyolcvanas évek elején felbukkan műveidben a székely rovásírás. Jó, ha rögtön eloszlatunk egy gyanakvást: akkoriban Magyarországon még szinte ,,illetlen'' volt bármi módon Erdélyről beszélni, tehát a gondolat, s annak képi manifesztálódása korábbi, mint az Erdély-tragédia hivatalos és mára már természetes tudomásulvétele. A rovásjelek előtt sokáig értetlenül állt a szakma. Mit keresnek ezek mint vezérmotívumok, mint üzenethordozók, mint kalligrafikus (vagy antikalligrafikus?) jelek egy mai festő képein?

A. J.: A japán és kínai írásjel nem csupán egy kommunikációhordozó forma, hanem a betű, vagy szó-jel önmagában is esztétikus. Egyszerűen szép. Számomra épp ilyen a székely rovásírás bármelyik jele.
1982—83 körül kezdtem úgy érezni, hogy a közölnivalómhoz hiányzik valami. Valami, ami nem a figura. Először a négyosztású ablakformába helyeztem be egy-egy rovásjelet, aztán ez a jel a figura szerepét vállalta el, vagy éppen háttérbe szorult.

Valószínű — főleg az első ilyen munkáimnál — ezek a formák a néző számára csak mint látványelemek jelentkeztek, nem tudom volt-e aki vállalkozott a „titok", az intim tartalom megfejtésére.
Az hogy ezek a jelek a szín hangsúlyos használata révén a művészetekben valamennyire járatos ember számára mindenféle misztikum nélkül is érzelmileg értelmezhetők, abban szinte bizonyos vagyok.
Arra gondolok itt, hogy az európai kultúrákban egy-egy színnek könnyen dekódolható hangulati értéke van. A fekete sohasem vidám, a vörös, az okker nem nagyon szomorú.
Maguk a rovásjelek — különösen az utóbbi 2-3 évben kövéredtek, soványodtak, absztrahálódtak (szinte már csak én tudom, hogy a csóva-forma mely betűből lett) vagy éppen fecskévé, vagy valami más kézzel foghatóbb alakzattá váltak.
Ma már úgy érzem, hogy ezt a régi magyar képírást XX. századivá tudtam tenni, átmenteni minden titokzatossággával együtt festészetembe, s nekem ez megnyugtató érzés.

H. F.: Mint absztrakt festő, hogy érzed magad mint a zebegényi Szőnyi István Nemzetközi Képzőművészeti Szabadiskola tanára? Úgy tudom öt éve tanítasz ott, közmegelégedésre, eleinte alakrajzot, újabban plein-aire-t. Miután magam is ott működöm nyaranta, láttam korrigálásaidat, láttam, hogy beálltál növendékeid közé aktot festeni, tapasztaltam népszerűségedet.

A. J.: A szabadiskola kitalálója festő (Dániel Kornél), jól tudta mit csinál, amikor több mint 20 éve Szőnyi valamikori „birtokán" létrehozta ezt a nyitott, franciás szemléletű művésztelepféle, de oktatásra épülő formációt.
Modern művészetet itt nem tanítunk, hanem művészeti alapokat és művészeti ízlést. Szőnyinek tetszene azt hiszem ami ott folyik és nagyon utálná, ha az olasz, holland, svéd, német, kanadai és természetesen magyar növendékek nádpálcával a hátuk mögött a Szőnyi-kertet és a kerti padot festenék. E helyett színvonalas művészettörténeti előadásokat hallgatnak és megtanulják a festészet, grafika, a kerámia- és zománcművesség, a szobrászat alapjait. Újabban restaurátor és alkalmazott grafikai osztály is működik.
Jól érzem magam ott. A tanári kar zömében nemzedéktársaimból kerül ki, eltérően gondolkodunk ugyan, de igen jól megvagyunk. Mesterséget tanítunk. Zebegénynek köszönhetem egy kitűnő ember és jó festő Jets György barátságát, akivel talán a világ forgatagában sehol sem akadtam volna össze.

H. F.: 1987-ben először titkos szavazással választották meg Szentendrén a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége területi művészeti titkárát. Egyetlen szavazattal kaptál kevesebbet mint közös barátunk Nagy B. István festőművész, aki azóta az egri Tanárképző Főiskola tanszékvezető tanára lett, s így eltávozott a környékről. Posztját automatikusan te örökölted.

A. J.: A poszt nehéz. A művészeti élet mindig is kitermelt konjuktúralovagokat, protezsált vezetőket. Én elfogulatlanul igyekszem képviselni a szakmát, csak

az értékre és a kollegák érdekeire figyelve, amennyire ma ez ebben a zűrzavarban egyáltalán lehetséges. Az az igazság, hogy meglepett (ha érzelmes akarnék lenni, mondhatnám, meghatott), hogy közel száz kollega, akik legalább hatvanfélék, ilyen súllyal szavaztak mellettem. A Vajda Stúdiós tagok nem is voltak jelen a szavazáson, tehát általam tisztelt mesterek és általam csak felületesen ismert kollegák gondolták úgy, hogy érdemes vagyok a bizalmukra. Ezt elsősorban szakmai elismerésnek tekintem, s ez megnyugtat. Ezért csinálom. Jövő-menő hivatalnokok megbízásából nem vállaltam volna.

Szentendre, 1989 május

Ferenc Hann:

You were born in Nyíregyháza and raised in Debrecen. Your father was a bank-clerk and there were teachers, librarians—all of them intellectuals but rather men of letters than artists. Wasthere any impetus in your family which made you turn towards drawing or painting?

János Aknay:

Although there has never been an artist in my family, there were some patrons of art. Most of them were men of letters, though. In 1958, that is, in my early childhood, I started attending a course in drawing led by Géza Veress, a traditional painter closely related to the artistic traditions of the Great Plains who had a keen sense for teaching and was thus able to define my interests and make me enthusiastic for drawing. The past of Hungary, her history and literature have always been present in our family. One of my ancestors, János Gáspár of Zoltán collected Transylvanian folk-songs with János Kriza and wrote a grammar-book. As early as the fourth or fifth grade I drew the portraits of Petőfi, Attila József and Endre Ady.

F. H.: Your teachers have obviously recognized your talent for drawing and your interest in art...

J. A.: Not really. In the primary school I was considered an average pupil in arts. There were lots of "eminent" pupils among my classmates (though mostly among the children of the preferred classes and not those of intellectuals like me). It was therefore a genuine surprise when I was the only one admitted to the Art Grammar School in Budapest. In Budapest I dwelt in a youth hostel. I went to school wit the generation which asserted itself very boldly in the early 1980s, namely with Zoltán László Kiss, Pál Fábián, Gábor Nagy. Gábor Záborszky, Sándor Aranyi, Gábor Dienes, István Birkás etc.

F. H.: There were guite a lot of interesting personalities in the staff of the Art Grammar School at the time. I've heard of some of the painters who—like Balázs Visky—became legendary figures in the recollections of their students though are virtually unknown in art history.

J. A.: I'm pretty sure that the staff of the Art Grammar School in the 1960s was better than that of the College of Fine Arts, or at least as good as that. There were many painters who were unwilling to join the celebrities in painting according to the official rules although this way they had to accept they had no access to the wider public. Balázs Visky and also my master, Ferenc Sebestyén belonged to this minority. Nonetheless, we didn't only get an exellent professional training but were well-instructed in history and ethics as well.

F. H.: I was told that Mr. Maksay, a teacher of art history, projected slides on German art at the time of Hitler and on Socialist Realism one after the other. He didn't comment any of them but a student of 17 or 18 could have noticed the pedagogical hint.

J. A.: That's it. Pál M. Kiss, the other teacher of art history did the same. At the College of Fine Arts the latest artist included in the contemporary curriculum

was Cézanne. We—or at least those of us who had an affinity to art history—could cleary see the stylistic paralellism of propagandistic (pseudo)art-trends at the age of 17.

F. H.: So you don't really miss the college...

J. A.: Not the institution, but I miss student life... I'm really sorry for having lost those years. Nevertheless, when I moved to Szentendre in 1970 I definitely considered myself an artist. I didn't wonder about the difference between amateurs and professionals. I didn't care for not having a degree.

F. H.: At the time there was a group of people who tried to get engaged in contemporary art, or something like that, which was later to become the Lajos Vajda Studio.

J. A.: Yes. As early as in 1971 I participated at the open air show at Templom-domb organized by István ef Zámbó. The police forces appeared with their dogs, as usual, and dissolved the crowd. This kind of mentality which was so characteristic of officials, I mean, those on power, prevailed for a long time. There were some graver measures taken by the police, like proscriptions in the 1970s and early 1980s. It was astonishing—and thank God, unusual—that a few years ago they also attempted unwarranted proscription (at New Mixture by the Vajda Studio in Szentendre Gallery 1986—1987), but this provoked a national uproar. But where are those regulators and prohibitionists now, anyway? Long gone, I think. Whilst the founders of the Vajda Studio have their works on display in several world-famous European collections and museums like the Ludwig Collection or the Pierre Cardin Collection and they have exhibited from the misty Albion to Peru, from Paris to Athens in all the big exhibition halls of the world.

F. H.: As one of the founders of the Vajda Studio you're familiar with the history of the group which yields more than one morals. First of all I don't know any other formations in Hungary which has included artists of so different stylistic trends who have not separated for over twenty years (although their connections are perhaps looser). Second: the founders and most of those who joined them early have become professional artists (I mean, members of the Arts Fund or the Society of Artists). Third: Surrealists, Constructivists, followers of American Hyperrealism, Dadaism, Body Art, Concept Art or individual styles that cannot be fit into any trends have been friends ever since.

J. A.: This is a question of being open-minded and civilized. However young I was when I came to live in Szentendre, as I told you, I was sure that I was an artist. The other participants at our first collective show, György Holdas, István ef Zámbó and Gábor Matyófalvi were thinking the same way. The four of us did four kinds of things but it didn't matter. It is absolutely characteristic of petit bourgeois thinking to say that one style is more valuable than the other. Although it is also characteristic of the terroristic regulations of

terroristic regimes. It is a commonplace to refer to the regulations of model art as defined by Hitler and Stalin or the "novecento" highly preferred by Mussolini. I haven't ever thought of classifying Barcsay or Pirk as one being better than the other. They were both ingenious. Not that I'm the only one to say so. Pál Deim's obituary on János Pirk who belongs to a completely different tradition is a document that should be taught.

F. H.: Perhaps that accounts for the fact that the swift success of the artists of the mainstream of the Vajda Studio, the well-publicized Experimentalists (Wahorn, fe Lugossy and ef Zámbó) did not interfere with the silent improvement of the Constructivistic group including you, Matyófalvi, Péter Bereznai, Mihály Gubis and Ottó Vincze, Ferenc Kis Tóth who seem less accessible because of the difficulties inherent in Constructivism.

J. A.: There haven't been conflicts, that's right, although there have been attempts to incite us against each other. But we are all experienced enough to avoid such traps.

On the other hand, my art is certainly less spectacular and so it didn't bring me an easy success. But I couldn't care less. Not even at times when I was in a miserable situation. In the mid-70s, having seen my earlier works, Jenő Barcsay visited me in my rented room in Szabadságforrás Street. What he told me had confirmed me. He was not a careless talker (especially not in professional things). Pál Deim and László Balogh have already known me. There are quite a lot of things in common in our art, although mostly in the field of thinking. Yet it is only natural that similar thinking is manifested in similar forms. You have written about Deim's windows somewhere. The window is also one of my motifs. It certainly has a different origin but has the same message. I was simply compelled by the sight of the homogenous surface to "cut out" a window-like form and thus to create a "picture within the picture" situation.

experts. What have these chief motifs as vehicles of messages and calligraphic or anti-calligraphic signs got to do with paintings of a contemporary artist?

J. A.: Japanese and Chinese characters are neither mere forms that convey messages, they have a special aesthetic quality as well. They are simply beautiful. The same way as the runic signs are for me.

Around 1982 and 1983 I had the feeling that something was missing from my medium; something that was not a figure. At first I tried to place a few runic signs into my quartered windows, then the signs were transformed into figures, or else they were pushed into the background. In the first few examples they were probably conceived by the audience as merely pictorial elementes and I'm uncertain if there were any persons who tried to decipher their "secret code", their intimate message.

I'm convinced, however, that these signs, by their emphatic colouring, can

emotionally interpreted by anyone with some sense for art and without the use of mysticism. I mean, in all Europen cultures colours are endowed with an easily decodable emotional value—black can never be cheerful the same way as red or ochre cannot be very sad. The runic signs themselves—especially in the course of the last 2 or 3 years—sometimes became thicker, other times leaner, sometimes more abstract (I think I may well be the only one who knows which sign the chevelure was made of), and again at times were transformed into a swallow or some other form that is easier to interpret. I think I've managed to adapt this archaic pictorial writing to the 20th century and incorporate it with all its myterious character into my art, and that gives me reassurance.

F. H.: What is it like to be a teacher at the István Szőnyi Intermational Free Art School while being an abstract painter? If I know well you've been teaching their figural representation and more recently also plein air painting for five years and to everyone's satisfaction. As I also work there during the summer I've seen you correcting, joining your students in painting nudes. Your popularity was also apparent.

J. A.: The person who invented this free art school is a painter (Kornél Dániel), and he knew well what he was doing when more than 20 years ago, at the former "estate" of Szőnyi he founded this open-minded colony for artistic education in a French spirit.

We don't teach modern art there, only the basic elements of art, but we also try to form tastes. I think Szőnyi would like what we are doing and would rather hate if the Italian, Dutch, Swedish, German, Canadian and Hungarian students were forced by rod to paint his garden or the bench. They are given excellent lectures in art history instead and they can learn the basic elements of painting, graphic art, ceramics and sculpture. There are two new sections as well, in restoration and applied grahics. I enjoy being there. The staff is mainly of my generation and although we have different ideas we get on very well. We try to pass on the know-how of the craft. Owing to Zebegény I was also honoured by the friendship of György Jets whom I might have never met in the chaos of the world around us.

F. H.: In 1987for the first time the art secretary of the Pest County Section of the Society of Hungarian Artists was chosen by secret balloting and you got only one vote less than István Nagy B., a painter who has since become the head of the Arts Department at the Teacher's Training College of Eger and thus has left the county. His post has automatically been by you.

J. A.: Right. But it isn't an easy task. Art life has always produced speculators and patronized leaders. I try to be as unbiased as possible in the present chaotic situation and represent my profession decently, paying attention to values and the interests of my colleagues. Telling the truth I was rather surprised

(or, to be put in a more sentimental way, touched) to see that almost a hundred colleagues who belonged to some sixty trends cast their votes for me. The members of the Vajda Studio weren't there at the ballot, that is, revered masters and colleagues whom I've hardly known decided to trust me. I consider it a sign of professional appreciation, which is a source of reassurance for me. That's why I'm working. Had it been for the trust of ephemeral officials, I wouldnt't have taken the job.

Szentendre, May 1989

Életrajz:

1949-ben született Nyíregyházán. Tanulmányait a budapesti Képzőművészeti Gimnáziumban végezte 1967-ben. Tanárai Sebestény Ferenc és Blaski János voltak. Alapító tagja a szentendrei Vajda Lajos Stúdiónak, a Szentendrei Grafikai Műhelynek, az Art'éria Galériának. Tagja a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének, a Sokszorosító Grafikai Világszövetségnek. A Szövetség Pest Megyei Területi Szervezetének megyei művészeti titkára. A zebegényi Szabadiskolának festőtanára.

Művészeti díjak, ösztöndíjak:

A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának ösztöndíjasa 1977-ben.
A Leninvárosi Kísérleti Műhely kollektív Stúdió—díja, 1978.
A Szentendrei Grafikai Műhely éves díjasa 1987-ben.

Egyéni kiállítások:

1976: Vajda Lajos Stúdió, Szentendre (Holdas Györggyel)
1977: Örkény Nagyközség Művelődési Háza
1977: Veszprém (Fiatal Képzőművészek Stúdiójának rendezésében)
1978: Ifjúsági Művelődési Ház, Salgótarján
1979: Megyei Művelődési Központ Grafikai Bemutató, Szentendre
1979: Stúdió Galéria, Budapest
1981: Bástya Galéria, Budapest
1982: Művésztelepi Galéria, Szentendre
1983: Szentendrei Műhely Galéria (Bereznai Péterrel)
1984: Művelődési Központ, Nyíregyháza
1984: Csongrád Galéria, Csongrád
1987: Gyopár Klub, Békéscsaba
1987: Művésztelepi Galéria, Szentendre (Bereznai Péterrel és Gubis Mihállyal)
1989: Békés, Városi Műv. ház
1989: A hónap műtárgya S. Grafikai Bemutatókiállítás, Dombóvár (Műv. ház)
1989: Békéscsaba, Városi Műv. ház

1978: XIX. Szegedi Nyári Tárlat, Móra Ferenc Múzeum Képtára, Szeged
1978—1987: Csongrádi Művésztelep kiállításai
1979: Szentendrei Plasztika, Kőszeg, Jurisics vár
1980: Miskolci Téli Tárlat, Miskolci Galéria
1980: Rajzkiállítás, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest
1981—1987: Szentendrei Műhely Galéria éves kiállításai, Szentendre
1981—1986: Szentendrei Tárlatok, Szentendrei Képtár
1981—1987: Országos Grafikai Biennálék, Miskolc
1981: Tóparti Galéria, Boglárlelle
1983: Mai Magyar Grafika és Rajzművészet, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest
1984: Országos Képzőművészeti Kiállítás '84, Műcsarnok, Budapest
1984: Kortárs Szentendrei Művészet, Pécs
1985: II. Szegedi Táblakép-Festészeti Biennálé, Móra Ferenc Múzeum, Szeged
1985: Válogatás a mai szentendrei művészet törekvéseiből, Nyári Galéria, Ráckeve
1985: Grafikák Szentendréről, az 5 éves Szentendrei Grafikai Műhely kiállítása, Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ, Szombathely
1985: Országos Grafikai Biennálé, Miskolc
1986: A Szentendrei Grafikai Műhely gyűjteményes kiállítása, Szentendrei Képtár, Szentendre
1986: A Szentendrei Grafika Műhely kiállítása a Zsámbéki Galériában, Zsámbék
1986: Új Vegyes, A szentendrei Vajda Lajos Stúdió Új Vegyes csoportjának kiállítása a Szentendrei Képtárban, Szentendre
1986—1987: Art'éria Galéria által szervezett kiállítások
1986—1987: Művészet Ma, Nemzetközi Képzőművészeti kiállítások, Budapest
1987: Országos Grafikai Biennálé, Miskolc
1987: Friss Művek, Vujicsics Tihamér Zeneiskola, Szentendre
1987: A Szentendrei Grafikai Műhely kiállítása, Megyei Könyvtár, Eger
1987: Pest Megyei Autodidakta képzőművészek kiállítása, Szentendrei Képtár, Szentendre
1987: Aktok, Vajda Lajos Stúdió, Szentendre
1987: „Szabad-Téri" Tárlat, Vajda Lajos Stúdió, Szentendre
1987: Szentendrei fiatal képzőművészek kiállítása, Finta Múzeum, Túrkeve
1988: mSZAFTm, A Vajda Lajos Stúdió és meghívott barátaik közös kiállítása, Ernst Múzeum, Budapest
1988: Gravitáció, Vajda Lajos Stúdió, Szentendre
1988: Transsylvania, Vajda Lajos Stúdió, Szentendre
1988: Dombóvári Művésztelep, Dombóvári Galéria
1988: Dombóvári Művésztelep, Hőgyész
1989: Dombóvári Művésztelep, Szekszárd, Babits M. Műv. Központ

Csoportos kiállítások belföldön:

1971—1981: Vajda Lajos Stúdió éves kiállításai, Szentendre
1971—1978: Szentendrei Szabadtéri Tárlatok, Templom tér, Szentendre
1976—1980: Fiatal Képzőművészek Stúdiójának éves kiállításai
1977: Kísérleti Műhely, Leninváros, Tiszai Vegyi Kombinát, Derkovits Gyula Művelődési Központ
1978: Képzőművészeti Kísérleteink Műanyagokkal, Dorottya utcai Kiállítóterem, Budapest

Csoportos kiállítások külföldön:

1980: Ausstellung Der Bilnden Künstler Aus Dem Komitat Pest (Ungarn), Staatliche Museen Meiningen
1981: Botevgrad (Pest megyei képzőművészek kiállítása)
1983: Szentendrei festők, grafikusok kiállítása, Athén
1983: Mednarodni Graficni Biennale, Moderna Galeria Ljubljana
1983: Szentendre festők, grafikusok kiállítása, Istanbul, Ankara
1984: L'art hongrois contemporain, Espace Pierre Cardin, Paris
1984: Grafică din R. P. Ungară, Galeria Căminul Artei (Etaj) STR., Bucuresti
1984: El Estudió Gráfico de Szentendre, Madrid
1985: Ungarische Kunst Malerei im Komitat Pest während der letzten 40 Jahre, Staatliche Museen Meiningen
1986: Neue Grafik aus Szentendre — Ungarn, Salzburg
1986: Nemzetközi Grafikai Biennálé, Kanagawa
1986: Zeitgenössische Kunst aus Ungarn, Tafebilder und Kleinplastiken aus Szentendre, Haus Coburg, Delmenhorst
1986: Mlodzi Artyści z Szentendre, Wegierski Instytut Kultury, Warszawa
1987: Hoescht Kulturpalota, Frankfurt am Main
1987: Woerden, Stadsmuseum
1987: Magyar avantgárd napok, Zürich (Ungarn in Der Roten Faber)

Művek közgyűjteményekben:

Dunakeszi, Művelődési Ház
Kistarcsa, Új Megyei Kórház
Szentendre, Pest Megyei Művelődési Központ
Szentendre, Vujicsics Tihamér Zeneiskola
Szentendre, Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága
Veszprém, Dimitrov Művelődési Ház
Valamint: magyar, holland, francia, szovjet, NDK-, és NSZK-beli, romániai (Erdély), USA, olasz, spanyol, svéd, finn és norvég magángyűjteményekben.

Irodalom:

"MÉG": Katonaként a főiskolára, Hazáért, 1968. (A hivatkozás hiányos)

LOSONCI Miklós: A Műcsarnok kiállításai, Pest M. Hírlap, 1977. jún. 26

LOSONCI Miklós: Aknay János törekvései, Napló, 1977. dec. 10.

HANN Ferenc: Aknay János festőművész kiállítása a salgótarjáni Ifjúsági Művelődési Házban, Nógrád, 1978. márc. 24.

LOSONCI Miklós: A festészet mikroszkópján át, Pest M. Hírlap, 1979. jan. 30.

HANN Ferenc: Aknay János kiállítása, Stúdió Galéria, Bp. 1979., katalógus

HANN Ferenc: Aknay János kiállítása, Szentendrei Műsor, 1979/3.

P. SZABÓ Ernő: Aknay János festményei, Stúdió Galéria, Új Tükör, 1979/9. 38. szám

"M": Falak, kertben, Magyar Ifjúság, 1979. szept. 28.

HANN Ferenc: Aknay János képei, Szentendre, Művésztelepi Galéria, Új Tükör, 1982/9. 39. szám

M. Zs. (Molnár Zsolt): Aknay János tárlata, Jelzések, Pest M. Hírlap, 1982. szept. 25.

Antti BLAFIELD: Todellissus, Suomen Kuvalehti, 1982/10. 40. szám

HANN Ferenc: Aknay János művészete, Szentendrei Műsor, 1982/10.

P. SZABÓ Ernő: Aknay János kiállítása, Művészet, 1983/1

TILLES Béla: Aknay János ablakai, Pedagógiai Műhely, 1984/2.

SZUROMI Pál: Tisza-gáti struktúrák, Jegyzetek a Csongrádi Művésztelepről, Művészet, 1984/12.

P. SZABÓ Ernő: Geometrikus törekvések a hetvenes években, Művészet, 1986/6.

HANN Ferenc: Vajda Lajos Stúdió 1986. Új Vegyes, Szentendrei Képtár, katalógus

NOVOTNY Tihamér: Új Vegyes, Kiállítás a Szentendrei Képtárban (akciószöveg), Duna-Kanyar Kurir, 1986/9.

NOVOTNY Tihamér: Bemutatkozik a Szentendrei Grafikai Műhely, Művészet, 1987/2.

A kortárs szentendrei művészet nyugat-európai szemmel (fordítások), Szentendre és Vidéke, 1987. április

VAN DAM, Johan: János Aknay, Artéria Galéria, Woerdeni Stadsmuseum, Hollandia (katalógus)

HANN Ferenc: Pest Megyei Autodidakta képzőművészek kiállítása, Szentendrei Képtár, 1987. katalógus

NOVOTNY Tihamér: A konstruktivizmustól a rovásírásig, Aknay János művészetéről, Művészet, 1987/10.

UJJ Írisz: Szentendrei tárlat és még két kiállítás, Botrány az, amit annak nevezünk?, Pest Megyei Hírlap, 1987. okt. 13.

EMBER Mária: Szakadás Szentendrén, Jegyzetek az éves tárlat kapcsán, Magyar Nemzet, 1987. okt. 27.

KERNÁCS Gabriella: „Szabad-Téri" Tárlat a Vajda-Pincében, Szentendre és Vidéke, 1987/11.

LOSONCI Miklós: Művészet — számtalan változatban, Pest Megyei Hírlap, 1987. okt. 28.
NOVOTNY Tihamér: mSZAFTm, A Vajda Lajos Stúdió és meghívott barátaik közös kiállítása, Ernst Múzeum, 1988., katalógus
HANN Ferenc: Angyal suhan át a szobán, Aknay János festészetéről, Alföld, 1983/3.
CS. TÓTH János: Aknay János képei a Vihar Galériában, Békés megyei Népújság, 1989. április

Short Biography

He was born in 1949 in Nyíregyháza. He was educated in the Art Grammar School in Budapest. He finished his studies in 1967. His masters were Ferenc Sebestyén and János Blaski. He was a founding member of the Lajos Vajda Studio, the Graphics Workshop of Szentendre and the Art'éria Gallery, a joint venture of Szentendre artists. He is the member of the Arts Federation of the Hungarian People's Republic, the Society of Hungarian Artists, the World Federation of Serigraphic Artists. He is the artistic secretary of the Pest County Section of the Society of Hungarian Artists. He regularly teaches painting at the Free Art School of Zebegény.

Prizes, Scholarships Received

Scholarship of the Studio of Young Artists, 1977
Collective Studio Prize of the Experimental Workshop of Leninváros, 1978
Annual Prize of the Graphics Workshop of Szentendre

Individual Shows

1976 in the Lajos Vajda Studio, Szentendre (with György Holdas)
1977 in the Cultural Centre in Örkény
1977 Veszprém (arranged by the Studio of Young Artists)
1978 in the Youth Centre of Culture, Salgótarján
1979 Graphic Show in the Cultural Centre of Pest County, Szentendre
1979 in the Studio Gallery, Budapest
1981 in the Bástya Gallery, Budapest
1982 in the Gallery of the Artists' Colony, Szentendre
1983 in Műhely Gallery, Szentendre (with Péter Bereznai)
1984 in the Cultural Centre, Nyíregyháza
1984 in the Csongrád Gallery, Csongrád
1987 in the Gyopár Club, Békéscsaba
1987 in the Gallery of the Artists' Colony, Szentendre (with Péter Bereznai and Mihály Gubis)
1989 in the Cultural Centre, Békés
The Work of Art of the Month, a Serigraphic Exhibition in the Cultural Centre of Dombóvár, 1989
1989 in the Cultural Centre, Békéscsaba

Collective Shows in Hungary

1971—1981 at the annual shows of the Lajos Vajda Studio, Szentendre
1971—1978 at the open-air shows at Templom tér, Szentendre
1976—1980 at the annual shows of the Studio of Young Artists

1977 at the Experimental Workshop in Leninváros sponsored by Tisza Chemical Works, in the Gyula Derkovits Cultural Centre
1978 Art experiments in Plastic, at the showroom in Dorottya utca, Budapest
1978 19th Szeged Summer Show, Gallery of the Ferenc Móra Museum, Szeged
1978—1987 —exhibitions of the Csongrád Artists Colony
1979 Plastic Art in Szentendre, Kőszeg, Jurisics Castle
1980 Miskolc Winter Show, Miskolc Gallery
1980 Drawings, Hungarian National Gallery, Budapest
1981—1987 at the annual shows of the Műhely Gallery, Szentendre
1981—1986 at the annual Szentendre Shows at Szentendre Gallery
1981—1987 at the National Graphics Biennals, Miskolc
1981 Lakeshore Gallery, Boglárlelle
1983 Contemporary Graphics and Drawings, Hungarian National Gallery, Budapest
1984 National Fine Arts Show '84, Exhibition Hall, Budapest
1984 Contemporary Art in Szentendre, Pécs
1985 2nd Szeged Biennal in Panel Painting, Ferenc Móra Museum, Szeged
1985 A Selection of Contemporary Art Trends of Szentendre, Summer Gallery, Ráckeve
1985 Graphics from Szentendre, an exhibition of the 5-year-old Szentendre Graphic Workshop, Cultural and Youth Centre, Szombathely
1985 National Graphic Biennal, Miskolc
1986 A Collective Show of the Graphic Workshop of Szentendre, Szentendre Gallery
1986 A Collective Show of the Graphic Workshop of Szentendre, Zsámbék Gallery, Zsámbék
1986 New Mixture, a collective show of the New Mixed Group of the Lajos Vajda Studio, Szentendre in Szentendre Gallery
1986—1987 exhibitions organized by the Art'éria Gallery
1986—1987 Art Today, international exhibitions in Budapest
1987 National Graphic Biennal, Miskolc
1987 Fresh Works, Tihamér Vujicsics Music School, Szentendre
1987 Exhibition of the Graphic Workshop of Szentendre, County Library, Eger
1987 Autodidact Artists of Pest County, Szentendre Gallery
1987 Nudes, Lajos Vajda Studio, Szentendre
1987 „Open-Air" Show, Lajos Vajda Studio, Szentendre
1987 Young Artists from Szentendre, Finta Museum, Túrkeve
1988 mSZAFTm, a collective show of the Lajos Vajda Studio and their friends, Ernst Museum, Budapest
1988 Gravitation, Lajos Vajda Studio, Szentendre
1988 Transylvania, Lajos Vajda Studio, Szentendre
1988 Dombóvár Artists' Colony, Dombóvár Gallery

1988 Dombóvár Artists' Colony, Hőgyész
1988 Dombóvár Artists' Colony, Szekszárd, Mihály Babits Cultural Centre

Collective Shows Abroad

1980 Ausstellung Der Bildenden Künstler Aus Dem Komitat Pest (Ungarn) (Fine Artists from Pest County), Staatliche Museen. Meiningen
1981 Fine Artists from pest County, Botevgrad
1983 Painters and Graphic Artists from Szentendre, Athens
1983 Mednarodni Graficni Biennale (International Graphic Biennal), Moderna Galeria, Ljubljana
1983 Painters and Graphic Artists from Szentendre, Istambul, Ankara
1984 L'art hongrois contemporain (Contemporary Hungarian Art), Escape Pierre Cardin, Paris
1984 Grafica din R. P. Ungara, Galeria Caminul Artei (Etaj) STR. Bucuresti
1984 El Estudio Gráfico de Szentendre, Madrid
1985 Ungarische Kunst Malerei im Komitat Pest während der letzten 40 Jahre (Painting in Pest County, Hungary in the Last 40 Years) Staatliche Museum, Meiningen
1986 Neue Grafik aus Szentendre (New Graphic Art from Szentendre) Salzburg
1986 International Graphic Biennal, Kanagawa
1986 Zeitgenössische Kunst aus Ungarn, Tafebilder und Kleinplastiken aus Szentendre, Haus Coburg, Del menhorst (Contemporary Art from Hungary)
1986 Mlodzi Artysci z Szentendre (Young Artists from Szentendre), Wegierski Instytut Kultury, Warszawa
1987 Hoechst Kulturpalast, Frankfurt am Main
1987 Woerden, Stadsmuseum
1987 Hungarian avantgarde Days (Ungarn in Der Roten Faber), Zürich

Proprietors of Works by János Aknay

Public Collections

Cultural Centre, Dunakeszi
New County Hospital, Kistarcsa
Cultural Centre of Pest County, Szentendre
Tihamér Vujicsics Music School, Szentendre
Directorate of Pest County Museums, Szentendre
Dimitrov Cultural Centre, Veszprém

Privata Collections

of various Hungarian, Dutch, French, Soviet, West and East German, Romanian (Transylvanian), American, Italian, Spanish, Swedish, Finnish and Norwegian collectors

Bibliography

„MéG": Katonaként a főiskolára, Hazáért, 1968 (incomplete reference) (Applying for Admittance to the Arts College as a Soldier, For the Homeland)

LOSONCZY, Miklós: A Műcsarnok kiállításai (Exhibitions in the Arts Hall), Pest M. Hírlap, 1977. jún. 26.

LOSONCZY, Miklós: Aknay János törekvései (The Goals of János Aknay) Napló, 1977. dec. 10.

HANN, Ferenc: Aknay János kiállítása, Stúdió Galéria (The Exhibition of János Aknay at the Studio Gallery), Budapest, 1979, catalogue

HANN, Ferenc: Aknay János kiállítása (The Exhibition of János Aknay), Szentendrei Műsor, 1979/3

P. SZABÓ, Ernő: Aknay János festményei, Stúdió Galéria (Paintings by János Aknay, at the Studio Gallery), Új Tükör, 1979/9, No. 38

"M": Falak, kertben (Walls in the Garden), Magyar Ifjúság, 1979. szept. 28.

HANN, Ferenc: Aknay János képei, Szentendre, Művésztelepi Galéria (Paintings by János Aknay at the Gallery of the Artists' Colony, Szentendre), Új Tükör, 1982/9 No. 39

M. Zs. (MOLNÁR, Zsolt): Aknay János tárlata, Jelzések (János Aknay's Show, Signals), Pest M. Hírlap, 1982. szept. 25.

BLAFIELD, Antti: Todelissus, Suomen Kuvalehti, 1982/10 No. 40

HANN, Ferenc: Aknay János művészete (The Art of János Aknay), Szentendrei Műsor, 1982/10

P. SZABÓ, Ernő: Aknay János kiállítása (János Aknay's Show), Művészet, 1983/1

TILLES, Béla: Aknay János ablakai (The Windows of János Aknay), Pedagógiai Műhely, 1984/2

SZUROMI, Pál: Tisza-gáti struktúrák, Jegyzetek a Csongrádi Művésztelepről (Structures of the Embankment of the Tisza, Notes on the Csongrád Artists' Colony), Művészet, 1984/12

P. SZABÓ, Ernő: Geometrikus törekvések a hetvenes években (Geometrical Trends in the 1970s), Művészet, 1986/6

HANN, Ferenc: Vajda Lajos Stúdió 1986. Új Vegyes, Szentendrei Képtár, katalógus (Lajos Vajda Studio 1986, New Mixture, Szetendre Gallery, catalogue)

NOVOTNY, Tihamér: Új Vegyes, Kiállítás a Szentendrei Képtárban (akciószöveg) New Mixture, Exhibition at the Szentendre Gallery, script for the action), Duna-Kanyar Kurir, 1986/9

NOVOTNY, Tihamér: Bemutatkozik a Szentendrei Grafikai Műhely (The Graphic Workshop of Szentendre Introduces Itself), Művészet, 1987/2

A kortárs szentendrei művészet nyugat-európai szemmel (fordítások), (Contemporary Art in Szentendre, a Western-European View, translations) Szentendre és Vidéke, 1987. április

VAN DAM, Johan: János Aknay, Art'éria Galéria, Woerden, Stadsmuseum, Hollandia (katalógus) (János Aknay, Art'éria Gallery, Woerden, Stadsmuseum, The Netherlands, catalogue)
HANN, Ferenc: Pest Megyei Autodidakta képzőművészek kiállítása, Szentendrei Képtár, 1987. katalógus (An Exhibition of Autodidact Artists, Szentendre Gallery, 1987. catalogue)
NOVOTNY, Tihamér: A konstruktivizmustól a rovásírásig, Aknay János művészetéről (From Constructivism to Runic Writing, On the Art of János Aknay), Művészet, 1987/10
UJJ, Irisz: Szentendrei tárlat és még két kiállítás, Botrány az, amit annak nevezünk? (Szentendre Show and Two Other Exhibitions, Is It a Real Scandal?), Pest M. Hírlap, 1987. okt. 13.
EMBER, Mária: Szakadás Szentendrén, Jegyzetek az éves tárlat kapcsán (Schism in Szentendre, Notes on the Annual Show), Magyar Nemzet, 1987. okt. 27.
KERNÁCS, Gabriella: ,,Szabad-Téri'' Tárlat a Vajda Pincében (,,Open-Air'' Show in the Vajda Cellar), Szentendre és Vidéke, 1987/11
LOSONCZI, Miklós: Művészet — számtalan változatban (Art—in Innumerable Versions), Pest Megyei Hírlap, 1987. okt. 28.
NOVOTNY, Tihamér: mSZAFTm, A Vajda Lajos Stúdió és meghívott barátaik közös kiállítása, Ernst Múzeum, 1988, katalógus (mSZAFTm—A Collective Show of the Lajos Vajda Studio and Their Friends, Ernst Museum, Budapest, 1988, catalogue)
HANN, Ferenc: Angyal suhant át a szobán, Aknay János festészetéről (An Angel Has Flown Through the Room, On the Paintings of János Aknay), Alföld, 1989/3
Cs. TÓTH, János: Aknay János képei a Vihar Galériában (János Aknay's Paintings in the Vihar Gallery), Békés Megyei Népújság, 1989. április

Reprodukciók

ÖNARCKÉP, 1966. SZÉN, PAPÍR, 45 × 32 CM
(A MÜVÉSZ ÉDESANYJÁNAK TUL.)

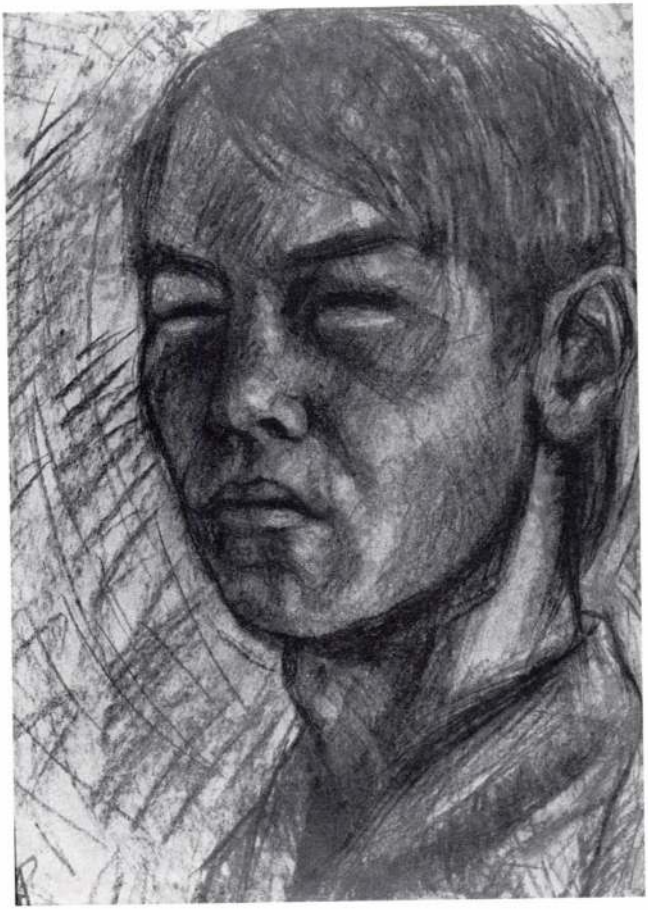

ÁLOM, 1973. OLAJ, PASZTELL, FAROST, 75 × 43 CM
(FÜZY ZOLTÁN TUL.)

A MESEVÁROS, 1973. OLAJ, PASZTELL, FAROST, 91 × 66 CM (KISANYIK MIMI TUL.)'

HÁZTETŐK, 1973. OLAJ, PASZTELL, FAROST, 84 × 80 CM
(HOLDAS GYÖRGY TUL.)

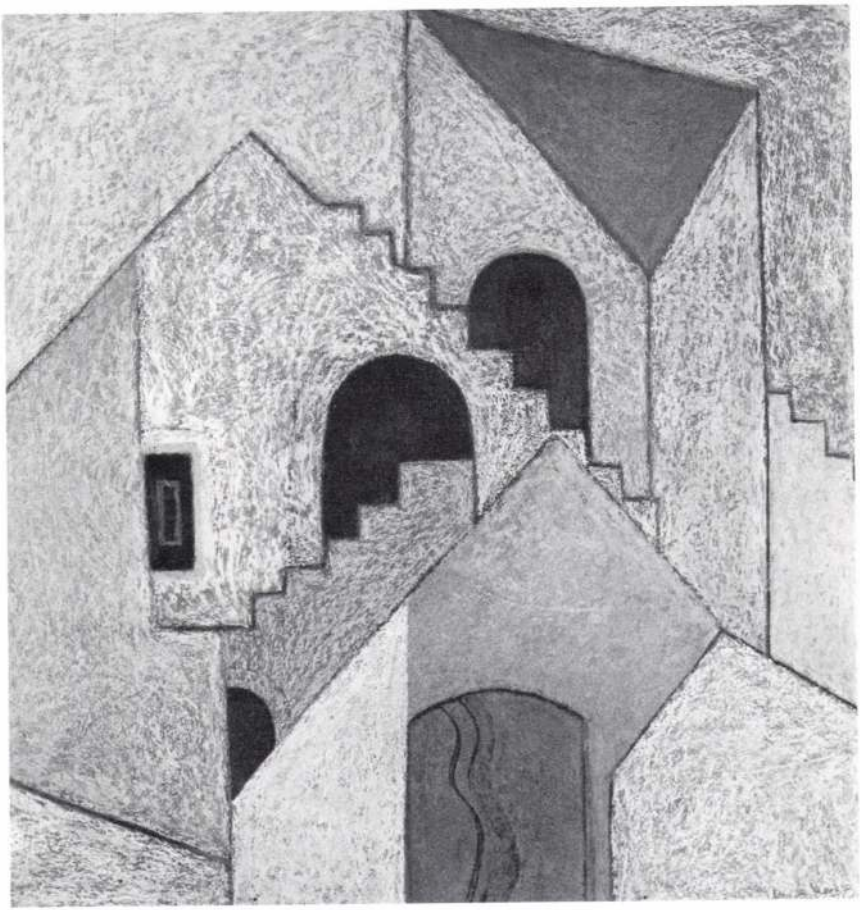

HÁZAK, EMBEREK. 1973. OLAJ, PASZTELL, FAROST, 82 × 157 CM (A MŰVÉSZ TUL.)

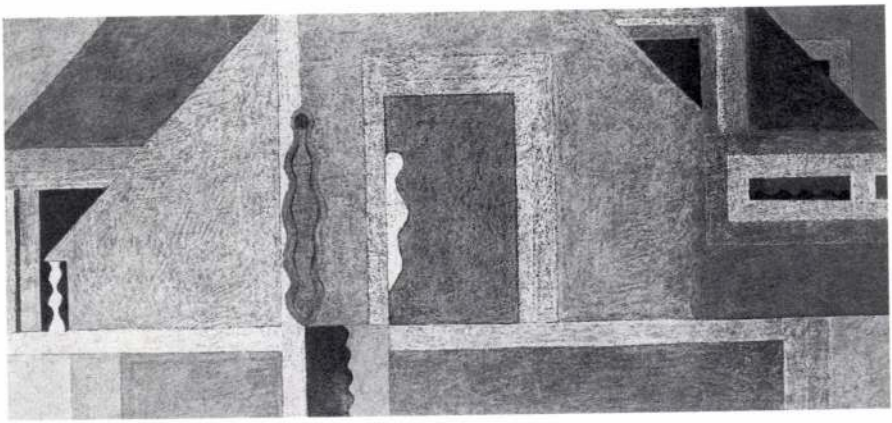

VÁROS, 1973. OLAJ, PASZTELL, FAROST, 60 × 78 CM
(HOLDAS GYÖRGY TUL.)

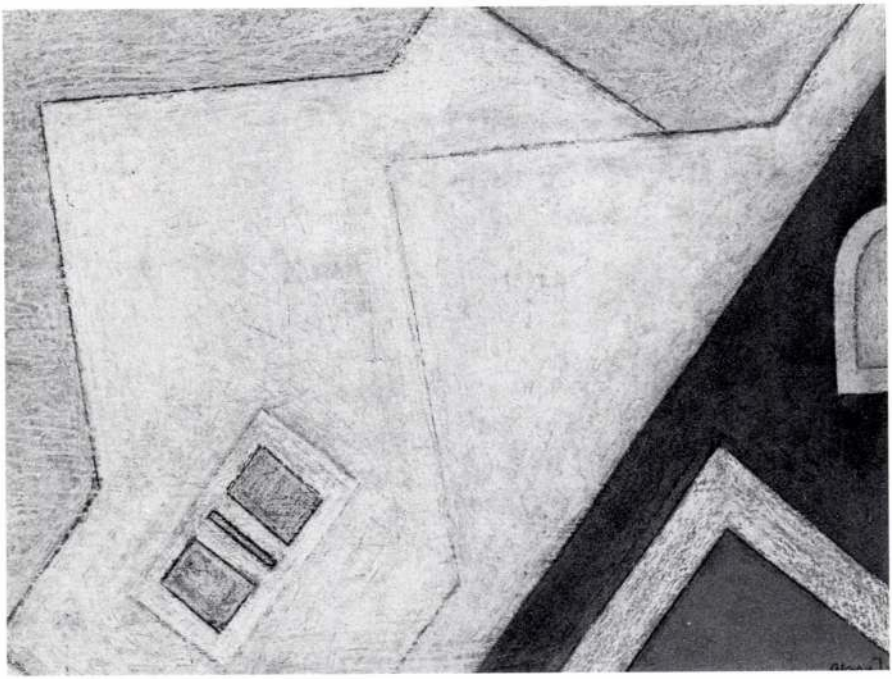

TEMPLOMTÉRI TEMPLOM, 1976. OLAJ, PASZTELL, FAROST, 100 × 128 CM (PEST MEGYEI MÜVELŐDÉSI KÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR TUL., SZENTENDRE)

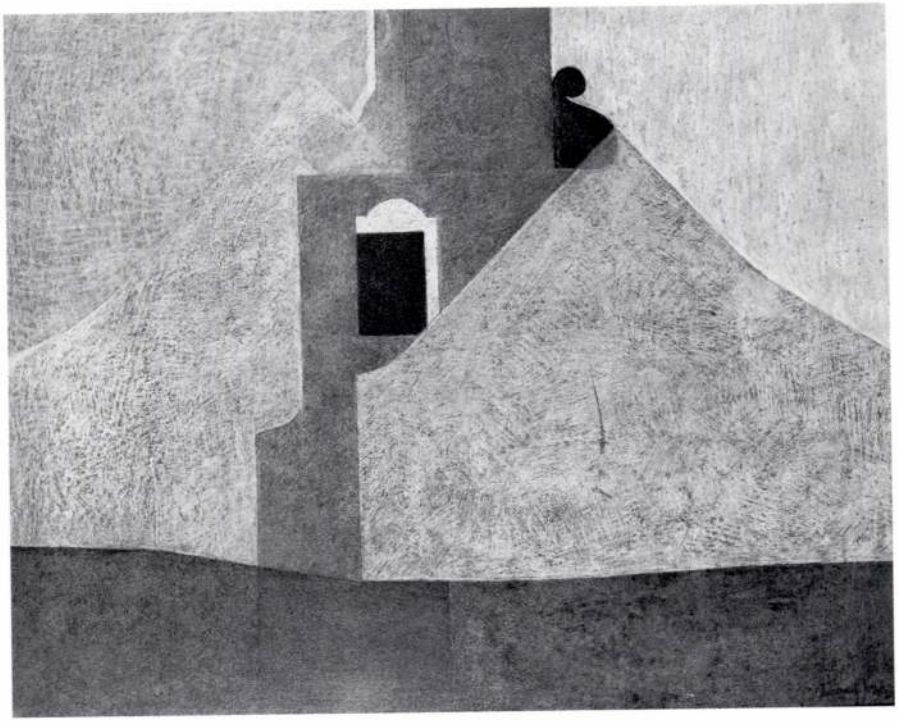

MURÁLIS TANULMÁNY, 1977. OLAJ, PASZTELL, FAROST, 70 × 75 CM (FERENCZY MÚZEUM TUL., SZENTENDRE)

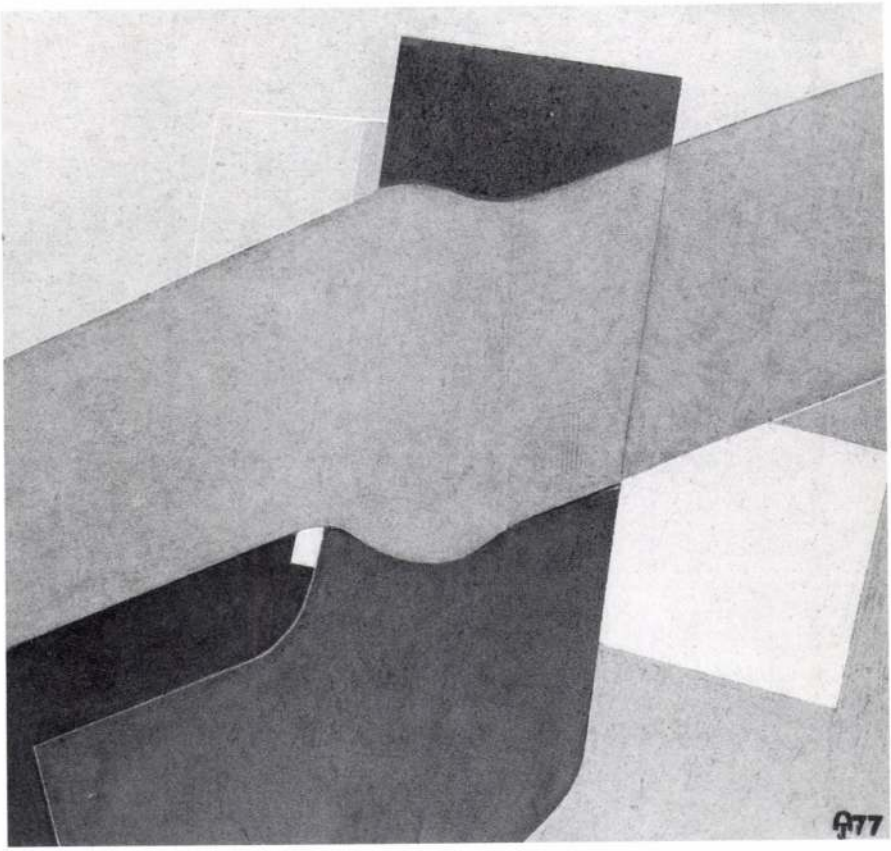
77

MURÁLIS TANULMÁNY, 1979. AKRIL, PASZTELL, FAROST, 74 × 73 CM (RÉCSEY KATALIN TUL.)

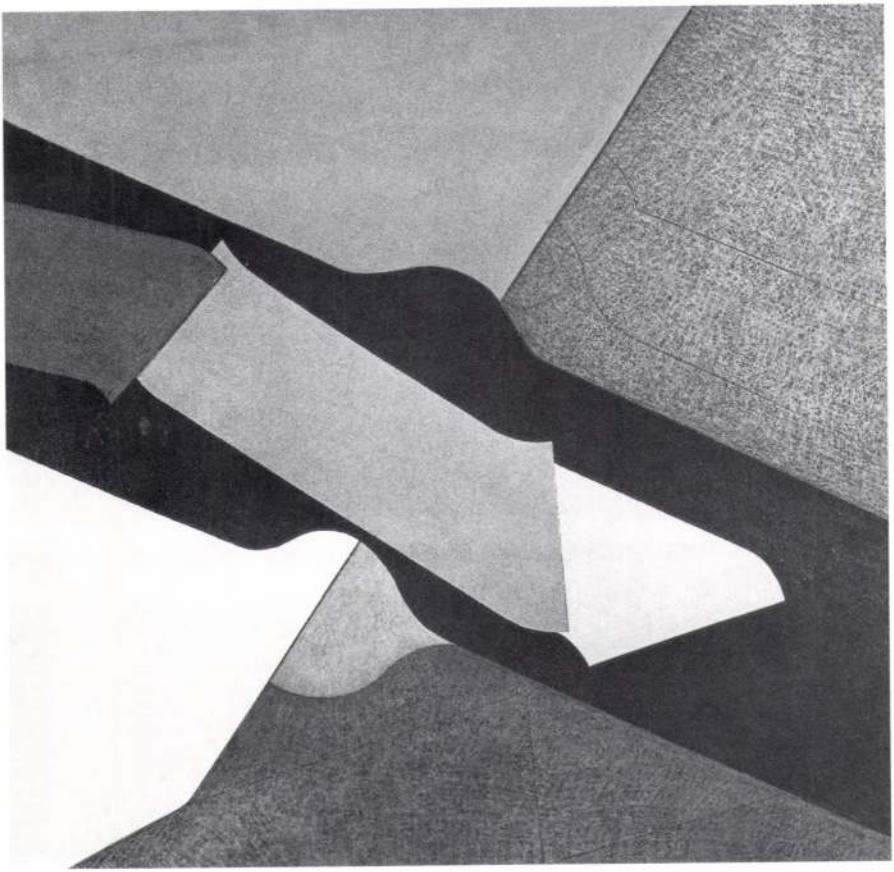

MOTÍVUMOK, 1979. OLAJ, PASZTELL, FAROST, 76 × 44 CM
(GÖLLNER JUDIT TUL.)

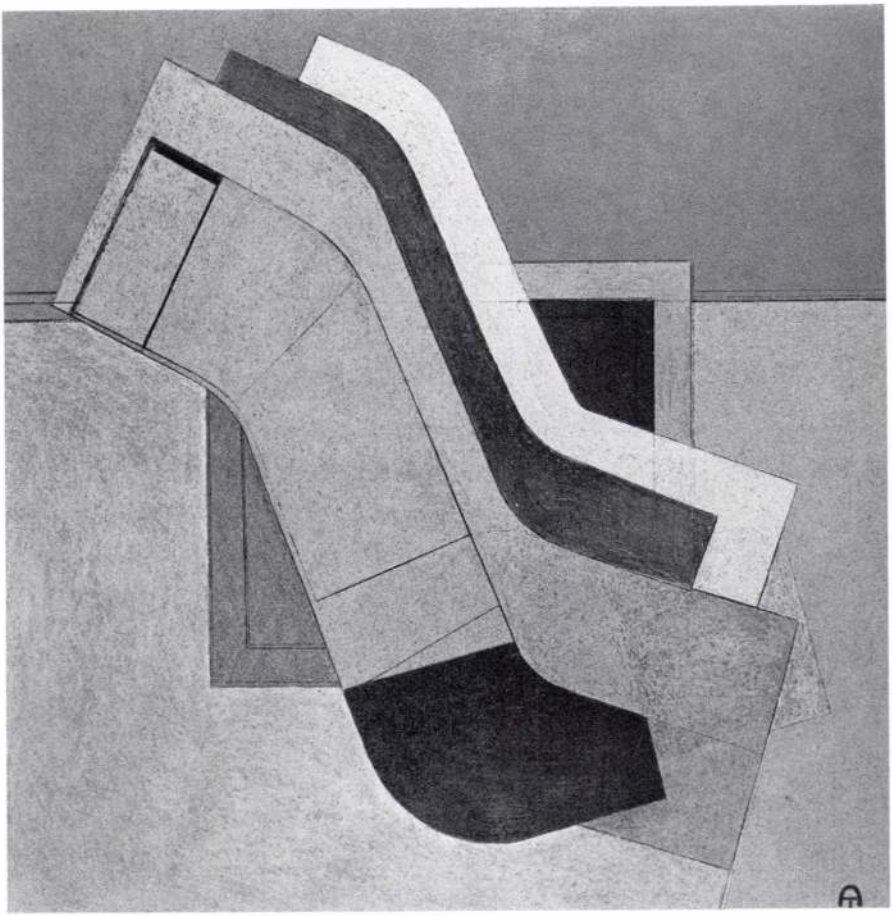

VISZONY, 1984. AKRIL, VÁSZON, FAROST, 100 × 80 CM
(VAN DAM GYÜJTEMÉNY TUL., HOLLANDIA)

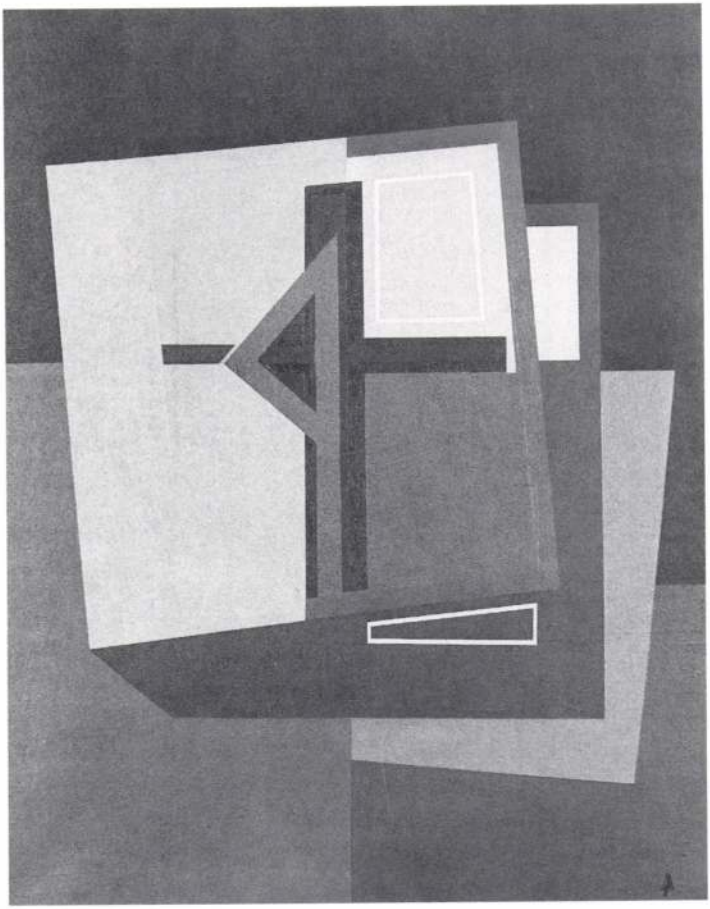

JELZÉS, 1985. AKRIL, VÁSZON, 40 × 40 CM
(BEREZNAI PÉTER TUL.)

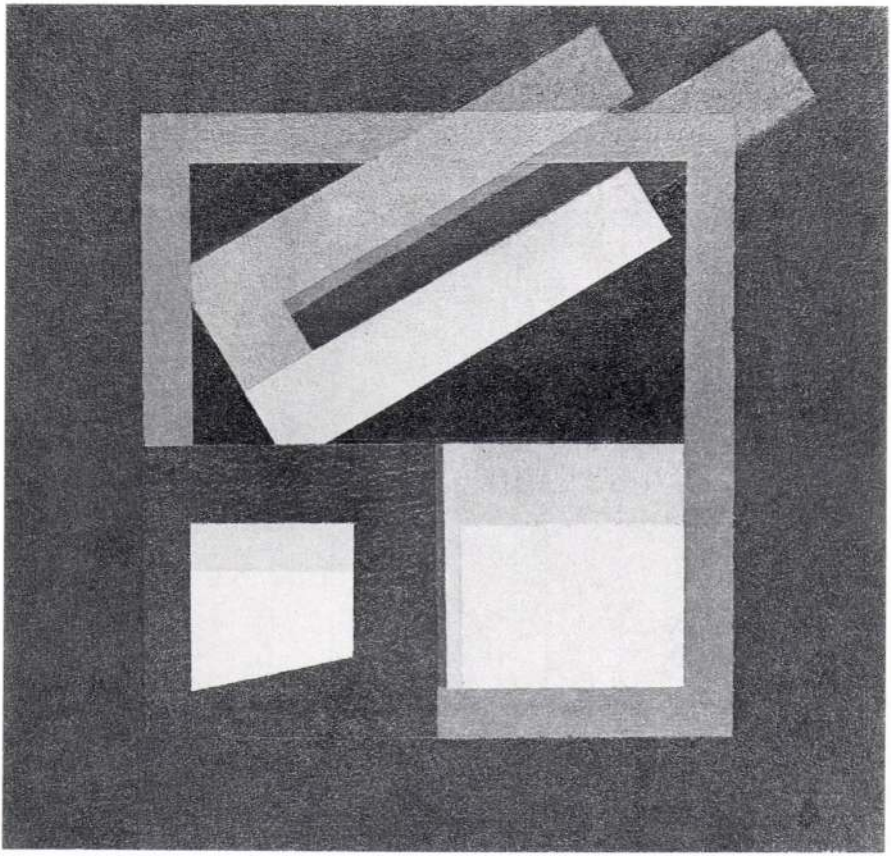

SZÉTTÖRT ROVÁS, 1984. AKRIL, VÁSZON, 60 × 55 CM
(DR. LÁZÁR SÁNDOR TUL.)

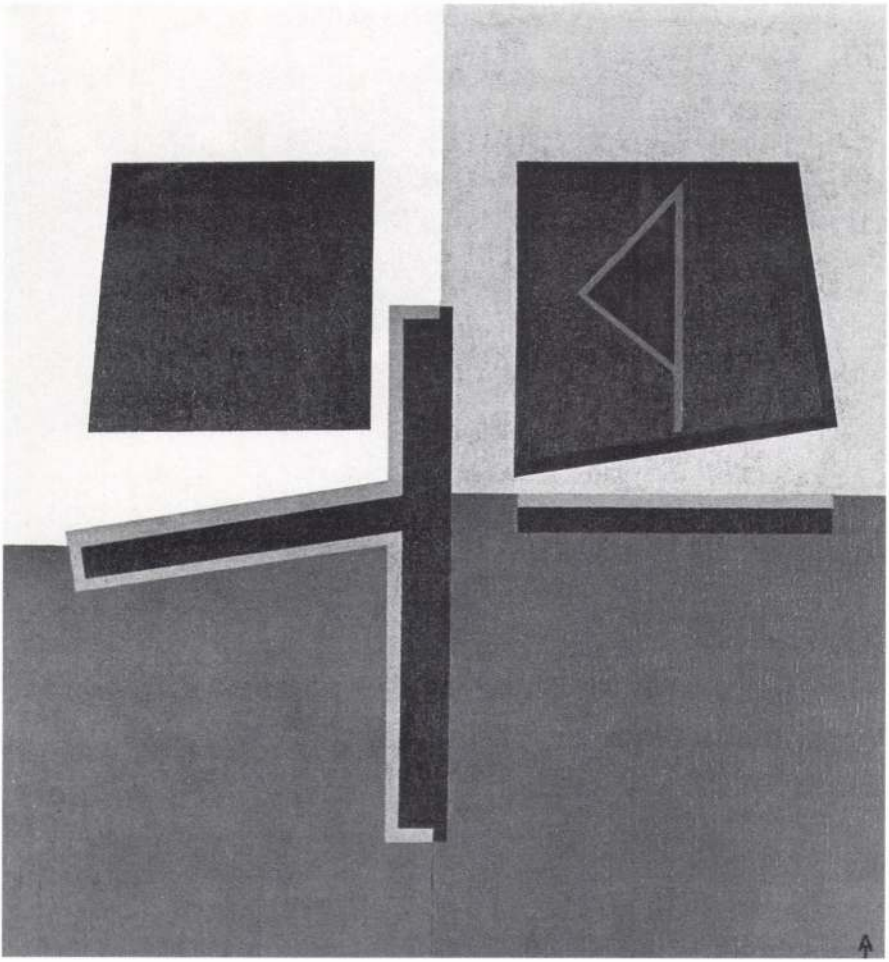

BALLADA, 1986. AKRIL, VÁSZON, 60 × 70 CM
(A MÜVÉSZ TUL.)

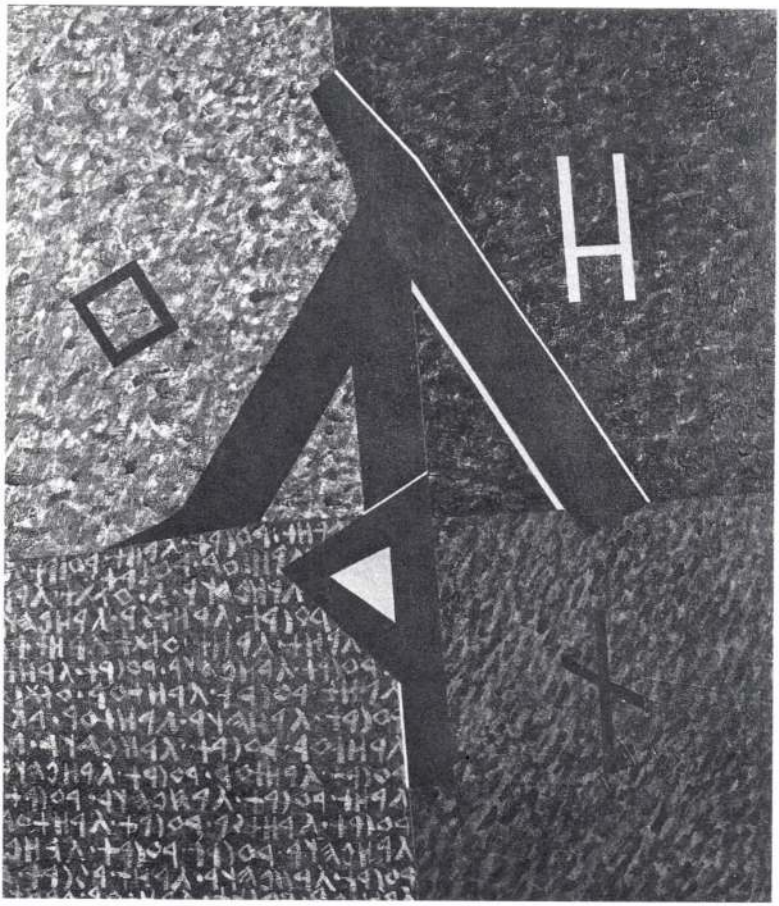
H

IN MEMORIAM I., 1986. AKRIL, VÁSZON, 155 × 120 CM
(A MŰVÉSZ TUL.)

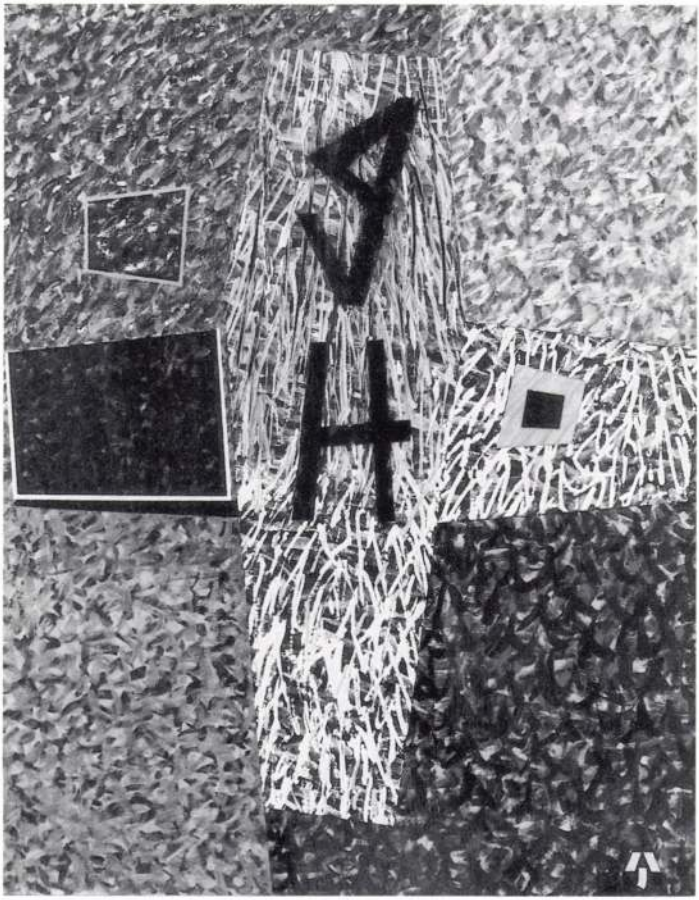

IN MEMORIAM II., 1986. AKRIL, VÁSZON, 22O × 100 CM
(A MÜVÉSZ TUL.)

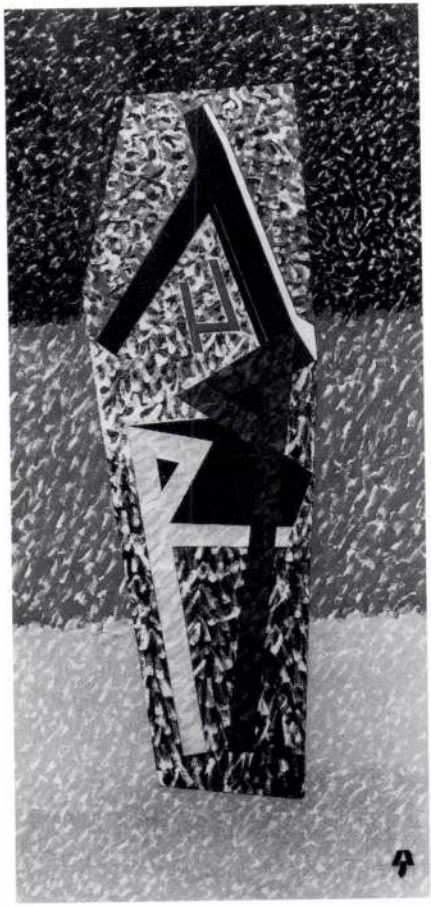

KITÖRÉS, 1987. AKRIL, VÁSZON, 130 × 125 CM
(A MÜVÉSZ TUL.)

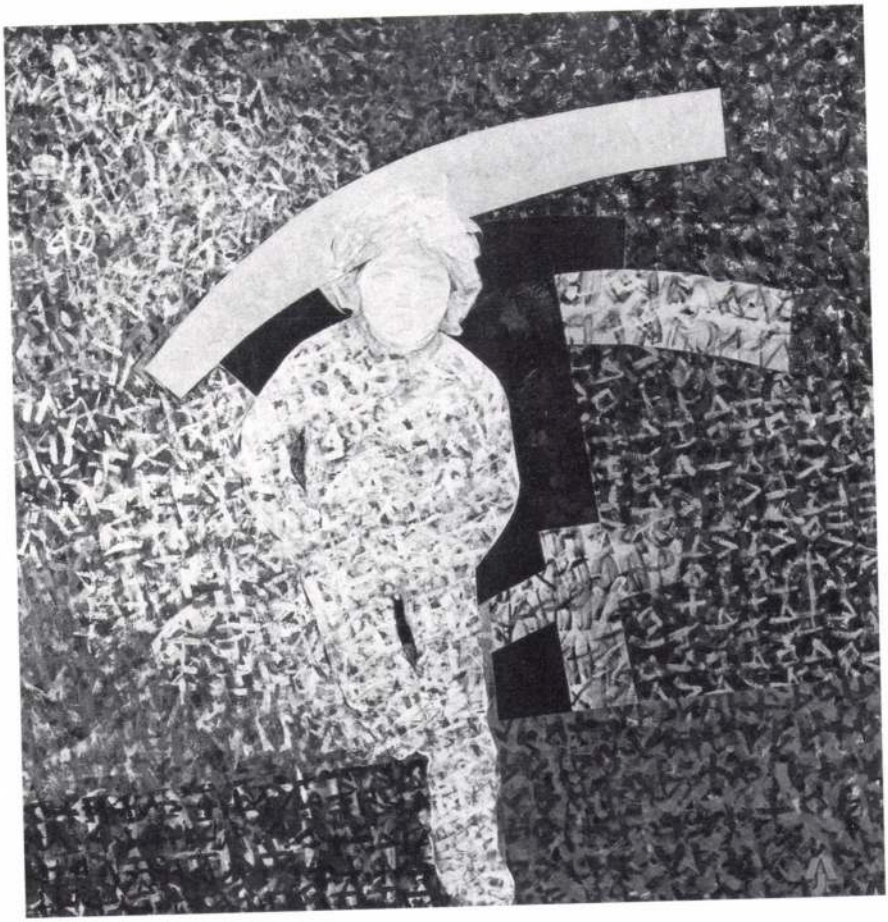

NAGY UTAZÁS, 1987. AKRIL, VÁSZON, 64,5 × 55 CM
(FERECZY MÚZEUM TUL., SZENTENDRE)

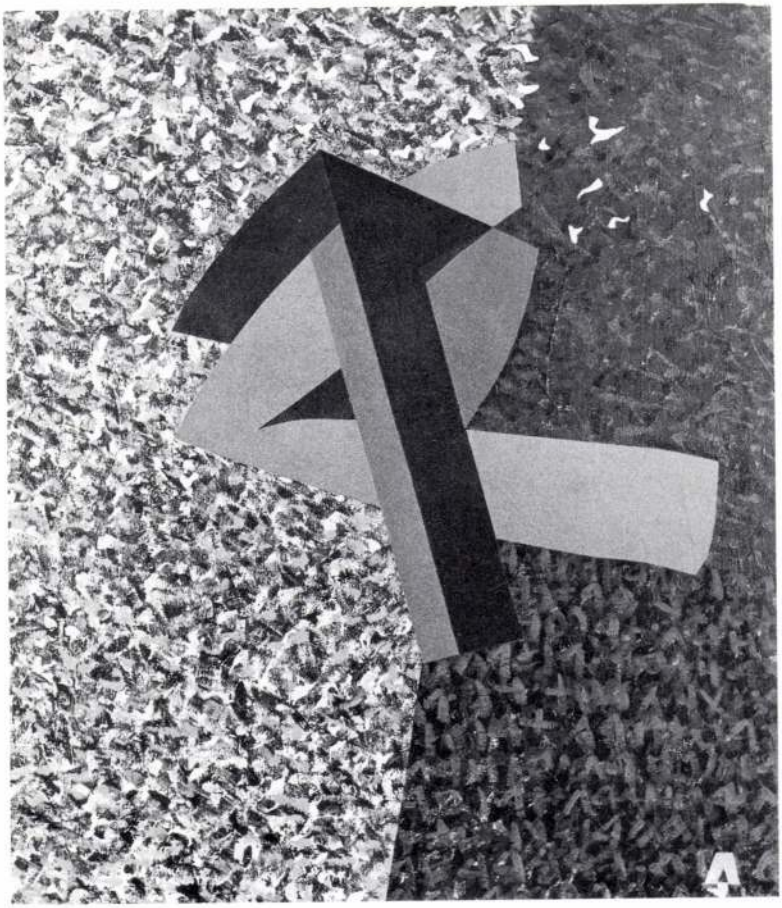

KAPCSOLAT, 1988. AKRIL, VÁSZON, 140 × 140 CM
(STUMPF GYŰJTEMÉNY TUL.)

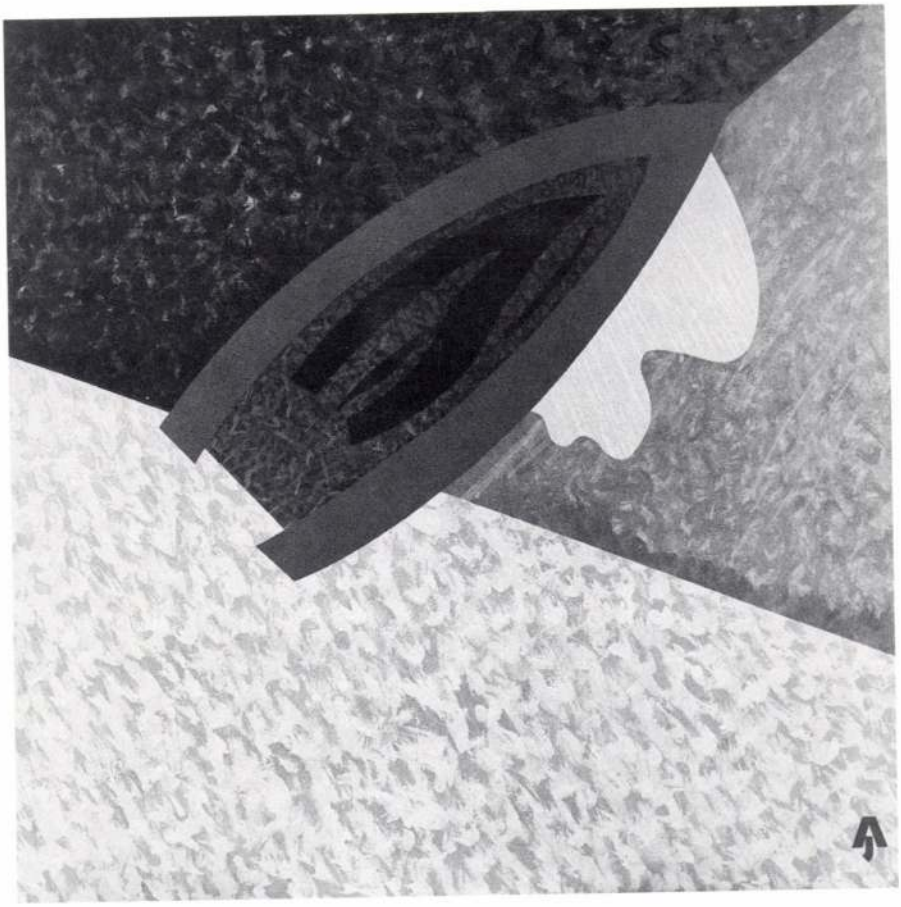

ANGYAL ÉRKEZIK, 1987. AKRIL, VÁSZON, 75 × 80 CM
(A MŰVÉSZ TUL.)

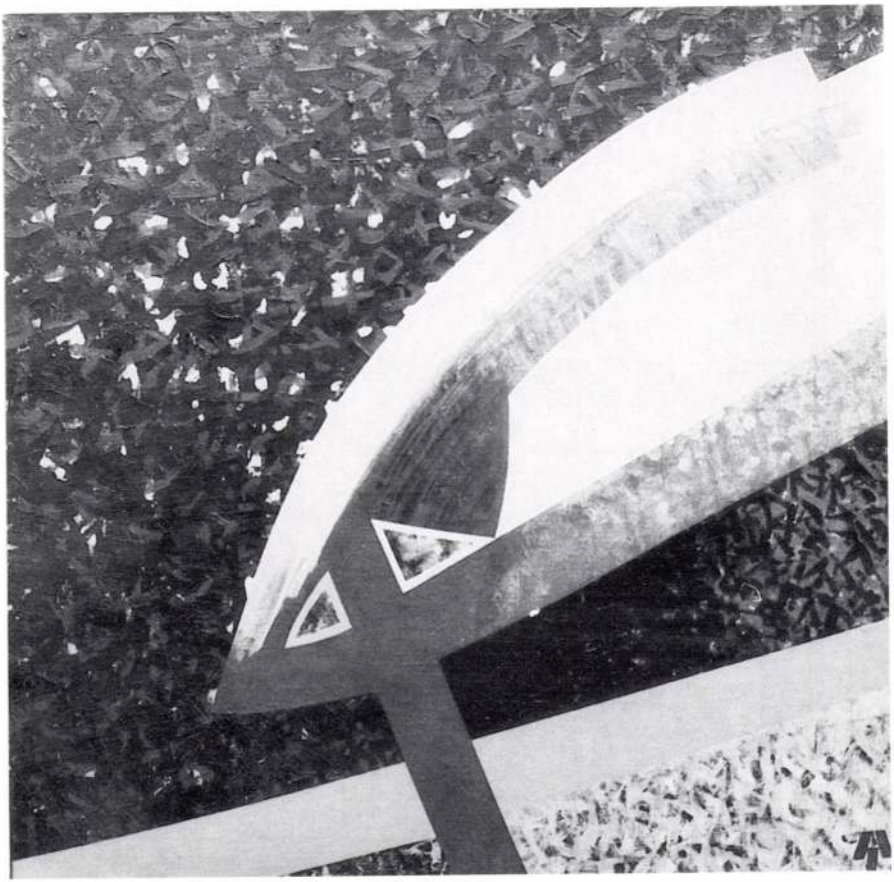

BALLADA, 1988. SZITANYOMAT, 60 × 40 CM
(A MÜVÉSZ TUL.)

JÁNOS AKNAY: BALLAD

An interpretation of a work of art

"Omnis mundi creatura
quasi liber et pictura
nobis est et speculum
nostrae vitae, nostrae mortis
nostri status, nostrae sortis
fidele signaculum."

The picture is hanging on the wall in front of me. It is juxtaposed with a relatively large white surface between a double-door cupboard and the door, in a flat of 50 square metres. To the left there is the door-post with the switch and an Egyptian reproduction — "Three Girls Playing Instruments", on genuine handmade papyrus, the New Kingdom — above it. Below the picture there is a large, hollow armchair, upholstered with yellow textile, its pair is just facing the piece, being my observation post. The work of art is hung by an unseen wire between two panels of glass (700x500 mms) clasped together by three copper clasps of warm tone. A part of its edge is missing which results in the fact that there is no mark on the paper saying Austria Zeichen. Below there is an inscription proceading from left to right saying "Ballad (S)", phase-print I/I, by János Aknay, 1988.

At first sight you cannot obviously decide what kind of technique has been applied although it has apperently been multiplied in some way. If you happen to observe it more carefully, however, you will soon realize that it has been made by screenprinting, and as it is a work of an artist, it can duely be called a silkscreen.

Therefore: technique applied: screenprint on paper, 593x434 mms.

The coloured surface can be divided into three parts.

It is only by a rather concentrated observation that one might discern the basic structure which is of a twofold character: a flat as well as a spatial nature as a consequence of its dual construction. There are brushstroke-like surfaces with loose contours (in certain cases quite similar to calligraphy) which represent the lyrical-expressive element, on the other hand, there are definitely graphic forms: a series of signs and uniform elements.

As a result of the technique (a series of different phases of motifs printed one above the other in given colours) both units are unstructured, homogenous formulae, that is, only the print of the brushstrokes and not the genuine interaction between the canvas (surface), the paint and the brush itself can be perceived.

Where motifs overlap there are blended colours but the film-like layering can still be distinguished, which means that colours are blended on the retina as a result of the overall impression (especially in the yellowish-green field).

From the combined texture of the basic elements a — spatially — basic ground with a horizon ascending from left to right in a basic tone that is decisively yellow and black (with some red) yet appears yellowish green altogether can be perceived. Above the black demarcation (the only such element on the surface) which is as straight as if drawn by a ruler, there is a harmonically divided, smaller, basically purplish field and a larger area with elements easier to distinguish in colours ranging from yellow and red to pure white at certain places.

In the textural system, especially above, the bright red of the basic phase is shining through.

The main motif, the three big, black, dynamic, curved spikes with opening shafts contoured with the basic red, is ascending and cutting into the level in front of the already described relation of the basic ground and the background. They are growing from bottom to top. The two at the bottom are inducing a dynamism spiralling upward. The third, biggest form curbs the impulse with the head of the spike pointing slightly downwards ,,floating like a big black bird''. Here the red of the basic ground is bordering the shafts (wings) with bursts of flame. The big black forms are parallelled by 13 smaller silver forms falling back and stuck into the basic ground.

Let us get closer to the picture and try to trace its improvement. (As artistic hermeneutics pointed out after the analyses of E. Panofsky: the single description of a work of art demands preconcepórion including, to a certain degree at least, the act of interpretation, the significance of which cannot be exaggerated in interpreting a work of contemporary art, as the only practicable starting point, having entered the hermeneutical field, or rather, spiral, and having answered the call of the work itself, seems to be description.)

The character of the piece promotes a detailed description although not an iconographical analysis. It is wortwhile to note, nonetheless, that the left field above the horizon, by virtue of its density, suggests a view that it is part of a geometrical form: of a trauncated pyramid or obelisk, all the more so as it is resting upon the definite horizon.

For the sake of finding ''the essential sense'' we consider the application of the besic thesis of genetic structuralism ''each meaning is a structure and each structure is a meaning'' rather relevant.

Our attention is thus focused again on the above determined purplish surface as it has the most concrete structure. Although it has been described as a whole, as a definite objective formation, we should observe that it is also penetrating between the shafts of the third spike with its approach to calligraphy as quasi-writing.

If we observe it more carefully we can discern a system of silverish-grey signs on the network of red and black surfaces. The formal convention is the same as that of the big spikes. They are parallelled even by small replicas among the systematic

sequence of the signs. Undoubtedly there is a message to be read from the code of the artist. It is easy to prove that it can be deciphered by using the signs of the "Székely" runic writing. (I myself have not read it as I do not consider the literal meaning decisive for the message of the piece. The only important fact is that the text is meaningful.)

It is also of critical importance that the main motif is the sign for "S". If we concentrate on the signs now, right of the three "S" letter-signs (or sign-letters) there is a small white surface we have already mentioned which is not a remainder of the basic colour of the paper but a result of the last phase of the printing: they are the smallest patch units, luminous forms flying away.

By the detailed description of formal units and their relations I intended to illustrate the characteristics of screenprinting as a technique and the way they appear in a given work of art despite of being inseparable from its meaning as a whole.

The definite contour and the brushstrokes which have no independent meaning but which recall calligraphy thus being intermediary elements or links towards letters as meaningful units of from, as well as the texture of surfaces and meaningful signs create, on the other hand, a painting-like pastose impression.

On the other hand there is an intensive tension caused by the flat, abstract character of the picture and the dichotomy of spatial relations. (The allusion has not at all been made to the contradiction of the two-dimensional surface and the three-dimensional environment represented.) The basic character of screenprinting is presented here as the decisive mode of effect of the essential meaning. It evokes the artist's pictorial view of the world which is rendered exquisitely spiritualized and transparent.

The value of the surface as abstract ground is to be interpreted as a golden standard: a departure from the objective environment towards trancendence. Tragedy evoked by the position of the three signs inflicts the ground of a transcendent function which is at the same time a basis involving spatial divisions thus alluding to a concrete earthen event. It is an event with a name happening in a kind of eternal present. The title is an obvious guiding line as far as the tragic character is concerned as it says: Ballad — or as I read it: "Ballad about "S". (It is not the task of this interpretation to give more concrete clues to the audience, it is the task of the individuals to read the message, which is, after all, written on it (the tombstone).

Nevertheless, we have to proceed on in the sense of Gadamer's hermeneutics towards the existential mode of the work of art which surpasses "the final contents" so as to be able to define its ontological state and thus recapture the piece in its total reality.

To achieve this goal we have to define the existential mode of the picture by introducing the concept of "repraesentatio". The painting represents and indicates through material means an extra-sensory reality representable only by non-material concepts. What is thus represented? The life and death of a dead child? Certainly not in a literal sense.

It is, in fact, a tombstone — on the one hand in the sense of "exegi monumentum", on the other hand in the same way as the tombstone is a monument which concerns all those who are present.

It conveys a realitydwhere only individual existence and ethos matter.

NOTES AND REFERENCES

Motto: a poem attributed to Alanus ab Insulis saying: "Each event in this world is like a book, picture or mirror to us, a truthful symbol in which our life, death, situation and fate are reflected."

Bätschman, Oskar: Einführung in die Kunstgeschichtliche Hermeneutik, Darmstadt, 1984.

Gadamer, Hans-Georg: Igazság és módszer (Truth and Method), 1984.

Panofsky, Ervin: A jelentés a vizuális művészetekben (Meaning in Visual Arts), Budapest, 1984.

Hann Ferenc: Angyal suhant át a szobán

— Aknay János festészetéről —

Aknay János 1949-ben született Nyíregyházán. Gyermekkorát Debrecenben töltötte, majd a Művészeti Gimnáziumban végzett tanulmányai után Szentendrén telepedett le.

Pályája szorosan összefonódott az amatőrként induló, de azóta ,,hivatásos'', Európa-szerte ismert művészeket összefogó Vajda Lajos Stúdióval, melynek egyik alapítója volt.

A Vajda Stúdió máig példanélküli formáció a képzőművészeti csoportosulások között (irodalmi analógiaként a német Gruppe 47' jut eszünkbe róla), hiszen ez a laza szerveződés nem azonos művészi látású, hasonló stíluskörhöz kapcsolódó művészekből állt össze, hanem a művészi autonómiában, a tisztességben, az alkotó szuverenitásában mélyen hívő, progresszív, avantgard gondolkodású alkotók csoportja kívánt lenni.

Nyilván ennek köszönhető, hogy a Vajda Stúdió kisebb-nagyobb pauzákkal lassan 20 éve működik, s az 1988 februárjában a budapesti Ernst Múzeumban megnyílt mSZAFTm c. kiállításuk még a tágabb szakma előtt is revelációnak hatott.

A VLS művészei közül többen (elsősorban fe Lugossy László, ef Zámbó István, a ,,társutas'' Wahorn András s részben Lois Viktor a nagy mosolymosó művész) a művészet expanzionista korszakának jelentős és tipikus alakjai. Művészetük összemossa a határokat a képzőművészet, a living theatre, a zene, a video, a happening, s a (nem katartikus — : v. ö. Hajas Tibor —, hanem inkább frivol és bohókás) performance között.

Míg a Vajda Stúdió e művészeinek kommunikációs lehetőségeik révén a legszélesebb nyilvánosság elé kerültek művei (Bizottság hanglemezek, Jégkrémbalett c. BBS film, koncertek, akciók), addig a Stúdió fennállása óta folyamatosan dolgozó absztrakt művészek pályaképe harsona és érces cintányércsattogtatás nélkül emelkedett fel, teljesedett ki, s Aknay mellett mások is (Bereznai Péter, Matyófalvi Gábor, Gubis Mihály) a 80-as évek elejére már teljes fegyverzetben jelentek meg a hivatalos magyar művészet csuszamlós porondján.

Aknay János indulását természetesen erőteljesen motiválta az élettér, a közeg ahol élt: Szentendre, mely a hetvenes évek elején már végképpen konglomerátum volt, s

korántsem iskola, ahogyan az a közvéleményben elterjedt. A pályakezdő művész nem fordult a könnyű és látványos sikerrel kecsegtető pittoreszk tájképfestészet felé, noha maga a város, a táj mint motívum nagyon is érdekelte. Korai olajpasztell képein (1976-77 körül) kulcsszerepet játszik az architektúra. A barokk kisváros építészeti elemei átértelmezetten, feltisztultan jelennek meg a műben. E főként meleg színekkel fogalmazott, olykor nagyméretű képek perifériku san a Vajda, közelebbről Barcsay, Deim Pál s némiképp a Balogh László által megteremtett műtípus hatását mutatják. Ám *Aknay akkori festményeit vizsgálva az említett mesterek idevágó művei* inkább archetípusnak tekinthetők, mint valamiféle féldirekt átvételnek.

A korai periódusban Aknay sűrűn használja az ,,ablak''-motívumot is, mely még egy 1984-es, Zsennyén festett, kulcsfontosságú munkáján is felbukkan (Ablakrovás, akril, farost). E motívum nem ismeretlen a választott mesterek oeuvre-jében sem.

Ám míg Vajdánál a motívum technikai, saját ideológiáját interpretáló funkciót teljesít, Kornissnál, Bálintnál a gyűjtött polgári folklór elemeinek a grand artba való beemelését szolgálja, Aknaynál az ablak eleinte a Barcsay-féle konstruktív-szerkesztett, később a Deim-féle konsturktív-lírai funkció feladatát vállalja.[1]

Az ablak motívum vizsgálata Aknay pályaképében átvezet bennünket azon a korszakhatáron, mely a 80-as évek első harmadában következik be, amikor is — noha a kontinuitás jól követhető — az objektív szemlélet szubjektívvé válik, a grafikus, száraz szerkesztés festőivé, a síkkonstruktív látásmódot a pszeudo-tér megjelenése váltja fel, s a korábbi, leíró képtípus helyett a szüzsével rendelkező válik lényegessé.

Az 1978 körüli művek ,,ablak''-ai ugyanis majdnem mérnöki-rajzszerűen szerkesztettek, esztétikumuk egy matematikai képlet egzakt szépségével rokonítható (v. ö. Barcsay). Ám az 1984-es ,,Ablakrovás'' már személyes, emóciókat közvetít, szubjektív és lírai (v. ö. Deim). Míg előbb a redukált motívum volt a közlés tárgya, most a festő (lelki)állapota a fontos.

Világítsa meg a változás fokát az igazán autentikus Deim Pál néhány mondata, melyet ,,Mások az abalakaink'' c. sorozatáról írt: ,,Az, hogy mások az ablakaink, az természetes, mert minden ember más környezetben nőtt fel, mások az örökségek, más iskolázottság, más lelki élmények határozzák meg az ember életét, tehát nyilván a világot is más-más ablakon kersztül nézzük és mint ahogy minden háznak máshová nyílnak az ablakai, úgy az emberek *lelki ablakai* is mások és mások. (Kiemelés a szerzőtől.)[2]

A 80-as évek eleje robbanásszerű változásokat hoz a magyar festészetben. Kerek, egész pályaképek fordulnak olykor inverzükre. A művészet expanzionista korszaka néhány évvel a hasonló európai és amerikai jelenségek után Magyarországon is lezárulni látszik.

Az őszinte, személyes individuális tendenciák erősödnek fel (transzavantgard, új szenzibilitás) az intellektuális természetű folytonos újítási kényszer helyett igen sok festő a múltba nyúl vissza, Caravaggioig akár (Soós Tamás) vagy a prekolumbián kultúráig (Bereznai Péter).

Aknay festői stílusa is módosul, noha a motívumrendszer és a művészi attitüd lényegében változatlan.

1983-ban festi meg első olyan képét, melyen kitüntetett szerepkörbe kerülnek a szinte már elfelejtett székely rovásírás, szálkás, antikalligrafikus betűjelei. 1985-ben először az emblematikus, centrumba komponált jelpár környezete oldódik fel (Hommage a 1985. július 27., szitanyomat), majd maga a jel is hajlékonyabbá, festőibbé válik (A nagy utazás, 1987.).

Az új formanyelvét meglelő művész eddigi, sokak által decensnek mondott művészi magatartását 7 éves kislányának ma is alig hihető tragikus halála robbantja szét. Az angyallá átlényegült gyermeknek állítanak emléket Aknay újabb képei (Ballada S-ről, 1986., In memoriam-sorozat, A nagy utazás-sorozat).

A háttér gazdag festői faktúrája előtt suhan, szárnyal, zuhan, lebeg a székely betűjelből angyallá, vagy a betlehemi csillag üstökösszerű csóvájává varázsolódott lélek, utazva a transzcendes időben.

Aknay János szemérmes, rejtőző alkat. A székely rovásírás használata megfelel természetének, hiszen közöl is vele információt, nem is. A raszterszerű háttér egymásra írott, ezáltal olvashatatlanná tett rovásszóhalmazokból épül meg, tartalma így eltűnik, jelen is van, meg nem is. (Az eljárás hasonló ahhoz a gesztushoz, amit Esterházy Péter tett, amikor egyetlen lapra lemásolta Ottlik Géza Iskola a határon c. regényét.)

A háttér a legfrissebb műveken mintha-térré szerveződik. Talán-horizont választja el a sejthető eget-földet, melynek határán szárnyaszegett angyal zuhan (Szárnyaszegett, 1987.).

Természetesen az e műtípushoz sorolható tábláknak több olvasata van, miként az egyik főműnek az ,,Angyali üdvözlet''-nek is, ahol az angyal nem az ,,angelus Domini'' értelemben tűnik fel, s nem érvényesül a keresztény ikonográfia szabályrendszere sem.

Egy tizennyolc évet maga mögött tudó pályakép feltétlenül alapos, tudományos, szakszerű elemzést érdemel. Elhelyezendő a korban, összevetendő a kor szinkron vagy éppen ellentétes jelenségeivel.

Aknay festészete — ha a besorolási kényszer bűvöletének engedünk — végül is behatárolható: mondhatjuk, hogy lírai-konstruktív-neo-geo-puszeudo-szürreális-transzavantgard-posztmodern, új festői vagy szenzibilis; másképp nonkonformista magánmitológia-teremtő művészről van szó.

Ám e sorok szerzője jobban szeret így fogalmazni: Aknay János oeuvreje egy manipulációktól mentes belső törvényrendszer szerint megépült szubjektív indíttatású műegyüttes, mely éppen az individuumból kisugárzó ,,realizált egyetemesség'' (Kirkegaard) ereje révén képes létrehozni a katarzisként ismert, ma már egyre kevésbé lehetséges állapotot mű és szemlélője között.

S ha a szemlélőben kellő fokú az empátia, jól kinyitja szemét, s a sarokba söpör minden prekoncepciót, találkozik is a művel, s úgy érzi majd, megérintette valami: angyal suhant át a szobán...

Jegyzetek

1. Aknay János pályaképéről alapos elemző tanulmány olvasható Novotny Tihamér tollából a MŰVÉSZET 1987. októberi számában (A konstruktivizmustól a rovásírásig — Aknay János művészetéről —).
2. S. Nagy Katalin: Deim Pál, a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, Bp. 1977.

AN ANGEL HAS FLOWN THROUGH THE ROOM

—on the Paintings of János Aknay

János Aknay was born in 1949 in Nyíregyháza. He used to live in Debrecen as a child, graduated at the Secondary Art School in Budapest and having finished his studies he settled down in Szentendre.

His career is closely related to the Vajda Lajos Studio as he was one of the founders of a community of amateur artists who have since become acknowledged as "professionals" of European fame.

The Vajda Studio is unparallelled among art groups (a literary analogy might be found in the German Gruppe 47) as it is a loose organization of artists with diverse artistic concepts and styles who are all committed to artistic autonomy, honesty and the due sovereignty of artist being progressive Avantgarde thinkers themselves.

It is probably due to the abovementioned fact that the Vajda Lajos Studio has been more or less constantly working for twenty years and the collective show of its members under the title mSZAFTm in February, 1988 in the Ernst Museum has been a revalation even to the art establishment.

Some of the artists of the VLS (chiefly László ef Lugossy, István ef Zámbó and his co-voyager András Wahorn, but partly also Viktor Lois, the great smile-washing artist) are significant yet typical representatives of the expansive period of art. Their art has blurred the demarcations between fine arts, living theatre, music, video, happening and performance (of a non-cathartic but rather frivolous and playful kind, c. f. Tibor Hajas).

Whilst by their connections with the mass-media (via records of the Bizottság, their underground group, their film titled "Ice-Cream Ballet", their concerts and actions) the oeuvres of these artists have become widely publicized, the representatives of Abstract trends constantly working since the foundation of the Studio have improved and perfected their art without trumpets and cymbals heralding them and so Aknay and some of his companions (Peter Bereznai, Gábor Matyófalvi and Mihály Gubis) entered the slippery stage of Hungarian art fully armed in the early 1980s.

Aknay has been strongly motivated by his conditions, the medium Szentendre provided in the early 1970s as more of a conglomerate than a school as it is frequently referred to. The young artist has not turned towards picturesque landscape painting which could have brought him easy and spectacular success despite his obvious interest in the town and its vicinity as sources of motifs. His early oil pastels (cca. 1976—1977) are primarily defined by architecture The architectural elements of the Baroque town are re-interpreted and purified. These often monumental works painted in warm colours show the peripheric influence of Vajda, a more definite inspiration of the concepts of Barcsay, Pál Deim and in a way also László Balogh.

If we examine Aknay's oeuvre in this period more thoroughly, however, we are compelled to conclude that the works of the enlisted artists served rather as archetypes and are definitely not half-direct adoptions.

In his early period Aknay frequently used the window as a motif, moreover it also appeared in a piece of cardinal importance painted in 1984 in Zsennye (Runic Window, acrylics on woodfibre). The motif is not unprecedented in the oeuvres of his precursors either, although in obviously different functions. In Vajda's paintings it is used as a technical means to interpret the individual ideology of the artist, in pieces by Korniss and Bálint motifs of civil folklore are elevated by it into fine arts while in Aknay's oeuvre it is at first an element of Constructivist structure—like in Barcsay's—although later it obtains a Constructive-Lyrical function familiar from works by Deim.[1]

By the observation of the window as a motif we pass into a new period which started in the early 1980s when—despite an apparent continuity—the objective concept became more and more subjective, the slightly dry, graphic structure gave way to a more picturesque one: the flat, Constructivist approach was replaced by a pseudo-space and the earlier, descriptive type of pictures were altered into a narrative one.

In paintings from the years around 1978 "windows" are constructed with the accuracy of industrial designs with their aesthetic qualities being parallelled by the exact beauty of a mathematical formula (c. f. Barcsay). Runic Window (1984), however, has a rather personal message of emotional, subjective and lyrical character (c. f. Deim). First the message to be conveyed was the motif itself, now the painter's chief concern is to express his own state (of mind).

The degree of the change can fully be estimated by a few sentences of the truely authentic Pál Deim who related his series "Our Windows Are Different" in the following way: "It is only natural that our windows are different since each of us was raised in different conditions and is defined by a different heritage, schooling and spiritual experience; therefore the world is seen through different windows the same way as the windows of a house offer different views, not to speak of the *spiritual windows* of men." (Italics by the author.)[2]

The early 1980s have brought about unexpected changes in Hungarian painting. Careers seemingly full and complete have sometimes been inverted. The expansionist period of art—similarly to European and American precedents—seemed to have come to an end.

Honest, personal and individual tendencies (Trans-Avantgarde, New Sensibility) have become stronger and the constant intellectual urge for innovation has been replaced by a research of the past, often as far as Caravaggio (Tamás Soós) or the Pre-Columbian cultures (Peter Bereznai).

Aknay's style has likewise been altered although the system of motifs as well as his artistic attitude have remained essentially the same.

His first picture on which the almost forgotten, angular, anti-calligraphic signs of the "Székely" runic writing had a decisive role was painted in 1983. In 1985 the first element to be resolved was the vicinity of the emblematic, centrally composed pair of sings (Homage to, July 27, 1988, silkscreen) then it was the sign itself which became more flexible and picturesque (The Big Journey, 1987).

Having found a nes language of form, his artistic attitude, widely considered rather decent, has been drastically questioned by the unbelievable and tragic death of his seven-year-old daughter. His new pieces served as memorials of the child transformed into an angel (Ballad about "S", 1986; "In Memoriam"—a sequence; The Big Journey—a sequence).

Her soul, transformed from a runic sign into an angel or enchanted into the chevelure of the star of Bethlehem, is gliding, flying, floating and falling in front of the rich, picturesquely handled background travelling through transcendent time.

János Aknay is a shy, introvert personality The use of the "Székely" runic writing fits his character perfectly as it yields an information yet immediately questions its value. The autotype background consists of sets of runic words written on top of each other thus being made illegible, providing and yet withholding the message. (His method resembles the gesture of Péter Esterházy, a prominent contemporary writer, who has copied the novel of Géza Ottlik "School at the Frontier" on one page.)

In Aknay's latest works we can find a pseudo-space instead of a real background. An accidental horizon — that might not even be one — divides the earth and sky at the border of which there is a falling angel with broken wings (The Broken-Winged, 1987).

Panels of this type can obviously be as widely interpreted as one of his main works "The Annunciation" where the angel appears quite unlike an "Angelus Domini" and the regulations of Christian iconography are abandoned.

A career of eighteen years undoubtedly deserves a full, scholarly and expertly analysis. Its position in time as well as among synchronous and/or contradictory phenomena must certainly be defined.

It is possible, after all, to set the limits of Aknay's art if we intend to yield to the pressure of classification: we might say it is Lyrical-Constructive-Neo-Geo-Pseudo-Surreal-Trans-Avantgarde-Post-Modernist, Neo-Picturesque or Neo-Sensible or that he is an artist who tries to create a Non-Conformist private mythology.

The author of this article would rather say that the oeuvre of János Aknay is a corpus of subjective inspiration created according to the unmanipulated internal code through which he is able to realize the ever more impossible relation between the work of art

and the viewer that is generally known as "catharsis" solely by the power of "realized universality" (see Kirkegaard) emanating from the individual.

If the viewer has enough empathy and willingness to see clearly whilst is also ready to abandon preconceptions he will finally encounter the work and feel the touch... of the angel who has flown through the room.

References:

1. On the art of János Aknay there has been a thorough analysis published by Tihamér Novotny in MŰVÉSZET, Oct. 1987 under the title "A konstruktivizmustól a rovásírásig — Aknay János művészetéről" (From Constructivism to Runic Writing) - On the Art of János Aknay)
2. S. Nagy, Katalin: Deim Pál, (Pál Deim) published by Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, Budapest, 1977.

MURÁLIS TERV I.-II.-III., 1978-79. A LENINVÁROSI SPORTCSARNOK NYERTES PÁLYAMŰVE.

VISZONYOK, 1976. OLAJ, PASZTELL, FAROST, 62 × 79 CM
(BEREZNAI PÉTER TUL.)

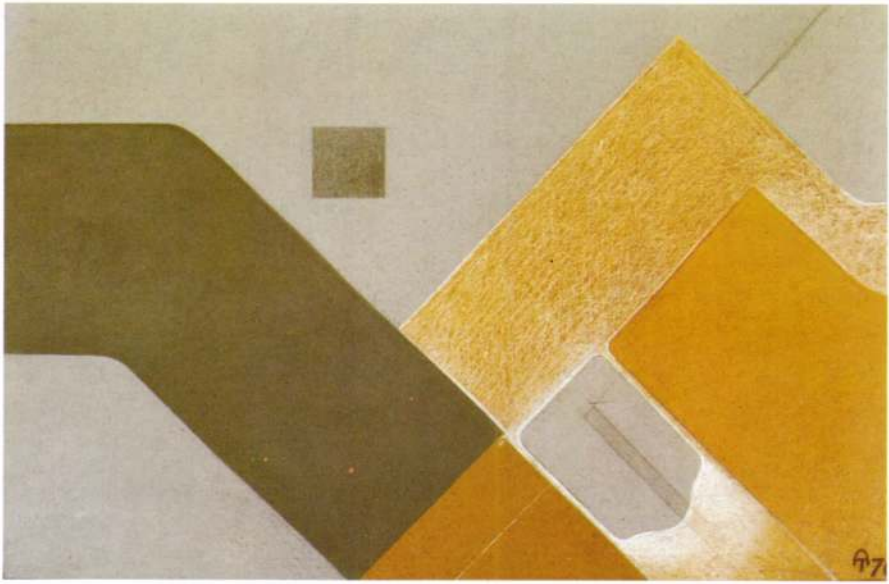

JELEIM, 1985. AKRIL, VÁSZON, 200 × 300 CM
(VAN DAM GYÜJTEMÉNY, HOLLANDIA)

KISLÁNYOM EMLÉKÉRE. TRIPTICHON, 1986. (RÉSZLET)
AKRIL, VÁSZON, 15O × 150 CM

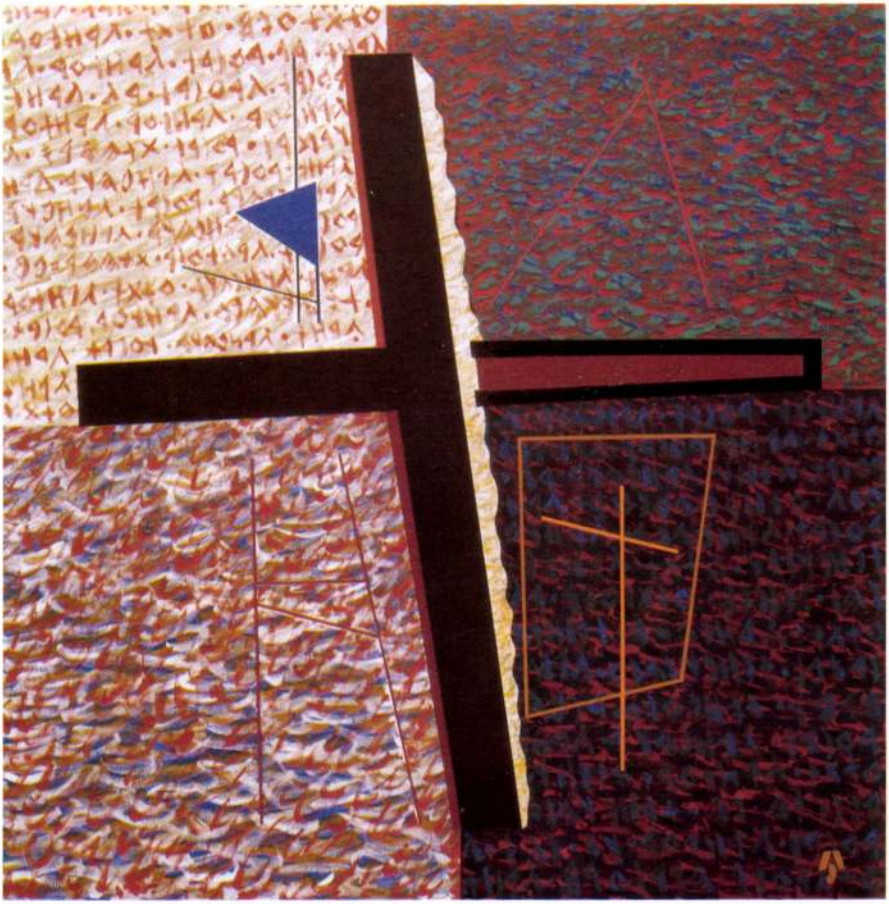

A NAGY UTAZÁS (FECSKE), 1987. AKRIL, VÁSZON, 100 × 95 CM
(FERENCZY MÚZEUM TUL., SZENTENDRE)

BALLADA, 1988. SZITANYOMAT, 59,3 × 43,4 CM
(PRAKFALVI ENDRE TUL.)

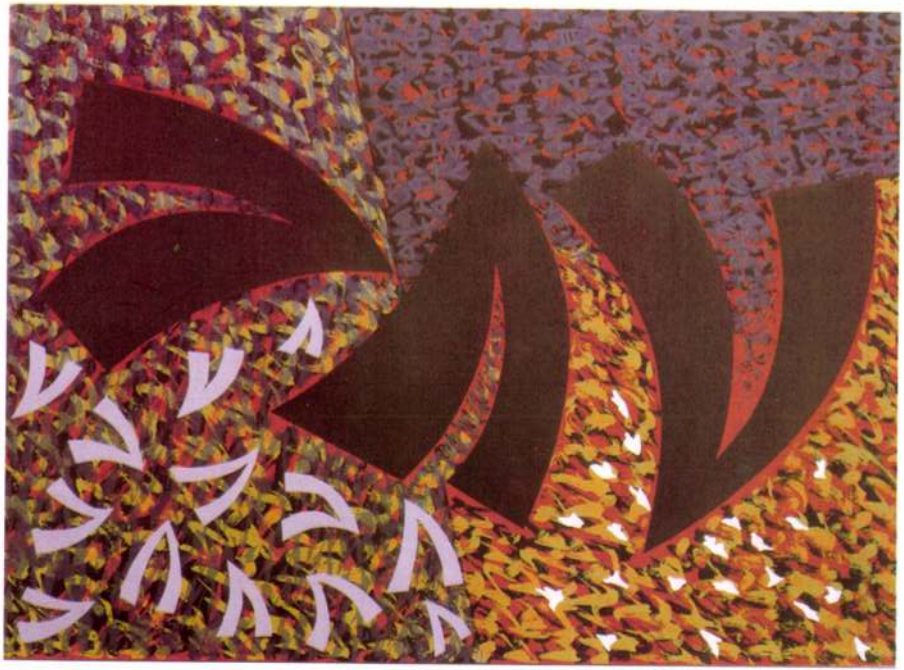

ERDÉLY TRILÓGIA, 1988. AKRIL, VÁSZON, 200 × 3OO CM
(ROLAND RIZ GYÜJTEMÉNY, OLASZORSZÁG)

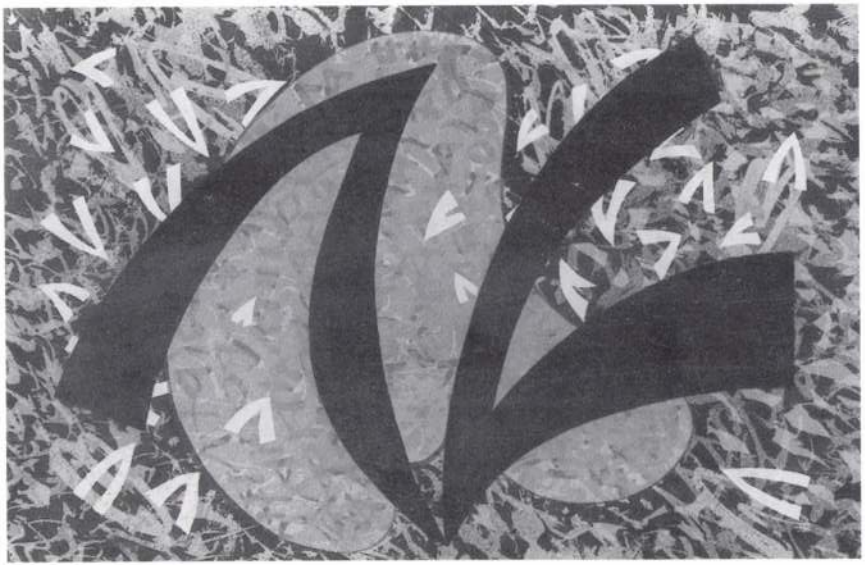

METAMORFÓZIS, 1988. AKRIL, VÁSZON, 176 × 119 CM
(STUMPF GYŰJTEMÉNY TUL.)

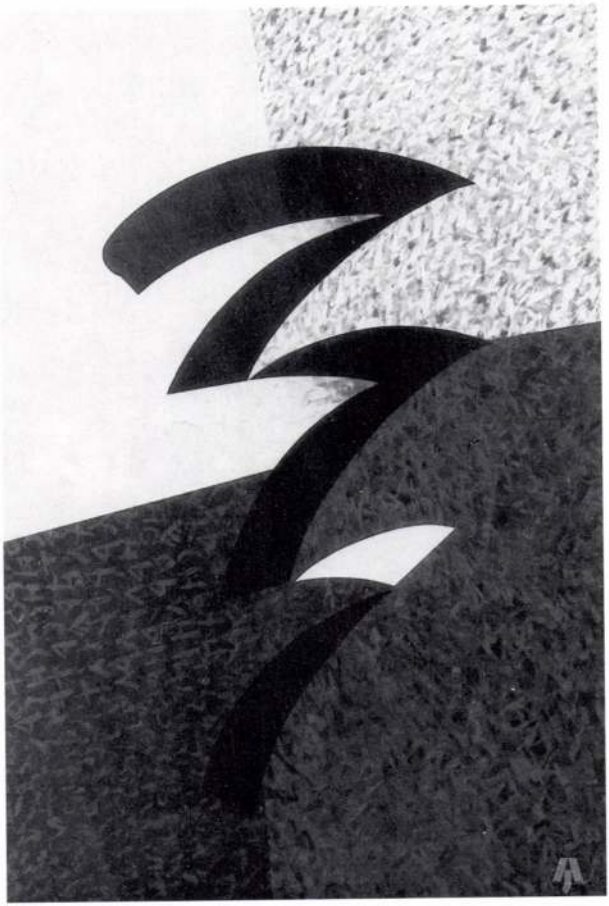

ÜZENET, 1989. SZITANYOMAT, 73 × 60 CM
(SZEPESSY-GYÜJTEMÉNY, MAROSVÁSÁRHELY)

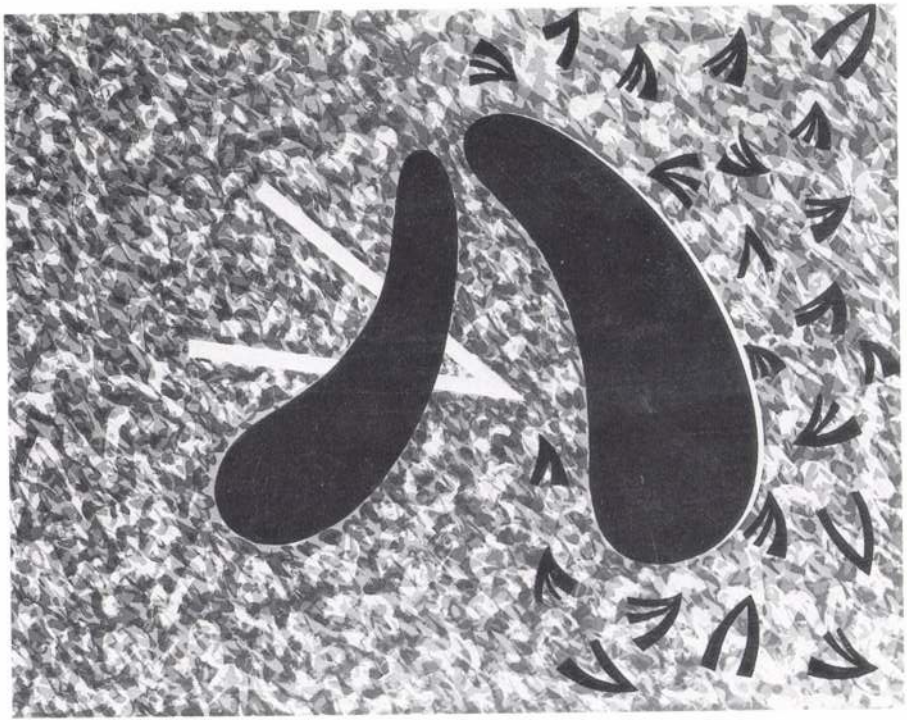

GRAVITÁCIÓ, 1988. AKRIL, VÁSZON, 178 × 124 CM
(A MŰVÉSZ TUL.)

Jan van Dam: Aknay János

A kortárs magyar művészet rendkívül sokféleképpen, már-már tetszés szerint értelmezhető; számtalan stílus, törekvés, irányzat él, s ez a sokrétűség jellemzi Szentendre művészetét is. Az idősebb mestereknél például felfedezhető Van Gogh, a fauve-ok, az expresszionisták hatása, s néhány szürrealista tendencia is érvényesül művészetükben. A fiatalabb alkotók munkái eklektikusabbak; a kortárs külföldi irányzatok befolyása mellett olyan korszakos jelentőségű művészek hatását is regisztrálhatjuk műveiken, mint Malevics, Breton, Miro és Picasso, valamint olyan kiváló magyar festők öröksége is tetten érhető, mint Vajda Lajos, Bálint Endre, Barcsay Jenő és Korniss Dezső. E négy művész munkássága erős szálakkal kapcsolódik Szentendréhez, s talán fölösleges bizonygatni, hogy művészetük jelentős mértékben befolyásolta a fiatalabb festőgeneráció tagjainak művészeti tevékenységét. Az iskolateremtő mesterek közül az autodidakták számára Vajda Lajos a legjelentősebb: a fiatal művészgeneráció tagjai a vajdai örökséget vállalva, Vajda Lajos Stúdió néven a hetvenes évek elején állítottak ki először, s a résztvevők között ott volt Aknay János is. Az alábbiakban néhány festmény elemzésén keresztül szeretném bemutatni munkásságát, művészi fejlődését.

Aknay János festői pályafutása a hatvanas évek végén kezdődött. 1971-ben költözött Szentendrére, ahol 1972-ben társaival megalapította a Vajda Lajos Stúdiót, a fiatal autodidakta művészek társaságát. A stúdióban a hivatalosan amatőrnek minősített művészek megkísérelhették művészi koncepciójuk kidolgozását, megvitathatták a művészettel kapcsolatos nézeteiket, s ami a legfontosabb volt: kiállíthatták munkáikat. Aknay e kezdeti stádiumban festett képein Vajda Lajos erőteljes hatása érezhető. „Angyalos" képei nagyon erőteljesen kapcsolódnak Vajda ikonos korszakával jóllehet Novotny Tihamér a művész ezen alkotóperiódusát elemezve — 1987-ben a Művészet című folyóirat hasábjain — pontosan kimutatott Bálint Endre, Barcsay Jenő, Deim Pál és Balogh László művészetével való párhuzamokat. Kevésbé figuratív, absztraktabb, konstruktivista képei ugyanezt a Vajda művészetéből érkezett, követőitők által módosított hatást tükrözi. Bizonyos, hogy Szentendre a magyar (lírai) konstruktivizmus egyik — vagy, ha úgy tetszik, egyetlen — központja, s ez a szellemiség kötötte Aknayt is a szentendrei művészet hagyományaihoz. Mindazonáltal biztos vagyok benne, hogy ez önmagában még nem magyarázza meg azt, hogyan lett Aknay azzá, amivé lett.

Véleményem szerint több korszakra osztható festői pályafutása:

1. 1969-1973
2. 1973-1978
3. 1978-1983
4. 1983-1986
5. 1986-napjainkig.

Nehéz pontosan elkülöníteni egymástól a korszakokat, de mégis megkísérlem a periódusok jellemzését egy-egy Aknay-kép alapján. Az alkotásokhoz néhány életrajzi adalékot kapcsolok, amelyeknek meghatározó szerepe volt, van Aknay művészi munkásságában.

A Madonna (angyallal) című alkotás 1973-ban készült. Ez a nagy olajpasztell kép egy gyermekét tartó madonnát ábrázol egy angyal előtt. A három figura szobában helyezkedik el, a háttérben ablak nyílik tájat sugalló elemmel. Ez az Aknay-festmény azon kevesek közé tartozik, amelyeken emberi alak látható. Mint már említettük, Vajda, Bálint és Barcsay hatása érvényesül az e korszakban festett képeken.

A második korszak legjellegzetesebb darabjai olajpasztell-lel készült kompozíciók, amelyek városi tájakat ábrázolnak nonfiguratív, konstruktivista felfogásban. A képek címei; Házak, Murális tanulmány, Murális terv és Háztetők. A motívumokat a legalapvetőbb formákra redukálja a festő ezeken az alkotásokon, kevés színt használ, s hangulatukat azzal egyensúlyozza ki, hogy az éles formákhoz finom, puha színeket használ. Az 1974-ben festett Kálvária-sorozat igen érdekesen ötvözi korábbi motívumait olyan építészeti motívumokkal, mint a szentendrei tanácsháza homlokzata, amelynek formája egyben sírkőre is emlékeztet. Ebben az időszakban Aknaynak — a Vajda Lajos Stúdió más tagjaihoz hasonlóan — lehetősége nyílt arra, hogy Leninvárosban különféle műanyagokkal kísérletezzen. Tervét — egy hatalmas falkép-elképzelést — díjjal jutalmazták, de pénzhiány miatt azóta sem sikerült kiviteleznie.

Az 1978-as Kapcsolat című képet vegyes technikával festette. A képen olajpasztellt és akrilt használt, s ezzel — technikailag — ez a mű átmenetet képez a régi és az elkövetkező időszakban születő festmények között. A háztetők még mindig kivehetők, a kompozíció azonban átalakult, összetettebbé vált, a színek ragyogóbbak és kontrasztosabbak, s megnőtt az alkalmazott színek száma is. Aknay a harmadik korszakában kezdett el akrillal festeni, amit egyébként ma is használ. A másik érdekesség, hogy festmények mellett rajzokat is készít, s ekkor kezd szerigráfiákat alkotni, kivitelezni. A rajzokat színes papírra, kínai tussal készíti. Motívumvilága lassan megváltozik. Az építészeti elemek — különösen a tetők — helyét egyre inkább az ablak veszi át. A kerek formák eltűnnek, s csak az egyenes, a vízszintes, függőleges, átlós vonalak maradnak meg. Az ablak lesz a legfontosabb jel, szimbólum rajzain is. A négyszögletes ablakot párhuzamos, átlós vonalak és csíkok törik meg, amitől az ablak-forma testesebb lesz.

Felmerül a kérdés, miért váltott Aknay szimbólumot? Ezzel kapcsolatban csak feltevésekre vagyunk utalva. Aknay mindig is sajátos szemszögből festette a világot, s e világ egyre introvertáltabb lett az évek során. Angyalai, bár figurális megformálással

jelennek meg a konstruktív környezetben, még a legérthetőbbek. Városképei már absztraktabbak, bár még felismerhetők. Az emberi alak fokozatosan eltűnik, csak a házak maradnak meg. Harmadik korszakában a művész figyelme az emberi lét egyik kisebb elemére összpontosul: az ablakra. Az ablak igen fontos szerepet játszik az ember életében; általa láthatóvá válik a környező világ, s ez az elem ugyanakkor azt is lehetővé teszi, hogy a szemlélő láthatatlan maradjon, titkon szemléljen másokat. Ugyanakkor az ablak a kommunikáció lehetőségét is kínálja. Az ablak-szimbólum megjelenéséből arra következtethetünk, hogy a művész nyitni akar, kapcsolatot kíván teremteni a nézővel. Mindez részben igaz is: Aknay bemutatja új világát, de azt is jelzi, lehúzva a roló — önmagának csak egy részét tárja a közönség elé.

Az 1985-ös keltezésű A jel című művét Aknay János önarcképének nevezi. A kép bal oldalán valóban meg is jelenik a festő neve. Aknay ebben a korszakban fedezte fel a székely rovásíráts újra — a hatvanas évek végés is így írta alá a nevét, de aztán mintha megfeledkezett volna róla —, s ebből alakította ki titkos nyelvét, metaforáját. A székely rovásírás a magyar nép ősi írásmódja. A latin ábécé bevezetése után nemigen használták, de az idegen hódítók — főként a törökök és a Habsburgok idején — ismét megjelent. Aknay János képein a felirat használata tipikus ebben a korszakban. A betűk jeleiből szimbólumok lettek, amelyek egy jelben fogalmazzák meg mindazokat a problémákat és örömöket, amelyekben a művésznek része volt. E jelek használatának egyúttal politikai jelentősége is van. Mivel a székelyek Erdélyben, a mai Románia területén élnek, s mivel a székely (magyar) kisebbség kulturális lehetőségeit a román állam a minimális szintre csökkentette, a rovásírás írásjeleinek használata mintegy kulturális-politikai gesztusnak, kiáltványnak, tüntetésnek minősíthető. A képekhez visszatérve: élesen elkülönül ezeken a kompozíciókon egy szűz-fehér terület és egy színes felület. A színes rész jól szervezett-szerkesztett, színeiben olykor diszharmonikus kompozíció, amelyben kivehető a festő szignója: „Aknay". A fehér rész tisztán marad, legföljebb egy kis jel (AI) látható rajta. A választóvonal átlós, amely azt sugallja, hogy az első rész a második kedvéért ér véget. Ha a kép mellé az egyik naplóbejegyzését is odaállítjuk, akkor megkapjuk önarcképét. A gondosan szerkesztett rész a művész családi élete. Rendet és védelmet jelent a művész számára, de egyben konfliktusok forrása is. Az utóbbira a színhasználat utal. Aknaynak számos családi problémája volt, és Imolával (I) is ellentmondásosan alakult a kapcsolata. Jövője egyelőre ismeretlen, de ellentmondásoktól, problémáktól mentes. Szerkezete még nincs. E festménynek több előképe is van, közöttük a Rovásírás, a Szállj le a felhőmről, és a Viszony című. Érdekes az „ablak"-ból az „írás"-ba való átmenet. A Viszony című képen az ablakszimbólum és a rovásírás egyaránt jelen van. Mindkettő kapcsolatteremtés eszköze kíván lenni, de egyik sem optimális. Mindkettő azt jelzi, hogy Aknay el akarja juttatni üzenetét másokhoz, de nem mindannyiunkhoz.

Aknay János 1987-ben megfestette A nagy utazás/fecske című képet. Az előző korszak 1986-ban hirtelenül zárult le. Nem művészi felfogása változott meg; kislánya tragikus halála drasztikusan szólt bele életébe és a festészetről vallott felfogásába. Néhány állandó motívum még felismerhető. Megmaradt a rovásírás, de más értelmet kapott. A konstruktív felfogás is jelen van, de csaknem háromdimenziós változatban. Ennek

az új stílusnak az első példái az ,,S''-ről és a Kislányomnak (tripticon) című alkotások. Mindkettőt röviddel kislánya, Sári/Sarolta halála után festette. A rovásjelek kezdetben olyan betűket jelenítettek meg, melyek önmagukban is szimbólumokká váltak. Most azonban az előbbiek mellett formájuknak is jelentősége van. Az ,,s'' rovásjelből lett az angyal az Angyali üdvözleten, mégpedig úgy, hogy több ,,s''-jelet festett egymás mellé. A Fecskén az ,,s''-jel formálja meg az alakot. Az ,,a''-jellel együtt madárrá alakul. Főmotívum-szerepük mellett a rovásjelek kalligráfiaként is használatosak. Több kép hátterében lányának szóló szövegek tűnnek fel. A szöveg először olvasható, majd egyre olvashatatlanabb, mivel több szövegrész kerül egymás fölé, s azért is, mert a különböző színekkel festett betűk hol elhalványulnak, hol felragyognak. Szerintem képi üzenete egyre személyesebb, s valójában egyre inkább csak a kislányának szól. A Fecske ebből a szempontból a legjobb kép, mivel a kívülálló semmilyen konkrét jelet nem érzékel, de a motívumból kibontakozik a felhős égen feltűnő madár képe. Minthogy a képek háttereiről már szóltunk, jól látható a különbség az 1984-es Viszony és a Fecske között. Az első jól elkülöníthető, monokróm részekre tagolódik, a következő korszakban azonban a háttérben keverednek a színek, több szín kerül egymás fölé, gyakran átlátszó színek. A festménynek nagyobb mélysége lesz így, s érzékelhetővé válik az atmoszféra. Többé-kevésbé az a hangulat is leírható, amelyben a kép készült. A kompozíció csaknem változatlan; a három részre osztott kép harmonikus egységgé olvad, a háttér valósággal előre löki a szimbólumot, a kép üzenetét. A Fecske sem kivétel ez alól, bár ezt különlegessé teszi a főmotívumot körülvevő amorf, zöld forma. A zöld szín, amelyből a negyedik rész épül a szimbólum köré, a ,,madár'' elé kerül, mivel e szimbólum hátulról előre jön. Aknay képein igen gyakran feltűnik egy negyedik, diszharmonikus rész a háttérben, az előtérbe azonban sohasem kerül. Egyébként egyedül ebben a korszakában tűnik fel az amorf forma, amely gyakran emlékeztet angyalszárnyra. A Fecskében a felhőt szimbolizálja, s akár átvitten is értelmezhető; az angol közmondás szerint minden felhőnek ezüst a széle, azaz minden rosszban van valami jó. Bár, véleményem szerint a fecskének, a tavasz hírnökének ezen a képen fontosabb szerepe, nagyobb jelentősége van.

A legutolsó korszakot összefoglalandó elmondhatjuk, hogy Aknay a személyes képeit még introvertáltabb módon festi meg. Minden kép Sári számára készül, aki mindig megérezheti művei jelentését. A korábbi képeken a jelentésnek mindig a felszínre kellett kerülni, most ez a sík háttérbe szorul. A színek elsötétültek, az üzenet rejtjelezett, de a kislány számára még mindig megfejthető. E korszak összefoglalása A nagy utazás/fecske.

Aknay festészete — mint az remélhetőleg a fentiekből is kiviláglik — éppoly változatos, mint maga az élet. Több állandó tényező felismerhető benne, de a sors éppoly kifürkészhetetlen, mint az, mivé fejlődnek majd e festő képei. Mindazonáltal a jövendő alkotásai minőségükben várhatólag meghaladják majd az itt bemutatottakat.

Szentendre, 1988. május

Johan van Dam

Jan van Dam: János Aknay

Hungarian art is as broad as one wishes it to be. All styles are used as one can see here in Szentendre. Among the older masters one can recognize the influences of Vincent van Gogh, the Fauvistic trends, the various Expressionisms and also some Surrealistic tendencies. The younger artists work in a more ecclectic way but still one can find next to influences of nowaday trends in modern art the influences of respected artists as Malevitch, Breton, Miro, Picasso, as well as the respected Hungarians Barcsay, Korniss, Bálint and Vajda. The last four artists all lived here in Szentendre and it goes without saying that they had an enornous influence on younger generations of painters. Lajos Vajda is, as they say, for most of the autodidacts in Szentendre the most inspiring figure in the art of Szentendre. They started exhibiting in the seventies as the Vajda Lajos Studio. János Aknay was one of its founding members. In the following I would like to relate his work and its development through some of his paintings.

Aknay started his career as a painter in the late sixties. In 1971 he moved to Szentendre where, in 1972, he founded the Vajda Lajos Studio, a collective studio in which the young autodidact artists—officially amateurs—could try to work out an artistic concept, to discuss art and above all to show their works. Aknay's works from that period are visually influenced by Vajda. His "angel"pictures resemble a lot to the icons made by this artist even though, as Tihamér Novotny (1) carefully demonstrated, resemblances to Balint, Barcsay, Balogh and Deim are also depictable. Also his less figurative more abstract, Constructivist pictures show the same influence. It is certain that the influence of Szentendre, being a centre—or maybe even the most significant one—of Hungarian (lyrical).

Constructivist art, led Aknay towards the traditions of Szentendre's art. Nevertheless I'm sure that this isn't sufficient to explain how Aknay became who he has become.

I think several periods are to be found in his career:

1. 1969—1973
2. 1973—1978
3. 1978—1983
4. 1983—1986
5. 1986—present

Although it's hard to discriminate sharp frontiers between one period and another, now I would like to interprete each of them with the help of one of his works and bring them in association with some personal events which, I am sure, are the determining source of inspiration for Aknay's work.

Madonna (angyallal) [Madonna (with angel)] was painted in 1973. This large oilpastel painting represents a madonna with child in front of an angel. The three figures are placed in a room with something in the back that might be either an outlook or a window. This painting is one of the few on which some human figures are visible. As mentioned before one can see similarities with Vajda, Balint and Barcsay.

Most characteristic in the second period are his oilpastels representing urban landscapes in a non-figurative, Constructivist way. Titles from this period are for instance Házak (Houses), Murális tanulmány (Mural Study), Murális terv (Mural Plan) and Háztetők (Roofs). The motifs are reduced to the most elementary forms, only a few colours are used and the atmosphere is balanced by the use of soft colours against the almost hard-edge forms. Kalvária sorozat (Sequence on Calvary) painted in 1974 is an interesting series since remainders of his older motifs are to be found next to architectural motifs like the front of the city-council of Szentendre, which at the same time looks like a gravestone. In this period Aknay, together with other members of the Vajda Lajos Studio, got the opportunity to experiment with several plastics in Leninváros. His plan, a large mural work was given a prize but since then, for lack of money, he hasn't ever been able to realize it.

Kapcsolat (Connection) is dated 1978 and is painted in a mixed technique. In the picture both oilpastel and acrylics are used which makes this picture more or less a transition from the older works and the ones to come. The forms of roofs are still visible, but the composition has changed. It has become more complex, the colours brighter and more contrasting and besides the number of colours increased. Indeed in the third period Aknay started painting with acrylics, which, by the way, he still uses. A second interesting factor is that next to his paintings Aknay produced a series of drawings in this period and started to print skliscreens for the first time. The drawings are made with Chinese ink on a coloured paper. The motif is slowly changing. After the architectural forms, expecially the roofs, the window becomes more and more important in his work. The round forms slowly disappear and only the straight horizontal, vertical and diagonal lines remain. The window, as in his paintings, becomes the most important symbol. The square window is broken by parallel diagonal lines and stripes which gives the symbol more body.

One might ask why Aknay changed the symbol. I'm afraid one can only guess. Aknay has always painted the world from his point of view. This world has become more introvert throughout the years. His angels, however figuratively painted in a Constructivistic surrounding, are probably the most understandable. His townscapes become very abstract but are still recognizable. The human figure slowly disappeares and only the houses remain. In the third period the artist is focusing on an even smaller aspect of life; the window. A window, in a way can be considered as a very important part of

life. It gives you the possibility to see the world around you, but, at the same time it givs you the possibility to hide yourself from others while being able to see them. Also one will accept that communication takes place through windows. Seeing the window as a symbol one might expect a more open point of view, a communication with the audience. Partly it might be true; partly Aknay has shown his new world but at the same time he has left his shutters closed which indicates that he wants to disclose only a part of him.

A jel (The Sign), 1985, is what János Aknay calls his selfportrait. Indeed on the left side of the painting his name is written. In this period Aknay rediscovered the old Székely runic writing—which he has already used for signing his pictures in the late sixties but has somehow forgotten since—and it has become his secret language, his secret metaphore. The Székely writing is the old writing of the early Hungarians. After the introduction of the Roman alphabet it came out of use but returned in times of foreign domination especially unde the Turks. The use of writing is typical in this period. The letter sign has become a symbol which could express the problems and pleasures the artist had to face. One might even find a political meaning in the use of the signs. Since the Székely live in Transylvania (Romania) and since the cultural possibilities of the Székely (Hungarian) minority were minimalized by the Romanian government, one might consider its use as a cultural-political gesture or manifesto. Returning to the picture one sees the demarcation between a virginly white half and a colourful half. The colourful half is a well organised and structurized, sometimes colourly disharmonical composition in which his name, "Aknay", is traceable. The white half is left open, only a minor sign (AI) is visible. The demarcation is diagonal suggesting that the first half is ending in favour of the second. Including some personal data on the artist one can really discover a page from his diary, his selfportrait. The well organized half is his family life. It gives the artist order and protection but conflict as well. The last is symbolized by the use of colours. Indeed, Aknay had several problems with his family as his relationship with "I" (Imola) was growing. His future however is still unknown but it looks heavenly, without contrast, without problems but also unstructured. The painting has several precedents, e. q. Rovásírás (Runicwriting), Szállj le a felhőmről (Get off of My Cloud) and Viszony (Relation). It is an interesting change from window to writing—in Viszony (Relation) both the window symbol and the runic writing are present. In both cases one can see a medium for communication which in neither case is optimal. It shows however that Aknay wants his message to be known, but that it shouldn't be obtainable for all of us.

In 1987 Aknay painted A nagy utazás (Fecske) (A Big Journey/Swallow). The previous period ended abruptly in 1986, not because of an artistic change in concept but because of the tragical death of his daughter which drastically changed both his own life and his concept of painting. Some constant elements are still observable. The runic writing has remained but has also obtainde a different meaning. The Constructivist concept has remained yet with an almost three-dimensional appearance. The first paintings in this new style were probably "S"ről (About S) and Kislányomnak (tripti-

chon) [For My Little Girl(a triptych)]. Both were painted shortly after the death of his daughter Sári/Sarolta. To start with the runic writing several changes have occurred. First the runic signs were used as letters and became symbols on their own. It has been retained in the paintings of this new period but the form of the signs has become more significant. The runic ''s'' constructs the angel in Angyal üdvözlet (The Annunciation) where several ''s'' signs are painted next to each other. Also in The Swallow the ''s'' sign is transformed into a figure. In combination with the ''a'' it turns into a bird. Apart from being the main motif the runic signs were used as callygraphy as well. On several of the backgrounds a text was written directly to his daughter. Readable at first, the text is becoming more and more unreadable; first because several texts are written one above the other and second because in some cases the letters in their different colours become flaming and glooming fields. It seems to me that the message in the painting has become ever more personal and, as a mather of fact, concerns only his daughter. The Swallow in this respect is the best example because although the painting doesn't give a clue to the outsider, he can still see a bird coming out of a dark, cloudy sky. Having already spoken about the background of the paintings one can see the obvious difference between, for instance, Viszony (Relation) painted in 1984 and The Swallow. In the first case the painting is divided in several spaces each having a monochrom colour. In the paintings of the latest period the background is a mixture of several colours, painted one above the other often in transpareant colours. The painting gets more depth and the atmosphere is perceptible. One can more or less depict the mood Aknay was in when painting the picture. The composition remains more or less the same; the surface being divided in three parts which harmonize with each other whilst the background pushes the symbol, the message of the painting forth. The Swallow is no exception but what makes this painting so special is the green amorphous form around the main motif. The green, constructing the fourth part around the symbol, is placed in front of the 'bird' as if the symbol was coming forth from behind. A fourth, disharmonic quarter appears very regularly in the background of Aknay's paintings but never in front. Besides, it is only in this period that it has an amorphous form, often symbolizing the wings of an angel. In the swallow it is rather a cloud. Symbolically one may quote that every cloud has a silver lining. I think, however that the swallow, as the messenger of spring, has more importance.

Summarizing the latest period one might say that Aknay started painting his personal pictures in an even more introvert way. Every painting is made for Sari who will always be able to sense the meaning of the work. In his earlier painting the message had to be expressed, now this necessity has vanished. The colours have become darker, the message has got codified but the painting is readable for her. A nagy utazás (fecske) is a summary of this period.

Aknay's painting, as it might have become clear, is as changeable as life itself. There are several constant factors but faith and destiny are as unpredictable as the future works of this painter. Still one can expect that the quality of this future works will even exceed the ones on show here.

Szentendre, May 1988.

Prakfalvi Endre:

Aknay János: ''Ballada''

(Műinterpretáció-kísérlet)

''Omnis mundi creatura
quasi liber et pictura
nobis est et speculum
nostrae vitae, nostrae mortis
nostri status, nostrae sortis
fidele signaculum.''

A kép ott függ előttem a falon. Egy 50 m^2 alapterületű lakás viszonylag nagy fehér felületén a sarokra állított kétajtós szekrény és a szobaajtó határolta falszakaszon. Tőle balra az ajtófélfa, mellette a villanykapcsoló, afelett Egyiptomból származó reprodukció — ,,A három zenélő lány'' (Újbirodalom kora) —, igazoltan kézigyártású papíruszlapon. A kép alatt öblös sárga fotel. Szemben vele a párja, onnan vizsgálódom. A munka két 70 X 50 cm-es üveglap közé helyezve 3 melegtónusú vörösrézkapoccsal szerelve lóg nem látható drótszálán. Tükréből egy kevés hiányzik már, mivel csak a fent említett méretű üvegre volt lehetőség. Így megsemmisült a köralakú dombornyomású pedigréje a papírnak: Austria Zeichen. Alul balról jobbra ceruzával a felírat: ballada (S) fázisnyomat I/I, Aknay János 1988.

Első szemrevételre talán nem is derül ki egyértelműen a mű technikája csak az, hogy sokszorosító eljárással készült. Amint tüzetesebben végigsiklik tekintetünk a kép felületén, válik egyértelművé, hogy szitanyomattal állunk szemben, s minthogy művész alkotta nyomat; szerigráfia.

Tehát; technika: papír, szitanyomat 593 X 434 mm.

A színes felület alapvetően 3 részre tagolható, ám rögtön le is szögeznénk, hogy a mű alapvetően *szimultán struktúra.*

Meglehetős koncentrált megfigyelés eredményeként bontakozik ki az alapstruktúra, mely kettős természetű: hol egyfajta sík-jelleg, hol téri tagoltsága dominál, mivel a kép építkezése is kettős. Elválaszthatók egymástól egyrészt oldottabb körvonalú, ,,ecsetnyom'' jellegű felületek (adott esetekben erősen a kalligráfia felé közelítve) — lírai-expresszív elem —, másrészt határozott grafikus formák — jelek, ékszerű alakzatok sora.

A technika sajátosságából következően (adott színnel egymásra nyomott motívumfázisok sorozata) mindkét alapegység már struktúra nélküli, homogén tiszta képlet, azaz nem érzékelhető az ecsetnyom *valóságos*, a vászon (a felület) a festék és pl. az ecset együttes karaktere, ,,csupán'' a leképeződése.

Természetszerűleg ahol a motívumok fedésbe kerülnek, kevert színek is kialakulnak, de a ,,festék-kártya'' rétegződése érzékelhető, elválasztható, azaz összbenyomásában keverődik ki a szín a szemben (jellegzetesen a sárgászöldes területen).

A két alapelem kombinációs szövedékéből percipiálható egy balról jobbra emelkedő ,,horizontú'' — térileg — alapsík, döntően sárga és fekete (kevés vörös), összességében sárgászöld alaptónussal; az elválasztó, vonalzóval húzott egyenességű fekete vonal (egyetlen ilyen jellegű elem a képmezőn) fölött harmonikusan osztva egy kisebb, összbenyomásában lilás terület, jobbra tőle pedig az élénkebb, elemeiben jobban elkülönülő sárga, vörös, kevés tiszta fehér színeket mutató rész.

A szövedék-rendszeren — különösen a felső részen, átsüt az alapnyomás élénk vöröse.

A leírt ,,alap''- és ,,háttér''-viszonylat előtt emelkedik *és* hasít bele a síkba a fő motívum; a 3 nagyméretű fekete, dinamikus, ívelt, nyílószárú ékforma az alap vörösével kontúrozva. Alulról növekvő méretűek. Az alsó kettő egymáshoz viszonyított helyzete felfelé csavarodó spirál mozgást indukál. A harmadik, legnagyobb forma *eltöri* a lendületet, vízszintesen, hegyét már kissé lebuktatva lebeg hasonlatosan ,,mint nagy fekete madár''. Itt az alap vöröse a szárak (szárnyak?) között lángnyelvek sorozatával keretez. Az alapsíkra pedig visszahullva, beleragadva a nagy fekete forma apróbb, ezüstös párjai: 13.

Közelebb lépünk a képhez és tovább szemléljük alakulását. (Miként E. Panofsky elemzései nyomán a művészettörténeti hermeneutika is rámutatott; a mű egyszerű leírása is előzetes megértést kíván — az értelmezés aktusát is kell legalább bizonyos fokig tartalmaznia —, s ennek jelentőségét kortársi műalkotás interpretálásakor sem lehet eléggé hangsúlyozni, mivel úgy tűnik, a megértés hermeneutikai körébe (inkább spirál?) való ,,belépés'', a mű által történt ,,megszólíttatás'' után; praktikusan a lehetséges kiindulás a deskripció marad.

A részletező leírás után ikonográfiai analízist a mű jellege nem tesz lehetővé. Azonban jeleznénk, hogy a horizontvonal fölötti bal mező *sűrűségénél* fogva megengedi, hogy geometriai forma — csonkagúla, piramis vagy obeliszk — részleteként szemlélhessük. Annál is inkább, mert a határozott horizontvonalra ,,ül'' rá.

A ,,lényegi értelem'' kutatásának érdekében relevánsnak tartjuk a genetikus strukturalizmus alaptézisének alkalmazását: ,,minden jelentés struktúra és minden struktúra jelentés''.

Figyelmünk így a legkonkrétabb szerkezetet mutató, fentebb meghatározott, lilás összbenyomású felület felé fordul ismét. (Bár határozott tárgyi alakzatnak írtuk le egészében, meg kell állapítanunk, hogy a 3. ék szárai közé is behatol kissé, a kalligráfia felé oldódva, mint kvázi-írás.)

Egészen közelhajolva a vörös és fekete színfelületek hálóján határozott szürkés, kissé

ezüstös jelek sora, rendszere bontakozik ki. Ugyanaz a formakonvenció mint a nagy ékeknél, sőt a jelek szisztematikus sorozatában is feltűnnek amazok apró párjai. Nem férhet kétség hozzá, hogy olvasható üzenetet ,,rejtjelezett'' a művész. Könnyen igazolható, hogy a székely rovásírás jeleinek használatával történik a közlés. (Magunk nem olvastuk végig — mert nem tartjuk döntőnek szószerinti értelmüket a mű egészének jelentésére, csak meggyőződtünk róla, értelmes szöveg fejthető fel.)

Igen lényeges viszont, hogy a fő motívum az ‚S'-betűnek felel meg. Most a jelekre koncentrálva feltétlenül jeleznünk kell, hogy a 3. S betű-jeltől (vagy jel-betűtől) jobbra a már említett ,,kevés fehér'' nem a papír alapszínének kihagyása, hanem minden bizonnyal az utolsó nyomás eredménye: a legkisebb foltegységek; ,,világító, elröppenő formák.''

A ,,forma''-egységek és viszonylataik részletes leírásával a szerigráfia egy konkrét műalkotásban megjelenő sajátságának megragadását kívántuk szemléltetni, mely nem választható el a mű jelentésegészétől.

A határozott körvonal és önálló jelentés nélküli ecsetnyom — helyenként a kalligráfiát idéző, s ekképp mintegy köztes, átmeneti, ,,kapcsoló'' elem a ,,betűk'' mint ,,értelmes'' formaalkotó egységek felé —, felületeknek és a jelentéssel bíró jelek szövedéke festményszerű, pasztózus benyomást kelt egyrészt.

Másrészt igen intenzív feszültség süt a képről absztrakt síkszerűsége és a térbeli viszonylatok dichotómiája révén. (Messze nem a két dimenziós felületen a 3 dimenziós környezet ábrázolásának ellentmondásosságára kívánunk itt utalni.) A szerigráfia alapkaraktere a lényegi jelentés fontos hatásmódjaként áll itt elénk. A művész festői világlátása felidéződik, azonban a technikai megvalósulás processzusában hallatlanul átszellemültté, transzparenssé válik.

A mű felületértéke mint absztrakt sík, funkcionálisan aranyalapnak értelmezendő: elszakadás a tárgyivilág-környezettől transzcendens térségek felé. Ebbe a transzcendens funkciót betöltő ,,sík''-ba — s ezáltal téri felosztást is involváló ,,alap''-ba hasítva — így a konkrét evilági eseményre utalva —, zajlik a tragédia alapvetően a 3 ‚S' egymáshoz viszonyított helyzetével megidézve. Nevesítve történik meg egyfajta örök jelenben. És hogy tragikus esemény részesei vagyunk, arra a cím is egyértelmű kiinduló pont; ballada, olvasatunkban: ,,Ballada S-ról'' — (Több, az esemény irányába történő, konkretizálás a nagyközönség számára nem az interpretáció feladata, egyénenként hajtható végre: ott a felirat a (kövön).

Ellenben tovább kell mennünk a gadameri hermeneutika értelmében a kép ,,végső tartalmá''-n túli létmódja irányába, hogy ontológiai státusának megragadásával nyerjük vissza a művet teljes valóságosságában.

Ekkor a kép létmódját a *repraesentatio* fogalmával kell meghatároznunk. A kép jelenvalóvá tesz. Anyagi mivoltában nem anyagi — fogalmakkal körvonalazható —, érzékfelettit képvisel, mutat meg. Mi válik itt jelenvalóvá? Egy halott gyermek élete és halála!? Szó szerint aligha konkretizálható így.

Valójában síremlékkel állunk szemben. Egyrészt az exegi monumentum értelmében,

másrészt mint minden síremlék: a jelenlévő(k)re reflektálva...
Ahonnan már a személyes lét és éthos a meghatározó.

A mottó: Alanus ab Insulisnak tulajdonított vers.
„Minden evilági esemény mintegy könyv és festmény, avagy tükör számunkra; életünknek, halálunknak, helyzetünknek és sorsunknak hűséges jelképe."

Marosi Ernő fordítása

Irodalom: BATSCHMANN, Oskar Einführung in die Kunstgeschichtliche Hermeneutik Darmstadt 1984.
GADAMER, Hans-Georg Igazság és Módszer Budapest, 1984.
PANOFSKY, Ervin A jelentés a vizuális művészetekben Budapest, 1984.

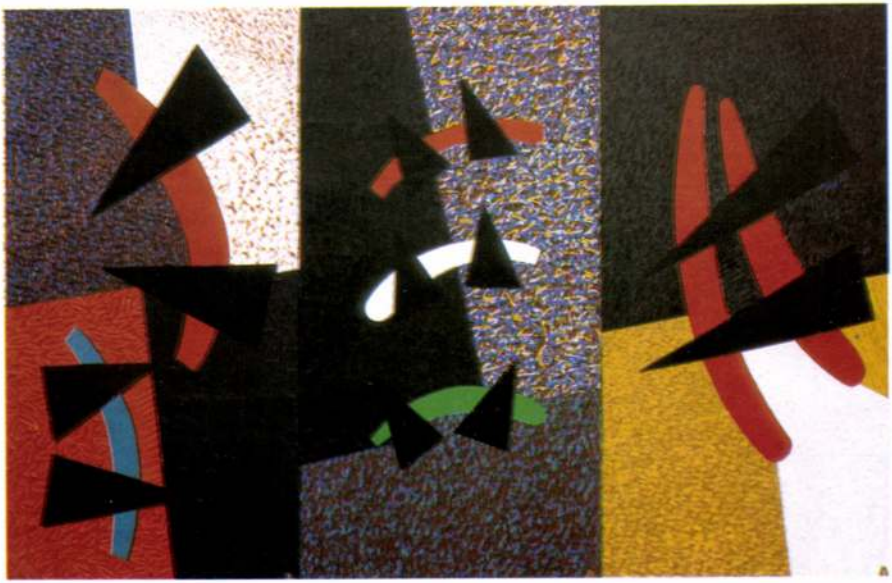

E könyv megjelentetését a Pest Megyei Tanács VB Művelődési- és Sport osztályának, a Váci Madách Imre Művelődési Központnak, a zebegényi Szőnyi István Baráti Körnek és a Ráckevei Ács István Művelődési Központnak a támogatása tette lehetővé.

A kiadvány Aknay János gyűjteményes kiállítása alkalmából készült.
Szentendrei Képtár, 1989.
Vác, Madách Galéria, 1989.
Ráckeve, Szavoyai Kastély, 1989.
A kiállításokat rendezi: Hann Ferenc.

SZENTENDREI KÉPTÁR

ISBN 963-02-69449

A kiadásért felel a Pest Megyei Múzeumok igazgatója.
Lektorálta: Doboss Gyula
Fordítás: Bendes Rita
Fotó: Aknay Tibor, Deim Péter, Gajzágó Jolán, Guba István, Miser István
Borítóterv: Bereznai Péter
Tipográfia: Tóth Sándor

Megjelent az INTERART Stúdió gondozásában.
Szerkesztette: Pálmai Rita
89 1422 Sylvester János Nyomda
Felelős vezető: Hanuszek Béla igazgató

SOLTVADKERTI BOROK MINTABOLTJA

1202 Budapest XX.
Nagysándor József út 138.

BOROK, BORÁSZATI TERMÉKEK
export-import szervezés

RAPKÓ KÁLMÁN
SZIVE, ÉTTEREM
SZIGETSZENTMIKLÓS

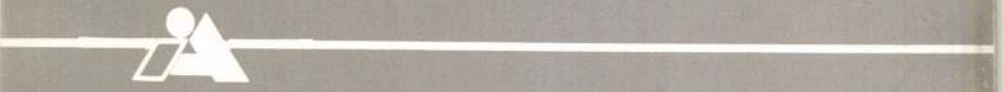

ALBERT Ildikó szobrai (1953–)

RÚL 1. 211–212.

írott könyvében. A hajóban két csillagboltozatos az oldalfalon szögletes félpillér alakú gerincz sarkokban a keleti oldalon két czímer alak nyugszik, a czímerekben itt is mesterjelek.

A szentély ablakai csúcsívesek, egyszerűek.

1. Főoltár szekrényében domborműben remete Szent Antal találkozása barlangban; közö predelláján csúcsíveskori zöld lombékítmény veraicont tartó két angyal festve. Oromdeszkán f Madonna, Szent Adalbert, pk. és Szent István kir. két új szobrocska, mely szent Lászlót és Szent I Szárnyain elül és hátul négy-négy festmény legendájából. Szekrény szélessége 145 cm. X Fafaragvány.

ALBERT ILDIKÓ

40. Vásárhelyi Ü.T.

ERDEI VIKTOR (1879. okt. 16. — 1945. a főváros ostroma alatt a pesti gettóban)[52] Nagybányán Hollósy Simonnál (1899), majd Pesten Székely Bertalannál tanult a Mintarajztanodában (1899–1901), Münchenben (1900–1901) és Párizsban volt tanulmányúton, majd ismét Nagybányán Ferenczynél. Ahogyan Felvinczi Takács Zoltán írta róla:[53] szüntelen belső tűz emésztette, és 1914 körül, a nagybányai művészet széthullása idején benne is feltámadt az „ösztönember". Elek Artúr szerint[54] két művész lakik benne, egy finom tónusfestő és egy lélekkereső. 1920-as években keletkezett képein újra erősen dominál a szecessziós hatás figyelemre méltó expresszivitással, szimbolikus tartalommal pl. Evolúció, Ima, Éva kígyóval stb. képei. Az Újság említett cikkében úgy vall, hogy a nagyváros után friss impressziókat jött keresni Szentendrére. Hiányzott neki Nagybánya s kellett valami, ami régi erőben tartja. Most készül gyűjteményes kiállításra, ezt a szentendrei nyarat nagyobb kompozícióinak befejezésére és a vidék szépségeinek kutatására szánta. Mikor 1926 áprilisában megrendezi pesti kiállítását a Nemzeti Szalonban, a kiállításon főleg szimbolikus képek, Dunakanyar-témák szerepelnek, és egy szentendrei téma: Szentendrei házak címen. Az Újság cikkének alcíme szerint a szentendrei festők 1925 nyarán Boromisza és Erdei Viktor körül csoportosultak.

KUBINYI BERTALAN (Budapest, 1891. márc. 29. — ?) festő a budapesti Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait 1913-ban és a belvárosi reáliskola rajztanára volt. 1926-ban rendezett gyűjteményes kiállítást az iskolában, ahol tanított.[55]

EGRY JÓZSEF (Újlak, 1883. márc. 15. — Badacsonytomaj, 1951. jún. 19.) kiemelkedő XX. századi művészünk szentendrei tartózkodására vonatkozóan ez

megrva

Albert kőfarágó

Óbuda 1578.

l.

Horváth budai kőf.

43. l.

Heuernte am Chiemsee

enfabriken · München

Blau 30143 Rot 1074 Schwarz 682

daberendezési Rt. Budapest V, Ügynök ucca 21

mata 934-57

M.D.K.

ALBERT, Lombardiai

Szt. Margit fehérmárvány szarkofágjának faragása XIII. sz.

Lombardiai Péterrel

Rados Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961. 83. l.

M.D.K.

Albert,szobrász XIII.sz.

Szt.Margit tetemei fölé Péterrel/Lombardiából jöttek/ siremléket állitottak.414.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetek,a zene, a szinház és a film.Bpest.Minerva.1960

MDK

Albert lombardiai kőfaragó

Szt.Margit koporsoja XIII.sz.

ifj.Kubinyi Ferenc: Margitsziget műemlékei.
Arch.Közl. II. 1861. 15.l.

MDK

Albert /Lombardiából/

Szent Margit vörös márványból való koporsoját faragta Péterrel.
A Margit szigeti apáca kolostort nem ők építették.

DélB. 43.1.

MDK

Albert /Lombardiai/

Lombardiai Péter és Albert

Irod: 1271.

MDK

Albert lombardiai szobrász

Szent Margit sireml.

Irod: O Vázl. 58.1.

feld 1913.IX. 13.

Albert és Peter

Lombardiai [redacted] szobrák K

szent Margit szerml.

Lvod

O Várl 58 l

feld

1913. IX. 13.

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
irása.

— Endrény[illegible]d.

Albert

Lombardiai Kőfaragó

Ht Margit Eoporsizi

XIII sz.

Wód

ify. Kubinyi Ferenc. Margit-
Higet műemlékei. Arch
Közl. II. 1861. 15. l.

...agyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam.

Kelt ....., 191..... évi

.....

.....u.

.....nu.

Albert

Lombardiából

Szent Margit vörös már-
ványból faragott Kopor sajat
kezitette Péterrel –
A margitszigeti apáca
kolostort és templomot
nemők épitettek.

cred
z

DélB 43. l.

ıreálliskola igazgatóságától.

·sitő.

..... *osztályu tanuló a*

.....

.....

l elégtelen előmenetelt tanusitott.

.....

..... *hó* .....

osztályfő.

ıre Szeged.

MDK

Albert és Péter mester Lombardiából

1271-ben szent Margit sirjára követ tettek.

A magyarországi müvészet története I.
Budapest, 1961. II. kiadás. 141.l.

M.D.K.

Albert, képíró

Eperjesen 1501-ben a
városi tanács sorába tartozik

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország faszobrai
Akadémiai kiadó, Bp.1967. 96. old.

Albert

festő volt feltehetően mestere az esztergomi palota kápolna felöli első terme freskóinak, melyek a 15. században kérültek. A „sarkalatos erényeket" és a reneszánsz által kedvelt antik diadalmenetet ábrázolták. Az Erények freskóiból megmaradt négy ábrázolás: a Prudentia (bölcsesség), Temperantia (mértékletesség), Fortitúdo (erő), és Justitia (igazságosság).

Zolnay László – Lettrich Edit: Esztergom. h.n., é.n. – 295 l. 162 t. (Panoráma.) 148. l.

Albert

festő által készített esztergomi (várpalota kápolna felöli ellső terme) erény-ábrázolások kortörténeti érdekessége, hogy Fortitudo kezében 15. n. végi magyar gerezdes buzogányt fait, míg a Justitia-ábrázoláson egy középkori bonát alakja is megjelenik. A terem, melynek falát díszítik, Vitéz János dolgozószobája volt. Az ő villagáznati érdeklődését bizonyítják a kerentboltozatra festett bolygók, az állatkör jegyei. (szintén Albert mester művei.)

Zolnay László – Lettrich Edit: Esztergom. h.n., é.n. – 295 l., 162 t. (Panoráma.) 148. l.

Albert

festőt. (aki az esztergomi várpalota kápolna felöli első termének freskóit kénitette kutatóink véleménye szerint) Hyppolit érsek számadáskönyvei emlegetik 1494-ben

Zolnay László – Lettrich Edit: Esztergom. tr.n., é.n. – 295 l., 162 t. (Panoráma) 148. l.

Albert

4.

festő: Az „Erények" freskói (Esztergom, várpolota kápolna felöli első terme) (fénykép)

Zolnay László – Lettrich Edit: Esztergom
h.n., é.n. – 295 l., 162 t. (Panoráma.)
147. l.

MDK

Albert és Péter longobardiai kőfaragók

A legenda szerint ők alkották Boldog Margit síremlékét, amely 1271-ből való. (1270-k)

Horváth Henrik: Középkori budai fejek. Bp. 1941. 2 x o., VII–X. o.

MDK

Albert, lombard köfaragó

margitszigeti szereplése a müvészettörténet által igazolva.

Horváth Henrik: Budai köfaragók és köfaragójelek. Bp.1935. 97.l.

Albert, kovácsmester M.D.K.

neve az egri várszékesegyház 1506 évi tűzvész utáni számadásai-ban szerepel, mint ari 1507 nyarán az új harangok felfüggesztő vasalását készítette. Azonban eget már 1508 januárjában javitani pellett. Júliusban a nagy harang javitására kötnek vele megállapodási. Augusztusban a másik nagy harang javitása „leleményességet és nagy záradságot igényelt, miért is két alkalommal 2-2 Ft-t kap.

Détshy Mihály: Az egri várszékesegyház épitéstörténetének okleveles adatai.

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1964.XIII.évf.

/7 szöv.á./ 1. sz. 5. old.

Albert és Péter kőfaragó M.D.K.

Lombardiából

IV. Béla leányának Margitnak siremléke

Kampis Antal: A képzőművészetek története

A Kultura Világa Bp. 1963. 603.l.

M. D. K.

Albert mester festő
sírenzei származásu festő
Estei Hyppolit számadásaiban szerepel
1494-ben
lehetséges hogy az évszeri dolgozó-
szobo, freskói tőle származnak

Dercsényi Dezső – Tolnay Lánló: Esztergom

Bp. 1956. 70. l

M. D. K

Albert kőfaragó

és Lux Géza

Horváth Henrik a margitszigeti kehér márvány töredékekben Szent Margit sírem lékét vélte felfedezni és azt Albert és Péter lombard kőfaragók munkájával azonosította

Balogh Jolán: Tino di Camaino magyar-országi kapcsolatai 107. l.

művért. 1953. 1-2. sz.

H. D. K

Albert kőműves

Lombardiából

Árpádházi Margit séremlike 1271.

Fenerné Tóth Rózsa: Margitsziget Bp. 1955.

22. l.

Alberth kőmives M.D.K.

1792. „A zsérci Bőr-házrul való Delineatióját az Alberth kőmives mesternek bemutatom.

Szabó E. Adatár. hiv. tört. Ért. (VII.) 1958
2-3 n. 203.

Albert mester MDK

A budai királyi palota egyik termét
Balogh szerint erényalakok diszitették, s
ezek mestere a firenzei Albert lehetett.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország falképei.
Bp.1954.123.l.

Albert mester 1. MDK

Balogh Jolán az esztergomi királyi vár Vitéz János szobájában fennmaradt reneszánsz képek tervezőjének a korábban ismeretlen firenzei Albert festőt tartja, ki feltehetően több segéddel dolgozott a festményeken./Irodalmunk régebben az erények alapjait Filippino Lippi követőjének tulajdonitotta/. Balogh véleménye szerint Albert mester munkássága Buda és Esztergom között oszlott meg.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország falképei. Bp.1954.78.l.

2.

Albert mester MDK

Vitéz János szobája mennyezetének hét ~~xxxxxx~~ cikkelyén a hellén istenek képeiben a planétáknak és a hét napjainak ~~f~~elképes ábrázolásai jelentek meg/Mars rekonstrukciójának reprodukciója a könyvben CXXV.tábla/. Az oldalfalakon az erények alakjai - négyet közülük az ásatások során napvilágra hoztak, továbbá a tudományok: az aritmetika, a geometria, a musica, az astronomia, a grammatika, a dialektica, a retorika.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország falképei. Bp.1954.78.1.

Albert mester MDK

Az estergomi királyi vár Vitéz János szobájában látható erény alakok reprodukciói a könyvben:

Erények CXXIII.tábla
Fortitudo CXXIV. "

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország falképei. Bp.1954.

4.

Albert mester MDK

Az esztergomi kir.vár Vitéz János szobájában fennmaradt falfestmények leirása.
Fényképek a /MOB/ gyüjteményében.
A falfestményekre vonatkozó irodalom.

Radocsay ~énes: A középkori Magyarország falképei.
Bp.1954. 135.l.

Albert Kannagyártó

ónöntőmester nevét 1508-ban említik.

Weiner Mihályné: Ónművesség, Budapest, 1971.

281

Albert mester. MDK

kőfaragó /XIII.sz. 2. fele/

A Margit legenda hiradása szerint ~~1271/-ben~~ a Lombardiából hozott kömüves~~ek/no~~ mesterek nevei Albert és P éter.

Magy.Müv. Tört. I. /szerk. Dercsényi/ 127.o.

Albert Ádám

Új Mív. 2003. 12. p. 20.

A szerződés nyilvántartási száma a Megrendelőn
A szerződés nyilvántartási száma a Vállalkozóná

KUTATÁSI-FEJLES

1. Szerződő felek:

Megrendelő: **IVAX Gyógyszerkutató**
1045 Budapest, Berlini u.

Vállalkozó: **Dr. Bokor Lászlóné Dr.**
6720 Szeged, Vasas Szent

2. A szerződés tárgya:

„Double blind, randomized, crossover mult
in patients with L-DOPA-induced Dyski
elvégzése, a vizsgálóhelynek átadott vizsgálati
A vizsgálat helye: Szeged M. J. V. Ö. Szakorv
A vizsgálat kódja: IDR-201-18-189

3. A szerződés célja:

A Megrendelő részére a 2. pontban leírtaknak

Albert Ádám, grafikus

Új Művész 2003. 9. p. 12.

anol. The extract was evaporated in
raphed on a silica gel column to get a
ne main byproduct in pure form by
rep C_{18} column. Its structure was
scopy and proved to be N-(11β,17α-
l-yl)-glutamic acid. This compound is
actame derivative as shown below.

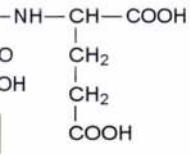

5 hours
alf life time

MDK

Albert szobrász

A Margitlegendában.

Kertb. 103.1.

Műhely 2003

A Magyar Rézkarcoló Művészek Egyesületének tárlata

A reprezentatív állami intézmények komoly — olykor túlságosan is komolykodó —, nagy tárlataival szemben a műhelybemutatók olykor a lazább fogalmazás- és tálalásmódot, a személyesebb jelleget is megengedik. Ezt az igazságot juttatják a látogató eszébe azok a sorok, amelyek *Takács Márton* nagyméretű rézkarca alatt voltak olvashatók a Galéria IX. legutóbbi, *Műhely 2003* című tárlatán: „Nagy örömmel láttam szobámba lépve, hogy irataimat ujjnyi por fedi, annak jeléül, hogy profán kéz nem bolygatta meg őket." Ami azonban az első pillanatban talán szubjektív helyzetjelentésnek tűnik a Ráday utcában kö-

Vásárhelyi Antal: Belső architektúra
vegyes technika, 100×70 cm

zös műhelyben dolgozó grafikusok „munkakedvével" kapcsolatban, arról a következőben kiderül, hogy valójában citátum, a 18. századi gáláns lovagtól, Giacomo Casanovától. Arra mindenesetre alkalmas, hogy mintegy a „hír cáfolataként" jelezze, szorgos munka folyt az elmúlt évben is a Magyar Rézkarcoló Művészek Egyesülete műtermében.

Még akkor is, ha a műhely — mintha csak erre akarna célozni a kiállítás másik kiváló lapja, a rejtőzkedéstechnikai szakembernek sem utolsó *Almásy Aladár Görgey Artúr tudatos félrevezetése* című metszete — munkájából az utca embere, az egyszerű kiállításlátogató egyre kevesebbet érzékelhet. A galéria melletti termekből ugyanis két házzal távolabb költözött az elmúlt évben, ami nemcsak az állandó tagok létszámának növelésére, de egyre több vendégalkotó fogadására is lehetőséget teremtett — ahogyan azt a tárlaton szereplő művek is bizonyították.

A létrehozása óta eltelt öt évben a kortárs grafikusok műhelye valóban méltó örököse lett a több mint nyolcvan évvel ezelőtt megalakult Magyar Rézkarcoló Művészek Egyesületének, a kiváló alapítóknak, *Aba-Novák Vilmosnak, Komjáti Gyulának, Olgyai Viktornak, Tarjáni Simkovits Jenőnek, Varga Nándor Lajosnak, Zádor Istvánnak* és társaiknak. Köszönhető ez részben a Ráday utcai műhely kínálta kiváló technikai lehetőségeknek is. A *Műhely 2003* című kiállításon elsősorban litográfiák szerepeltek, de gazdag változatokban voltak jelen a mélynyomásos technikával készült munkák is — rézkarcok, hidegtűk, alunyomatok, akvatinták — szerepeltek különböző technikákat, például a mély- és dombornyomást ötvöző lapok, s a korábbinál kisebb számban, de szitanyomatok is.

Ahogyan *Somorjai Kiss Tibor* négy fürt szőlője, öt körtéje termékeny tőkére, fára utalt, a válogatás érzékeltette a grafikai műhelyben

Formanek Barbara: HSZ 23316, Balatonfűzfő
litográfia, 40×47 cm

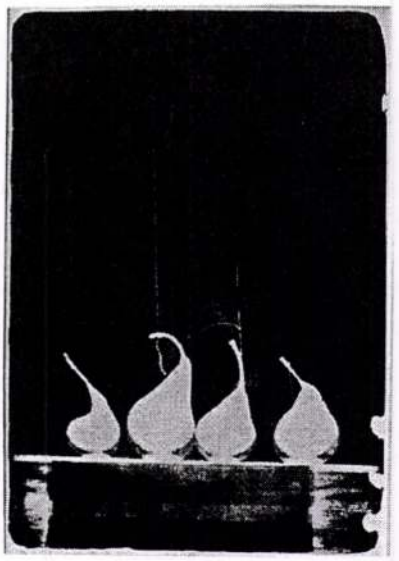

Somorjai Kiss Tibor: Öt körte, 2003
litográfia, 44×31.5 cm

megjelenő művészi világok sokféleségét. *Terjéki Eszter* organikus alapformáival szemben *Kovács Tamás László* finom geometrikus kompozíciója kapott helyet, *Orosz István, Vásárhelyi Antal* nyomatain összetett struktúrákká álltak össze a logika és irracionalitás építőkövei. Ahogyan *Nádas Alexandra* titokzatos hajósainak helyzetét, Egyensúlyok és kötődések jellemezték az összeállítást, a különböző érzelmi minőségek, jelrendszerek egymásmellettisége. *Kéri Bálint Bence* finom részleteit *Szőcs Géza* eruptív ereje ellenpontozta, *Kádár Katalin Égbelépőinek* líraiságát *Albert Ádám* kvázi szemléltető ábrájának józansága. *Keresztes Dóra, Vén Emil, Varga Zsófi* lapjain a középkor jelent meg, *Eszik Alajos* nagyméretű nyomatán az egyre mindennapibban nyers valóság robbant be a művészet zárt kertjébe. A műhely finn vendége, *Antero Olin* kisméretű munkájának egyik felén építészeti részletek jelentek meg, amelyek mellett dombornyomásos formák kaptak helyet — mintha csak sejtetni, de nem kimondani akarták volna, hogy a kortárs (magyar) grafika építménye a következő hónapokban tovább bővül, erősödik. Hogy hogyan? Ez az a kérdés, amelyre majd a Műhely 2004 adhat feleletet.

ANDOR ANNA

(Galéria IX., 2003. IX—X.)

index
a művészet helyszínei / places of art
Kortárs művészeti információs kiadvány
Helyszínek, művészek, kiállítások, időpontok.
Ingyenesen a kiállítóhelyeken.
Information faktor on contemporary art.
Places, artists, exhibitions, dates.
For free. To be taken at the exhibition places.
2003. november-december
No.24
megjelent / new issue

2003/12

Albert Ádám

ALBERT Andor százados

Gulyás I. 340.h.

Szujó Zoltán	"
Pataki József	festőművész
Lóránt János	"
Iványi Ödön	"
Fábián Gyöngyvér	"
Mazsaroff Miklós	"

7. Balatoni Nyári Tárlat

Ircsik József	festőművész
V. Bazsonyi Arany	"
Kurucz D. István	"
Borbás Tibor	szobrászművész
Bognár Zoltán	festőművész
Kajári Gyula	grafikusművész

Nivó-dijasok:

Csavlek András	festőművész
Gieter Éva	

Ezüst Gerely Pályázat

Pató Róza	szobrászművész
Fekete Géza	"
Skritecvky Ákos	"

Szegedi Nyári Tárlat

Zombori László	festőművész
Vinkler László	"

Albert Andor

MDK

Kis vadvirág, szobormü

Mücsarnok 19o1. nemzetközi tavaszi kiáll.

Albert Andor MDK

Béla, szobormü

Mücsarnok 1903/4. téli kiáll.

Albert Andor MDK

Báthmonostori teknőscigány, szoborvázlat

Műcsarnok 1901. tavaszi nemzetközi kiáll.

MDK

Albert Andor

Nyár, szobormü

Műcsarnok 1900/1. téli kiáll. 33 l.

Albert Andor szobrász

(1876–1930)

Baján született

→ Nagy István

MŰVÉSZET 1985/11-12/68

ALBERT Andor szobrász

ORBÁN László: Hazánk legelső I. világháborús emlékműve Écsen. = Honismeret, 20, 1992, 2. 19 - 21. ill.

Écs, Fő u.

mDK

Albert Andor, szobrászm.
/képzőművészeti/
A győri Képzőm. és Ip.müv.Társ./alakult 1919 őszén/ jelenlegi tisztikarának tagja.

Nemz. Szal. 388. kiáll.
Képzőm. vidéki S zöv. I. kiáll. Kat. 1928. jan.

ALBERT *Andor*, szobrász, szül. Baja 1876 nov. 11. A budapesti iparművészeti iskolában Mátrainál, majd Strobl Alajos mesteriskolájában tanult. 1900-ban Munkácsy-mellszobrával megnyerte a Harkányi-díjat. Sokáig Aradon működött; jelenleg Győrben él. Arcképszobrokat, síremlékeket stb. készít. Művei közül Contea Tivadar mellszobra az aradi román szeminárium parkjában áll. Nyár c. domborműve a Szekszárdi Múzeumban van.

Eggl. I. 18. c.

1444 XVI nazad [illegible]

Szenteltvíztartó

A két cs

Jézust tartó M

és (szipkekoronát

Ma

~~Mazas~~

Méretei

1897: VII.

tett el. (480 97)

Florenz,

379.–

Albert Andor

bajai szül. arckép nobrai,
Mive Bajai nem látható

Miskolczy Ferenc, Baja Zeprémű-
vénete a XIX. Szarafban, kézirat,
MDK, C-II-599/1 19 l.

MDK

Albert Andor, szobrászm.

Képmás. Szobormü.

Mücs.- OMKT. Tavaszi kiállitás. 1900. Kat. 33.1.

MDK

Albert Andor

Képmás, szobormű. Mgt.

Műcsarnok, 1900.tav.kiáll. 33.lap

Albert Andor

Képmás, szobormű. Mgt.

Műcsarnok, 1900. tav. kiáll. 33. lap

MDK

Albert Andor

Képmás, szobormü

Mücsarnok 1900. tav. kiáll. 33.1.

Albert Andor

MDK

Képmás, szobormü

Mücsarnok 19oo. tavaszi kiáll.

Albert Andor

Női arckép, szobormü

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

MDK

Albert Andor, szobrászm.

190. Női arckép. Szobormü.

Képzőm. Társ. 1903/4 téli kiáll. Kat. 38.l.

MDK

Albert Andor

Kiállitások. Magyar Müvészet 1925. 583.l.

MDK

Albert Andor

vás. 1925-ben

Győri Képző- és Iparművészeti Egyesület vásárlásai.
/levélbeli közl. Győr, 1943. XI. 15./

MDK

Albert Andor, szobrász.

Férfi mellszobor. 1900. Br.Harkányi Fr.-dij.

OMKT-Vánd.kiáll. 1910. szept.8.-dec.27.
Kitünt.müv. lajstr.-Horny.V.kny. 61 l.

MDK

Albert Andor szobrász
vás. 1922.ben

Győri Képző- és Iparművészeti Egyesület vásárlásai.
/levélbeli közl. Győr, 1943. XI. 15./

MDK

Albert Andor

Arad és Vidéke. 1913. dec. 21. m.s: Aradi müvészek kiáll.

Albert Amalor Szobrán

Magyar Művészet, 1926

362-363.o.

Győri kájozőművészeti és Iparművészeti Társulat.

MDK

Albert Andor

Képzőm. Társ. 1903/4. téli kiáll. kat. 58.l.

MDK

Albert Andor, szobrászm.

Férfi mellszobor. 1900. Br.Harkányi Frigyes-féle dij.

OMKT.- Vándorkiállitás. 1910.szept.8.-dec. 27 · Eger Miskolc,Kassa, Eperjes, S.A.Ujhely, Debrecen, Gyöngyös. Kat. 61.l.

MDK

Albert Andor

Báró Harkányi Frigyes 1898-ban tett 10.000 kor
na alapitványából évi 450 korona dij a kiállitáson először résztvevő művészek egyikének kitüntetésére. 1900-ban Férfi-mellszobor,gipsz.

SzmKT 50-131.1.

MDK

Albert Andor

Győri Képzőművészeti és Iparmüv. Társulat.
Magyar Művészet, 1926, 362 l.

Nemzeti Szalon

ALBERT ANDOR. Nemzeti Szalon

1901. Téli kiáll.

Férfi arckép, gipsz
Jucika, márvány
Férfi arckép, gipsz

1902. Tavaszi kiáll.

Ducika, márvány

1904. Tavaszi kiáll.

Tört vázlat,
Női arckép,
Józsi
Géza

1905. Aradi kiáll.

Sanyi ur, gipsz
Férfiarckép,
Jóska, terakotta
Kossuth L. bronz
P.V. arcmása, gipsz
Géza barátom, terakotta

1905. Temesvári kiáll.

Férfi arckép, gipsz

1905. I ső szentesi kiáll.

Férfiarckép, ~~olaj~~

1910. Tavaszi kiáll.

Női tanulmányfej, gipsz

1911. Téli kiáll.

dr. Hámory L. képmása
Andrényi L. báró arcképe

1913. Őszi kiáll.

A mindennapi kenyér bronz

1926. Győri kiáll.

Forrásnál, szobormü
Női akt, "
Női arckép, "
Női arckép, "
Férfi arckép, "
Gyermekfej tanulmány "
Indulás előtt

az elvek, sőt a már kiadott anyagot is revideálni

delmében hozzájárul, a kifejtett programmo

s idők helyreállása utá

nyozza, hogy miután

inek évenként való ki

yvtárak Orsz. Szövetség

ogrammja tette szükség

a világhaború miatt el

közgyűlést, a Főfelü

körül szóló jelentései, k

ó év végén, vagy pedi

kötetben adassanak ki.

ányt elfogadja.

Orsz. Tanácsa.

lés az előadó orsz. felügyelő által bemuta-
vezetet egész terjedelmében elfogadja s ha-
lag kimondja, hogy azt jóváhagyás végett a
és közoktatásügyi miniszter úr elé terjeszti.[1]
Előadó orsz. felügyelő egész terjedelmében
tja a vallás- és közoktatásügyi m. kir. mi-

: aug. hó 24-én 477 sz. a. felterjesztett terve-
kt. hó 14-én 93.073 számú leiratával vissza-
a miniszter úr, hogy azzal a jun. hó 11-én
. sz. a. kelt leiratában érintett s az Orsz. Fő-
előség részéről is helyeselt irányelvek alapján
foglalkozzék, illetve azoknak megfelelően új
tot készítsen a Főfelügyelőség.

A másik kérdés, amelyet a m. t. Főfelügyelőségnek hozzám intézett felhivása ezzel kapcsolatban felvetett s amelyre nézve javaslattételre hivott fel, a következő:

«Nem volna-e mód az Orsz. M. Szépművészeti Múzeum elraktározott s egyéb alkalmas anyagából a már korábban küldött s az ezentúl küldetni szánt képeket a Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelősége hatáskörébe tartozó egyes intézetek között oly czélból vándoroltatni, hogy az illető intézeteket látogató közönségnek a változatosan kiállított képzőművészeti anyag útján esztétikai és művészi érzéke fejlesztessék és hogy a kölcsönképen már korábban kiadott művek közül némelyeknek a Szépművészeti Múzeumba művészettörténet

Albert Andor

nebán

l.

Győri kiall. 1919–1929

42. l.

1929. ~~ei~~ dec. jubil.
kiall. a Győri Képző-ei
Szamm. Társulatnak
kév. nivei
Leányar (Kép. gipsz
Krisztus "
Képmás "
Képmás tarakota

A Győri Képző-e Szamm. Társulat
emlék kalalogusa 1919–1929.
Győr 1929.

Egyik kitkárú volt az egyenletnek

Kladó

Csercenak Gyár

Zelepy

BUDAPEST
42 V. 12-1
Tb 62 Tb

Albert Andor

MAGYAR MŰVESZET

1925. 583. l.

Részt vett a Győri Ipari Művészek követségének II. kiáll. a Nemzeti Szalonban

1926. 362

1919.

Részt vett a Győri Képző- és Iparmuv. Tár alapításban s az egyesület ~~rajztan~~ művészi tanfolyamain a mintázást tanította 1919–23.

Részt vett az egyesület 1919. dec. rendezett első kiállításan s részt vett az egyesület későbbi kiállításan is

P.

li 28-án.

tet.

ban és ülve ábrázolt fiatal
á, jobb karjával a térdén álló
rja, baljával pedig az ingébe ka-
ek bal lábát fogja. Jelzése

bei a magasságban 125.5, a szé-
35.5 cm.-- Lelt.sz.4579.-- Érté-
Dénes hagyománya 1912 márczius
Nemz. Muzeum örökletéte /1381
április 23-án /2046-2134/.-- Be-
)-án /845-914/.

19

Albert Andor

Zobrázs

megnézni

l.

Gulyás Magyar írók

I k. 340. h.

Lexikonomból meritve. Halálozási évét nem tudja-

Massimo d'Azeglio előfutáraina
rajongója a ragyogó vértezetek
a zugó erdőségeknek.

~~XIX. század nemcsa~~
~~ségetcéscegységetchoztacmegcaz~~
~~ujxképtárakkalxaxküzdenixtudóx~~

A XIX.század végre m
függetlenséget és egységet,ame
kül küzdött,s ugyanakkor a ~~füg~~
ábrázolásaiból valóságos uj ké
letén.

Bernardo Celentano
pek ~~festésében~~ en szólaltatja meg
vét. A kentaurok vadságára és
~~xxxxxx~~ban, a mult századi olas
ja, Giovanni Fattori ~~xxxxxxxx~~
az általa nagyon kedvelt mocsa
lenségért vérüket ontó és élet

Albert Andor

nobrain

irod

Réval XXI. 34. l.

Müve a nagyécsi
hadiemlék.

Albert Andor
nobrán
jelenleg Gjörben él.

1920-as évek

1912. az Aradon létesítendő Kossuth-Ent tevopálgázatám I. díj

Délmagyarországi Történelmi és Régészeti
Múzeum - Társulat X. 159

4 sor

Albert Andor, szobrász, szül. 1878 nov. 11., Baja. Mátrai Lajos, mejd Strobl tanítványa. A Hartkányi-díj nyertese 1900-ban.

Nemz. Galéria, 1974.

Albert Andor

zobrázt

L. Hendrei-Kentiváneji

12. l

folytatása a 13. lapon

(ide mellékelve)

Albert Andor

Hobrais

l.

Schwarcz Arad

49. l.

Schwarcz Zsigâ=

az aradi Kossuth-Hobor

története

Arad. 1909.

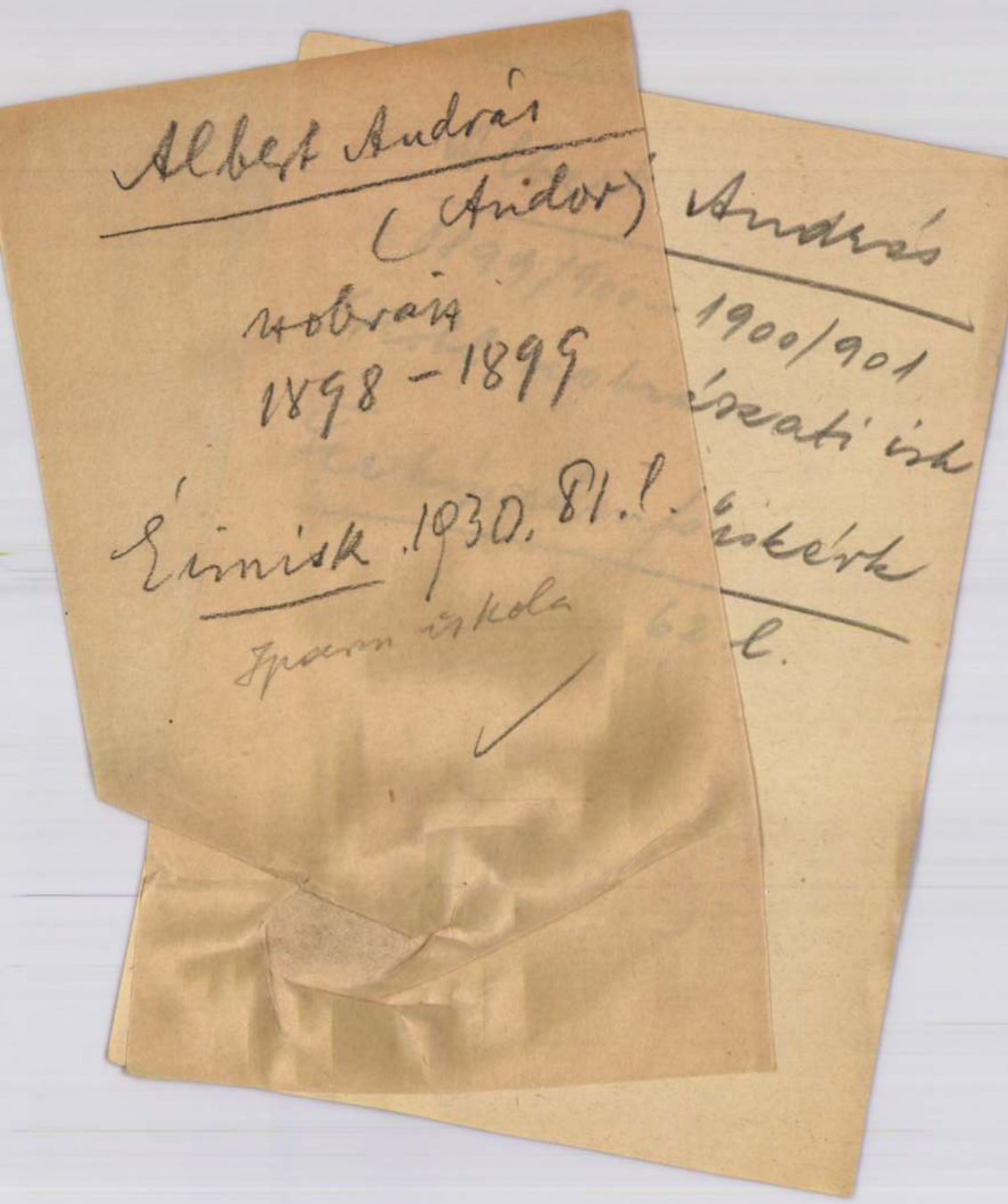

Albert András
(Andor)
Andrés
1900/901
...észati isk
...iskérk
...l.

Kobrán
1898 – 1899

Éimisk. 1930. 81. l.

Iparm iskola

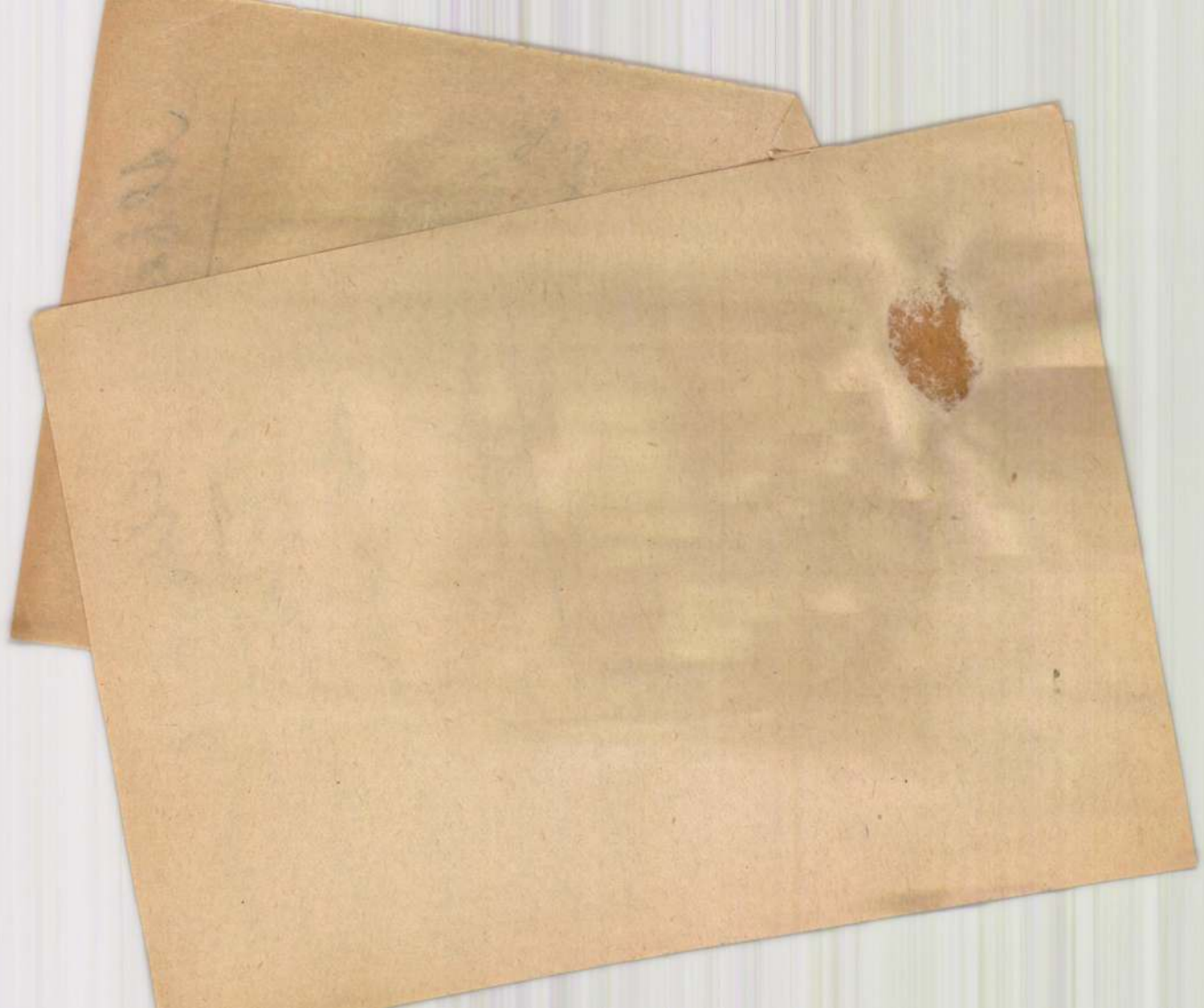

Albert Andor

l.

Győri kiáll. 1919–1929

5. l. 10. l. 11. l.

13. l.

Egyik tetkárás volt az egyesülettel

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

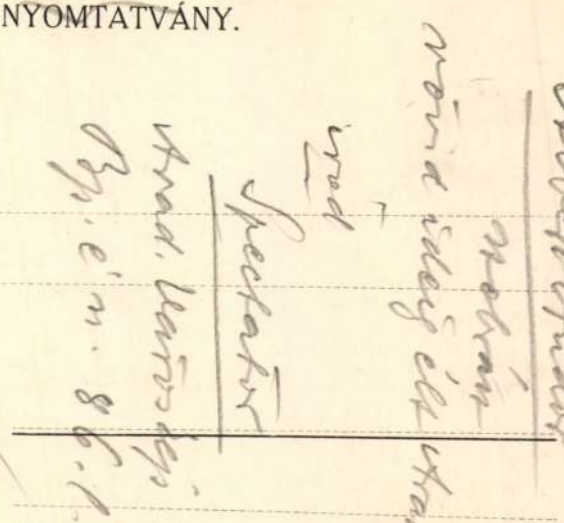

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

MDK

Albert Andor

Nyár

KMTárs. 1900/1. téli kiáll. kat. 33.1.

Albert Andor MDK

Nyár, szobormü

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Albert Andor

MDK

Győri Képzőművészeti és Iparművészeti Társulat
Magyar Művészet 1926. 362.o.

Albert Andor

Munkány szobra (eml.)

Szekeres a baja

Tüss István Muzeumban

Késmárky Mária: Baja képzőművészete

Petőfi Népe 1970 VIII. 11

MDK

Albert Andor

R. J. mellszobra

KMTárs. 1901/2. téli kiáll. kat. 30.l.

Albert Andor, szobrászm. MDK

IV.terem.

1o2. R.J.ur mellszobra. Szobormü. Mgt.

épsöm.Társ. 1901-2 téli kiáll. Kat. 3o.1.

MEK

Albert Andor, szobrászm.

VII. terem.

157. Béla. Szobrmü. Mgt.

Képzőm.Társ. 1903-4 téli kiáll. Kat. 36.l.

MDK

Albert Andor

Férfi mellszobráért az 5oo koronás Harkányi Frigyes-féle dijat kapta

Pályabiróságok ülései. Műcsarnok, 19oo. 2o. sz. 283.l.

Albert Andor, szobrászművész

Az előző évszázad második feléből szülőhely szerint is számos képzőművész neve felmerül. Bajáról Albert Andor és Telcs Ede szobrászok, stb..

Sümegi György: Bács-Kiskun művészettörténete, 9. rész
A romantika idején.

Forrás, 1976. v. 95. old.

MDK.

Albert András

Kiállitási kritika

Csongrádmegyei Hirlap 1967 szept.17.

MDK.

Albert Andrés

Kiállítási kritika

Csongrádmegyei Hírlap 1967. szept. 17.

Albert András, képzőművész

-díjat kapott az Országos Amatőr Képzőművészeti Kiállításon.

Országos Amatőr Képzőműv. Kiáll. Szegeden
Magyar Ujúság, 1967. X. 13. 9. C.

Albert András

Megbízást kapott Albert András, hogy a Munkaügyi Minisztérium minisztere dolgozosztaját vörösrézből készült Népköztársasági Címérével díszítse.

—: Köztéri munkák.

Művészet, 1979. július – 47. lap.

Albert András

híres szücsmester

l.

Kiss Hmvszücs

31, 32. l. 41. 42. l.

sokszor

eml.

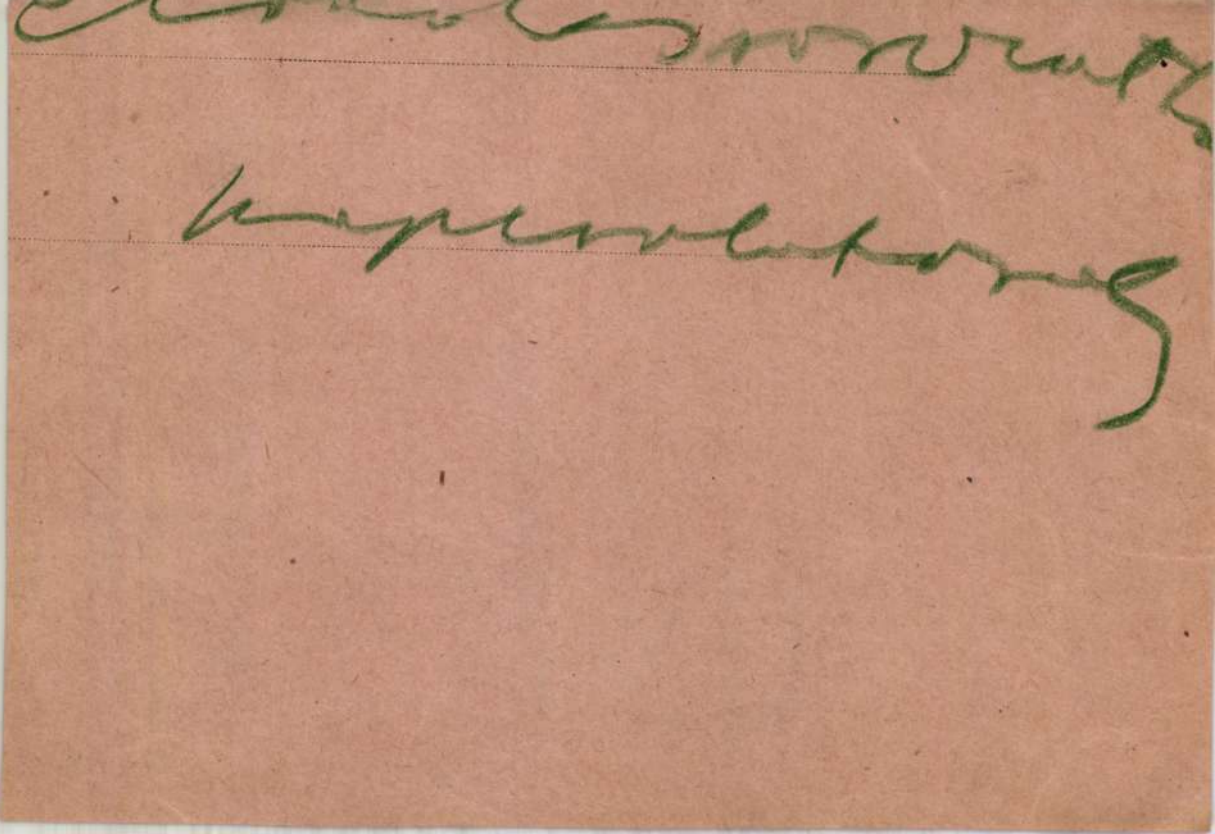

Albert András iparművész

kerepel.

Székely András: fiatal iparművészek a
Derkovits Teremben

7.

Népszabadság, Bp. 1974. febr. 5.

Albert András

ötvösművész

Fiatal Sparművészek Bemutatója

Derkovits t. 1974

Albert András

diplomázó ötvös az Iparművészeti Főiskolán – diplomamunkája – Szent István hermája Kerszítése közben készült fotó a 8. oldalon

Népszava 1973 január 31

Albert András iparművész

a Derkovits-teremben megnyílt a főiskolát 2-3 éve befejezett vagy most végzett iparművészek kiállítása, melyen szerepel munkája is.

Molnár Zsolt: Fiatal iparművészek bemutatója.
Magyar Élet, 1944. febr. 22.

Albert András

István Zirály hermája szerepel az Iparművészeti Múzeum „Ötvösöt diplomamunkái" c. Ziállításán

Magyar Nemzet 1973 február 17
4. old.

Albert András

1974. febr. 14-én közös tárlata nyílt Egerben, a Rudnay Gyula Teremben.

Népszava, 1974. febr. 12. 102 cíf. 35 sz. 5 p.

Albert András iparművész

Egerben, febr. 14.-én, a Rudnay Gyula Teremben hat fiatal iparművész mutatkozik be a közönségnek, melyen munkái szerepelnek a kiállításon.

Nógrád, 1974. febr. 13.

Albert András. iparművész

A Hilton szálloda lámpatestei, Albert András alkotásai. (emlitve) a lámpáknál is visszatér a gótikus motívum. Egy végjelvelű motívum közepen látható, a szélén a gótikus kis fiatornyok láthatók.

Művészeti Magazin

1976. XII. 30. 21. 15 D. Tv.

A MŰCSARNOK MENÜ PONT GALÉRIA
MŰCSARNOK BISTRO TISZTELETTEL
MEGHÍVJA ÖNT 2005. 10. 27-ÉN 18 ÓRÁRA

ALBERT ÁDÁM

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA
A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA: JÚLIUS GYULA
MEGTEKINTHETŐ 2005. 12. 31-IG
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10–18 ÓRÁIG
CSÜTÖRTÖKÖN 12-20 ÓRÁIG. • www.mucsarnok.hu

Műcsarnok | menü pont | Műcsarnok Bistro

MŰCSARNOK menü pont

Műcsarnok/Kunsthalle, Hősök tere, Dózsa György út 37. H-1146 Budapest

ALBERT ANDRÁS iparművész

korlát és ötvösmunkái

KISS Tamás: Veszprém: Megyeháza-Színház-Múzeum. Bp. : TKM, 1990. - (Tájak, Korok, Múzeumok kis-könyvtára ; 369.) 10-11.p.

ságú szépen kidolgozott festett [illegible]
midőn Marsiglit (Breisachban, 1704 február 18-án) nyilvánosan megfoszták rangjától. Ezt a képet a gróf alábbi sajátkezű hátiratával csatolta önéletrajzához: Questa figura della mia esecutione voglio che si ponga a suo loco della mia *Vita* per un esemplo, che può arrivare ad un innocente, che avveva tanto servito, e meritato.

*

Ime Marsigli gazdag irodalmi hagyatéka magyar vonatkozásainak teljes jegyzéke.[1]

A mióta 1682 őszén, a készülő nagy felszabadító háború küszöbén mint 24 éves ifjú hazánkba jött a török ellen harczolni,[2] húsz évnél többet töltött országunkban, kutatva és dolgozva mindenütt, a hová küldték, vagy a merre a hadjárat érdeke szólítá. Nevelésének irányánál és érdeklődésének tág körénél fogva, az

[1] Figyelmen kívül hagyván azonban készítésénél azokat az iratokat, melyek tudásunkat nem viszik előbbre, s nem részletezvén azokat, melyek csoportosan egy-egy tárgyra vagy községre vonatkozván, a kutató figyelmét úgy sem kerülhetik el.

[2] Fantuzzi 1770-iki munkája nyomán (melyből Marsigli rézmetszetű arczképét közöljük), *Beliczay* Jónás írt róla »Marsigli élete és munkái« czímen, az Akadémia Történelmi Értekezései IX. k. 9. füzetében.

ALBERT Andor (1876-1940) színész

RÚL 1. 209.

4. Egy negyedik szárnyasoltár maradványai. Szárn
kehellyel és körmeneti kereszttel, hátlapján eln
alakja; 90-24 cm. - Szárnykép Alexandriai S
hátlapján Remete Szent Antal. 95 - 37 cm, m
nélkül. XV: sz.

5. Szent Sophia három lányával deszkára festett k
83 cm széles. XV. sz.

6. Szószék vörös fenyőfából négy oldaldeszk
keretén, egyik oldalán Beszterczebánya czímer
deszkáján festett s lakkozott czímer, fiait tápl
pajzsában, sisakdíszén kígyós pálczával. Két felől
betűk

GW MGW

G KADW IV.

A czímert két angyal tartja.

ALBERT ANTAL, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozók névsora, 1851-1950
ALBERT ANTAL, kőedénykorongos, 1932
Függelék, 298.old

MOLNAR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/
275.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

Albert Éva textiltervező

Függönye szerepel a Kossuth Lajos-utcai bútorüzletben, a végzős hallgatók diplomamunkáinak kiállításán. (cikl.)

Magyar Ifjúság, 1965. VIII. 7.

MDK.

Albert Éva

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1965 juni 26.lap 4.

Albert Éva, iparművész,
textiltervező

Tárlata a Csepel Galériában látható

— : A két végi kulturális programból 9.

Népszabadság, Bp 1973. jun. 12.

geb. 1876 in Verespatak, ist derzeit Hilfssekretär im Finanzministerium. A. veröffentlichte volksw. Studien und die selbständigen Werke: *A magyarság fejlődése az utolsó kétszáz év alatt* (Die Entwickelung des Ungartums in den letzten zwei Jahrhunderten, 1905), *Harc a Hegemoniáért* (Kampf um die Hegemonie, 1906), *A választási reform* (Die Wahlreform, 1908).

Ajtai-Kovács, Alexander, Pathologe, geb. 23. März 1845 in Kolozsvár, wurde 1872 an der Kolozsvárer Universität zum Professor der Pathologie ernannt, 1882 an die Budapester Universität als Professor für gerichtl. Medizin berufen und war zugleich als gerichtsärztl. Sachverständiger tätig, bis er 1915 in den Ruhestand trat. Seine literar. Arbeiten beziehen sich hauptsächlich auf das Gebiet der Pathologie und Histiologie. Unter dem Titel: *Beitrag zu den Geschmacksorganen* (1872) hat A. auch ein deutsches Fachwerk publiziert.

Alaghy, Desider, Pädagoge, geb. 20. Nov. 1837 in Eger, ist als Cisterciensерpriester Professor am Székesfehérvárer Gymnasium dieses Ordens. A. veröffentlichte mehrere pädagog. Studien und die Übersetzung des bekannten Werkes Anton Kerschbaumers *Katholische Erziehungslehre.*

Alapy, Heinrich, Chirurg, geb. 1859 in Nyirbogdány, ist Chirurgoberarzt des Budapester isr. Spitales und Privatdozent der Budapester Universität. A. ist ein eifriger Mitarbeiter der ungar. und deutschen medizin. Fachpresse.

Alber, Nep. Johann, kathol. Kirchenschriftsteller, geb. 7. Juli 1753 in Magyaróvár, gest. 11. Juni 1830 als Piaristenprofessor. Bekanntere Werke: *Interpretatio sacrae Scripturae* (1801/5), *Institutiones linguae Hebreiae* (1806).

Albert, Andor, Bildhauer, geb. 11. Nov. 1876 in Baja, war ein Schüler Mátrai's und Strobl's in Budapest. Er beschickt die Kunstausstellungen der Hauptstadt seit 1900.

Albert, Franz, Astronom, geb. 1811 in Klagenfurt, gest. 9. Aug. 1883 in Eger. Obzwar von Geburt ein Oesterreicher, muss A. doch zum geistigen Ungarn gezählt werden, da er schon als Jüngling nach Eger gelangte und seine wissenschaftl. Tätigkeit als Professor der Astronomie und als Leiter astronom. Observatorien sich ausschliesslich in Ungarn abspielte. Er publizierte zahlreiche wissenschaftl. Abhandlungen und Kalender.

Albert, Michael, Dichter, geb. 21. Okt. 1836 in Apold, gest. 21. Apr. 1893 in Segesvár als Direktor der Lehrerpräparandie. In A. schätzen die erdélyer Sachsen einen ihrer bedeutendsten Dichter, dessen Gedichte kurz vor seinem Tode in einer Gesamtausgabe erschienen. Neben seinen lyrischen Gedichten bilden seine Dramen: *Karl VII., Die Flandern an der Olt, Harteneck, Ulrich von Hutten* und seine Novellensammlung: *Altes und Neues* (1890) eine Lieblingslektüre der erdélyer Sachsen.

Albrecht, Josef, Historiker, geb. 1791 in Pozsony, gest. ?, hat in Hormayer's Archiv und Taschenbuch wertvolle histor. und geograph. Beiträge über Ungarn geschrieben.

Albrich, Karl, Mathematiker, geb. 1836 in Nagyszeben, schrieb geometrische und mathemat. Werke und Schulbücher für Mittelschulen.

Áldásy, Anton, Historiker.

Krück I.

geb. 25. Sep. 1865 in Budapest, ist Privatdozent an der Budapester Universität, an der er über die Geschichte des Mittelalters Vorlesungen hält. Selbständige Werke: A *diplomatikai rendszerekről* (Von den Systemen der Diplomatik, 1890), *Az 1707. évi ónodi országgyülés története* (Geschichte des Onoder Landtages, 1895), *A nyugati nagy egyházszakadás története VI. Orbán haláláig* (Geschichte des westl. grossen Kirchenschismas bis zum Tode Urbans VI., 1896), *Alsáni Bálint bibornok* (Kardinal Valentin Alsáni, 1903), *Az 1409. évi cividalei zsinat története* (Geschichte der Synode von Cividale, 1896), *A görög búcsú ügye a baseli zsinaton* (Die Angelegenheit der griech. Wallfahrt auf dem Baseler Kongresse, 1909), *Zsigmond király viszonya Milanóhoz és Velencéhez római útja idejében* (Das Verhältnis König Siegmunds zu Mailand und Venedig zur Zeit seiner Romreise, 1909), *Adatok Nagy Lajos olaszországi összeköttetéseihez* (Beiträge zu den italien. Verbindungen Ludwig des Grossen, 1910).

Aldor, Emerich, Schriftsteller und Publizist, geb. 1838 in Pest, entfaltete besonders in der Epoche 1860 bis 1880 eine rege Tätigkeit auf dem Gebiete der Presse und der Politik. Er übersetzte zahlreiche Romane und histor. Werke und redigierte eine histor. Bibliothek, für die er selbst auch zahlreiche Beiträge lieferte. Bekanntere selbständige Werke: *Kossuth és Perczel* (1868), *Vázlatok a magyar emigráció életéből* (Skizzen aus dem Leben der ungar. Emigration, 1860), *Kossuth Lajos mint a magyar nép vezére* (Ludwig Kossuth als Führer des ungar. Volkes, 1870), *A forradalom költészete* (Die Poesie der Revolution), *Széchenyi és kora* (Széchenyi und seine Zeit).

Alesius, Dionys, luther. Kirchenschriftsteller und Bischof, geb. 12. Apr. 1525 in Kolozsvár, gest. 1577. A. nahm regen Anteil an den Kirchendisputationen seiner Zeit gegen die Unitarier und verfasste für die erdélyer Lutheraner die Kirchenregeln: *Statua et Articuli pro Ecclesiis Hungaricis jusque conjunctis Saxonicis*, sowie die *Articuli Dionysiani.*

Alexander, Béla, Radiologe, geb. 30. Mai 1857 in Késmárk, liess sich 1882 in seiner Geburtsstadt als praktischer Arzt nieder und befasste sich hier seit 1896 eingehend mit dem Studium der Röntgenstrahlen und der Radiologie, deren erster wissenschaftl. Vertreter in Ungarn er war. Seit 1907 ist A. der Leiter des zentralen Radiolog. Institutes an der Universität in Budapest, seit 1909 Privatdozent der Radiologie. Er publizierte zahlreiche Studien über die physikal. Eigenschaften der X-Strahlen, über X-Strahlenbilder und deren Deutung und über zahlreiche Themata aus den verschiedenen Gebieten der Medizin in der ungar., deutschen, engl. und amerikan. Fachpresse. Seine grösseren Arbeiten erschienen in Buchform.

Alexander, Bernhard, Philosoph, geb. 13. Apr. 1850 in Budapest, war anfangs Mittelschulprofessor und seit 1878 Privatdozent an der Budapester Universität, an der er 1904 zum o. Professor ernannt wurde. A. entfaltet sowohl als Pädagoge, wie auch als philosoph. Schriftsteller und Ästhetiker eine äusserst fruchtbare Tätigkeit, welcher es zu nicht geringem Teile zu verdanken ist, dass die ungar. Gesellschaft sich mit den

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Vas Népe

1973 OKT 14

L. Albert Éva

1021

Sikere van testvérkerületünk művészeinek

Gondolatok a XI. kerületi képzőművészek kiállításáról

Budapest főváros XI. kerületi tanácsa, a Hazafias Népfront XI. kerületi bizottsága, Vas megye Tanácsa VB. művelődésügyi osztálya és a szombathelyi Művelődési és Sportház rendezésében került sor testvérkerületünk képzőművészeinek kiállítására.

Már az első sorokban le kell szögezni, sikeres volt a bemutatkozás. A kiállítókban olyan művészeket ismertünk meg, akiknek művein látszik, együtt élnek a mával, szeretik környezetüket, s ezt művészi módon képesek ábrázolni. Azt is el kell azonban mondanunk — mindjárt az elején —, hogy XI. kerületi képzőművészek nincsenek. Ez a megfogalmazás jelölheti lakhelyüket, de semmiképpen sem függhet össze a művész kifejezéssel. Annál is inkább nem, mivel a képzőművész bárhol lakik az országban, a világban, csak képzőművész lehet, s csupán aszerint lehet őket csoportosítani, hogy tehetségesek-e vagy sem. Ez nem mindenáron való okoskodás akar lenni de, pontosan a testvérkerületben élő művészek érdekében, mellettük szól. Tehetséges gárdát ismerhetünk meg a budapestiekben, olyanokat, akik a legkülönfélébb oldalról próbálják megközelíteni a mai volóságot s ezt változatos technikával jelenítik meg. A látogató, ha végigsétál a kiállított művek között, kellemes összbenyomást szerez. A művek mindegyike gondosságot, szakma iránt érzett alázatot tükröz.

★

A testvérkerületünkben élő alkotó művészek változatos technikával, filctoll-rajzokkal, akvarellel, tempera és olajfestményekkel, tusrajzokkal, terakotta bronz kisplasztikával, plexi-tömbbel jelentkeztek. L. Albert Éva Vörös virág, Virágzó fa című munkáit valamennyi kiállítás látogató szívesen látná otthonában. A filctechnikával készült kompozíciók finom megmunkálása nőies lírát árul el.

Antal Ilona Tehénfej című tempera festménye a hagyományos festészet egyik szép darabja. Bényi László Hálójavító című olajfestménye gaugines hatásával figyelmet kelt. Kultúrált színekkel jelentkezik Bod László Mákvirág akvarell-tuskompozíciójával. Szép Bojtor Károly elegánsan, ugyanakkor rendkívül nagyvonalúan megfestett önarcképe. Csavlek András mestere a színeknek. Remekül ötvözi a sajátos színvilágot Csendéletében. Szintén a színek fogták meg a látogatót Gaál Domonkos képein. Sajátos világot képvisel Halácsi Mária, akinek Holdfényben című olajfestménye tetszett a legjobban. Havas Eszter a budai romantikát állítja elénk, nem minden csípősség nélkül. Csipkerózsika című kompozícióján például a zárt udvar tornyos, erkélyes házának ablakából egy matróna tekint kifelé. Mondhatnók azt is, hogy vénkisasszony, olyan, aki maga is tudja, hogy képtelen ebből a zártságból, a magányból kitörni, s várni is hiába vár, mert nem jön érte a mesebeli királyfi. Míves munka Hévizi Piroska Ipáritanuló című tusrajza. Impresszionisztikus hangvételről tanúskodik Németh László két olajfestménye a Zátony és a Sashegyi táj. A könnyedén, de ugyanakkor megfontoltan felvetett színek ragyogóan harmonizálnak egymással. Sárkány Lóránd Pista bácsi-ja arról árulkodik, hogy alkotója nagyon szereti az embert, a hétköznapok emberét. Szamosvári József Tél temperája érzékletesen adja vissza a táj hangulatát. Újvári Lajos Gyimesi estéje és Tél című kompozíciója Nagy István hatásáról árulkodik.

A szobrászok közül Matzon Frigyes nevét kell említenünk, aki érdekes vonalvezetésű kompozícióval lepi meg a látogatót, mint például a Mártír, vagy a Tengeri herkentyű. Külön világot képvisel Paizs László, plexitömbbe komponált alkotásai új útkeresésről vallanak. Gondos munka S. Walkó László éremsorozata. Érmeit nem kell magyarázni, mindenkihez szólnak.

Kothai Nándor: Gyümölcs (terakotta)

Szamosvári József: Éledés (olaj)

★

Mindent egybevetve, szép őszi ajándék a kiállítás testvérkerületünktől. Csak ajánlani tudjuk a város lakóinak, a Szombathelyre látogatóknak, minél többen tekintsék meg a kiállítást, mert a XI. kerületben lakó művészek kiállítása figyelemreméltó, a művek gondosan összeválogatottak, egységesek, hű képet nyújtanak alkotóik munkásságáról.

Reméljük, hogy a közeli jövőben, a Vas megyében élő művészek viszonozhatják a látogatást, s rendezhetnek műveikből kiállítást a XI. kerületben.

— zentai —

Őszi—téli divat

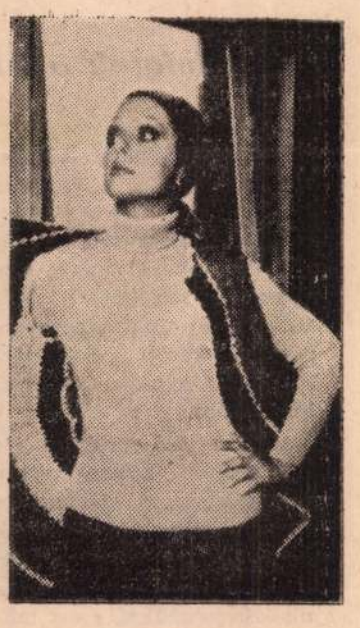

Az őszi-téli divatbemutatók sorozata már a nyáron megkezdődött. Lássunk tehát néhány valóban, csinos, praktikus modellt a nagy felvonulásból, ezuttal az OKISZ-Labor tervezőinek ajánlatából.

1. Egérszürke jerseyből készült, hosszanti tüzésekkel díszített délutáni ruha. Valóban egyszerű, moletteknek is előnyös.

2. Hűvös őszi napokra ajánlják a tervezők ezt a két rövidkabát-nadrág összeállítást, angolos ingblúzzal, steppelt szövet kalappal.

3. Érdekes, nem mindennapos, új vonalú horgolt kabát. Aki szereti az újdonságokat és horgolni is tud, maga is megpróbálhatja az elkészítést.

Horgolással szegélyezett kötött kabát

Az érdekes mintájú kabátot a méretnek megfelelően hárommal osztható + 2 szemmel, vastagabb fonálból, 3-as tűvel kötjük.

A szélső 1—1 szemet a mintán nem jelezzük.

1. sor: Ez a munka baloldala, végig fordított. **2. sor:** 1 fordított 1 sima, 2 fordított ismétlés. **3. sor:** Aminek látszik. **4. sor:** 1 fordított egy sima, a most lekötött szem előző sori szem oldalába öltve egy sima, 2 fordított. **5. sor:** Aminek látszik. **6. sor:** 2 szemet simán összekötünk, 2 szemet keresztezünk, de hátulról, a tű mögött elöször a második, majd az első szemet kötjük le simán s azután leengedjük a szemeket ismétlés s végül egy fordított. **7. sor:** 2 fordított 1 sima, 2 fordított ismétlés s végül 2 fordított. **2—7. sorok** ismétlésével dolgozunk szabásminta szerint. **Kidolgozás.** Ha az egyes darabokkal készen vagyunk kifeszítjük, átgőzöljük és teljes kihűlés utár összevarjuk, az ujjakat is bedolgozzuk. Ezután körülhorgoljuk (a kabátot és az ujjakat is) hat soron szorosszemmel és egyben a jobb eleje harmadik soránál a gomblyukakat is bedolgozzuk. A megjelölt helyeken 3—3 pálca fölött 3—3 láncszemmel megyünk át és a következő soron a láncszemekbe ismét szorosszemeket horgolunk. A sarkok pálcáiba mindig három pálcát öltünk. A nyak körülhorgolásánál a méretnek megfelelően 2—2 pálca összehorgolásával szűkíthetünk.

...gos időszaka

...leg zavarja a háztartási munkában. Az unatkozó férjjel gyakrabban kerül sor összezüzésre, nézeteltérésre. Az öregedő házaspár se foglalkozzék csak magával. Fordítsanak több figyelmet környezetükre, töltsenek több időt olvasással, utazgatással, újítsák fel a régi barátságokat, hiszen eszmecserékre a hasonló korúak a legjobb társak. És természetesen — ha vannak — szenteljenek minél több időt unokáiknak, leljék bennük örömüket.

A hetedik, a tragikus, de elkerülhetetlen időszak az amikor az egyik házastárs túléli a párját. Orvosok, pszichológusok véleménye szerint legjobb ismét házasságot kötni, mert ez az egyetlen módja annak, hogy továbbra is kiegyensúlyozott életet élhessen a hátramaradott. Az élet alkonya két idős embernek együtt elviselhetőbb, mint egyedül, még akkor is, ha különben népes család veszi őket körül.

A házasélet minden időszakában — tanácsolják végül is a felmérést végző szociológusok — éljünk az adottságokhoz alkalmazkodva. Az örömöket és problémákat fogadjuk úgy ahogy várhatóan következnek. (Fordítás a Sie und Er című lapból.)

Mit hallunk — mit látunk?

VASÁRNAP

RÁDIÓ

KOSSUTH RÁDIÓ

8.05 Öt kontinens hét napja. — 8.20 Jó reggelt vasárnap. — 10.03 Múzeumi vetélkedő. — 11.02 Fúvószene. — 11.12 Óvodások dalkincse. — 11.23 Toscanini vezényel. — Közben: 12.10 Édes anyanyelvünk. — 12.58 Egy korty tenger. — 13.08 A denevér. Operettrészletek. — 13.47 Rádiólexikon. — 14.17 Chopin-zongoraművek. — 15.08 Színházi magazin. — 16.05 Nóták. — 16.48 Tokiói levél. — 17.05 A vasárnap sportja. — 17.35 Rossini-nyitányok. — 18.03 Világíra. — 18.18 Budapest zenei életéből. — 19.15 Töltsön egy órát kedvenceivel. — 20.15 Magyarország 1515-ben (bef.). — 21.13 My Fair Lady. Részl. — 21.39 Lemezmúzeum. — 22.20 Slágerturmix. — 23.09 Ormándy Jenő vezényel. — 0.10 Dzsessz.

ETŐFI RÁDIÓ

7.00 Római katolikus félóra. — 7.30 Orgonaművek. — 8.00 Miska bácsi lemezesládája. — 8.30 Vendégségben őseinknél. — 9.31 Zenei anyanyelvünk. — 9.41 Kórusművek. — 9.57 Riport. — 10.07 Áriák. — 10.40 Vasárnapi koktél. — 12.10 Jó ebédhez szól a nóta. — 12.59 Mesejáték. — 14.00 Riport. — 15.15 Művészlemezek. — 16.05 Brecht: Állítsátok meg Arturo Uit Rádióváltozat. — 17.37 Népi zene. — 18.05 Slágermúzeum. — 18.56 Egy csendes nap Londonban. — 19.35 Hangversenyközvetítés a Zeneakadémiáról. — Közben: kb. 20.40 Versek. — Kb. 21.25 Irodalmi jegyzetek — Kb. 21.35 Népdalok. — 22.20 Operarészletek. — 23.10 Könnyűzene.

GYŐRI RÁDIÓ

(Adás délelőtt 9—10-ig) Vasárnapi meditáció. — Hangos portré. — Múzeumi híradó. — Őszi anzix Zala megyében.

TELEVÍZIÓ

BUDAPEST

8.40 Felsőfokú matematika. — 9.20 Alapfokú angol nyelvtanfolyam. — 9.35 Német nyelvtanf. — 10.00 Csak gyerekeknek. Kisfilmek. — 11.00 Ganz Mávag—Baja SK férfi kosárlabdamérkőzés. — 14.46 Pedagógusok fóruma. — 15.25 Illyés Gyula: A költő felel. — 16.20 Síkót tájakon. Útifilm. — 16.55 La Fontaine mesél... Bajzfilmsorozat. — 17.15 Műsorainkat ajánljuk. — 17.40 Nemzetközi népzenei verseny. I. előadó. I. — 18.40 Fatil meső. — 19.00 A Hét. — 17.25 Sí-gimnasztika. — 17.55 Jó éjszakát gyerekek. — 18.00 Vasárnap hatkor. — 18.30 Spitali a Dráva mellett. Egy város bemutatkozik. — 19.30 Tv-híradó. — 19.40 Sport. — 20.15 Immobilien. Műsor Maria Schell, Karl-Heinz Böhm és másokkal. — 21.45 Sport és Tv-híradó.

2.

18.00 Heti magazin. — 18.30 Paradicsom — kérdőjelekkel. — 19.30 Tv-híradó. — 20.15 Egy pohár víz. Ea. — 21.35 Tv-híradó.

HÉTFŐ

RÁDIÓ

KOSSUTH RÁDIÓ

8.15 Operettrészlete. — 9.03 Colas Breugnon. — 9.30 A hét zeneműve: Schubert: Oktett. — 10.05 Iskolarádió. — 10.30 Igazságos, becsületes, bátor... — 10.45 Szimfónikus zene. — 12.20 Ki nyer ma? — 12.35 Tánczene. — 13.20 Népi zene. — 13.50 Válaszolunk hallgatóinknak. — 14.05 Édes anyanyelvünk. — 14.10 Kamarazene. — 14.29 Vallomás a műfordításról. — 14.48 Operettdalok. — 15.10 Iskolarádió. — 15.50 Polkák. — 16.05 A népdal hete. — 16.35 Karavánúton expressvonattal. — 17.20 A népdal hete. — 17.47 Van új a Nap alatt. — 18.03 Húszas stúdió. — 19.35 Hangversenyközvetítés az Erkel Színházból. — Közben: 20.25 Arany-balladák. — Kb. 21.20 Könnyűzene. — 21.30 Mikrolánc. — 22.20 A hét rádióhallgatója. — 22.40 Én meg a nagyanyám. — 23.00 Népi zene. — 23.30 Tánczene.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05 Rahmanyinov: Szimfónikus táncok. — 8.40 A népdal hete. — 9.03 Ezeregy délelőtt. — 11.45 Előadás Magellánról. — 12.00 Operarészletek. — 12.43 Diák, tanár, szülő. — 13.03 Franck: d-dúr vonósnégyes. — 14.00—18.00 Kívánságműsor. — 18.20 Közkívánatra. — 19.24 Emlékezés. — 20.28 Zenés műsor Tokaiból. — 22.05 Holnap közvetítjük. — 22.25 Könnyűzene. — 22.48 A népdal hete. — 23.15 Áriák. — 23.30 A hét zeneműve.

GYŐRI RÁDIÓ

18.00 Hétfő este Nyugat-Dunántúlon. — Zenés magazin az aktualitások jegyében. — A nap krónikája. — A hét várható eseményei.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Albert András
1973 JAN 31.

Népszava

1021

Ezekben a napokban védik meg diplomamunkáikat az Iparművészeti Főiskola ötvös tanszakának hallgatói. A diplomavédés előtti napokban az utolsó csiszolásokat végzik munkáikon. Képünkön: Albert András diplomázó Szent István hermáját készítette el diplomamunkaként

(MTI Fotó — Molnár Edit felvétele)

HALÁLOZÁS

A gyászoló család mély fájdalommal közli, hogy **id. Potecz Béla** január 26-án, 77 éves korában elhunyt. Temetése február 2-án 14 órakor lesz a Rákoskeresztúri temető halottasházából.

Értesítjük mindazokat, akik ismerték, hogy **Wieser Józsefné**, a Háztartási Bolt V. nyugalmazott boltvezetőhelyettese életének 72. évében elhunyt. Hamvainak búcsúztatása 1973. február 2-án, pénteken fél 12 órakor lesz az Új-Köztemető halottasházában.

ÁLLÁS

Műszeripari szövetkezet
FELVESZ
lágy- és keményforrasztásban gyakorlott dolgozót,
kísérleti részlegbe elektrotechnikai munkában gyakorlott MŰSZERÉSZT,
mérőszám műhelybe ESZTERGALYOST,
valamint
egy tonnás tehergépkocsira GÉPKOCSI-

FIGYELEM!
Pest környéki ipari nagyvállalat központja
FELVÉTELRE
KERES
GYAKORLOTT, MÉRLEGKÉPES KÖNYVELŐT, SZÁMVITELI FŐISKOLAI vagy KÖZGAZDASÁGI EGYETEMI VÉGZETTSÉGŰ OSZTÁLYVEZETŐT.
»Perspektiva 129018« jeligére a Felszabadulás téri

FELVÉTELRE KERESÜNK
szakvizsgával rendelkező SZÁLLÍTÁSVEZETŐT, GÉPKOCSI ELŐADÓT, valamint
felső- és középfokon képesített ÉPÜLETGÉPÉSZEKET.
Válaszokat:
»Építőipar 5896« jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Azonnal felveszünk nagyobb gyakorlattal rendelkező, összes típusú IBM gép javításához értő műszerészt, valamint autómotorszerelőt. Ikarus Karosszéria és Járműgyár, munkaerő-gazdálkodási osztály, **Budapest, XVI., Mátyásföld**, Margit u. 2.

MKM ZOMÁNCHUZALGYÁR, Budapest, XI., Hunyadi János út 1. – HUZALZOMÁNCOZÁSRA, DRÓTHÚZÁSRA BETANÍTUNK

FELVÉTELRE KERES
3 éves gyakorlattal rendelkező **VILLAMOS-IPARI- és ÉPÜLETGÉPÉSZ-MÉRNÖKÖKET.**
Jelentkezéseket »Fejlődés 229« jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe kérjük leadni.

Kézbesítőt — lehetőleg fiatalembert — azonnal alkalmazunk. — Tankönyvkiadó expedíció, V., Szalay u. 10. VI. emelet.

Pest megyei Kishajózási és Javító Vállalat, Budapest, I., Corvin tér 6. szám alatti **központjába azonnali belépéssel ALKALMAZ:**
belső ellenőrt, mérlegképes könyvelőt képesítéssel és legalább öt éves gyakorlattal, általános anyagbeszerzőt, főleg vas- és fáru ismerettel, gépírónőt, legalább 2 éves gyakorlattal,

BUDAPEST
FELVESZÜNK
MARÓS, ESZTERGÁLYOS, ELEKTROMOS és MECHANIKUS MŰSZERÉSZT, FORRASZTÓNŐT, LAKATOS, KÖSZÖRŰS, VILLANYSZERELŐ, GÉPLAKATOS, CSŐSZERELŐ, GALVANIZÁLÓ, FÉNYEZŐ szakmunkásokat, betanított női és férfi gépmunkásokat, továbbá kazánház fűtőt, gépkezelőt, segédmunkást, üzemrendészeti dolgozót.
Jelentkezés:
Finommechanikai Vállalat, Budapest, X., Fehér út 10. Örs vezér téri metró végállomásnál.

Bemutató termünl angol és francia nye tudással titkárnőt

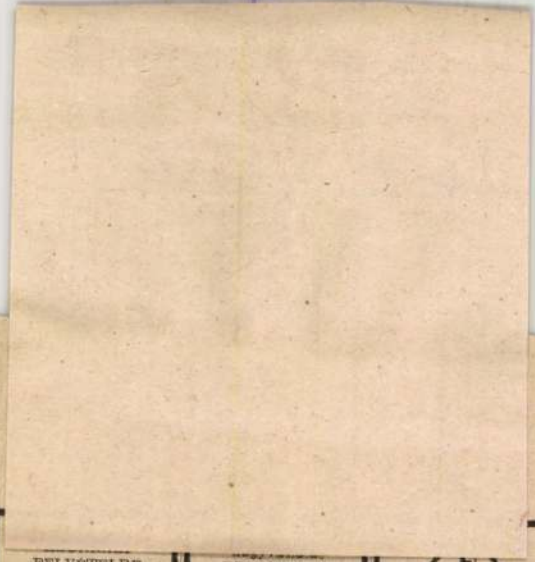

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 JUL 20
DOLGOZÓK LAPJA
Tatabánya

1021

Főiskolások művésztelepe Esztergomban

Esztergom utcáit, a meghitt hangulatot árasztó tereket, parkokat fiatal művészjelöltek lepték el a napokban: az Iparművészeti Főiskola hetventagú művésztelepe kapott „szállást" Esztergomban. Keramikusok textilesek, építészek, formatervezők, ötvösök jöttek el ide. Az évközi műtermi munkának folytatása ez a telep: szabadabb, oldottabb légkörben dolgoznak a fiatalok, miközben egymás munkáját is megismerhetik.

A szobrászok kalapácsütéseitől hangos a Duna-part, itt ütöttek tanyát azok, akik a kemény gránit-, vagy márványtömbök faragására vállalkoztak. Albert András ötvös kolléganőjének, a textiles Nagy Katinak portréját faragja, Jegenyés János vésője nyomán egy gránitkockából bányász-portré körvonalai bukkannak elő. Lugossy Mária a Duna-parton lelt csontdarabok, növénytövek kusza vonalainak ritmusvilágával is-

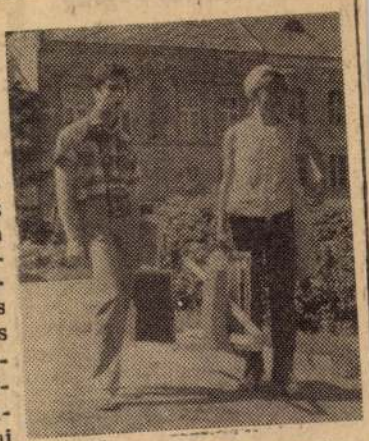

Indulás munkára, élménygyűjtésre

merkedik. Ki hinné, hogy e tárgyak a művészet világába kívánkoznak?

Benn, a kollégiumban „monotípia-gyárat" találunk. A napközben „felszedett" élményeket itt öntik formába, ha nem is végleges, de már művészi megfogalmazást kapnak az esztergomi háztetők, a vízmosta kavicsok...

A város a szívébe fogadta a fiatal művészeket. Nem mint „csudabogarakra" tekintenek rájuk, hanem segítik, támogatják a munkájukat. Egy kiragadott epizód: labdarúgómérkőzést játszottak a fiatalok az Esztergomi Vasas-sal. Hogy ki lett a győztes? Ez nem is lényeges... Kellemes nap volt!

Albert András a Duna hűs hullámánál Nagy Kati portréját faragja.

Albert András

elhagyták a „Ra"-t

Thor Heyerdahl norvég világutazó pénteken este társaival együtt úgy döntött, hogy végképp elhagyják hajójuk, a „Ra" fedélzetét. Heyerdahl úgy nyilatkozott, hogy vérző szívvel szánja rá magát erre a lépésre, de a viharvert és erősen átázott papíruszhajó megmentésére jóformán semmi remény sincs, mert a közelében nyüzsgő cápák megakadályozzák a keletkezett károk kijavítását.

Heyerdahl közölte: bárhogy végződjék is ez a mostani út, a „Ra" útját feltétlenül sikeresnek kell tekinteni. A kis hajó ugyanis a Marokkó Safi kikötőjéből kiindulva eddig lényegesen nagyobb távolságot tett meg, mint a legkisebb távolság az afrikai és az amerikai kontinens között.

visszhangja

A nyugatnémet sajtó főtémája szombaton a nagykoalíció fennmaradásának kérdése körül pénteken lezajlott nyilatkozatváltás. A lapok nagybetűs címekkel emelik ki, mint „megnyugtató" eredményt: a nagykoalíció a választások küszöbéig fennmarad. A Frankfurter Allgemeine Zeitung megállapítja, hogy a választók minden különösebb emóció nélkül fogadják azt az állítást, hogy „a legkeményebb választási harc előtt állunk". Mert általános vélemény, hogy „a nagykoalíció csak holtnak tetteti magát és bajosan lehet azon változtatni, hogy a választás után feltámadjon."

Több lap cikket közöl az 1944. július 20-i, Hitler elleni merénylet vasárnap esedékes 25. évfordulójával kapcsolatban. A Frankfurter Rundschau felhívja a figyelmet arra, hogy a németek július 20-t tekintik a Hitler elleni német ellenállás napjának, pedig már korábban is volt ellenállás, persze, épp olyan sikertelenül, mint az 1944. július 20-i. Még ma sem merjük bevallani, hogy az ellenállás legagilisabb, legenergikusabb és legáldozatkészebb szereplői kommunisták és szocialisták voltak, nempedig 1944. július 20. tisztjei — írja befejezésül a Frankfurter Rundschau.

Olasz tisztek szervezkedése

Guido Fanti, az Olasz Kommunista Párt Központi Bizottságának tagja, Bologna polgármestere, pénteken a városi tanács értekezletén egy katonai körökben terjesztett levelet olvasott fel. A levél szerint „a belső helyzet indokolttá teszi annak fontolóra vételét, hogy a fegyveres erők esetleg beavatkozzanak a demokratikus szabadság és az alkotmány védelmére." A bolognai polgármester rámutatott „nem titok senki számára sem, hogy Olaszországban vannak olyan gazdasági és társadalmi erők, amelyek nyiltan veszélyeztetik az ellenállási mozgalom által kivívott szabadságot és demokratikus rendszert."

Mint ismeretes, napokkal ezelőtt a kormány határozottan cáfolta, hogy tisztek az utóbbi időben titkos tanácskozásokat tartottak volna a politikai helyzet megvitatására. Ezzel szemben az Unitá rámutatott, hogy magasrangú katonatisztek igenis megvitatták a jelenlegi olaszországi politikai helyzetet.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1965 JUL 9
KÖZNEVELÉS
Albert Ferenc

1021

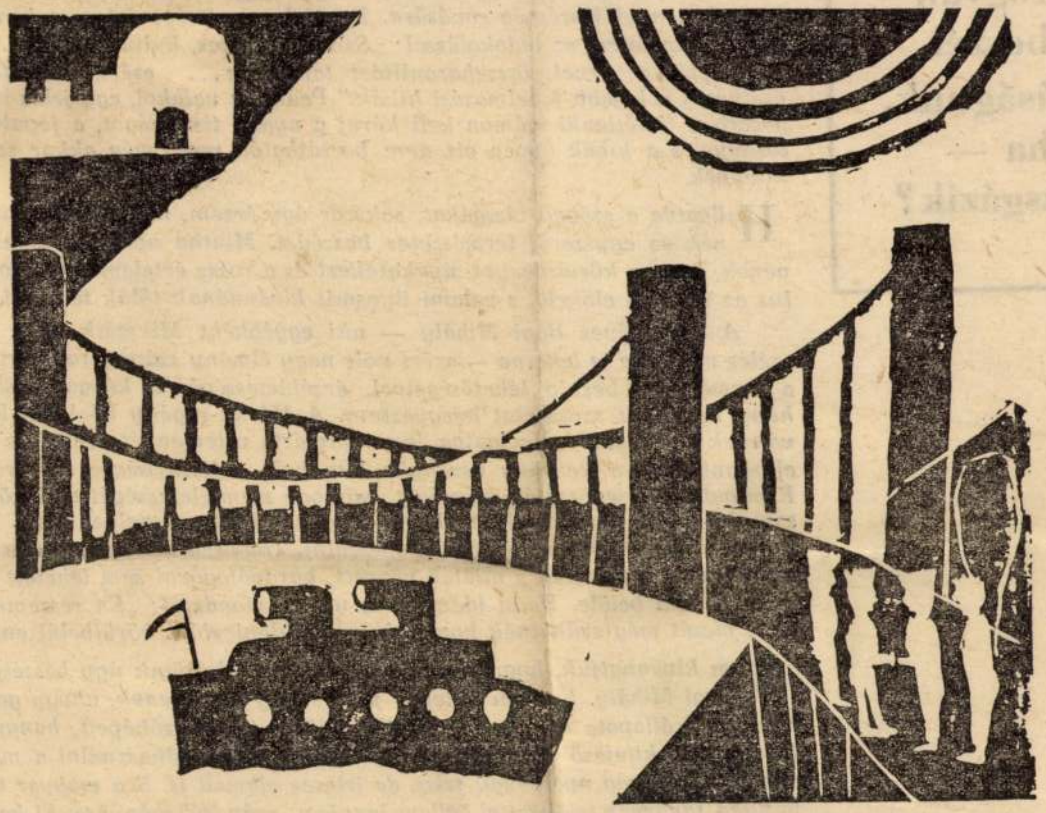

Az Erzsébet-híd átadása

Albert Ferenc (12 éves) linómetszete

Hogyan beszél ifjúságunk, ha — vizsgázik?

valvalta a nyelvi sematizmus, a frazisok
hivatali zsargon, amely ellen — hála nye
talban is küzdenek. (Nemrég került a k
nökhelyettesének ezzel kapcsolatos, belsi

Persze, az a baj, hogy sokszor még
tesznek a nyelvi szépség rovására. Egy j
találkoztam ezzel az indokolással: „Színe
megállapítást, érvet, összehasonlítást ta
csáthatók a kisebb fogalmazási hibák." P
gozatban feltétlenül számon kell kérni a
tosságot, s a hibák éppen ott nem bocsá
kisebbek.

Hallgatva a szóbeli vizsgákat, sokszor úgy érzem, mintha diákjaink szégyellnék az egyszerű, természetes beszédet. Mintha abban a téves hitben élnének, hogy a körülményes, nyakatekert és a rossz értelemben tudományos stílus az igazi és előkelő, s valami ilyesmit kívánnának tőlük tanáraik is.

A hatvanéves Bagi Mihály — aki egyébként Mikszáth vagy Móra elbeszélés mai hőse is lehetne — azért volt nagy élmény számomra, mert élni tudott a természetes beszéd lehetőségeivel, érzékletességével, képgazdagságával. Néhány mondatát szószerint lejegyeztem. A Móricz-regény hősének, Kopjáss Istvánnak a jellemét boncolgatva, így summázta véleményét: „Végülis nem tudott elmönni azon a keskény ösvényön, amelyön a tisztösségös embörök járnak." E mondat kifejezőerejét, szépségét, ragyogó szemléletességét az ő-ző nyelvjárás sem kisebbíti. Megfigyeltem, hogy azon a nyelven, amelyen Bagi Mihály beszél, nem lehet halandzsázni, mellébeszélni. Tömören, lényegretörően mondta el, amit tudott a témáról, s miután végzett, harapófogóval sem lehetett volna több szót kihúzni belőle. Hadd idézzem az utolsó mondatát: „Én részemrül befejeztem, mesét még szűhetnék hozzá, de a mondanivalója körülbelül ennyi."

Nem kívánhatjuk, hogy tizennyolcéves érettségizőink úgy beszéljenek, mint Bagi Mihály. Ez nem is lenne jó. De úgy beszéljenek, ahogy gazdag nyelvünk mai állapota lehetővé teszi: használják találó szóképeit, hangulatteremtő fordulatait, kifejező szólásait, s legyen bátorságuk felhasználni a maguk nyelvének, az ifjúság nyelvének friss, de ízléses elemeit is. S a magyar tanáron túl minden tanárnak tekintettel kellene lennie a „szép szó" igényére. El kellene végre jutnunk oda — első lépésként talán az irodalomtanításban — hogy jeles csak az a szóbeli vagy írásbeli produkció legyen, amely nyelvileg is szép és kifogástalan. Mert a „szép szó" — ahogy József Attila írta híres szerkesztői üzenetében — „nem felcicomázott kifejezést, hanem testet öltött érvet jelent. A szép szó nemcsak eszközünk, hanem célunk is."

Albert András

szobrai a szegedi kiállitá-
son.
Perneczky Géza: Az ama-
tőr művész nem dilettáns. Kép-
zőművészeti Körök Kiállitása
Szegeden.

Magyar Nemzet, 1967. X. 5. 4. c.

Albert Ferenc

"Új Szalon" első kiállításán a Kossuth L. utcában szerepelt.

NM.934.IV.18.

Alberth Ferenc

"Új Szalon" bemutatkozó kiállítá-
sán a Kossuth L. utcában szerepelt.

PN. 934. IV. 15.

Alberth Ferenc

Kiállít

P. H. 932. IX. 4.

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa Gy
Megrendelés esetén az összeg MNB 14
ciós Központ számlaszámára utalandó.
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból "
mely a terület épitészeti állagának a t

Albertli Ferenc

szerepelt a Nemzeti Szalon téli tárlatán.

S.V. 1932. XII. 25.

Alberth Ferenc

Szerepelt a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán.

EK. 1933. IV. 16.

Alberth Ferenc

Aranymárkás ezüstérmet nyert az Ej Szolon (Kossuth L. u. 12) aktriállításán.

P. H. 934. XII. 11.

Alberth Ferenc

"Új Szalon" első kiállításán a Kossuth
l. utcában szerepelt.

Márk

Lajost három képe reprezentálja az új tárlaton, *Alberth* Ferenc különösen *Kötörők* című képének erőteljes konstrukciójával vonja magára az érdeklődést. Nagyon modernek és szépek *Barta* Mária szövetképei. *Fried* Pál három képe csupa mondain ízlés és tudás, *K. Dala* Béla egészséges naturalizmusa és

M.H. 9

MH. 93h. IV. 18.

Albert Ferenc

Szerepelt a művésnőportré műveinek kiállításán.

EK 1931. II. 24.

Alberth Ferenc festő

Nemzeti Szalon téli tárlatán
neve szerepel.

EK-932.T.1.

Alberth Ferenc

N.U.934.XII.1°.

— **Az Uj Szalon karácsonyi tárlata.** Az *Uj Szalon* és a *Magyar Művészek és Müpártolók Egyesületeinek* együttes karácsonyi kiállítása most nyilt meg s kiváló nevek mellett tehetséges fiatalok egész sorát mutatja be a közönségnek magas szinvonalu megválogatással. *Alberth* Ferenc, *Gách* István, *Návay* Auréll, *Dolányi Benczur* Ida, a müvészek és müpártolók egyesülete részéről pedig *Kernstock* Károly, *Iványi Grünwald* Béla, *Szinyi* István, *Zádor* István és mások nevét találjuk. Általános figyelmet keltenek D. *Kavath* Alexandra egyéni vonásokban gazdag és nagyon tehetséges rézkarcai. Az ujak és fiatalok közül nem egy tehetséges müvészt találunk. Csak *Monostori Moller* Pál olajfestményeit, *Sz. Csorba* Tibor szép pasztelleit és egyéni technikáju kis képeit, *Kató* Márta pasztelljét emlitjük meg. Igen jók még *Jancsó* Béla, *Gömöri Reidl* Ida, *Györffy* István, *Kontuly* Béla, *Szántó* Ákos, *Jeney* Zoltán munkái. *Mikovényi* Kálmán és *Beliczay* szobrokkal szerepel. Az iparmüvészeti anyag megfelelően egésziti ki a tárlaton szereplő képzőmüvészek munkáit. *(M. L.)*

Alberth Ferenc
festőművész

Pesti Hirlap
1930.V.29.

Spirituális művészek.

A *Nemzeti Szalonban* ma megnyilt műtárlat a *spirituális művészek* negyedik szerepléséről ad számot.

„Uj világ — uj művészet" cimen azt olvassuk e tárlat katalógusának előszavában, hogy az uj művészet és a laikus tömegek között ma óriási szakadék tátong.... „Az emberek nagy része idegenül áll egy sereg kép és szobor előtt, nem tudja megérteni a művész szándékát és vagy azt hiszi, hogy a művész kissé patologikus eset, vagy pedig, hogy közönséges svihák, aki tudatlanságát akarja leplezni az uj, könnyen elsajátitható formulákkal és alapjában véve bolonddá tartja a jóhiszemü, elcsodálkozó szemlélőt..." „A művészek java, különösen az utolsó száz év óta, megelőzi a laikusokat és legtöbbször csak a második vagy a harmadik nemzedék érti meg tökéletesen a haladás élén álló mesterek akarását..."

Ezeket *Ybl Ervin*, a kiváló esztétikus irja. És ő maga is bizonyára elismeri azt, hogy az ilyen „mellőzött nagymesterek" ma már ritkák, mint a fehér holló, mert ki ne tudna ma Rippl-Rónai vagy Vaszary János művészi nagyságáról — ha még olyan konzervativ is? A dolog bibéje ott van, hogy a nagyközönség mindig a teljes józanság alapján áll. Ha pillanatnyira elbolondítják, akkor is visszatér a rendes kerékvágásba. A művészeti hókusz-pókuszokat tehát nem hajlandó, mindenáron a *jövő nagy művészetének* elismerni. A jövő majd jobban tudja, mi lesz az ő igazi művészete.

M. 930. XI. 4.
N.H. 930. XI. 4.
P.H 930. VII. ii

Alberth Ferenc

Önarcképe megnyílt a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán (emlékül)

Nyugat 1927 VI. 16.

Alberth Ferenc

Aranymárkás ezüstérmet kapott.

N.U.934.XII.15.

Alberth Ferenc

festőművész

Spirituális Művészek kiállitása - a Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Spiritualizmusa inkább onvellasztikus jellegü és hijján van annak a meggyőző erőnek, amely nélkül nem szabadna erejét meghaladó témákhoz nyulnia.

Nemzeti Ujság
1930.V.29.

Alberth Ferenc

hozzájárul a tárlat igazi hangsúlyátoz -
A N. Szal-tavassi tárlata.

? 932. VI. 19.

Alberth Ferenc, festőm.

emlitésre méltó.
Tavaszi tárlat a N. Szal.-ban

-io.
M.O.932.VI.19.

Albert Ferenc

Budai részlet, olf.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállítása

M.D.K.

Albert Ferenc (világosi) építész

Készítette az aradmegyei Galsa körség r.k. hívei által emelt új iskola és templom terveit és ő hajtotta végre az építkezést is.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1895 évf. XVI.

szept. 17. sz. 2. old.

MDK

Albert Ferenc, festő.

Naplemente, of.

Alk. - Művészház. - XIX. Kiáll. - 1943 okt. - Magyar

Mesterek - Jegyz.

Albert Ferenc.

A Spirituális müvészek társaságának tagja 1925.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Albert Ferenc

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. 68.l.

MDK

Albert Ferenc

Kertrészlet, olajfestmény

I. Művészeti Kiáll. Kat. 1946 jul. 7.-28.
8. lap

Albe rt Ferenc épitész M.D.K.

/Szeged TV./

Szeged, Szalámigyár III. sz szárító épület /1960-61/

repr.

Magyar Épitőművészet 1962 /1. 12.1.

MDK

Alberth Ferenc

Munkálkodás	olajf.
Kertrészlet	"
Borongós tavasz	"
Tavaszi tajkép	"

A Nemzeti Szalon tavaszi tarlatanak katalogusa.1920. Majus. 3.1.

ALBERT FERENC,fazekas

Hódmezővásárhelyen dolgozott.A Népr.Muz.a 30-as,40-es évekből változatos vásárhelyi butellákat őriz.E korból csupán egy szignált butella van és ez Alberttől.134.old XXVI.tábla,21.ábraAlbert Ferenc által szignált butella. 1848-ból.- M.20 cm.-Ltsz:50.04.42. Fekete repr.

KRESZ MÁRIA: Évszámos hódmezővásárhelyi cserépedények a Néprajzi Muzeumban 127.old

NÉPRAJZI ÉRTESITŐ,Nemzeti Muzeum,Néprajzi Muzeum Évkönyve. XXXVI. 1954. Bpest.1954

ALBERT FERENC,fazekas

Hódmezővásárhelyen dolgozott.A Népr.Muz.30-as,40-es évekből változatos vásárhelyi butellákat őriz.E korból csupán egy szignált butella van és ez Alberttől. 134.old .XXVI.tábla,21.ábra.1848-ból.M.20.cm Ltsz: 50.04.42

KRESZ MÁRIA: Évszámos hódmezővásárhelyi cserépedények a Néprajzi Muzeumban 127.old

NÉPRAJZI ÉRTESITŐ,Nemzeti Muzeum,Néprajzi Muzeum Évkönyve. XXXVI. 1954. Bpest.1954

ALBERT FERENTZ,fazekas

Hódmezővásárhelyi fazekas.A Népr.Muz-nak csak egy szignált butettája van a mult sz.első felébő,1848-ból. Feliratából:"Albert Ferentz...Banga/István éez/az butella...." XXVI.t.21.kép. 129.old.Ltsz:50.04.42.

KRESZ MÁRIA: Évszámos hódmezővásárhelyi cserépedények a Néprajzi Muzeumban 127.old

NÉPRAJZI ÉRTESITŐ,Nemzeti Muzeum,Néprajzi Muzeum Évkönyve. XXXVI. 1954. Bpest. 1954

ALBERT FERENC,fazekas

Hódmezővásárhelyen dolgozott.Vázás virág,kakas,madár, szál virág,mértanias keret,bizonyos feliratoka vásárhelyi butellák jellemzői,a 20-as,40-es években alakulnak ki.Flemerül a lehetőség,hogy egy fantáziadus,jóhumoru, nagyvon alu de hanyagmunkáju mesterhez,Alberthez füzzük ezeket. 130.old

KRESZ MÁRIA: Évszámos hódmezővásárhelyi cserépedények a Néprajzi Muzeumban 127.old

NÉPRAJZI ÉRTESITŐ,Nemzeti Muzeum,Néprajzi Muzeum Évkönyve. XXXVI. 1954. Bpest. 1954

ALBERT FERENTZ,fazekas

HÓDMEZŐVÁSÁRHELYEN Dolgozott.A Népr.Muz-nak csak egy stignált butellája e korból.-XXVI.tábla,21.kép.Albert Ferenc által szignált butella 1848-ból.M.20 cm.Ltsz: 50.04.42. Fekete Repr.

KRESZ MÁRIA: Évszámos hódmezővásáhelyi cserépedények a Néprajzi Muzeumban 127.old

NÉPRAJZI ÉRTESITŐ,Menzeti Muzeum,Néprajzi Muzeum Évkönyve. XXXVI. 1954. Bpest,1954

Albert Ferenc

Gellértheggi részlet (olaj)

Nemz. Sportbiz, MKépzőn
Kiáll. Katalógus 1945 aug

Albert Ferenc

Gellértheggi részlet (olaj)

Nemz. Sportbiz. MKénzü
Kiáll. Katalógus 1945 aut

Albert Ferenc

Kilátás a Dunára (olaj)

Nemz Sportbiz, M Képzőm
Kiáll Katalógus 1945 aug

Albert Ferenc

Tisztás, olajfestm.

Nemz Sportbiz, MKépző
Kiáll Katalógu-1945a

Albert Ferenc

Kétrészlet, olajfestmény

Magyar Képzőművészet
I. Kiáll. Katalógus 1946 júli

Albert Ferenc

Naphegy (Graj)

Nemz.Sportbiz, MKépző
Kiáll.Katalógus 1945 au

Albert Ferenc

Gellértheggi vész (Rajz)

Nemz Sportbiz, MKépző
Kiáll Katalógus 1945a

MDK

Alberth Ferenc

Edények. Olajf.

Az első magyar representativ csendélet kiállitas katalogusa. Nemzeti Szalon 1932. Febr.-Marc.

Alberth Ferenc MDK

Tavaszi szinek, olf.

Mücsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Albert Ferenc

Kiállit a Spirituális Müvészek Szövetsége kiállitásán.

N.U.1939.III.5.

Alberth Ferenc festőművész

Nemzeti Szalon - Őszi Tárlaton - képével vett részt

Nemzeti Ujság
Magyarország 1931.IX.20

Albert Ferenc.

A spirituális műrészek kiállításán műrei szerepelnek. Festményei között nagyobb kompozíciók is vannak.

Magyarság, 1928. März. 4.

Alberth Ferenc.

A Nemzeti Szalonban rendezett spiritualis müvészek kiállitásán müvei szerepelnek.

Nemzeti Ujság, 1928. márc. 3.

Alberth Ferenc.

A Nemzeti Szalonban a spirituális művészek szövetségének kiállítását művei szerepelni fognak.

Magyarság, 1928, März. 3.

Alberth Ferenc
festőművész

Vigaszkiállitás - Nemzeti Szalonban képével szerepel

Est, 1931. VI. 21.

— **Vigaszkiállitás a Nemzeti Szalónban.** Holnap nyílik meg a Nemzeti Szalónban az idei képzőművészeti szezón utolsó kiállítása. Már kánikula van, de a kiállítást *tavaszi szalónnak* keresztelték el. Közel 400 műtárgy egymás mellett. A nagy össze-vissza-ságban jó és rossz képek egymást váltják fel. A nagy tömegben feltünnek *Alberth* Ferenc, Ö. *Bakonyi* Kató, *Belányi* Viktor, *Delini-Bacher* Rózsi, *Elekes* E. Mária, *Fejérváry* Erzsi, *Gajzágó* Sándor, *Hadzsi* Olga, *Kacziány* Aladár, *Kóbor* Elek, *Lakatos* Artur, *Mannheim* Róza, *Mokry-Mészáros* Dezső, *Nótiné Kálnay* Boriska, *Radnay* Miklós, *Rajki* József, *Say* Géza, *Szamosi-Sós* Vilmos, *Pölöskey* Sándor, *Vaszkó* Ödön és mások munkái. *Endrő* Margit két vitrinben szép kerámiákat állított ki.

Est 1931.VI.21.

Alberth Ferenc festőművész

Őszi tárlat a Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Az Est 1931.IX.20.

Alberth Ferenc

Spiritualis Művészek
Szövetségének ügyvezető
bizottsági és kiállító
tagja.

1928. évi kiállításon 12
mű.

Fayence Rosso, batizfalvai IX. 56.

Alberth Ferenc

Az élet útján
c. képe repr.

Nemzeti Szalon _ 1928. márc

Spirituális Művészek
III. kiáll. kat.

Zichy Mihály élete és művészete

irta

BENDE JÁNOS

A 206 oldalas kötet részletesen tárgyalja a világhirü magyar festőművész eseményekben oly gazdag, érdekes életrajzát és hű képét adja az ő óriási regiszterü művészetének.

Ára P 4.80

Kapható a Nemzeti Szalon pénztáránál.

ALBERTH FERENC

6. Angyali üdvözlet	"	P	2500.—
7. Udvarrészlet	"	P	2500.—
8. Úrjézus	"	P	5000.—

Spirituális Művészek
Követőjének Kiáll-
Alkotás Művészhai
1943

1905 Jan 10

II/6,

V/4 Vallás alap

ALBERTH FERENC

10. Munkában, olajf.	1200.—
11. Uton, olajf.	1200.—
12. Férfi fej, olajf.	750.—
13. Várakozók, olajf.	650.—
14. Tájkép, olajf.	700.—
15. Április, olajf.	600.—
16. Tavasz, olajf.	600.—
17. Nyár, olajf.	300.—
18. Tavasz, olajf.	350.—
19. Szeptember, olajf.	450.—
20. Kis ház, olajf.	450.—
21. Duna, olajf.	350.—
22. Párás idő, olajf.	400.—
23. Tájkép, olajf.	300.—
24. Kék hangulat, olajf.	300.—

Alberth Ferenc festő

Nemzeti Szalon 1939. márc. Spiritualis művészek jub. kiáll.

35. Kirándulók, olajf.	1000.—
36. Sz. T. úr arcképe, olajf.	mgt.
37. Tájkép, olajf.	200.—
38. Angyali üdvözlet, olajf.	800.—
39. Modellek, olajf.	800.—
DALMAY ADRIENNE	
41. Zene, paszt.	250.—
42. Felhők alatt, paszt.	250.—
44. Tudat mélyén, paszt.	250.—
45. Égő csipkebokor, paszt.	250.—
DOMJÁN JÓZSEF	
46. Élet után, paszt.	300.—
47. Szimfónia, paszt.	mgt.
48. Ébredés, paszt.	300.—
49. Elindulás, paszt.	300.—

Alberth Ferenc

1915. szept. kiáll. N. Szalon

Tájkép, olaff. 80.–

Fa alatt ülő nő, olaff. 100.–

Udvari részlet, olaff. 80.–

1915. dec. kiáll. u. o.

Kertrészlet házzal, olaff. 100.–

Gellérthegyi részlet, olaff. 150.–

1916. ~~ápr~~ ápr. kiáll. u. o.

Tavasz, olaff. 200.–

Nyári délelőtt, olaff. 200.–

1918. dec. kiáll. N. Szalon

Tájkép, olaff. 600.–

Őz, olaff. 600.–

1919. okt. kiáll. u. o.

Kilátás a Dunára, olaff. 1000.–

Magános ház, olaff. 1000.–

Tovább nem irom ki.

Móra Ferenc IX. 116.

Alberth Ferenc

ALBERTH FERENC

1.	Tépelődés, olaj	5000.-
2.	Angyali üdvözlet, olaj	2000.-
3.	Az élet útján, olaj	5000.-
4.	Krisztus és a bűnös asszony, olaj	5000.-
5.	Jézus, olaj	5000.-
6.	Tájkép, olaj	1800.-
7.	Tavasz, olaj	1500.-
8.	Ősz, olaj	1600.-
9.	Tájkép, olaj	1600.-

Nemzeti Szalon 1944 ápr – máj.

Spiritualis Művészek

7. csop kiáll –

Előszó.

A XIX. századvég s a XX. század első három évtizedének művészi törekvései az új formanyelv kialakulásának jegyében állanak. E formanyelv keresésének szélsőséges hajszolása közben lassan háttérbe szorult a művészet igazi célja, — a lélek.

Albert Ferenc

1 Tavaszi tájkép olajf.	300.—
2 Tájkép "	300.—

Nemzeti Szalon

1917. máj.

fav. lap.

eorges.

Alberth Ferenc

1920 jan. febr.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Fürdés után, olajf. 2000 k

Tabáni utca rész, olajf.

2000 k

1920 máj

kiáll. Nemzeti Szalonban

4 kép.

állandó kiállító itt.

Lolet, podheringi · VI. 92

Alberth Ferenc

vrod

Zimányi Ernő:

Tárlatvezetés az

Alkotásban.

Nemzeti Figyelő

1943. ápr. 11.

Alberth Ferenc 1883. okt. 3

Jul. Budapesten. 1904–912

szabadiskolákban tanult

1923-ban 3 képét Krisztiániába

vitték. 1924. nehány életfel-

fogásával egyező kollegájával

megalapította a Spiritualis

Művészek Szövetséget, melynek

1924–25 és 1928. évi kiállí-

tásán nagyobb kollekcióval

vett vert.

Az életrajz 1929-ből való.

Magy Mův Adattár

Képm. Muzeum

Rt., Budapest

tes magánközleményei:

M. kir. Postatakarékpénztár

Értesítő-lap

[redacted] P [redacted] f, azaz

[redacted]

[redacted] P [redacted] f-ről.

37.473 sz. csekkszámlára befizette:

[redacted]

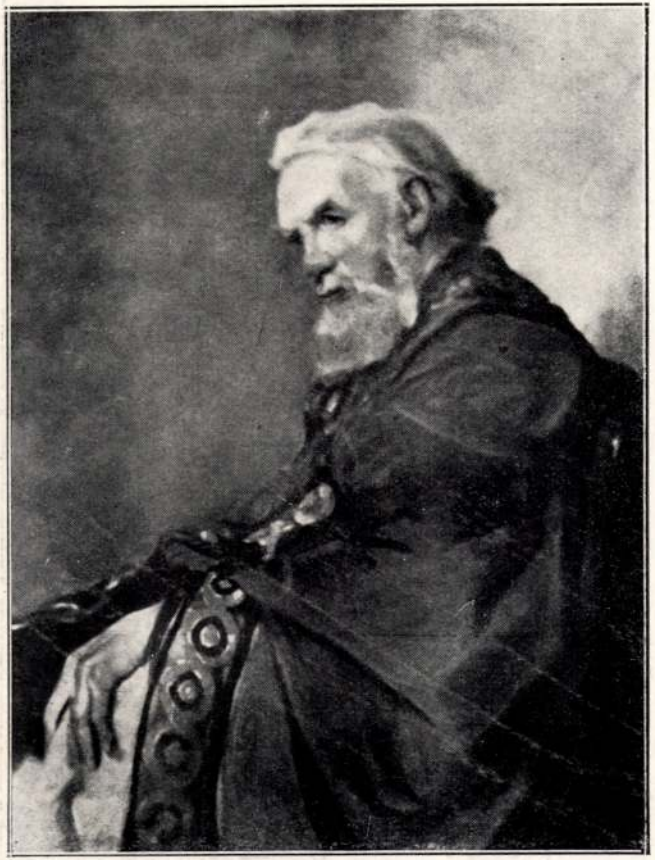

A jó öreg. Fehér Ilonka olajfestménye.
Műcsarnok, Téli Tárlat

A táborban. Fehér Ilonka olajfestménye.
Műcsarnok, Téli Tárlat

Jézus és a bűnös asszony. Alberth Ferenc olajfestménye.
Nemzeti Szalon, Spirituális-kiállítás

Feltámadás. Alberth Ferenc olajfestménye.
Nemzeti Szalon, Spirituális-kiállítás

Tőle a művészetben.
Budapest, 1940.

Alberth Ferenc

Tavaszi Szalon - Nemzeti Szalonban - képével szerepel /"Menekülők" c.biblikus kompozicióval:/

Pesti Hirlap 1931.VI.21.

Alberth Ferenc

Nemzeti Szalon csendéletkiállításán szerepelt.

Esti Kurir 932. II. 21.

Alberth Ferenc MDK

Séta a ligetben, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Alberth Ferenc

MDK

Őszi hangulat, olf.

Műcsarnok 1922 őszi tárlat

MDK

Alberth Ferenc, festöm.

8. Nyirfák. Olf. 2ox3o J.l.j.

Arv. XXXXXX. 1932. I.rk.sz. 61.sz. 13.l.
Közl.

ALBERTH FERENC

109. Lágymányosi részlet

500.—

Nemzeti Szalon

1938. téli tárl. jan.-febr.

Alapítva: 1 8 3 9.

Herendi Porcellángyár R. T.

GYÁRTMÁNYAI:

magyar művészek műveinek reprodukciója,

művészi dísztárgyak,

a világhírű herendi díszkészletek,

jutányos kézifestésű asztali készletek.

Alberth Ferenc

1	Szombat	olajf.	950.—
2	Hazafelé	olajf.	800.—

Nemzeti Szalon
tav. kiáll. 1932 jún

KÉPKERETEK

HOFFMANN FERENC

ALBERTH FERENC

1 Edények olajf. 350.—

Nemzeti Szalon

Csendélet kiáll. 1932 febr-márc

693

1593. Vajda Zsigmond:

Szilágyi Erzs

A vár er
és
Kardos tart (
Kedve felemelt
Kélyről, melynek
szik, a szabadb
ki lelkesedve.
ra, nyakéke ara
felett szük
Mátyás szöke ha
nadrágja szűk és
pagja a földön
„Vajda Zsigmon

Olajfes
Vétetett
Ára
~~A nag~~
L. a „Tis.

L a hiuzett kendőn

T gyűrűjé ékköves,

1897. I. 7-én

Alberth Ferenc

6 Várakozók olajf. 800.—

Nemzeti Szalon
téli kiáll. 1932 jan

Ismeretlen festő.

századból.

László érsek.

fordultan és csaknem arcz- és szemöldöke barna, szeme leberetvált. Cappája, coliárécimádájának szegélye és vaskoronarend csillagja dialagon hordja; keresztjének érben a kupolás székesegyház

7 cm. — Lelt. sz. 1219. — Értéke éka 1908 április 20-án. — Az adoás 21-én (681–908). — Bejelente-2–908).

ALBERT FERENC
1 Szt. Margit olajf. 800.-

Nemzeti Szalon
Árpádh sz ntok kiáll. 1930 aug]

Alberth Ferenc.

1913.Őszi kiállitás.

Varrónő,olajf.
Gellérthegyi részlet,olajf.
Téli táj.olajf.

1915. Őszi kiállitás.

Tájkép,olajf.
Fa alatt ülőnő,olajf.
Udvari részlet,olajf.

1915.Téli kiállitás.

Kertrészlet házzal,olajf.
Gellérthegyi részlet,olajf.

1916. Tavaszi kiállitás.

Tavasz,olajf.
Nyári délelőtt,olajf.

1916. Téli kiállitás.

Kilátás a Dunáról,olajf.

Májusi hangulat,olajf.

1917.Tavaszi kiállitás.

Tavaszi tájkép,olajf.
Tájkép,olajf.

1917.Jurymentes kiállitás.

Nyári szórakozás,olajf.
Udvyrrészlet,olajf.

1918.Téli kiállitás.

Tájkép,olajf.
Ősz,olajf.

1919.Őszi kiállitás.

Kilátás a Dunára,olajf.
Magános ház,olajf.

1919.Egyházművészeti kiál.

Pusztában,olajf.

Fordítsa

Alberth Ferenc

Nemzeti Szalon

1920. Tavaszi tárlat.

Munkálkodás, olajf.
Kertrészlet, olajf.
Borongós tavasz, olajf.
Tavaszi tájkép, olajf.

1920. Őszi tárlat.

Vizparton, olajf.
Gyümölcsösben, olajf.
~~XXXXXXXXXXXXXXXXXX~~

1920. Téli tárlat.

Március, olajf.
Tájkép, olajf.

1924. A "spirituálisok" szövetségének kiállitása.

21 drb. képpel.

1925. "Spirituálisok" kiállitása.

22. drb. képpel.

1926. Győri Képzőmüvészeti kiállitás.

Kocsmai jelenet, olajf.

Alberth Ferenc Nemzeti Szalon 2./

1926. Pécsi Kpzőmüvészeti kiáll.

Kocsmai jelenet, olajf.

1927. Bajai III. kiállitás

Bujkálónap, olajf,

1927. Tavaszi tárlat.

Önarckép, olajf.
Hazafelé, oljaf.

1928. „Spirituálisok" kiállitása.

12. drb. képpel.

1930. Egyházmüvészeti kiáll.

~~12. drb. képpel.~~ Sz. Margit, olajf

1931. Tavaszi tárlat.

Menekülők, olajf.

1931. Őszi tárlat.

Öregember, olajf.

Férfi fej, olajf.

1932. Ngay téli tárlat.

Várakozók, olajf.

1932. I-ső. Csendélet kiáll.

Edények, olajf.

1932. Tavaszi tárlat.

~~Menekülők. olajf.~~ Két más Kép

1932. Őszi tárlat.

Szomóru emberek, olajf,

1932. Téli tárlat.

Anya és gyermeke, olajf.

1933. „Duna" kiállitás.

Kirakodás, olajf.

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~

fordít

Alberth Ferenc

1933. Tavaszi tárlat.

Kötönök, olajf.

1936. Munkácsy Céh kiállitása.

Tavasz, olajf.

1938. Téli tárlat.

Lágymányosi részlet, olajf.

1939. Spirituális Müvészek Szöv. kiáll.

Munkában, olajf.
Uton, olajf.
Férfi fej, olajf.
Várakozók, olajf.
Tájkép, olajf.
Április, olajf.
Tavasz, olajf.
Szeptember, olajf.
Kisház, olajf.
Duna, olajf.
Párás idő, olajf.
Kék hangulat, olajf.

Nemzeti Szalon

Alberth Ferenc
Textö

XI. Krusper u. 6.

MKSz 1947

Alberth Ferenc

a Spirituális Művészek Szövetségének tagja. Ennek 1924. okt. Freudezett első kiállításán 21 drbból álló kollekcióval vett részt. Életrajz nincs a katalogusban.

F a Nemzeti Szalonban

~~Ár csontból, öskori~~ ~~VIII. 78, 80, 84, 86, 89, 92, 94~~

— — ~~Kéthegyű VIII. 78, 84, 86, 101,~~

Alberth Ferenc festő szül.

Budapest 1883 okt. 3, 1904-12.
szülővárosában tanult, hol 1911. tól
szerepel a tárlatokon. 1924 több fiatal
művészel megalapította a Spiritua-
lis Művészek Szövetségét, melynek
1924, 1925 és 1928 évi kiállításain
nagyobb, főleg kompozicionokból álló
kollekciókkal vett részt.

459.

Chodowiecki, Daniel

Illusztráció a lauenburgi genealogikus kalendáriumhoz az 1781. évre. 10. lap. A ruhabolond.

Rm.

88 x 49 mm.

K. 0.50

Albert Ferenc

festő

Műcs. kiáll, 1912 tól
Pipics 109. l.

Alberth Ferenc

Őszi hangulat of-

47. aukc.

Postatakarék.

1929. febr.

9.

Zólyom templomréztető bizottsági szemléje.

MÜEMLÉKEK ORSZ.
BIZOTTSÁGÁNAK

B U D A P E S T.

Kassa, 1917. május hó 10-én.

F.é.április 26-án kelt 263 sz
nb.átiratára van szerencsém
értesitemi, hogy a zólyomi r.k
plébániaitemplom és a hozzá
tartozó „Ebeczky" kápolna vörös
réztetőnek müemlékének megál-
lapitása tárgyában szükséges
bizottsági szemlének határide
je f.hó 22-én d.e.9 órája és

Alberth Ferenc

Önitaj, of.

52. anke.

Postatakarék

1930. febr.

Alberth Ferenc

Arv. Csanok

63. ankc. 1932.
Okt.

Nyirfak, Of.

Alberth Ferenc

festő M. Képzőm. Egyesülete.

KMTÁPS művcsoptok
1931 feb márc kiáll.

III. 21.

Tagja a Magyar Képzőm. művesek Egyesületek

Budai rénlet 07

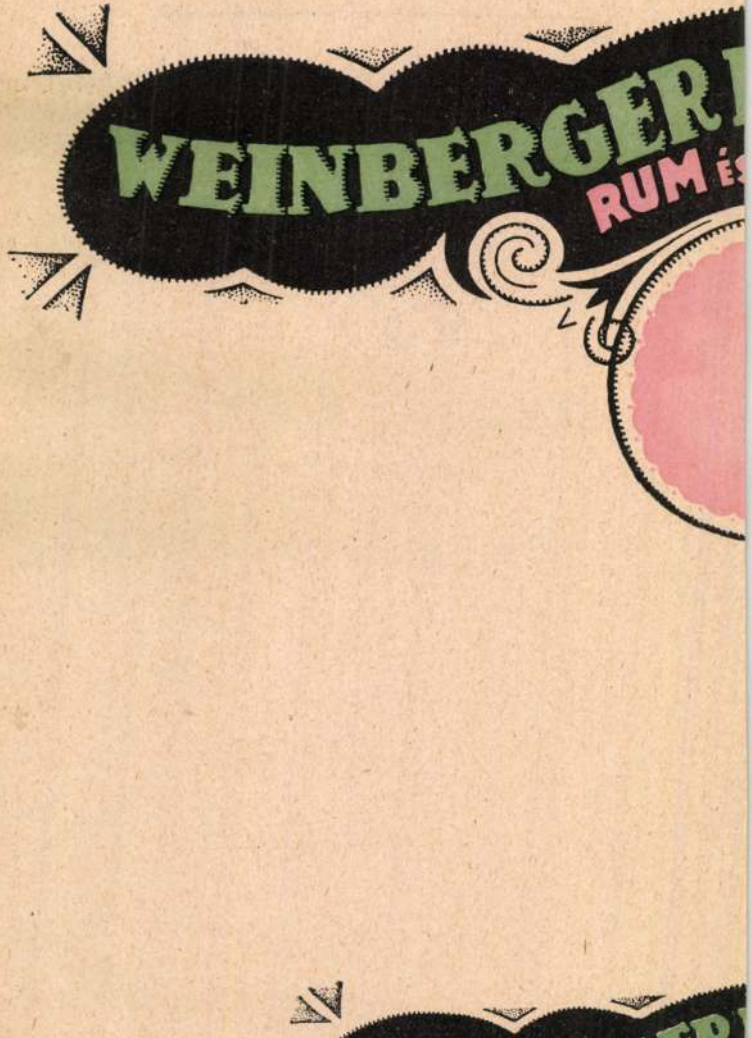
WEINBERGER
RUM

Alberth Ferenc

Muttarnok

~~1919-20. tél. Kiáll. 474, 482~~

~~1922. ősz. Kiáll. 408.~~

~~1924. tav. Kiáll. 561.~~

1919-20. tél. Kiáll -

Tájkép, Részlet a Gellerthegyről

1920. tav. Kiáll

Tavaszi hangulat

1922. ősz. tárl.

Őszi hangulat

Sokolowski M.: Festészet és szobászat Galiciában V. 3.

Alberth Ferenc

festő

Alberth Ferencz, festő Budapesten. A Műcsarnok 1912. évi tavaszi kiállításán Séta a ligetben és Tavaszi színek cz. olajfestményeivel szerepelt.

Kiáll. tárgymutató.

Szendrei-Szentiványi

13. l.

Albert Ferenc

Bemutatott műve:

29. sz. „Kertrészlet," olajfestmény.

Bologh J.: A „Magyar Képzőművészetért" I. művészeti kiállítás, Budapest 1946. VII.

81

Albert Ferenc

Bemutatott műve:

171 sz. „Kilátás a Dunára," olaj.

A Nemzeti Sportbizottság és a Magyar Képzőművészek szabadszakszervezetének kiállítása, Budapest, 1945

Albert Ferenc

Bemutatott műve:

169. sz. „Gellérthegyi részlet," olaj.

A Nemzeti Sportbizottság és a Magyar Képző művészek szabadszakszervezetének kiállítása, Budapest, 1945.

Albert Ferenc

Bemutatott művei:

150. sz. „Napkegy", olaj.

A Nemzeti Sportbizottság és a Magyar Képzőművészek Szabadpalettás Csoportjának kiállítása, Budapest, 1945

Albert Ferenc

Bemutatott műve:

122. sz. „Gellérthegyi részlet," olaj!

A Nemzeti Sportbizottság és a Magyar Képzőművészek Szabadszakszervezetének Kiállítása, Budapest, 1945

Albert Ferenc

Bemutatott műve:

107. sz. „Tipztás", olaj.

A Nemzeti Sportbizottság és a Magyar Képzőművészek Szabadiskolaszervezésének kiállítása, Budapest, 1945

Albert Ferenc, festőm. MDK

404. Őszi hangulat. J.l.b. Olf.

Árverési Közlöny, 1929. 3.pk.sz. ápr. 25.1.

Alberth Ferenc MDK

Tavaszi hangulat, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Alberth Ferenc

MDK

Részlet a Gellérthegyről, olf.

Műcsarnok 1919-20. téli tárlat

Alberth Ferenc

MDK

Tájkép, olf.

Műcs mok 1919-20. téli tárlat

MDK

Alberth Ferenc

Festményei a Spirituális Művészek Szövetségének kiállitásán.

Tóth Dénes: A Spirituális Művészek Szövetségének kiállitása.

Esti Ujság, 1939.márc.8. 3.l.

MDK

Alberth Ferenc

Séta a ligetben, of.

Műcsarnok 1912. tav. kiáll. 45.1.

MDK

Alberth Ferenc

Műveivel szerepelt a spiritualis művészek második kiállitásán.

/e.a./: Spirituális művészek.

Az Ujság, 1925.dec.18.

MDK

Alberth Ferenc

"Tépelódés" és "Krisztus és a bünös asszony" c. művei a Spiritualis művészek kiallitasan.

Siklóssy László: A Spiritualis művészek kiállitása a Nemzeti Szalonban.

Pesti Hirlap,1944.ápr.28. 5.l.

MDK

Alberth Ferenc

Nyugalom c.műve, a Spiritualis Művészek Szövetsége első kiáll.-án.

b.m.: Spiritualis Művészek Szövetsége első kiall.

Esti Kurir, 1924.okt.19.

MDK

Alberth Ferenc

Egész sorozat sötét tónusú kis tajképpel szerepel a spirituális művészek bemutatkozó kiall.-an a Nemzeti Szalonban.

B.L.: Spirituális Művészek Szövetsége.

Világ,1924.okt.19.

MDK

Alberth Ferenc, festőm.

Kilátás a Dunára. Olf.

Magános ház. "

Nemz. Szal. 1919. okt. kiáll. Kat. 1.1.

MDK

Albert Ferenc

Képzőművészet, 1932. VI. 48.sz. 68. l.

MDK

Alberth Ferenc, festö

Öregember. Olajf.
Férfi fej. "

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat. 1931. szept. Kat.

MDK

Alberth Ferenc, festö

	Már bontják.	Olajf.
	Festöi részlet.	"XXXXXXXXXXXXXXXX
	Aranykakas ucca sarok.	"
4.	Holdvilág ucca.	"
	Aranykosa ucca.	"
	Ahol a jó sörök fogytak.	"
7.	Holdvilág ucca.	"
	Öszi napsütés.	"
	Festöi házcsoport.	"
	Októberi napsütés.	"

Uj Szalon.-Tabán Kiállitása. 1934.máj. -1934. ápr.
Kat.

MDK

Alberth Ferenc, festö

Anya és gyermeke. Olajf.

Nemzeti Szalon.-Téli Tárlat. 1932.dec. Kat.

MDK

Alberth Ferenc: Ősz.olf.
Tájkép, olf.

A spirituális művészek Szöv.7.csoportkiáll.
Nemzeti Szalon, 1944. ápr.-máj.

ALBERTH FERENC

176 Séta a ligetben. Olajf. Eladó.

KMT 1912. tav. kiáll. kat. 45. oldal

MDK

Alberth Ferenc

Tavaszi szinek, of.

KMT 1912. tav. kiáll.

MDK

Alberth Ferenc

Nyár, of.

Tavasz, of.

Szeptember, of.

Kis ház, of.

Spirituális müvészek kiáll.Nemz.Szal. 1939 márc.
7.l.

MDK

Alberth Ferenc

Várakozók, of.

Tájkép, of.

Április, of.

Tavasz, of.

Spirituális művészek kiáll.Nemz.Szal. 1939 márc. 7.1.

MDK

Alberth Ferenc

Munkában, of.

Uton, of.

Férfi fej, of.

Spirituális művészek kiáll. Nemz. Szal. 1939 márc. 7.1.

MDK

Alberth Ferenc, festö

Tájkép. olt.

Nemz.Szalon.-A Független Müvészek Társ. III.kiáll.
1930.okt. Kat.

MDK

Alberth Ferenc

Duna, of.

Párás idő, of.

Tájkép, of.

Kék hangulat, of.

Spirituális müvészek kiáll.Nemz.Szal. 1939 márc. 7.1.

mdk

Albert Ferenc

által szignált butella 1848 ból
XXII. tábla 21. ábra – M. 20 cm.

Kresz Mária: Évszámos hódmezővásárhelyi cserépedények
Néprajzi Muzeum Évkönyve 1954, 134. l.

MDK

Alberth Ferenc, festö

Menekülök. Olf.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1931.junius. Kat.

MDK

Alberth Ferenc

Várakozók, of. repr.

Magyar Nemzeti Művészet, 1939, 2.sz.

társnál.

Budapest, 1962. februá

MDK

Alberth Ferenc, festö

Szombat. Olf.
Hazafelé. "

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1932.junius. Kat.

M DK

Alberth Ferenc, festöm.

nála a csendéletfestés nem alárendeltség, hanem gyakorlati cselekédet.

Boross Mihály: ..magyar festök csendélet kiállitása Képzömüvészet 1932. 48.sz. 68.1.

Alberth Ferenc MDK

Esti ima, olf.

Uj Szalon, 1934. máj.
Tavaszi kiállitás

Alberth Ferenc MDK

Tavasz, olf.

A Munkácsy Céh IX. kiáll.
Nemzeti Szalon 1936. máj.jun.

MMDK

Alberth Ferenc, festö

Szomoru emberek. Olajf.

Nemzeti Szalon.-Öszi tárlat. 1932.szept. Kat.

MDK

Alberth Ferenc

Tavaszi szinek.Ŏlajf.

Műcsarnok 1912.tav.kiáll.

MDK

Albert Ferenc

Kompoziciói és tájképe a Spirituális Művészek kiáll.-án a Nemzeti Szalonban.

Cikk: Spirituális Művészek.

Képzőművészet, 1930. 32.sz. 169.lap

MDK

Alberth Ferenc: Tépelődés, olf.
Angyali üdvözlet, olf.
Az élet utján, olf.
Krisztus és a bünős asszony. olf.
Jézus olf.
Tájkép, olf.
Tavasz, olf.

A spirituális müvészek Szöv.7.csoportkiáll.
Nemzeti Szalon, 1944. ápr.-máj.

MDK

Albert Ferenc

Kertrészlet, olaj

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll. Ernst Muz.
1946. jul. 8 l.

Alberth Ferenc

1. Kirakodás olaj

Duna Kiállitás katalogusa, Nemzeti Szalon, 1933. január hó, 1 lap

MDK

Alberth Ferenc

Kirakodás, olaj

Duna-kiáll. N.Szal. 1933. jan. 3 1.

DEBRECEN (Hajdú)

~~Szent Anna-utca 7. helyett~~

Anna-utca 7. Ház, egyemele

(Debrecen Vál. MV. Bp. 1951, 2

Albert Ferenc

MDK

Tabáni részlet

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Alberth Ferenc MDK

Pusztában, olf.

Egyház és müvészet
Nemzeti Szalon 1919.

MDK

Alberth Ferenc

Vizparton, of.

Gyümölcsösben, of.

M.Szal. Szoi tárlat 1920. szept. 4.l.

MDK

Alberth Ferenc

Március, of.

Tájkép, of.

N. Szal. Téli Tárl. 192o. dec.
4.l.

MDA

MDK

Alberth Ferenc, festö

1.	Kötörök.	Olf.
2.	Reggel.	"
3.	Golgotha.	"

Uj Szalon. Megnyitó kiáll. Bp.1934.ápr. Kat.

MDK

Albert Ferenc

Udvarrészlet, of.

Uj Szalon ... karácsonyi kiáll. 1934. dec.
3. 1.

MDK

Alberth Ferencz

Tavasz, of.

Nyári délelőtt, of.

N.Szal. tav. kiáll. 1916. ápr. 6. l.

MDK

Alberth Ferencz

Önarckép

Hazafelé, of.

N.Szal. ~~1927.~~ kiáll. 1927. jun. 6, 1.

MDK

Alberth Ferenc, festö.

Lágymányosi részlet.

Nemz.Szalon.-Téli tárlat. 1938 jan.-febr. Kat.

MDK

Alberth Ferenc

"Uton", " Várakozók" c. képei a spirituali
művészek kiallitásan a Nemzeti Szalonban.

K.: Spiritualis művészek kiall.

Magyar Nemzeti Művészet, 1939. 2.sz. 49.l.

Alberth Ferenc MDK

Tavaszi hangulat, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Alberth Ferenc MDK

Tájkép, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli tárlat

Alberth Ferenc MDK

Részlet a Gellérthegyről, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli tárlat

MDK

Alberth Ferenc

A Nemzeti Szalon téli tárlata. Képzőművészet 1933. 57. sz. 38.l.

MDK

Albert Ferenc

Az Uj Szalon kiáll. Képzőművészet 1934. VIII. 74. sz.
144.l.

MDK

Albert Ferenc

Szt.Margit. Olajf.

Árpádházi Szentek Modern Egyházművészeti Kiállításának Katalogusa.Bpest.1930.Aug. Nemzeti Szalon.

Alberth Ferenc MDK

Tájkép, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Alberth Ferenc MDK

Részlet a Gellérthegyről, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Albert Ferenc, festő.

107. Tisztás, of.
122. Gellérthegyi részlet, "
150. Naphegy, "
169. Gellérthegyi részlet, "
171. Kilátás a Dunára "

Műv. és Keresk. Int. (v. Ernst Mur.) – Nemz. Sportbiz. és a M. Képzőm. Szabadszerv. Száll. 1945 III. 11–26. – Kat.

MDK

Albert Ferenc

Fürdés után, of.

Akt kiáll. Uj Szal. 1934. nov. 3 l.

Alberth Ferenc

Nyár, olaj

Tavasz, olaj

Szeptember, olaj

Kis ház, olaj

Duna, olaj

Párás idő, olaj

Tájkép, olaj

Kék hangulat, olaj

Spirituális művészek kiáll. Nemz.Szal. 1939. márc. 5, 7 l.

Alberth Ferenc

Munkában, olaj

Uton, olaj

Férfi fej, olaj

Várakozók, olaj

Tájkép, olaj

Április, olaj

Tavasz, olaj

Spirituális művészek kiáll. Nemz.Szal. 1939. márc. 7 l.

Alberth Ferenc
Őszi hangulat, olaj

Őszi Tárlat. Műcs. kiállítása. 1922. nov.
29 l.

Alberth Ferenc
Tájkép, olaj
Részlet a Gellérthegyről, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 23 l.

-18)

összesen 742 --

Lux Adolf

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
K FIZETENDŐ.

elnök

Tolnai-nyomda, Budapest

ALBERT Ferenc műgyűjtő

KISS Péter: Gyüjtemények és múzeumok Egerben 1951-ig. IV. = Agria, XXV/XXVI(1990) 700.

Albert Ferencnek nem volt régiséggyűjteménye mint ezt korábban tévesen írtuk.[46] Ő gyűjtötte viszont azt a pecsétlenyomatokat, valamint különböző rangúak aláírását és gyűrűpecsétjét tartalmazó kollekciót, amely több mint 2600 db-ból állt, és amely később *Kandra Kabos* tulajdonába került, aki azt 1884-ben az Egri Érseki Líceum Múzeumának ajándékozta.[47]

Albert Gusztáv ifj

műhimző

Albert Gusztáv ifj. műhimző
specialista, IV. Eskü-tér 1.
182-491

Bptávb. 1940. szept.
1942. jan.

36.7

~~Warum Daniel~~
~~a nagy formáta-~~
~~ruk Eötvös~~

Albert István

H.J.: Sportcsarnok, Miskolc. - Építészek: Horváth István, Szabó József, Thury László. Statikusok: Bedő Béla, Albert István. Közmű és térburkolat: Árvai Károly, Kollár Tibor. - Ismertetés, fotók: Haltay László.

Magyar Építőművészet, 1971.5.sz. 44-49.l.

megírva

Albert István

farekas Kolozsvár

1748-ban a farekas-
ich vénségéhez
tartozott.

Jakab Kolozsvár

III. 271. l.

MDK

Albert Imréné népművész

tálat „ír" a Hódmezővásárhelyi Majolikagyárban.
(képfelirat; fénykép repr.)

Hírben-képben jelentjük.
Nők Lapja, Bp. 1956. május 1. [2. l.]

MDK

Albert Imréné

(vásárhelyi majolikagyár)

művei szerepeltek a megyeközi Vásárhelyi Őszi Tárlaton. (más adat nincs.)

Artner Tivadar: A vásárhelyi fiatal művészek vallomása.

Magyar Ifjúság. Bp. 1957. 45. sz. [4. l.]

ALBERT ISTVÁN, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozók névsora, 1851-1950

ALBERT ISTVÁN, kőedénymunkás. 1932

Függelék, 298.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/
275.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

Albert István

Miskolc, Városi Sportcsarnok. Építészek Horváth István, SzABÓ József, Thury László. Statikusok Bedő Béla, Albert István. - Képes ism.

Magy.Ép.ip. 1971. 11-12.sz.

673-678.l.

Albert István

Miskolci sportcsarnok. Építészek Horváth I, Szabó Józse
II, Thury László. Lefedő szerkezet: Bedő Béla, egyéb stat
szerkezet: Albert István. Ismertetés, képpel.

Magy. É. 19. 1971. 1. sz.

18-19. l.

Albert Janus

textil 1916-1921

Činnost 1930. 81. l.

Albert János Marci

Földmíves faragó
Darócon
(Kalotaszeg)

l.

Malmagyarmuv. I

37-l

Képtárak, a közép- és újkori tárgyakat magukban foglaló múzeumok főfelügyelőségei (Olasz) VII. 207, 208.

ALBERT JÁNOS, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozók névsora 1851-1950

ALBERT JÁNOS, edénykeorongos, 1937-1950

Függelék, 298.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/ 275.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

ALBERT JÁNOS, korongos, keramikus

Az államosítás után, 1950. jan. 28-án végkielégítéssel elbocsátották a városlődi kőedénygyár régi dolgozóit, köztük Albert János korongost is, aki 1937. január 1-től tevékenykedett a gyárban. 294.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár /1866-1950/
275.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

Albert Jenő

Miskolc, Nehézipari Müszaki Egyetem /Janáky István, Albert Jenő, Tolnay Lajos, Janesch Rudolf építészek, Bősze György belsőépitész, Ehrenk Ágnes kertterv./ - Ism: T.L., Magyar Építőművészet, 1968.2.sz.14-15.l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz. 149-182. l. 155. l.

Albert Jenő

M.D.K.

Albert Jenő építész

Miskolc, Nehézipari Müszaki Egyetem , étterem-konyha

Társtervező: Janáky István

Magyar Építőművészet 1968/2. 14-23.l.

M.D.K.

Albert Jenő építész

Miskolc, Nehézipari Müszaki Egyetem,
Főépület, rektorátus terve, repr.

Társtervező: Janáky István

Belsőépitész: Bősze György

Magyar Építőművészet 1968/2. 14-17.l.

M. D. K.

ALBERT Jenő építész

Ózd városközpont rendezése - pó - lyázat (Magyarul)

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

M. D. K.

ALBERT Jenő építész

Konyha tipuselem pályázat

II. díj

Társtervező: Lőrincz József

Magyar Építőművészet 1959. 4/2. sz. 80. l.

Albert Jenő

MDK

Generáltervező: Középülettervező Vállalat
Építésztervező: Janáky István
Statikus: Ventényi Tibor
Belsőépitész: Király József
Konstruktőr: Albert Jenő
Kivitelező: Bácsmegyei Építőipari Vállalat.
Építésvezető: Herczeg Mihály.

Kovács Zsuzsa:: A kecskeméti Napfényhomok szálló.

Művészet: 1963. dec. 17-20.

Albert Jenő
konstruktor

M.D.K.

A hecskeineti Aranyhomok Szálló
konstruktőre volt.

Kovács Ivanka: A hecskeineti Aranyhomok Szálló
Művészet, 1963. december - 17 lap

Albert Jenő

tervét, ill. épületét külső illusztrációként

Virágh Pál: A családi- és társasház-építés tervezése és telepitése.

mgy.ép.ip. 1972. 2-3.sz. 78-88.l.

Albert Jenő

a Miskolci Műszaki Egyetem

építész munkatársaként neve emlitve

Magyar építészet 1945-70

92. old.

- Ha jól tudom, akkor Vas megyében Magyarszombatfa és Ják volt a fazekasságnak a központja. Jákon nem tudom, hogy dolgoznak-e élnek még fazekasok. Magyarszombatfán viszon müködik a Kerámia Vállalat. Horváth Ottó az igazgató. És ön azt mondta, amikor el kezdtünk beszélgetni, hogy a kerámia áru kelendő. Igyekeznek ezt meglovagolni. Nyomban hozzátette, hogy ez a tevékenységnek ez csak az egyik része. Van egy szivügyük is. Furcsa módon most mégis abba az üzemcsarnokba hozott be, ahol az úgynevezett kelendő áruk vannak, a kommenszáruk, amiből az üzletet lehet csinálni.

- Hát ennek oka az, hogy szeretnék rajt mielőbb túllenni és több bet időzni azon a területen, ahová a szivünket, lelkünket jobban vonzza, a népi fazekas árukat gyártók üzemébe.

- Mondja! Önök hogyan tudják összeegyeztetni ezt a két dolgot. Jó üzlet ez?

- Hát abban az esetben igen, ha kiegészitő tevékenységet folytatunk. Önmagában a diszmüáru gyártása nem hoz annyi nyereséget. De igy a fazekas árukkal együttesen és még hozzáteszem, azzal, hogy a kerámia lámpatestek készitésével is foglalkozunk, igy együttesen nyereség.

- Ha magától függenek akkor csak a fazekas mühelyt tartaná meg? Vagy változatlanul mind a kettőt?

- Hát a szivem szerint igen. Szivem szerint a fazekassággal foglalkoznék, de gazdasági kérdés a háttere, hogy ezzel foglalkozzunk.

- Egy kicsit odébb is mehetünk? Nagy dübörgés van itt. Minek a hangja?

- A klimatizáló berendezés.

- Hát ebben az üzemrészben én a nyomát sem találom az úgynevezett fazekas mühelyeknek. Álljunk meg itt egy pillanatra! Ezek itt ilyen tátott száju halak.

- Igen. Ezek nem a mi gyártmányaink.

1980. IX. 4. Petőfi 12,55 (Vné).
Kapcsolás a győri körzeti stúdióba.

- Meg madarak.

- Ezek nem a mi gyártmányaink.

- Gyorsan letagadja.

- Letagadom, mert ezt bérmunkában készitjük Budapestnek az egyik ktsz részére, évek, évtizedes kapcsolatgx van ennek a vállalatnak velünk. Ő fogja befejezni, ő fogja disziteni és az értékesitést is már ő bonyolitja.

- Magam véleményét mondva. Borzasztó. Én nem venném meg.

- Én sem.

- Tessék mondani, itt a gyárban foglalkoztatnak iparmüvészeket, népmüvészeket?

- A vállalatnál igen. Minden termék, amit ők terveznek,itt szürésen meg keresztül részben .vállalati első szürésen megy keresztül, de közhpnti, ,budapestizsürin mennek keresztül termékeink és ugy kerülnek a boltokba a piacokra. Hát nézze nagyon sok vád ért bennünk, de amiatt, hogy szép vagy nem szép, ez más dolog, hogy a fogadó közönség az hogyan reagál rá. Példát mondok, hogy az a kukoricás készlet, ami tulajdonképpen már az embernek a könyökén jön ki, mert azt olyan régóta látja és legszivesebben nem foglalkoznánk mink sem annak a készitésével, mert ez az egyik fő támadási felületünk ugye, hogy miért készitünk. Hát nézze hadd mondjam el, hogy az egyik nagyon szép formatervezett terméknél például a vevő közönség úgy reagált, hogy ez évben körülbelül 500 darab készletet rendeltxxxx a kukoricásból 43 ezer készletet rendelt. Tehát én nem védem, félreértés ne essék, hogy védem az izléstelen dolgokat, de azért mi iparosok vagyunk, nyereség törekedésünk van és azt kell gyártani, amit a vevő közönség kért. Valahol majd ezeket az izlés formálásokat, a neveléseket ... el kell kezdeni. Én bizom abban, hogy talán egy olyan 5-6 év, nem kell sokkal több hozzá folyamatosan csökkenteni.

- Hogy elbúcsúzhasson a kukoricás készlettől.

- Reméljük.

- Önhöz fordulok. Azt mondták, hogy a Magyar Szombatfai Kerámiagyár üzemvezetője. Szabad bemutatnom?

- Albert Jenő.

- Régi fazekas családból származik. Talán ön is fazekas volt?

- Igen.

- Át tudott valamit hozni, menteni abból, amit maga hajdanán a korongján, otthon a mühelyében csinált, formált szint, mitát?

- Hát amit itt látunk ezeket mind csináltam otthon és itt is csináljuk tovább.

- Két füles, olyan, mint egy fazék olyasmi. Ezt mire használták?

- Bogrács. Kint a hegyen szoktak benne húst főzni.

- Kelendő ez a bogrács most is?

- Kelendő.

- Hát itt kisebb, nagyobb köcsögök, kancsók vannak. Ezek az eredeti ősrégi fazekasságnak a jeleit viseli?

- Igen. Az itteni fazekasok készitették valamikor és ezektől vettük át.

- És adják majd tovább.

- Igek.

- Ezekből a termékekből csinálnak többet? Tehát az eredeti fazeakas áruból vagy az úgynevezett diszmüáruból?

- Diszmü áruból csinálunk többet.

- Most éppen mi forog a korongon?

- Most 25-ös virágcserepet készitek.

- Ma már a hanyadikat fajon?

- Most már a kilencvenedik körül.

- Miska k ancsót ... készitett már?

- Igen, rendszeresen kell csinálni.

- Hát ebben magának igaza van, de azt ne mondja nekem, hogy egyforma lelkesedéssel csinál virágcserepet és Miska kancsót.

- Népmüvészeti árut szivesebben csinál az ember.

Albert László

„Autóstáda" c. képének
reprodukciója a képmellékletben

Igaz Szó 1972 november

mdk

Albert József ?

Plakátja. Mi lesz szept. hó 15 én az Angol parkban? Aranynap a jó gyermekeknek stb.

77 x 57 cm

Fekete, barna, piros és sárga színek. Nagyapa unokákkal bábával. Sétapálcával a szövegre mutat.

Az O.Sz.K. Grafikai Plakátjai Bp 1961

6.2

Mabel

Clifford Street ?

Albert Jenő, építész

Jánáky György: Kísérlet egy korszak lejárására.

12. Aula, Műszaki Egyetem, Miskolc. | repr. |

Főépítész: Jánáky István.

Építészek: Jánossy György, Farkasdy Zoltán, Halaváry Lajos, Albert Jenő.

Raat Ferenc, 1966.

Magyar Építőművészet, 1988., 3., 9-old.

MDK

Albert Károly, rajztanár

1932/33. középiskolai rajztanári oklevelet kapott.

Képzőm. főisk. évk. 1932/33. 57.l.

Albert Károly.

Cák Károly tanítványa.

A Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán szerepel.

Ujság, 1928. május 20.

Albert Károly.

Csák tanítványa.

Kompozíciói, vázlatai szerepelnek a Képzőművészeti Főiskola kiállításán, a Műcsarnokban. (emlékm.)

Nemzeti Ujság, 1924. Máj. 20.

megnéva

Albert, Kasimir, Herzog von Sachsen-Teschen. Sohn des Königs August III. von Polen, geb. 11.7.1738 zu Moritzburg be Dresden, † 1822 zu Wien. A becsi Albertina alapitoja. Rajzai után nehány metszet ismeretes: 1) Isenburg Moric herceg fohadnagy Elpinesa. Természet után rajzolta fenti 1763. Rezremetszette C.F. Holzmann. 2. Egy lengyel kezében bottal. Karikatura. Metszette C.F. Boelius. 1768. 3. Ulysse enlevant le fils Andromaque. Calabresses nek Pozsonyban levő festmenye után rajzolta fenti; metszette: J. L. Schmutzer 1778.

Thieme-Becker I. 1907 186. l.

ALBERT Károly mérnök

MOB irattai 1874/42.

Bregetium (Szőny) térrajza

Alberik Ferenc

1924 október 19, vasárnap

• (Két kiállítás.) Az *Ernszt-Muzeum* vasárnap megnyiló kiállításának egyik érdekessége az a XIX. század mestereinek kézrajzaiból összeállított kollekció, mely az első termet foglalja le, — másik érdekessége pedig fiatal magyar festő-értékek debütálása. Az idegen grafikai anyag alkotói között ott találjuk *Carrière, Renoir, Pissaro, Lisley, Sláminck, Daubigney, Doré, Millet, Forain, Constable, Delacroix, Courbet, Maillot, Toulouse-Lautrec, Dejas* nevét, ami mügyüjtők számára izelitőt adhat ezeknek a könnyedén odavetett, rapszódikusan összeválogatott skicceknek jelentőségéről. A hármas csoportkiállításon uj név *Aba-Novák* Vilmosé, akit grafikai oldaláról jól ismerhet mindenki, de olajfestményei tudtunkkal ez alkalommal szerepelnek először a nagy nyilvánosság előtt. *Aba-Novák* robusztus erejü művész, — ezt eddig látott rézkarcairól is éreztük — de hogy látása ennyire *festői* a színek és a fény szeretetében, erről csak most győződhettünk meg. A fény nála arra szolgál, hogy a formákat még inkább plasztikusabbá tegye, ugy, hogy némelyik aktján *(Etaképek)*, vagy a *Család* cimü kompozicióján és különösen 81. sz. *Önarcképén* sztereoszkopikusan hat piktori látása. A naturához való ragaszkodást igy kapcsolja össze a kubizmus tér-problémáival. — Rokonlelkü művész vele *Patkó Károly*, aki egy irányban halad *Szőnyivel* (l. Niobe cimü kompozició) és Aba-Novákkal. A plasztikus, szép formák kedvelője, amire kitünő tudása is predesztinálja. A fény, ha felvillan képein, hatásában reálisabb, mint például *Korb* Erzsébet figuráin elömlő különös irrizálás, akire modern értelemben vett klasszicizáló hajlama szintén emlékeztet. Grafikája meg inkább aláhuzza talentumának erejét, melynek egyik legszebb megnyilatkozása 47. sz. *Önarcképe*, továbbá a *Cigányleány, Fürdőzők, Gyümölcsszedés* és *Ádám és Éva* cimü festménye. A tárlat harmadik erőssége, akit elsőnek kellett volna emlitenünk: *Feszty Masa*... Uj képei az eddig kijelölt nyomokon haladnak, növekedve bensőséges szépségekben és intim lirában. Szineinek meleg izzása, a formák pasztelles felépitése legszuggesztivebben *Anyám* cimü tragikus erejü képén bontakozik ki. Lélekkel átfütött portréi közül ki kell emelnünk *Kallós* Edéét és *Sebestyén* Edéét. Stilusban rendkivül tiszta alkotás a *Melaszholia*.

A *Nemzeti Szalonban* a »*Spirituális Művészek Szövetsége*« állit ki. Őszintén szólva nem értjük mit akar ez jelenteni, mert más a cim és más e név köré csoportosulók egyenetlen oeurreje. Vallják, hogy »müvészi keresésüknek tárgya: az örökéletü emberi lélek«, — de viszont közöttük találjuk az egységes naturalizmusu *Makoldy* József és *Alberth* Ferencet, akinek képeiben sem lélek, sem »a formák s a felületek játékos változása« nincs meg, amire *apage Satanas!*-t mond e társaság. Egyetlen »spirituális művész« közöttük *Mészáros* Dezső, akinek fantasztikus, szimbolikus, misztikus rajzai transzban alkotott, spiritiszta médiumok által realizált szellemrajzokra emlékeztetnek. Egyébként a szinés a dekorativitás iránt való érzékét nem lehet tőle megtagadni. *Ramsey* Jenő képei vászonra olajjal festett freskók. Erősen errefelé hajlik *Remsey* Zoltán is. *Náray* Aurél Ferenczy megfakult szineivel *Munkácsy* vázlatainak modorában fest. Mig *Sztelek* Dénes közöttük a leginkább *piktor*... A *Spirituális Művészek Szövetségének* debütálása nem a legszerencsésebb auspiciumok között megy vasárnap délelőtt végbe. *(— é —)*

• **(Félhelyárakkal a Vera Mirceva ma** vasárnap délután a Renaissance Szinházban.) Simonyi Mária, Gellért, Makláry, Táray.

Szinházak heti müsora	Operaház (7)	Nemzeti Szinház (1, 7)	Városi (?
Vasár. d. u.	—	Süt a nap	Cigán
Vasár. este	Szigfrid (6)	A vén kalmár	Faust
Hétfő este	-	Oedip., Képz. b	Mályvi
Kedd este	Aida	A vén gazemb	To
Szerda este	—	Süt a nap	Den
Csütört este	Fars. lakod.	A vén gazemb.	Mik
Péntek este	—	Házas.az égben	Szökött
Szomb. este	Rigoletto	Házas.az égben	Mályvá
Vasár. d. u.	—	Süt a nap	Álarc
Vasár. este	Faust	Házas.az égben	Mikád

ábrázoló olaj-, akvarell- és rajz-tanulmányainak, városrészeinek, architektura-képeinek sora. Lapjain a klasszicizmus egyhangúságával szemben a festőiségnek Canalettora emlékeztető gazdag skáláját szólal meg. Színes kőrajzait Sandmann kivitelezte. ~~Munkáink végén~~ felsoroljuk magyarvonatkozású litográfiáit.

A túlnyomóan bécsi vándorpiktorok mellett néha távolabbi vidékekről való festők is felkeresték Magyarországot. Ki kell emelnünk ezek közül az angol George Edwards Hering-et, aki hosszabb olaszországi tartózkodás után 1837-ben elkísérte magyarországi és erdélyi útjára John Pagé írót. Tirajzai két kiadásban is megjelentek. Először önállóan, „Sketches on the Danube, in Hungary and Transylvania, etc." London, 1838. Szőgyényi László grófnak ajánlva, majd, mint Page „Hungary and Transylvanie, London, 1839." c. könyvének illusztrációi. Végül többnyire az ő litográfiái után készült Rauh bécsi nyomdájában a Hartleben kiadásában megjelent „Magyarország festői mutatványokban" c. 15 lapból álló album. Hering stílusa a 18. századi angol tájfestészetben gyökerezik, de római útja alatt hatással volt rá a déli napfény, a derűs égbolt. A természet szinte mosolyog atmoszférikus képein. A magyar tájakat és népviseleteket ábrázoló kő-

kívánják a buzaberlőkre a magyar az az államnak még további nagy veszteséget jelent, mert a haszonbérnek minden 1 kg buzával való csökkentése, 300.000 kat. holdra számítva, *az államnak 1.2 milliárd koronával való megkárosítását idézné elő.* Minthogy valószínünek tartja, hogy holdanként nem egy kilogram buzával, hanem legalább 10—20 kilogram buzával kívánják csökkenteni a haszonbéreket, ennek megfelelően az államkincstár évi 12 milliárd, illetve 24 milliárd koronáról mondana le a haszonbérek leszállítása cimén. A *váltságföldek vételárát pedig a haszonbérnek egyetlen kiló buzával való csökkentése folytán 75.000 q buzával kapna az állam kevesebbet, 10 kg-os csökkentés tehát 300.000 kat. hold váltságföld vételárának 750.000 q buza árával felérő kevesebedését eredményezné.* Az OMGE ezekkel a nagyjában odavetett számokkal óhajtja igazolni azt, hogy a vagyonváltságföldek haszonbérének csak szerény és az egyesek által csak alig érezhető leszállítása milyen hatalmas arányokban érintené a magyar állam pénzügyi érdekeit.

A nagybirtokosoknak is vannak adósérelmeik

... kormánynak adópolitikájában egyrészt az állam pénzügyi és gazdasági szempontok összeegyeztetésére, másrészt valamennyi termelési ágnak és társadalmi osztálynak teherviselő képességével arányos megadóztatására kell törekedni. *Az adózási sérelmekre és kérelmekre* vonatkozólag teljesen egyetért a kisgazda képviselők óhajaival. Ugy a mezőgazdasági üzemek puszta jövedelmének a holdak száma szerint való osztályozását és hivatalos becslését a jövedelmi adó kirovása szempontjából, mint az arányosság elvének érvényesítését a jövedelem- és vagyonadó kirovása terén s azt a kívánságot, hogy a föld megadóztatásánál a kataszteri tiszta jövedelem arányában való adózás érvényesüljön a jövedelmi adónál is éppen ugy, mint a földadónál, az OMGE teljesen aláirja s ez óhajok egyáltalában nem ellenkeznek a közép- és nagygazdák méltányos és a kisbirtok termelési érdekeit is szem előtt tartó álláspontjával.

A szeszmérőgépek leszerelése csökkentené az adóbevételt

A kisüst-kérdés érdekében megindult mozgalom kapcsán számadatokkal illusztrálja az utolsó 3 év alatt a gyümölcsből főzött szesz mennyiségét s

Apollo	Tivoli	Turán-mozgó	Uránia
,, ½10	h. 5, ½8, ½10 v. 4, 6, 8, 10	v. 3, 5, 7, 9 h. 5, 7, 9	h. 5, ½7, ½9, 10½ v. 3, ½5, ½7, ½9 10
az nyer szony ve jó	A tilalom földje A halálszoba titka	Szerelem diadala. Ciklon II	Vadászat nagy vadakra Afrika dzsungeljeiben
az nyer szony ve jó	A tilalom földje A halálszoba titka	A Notre Dame-i toronyőr	Vadászat nagy vadakra Afrika dzsungeljeiben
az nyer szony ve jó	A tilalom földje A halálszoba titka	A Notre Dame-i toronyőr	Vadászat nagy vadakra Afrika dzsungeljeiben
az nyer szony ve jó	A tilalom földje A halálszoba titka	Sirig hü szerelem. A rablólovag	Vadászat nagy vadakra Afrika dzsungeljeiben
az nyer szony ve jó	A tilalom földje A halálszoba titka	Sirig hü szerelem. A rablólovag	Vadászat nagy vadakra Afrika dzsungeljeiben

Alberth Ferenc

Nyírfák c. képe repr.

Magyar Nemzeti Művészet

1939. 5. sz.

Olyan mint egy Spányi Béla mocsaras tájkép, még a gólya is rajta van.

LYKA KÁROLY
MŰVEI

Képek, szobrok

—

A képírás újabb irányai

—

A táblabíróvilág művészete

—

Kis krónikák

SINGER ÉS WOLFNER
IRODALMI INTÉZET KIADÁSA
BUDAPEST

LYKA KÁROLY: A MŰVÉSZETEK TÖRTÉNET

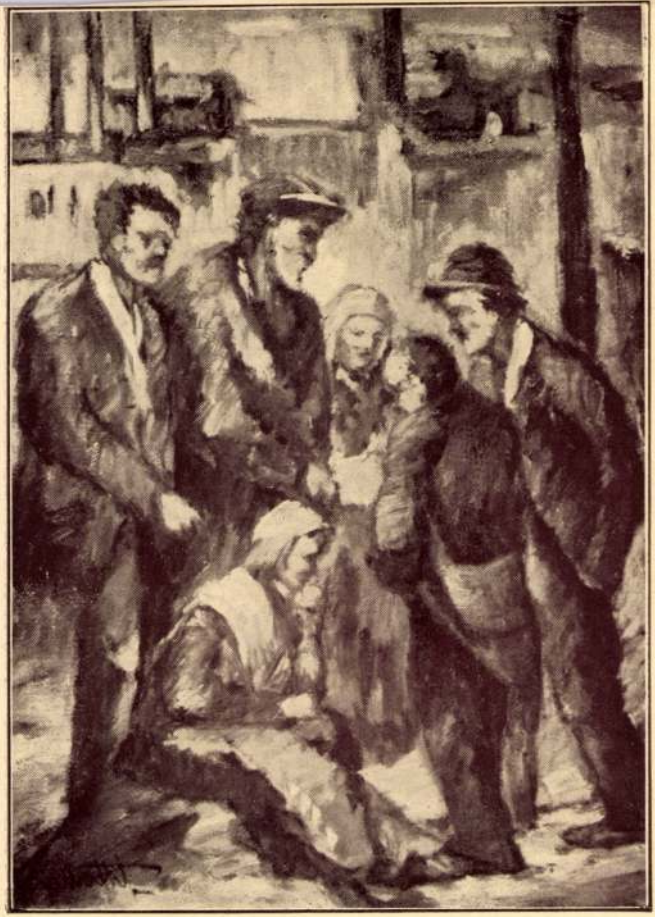

Várakozók, Alberth Ferenc olajfestménye
(Nemzeti Szalon, Spirituális kiállítás)

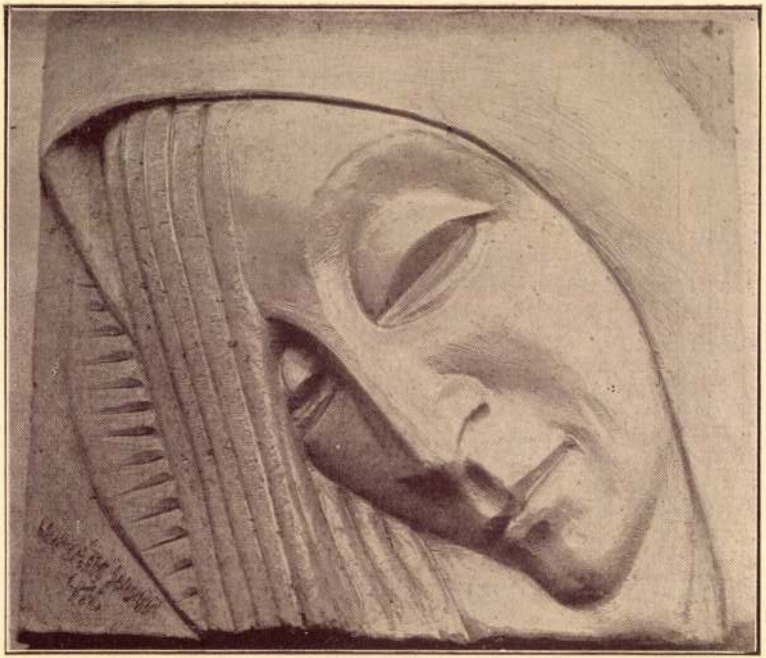

Mária. Horváth Sándor kerámiája

Alberth Ferenc
Magyar Nemzeti Múzeum
1939. 2. 28.

Uton, Alberth Ferenc olajfestménye
(Nemzeti Szalon, Spirituális Kiállítás)

Madonna,
József alkotása

Ipolyrészlet, Bánsághi Vince olajfestménye
(Műterem, Gyűjteményes Kiállítás)

Alberth Ferenc

Tabani emlék c. olaj-
Repr.

Magyar Nemzeti Múzeum

1938.5.n.96.l.

Albert Peters

Johann Gabriel, Hauptmann

Jäger

Jäger Nr. 25, 1. Bataillon

1938, 7. Kompanie

Albert Ferenc

Moyes Éva I. II.

Albert Ferenc: Angyali üdvözlet

Foto: Zakariás

II.
ándor II.
II.

Nyitrai Iván I. I. II.
Oblath György I. II.
Okányi Gabriella I. II.
. Ollé Veronika I. II.
v. Onczay László I. II.
dr. Ond Gyula I. II.
Onducsek Mihály II.
Onisich Szaniszló II.
. Orbán István I. II.
Orenc Mihály I.
Ormándi Sándor I.
Ottenthal Ádám I. II.
dr. Pados Géza O. I. II.
5. Pajkos Tibor I. II.
Palkonyay Gyula II. I.
őrgr. Pallavicini Félix I. II.
Pallér Lajos I. II.
Palotai Mihály I. II.
0. Papp Ervin I. II.
Papp János I. II.
Papp Miklós I. II.
Pardi Imre I. II.
Pataricza Ilona I. II.
5. Panlitsch Vilmos I.
Pákay Cecilia I. II.
Pákozdi Tivadar I. II.
Pál József I. II.
Pálffy Oesterreicher György I. II.
800. Pálházi Ferenc I. II.

15

Képes Kronika 1944. május 5.

Nemzeti Kaszinó
Spiritualis művészek
kiáll -

Poór Dénes I. II.
Poós Judit II.
Popovits János I.
Popper Iván I. II.
Popovits Károly II.
Porzsolt Ferenc I.
Posa Julianna I. II.
Pozsár Sándor I. II.
Pőri Major József II.
Práger Imre I.
Primusz Pál I. II.
Propper Ervin I. II.
Prodanovics Boriszlav II.
Puchmann Károly II.
Pucsek József II.
Puskás Vidor I. II.
Pusztai Lajos I. II.
Püspöky Tibor I. II.
Racics Miliea II.
Raix Károly I. II.
Radin Milan II.
Rameshofer Ferenc I. II.
Rauch László I. II.
Rácz Gábor I. II.
Ráth Ida I. II.
Rácz István II.
Ráth Szabolcs I. II.
Regula József I. II.
Rein László II.
Sebestyén Győző I. II.
Sebestyén Klára I. II.
Segner András I. II.
Siegmeth Vilma I. II.
Sipát Ferenc I. II.
Sik Margit I. II.
Sikos Pál I. II.
Silberger Miklós I.
Simay Miklós I. II.
Simon Béla I. II.
Simon Gábor II.
Simon Károly II.
Simon Pál I.
Singer Miklós II.
Sipos Pál I. II.
Siposs Ferenc I. II.
Sipos Szilárd I. II.
Sivó Erzsébet II.
Skultéty Csaba I. II.
Solt Jenő I.
Soltész Lajos I. II.
Solti Helmuth I. II.
Solti Jenő I. II.
Solymosy József I. II.
Somfai Károly I. II.
Somfai Ödön I. II.
Somlai Károly I. II.
Somogyi Béla I. II.
Somogyi Endre I. II.

Alberth Ferenc

festő

Életrajzát lásd

Lex Magy Társ

10. b. l.

A Magyar Társa-
dalom Lexikonja
I. kiadás Bp. 1930.
10. l.

Duna VI. 182

ALBERTH *Ferenc*, festő, szül. Budapest 1883 okt. 3. 1904—12. szülővárosában tanult, hol 1911 óta szerepel a tárlatokon. 1924 több művésszel megalapította a Spirituális Művészek Szövetségét, melynek 1924., 1925. és 1928. évi kiállításán nagyobb, főleg kompozíciókból álló gyűjteményekkel vett részt.

Eg I. 181.

1359

1359. Domenico

Sz. Veronában 14

Szerafi szent Ferencz

A fehér lepellel letakar díszét a feszület képezi, jo baljában kereszttel hirdeti Is szt. Ferencz, kinek kezein dícsfény veszi körül, tonsurá templomban követői közűl jobbról térdelnek.

Fa, méretei 42·5 : 77 cm 1895 augusztus 8-án G. Sambo moltatott 1895 október 24-én nézve lásd az 1895 október 24 ívet. — Az elszámolást elfoga 4561 (635–900) és az 1901 leirat (464–901).

Kifüggesztésére vonatkozó ban. 1906 : IV. 164. *Domenico* Ferencz. — 1906, 1910 : IV. 1 *cane:* Saint François d'Assise.

Jegyzet. L. az 1896-iki laj — Preisliste N°. 39.

III

Vét. 1895

Alberth Ferenc

festő

Zród
i

Forum. 1934. 185. l.
(Az Uj Szalon kiállítása.)

MDK.

Albert Lajos festő,

"Erdőrészlet" /olaj/

Árverési Közlöny 4.sz. 1931. december.
25.l.

Albert Lajos
testő
Árv. Közl
1931. 4. rk r.

Erdőreszlet of.

Sekol másutt
nem szerepel.
Kihagyfam

os.

Magyar vallás- és közok

10.121/1945.eln.szám.

Tárg

Hiva

Mell

Felkérem

hivatal stb. pénztárában le

1927.évi julius hó 1-i és a

Tisztelettel meghívjuk Önt és családját a Pintér Sonja Galériába 2001. április 2o-án pénteken 17 órára.

ALBERT KATALIN

képzőművész kiállítását

VÖRÖSVÁRY ÁKOS nyitja meg.

A megnyitó után kötetlen beszélgetésre nyílik lehetőségünk a művésszel a galéria kávézójában.

A kiállítás június 15-ig tart nyitva

PASSE-P ART

Tímár Árpád
Budapest
Üllői út 119. IV/65
~~1181~~ 1091

K O R T Á R S G A L É R I A

Pintér Antik 1055 Bp. Falk Miksa u. 10. Tel/Fax: 311-3030 Nyitva: hétfőtől péntekig 10-18 óráig, szombaton 10-14 óráig

ALBERT Katalin

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG
és az
ELSŐ MAGYAR LÁTVÁNYTÁR ALAPÍTVÁNY

tisztelettel meghívja
a

TIHANYI MÚZEUMBA
1992. június 5-én 16 órára
az

A·B·S·O·L·U·T

(TÜKRÖK ÉS DOBOZOK)
c. kiállítás megnyitására

Megnyitót mond:
JANKOVICS MARCELL

* * *

A kiállítás nyitva október 31-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Az **A·B·S·O·L·U·T**

c. kiállításon az alábbi szerzők munkái mellett XIX. és XX. századi népi és polgári tükrök, "tükrösök" is szerepelnek.

Albert Katalin

Ganczaugh Miklós

Gross Bettelheim Jolán

Katona Klára

Kováts Albert

Nagy Bálint

Olajos György

Orosz István

Prutkay Péter

Szemadám György

SI LA GI

Swierkiewicz Róbert

Ujházi Péter

Vörösváry Ákos

Andrej Wagin

Zoltán Sándor

Zsuffa András

megírva

Albert Ferencz

nem azonos Alberth Ferencz-
csel.

Szül. 1897. márcz 14. Buda-
pesten. 3 A. Képzőmüvészeti
(mint művészmívendék) (4 évig)
főiskolai tanult) Glatz osz-
kovnál és Benckhard Ágostnál.
Eddig még sehol sem állított-
ki.

Saját kezelése 1924 ben.

Képek

Telmány ne Tájkép olajfestm.

Bor Pál olajfestmény

" portrait

Bacher tájkép olajfestm

" szénrajz

Bortnyik rézkare

Albert Ferenc

1921/22 - 1924/25

Terbészőmfőiskévk

62. l.

KELETÁZSIAI MŰVÉSZET. Elsősorban Kína és a kínai művelődési körhöz tartozó Korea és Japán, másodsorban India, Ceylon, Nepal, Burma, Sziám, Kokinkína (a régi Csampa), Kambodzsa és Annam (a régi Khmer-birodalom) és a Szunda-szigetek (Szumátra és különösen Jáva) művészete. L. az *Egyes nemzetek művészete* alatt.

KELETI HÍMZÉSEK alatt a perzsa és török hímzéseket értjük. Leginkább fehérvászon- és csalánvászonalapon készülnek színes gyapjú- és selyemhímzéssel, amihez elég gyakran aranyszál is járul. Legismertebb példái nálunk — a Balkánon is gyakoriak — azok a két végükön hímzett hosszúkás kendők, amelyek a mi kalotaszegi törülközőkendőinkhez hasonlíthatók. A díszítmény rajtuk mindig növényi eredetű, koruk a XVII. sz.-tól a XIX. sz.-ig terjed.
Csányi.

KELETI KÖTÉSEK, szárnylappal ellátott, gazdagon aranyozott táblákba kötött könyvek, melyek a XV. sz.-ban felvirágzott velencei kereskedelem révén váltak ismertekké Európában. Irányító hatással voltak a renaissance könyvtípus szerkezetének és díszítésmódjának kifejlődésére, amennyiben ezeken keresztül ismerkedtek meg könyvkötőink a kézi aranyozással és a bőrdíszítés összes, máig használt technikáival, a fonott oromszegéssel, a díszített és sima aranymetszéssel, az előzékkel és a cérnafűzéssel. A renaissance könyvtípus előfutárai K. másolatai voltak.
Jaschik.

KELETI SZŐNYEGEK alatt bizonyos technikákkal, meghatározott vidékeken készült szőnyegeket értünk. A K. technikái a kéziszövés és csomózás. A szövött szőnyeg túlnyomólag vékonyabb minőségű s ezért kü-

Magasházy Éva arcképe. Gyoroky Pál olajfestménye.

Báró Koós Ede arcképe. Gyoroky Pál olajfestménye.

A megfeneklett lélek. Alberth Ferenc olajfestménye.
Nemzeti Szalon Spirituális Kiállítás 1930.

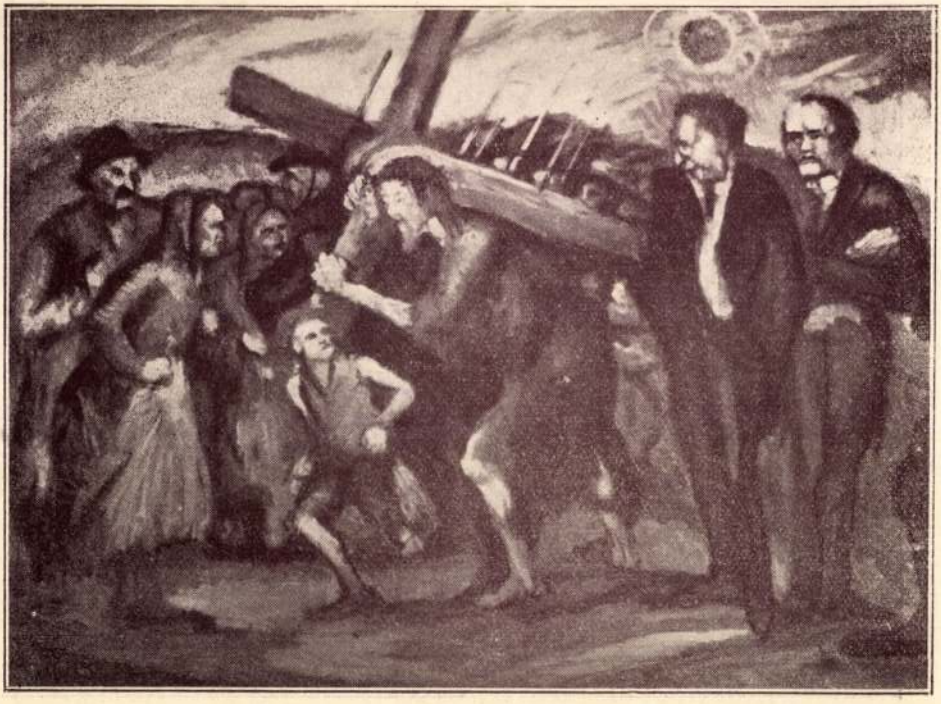

Az igazság útja. Alberth Ferenc olajfestménye
Nemzeti Szalon Spirituális Kiállítás 1928.

Ősz a művészetben (Egyed 1941)

Alberth Ferenc

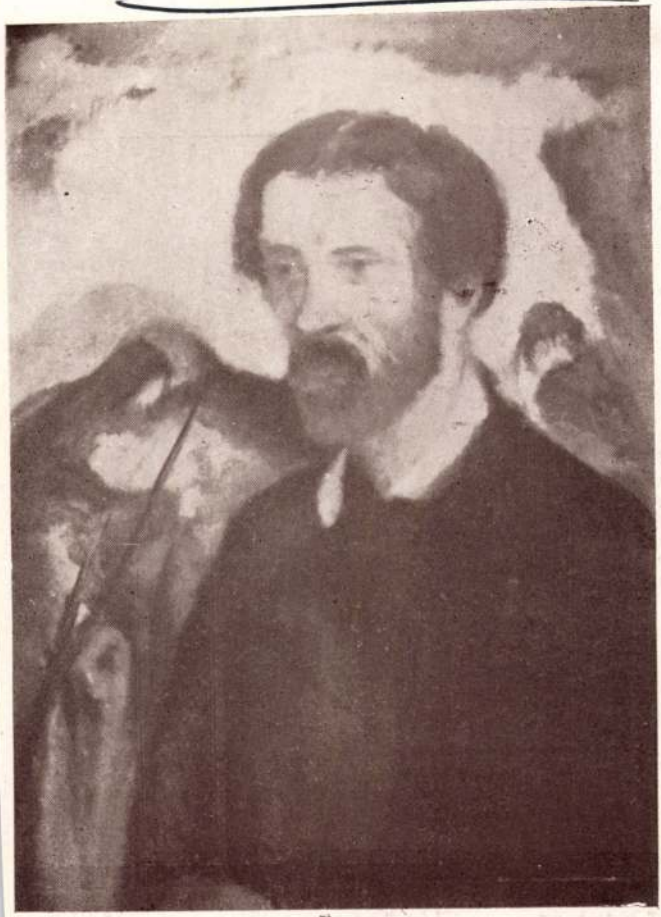

Alberth Ferenc: Gondolatok.

Magyar Kurír

1938. 3. 27. 38. l.

Rezes Molnár Lajos: Leány babával.
(Műterem gyűjteményes kiállítás.)

Albert Ferenc

festo

l.

Művész-Élet

1932. okt. 22

8 l. 15 l.

kenyel

A doktori oklevelet a pesti egyetemen 1835-ben nyerte el s húszéves korában az egyetemen már a csillagászat első magyarnyelvű rendkívüli tanára volt. A szabadságharc alatt Buda ostroma alkalmával élete veszélyeztetésével mentette meg a csillagvizsgáló műszereit. Ezért az osztrákok több hónapon át fogságban is tartották. A szabadságharc után mint tolmács és fordító kereste meg kenyerét, míg azután 1851 ápr. 15-én az egri csillagvizsgáló igazgatója, a liceum könyvtárnoka és tanár lett. Irodalmi munkássága igen nagy volt. Csillagászati, mennyiségtani és természettani, általános földleírási művein kívül megírta Magyarország államtanát. Albert alapította és szerkesztette az *Egri Értesítő* tud. folyóiratot. MASSÁNYI E.

Albert *François*, francia államférfi, szül. 1877 május 4-én Bordeauxban. Egyetemi tanár, 1924-ben Herriot kormányának közoktatásügyi minisztere volt.

Albert *Heinrich*, zeneköltő, szül. 1604 júl. 8-án Lobensteinban, megh. 1651 okt. 6-án Königsbergben. Schütz Henriknél tanult, majd kalandos utazások után Königsbergbe jutott, hol a dóm orgonistai állását nyerte el. Dalainak szövegét is maga írta. Nyolc kötetben jelentek meg. Irt azonkívül tercetteket, több kantátát és két Singspielt *(Prussiarchus, Cleomedes)*. Albert a német *Lied* megteremtője, ő ültette át az olasz monódiát német földre. SIKLÓS A.

Albert *János*, unitárius lelkész, szül. 1821 szept. 11-én Nyárádszentlászlón, megh. 1908 nov. 7-én Tordán. Tanult Székelykereszturon és Kolozsvárott, ahol azután 1845-ben segédlelkészkedett, de még abban az évben Tordára választották lelkésznek. 1897 őszén nyugalomba ment. Több alkalmi dolgozatán kívül megjelent ily című műve : *Imakönyv templomi használatra* (Kolozsvár, 1873). Szentábrahámi Mihály dogmatikai munkájának magyar fordítását ő nézte át. ZOVÁNYI J.

Albert *Joseph*, német fényképész, szül. 1825 márc. 5-én Münchenben, megh. 1886 máj. 5-én ugyanott. A fénynyomást tökéletesítette *(albertotypia, albertypia)*. Fia, *Albert Eugen*, szül. 1856 máj. 26-án Augsburgban, Münchenben műintézetet alapított heliogravürök stb. készítésére. A citochromia, a reliefklisé s egy étetőgép feltalálásával és az autotipia-klisékészítés terén való újításával az illusztráló nyomdatechnikát fejlesztette. UNGER E.

Albert *Michael*, erdélyi szász író, szül. 1836 okt. 21-én Appoldon, megh. 1893 ápr. 21-én Segesvárott, ahol gimnáziumi tanárként működött. Mind lírikusként (Rückert s Heine hatása alatt), mind elbeszélőként és drámaíróként működött. Honi tárgyak ügyes feldolgozója. Lírájában is, meg különösen drámáiban kultúrpolitikai harci hang uralkodik. Ismertebb művei: *Herr Lucas Seiler* (1861), *Die Dorfschule* (1863), *Die Kandidaten* (1872), *Traugott* (1874), *Altes und Neues, siebenbürg. Erzählungen* (1890), *Ulrich von Hutten* (1893). KOSZÓ J.

Alberta, az angol világbirodalomhoz tartozó Dominion of Canada egyik nyugati territoriuma 1905 óta (azelőtt district). Területe 661.200 km², (1922) 588.454 lakossal. Ny-on erdős, hegyes, ezt a részét a Sziklás hegység borítja, keleti része az északamerikai prairietáblához tartozik. Erdeit főként tűlevelű fák (fenyők) alkotják. Alberta keleti, síksági része a canadai földművelőzónához tartozik. Itt nagyarányú gabonatermelés és nagymértékű állattenyésztés folyik. Bányakincsekben is gazdag e terület, különösen szénben, vasban, petróleumban és földgázban. Hideg, száraz klimája miatt a földművelés csak mesterséges öntözés mellett lehetséges. Az éghajlat zordságát enyhíti a főnszerű *chinook*-szél. Albertában sok magyar földműves él. Fővárosa *Edmonton*. BULLA B.

Albertakna, *Etes* községhez tartozó bányatelep Nógrád vármegye szécsényi járásában. Posta és táviróállomása Salgótarján.

Albertazzi *Adolfo*, olasz író, szül. 1866 szept. 8-án Bolognában, megh. 1924 máj. 10-én u. o. Kiváló kritikus volt, a modern irány úttörője. Fő irodalomtörténeti műve a XVI. és XVII. sz. regényíróiról 1891-ben jelent meg. Tanulmányait *L'Ave* (1896) ; *Orae sempre* (1900) c. alatt adta ki. Tassóról és Ugo Foscolóról is írt könyvet. SCHÖPFLIN A.

Albert-Edward tó, Afrikában, a benszülöttek nyelvén *Muta Nzige*, a keletafrikai nagy árokban elterülő hatalmas tó. 4000 km² területtel, 900 m magasan a tenger színe fölött, közvetlen az egyenlítő mellett. Északi partján emelkedik a hatalmas *Ruvenzori* kristályos röge (5000 m magas). A tó lefolyása a *Szemliki* folyó, a Ruvenzori Ny-i lábánál, tulajdonképpen a Nílus egyik forrásfolyója. A tavat K-en és Ny-on a hosszú, keskeny árok hegységszerű, meredek pereme határolja. BULLA B.

Albertfalu, jelenleg *Grabovac* néven Jugoszláviához tartozó község a régi Baranya vármegyében.

Albertfalva, nagyközség Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye biai j.-ában, Budapesttel határos. Lakossága 1920-ban 1200 volt. 1819-ben keletkezett a ráckevei uradalom telepítése következtében. Földművelő jellegét a főváros

közelében ma már teljesen elveszítette. A lakosság nagy része a fővárosban keres munkaalkalmat. Budapesttel villamos köti össze. Határában legújabban kislakás-telepet alapítottak. BULLA B.

Alberth *Ferenc*, festő, szül. 1883 okt. 3-án Budapesten. 1924-ben másokkal együtt megalapítja a Spirituális Művészek Szövetségét, amelynek kiállításain mélyen átgondolt kompozíciókkal vesz részt. ÉBER L.

Alberti, nagyközség Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye monori j.-ában. Lakosainak száma (1920) 4826, vasúti és táviróállomása van. Postája Irsa, amellyel majdnem összeépült. A Szapáry grófoknak itt kastélyuk van. A kastély parkjának mesterséges romépítményébe római feliratos kövek vannak helyezve. A község D-i határa már a duna—tiszaközi homokterületen fekszik. BULLA B.

Alberti *Domenico*, olasz operaszerző, szül. 1717-ben Velencében, megh. 1740-ben u. o. Dalművei nem emelkednek ki a XVIII. sz. első felének átlagterméséből, de jelentősek zongoraszonátái, amelyekben a hiperhomofon zongorastílust teremtette meg. SIKLÓS A.

Alberti *Friedrich August*, német geológus, szül. 1795 szept. 4-én Stuttgartban, megh. 1878 szept. 12-én Heilbronnban. Főként a sótermelés terén buzgólkodott; 1825-ben ő alapította a wilhelmstralli sófőzőt; a sófőzésnél ő vezette be a gőzfűtést. Munkái: *Beitrag zu einer Monographie des bunten Sandsteins* (1834), *Halurgische Geologie* (2 köt., 1852), *Übersicht über die Trias* (1864). GAÁL I.

Alberti *Konrad*, eredeti neve *Sittenfeld*, szül. 1862 júl. 9-én Boroszlóban, megh. 1918 jún. 24-én Berlinben. Az ú. n. naturalizmusnak egyik leghangosabb előharcosa volt Németországban. Mind kritikusként *(Natur und Kunst*, 1890), mind irányregényíróként *(Der Kampf ums Dasein* regénysorozata 1888 és köv. évek) nagy szerepet játszott. Más ismert kritikai írásai: *Herr L'Arronge u. das deutsche Theater* (1884), *Der moderne Realismus usw.* (1889). Regényeiben (fentin kívül *Wer ist der Stärkere?* 1888, *Die Alten u. die Jungen* 1889, *Das Recht auf Liebe* 1890) hatalmas korképet akart adni, ami akkor divat volt s míg ő Berlint tartotta szem előtt, más német írók München meg más városok életét akarták regényciklusban megörökíteni. Irt drámákat is és egy kultúrtörténeti munkát: *Der Weg der Menschheit*, ebben azonban úti benyomásokat és olvasmányjegyzeteket kellő mérséklés nélkül halmozott. KOSZÓ J.

Alberti *Leon Battista*, olasz építész és író, szül. 1404 febr. 18-án Genovában, megh. 1472-ben Rómában. Kiváló tehetségének sokoldalúságát kortársai is elismerték és nagyra becsülték, mint a renaissancekor egyik hatalmas egyéniségét, aki műveltségében a természettudományi kutatásokat beható humanista tanulmányokkal egyesítette. Főbb művei: *Elementi di pittura*, *La Statua*, *De re aedificatoria* (1485) stb. Ez utóbbit latin nyelven írta, míg a többiekkel az olasz irodalmi nyelv kimüvelését is szolgálni kívánta. Építészeti művei közül leghíresebbek a firenzei Palazzo Ruccellai (1446—51) és a Sta Maria Novella homlokzata (1470). Szépirodalmi művei közül feltűnést keltett a *Della famiglia* című könyve. A. BALOGH L.

Alberti Leon Battista

Alberti *Peter Adler*, dán jogász és államférfi, szül. 1851 jún. 15-én Kopenhágában. 1892-ben került a képviselőházba, több közgazdasági egyesület és bank alapításában vett részt. 1895-ben a radikális balpártba lépett, 1901-ben igazságügyminiszter lett. A botbüntetést újra életbeléptette. 1908-ban súlyos vádakkal illetve lemondott és beismerte, hogy az államot és a királyt milliókkal károsította. 1910-ben fogságbüntetésre ítélték, a bűnrészességgel vádolt *Christensen* miniszterelnököt fölmentették, *Berg Sigurd* pénzügyminisztert pénzbírsággal sujtották. TÖRÖK P.

Albertia *simplicifolia Rgl.*, az *Exochorda Alberti* Rgl.-nek, a Rózsafélék családjába tartozó növénynek szinonim neve. *A. Schimp.*-nek nevezték el a Vogézek tarka homokkövében talált növénymaradványt is, amelynek a Fenyőfélékkel való rokonsága még kétséges. GREGUSS P.

Alberti-féle basszusok. Alberti Domenico zongoraszonátáiban jelentkeznek először, ezeknél a jobbkézzel játszott dallamot a balkéz folytonos tört hangzatokkal kíséri. SIKLÓS A.

Albertina, 1. a *königsbergi egyetem* latin neve, melyet I. Albrecht porosz herceg alapított 1544-ben. 2. Bécsi műgyüjtemény, amelyet *I. Albert Kázmér* szász-tescheni herceg alapított.

Albertinelli *Mariotto*, olasz festő, szül. 1474 okt. 13-án Firenzében, megh. 1515 nov. 5-én u. o. Fra Bartolommeónak volt tanítványa és segédje, de Filippino Lippi, Perugino, Andrea del Sarto hatása alatt is állt. Leghíresebb műve a Mária látogatása Erzsébetnél (1509, Firenze,

Gutenberg Lex II. K

Százezer ember ünnepelte A LONDONI UDVARI BÁL ESTÉLYÉN A KIRÁLYI PÁRT

London, május 15
(Az Est és a United Press tudósítójától)

Az állami díszlakoma után, amelyet a külügyminisztériumban rendeztek, a Buckingham-palotában *fényes udvari bál* volt; ezzel zárultak a koronázási ünnepek.

A királyi pár nyitotta meg a táncot,

György király a norvég trónörökösnőt kérte fel, Erzsébet királyné pedig Olaf trónörökössel táncolt. A bál kezdetét el kellett halasztani, mert *a lakoma is jóval később kezdődött, mint ahogy ki volt tűzve.* Ennek az volt az oka, hogy a palota előtt óriási tömeg hullámzott,

lehettek vagy százezren,

akik a nemzeti himnuszt énekelték és minden strófa után beszélőkórusban kiáltották:

— *A királyt akarjuk!*

Végül is kinyílt az erkélyre nyíló ajtó és *megjelent a királyi pár.* György király kezével jobbra-balra köszöngetett és *hosszú ideig maradt kint az erkélyen.* Megvárta, míg a sokaság újra elénekli a nemzeti himnuszt és utána a népszerű »*He is jolly good fellow*« dalt. Ez a jelenet megismétlődött bál közben is. Éjfél jóval elmult, mikor a királyi pár Mary anyakirálynéval újra kilépett a Buckinham-palota erkélyére. A közönség lelkesedése a tetőpontra hágott. A tömeg éltette a királyi párt, azután a nemzeti himnuszt énekelte és az általános örömrivalgásba

belesüvített a tér körül álló száz meg száz autó dudája.

Pokoli hangverseny volt, de nem akadt rendőr, aki elnémította volna az autótülköket, pedig esti félnyolctól kezdve *Londonban az autóknak nem szabad dudálni.* Sokáig tartott, míg az ujjongó nép széledni kezdett. Akkor azután

megindult a roham a földalatti vasút ellen,

amely nem volt képes annyi utast felvenni. Éjfélután egy órakor *a földalatti villamos állomásainak kapuit bezárták,* a forgalmat beszüntették és a megszámlálhatatlan sok ember, aki lemaradt, kénytelen volt útját gyalog megtenni, mert *kevés az autótaxi és az autóbusz még sztrájkol.*

Éjszakai mulatozás után kiugrott egy nő a robogó taxiból

— Az Est tudósítójától —

Ma reggel félötkor a Soroksári úton végigrobogott egy kéktaxi. Amikor a 40. számú ház elé ért, a taxi ajtaja hirtelen kivágódott és *egy nő ugrott ki a kocsi belsejéből.* Sikoltás, döbbent kiáltozás, a taxi megállt. Járókelők rohantak az úttesten jajgató, véresfejű nőhöz. Előkerült a taxi másik utasa is, rendőr jött, telefonáltak a mentőkért és miközben a mentők súlyos fejsérülésével a Szent István kórházba vitték a taxiból kiugrott nőt, a következőképpen tisztázódott a tényállás:

Muzsik Ferenc sertésnagyvágó együtt szórakozott egy éjszakai mulatóhelyen *Biró* Endréné 25 éves varrónővel, aki Soroksárújtelepen lakik. Reggelfelé valamin összeződültek és a sertésnagyvágó azzal vetett véget a rossz hangulatnak, hogy felajánlotta *hazakiséri lakására az asszonyt.* El is indultak a BO 149 rendszámú kéktaxival Soroksárújtelep felé, amikor azonban a Soroksári út 40. számú ház elé ért a taxi, Bíróné — eddig még ismeretlen okból — felrántotta az ajtót és kiugrott az úttestre.

A Szent István kórházban ápolják most súlyos fejsebével a hajnali kaland szenvedő hősét, Muzsik Ferencet pedig a főkapitányságon hallgatják ki a történtekről.

Fényesnek igérkezik a Király-díj

Vasárnap futják a legszebb magyar lóversenyt

Az Est hasábjain tegnap fejtegettük a *Milleniumi Díj* esélyeit. Nehelehet bennük zöld ágra vergődni. De hiszen ez a szép egy versenyben. Mikor teljes erejétely, vajjon ki nyer majd a 40.000 pengős nemes versenyben? Mi *Try Well*-ben, az úgyszólván veretlen négyévesben hiszünk, bár nem szabad elfelejtenünk, hogy oly *óriási engedményt* ad a kormányzó nagyszerű lovának, *Borúra derű*-nek és a Dreher-istálló *Figaró*-jának és *Bársony*-nak. A hároméves *Cabala* legutóbbi szereplése is elsőrangú volt. A tizes mezőnyhöz még egy tizenegyedik külföldi ló is csatlakozott: *Podebrad,* mely arról nevezetes, hogy hosszabb távra igen jó...

Izgalmas és szép verseny lesz tehát az 1937-es Király-díj. Ám jól tudjuk, hogy ez a futam csak kisebbségét érdekli a nézőközönségnek. A Király-díj ugyanis kétségtelenül nagyobb esemény a társadalom, mint a sport szempontjából.

Az előjelek szerint *ez lesz az utolsó évtized legfényesebb versenynapja.* Igazi meglepetést itt nem egy autszeider, hanem a szokásos Királydíj-zápor okozhat.

Mi azonban Try Well és a napsütés győzelmében hiszünk.

A program úgy vasárnap, mint hétfőn is ünnepi.

Tipjeink vasárnapra:

I. Szerenád—Művész
II. Hozomány II.—Hali-Gani
III. Cyrano—Ciro—Moulin Rouge
IV. Try Well—Borura derü—Figaro
V. Druszа—Saidja—Juno
VI. Cavaliero—Széltoló—Sylva
VII. Kópia—Mumus—Albusz

Versenyek kezdete: 3 órakor. Király-díj időpontja: 4.40-kor.

Express hirdetések

Mig a készlet tart! Garantált minőségű varrott talpú női trottőr **cipők** 10 különféle színösszeállításban ..... **12.80** **HALÁSZ** cipőkülönlegességek üzlete **IV., Múzeum körút 3.**

Elysée kávéház pompás terrasza a pesti Riviera **Elysée kávéház** Meleg és hideg konyhakülönlegességek **Elysée kávéház** Balázs László zongorázik

Tartóshajlam Hajfestés Új tel. sz. **110-748** BALOGH GEZA ÉS ILUS HÖLGYFODRASZOK VI., Vilmos császár út **23**

Jégszekrények, fürdőszoba berendezések, szivattyúk **olcsón. Bálint,** Károly körút 16. Magyar u. 1. szaküzletében. T. 1-853-19

Részvényeket, hadi - kényszerkölcsönt, kötvényeket, mindenféle értékpapírt, legmagasabban **vásárol BARNABÁNK, Nádor ucca 26.** Tőzsdei megbízásokat vállalunk. 1-213-16

GÉPSZÍJ Textor, prima, **2 évi jótállással** **1 kg pengő 7.80** **SEVERLAY** műszaki vállalat, Budapest, VI., Jókai ucca 34

Kerékpárral rendelkező urakat keresünk cégek látogatására, magas jutalékkal. Számtáblás kerékpárzár, Kertész u. 35.

Stefánia út 22 1. emeleten **hatszobás hallos kertes villalakás** csukott, déli verandával és nagy terasszal, közp. fűtéssel és melegvízszolgáltatással, **november 1-re kiadó.** Bővebbet telefonon 2-967-59

Sikonda természetes, szénsavas gyógyfürdőn, családias **penzióban,** erdőben, **5** pengő napi ellátásért üdülhet előszezonban. **Özv. Szabóné,** Pécs, Előtvös u. 15. sz

Völgy uccában, 910-öles parkban, 2×4-szobás lakással, legszebb fekvésű kastélyszerű **ház eladó** Tel.1-646-04

2 szoba-hallos lakás melegvízzel **garszónlakás** központi fűtéssel, erkéllyel, luxuskivitelben, új bérpalotában, olcsó bérre **kiadó.** Wahrmann ucca 36, Pozsonyi út mellett Lipótvárosi parknál

83-as megállónál, I., Völgy ucca 30. sz. **4-szobás komfortos lakás kiadó**

Villalakást 3 szoba hall, központi fűtéssel keresek a Városliget környékén augusztus vagy novemberre. Telefon **1-326-56.**

...ötlen, gépészt keresek vizsgázott R.Wolf félstabil (60 HP) gőzgépem mellé Kérek irásbeli ajánlatokat azonnali felvételre. Herczog Károly fűrésztelepe, Mór.

Szentimre városi közműves **villatelkek** az **Aga, Daróczi, Budaőrsi** út között, a volt Ringer szanatórium, jelenleg **ciszterci rendház parkja mellett** előnyös részletfizetésre **már 7000 pengőtől eladók!** Érdeklődni: Magyar Tisztviselők Takarékpénztára Rt.-nál, Mester ucca 15. Telefon: 1-448-47 vagy a helyszínen, **Ibrahim ucca 3. szám alatt**

Hölgyeim! Le a kötőtűvel! Itt a XX. század szenzációja, a szab **„RAPID" kézikötőkészülék** Néhány óra alatt köthet magának pullovert, blúzt vagy ruhát. — Kezelése egyszerű. Ára **P 25.—** Kérjen ismertetőt. — Forgalomba hozza: **Áruforgalmi kft.** V., Erzsébet tér **4.**

Világhírű ólomkristály ajándék és dísztárgyak rendkívül olcsón kaphatók. Damjanich ucca 54, I. em. 6. Telefon: 1-409-66. Címre ügyelni!

Uj, modern nap- és esővédő **PONYVA szerkezetek** ÁTALAKITÁSOK **PASCHKA és TÁRSA** V kerület, Mária Valéria ucca 10. Telefon 1-820-41. Alap. 1886

Gumikabát tisztítást vállalja a **Vörösmarty** vegytisztító, ruháját pedig már 3 P-től felelősséggel 1 nap alatt. Telefon 1-159-23, Andrássy út 66

VÖRÖS SALAKOT fuvar- és vagontételben, vidékre vagontételben szállít Simalcsik Lajos, Ujpest Attila ucca 29. Tel.: 2-954-29, 2-945-70.

UTAZÓT detailvevőim látogatására **felveszek** magas jövedelmezéssel. — Az összes textilszakmát jól ismerő és a detailutazásban már bedolgozott urak ajánlatát kérem „Detail utazó" jeligére Blockner hirdetőjébe, Városház ucca 10

Statisztikánál azonnal építhető zártsorú **TELEK** 19 m fronttal **eladó.** Telefon 1-546-60. Építőiroda, Gyorskocsi ucca 10. szám.

LINCOLN hétüléses csukott **autó** kifogástalan állapotban **egyezer pengőért eladó** Telefon: délelőtt 1-167-50

BÚTOROK irodaberendezések, használtak **rendkívül olcsón. Dessewffy ucca 47.**

CHRYSLER OPEL O. M. Speciális javítóműhely **GAAL F.** Tel. 1-371-92. VIII., Orömvölgy u. 14

Chevrolet teherkocsi kéttonnás, hathengeres, prima motorral **eladó. Sohr, Kunmadaras**

Villát keresek Budán 4—5-szobásat, komfortosat, készpénzért csak tulajdonostól. Értesítést „Orvos" Ferenciek tere 3, dohánytőzsde.

TEHERAUTÓT legalább 2-tonnásat, kifogástalan állapotban **vennénk** Csak keveset használt jöhet számításba Ajánlatokat részletes leírással kérünk **Kramer Antal Fiai Mohács,** c mre

Kitünő tőkebefektetés! Hatszobás, adómentes **bérvilla,** pesti oldalon **eladó.** Bővebbet tulajdonosnál Rákóczi ut 59, I. 9. Telefon: 1-439-89

AUTÓ 4-üléses, amerikai primissima, csukott, karosszéria **olcsón eladó.** Nagyszombat ucca 2. Telefon 1-626-33

Ballonkabátomat egy padon felejtettem csütörtök éjjel a Budakeszi úton, Új Szent János-kórházzal szemben Megtaláló jutalom ellenében adja le VI., Andrássy út 60, I. emelet 5. alatt

Bartos szalónban eredeti Eugene-géppel tartós ondulálnak. **Bartos szalónban** más gépekkel **6.— P és 8.— P** **Bartos szalónban** fejmosás és vízondulálás együtt **1.60 P** Calvin tér 9. Tel. 1-851-36

Újrendszerű bútorhitel! Lakását berendezheti minden közalkalmazott és minden végleges állású **harminc egyenlő havi részletre,** vagyis minden 100 pengő után havi 3.33 pengő részletre, előleg nélkül. Egy éven belüli törlesztésnél **kamatokat visszatérítünk** **KÁROS TESTVÉREK** Wesselényi ucca 18. Kazinczy u. mellett

Üdülőknek legjobb a **Rózsadomb** **Rózsa Penzió** II, Tapolcsányi u. 8. Telefon 1-522-90.

Garszónlakás fürdőszobával, meleg vízzel **Budai Apartment House-ban Lógodi ucca 74.** Tel.: 1-604-50.

RÓZSADOMBI GYÓGYINTÉZET Dr. Lukács Ernő vezetése alatt megnyilik május hóban. Közp. fütés

Cianoz olcsón jótállással **Somló** okl. mérnök **Király ucca 99.** Telefon: 1-374-05

Ottó penzió Almádi Hideg-meleg folyóvíz, komfortos szobák. Elsőrangu konyha

Vendéglősöknél bevezetett ügynököt keres boreladásra magas jutalék ellenében vidéki bortermelő, bornagykereskedő. Ajánlatok „Tartós ve" jeligére kiadóba

Garszónlakások, egyszobás, **központi fütés** és **melegvízzel,** továbbá **ÜZLETHELYISÉG** méltányosan bérelhető. — Értekezés a helyszínen, V., Pannonia ucca 34

Villalakás 3 szoba hallos Nyúl ucca 22. szám alatt **kiadó** augusztusra. Központi fű., meleg víz, teraszok, gyönyörű kilátással.

Bútorozott lakás elegánsan berendezve kiadó Rózsadombon, 3 szoba, telies komforttal és 2 szoba hall, telies komforttal, nagy parkban. Azonnal elfoglalható. Telefon: 1-526-01.

Autobuszmegállónál, Tabán legszebb **3-szobás** összkomfortos lakása augusztus 1-re, ugyanott **1 szoba-hallos,** olcsóbérű **lakás** nagy balkonnal **kiadó.** Délkeleti nagy balkon luxus türdő, olcsó bér. Aladár ucca 2/b.

Kisvasúti mozdony és **kőszállítókocsik,** 76-os nyomtávú **olcsón eladók.** László D. ft., Budapest, Váci ut 78/a. Telefon 2-928-84

2 és 3 szoba hallos lakás azonnalra vagy augusztus 1-re **kiadó.** Csanády u. 4/B. Központi fütés, meleg víz, lift. **Azonnalra bonifikációval.** Tel. 1-212-32

Helyi és vidéki vevői k látogatására **papírügynököt** **felveszünk.** Traub B. és társa, papírnagykereskedése, zacskógyára Szeged

Szerszámgépek: esztergapadok, fúrógépek, shapingek, excenterprések nagy választékban. **Schlesinger Alajos** **szerszámgéposztálya,** Budapest, V., Váci út 30. Tel. 2-909-29

Express hirdetések

Ebbe a rovatba délelőtt 10 óráig fogadunk el hirdetést. — A szombati és hétfői lapok részére a hirdetések már előző nap feladandók. — A legkisebb hirdetés ára 4 pengő.

9.80 pengőért csinos női ruhát imprimébőL, krepdesinből vásárolhat nálunk FENYVES Kálvin tér 7

Fürdőszobaberendezési cikkek, csövek mindennemű legolcsóbban kedvező fizetési feltételek mellett is. **BÖHM, Király ucca 85**

ZÁLOGJEGYET brilliánst, ékszert magas árban vesz VÁRJAS ékszerész, Károly körút 22, udvar. T. 1-892-36

Új Detra Bérautók túra km 24 fill., városban óránként 2.50 pengő, Temetőbe 8—. pengő. *Telefon 122-833*

BÉRAUTO túra km 22 fillértől 7 P-től temetőbe óránként P 2.50 **1-885-77**

BÉRAUTÓ LUXUS BALILLA 1 óra P 3.— SOFŐRISKOLA ÚRVEZETÉS Túra km 22 fill. **T. 1-128-80** Grünspan Béla Hollán ucca 15.

Városban, vidékre, külföldre **HANOMAG** bérautó 1 óra 3 pengő, túrakm 24 fill. Szolgálat éjfélig. **T. 1-246-66**

Uj Steyr, Lancia, Ardita óránként 2.50 P Uránia Garázs **1-435-72** Túrára 23 fillértől

Új áramvonalas **EXPRESS BALILLA BÉRAUTÓ** 1 ó. P 3 Temetőbe P 7.— Tel. **1-2-3-4-4-5** Túra km 22 fillér.

BOGNÁR BÉRAUTÓ 4- és 6-üléses luxusautók, órára, túrára és külföldre legolcsóbban. Tel. **1-427-10**

Bo ló-garázs bérautói túra km 24 fillértől, 1 óra P 2.50-től **1-333-79, 1-444-12**

1-337-72 Tátrai bérautó óránként 2.50-től luxusautóval bárhova, külföldre is, legolcsóbban viszem.

7 UJ BÉRAUTOK P TEMETŐBE, óránként 2.50, túra km 23 fill. **1-249-91.**

RAPID BÉRAUTÓ Gyári új luxuskocsik. Első órástuvar Túra-km 24 fillér Temetőbe P 7.— **14-00-24**

BÉRAUTÓ 1 órára 3 pengő Budapesten vámon belül. Temetőbe és kirándulási helyekre megegyezés szerint. **UNITAS Rt.** Telefon A 2-923-85

Kellemes pünkösdi ünnepeket és főleg jó időt kívánok! **KOVÁCS VICTOR** IV., Szervita tér 4. VI., Király ucca 2.

Csak **Halász-ruhát, komplét** viseljünk! Nívója magas. Ára alacsony! **HALÁSZ DEZSŐ** női divatháza, Rákóczi út 54.

MACH TAXIGÉPÍRÓ vállalat óránként P 1.— Tel.: **1-327-99**

Székek, asztalok, sörkimérő pultok, alpaka evőeszközök használtak, nagyon olcsón **ROSENFELD,** Népszínház ucca 31

ÁGYNEMŰRE FEHÉRNEMŰRE ARANYEGYPT

Sötétkék **FLANELLNADRÁG** P 22.— **MIKLÓS LILY,** IV., Kígyó ucca 5. az.

MORRIS az angol **autó** világmárka. 1, 1½ és 2-literes típusok raktáron. Modern service és komplett alkatrész-raktár. Csere, részlet. **Új címünk: Deményi és Fia Gr. Zichy Jenő u. 21**

ESŐKABÁT BALLONKABÁT Lichtwitz Károly szaküzletében **Teréz körút 4.**

9.90 NADRÁG maradékokból, Tropical anyagokból **Deutsch Mór és fiai,** Károly körút 28. Közp. Városház

7 D.K.W. BERAUTOK P TEMETŐBE. Óránként 2.50. Túrakm. 23 fill. **1-105-79**

„ORIENT" bérautóüzem Horch luxuskocsik (pótkocsival is) legolcsóbban. Telefon éjjel-nappal: **1-339-55**

Uj és használt autógumik **GUMIJAVITAS. RÉDEI autógumiszaküzlet** Mozsár u. 7. T.: 1-246-04.

7.— BÉRAUTÓ temetőbe. Óránként 2.50 P km 23 fill **2-928-68** Unio

Strapára rosszutakra SKODA automobilok ismét raktárra érkeztek. 40 pengő adó, 7 liter fogyasztás, 4 ajtó, lengőtengely. Képviselet: **Blumenthal Testvérek,** Nagymező ucca 19. Telefon: 1-240-07.

7/10-literes üveg **málnaszörp 96** fillér Üvegbetét 12 fillér a Párisi Nagyáruházban

Magyaros fiúruhák minden intézet részére EDELMANN IV. ker., Kamermayer Károly ucca 3

Könnyű csipkés *pullovert* nyers v. fehér **bogosfonalból** kössön, anyag ára ... P **3.— NÁDAS** IV., Petőfi Sándor ucca 11.

Mosható GUTEX fonalból készült **GUTEX** *porózus gumilűzők a legjobbak*

Esőkabát ballonkabát, raglán legolcsóbb a készítőnél **Márton és Szász** Bálvány ucca 3. Címre ügyelni. Saroktól a második ház

Briliánst színes drágaköveket, aranyat, régi ezüstöt teljes értékben veszek. Evőkészletek, dísztárgyak olcsón kaphatók. **Schmelczer** Benő ékszerész, Károly körút 28. sz. Központi Városház, Sfühmer mellett.

Ballon-raglán és eredeti tiroli löden-felöltők csak **Sportruházatnál** Vilmos császár út 13. Andrássy út sarok.

Róka kikészítést, festést vállal WEIL szőrmefestő és kikészítő, Forgách ucca 22, Váci útnál Telefon 2-912-38

BALLAGÁSHOZ LAMPION ALFA papírüzem r. t., Budapest, Kisdiófa ucca 1. Klauzál tér sarok

Légyfogók garantált mézes, minden méretben **Adhaesin vegyipari rt.** Pestszenterzsébet, János u. 26. T. 1-474-36

MUSICA KIS PIANINO csak 96 % magas **A modern lakás hangszere!** Budapest, VII., Erzsébet, körút 43 (Royal) Kérjen díjmentes felvilágosítást!

Maa 10., 11., 12., 13., 14. és 15. oldalon is közlünk Express hirdetéseket

Nagy képhamisítási ügyet kezdett tárgyalni a törvényszék

— Az Est tudósítójától —

Ismert, kitünő festőművészek jelentek meg ma délelőtt nagyszámban a büntető törvényszék épületében, *Merschitz* Kálmán egyesbíró tárgyalótermének előszobájában. A törvényszék ugyanis ma délre tűzte ki *Friedmann Ignác képügynök*

nagyszabású képhamisítási bűnügyének

főtárgyalását. A tanuképpen beidézett festőművészek között feltűnt *Szőnyi* István, *Glatz* Oszkár, *Iványi-Grünwald* Béla, *Czencz* János, *Herman* Lipót, *Szüle* Péter és *Aba-Novák* Vilmos. Friedmann Ignác képügynököt *fogházőr vezette a tárgyalóterembe.*

Négy hónappal ezelőtt történt, hogy az egyik ismert nevű műkereskedésben megjelent Friedmann Ignác és *eladásra kínált egy Iványi-Grünwald képet.* A műkereskedőnek gyanus volt a festmény, felhívta telefonon Iványi-Grünwaldot, aki megjelent a műkereskedésben, megnézte a képet és megállapította, hogy *közönséges hamisítvány.* Friedmann Ignácot letartóztatták, lakásán pedig házkutatást tartottak. Mintegy

50 hamisítványt találtak.

Az ügyészség 11 rendbeli csalás büntette miatt emelt vádat.

A mai tárgyaláson Friedmann Ignác *beismerte bűnösségét.* Elmondta, hogy évek óta foglalkozik képügynökösködéssel. Egy alkalommal az egyik képkereskedés kirakatában meglátott egy Szőnyi-képet. Meg akarta vásárolni, de *500 pengőt kértek* érte. Ekkor találkozott *Murin* Vilmos festővel, elpanaszolta, mennyire tetszik neki a Szőnyi-kép, de nincs elég pénze, hogy megvegye. Állítása szerint Murin ekkor felajánlotta, hogy

kérje el bizományba a képet, ő majd lemásolja.

Ettől kezdve sorba vett műkereskedőktől bizományba eredeti festményeket és azokat lemásoltatta, részben *Murin* Vilmossal, részben *Albert* Ferenc festővel.

MELEG PÜNKÖSD IGÉRKEZIK

— Az Est meteorológiai tudósítójától —

Közép-Európában javult, szárazabb lett az időjárás, Nyugat-Európában azonban már újra kezdődött az esőzés és az Óceán felől friss, hüvösebb levegőtömegek nyomulnak a szárazföldre Hazánkban országszerte erősen felhős ugyan az égbolt, de eső csak egészen kis mennyiségben volt, inkább csak a nyugati megyékben.

A hőmérsékleti viszonyok sem változtak lényegesen. Továbbra is megvan az ellentét a nyugati és keleti megyék között, mert míg a *Tiszántúl* tegnap is 28—29 fokig emelkedett a hőmérséklet, addig a *szélsődunántúli* megyékben csak 20—22 fokos mérsékelt meleg volt.

A püsködi kilátások, legalábbis az első ünnepre, *nem rosszak.* A nyugat felől közeledő újabb időváltozás vasárnap nálunk minden *valószínűség szerint csak a déli szél megélénkülésében fog érvényesülni. Második ünnepen már kaphatunk mi is nyugat felől zivatarokat, ezzel együtt némi lehülést is.*

Az időjárási elemek várható értékei Budapesten: legalacsonyabb éjjeli hőmérséklet 12—14 fok, déli hőmérséklet holnap 23—25 fok. **T. G.**

Május 29-én avatják fel a párizsi kiállítás magyar pavillonját

Párizs, május 15

A *Figaro* értesülése szerint a világkiállítás egyes nemzeti pavillonjait *különböző időpontokban* avatják fel. Néhány pavillon már május 25-re elkészült, míg egyeseket csak június közepén nyithatnak meg. *A magyar pavillont május 29-én avatják fel.*

Szerdán szünetel a tőzsdén a forgalom

— Az Est tudósítójától —

A tőzsde elnöksége ma délelőtt tartott ülésén elhatározta, hogy az olasz királyi és császári pár megérkezése alkalmából *a budapesti áru- és értéktőzsdén szerdán teljesen szünetel a forgalom,* mint ahogy a TÉBE kötelékébe tartozó bankok határozata alapján a váltópénztárak kivételével zárva maradnak ekkor a pénzintézetek is. *Csütörtökön rendes időben tartják meg a forgalmat úgy az érték-, mint az árutőzsdén.*

Értéktőzsde

— Az Est tudósítójától —

A budapesti értéktőzsdén az élénkebb üzlet kialakulását megakadályozza az a körülmény, hogy vasárnap és hétfőn szünetel a forgalom és szerdán is szünet lesz a budapesti értéktőzsdén. A spekuláció fesztelenebb, mert a multheti üzletek lebonyolítása már megtörtént.

A tartózkodó forgalomban az irányzat barátságos, nagyobb árváltozások nélkül. A kis üzletben a *Kőszén,* a *hima,* a *Salgó* és a *Bauxit* állanak az érdeklődés előterében. — A *fixpiac* csendes. — *Zürichben* a milánói kifizetés ára nem változott, a bécsi kifizetésnél kisebb árcsökkenés mutatkozott, egyébként minden külföldi fizetőeszköz megdrágult.

Gabonatőzsde

A budapesti gabonatőzsde hangulata szilárd, egyrészt mert külföldről javult árakat jelentenek, másrészt mert az esőhiány érezteti hatását a piac hangulatán is. — *Búza* iránt a malmok érdeklődése fokozódott és a felsőtiszai 80 kilogramos búza budapesti ára ma reggel 20.35—20.60 pengő volt.

Rozs iránt az érdeklődés változatlanul élénk, bár az osztrák árak alacsonyabbak a budapesti napiáraknál. A májusi kényszerfedezések a készárupiacon is éreztetik hatásukat. A rozs ára Hegyeshalomban 21.75, Budapesten 21.20 pengő. Az újrozs július közepére 1.10 pengővel, július végére 90 fillérrel drágább, mint a határidős júliusi rozs.

Az *árpapiac* lanyha. — A *zabüzlet* tartott. — A *tengeri* irányzata javuló és az ára átlag 10 fillérrel emelkedett. Ma reggel 11.30—11.40 pengő volt a tengeri azonnali átvételnél.

A *határidőpiacon* a külföldi jelentések nyomán megszilárdult az irányzat és a hivatalos forgalom megkezdése előtt az *októberi rozs* 16.30, a *júliusi tengeri* 12 pengő volt. — *A Zsiróban ma nem volt felmondás.*

Felelős szerkesztő és kiadó: Salusinszky Imre
Szerkesztő: Kemény Simon
Kiadótulajdonos: Az Est lapkiadó r.-t.
Igazgató 1910-től 1930-ig: Sebestyén Arnold
Bécsi fiókkiadóhivatal: I., Kohlmarkt 7.
Kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza
Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat nyomása. Felelős nyomdavezető: Kárpáti Antal.

falra ifelt üzer-társadalom fülébe felirat megfogalmazására sé elégge

1021

Műteremlátogatás

Albert Lászlónál

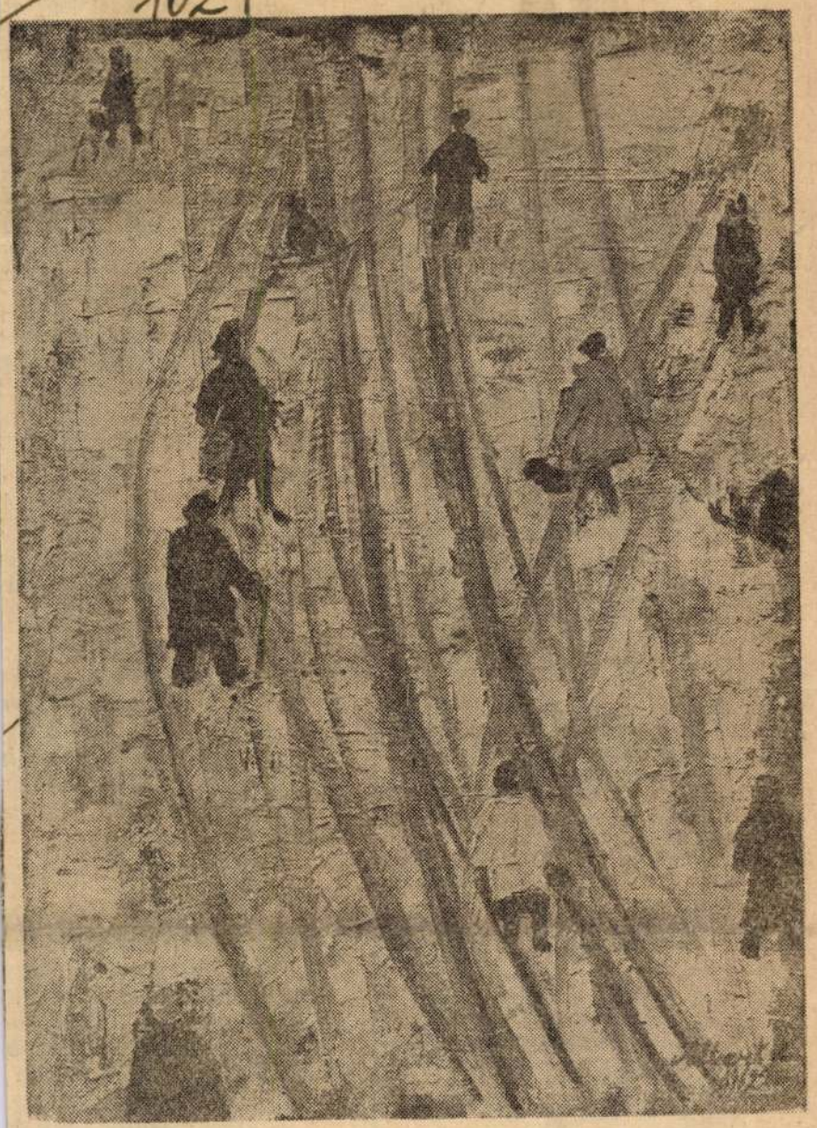

ALBERT LÁSZLÓ *MÁRCIUSI HÓ*

Kezdetben érzékeny líraisággal, sejtelmesen összefonódó finom színekkel festette Marosvásárhely környékének bensőséges tájait. Szerény, de igényes, szép munkákkal jelentkezett rendszeresen a tartományi tárlatokon. Nem ígért nagy meglepetéseket, de következetesen megőrizte művészi színvonalát.

Amikor a vásárhelyi képzőművészek IMSz alapszervezete hazafias munkaként elvállalta a kovásznai művelődési ház freskóinak elkészítését, ő is örömmel jelentkezett. A kisméretű tájképek, a leszűkült témakör után végre komoly, nagy feladathoz jutott. Úgy érezte, ez lesz további munkásságának próbaköve. Itt kell bebizonyítania, hogy át tud törni addigi keretein.

És sikerült. A kovásznai freskóval okozta az első, igazi meglepetést a tőle már megszokott érzékeny színvilág felszabadultan nagyvonalú dekorativitással párosult. Aztán két évig egyáltalán nem szerepelt a tartományi kiállításokon — az idei tárlaton pedig egy új, egészen más Albert László képei keltettek feltűnést. Csupa életerőt, az élet sokféle színét-fényét sugározták erőteljes kézzel festett képei.

Mi a titka ennek a meglepő átalakulásnak, milyen forrásból fakad fel ez a meglepően új hang? Erről beszélgetünk a művésszel.

— Három évvel ezelőtt mozdult meg először bennem az „ördög" — és nem hagyott nyugton... Akkor még nem tudtam egészen tisztán, hogy tulajdonképpen mit is akarok, de annyira elégedetlen voltam régebbi munkáimmal, hogy egyetlen képet sem találtam közöttük, amelyet kedvem lett volna kiakasztani az új lakásomban!

Elmosolyodik, amikor körülnézek az új Albert-képekkel teleaggatott falakon, aztán így folytatja:

— Úgy érzem, hogy ennek, amit most csinálok, már sokkal több köze van a mai élethez.

Nézegetjük a képeket. *Május elseje* című kompozíciója önfeledt ünnepi hangulatot áraszt. A színek és formák váltakozása jól érzékelteti a felvonulás egyöntetű, ünnepi ritmusát. A művész az egységes tömegben, jó karakter-érzékkel, kevéssel sokat mondva jellemzi az egyes felvonulókat. Színei élénkek, frissek és sokfélék, de mégis harmonikusan csengenek. *A korzón* című sokablakos kompozíciója szintén a színes emberáradatból kirajzolódó sajátos egyéniségek bemutatására törekszik.

Jól egyénít másik képén is, amely a cirkusztér körhintáinak zajos forgatagát, féktelen vasárnapi hangulatát idézi. A gondtalan szabadnap kifejezője a másik, kétablakos kompozíciója, amelyen két kerékpározó csitri leányka szoknyájával incselkedik a szél, de a leánykák nekifeszítik arcukat, mellüket a szélnek, és örülnek, hogy végül legyőzik erejét. Mindkét munka hangulata kissé túljellemzett.

— Az utóbbi időben egyre tudatosabban kerülöm más festők esetleges hatását. Igyekszem témában is a magam útját járni; elsősorban az érdekel, amit — úgy érzem — én egészen másként látok, másként tudnék elmondani.

— És a „hajdani" tájképfestő...?

Feleletként két új tájképet vesz elő: a domboldali vetések merész, modern, szőnyegszerűen komponált képét. Majd egy viharos tájat. Itt is a pezsgő életet, az elemek összecsapását, a viharon is átragyogó, a sötét színekbe belehasító napfény diadalát köszönti a művész. Nyoma sincs rajta a régi halkszavúságnak. Egykori színskálájának lírai finomságú hangjait harsogóbb, erőteljesebb színek váltották fel.

A „régi" Albert László letette az ecsetet, és az „új" nem vette még fel. Festőkéssel dolgozik, mert úgy érzi, így tisztábban csengenek a színek, és eredeti tüzükben ragyognak. Talán ebből a törekvésből adódik az is, hogy képein a festék helyenként még megmarad *festéknek* és nem mindig tud színné nemesedni. Legszebb képein azonban ezt már nem tapasztalhatjuk. Ilyenek a tartományi kiállításról már ismert *Márciusi hó* és az *Esőben* című munkái. A kompozíciók tiszta szerkezetükkel, friss festőiségükkel, a merész színhatások mellett nemes színösszhangjukkal keltettek feltűnést.

ALBERT LÁSZLÓ *KORZÓ*

NAGY ZSUZSA

Dezsőné, kollektivisták stb.

I. kép. Veronika szobája Moszkvában. Veronika és Borisz az ablak elsötétítésével foglalatoskodik, majd hírül hozzák, hogy Borisznak még aznap indulnia kell a frontra.

A kultúrotthonban égnek az összes lámpák. A sárga villanyégők és a tükrös neoncsövek. Kövend — nagy színházi község. Alig múlt el év bemutató nélkül. És autóbuszokkal járnak be Kolozsvárra az operába és a színházba.

A *Szállnak a darvak* mégis egészen új világ számukra. A legelső próbán, amikor műkedvelő rendezőként az első rendezői utasításokat adtam, azt hittem: túlságosan is új és távoli ahhoz, hogy elhihető és elhitető előadás szülessen belőle.

Aztán ahogy megismerkedtem a faluval és az emberekkel, úgy fogyott a távolság az írói képzeletvilág és a kövendi valóság életigazsága között, s vált egyre megjeleníthetőbbé a roznovi mű.

Demény Pál mesélte — aki kesztyűgyári munkásból lett főkönyvelő, majd a gazdaság elnöke —, hogyan vásárolták 1953-ban az első tehergépkocsit. Ő akkor főkönyvelő volt, és javasolta a közgyűlésnek, hogy vegyenek teherautót. Előbb semmiképpen sem akarták. Nagy nehezen mégis keresztülvitte elképzelését, de éppen esett, s amint behajtottak az új kocsival a gazdaság udvarába, beleragadt a sárba. Az emberek előbb az ablakokból, majd közvetlen közelről csúfondároskodtak a póruljárt teherautó fölött. A főkönyvelő a brigádosok segítségével húzta ki, s aztán lassanként — alig két hét alatt — annyira nyilvánvaló lett a gépkocsi-szükséglet, hogy még egyet kellett vásárolniok.

— Most egyebet sem hallok — meséli —, mint: „gépet!", „gépet!". Ők voltak az első kollektív gazdaság az országban, amelyik tehergépkocsit vásárolt. S már villanykalapácsuk is van a kovácsműhelyben. Egész kis házi üzem nőtt az iroda épületek szomszédságába.

II. kép. Borozdinék lakása. Mindenki Boriszt készíti a frontra. Búcsúzkodás. Veronika elkésik, a felvonuló önkéntesek elzárják előle az utat. Borozdinék lakásán már csak a nagymamát és Márkot, Borisz zongoraművész-unokatestvérét találja.

Borozdin doktor a darab egyik legszebb figurája. Egyesíti magában népének legjobb vonásait.

Pálffy Lőrinc szép hangú, erős, olvasó ember.

Az egyik estén — mint azt az Utunkban már hírül adtuk — írók találkoztak olvasóikkal a kultúrotthonban. Lőrinc bácsi is szót kért és elmondta, milyen nagy kincs számukra a jó könyv. Utána eljött a próbára, és Borozdin doktort játszotta, abban a képben, amikor elbúcsúzik a fiától, és néhány okos szóval világosságot teremt a színpadra zsúfolt sokféle emberi magatartás között. S Borozdin doktor a Pálffy Lőrinc alakításában is az igazság és a helytállás mércéje.

lejes lemezjátszókat. Sok helyen láttam már belőlük. Tánczenét, népi muzsikát, sőt könnyebb klaszszikus műveket is hallgatnak a kövendiek.

Az őszi osztáskor huszonegyezer lej gyűlt össze önkentes felajánlásokból az új iskola építésére. (Most már csak gyerekből kellene több.)

Valamikor minden pénzüket, energiájukat, kedvüket a földbe ölték. Minél több földet szerezni! „Gazdag emberek — mesélte Etus néni, Pálffy Lőrinc felesége — gatyában jártak, mezítláb és szalmakalapban, pedig húsz-huszonkét hektárt is írtak. Mindenki igyekezett beszerezni vetőgépet, kapálógépet, még szőlőprése is volt nem egy gazdának. Kevés helyen művelték úgy a földet, mint minálunk. Csak önmagukat nem művelték eléggé. Most?! Bútort veszünk, ruhát, rádiót, könyvet, szőnyeget, meg házat építünk egyenesen fürdőszobával, pedig a vízvezeték egyelőre csak az istállóba viszi a vizet. Soha ilyen mód nem volt minálunk, mint mostanság..."

III. kép. Frontlakás Szibériában. Itt laknak most Borozdinék, s velük együtt Anna Mihajlovna történelemtanárnő.

Anna Mihajlovnát Etus néni, Pálffyné játssza. Csak dicséret illetheti a darabot betanító tanárnőket az eszményi szereposztásért.

„Erős asszony maga" — mondja egy helyen Veronika Anna Mihajlovnának.

Etus néni valóban erős és okos asszony. S úgy találtam, hogy a kövendi asszonyok mind igen okosak. Azt hiszem, a kövendi nőbizottság sok városi nőbizottságnál gyümölcsözőbb tevékenységet fejt ki. Azonkívül itt már hosszú évek óta március nyolcadika valóban a falu egyik legnagyobb ünnepe. Ilyenkor műsoros teadélutánt rendeznek a kultúrotthonban s utána: kizárólagosan női terefere — reggelig...

Három évvel ezelőtt óriási háborúság tört ki, amiért csak a férfiak rándultak fel Bukarestbe, s az asszonyokat itthon hagyták. Válaszképpen a következő évben a nőbizottság rendelte a faluba az ONT-kocsikat, s vagy ötvenen utaztak át a Nagyvárad melletti Viktória fürdőre. Fürdőkre, hegyi kirándulóhelyekre és színházi előadásokra szerveznek társasutakat, s Etus néni, a nőbizottság elnöknője dühösen jegyezte meg: „Jobban tette volna a gazdaság vezetősége is, ha a fedett kuglipálya helyett fürdőt épített volna!"

Az asszonyok gondja a napközi otthon is:

— Az első bárányt s az első csirkéket mind a napközi otthonba irányítjuk, a gyerekeknek.

Ez a kastély — a napközi otthon — valóban hasonlít egy elvarázsolt kastélyhoz. A termek falait hatalmas, festett meseképek borítják. A zöld fogasok, mint a városi óvodákban: szívet, gombát, holdat,

IV. kép. A „szalonja". Ia ketézői, nepn

Ezek azért kövendi kolle retétől. Kisse ezeket a fig ban ők maguk mek ráérzésse formáláshoz.

Előbb egyált a negyedik ké lyan vették, s mutatkoztak hajlandóknak belebújni ezeknek a megtévedt állampolgároknak a bőrébe. Aztán egyik estéről a másikra észrevétlenül beleízleltek a játék élvezetébe. Felszabadultak Antonia Nyikolajevna és Márk mozdulatai, és Vava megtagadta „úrnője" szolgálatát.

Itt átlag száznegyvenöt munkanapja van évente az asszonyoknak és kétszáznegyvenöt a férfiaknak. Télen is sokat dolgoznak. És gyakran érkeztek fáradtan a próbára. Márkkal — akinek ez a legnehezebb jelenete — délelőtt a tejgazdaságban találkoztam. Ő kezeli a két modern tejszeparátort. Finom műszerek. Talán ezért ment olyan könnyen este a zongorázás a színpadon.

A képben fontos szerepet betöltő játékmókust az iskola természetrajz-szakos tanárának terve szerint a gyerekek készítették. A gyerekek egyébként komoly csekk-betétkönyv tulajdonosok; sokan négy-ötszáz lejt is megtakarítottak már. Ebből fedezik a nyári barangolásokat. Tavaly is házhoz jött hozzájuk a szép nagy turistakocsi, s Kövendről egyenesen a fővárosba röpítette őket. Az idén Ada-Kalehra készülnek.

V. kép. Újra a frontlakás. Anna Mihajlovna fia, Vologya megérkezik, és elmeséli harctéri élményeit, megsebesülésének történetét és Borisz halálát.

Vologyát az első próbák után legszívesebben leváltottam volna. Lassú, nehézkes, kifejezéstelen volt. Pedig külsőre egyenesen rászabták ezt a szerepet.

Amikor aztán a kellékekkel együtt minden este egy-két üveg bor is került az asztalra, és Vologya is felhajtott egy pohárral, olyan szépen mondotta a monológját, mint valami hivatásos mesélő.

Azon az estén, amikor Antonia Nyikolajevna, Vava és Anna Mihajlovna a kolozsvári színháztól kölcsönkért ruhákkal megérkezett, Vologya hajtott eléjük szánnal a sínfalvi autóbuszmegállóig és narancslikőrrel várta a megfázott asszonyokat.

Éppen kövendi tartózkodásom idején zajlott az a háromnapos ülésszak, amelyen a háromezer hektáros nagygazdasággá egyesült Kövend, Bágyon, Kercsed könyvelői, raktárosai és brigádosai megbeszélték a közös dolgokat, a hirtelen növekedés gazdaság-élettani kérdéseit. A szesszió elsősorban az emberről való gondoskodás jegyében folyt. Csak ízelítőül említenék

Magyar Hírlevél
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

hozta be

lép be:
vában!"
lkozunk
en mé-
rülni a

üve a
lők és

nemlettem, eleinte alig hittem, hogy a *Szállnak a darvak* az itteni előadásban hiteles rezonanciát váltana ki előadóból és nézőből.

Az utolsó próbán azonban majdnem én is megkönnyeztem — a

HERVA

Sípos Katiná

— 1 —

Jön, belelovagol a versbe
nem lépik virágot a lova
de felhányja, kapálja a
a moccanatlan táj megin
nyomában a dombok te
s a búzával nő a bizako

— 2 —

A mérnöknő a néptanács
a kollektivistáktól szeret
Könyvei s egyszerű tárgy
mint aki végleg hazatalá
Reneszánszképek (reproc
teszik otthonossá a szob
a virág nem dísz itt, de
örömei folytatása,
s a képek árulkodnak g
Az ajtón szegek — kucs

s a szekrényben vasalt

Rádión jut el hozzá a n
de a falu ma úgy tele
minden mondat, minden
az űrhajót építők szavá
csak aki nem él, nem do

— 3 —

Ahogy megyek az utcá
a falusi asszonyok járá
én is úgy megyek, ahog
s a
mikor észreveszem, el

mennyi küzdelem fesz
évszázadokon át alaki
most kezdik csak igaz

Bemutatkozás

Annak, aki először lép be valahová, illik a nevét, címét, hovatartozását fölfednie az őt fogadóval történő kéztogáskor. Vannak aztán furcsa helyzetek, amikor ez tulajdonképpen nem volna indokolt, mégis úgy érezzük, meg kell ismételnünk (biztonságból) a bemutatkozást; olyan rég találkoztunk — és talán az a korábbi találkozás is csupán futólagos, felületes volt —, hogy a jóérzés megköveteli az emlékeztetést nevünkre, illetőségünkre. Meggyőződésünk szerint ezúttal az utóbbi esetről van szó: zömmel erdélyi művészek, a romániai magyar képzőművészet képviselői mutatkoznak be a budapesti tárlatlátogatóknak — több évtizedes szünet után. Egyesek persze jártak már itt a közelmúltban, többkevesebb elismerést is kivívtak maguknak, csoportos fellépésükre azonban nagyon rég nem volt példa. Tulajdonképpen a Barabás Miklós Céh tárlatáig kell visszamennünk vagy (számos megszorítással) a negyvenes évek közepéig, ha e mostani ,,vendégszereplés'' közvetlen előzményeit akarjuk felkutatni, felmutatni. Persze, említhetnénk közbeeső állomásként néhány albumot, a Kriterion Könyvkiadó népszerű képzőművészeti sorozatának darabjait (az utóbbi éveket elvonó, kiadó-fölötti tiltás bekövetkezéséig), amelyekből a kolozsvári, marosvásárhelyi, csíkszeredai, sepsiszentgyörgyi, bukaresti, nagyváradi, nagybányai műtermekben és kiállítóhelyiségekben nem járatos, távolabb élő ember valamelyes képet alkothatott magának egy művészet alakulásáról. Ám ez csak annyi, mintha kedves rokonainkat, barátainkat fényképről ismerhetnénk.

Most, hogy oly hosszú várakozás után újra itt a személyes találkozás, illetve megismerkedés alkalma, gondolom, nem lesz haszontalan megkönnyíteni a kollektív bemutatkozást. Nem lesz haszontalan, jóllehet súlyos személyiségek adják meg a rangját e csapatnak. Két évtizeddel ezelőtt a romániai magyar művelődés jellegéről, súlypontjáról folyó vitában elhangzott olyan vélekedés, miszerint az erdélyi képzőművészet igencsak versenyben van az irodalommal, mind művészi szintjét, mind pedig a történelmi-társadalmi helyzet kifejezését véve figyelembe. Mégis nagyon kevés kivétellel, a Romániában élő magyar festők, szobrászok, grafikusok, kerámikusok, textilesek nem kapták meg — legalábbis az országhatárokon túl — azt a figyelmet, amelyet megérdemeltek volna. Igaz, épp az elmúlt tizenöt-húsz esztendőben egy nagy képzőművésznemzedék távozott az élők sorából — ezen a budapesti kiállításon nem lehet már jelen Nagy Albert és Nagy Imre, Gy. Szabó Béla és Fülöp Antal Andor, Szervátiusz Jenő és Ziffer Sándor, a viszonylag fiatalon elhunyt Nagy Pál és Sükösd Ferenc; igaz, a nyolcvanas években hihetetlenül nagy volt a veszteségünk a kivándorlás, az áttelepedés következtében; mindazonáltal a táblaképeikkel, rajzaikkal, szobraikkal itt magukat képviselők nem csupán önmagukat képviselik, hanem egy mennyiségileg és esztétikai minőségben jelentős képzőművészeti életet, amely ugyan változó intenzitással, több központban (a kényszerű veszteségek által és tehetséges fiatalok jelentkezése révén meghatározott) súlypont-áttolódásokkal, de folyamatosan funkcionál.

A romániai magyar képzőművészet életfunkciói természetesen nem szakíthatók el a nemzetiség egészének sorsától, ugyanakkor az egyetemes kortárs képzőművészet vérkeringésétől is meghatározottak. E szükségszerű determinánsok egymáshoz viszonyított aránya valószínűleg eltér a metropolisok, általában a nyugati világ művészetében érvényesülőtől. Ha túlzás volna is 1990-ben a romániai magyar piktúra vagy plasztika sajátosságát elsősorban a hagyományőrzésben keresni, lehetetlen tagadnunk az átlagosnál hangsúlyosabb múlthoz-ragaszkodást. Ám ebben nem akármilyen egyéni kvalitások érvényesülnek. A nagy életművek árnyékában, nemegyszer velük polemizálva, felnövőben van viszont egy új szemléletű, az általánosra jobban figyelő művészet — amely mégsem akar, mégsem tud elszakadni attól a közösségtől, melyből vétetett. Ezek a visszakapcsolások ma nyilván áttételesebbek, de továbbra is létezők. A tájjellegtől, a messziről felismerhető sajátosságtól akár elszakadva, ezeken a tájakon a művészet (a képzőművészet) még mindig szolgálatnak számít. Azt hiszem, ezt a ,,konzervativizmust'' nem kell szégyellni.

A tőle esetleg mégis függetlenülő ,,modernizmust'' vagy ,,posztmodernizmust'' viszont nem kell magyarázni. Az már a bemutatkozás pillanatában sokaknak ismerős.

Kántor Lajos

ALBERT LÁSZLÓ

Albert László

1926. december 3-án született Petrillán (Hunyad megye). 1955-ben Kádár Tibor, Ciupe Aurel és Miklóssy Gábor növendékeként végezte a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolát. Munkái 1953-ban szerepeltek először kiállításon (Kolozsvár). 1955-ben Marosvásárhelyen telepedett le; rendszeresen részt vett megyei tárlatokon. Egyéni tárlatai: Marosvásárhely (1976), Székelykeresztúr (1979), Csíkszereda (1980), Kézdivásárhely (1980).

Kiállított munkái:

1. ***Sejtek III.*** *Olaj, vászon. 80×80 cm. A művész tulajdona.*
2. ***Vörös bolygó.*** *Olaj, vászon. 80×80 cm. A művész tulajdona.*

Romániai magyar művészek kiállítása

1990. B. T. M.

Sas-utca

Bemutató május 12-én, szombaton a Belvárosi Szinházban — A bemutatóig: Helyet az ifjuságnak! és A sziget

Jövő szombaton, május 12-én bemutatja a *Belvárosi Szinház* Henrik *Hausen* külföldön *sokszázszor szinrekerült vigjátékát*, melyet *Lakatos* László dolgozott át vérbeli *pesti darabbá*. A vigjáték középpontjában egy hallatlanul mulatságos öregasszony áll, akinek szerepében

Gombaszögi Ella

olyan feladathoz jut, amilyennel eddig talán még nem is találkozott. De jobbnál-jobb a többi szerep is, melyet *Muráti* Lili, *Végh* Sári, *Báthori* Giza, *Soltész* Annie, *Keresztessy* Mária, *Sarkadi Aladár*, *Nagy* György, *Baróthy*, *Boray*, *Gonda* és *Benkó* játszik.

Rendező: *Kürti* Pál. Diszlettervező: *Gara* Zoltán.

A bemutatóig minden este (csütörtök kivételével) és vasárnap délután a *Helyet az ifjuságnak!* kerül szinre, melynek pénteken lesz a 175. előadása. Csütörtökön: *A sziget*.

*** Nyiregyházára utazott a Nemzeti Szinház igazgatója.** Pillanatnyilag egyik állami szinház igazgatója sincs most idehaza. *Radnai* Miklós Olaszországban töltött két hetet és szombaton kapott táviratot tőle az Operaház, amelyben jelzi, hogy vasárnap este már megérkezik Budapestre. *Voinovich* Géza, a Nemzeti Szinház kormánybiztos-igazgatója pedig szombaton hagyta el Budapestet, *Nyiregyházára utazott*, ahol a Kisfaludy-Társaság ünnepi ülést tart s ezen az ülésen ő is szerepel.

A Fővárosi Operettszinház autogramdélelőttje

A *Szeressen, kedves főszereplői* ma, vasárnap, május 6-án délelőtt fél 12 órakor *ingyen autogrammot* adnak a *Fővárosi Operettszinház* előcsarnokában *a nemzetközi vásár jegyvásárló közönségének*. Szántó Mihály vezényletével a *Szeressen, kedves* zenekara játssza a nagysikerü operett slágereit.

Szeressen kedves

a szezonsiker, ma *vasárnap délután fél 4 órakor is* szinrekerül a premier tökéletes szereposztásában a *Fővárosi Operettszinházban. Mérsékelt helyárak.* Jegypénztár telefon: 29-3-36.

*** Plank Bella dr. táncmester** különórát ad. Andrássy-ut 24. Telefon: 28-8-88.

ÓRIÁSI BUTOR-házak **LÁZÁR**-u. 3 és 4 választék modern, stilus- és antik lakberendezésekben. Tervezés. Csere. Külön házban használt butor

*** Bérmakép Rozgonyinál 3 drb 8 P.**

ZENE

*** Gyermekkari hangverseny.** A székesfővárosi polgári iskolák leány- és fiukórusai vonultak fel szombaton — egy héttel a nagysikerü ezerötszáztagu gyermekkarok éneklése után — a Zenemüvészeti Főiskola hangversenydobogójára. Hat leányiskola (az Óhegy-, Váci-, Batthyány-, Üteg-, Koronaőr-utcai és Tisza Kálmán-téri) és öt fiu (Knezich-, Rottenbiller-, Medve-, Liget- és Hernád-utcai) polgári iskola gyermekkarait hallottuk. Váltakozva kerültek előadásra *Kodály*-müvek, más szerzők, főleg tanitványok gyermekkaraival. Ha most gyermekkarokra felfigyelünk, legeyn az régebbi, vagy ujkeletü szerzemény, nyilvánvaló lesz azonnal *Kodály* Zoltán korszakalkotó munkássága. És megértjük, menynyit szenvedett, küzködött, milyen mélyre pillantott szeretetével a magyar lélekben; mennyit meglátott, álmodott, megérzett ez a vátesz-tehetség, amig megteremtette remekmüveit, ezeket a gyermekkarokat, amelyek mellett minden más gyermekkórus elhalványul. A leánykarok közül ismét kiemelkedett *Radnai* Paula kitünően fegyelmezett énekescsapata, a fiuk közül pedig a pálmát a Liget-utcai polgári fiuiskola énekkara vitte el, amelyet a kitünő *Preisinger* László tanitott be s vezényelt. Feltünt a hangversenyen egy tizenkétéves kislány: *Tóth* Kató, nemcsak mint karmester, hanem mint szerző is. Bájos szereplését virág- és tapseső követte.

*** Bach: h-moll miséjét** mintegy 10 évi szünet után, május 17-én *Weisbach* Hans lipcsei főzeneigazgató vezénylete alatt, *Tihanyi*, *Basilides*, *Rösler*, *Székely*, az Operaház müvészei, a Székesfővárosi Énekkar és a Hangversenyzenekar mintegy 200 közremüködőből álló hatalmas együttese fogja előadni.

Saljapin

egyetlen hangversenye pénteken a Vigadóban. Jegyek Rózsavölgyinél, Bárdnál (Szász).

Rózsavölgyi hangversenyei

Toti dal Monte, a világhirü koloraturdiva, első budapesti fellépése máj. 28.

Bach: h-moll mise. Tihanyi, Basilides, Rösler, Székely. Székesfővárosi Énekkar. Vezényel: Weisbach főzeneigazgató. Máj. 17. Z. Jegyek: 2—5 P-ig.

A tenoristák királya

GIGLI

a m. kir. Operaház diszelőadásában

(Városi Szinház)

Máj. 18. **Parasztbecsület — koncert.**
Máj. 22. **Manon.**

Jegyek az Operaház elővételi pénztáránál és Rózsavölgyinél.

A rigai nemzeti opera

LETT BALETT

vendégjátéka a
Városi Szinházban

május 11-én és 14-én. Jegyek 1—6 P-ig Rózsavölgyinél és a nemzetközi vásár lett pavillonjában.

Klemperer 23-án

vezényli a *Budapesti Hangverseny Zenekar* utolsó bérleti estjét. A kiváló zenekar olasz turnéjáról érkezett tudósitások és kritikák egyhanguan eddig még nem látott frenetikus sikerről számolnak be. Jegyek 2 pengőtől *Rózsavölgyinél*.

Molinari vezényli holnap

a **Filharmonikusokat** (V. 8.)

Az idei nagysikerü **Koncert-Mesterbérlet** nagyszabásu záróestje, a szezon nagy zenei eseménye lesz **Molinari** monstre **programja monstre zenekarral.** Bérletből visszamaradt jegyek már csak **korlátolt számban Koncertnél.**

Férfiöltönyt mértékután divatos szövetekből **50** pengőért készit
SCHNELLER, Dohány-utca 77, II. emelet 18.

*** Egyházi zene.** A *budavári koronázótemplom* ének- és zenekara vasárnap délelőtt 10 órakor Mozart Koronázó-miséjét adja elő. Orgonál Sárkány Sándor, vezényel Sugár Viktor. — *A Ferdinánd-téri plébániatemplomban* délelőtt 10 órakor az Árpádházi Boldog Margit énekkar müsorváltozás miatt Huber F-dur miséjét adja elő gregorián korális változó részekkel. — Az egyházi hatóság által előirt népénekek a Szent vagy Uram gyüjteményből: 84. Áldozzunk, hiv keresztények, 53. Imádlak, nagy Istenség és 142. Angyalok királynéja.

*** Veres** gyermekfénykép-specialista uj cime: *Dorottya-utca 1.* (Gerbeaud-palota.) Tel. 82-4-13.

MŰVÉSZET

*** Tabáni kiállitás az Uj Szalonban.** Budapest romantikus, kedves városrésze, a Tabán már nem létezik. Ha az idő nem tudott vele elbánni, elintézték házainak és utcáinak sorsát a csákányok, a kalapácsok és a fürészek. Budapestnek talán egyetlen egy festője sincs, aki ne ment volna el ide és ne örökitette volna meg a Tabán valamelyik elmult, szétvert épületét még a maga valóságában, szépségében, kedves romantikájában. Az *Uj Szalon* kiállitási helyiségében most viszontlátjuk a tabáni utcákat, a házakat és azokat az udvarokat, amelyek annyira megragadták annak a szivét, aki valaha megállt kövezetükön, egy amolyan furcsa kutacska mellett, vagy akácfa alatt. Szinte feléled, ránk tekint itt a Tabán és jó ezt igy látni, ha másként nem, de legalább a festők szivén keresztül jó igy viszontlátni a Tabánt. A valóság hatását adják vissza fényben, formában és hangulatban *Farkasházy* Miklós rajzai. *Jeney* Zoltán vizfestményei, *Némethy* Béla modern törekvésü képei, *Kató* Kálmán, *Scholler* Rezső, *Bayer* Ágost, *Remsey* György, *Albrecht* Ferenc, *Faragó* Endre, *Négely* Rudolf, *Unday* Mária *Juhász* Jenő, *Ráth* Olga és *Dinits* Sándor festményei. A fiatal festőművész gárdából különösen *Csillag* József havas tabáni tája, *Tobisch* Ilona mélytónusu képe és *Pintér* Jenő stilusban, szinekben, kitünően megoldott három tabáni olajfestménye emelkedik ki. A kiállitást vasárnap délelőtt nyitják meg és az itt látható anyag bizonyára sokaknak fog örömet szerezni. *(D. A.)*

MOZI

Kell-e mozirendelet a magyar filmgyártás érdekében?

— Beszámoló az uj szezon érdekes magyar és külföldi filmjeiről

Néhány hét mulva a legtöbb premiermozi becsukja kapuit: megkezdődik a nyári pihenés, illetve az *uj szezon* előkészitése. A jövő mozievsok érdekes meglepetést hoz, ezek közül sorol fel néhányat a *Magyarság*. Elsőnek *Winter* Sándort szólaltatjuk meg, a *City-film* igazgatóját, *a magyar film leglelkesebb hivét*, aki az elmult évadban *több, mint egymillió pengő tőkével* támogatta a budapesti hangosfilmgyártást.

— A *Kisértetek vonata* magyar változata volt az első film, amit készitettem. Ezzel a filmmel kapcsolódtam be a moziszakmába, amelynek szerintem ma *létalapja a magyarul beszélő film*. Örülnék, ha magyar filmjeim üzleti és erkölcsi sikerei — főként a *Rákóczi-indulóra* és az *Ida regényére* gondolok — a többi nagy filmvállalatot is arra inditanák, hogy lelkesen, bizonyos áldozatoktól sem visszariadva, vennének részt *a magyar filmgyártás aranykorának* megteremtésében.

— Sokat beszélnek egy állitólag készülő rendelettervezetről, amely szerint kötelezneék a filmkereskedelmi cégeket arra, hogy *meghatározott számu külföldről behozott film után kötelesek lennének magyar filmet gyártani.* Hasonló rendelet már évekkel ezelőtt életbe lépett *Németországban, Olaszországban* s legutóbb *Csehországban.* Nem akarok nyiltan állástfoglalni *a magyar gazdasági és müvészi szempontból rendkivül hasznos gondolat* mellett, nem is vagyok hivatott erre s különben sem ártom magam bele soha semmilyen filmpolitikába, — de *én a magam számára máris kötelezőnek érzem ezt az esetleg megszületendő rendeletet.* Az uj szezonra több magyar hangosfilmet hozok a piacra: ezek közül kettőnek a gyártását a legrövidebb időn belül megkezdjük. Az egyik a *Buzavirág*, amely *Bus Fekete* László hasonló cimü szindarabja nyomán készül, a másik pedig *Móricz* Zsigmond *Légy jó mindhalálig* cimü müvének filmváltozata. Ez a két film *csak magyarul* készül, mig a *Magyar fantázia*, amely *Liszt* Ferenc életét eleveniti meg, *magyar, német, francia* nyelven. A külföldi verziókat a párisi *City*-film készíti a Hunnia-filmgyárban, amelyet egyelőre *tiz hétre* báreltünk ki.

— A magyar filmeken kivül ujból mi szereztük meg *Korda* Sándor teljes londoni produkcióját. Ebben a sorozatban szerepel a *VIII. Henrik* óta hallatlanul népszerü *Laugthon* Charles két filmje. Az egyik a *Boleyn* Anna, a másik *Wells Mi lesz holnap?* cimü regényék hangos változota. A *Boleyn Anna* páratlan szereposztása szenzáció: *Laugthon*-on kivül *Chevalier* Maurice és *Fairbanks Douglas* játszik *Korda* nagy történelmi attrakciójában. Az uj *Chevalier*-film is Londonban készül és *Korda* Sándor rendezi. *Fairbanks* Douglas legnagyobb filmje a *Don Juan magánélete* lesz, amely lehet, hogy *Don Juan halála* cimen kerül előadásra. *Kordánál* játszik először együtt egy filmben *a világhirü apa világhirü fiával: a Z és fia* cimü film cimszereplője az öreg és fiatal *Fairbanks* Douglas. Mi mutatjuk be *Korda* Zoltán (Korda Sándor öccse) nagy *Kongó*-filmjét is.

— Az uj szezonban ujból mi képviseljük Magyarországon Amerika legelőkelőbb filmgyárát, az *United Artists*-ot. A legelső amerikai gyár hozla az uj *Chaplin*-filmet, amely a humor koronázatlan királyának hosszu hallgatása után a legnagyobb mozieseménylesz. Amerikai méretekben is szokatlan üzleti eredményeket ért el eddig a *Rotschild-ház* cimü film, amely *huszonnyolcadik hete* fut a Broadwayn. Az öreg Rotschildot *Arliss* George játssza, akinek *D'Israelija* évekkel ezelőtt a legnagyobb müvészi teljesitmény volt. (A D'Israelit annakidején sajnos, nem mutatták be Budapesten.) *Sten* Anna, a tüneményes karriert befutott moszkvai pincérlány első nagy amerikai filmjét, a *Nana* cimü *Zola*-regény nyomán készült *Boulevard leányát Goldwyn* Sam, *Bánky* Vilma felfedezője készitette el. Az 1934—35-ös moziszezonban a pesti közönség végre megismerkedik Amerika egyik legjobban fizetett, legtehetségesebb filmcsillagával, *Bennett* Constance-szal, aki a *Moulin Rouge* cimü film főszerepének eljátszásáért nem kevesebb, mint *200.000 dollárt* kapott. A felsoroltakon kivül *Colman* Ronald, *Velez* Lupe, *Beery* Wallace, *Cantor* Eddie, *Cooper* Jackie játszanak még uj amerikai filmjeinkben. *Crawford* Joan hangosfilmen játssza el *Maugham* Somerset hires *Eső*-jét, azt a szerepet, amelyet némafilmen *Swanson* Gloria, pesti szinpadon pedig *Titkos* Ilona játszott.

Ebből az első jövőévi filmprogramból, amelyet a *Magyarság* közöl, megállapithatja a közönség, hogy az uj szezon — reméljük, *magyar filmekben* is — a mostaninál gazdagabb, érdekesebb lesz.

Váró Andor.

**** A legujabb magyar film bemutatója.** A magyar ifjusági irodalomnak van egy kedves, bájos lányalakja: Cilike, akivel állandóan furcsa és mókás dolgok történnek, mert a pajkos, huncut kisasszony ugy huzza magához a bonyodalmakat, mint mágnes a vasat. Fiatal, mint a tavasz és csinos, nem lehet nem szeretni. Ennek a könyv-Cilikének a filmen testvére akadt, a *Márciusi mese* főhősének: Matyinak személyében. A Matyi név az ezredes-papa találmánya, aki igy vigasztalódik, hogy annakidején nem fiut, hanem leányt hozott az a bizonyos gólya. Mindjárt a film-történet kezdetén a legszövevényesebb bonyodalomra érett a helyzet: Matyi fülig szerelmes. A loknikkal takart apró fülehegyéig. S a film a második jelenetben már be is végződhetne, mert Matyi választottja a legideálisabb férfi-anyag és habozás nélkül kész a nősülésre. Azonban van egy nagybácsi, aki hallani sem akar arról, hogy Matyi szerelme megnősüljön és a nagybácsi miatt kerekedik olyan bonyodalom, hogy csak a legnagyobb áldozat árán simulnak el a felvert hullámok. Ez az áldozat a nagybácsi személyesen. Ő veszi el a kis bakfist. Megcsontosodott agglegény és nőgyülölő létére negyvenötéves korában a házasság igájába hajtja a fejét. *Turay* Ida játssza Matyit. A *Rákóczi indulóban* és az *Ida regényében* már megmutatta, mit tud, pedig csak epizód-szerepe volt. A *Márciusi mesében* ő a hősnő, aki körül a történet pereg. Olyan remekül megállja helyét, hogy öröm nézni. *Törzs* agglegény nagybácsija eleinte morózus, hideg, hogy később annál nagyobb lobogással adja a megigézett szerelmest. Nemcsak Matyit, hanem a nézőket is meghóditotta. *Ráday* Imre cserbenhagyott szerelmese, szeretetreméltó, aranyifju — rendező és filmiró nem is engedte szerencsétlenül járni a szerelmi csalódás után, adtak neki vigasztalásul egy izig-vérig modern lányt és egy bankigazgató apóst. A modern lány, *Demkó* Irén csinos igérete a magyar filmjátszásnak, de egyelőre még sok benne az idegen hatás. A bankigazgató-após, *Kabos* Gyula népszerü hu-

Hölgyek jelszava:
Ideális bevásárlási helyünk
Klein Antal
divatnagyáruháza
Király-u. 49. A Teréz-templomnál.

ÖN JOL JÁR HA CIPŐT Sugár NÁL VÁSÁROL

V., BERLINI-TÉR 4. CIPŐNAGYÁRUHÁZ VIII., JÓZSEF-KÖRUT 43.

mora ebben a szerepben is nagy sikert aratott. *Berky* Lili és *Gózon* Gyula olyan figurákat vittek e filmben a közönség elé, amelyet már régen vártunk a magyar filmektől. Finomak, uriak, magyarok voltak. Kisebb szerepekben *Vándory* Gusztáv, *Peti* Sándor, *Baló* Elemér, *Horváthy* Elvira, *Dózsa* István, *Pataky* Ferenc, *Gárday* Lajos és *Kishonthy* József szerepelt. A tehnikai munkák élén *Eiben* István, *Lohr* Ferenc, *Vincze* Márton, *György* István, *Bátori* Béla állt. Gyártásvezető *Sas* László. A film rendezője a magyar közönség előtt nem ismert, de a film után mindenki megjegyzi a nevét: *Martonffy* Emil. Lendületes könnyedséggel pergeti a bájos történet jeleneteit. A külső jelenetekben nagy önuralommal nem Budapest mutatós helyeit fényképeztette, hanem külföldről adott néhány szép szabadtéri felvételt, tenger- és felhőtanulmányt. A *Márciusi mese* rendezőjének következő filmjét érdeklődéssel várjuk. *(Somfay Margit.)*

** **Ábrahám Pál filmzenét ir Szép Ernő magyar filmjéhez.** A szép lendületet vett magyar filmgyártás ismét uj produkcióval lép a jövő szezonban a közönség elé. A Pátria-filmvállalat megszerezte *Szép* Ernő *Lila ákác* című regényét, amely *Május* cimmel szinpadon is nagy sikert aratott és *Székely* István rendezésében hangosfilmre viszi. A film szcenáriumát *Mihály* István irja, zenéjét pedig *Ábrahám* Pál szerzi.

** **Az uj rokon vezérkara Lillafüreden.** Megemlékeztünk arról, hogy *Csathó* Kálmán nagysikerü vigjátéka, *Az uj rokon* filmre kerül. A vigjátékból a Hunnia-filmgyárban magyar hangosfilmet készitenek. A film vezérkara, amely *Gaál* Béla rendezőből, *Pless* Ferenc producerből, *Nóti* Károly szcenáriumiróból és *Szlatinay* Sándor zeneszerzőből áll, most Lillafüredre utazott, ahol a szenáriumot állitják össze. *Az uj rokon* felvételei május második felében kezdődnek meg a Hunnia-filmgyárban.

SPORT

Még meg sem kezdődött a futball-világbajnokság, máris kétszer csufolták meg a magyar labdarugósportot

Mi tagadás, a magyar labdarugósporttal és annak legfőbb szövetségével alaposan kibabráltak *Rómában*, azon a bizonyos csütörtöki „világbajnoki" ülésen, amelyen többek között a világbajnokság első mérkőzéseinek a résztvevőit sorsolták ki és amelyen kijelölték a mérkőzések szinhelyeit is. Megirtuk, hogy *Magyarország* válogatott csapatának első ellenfele *Egyiptom* válogatott csapata lesz, ami még nem volna baj, de nagyobb baj már az, hogy ez a mérkőzés *Nápolyban* kerül lejátszásra, *Olaszország* legtávolibb és legforróbb éghajlatu városában. Az ellenfelet még csak tudomásul veszik a futballvezérek, — bár a koromfekete *Salem* emléke *Páris* óta még mindig kisért! — de annál több panasz hangzik a hely kijelölése ellen. Az eset nem nélkülözi a komikumot sem, mert sokan ugy tudják, hogy mielőtt az *MLSz* ugynevezett külügyi vezére, *Fischer* Mór *Rómába* utazott, *Nádas* Ödön szövetségi kapitány nyomatékosan megkérte, járjon közbe, hogy a magyar csapatnak valahogyan ne kelljen éppen *Nápolyban* játszania. Feltesszük, hogy *Fischer* Mór minden bizonnyal elő is terjesztette ilyen irányu kivánságunkat, de ugyan ki gondolt arra, hogy a római bizottság csakazértis *Nápolyba* fogja dirigálni a magyar csapatot? Pontosan *Nápolyba*, ahol mindössze ez az egyetlen egy világbajnoki mérkőzés fog lejátszásra kerülni és több nem. Még meg sem kezdődött a nagy világbajnoki torna, de a magyar labdarugás már is elszenvedte első vereségét. Mondhatnak majd akármit, egyet aligha fognak letagadhatni, nevezetesen, hogy a jeles bizottság minden valószinüség szerint jól tudta, hogy *a nápolyi klima nem a magyar csapatnak fog kedvezni, hanem az egyiptomi forrósághoz szokott barna és feketebőrü legényeknek, Salemnek és társainak.* Ha elgondoljuk, hogy *Brazilia, Argentina* és *Spanyolország*, de talán *Franciaország* fiai is hasonlithatatlanul jobban birnák elviselni a nápolyi forróságot, akkor azt kell mondanunk, hogy *Magyarország válogatott csapatának ez a kérése ellenére történt nápolyi „beutalása" erőszakos és sértő.* Itthon hónapok óta folyik a világbajnoki vita, egy szegény ország sok tizezer pengős tehervállalásáról van szó és akkor, amikor tüzön-vizen keresztül elhatározták a világbajnokságban való részvételt, akkor nyolc olasz város közül éppen abba a városba dobták a magyar csapatot, amelyik ellen már előre tiltakozott. Ha az *MLSz*-nek ilyen kevés a tekintélye és külügyminiszterének ilyen kevés a befolyása, vajjon nem többet ér-e azoknak a szava, akik ma is azt mondják, hogy a legokosabb dolog az adott helyzetben — itthon maradnunk? Hogy azután a világbajnoki torna 6 birója közé beválasztottak minden nemzetségbeli, törököt és tatárt, csak éppen magyart nem, ezen már nem is csodálkozunk. Finom egy intézmény lehet az a *FIFA!...*

K. G.

Mindenkit érdekel!

Védekezés az időjárási károk ellen

Minden földbirtokos, gazdálkodó, stb., stb. számára nélkülözhetetlen, mert a mezőgazdálkodás eredményessége és az időjárás közötti összefüggésekről világosit fel. Megoldja azt a problémát, hogy lehet-e emberi beavatkozással az éghajlati viszonyokra befolyást gyakorolni és ezzel a mezőgazdálkodást biztosabb alapokra fektetni. Ára P 4.—

Az időjárás és a mindennapi élet

Az időjárással foglalkozó tudomány rohamos fejlődése következtében eredményeit ma már áldásos hatással alkalmazhatjuk a mindennapi élet minden területén.

A tartalomjegyzékből: Az időjárás hatása testi és szellemi életünkre. — Az időjárás mint betegséget okozó tényező szerepe egészségünk és munkaképességünk megóvásában. — Közlekedés és meteorológia. — Az időjárás tényezőinek mérlegelése az épitészetben. — Időjárási hatások gyárak és iparlelepek üzemmenetelében. — Időjárás és kereskedői reklám. — Az időjárás szerepe a termelés és az áruszállitásban. Biztositási meteorológia. — Meteorológia és tüzvédelem. — A meteorológia törvényszéki alkalmazásai, stb., stb. Ára P 3.75

Mindkét mű szerzője **dr. Aujeszky László**, a Magy. Kir. Meteorológiai Intézet adjunktusa.

Kapható a Magyarság Könyvosztályában, Budapest, IV., Eskü-ut 6., hol minden más könyv is beszerezhető.

Gabrovitz legyőzte Torinóban Palmierit

Torinóból jelentik: Az olasz—magyar tenniszmérkőzésre Torinóba érkezett magyar teniszjátékosokat az olaszok nagy szivélyességgel fogadták. Az olasz lapok fölényes olasz győzelmet jósoltak, de ez a véleményük előreláthatólag az első nap eredménye alapján megváltozik, mert *Gabrovitz* életének legjobb formáját játszva, szinte percek alatt intézte el az olaszok szemefényét, *Palmierit* 6:1 , 6:3, 6:4 arányban.

A Davis Cup-szabályok szerint lejátszódó olasz—magyar tenniszmérkőzés első napján, két egyes mérkőzést játszottak, a torinói tenniszklub pályáján nagyszámu érdeklődő közönség előtt. Délután három órakor rekkenő hőségben kezdődött az első játék, amelyben *Mangold* erős küzdelem után 6:4, 6:4, 6:3 arányban győzött *Straub* ellen. Mangoldnak különösen a forhandjei és rövid ütései voltak veszedelmesek. Straub jól küzdött, azonban a szokatlanul gyors pálya nem kedvezett stilusának.

Ezután következett az olaszok részére a nagy meglepetés. *Palmierit percek alatt intézte el a nagyszerüen játszó Gabrovitz.* Gabrovitznak bombaszerü ütéseit Palmieri többször meg sem kisérelte, hogy visszaadja.

A mérkőzés állása 1:1. Vasárnap délután négy órakor játsszák a párost, *Gabrovitz, Drjelomszky, Quintavalle, Tarroni* pár ellen.

Eldöntötték a magyar agyaggalamblövő bajnokság végleges helyezési sorrendjét

A galamblövő világbajnoki verseny harmadik napján reggel hét órakor kezdték az agyaggalamblövő európabajnoki versenyt. Ez ujból száz agyaggalambra ment, amelyhez hozzászámitják a pénteki magyar bajnoki eredményt és ezzel az *Európa-bajnokság* sorrendjét 200 agyaggalambból számitják.

Az európabajnoki verseny első sorozatai alapján dőlt el a pénteki magyar bajnokság helyezési sorrendje a bajnok Strassburger István mögött. Pénteken négyen kerültek holtversenyben kilencvenhárom találattal a második helyre: Schossberger báró, Montagh dr. és a németek közül Petrow és Müller. Ugyancsak négyen Lumnitzer dr., Halassy dr. és ismét két német, Schöberl és Bake 92 találattal holtversenyben a hatodik helyen végzett. A szombat reggeli első két sorozat eredménye alapján eldőlt a holtverseny, Nagyszerüen lőtt Montagh, ő került a második helyre, Lumnitzer dr. sem hiházott a husz galambból egyet sem és ő lett hatodik. Tehát Magyarország agyaggalamblövő-bajnokságának első kilenc helyezettje a következő: Bajnok: Strassburger István (Magyarország). 2. Montagh dr. (Magyarország). 3. Schossberger báró (Magyarország). 4. Petrow (Németország). 5. Müller (Németország). 6. Lumnitzer dr. (Magyarország). 7. Schöberl (Németország). 8. Bake (Németország). 9. Halassy dr. (Magyarország).

A német Schöbel Kurt nyerte Európa galamblövő-bajnokságát

Az egyéni *Európa-bajnokság* a német szineknek hozott dicsőséget, mert nagy meglepetésre *Schöberl* Kurt dr. fiatal lipcsei ügyvéd, kétszeres német bajnok győzött 200 agyaggalamból 187 találattal. Lumnitzer Sándor dr., a kétszeres világbajnok nem tudta multévi európabajnoki cimét megvédeni.

A csapatbajnokságban Magyarország megvédte bajnokságát, mert Lumnitzer dr., Montagh dr., Strassburger és Dóra Pálból álló csapata 800 galambból 733 találattal első lett Németország előtt.

A holtversenyeket a vasárnapi világbajnoki verseny sorozatai alapján döntik el. Részletes eredmények:

Agyaggalamblövő Európa-bajnokság: Bajnok: Schöberl Kurt dr. (német). 2. Lumnitzer Sándor dr. (magyar). 3—6. Montagh dr. (magyar), Petrow és Bake (német). 7. Houmann (dán). 8. Strassburger (magyar). 9—10. Schöld (osztrák), Goedl (német), 11. Schossberger báró (magyar). 12. Dóra Pál (magyar).

Európabajnoki csapatversenyben: *bajnok Magyarország csapata (Lumnitzer* 186, *Montagh* 185, *Strassburger* 183, *Dóra* Pál 179), 800/733, 2. Németország (Schöbel 187, Goeldi 181, Schmidt dr. 175, Sack dr. 173), 800/716, 3. Dánia (Houman 184, Hansen 174, Haselbalch 173, Jacobsen 173) 800/704.

Vasárnapi sportesemények

Elsőosztályu professzionista ligamérkőzések

A vasárnapi bajnoki mérkőzések legérdekesebb eseménye a *Ferencváros* és a *Bocskai* mérkőzése lesz. Megirtuk, hogy *Debrecen* csapata borsos árért lemondott pályaválasztási jogáról, de azzal a kikötéssel, hogy a *Ferencváros* szempontjából kétségkivül perdöntő mérkőzést nem az *Üllői-uton*, hanem a *Hungária-uton* fogják lejátszani. A *Bocskai* már igy is, ugy is a magáénak mondhatja a harmadik helyet, viszont előbbre jutni már nem lehet kilátása. A *Bocskai* tehát már sem nem nyerhet, sem nem veszithet, viszont a legrosszabb esetben is kereshet legalább 6000—8000 pengőt, sőt állitólag *tizezret* is. Ezt az összeget minden valószinüség szerint a *Ferencvárosnak* kell majd megfizetnie, amivel szemben a *Ferencváros* legföljebb 2 bajnoki pontot fog szerezhetni. Hogy megszerzi-e? A *Ferencváros* játékosai tudják, hogy vasárnapi esetleges győzelmük a bajnokságot is jelentheti, esetleges vereségük pedig az *Ujpest* végső győzelmét segitené elő. A csapat, a hirek szerint, nagyon felkészült, a védelemben *Polgár* mellett *Korányi* lesz a másik hátvéd és *Laki, Móré* és *Lázár* előtt *Táncos, Takács, Sárosi, Toldi* és *Kemény* összeállitásban fog játszani a csatársor. A *Bocskai* is a legerősebb összeállitásban fog felvonulni, de ha minden eshetőséget számitásba veszünk — a mindent lebiró balszerencsét figyelmen kivül hagyjuk! —, akkor a *Ferencváros* két gólkülönbségü győzelmét várjuk.

A vasárnapi mérkőzések helye és időpontja a következő:

Budai „11"—Nemzeti (Hungária-ut, fél 2).
Hungária—III. ker. FC (Hungária-ut, fél 4).
Ferencváros—Bocskai (Hungária-ut, fél 6).
Phöbus—Szeged (Berlini-ut, 5).
Kispest—Attila (Kispest, 5).

Másodosztályu professzionista bajnoki mérkőzések

Szürketaxi—Váci Remény (Szőnyi-ut, 5).
Vasas—Soroksár (Béke-utca, 5).
Szentlőrinc—Nagytétény (Állami telep, 5).
Droguisták—Erzsébet, Simor-utca, 5).
Budatétény—Vac FC (Budatétény, 5).
Budafok—Millenáris (Budafok, 5).

Amatőr bajnoki mérkőzések

Biró-csoport:

Postás—III. ker. TVE (Lóversenytér, 5 óra).
URAK—Testvériség (URAK-pálya, 5 óra).
BEAC—Beszkárt (Lágymányos, 5 óra).
Turul TE—TLK (Gyöngyösi-ut, 5 óra).
HAC—BSE (Amerikai-ut, 5 óra).

Pártos-csoport:

EMTK—33 FC (Erzsébet-utca, 5 óra).
WSC—BMTE (Wekerle-telep, 5 óra).
Törekvés—Elektromos (Bihari-ut, 5 óra).
FTC—Cs. MOVE (Üllői-ut, 12 órakor).
FVSK—Kelenföld (Gyáli-ut, 5 óra).
MTK—MÁVAG (Hungária-ut fél 12 óra).

A Magyar Uszó Szövetség ujoneversenye

Délután 5 órakor a *Margitszigeten.*

Tenniszversenyek

A *BBTE* versenye a *Széna-téren* reggeltől egész napon át.

Az *UTE* versenye *Ujpesten.*

Magyarország 1934. évi párbajtőr-csapatbajnoksága

A *Magyar Vivó Szövetség* vasárnap reggel 9 órai kezdettel rendezi a *müegyetem* aulájában *Magyarország 1934. évi párbajtőr-csapatbajnokságát.* A verseny iránt, sajnos, még mindig nincsen olyan érdeklődés, ami kellőképpen hangsulyozná ennek a régi fegyvernemnek nemzetközi jelentőségét. Igy például a versenyre nem nevezett be a *Magyar Atlétikai Club* vivószakosztálya sem, pedig vivói feltétlenül növelték volna a verseny érdekességét. A bajnokságra mindössze négy egyesület nevezett: *HTVK, RAC, BSE* és a *BEAC.* A bajnokságot az idén is a *Honvéd Tiszti VC* csapata fogja megnyerni, amely a viléz *Somogyi, Tímár, Maszlay* és *Borovszky* összeállitásban nálunk ezidőszerint kivételes erőt képvisel. Második helyre a *BEAC* vivóit várjuk, akik fiatalos lendülettel még a favorit tiszteket is a legkomolyabb munkára kényszeritheti.

A MAC országos női tőrversenye a Margitszigeten

Az évről-évre fejlődő női vivósport a kissé komor müegyetemről a friss, tavaszi *Margitszigetre* tette át otthonát, ahol a *MAC* uj klubházában fogják levivni a szigeti vivó hölgyek által rendezett első *női vivóversenyt.* A versenyt egyuttal Európa-bajnoki válogatóversenynek minősitette a *Vivó Szövetség* és az az oka, hogy mindössze 13 versenyző nevezett az érdekesnek igérkező versenyre. A verseny győztesét nehéz előre megjósolni, de mindenesetre a jó formában lévő *Bogáthy* Erna és *Dany* Margit várhatók az első helyeken. Párharcukba beleszólhat *Horváth* Kató is, aki legutóbbi versenyén nagy meglepetéssel, de teljesen megérdemelten került a második helyre. A verseny vasárnap reggel 9 órakor kezdődik és délután 5 órakor folytatódik a *Magyar Atlétikai Club* margitszigeti uj klubházában rendkivül olcsó helyárak mellett.

Az agyaggalamblövő-világbajnokság döntőmérkőzése

Reggel 9 órakor kezdődően a *Margitszigeten.*

() **Még mindig nincsen elnöke a Magyar Vivó Szövetségnek.** *Wänscher* Frigyes dr. nagyfoku elfoglaltsága miatt ugyanis nincsen abban a helyzetben, hogy a *Magyar Vivó Szövetség* által neki felkinált és a szövetség jelenlegi helyzetében rendkivül sok munkát igénylő elnöki tisztséget elfogadja, de a szövetség felkérésére átmenetileg elvállalta a gazdasági bizottság irányitását.

() **Ujpest—Somogy 8:2 (4:1).** Biró: *Biró* Sándor. Az Ujpest csapata nagy formáról tett bizonyságot és különösen csatársora vezetett számos és eredményes támadást. A Somogy eleinte lelkesen küzdött, később azonban nem tudott ellenállni az Ujpest meginduló rohamainak.

—

TURISTA ÉLET

□ **Egy és más az aggteleki barlang müszaki problémáiról.** Amig az illetékes tényezők tisztázzák az aggteleki barlang jogi problémáját, nem érdektelen néhány szóban ismertetni *Kessler Hubert mérnöknek, az aggteleki barlang ujabbkori legbuzgóbb kutatójának müszaki tervelt* a barlang idegenforgalmának emelésére szükséges müszaki berendezkedésekről. Helyszini ismeretei és külföldi tapasztalatai alapján hónapokkal ezelőtt az Országos Testnevelési Tanácshoz intézett felterjesztésében mindenekelőtt *felhivja a figyelmet arra, hogy a villamos világitás aránylag nem nagy költséggel oldható meg,* tekintettel arra, hogy a barlang teljes kivilágitása nem szükséges és teljesen megfelelő, ha átlag három-négyszáz méter hosszu alternativ szakaszokban történik. Az aggteleki szakaszok világitása néhány lóerős szivógázmotorral együtt mintegy 12.000 pengővel megoldható, a jósvafői szakasz világitása a verestői bejárattól (vizierőteleppel) körülbelül 10.000 pengőbe kerül. *A barlang különböző szakaszainak könnyebben hozzáférhetővé tételéhez még két, esetleg három uj bejárat létesitendő. Ezeknek a bejáratoknak segitségével* (költség egyenként 5—700 pengő) *körséta volna tehető a barlang ugynevezett Denevér-ágában anélkül, hogy ugyanazt a részt kétszer kellene megtekinteni.* A külföldi barlangokban a barlangi tavak különösen csónakjárattal kombinálva, nagy vonzóerőt gyakorolnak a közönségre. *A Baradlában ilyen földalatti tó* (mintegy 600 méter hosszu és 25—30 méter széles) *csekély fáradsággal néhány százpengős költséggel volna létesithető. A Baradla és a cseh uralom alatt álló Domica közötti földalatti patakmeder járhatóvá tételével megvalósulna a Nagy-Baradla elgondolás, amivel a barlang egyszerre az egész világ legnagyszerübb látványosságai közé emelkednék. Az összekötő körülbelül 600 méter hosszu földalatti patakmedret lehet ugy szabályozni,* hogy a szélessége mindenütt legalább két méter legyen, mélysége pedig legalább nyolcvan centiméter és igy megfelelő *motorcsónak segitségével megoldható lenne a közlekedés.* Szakszerü javaslatot tesz Kessler *a barlangi utak javitására és a barlangi patak szabályozására.* A barlangi patak ugyanis a tavaszi áradáskor lehetetlenné teszi a barlang látogatását. A mostani 104 betonhid legtöbbje helytelen épités miatt duzzasztja a vizet. *Fontos továbbá a bekormozott cseppkövek tisztitása,* ami bizonyos sósavas oldattal több külföldi barlangban sikerült is. Kiterjednek továbbá javaslatai a barlangbejáratok környékének rendezésére, a barlangi szálló épitésére és a barlang adminisztrációjának megszervezésére. Mindezek kétségtelenül komoly és alapos tervek, de tervek maradnak mindaddig, amig a barlang jogi kérdései elintéződnek. *Ez ügyben többhetes kéréssel végre Budapestre érkezett a barlangtulajdonos Kárpát Egyesület gömöri osztályának a határozata* s igy remény van arra, hogy most már a központ is dönt a határozat jóváhagyásáról. *(K. B.)*

□ **Kedvezményes turistajegyet adnak ki a hegyeshalom-bécsi vonalra.** A Magyar Turista Szövetség értesitést kapott az *Österreichische Bergsteiger Vereinigungtól, hogy az osztrák szövetségi vasutaknál sikerült kieszközölnie, hogy a hegyeshalom—bécsi utvonalra kedvezményes turista menettérti jegyet adjanak ki.* A kedvezmény igénybevételének részleteiről később tájékoztatják a szövetséget. A kedvezmény hir szerint még május hónapban érvénybe lép.

□ **Uj turistautak a Gulácsi-hegyre.** *A Magyar Turista Egyesület tapolcai Balaton Osztálya,* amely két éve létesült, szép példáját adta annak, hogy miért van szükség a Balaton mentén turistaalakulatokra. Az osztály *a balatoni hegyvidék egyik legmeredekebb bazaltkupjára, a Gulácsi-hegyre csigavonalban felvezető szerpentin-sétautat készitett. Az utat a kemenesgulácsi vasutállomásról kék kereszt jelzéssel látták el.* Az ut a bazaltbányától balra éri el a hegyet. *Badacsonytomajról ugyancsak kék keresztjelzés* visz rövid kapaszkodóval az utnak egyik magasabb pontjára. Aki az uj uton felkapaszkodik a vulkáni krátertölcsért őrző hegycsucsra, az szebbnél-szebb kilátást élvezhet minden irányban, igy a Balatonra, a badacsonyi kőkapura, a szigligeti hegyekre, a Rezire, a Szentgyörgy-hegyre, a Tátikára, a sümegi várhegyre, Tapolcára, Halápra, a Nagysomlyóra a csobánci romokra, a Tóti-hegyre és a távol ködében elvesző többi hegyre. *(Bl.)*

□ **Ujitások a MFTR hajójáratalban.** A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Rt. nyári menetrendjében több olyan ujitás van, amelyre külön is fel kell hivnunk turista-olvasóink figyelmét. Ezek közé tartozik, hogy *Nógrádverőce hajóállomása megnyilt s itt kikőt minden a nagy Dunaágban haladó kirándulóhajó.* A reggeli *6 órai turistahajón kivül junius 1-je és szeptember 15-ike között a nagy Duna-ágban fog közlekedni 7 óra 30 perces indulással* egy másik kirándulóhajó is, amely 8 óra 50 perckor Horányban, 10 órakor Vácott és 10 óra 40 perckor Nógrádverőcén köt ki. *Visszafelé hajó indul Nógrádverőcéről 18 óra 50 perckor, tehát kisebb börzsönyi turák után igen alkalmas időben* és ugyancsak Vácott és Horányon át 21 óra 40 percre hozza a kirándulókat Budapestre. Ujitás továbbá a szentendrei szigetet

Vasárnap, május hó 6-án az

V. Agyag-galamblövő világbajnokság döntője

a Margitsziget felső csucsán. A verseny egész napon át alkonyatig tart. Tribünjegy ára **2.50**

ALBERT LÁSZLÓ

ÚJ MŰVÉSZET
2000/OKT.

P - 9765

33.o.

112o. GÁL IST

Tisztelt Professzor Ur!

Nagytiszteletü Uram!

Bocsánatát kérem, hogy már megi
désben kérem segitségét.

Sváb, katolikus családból szár
tattam,[1] fajomat elhagytam, jóllehet
vallásomat is meg akarom változtatn

Irtam, hogy rövidesen megnősül
asszonyommal a Soli Deo Gloria szár
együttvagyunk. Mondanom sem kell, h
16 éves korom óta én is csak ref.[2] k
Karácsony Sándorral[3] megismerkedtem.

ALBERT László

„Minden magyar felelős
minden magyarért"
Szabó Dezső

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY

VÁRMEGYE GALÉRIA

H-1052 Budapest V. ker., Vármegye u. 11
Telefon: 118-8148
1675 Budapest Pf.133
MNB 217-98089-5421

A kiállítás

megtekinthető

1995. október 29-ig,

kedden, szerdán,

csütörtökön

és pénteken

10–18 óráig.

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY

VÁRMEGYE GALÉRIA

BUDAPESTI ŐSZI FESZTIVÁL

Kiállító művészek:

- Albert László
- Barabás István
- Barabás Éva
- Bob József
- Datu Viktór
- Fekete Zsolt
- Józsa Nemes Irén
- Kákonyi Csilla
- Kuti Dénes
- Porzsolt Borbála
- Schneller Mária
- Siklódy Tibor
- Simon Endre
- Szabó Zoltán
- Szöcs Sándor
- Zolcsák Sándor
- Zsigmond Attila
- Haller József
- Kovács Géza
- Kusztos Endre
- Major Gizella
- Molnár Dénes
- Simon Zsolt
- Szász Sándor
- Szotyory Anna
- Barothi Ádám
- Bálint Károly
- Bocskai Vince
- Gyarmathi János
- Horváth Ödön
- Hunyadi László
- Izsák Márton
- Kiss Levente
- Puskás Sándor

BUDAPESTI ŐSZI FESZTIVÁL

Az Erdély Művészetéért Alapítvány
Vármegye Galéria
(Budapest, V. ker. Vármegye utca 11.)

tisztelettel meghívja a

MAROSVÁSÁRHELYI TÁRLAT

megnyitójára

1995. szeptember 25-én, 17 órára

A kiállítást megnyitja: Fülöp G. Dénes

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY
VÁRMEGYE GALÉRIA

MAROSVÁSÁRHELYI TÁRLAT

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD

1975 OKT

1021

* A stuttgarti kiadásban Friedrich Beissner által a le

Albert László

Albert László (Marosvásárhely): Látomás

gkésőbbre datált Hölderlin-vers.

irtöm,
itaim

n.

OZ

z,

arok.

(1)

nég,

Albert László
festő-

A „Déli Hortobágy"-ában
mondja el pusztai élmé-
nyit.

Bodnár Éva: Hajdusági művésztelep 1970.
Művészet, 1971.január - 27.lap

MDK

Albert László, festő

Marosvásárhelyi művész

Látomás c. műve

Repr.

– : Kép

40.

ALFÖLD, Debrecen - 1970. okt. XXI/10

Albert László, festő

MDK

Muroszászi-helyről jött.

Szerepel.

Magyari Vilmos: A hajdusági művéntelep és tárlata 56-58.

ALFÖLD, Debrecen. 1970. okt. XXI/10.

Albert László

Esőben a Zépének reprodukciója

Utunk évkönyv 70

Cluj 1969 26. old

Albert László
festő

M.D.V.

A kolozsvári főiskola elvégrése után
szülőföldjén munkálkodott.

Haldovany Győző: Festők a Szilágyföldről
Művelet, 1969 aug. 21 lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Albert László
festő

Méltatás

— Krónika

Tusnatáj, 1969 Sept. 9.

Albert László, diszitő festő, /1939/
végbizonyitványt nyert

Iparmüvészeti Isk. Évk. 1880-1941. Bp. 1942.
33 l.

adalmi major, ma állami gazdaság, el-
l a Balassagyarmat-Rétság közötti or-

40 körül.
épület, homlokzatán két ablak között
abad oszloppal támasztott visszaugró
elett hangsulyos szemöldökpárkányok,
pen tagolt ereszpárkány. Oldalhomlokzatán
tu csapott sátortető.

Albert László

festő

MIK

szerepelt a tárlaton.

J.I.:Tartományi tárlatok. Marosvásárhely.
Igaz szó, 1963. febr. 271-274.lap.

MDK

Albert László, disz.fest.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

45.l.

Albert László festőművész

Különösen arányos származású és műveltségű művészeink voltak rendszerint azok, akik az európai modern művészetben kirajzolódó stílusformálásnak viszonylag korán reagáltak. Újabban Albert László és mások a konfiguratív ábrázolás mondanivalói útjain keresik a legrövidebb távolságot lélek és tudat között.

Bárner Zoltán: Arról fejezik ki egyéniségüket, ahogyan a romániai magyarság mindennapi életéhez kapcsolódnak művészetükkel.
Korunk, 1979. febr. 66. old.

Albert László

Szépréti Lilla:

Csillagokra tekintő müvész. /ALBERT LÁSZLÓ képeiről./

Utunk, XXXII.évf. 5./1475./sz. 1977. febr. 4. 7.old.

Albert László festő

Albert László festő kamarakiállítása január 15-én délután nyílik meg az Opera klubjában (Bp. VI., Dalszínház u. 8.). A tárlat január 28-ig minden nap 12 órától tekinthető meg.

Magyar Nemzet 1980. jan. 13.

Albert László

Szabados Árpád: a balassagyarmati Horváth Endre Galériában február 2.-ig,
Molnár István: a miskolci Mini Galériában február 9.-ig,
Kárpáti Éva és Gyémánt László: a dunaujvárosi Uitz Teremben február 17.-ig,
Réber László: a miskolci József Attila Könyvtárban február 23.-ig,
Bognár Zoltán: a Csók Galériában január 31.-ig,
Berkics Miklós: a Ferencvárosi Vasutas Müvelődési Házban február 1.-ig,
Albert László: az Állami Operaház Klubjában január 28.-ig szerepel müveivel a fenti kiállító termekben,-mint a lap közli a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1980. jan. 26. XXIV.évf. 4. sz. 8. lap.

Ø Albert László
díszítő festő
Mil. 1915. ápr. 18.
Szombathelyen
1935-36. az iparm.
isk tanult.
Tanára Rovátkay Lajos
anyakönyvi adatok
1949. jul. 1-
Sehol sem szere-
pelt.

Albert László festő

„Lányok"
„Tarantónó"
„Kerékpártina"
„Terasz"

- festmények a borítón

Igaz Szó 1976/10

Albert László festő

- Stílusjegyei alapján nem illeszt-
hető a makosvásárhelyi kolómába

Említve: Nagy Pál, Nagy Imre,
Borda András, Szeze István, Bara-
bás István, Szécsi András, Simon End-
re, Sigmund Attila, Nyilka Róbert,
Zolcsák Sándor, Robotos Júlia, Török
Pál

Varro Ilona: Siklódy és Makosvásárhely
Igaz Szó 1978/5 444 ...

Albert László festő

„Szél"
„Kő" és virág"
„Vízcseppek"
„Predeáli kaviccsal"
„Lyukrak"
(- festmények)

Igaz Szó. 1976/10 382, 409, 411, 420, 426 old

Albert László festőművész
(1926 Petrilla –)

Marosvásárhelyen el. 1956-ban
végzett a Kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolát. 1948-ban Marosvásárhelyt
1970-ben Hajdúböszörményben szerepelt kiállításon

Igaz Szó 1972 november
774. old.

Albert László

Kombinat, olaj 100×80

Képzőművészeti Kiállítás
Ötvenéves a Román Kommunista Párt

Albert László

Maszk c. művével részt vett az 1971. jan-i
városvásárhelyi tárlaton.

A. Hét, 1971. jan. 8. 2 elf. 2 sz. 9. p.

Albert László

A Hajdúsági Művésztelep tagjai közt neve említve.

A Hét, 1973. okt. 26. 4. evf. 43sz. 9p.

Albert Sándó

Részt vett a marosvásárhelyi
téli tárlaton

Kovács Iván kritikája

1902 Szó 65/3 432.o.

ALBERT LASZLÓ

ALBERT LÁSZLÓ marosvásárhelyi festőművész és PETER JÁNOS sepsiszentgyörgyi festőművész munkáiból nyilt kiállitás Székelyudvarhelyen. /rövid hir/

Utunk, XXXIV. évf. 17. /1591./ sz. 1979. ápr. 27. 8.old.

Albert László, festőművész 1.) Folytatás.

Bannerkoltán: Csillagtérképek, Albert László festésnete.

1 1 Albert László: Csillagrobbanás, olaj, vászon, 80 × 80 cm

Művészet, 1984. julius, 49 - old.

Kitekintés

beiratkozik Bordihoz, aki e rajzok láttán így biztatja: „Azt hiszem, fel kell hagynod a mesterségeddel..." Nem hagyhat fel, de amikor a többiek, a Bordi-iskola érettebb növendékei: *Nagy Pál, Macskássy József, Nemes Irén* az akkor alakuló művészeti főiskola hirdetésére 1944-ben felutaznak Kolozsvárra, s érte is üzennek, mágneses erőnek enged, amikor követi őket. Mindössze 8 elemi osztályt végzett, rajzi-festői tudását végtelenül hiányosnak érzi, gátlásai vannak, meglepődik hát, hogy mégis alkalmasnak ítélik főiskolai tanulmányok folytatására. Az első évet Kádár Tibor, a másodikat Miklóssy Gábor, a harmadikat Aurel Ciupe irányításával végzi. Ekkor osztályismétlésre tanácsolják. Ösztöndíját elveszíti. Mégis visszatér, s újra Miklóssyhoz. Az önfenntartásért és a művészetért egyszerre folytatott, embertelenül nehéz küzdelem éveiben a tanára iránti bizalom lendíti át az önbizalomhiány buktatóin. Pedig neki sohasem

t László, festőművész

2.) Folytatás

Kőmer Zoltán: Csillagtérképek. Albert László festészete.

2 2 Albert László: Tűzvirág, olaj, vászon, 80 × 80 cm

Művészet, 1987. július, 49-old.

Albert László, festőművész 3.) Folytatás

Banner Zoltán: Csillagtérképek. Albert László festészete.

3

3 Albert László: Medúzák, olaj, vászon, 80 × 80 cm (fotók László Miklós)

Művészet, 1987. július, 51-old.

Kiszámíthatatlan többértelműség

Dinu Rădulescu szobrairól

Dinu Rădulescu (sz. 1947) művészi pályafutása valamivel később indult, mint nemzedéktársaié. Önmagával szemben támasztott, állandó kételkedéssel párosuló igényessége nem engedte, hogy szobrait befejezettnek érezze, s ez lelassította a közönség felé vezető útját is. A bukaresti *Orizont Galériá*-ban, 1980-ban rendezett kiállításon azonban már kiforrott művészként mutatkozott be, olyan alkotóként, akit a kortárs szobrászat alapkérdése foglalkoztat: hogyan lehet a leghatásosabb eszközökkel a legtöbbet közvetítő kommunikációt megvalósítani? Sokféle kísérleténekmegvolt az eredménye, s kiállításán már kibontakoztak a szobrászat kifejezőképességét vizsgáló kutatásainak legfőbb irányvonalai. Ezek némelyike hosszan tartó egyéni művészi munka eredménye, mások viszont századunk jól ismert avantgárd áramlatai által kidolgozott munkahipotézisek. Dinu Rădulescu személyében egy olyan nyugtalan fiatal művésszel találkozhatott a kritika és a közönség, aki jól megalapozott és változatos képzőművészeti ismeretek birtokosa, s ezekhez a hagyományokhoz tudja kötni saját alkotásait. Arra törekszik, hogy nézői megértsék, egyforma könnyedséggel használja a bronzot, a követ, a fát és a gipszet, anélkül hogy ez felületes kapkodáshoz vezetne. Ellenkezőleg, lázasan kutatja annak a lehetőségét, hogy a különböző anyagok saját belső szerkezete adja meg a formát.

Úgy látszik, hogy az utóbbi négy-öt esztendőben a művész koncepciója kikristályosodott. E megtisztulás (kristályosodás) legfőbb ismérve, hogy szándéka szerint monumentalitást és dinamizmust visz a naturalista utalásokat nélkülöző látványba, ahol a jelek sokasága éppen a hiányzó naturalista elemre utal. Dinu Rădulescu dinamikus monumentalitása lényegét tekintve elbeszélő jellegű, s ezt az *Egymással harcoló lovagok* is példázza, melynek egyik változata a bulgáriai Triavnában (1984), a másik pedig Salistén (Románia, 1982) található. Bár a művész egészen egyszerű térformákkal

1

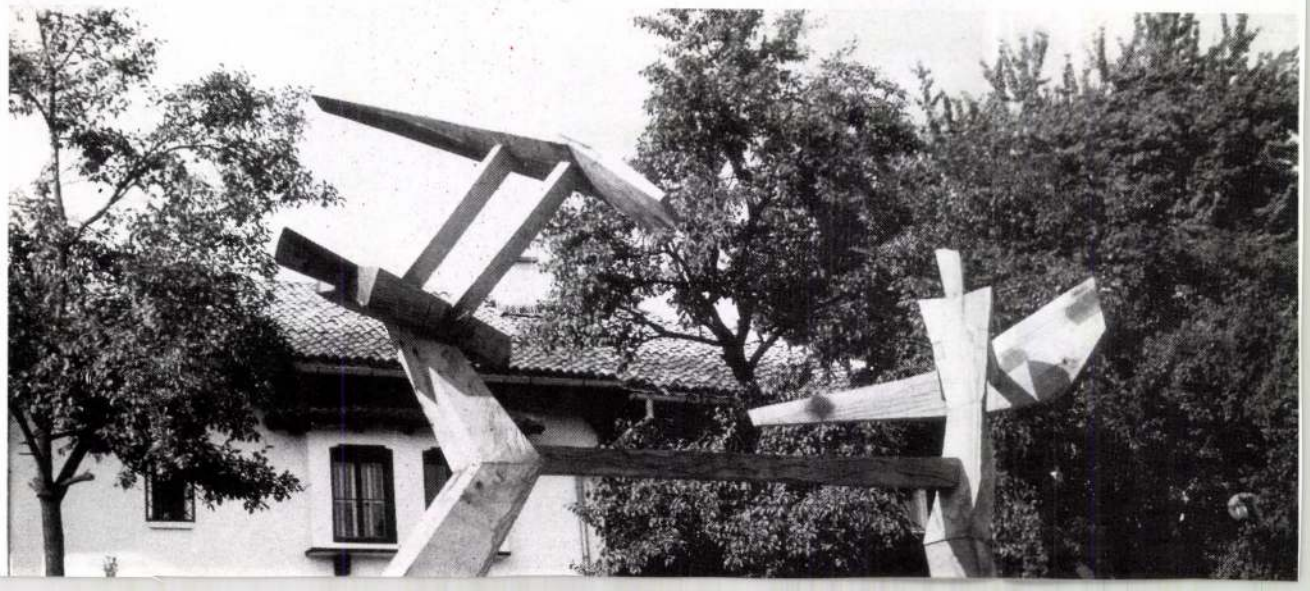

Albert László /Petrilla,Hunyad m.,1926.dec.3. -- /:festő. --
Zsilvölgyi bányászcsalád gyermeke;szülei a bécsi döntés idején köl-
töztek Marosvásárhelyre. 1942/44: bőrdíszműves szakmát tanult;közben
a magániskolát fönntartó Bordy András biztatta a művészpályára.
1955:Kádár Tibor,Ciupe Aurel és Miklóssy Gábor növendékeként szer-
zett okl. a Kv-i Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolán. Hazatérve Maros-
vásárhelyre bőrdíszművesként dolgozott,s csak az 196o-as évek elején
jelentkezett a környezetet,tájakat absztraháló nonfiguratív festmé-
nyekkel. Bár később a tárgyi elemeket is bevonta a képalkotásba,a
dekoratív felületalakítás festészetének stiláris meghatározója ma-
radt. 1959:Fakitermelés címmel freskót készített a Kovászna városi
művelődési otthon számára. Egyéni kiáll.:1976:Marosvásárhely,1979:
Székelykeresztúr.198o:Csíkszereda,Kézdivárahely.199o:részt vett a
romániai magyar képzőművészek bp-i kiállításán.
C. Ro.-- 43oo Tîrgu Mureş Str.Koós Ferenc lo.ap.1.

ALBERT László *88, 129, 130, 134*
Petrilla, 1926. december 3.
IA Képz. Főisk. Kvár, festő

Banner Erdély

'Elisabetta d'Ungheria, "Frate Francesco",

o Rotondo /I millecinquecento anni di
sti Hirlap",Budapest, 20-8-1932.

angrivia di Turinghia, Assisi, Santa Maria

tészet /Carlo Theti e l'architettura mili-
lmi Közlemények",XXXIII,pp.13-19.

ni in Transilvania /estr. in it. da "Erdélyi
,pp.13.

pitész és hajóskapitány Magyarországon
poletano, architetto militare in Ungheria/,
III, pp.236-238.

gheria ed i suoi architetti militari ita-
rabosco, Roma, Istituto di Architettura Mili-
A.Maggiorotti/

/?, "Hadtörténelmi közlemények",XXXIV,pp.1-46.

5-173

ippa in Transilvania e gli architetti mi-
tituto di Architettura Militare",Roma,III,

heria, "Annali della Cattedra Petrarchesca",
.2.

ALBERT LÁSZLO
festőművész

Nagy Zoltán:
Albert László festészete.

A Hét, XIII.évf. 48.sz. 1982 nov.26.
7.old., képpel.

Sepsiszentgyörgyi tárlat

Amatőrizmusból kibontakozó képzőművészek jelentkeztek közös kiállításon Sepsiszentgyörgyön, mindhármuk számára a Baász Imre körül kialakult iskola közvetítette a modern művészeti értékeket.

Albert Leventének e jelentkezése a szín-, rajz- és kompozícióérzékenység, a kifejezési tér kiterjedése, a fogalmazás egyidejű tisztasága és ösztönössége szempontjából látási-minőségi eseményt jelent.

Baász Szigeti Pálma alkotásai magukon viselik Baász Imre stílusjegyeit, követi és helyenként tagadja azokat. A kisvárosi lét álcsaládiasságát elutasító, álomtemető hatalmát gúnyosan elfogadó, hangulatos, kifejezési eszközök, eljárások szempontjából többnyire minőségi képzőművészi közléseket láthatunk tőle.

Fazakas Gyula kitelepedése előtt utoljára állít ki. Régi munkáihoz képest a mostaniak kevésbé rajzosak, inkább érzelemgőzöseknek nevezhetők, a derű, ahogy a „mumusnak" fittyet hány, a könnyedség és kötetlenség, a mesehangulat azonos.

DOMOKOS PÉTER

Baász Szigeti Pálma — **Az utolsó vacsora**

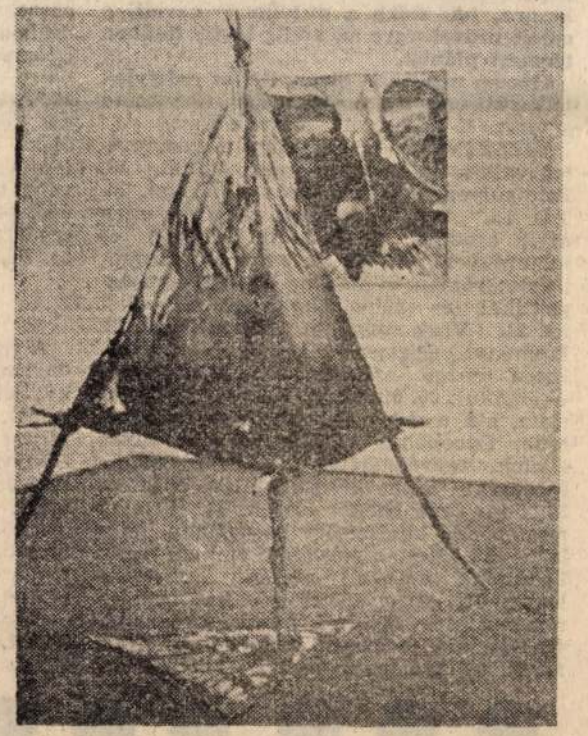

Fazakas Gyula — **Installáció**

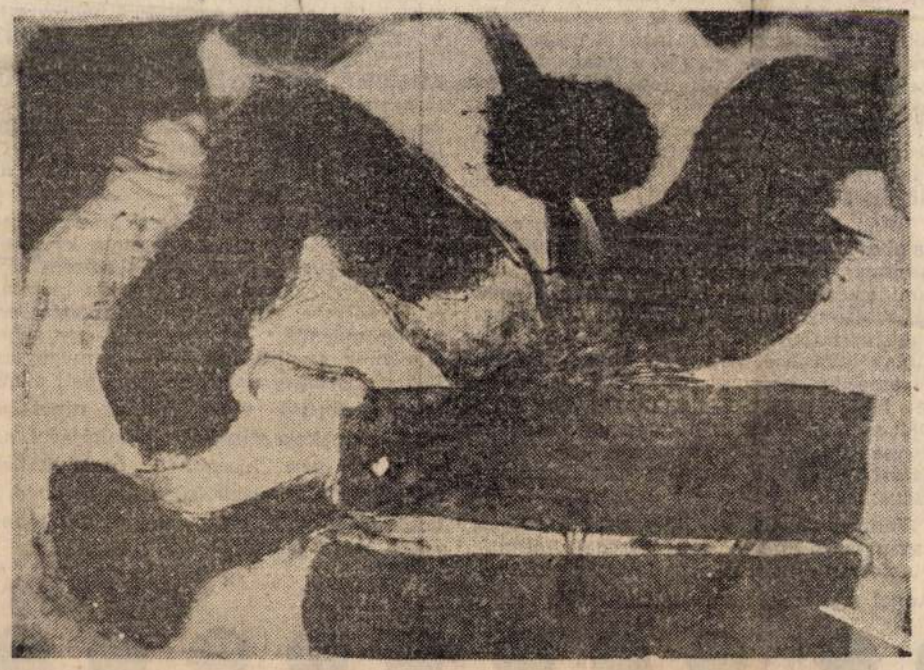

Albert Levente

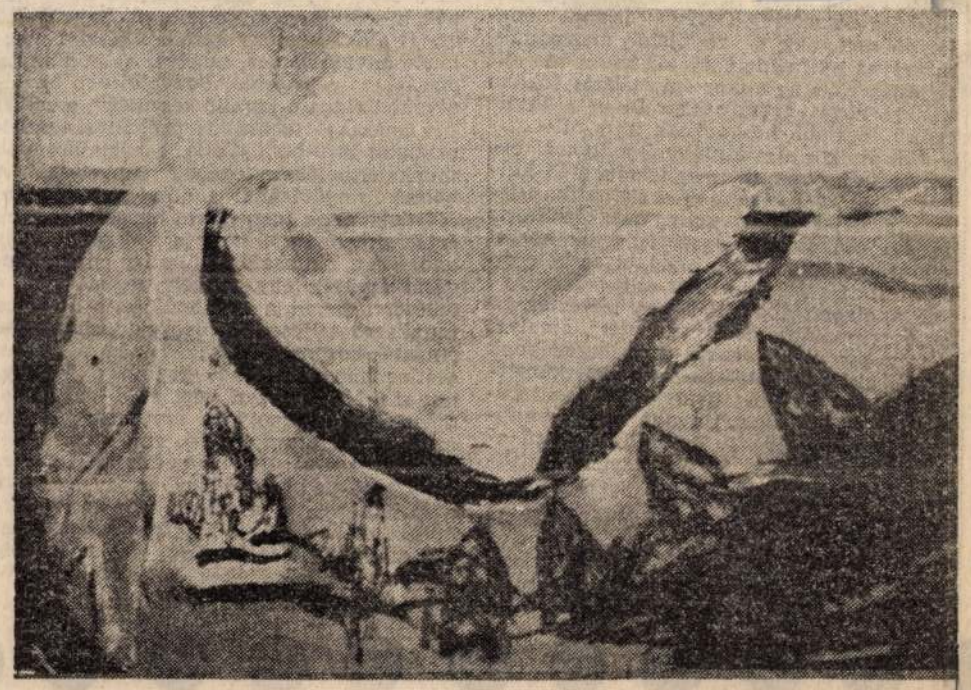

az Alvók sorozatból

ROMANIAI
MAGYAR SZÓ
BUKAREST

92
XI. 14-15

ALBERT Levente

Hétvégi rejtvény

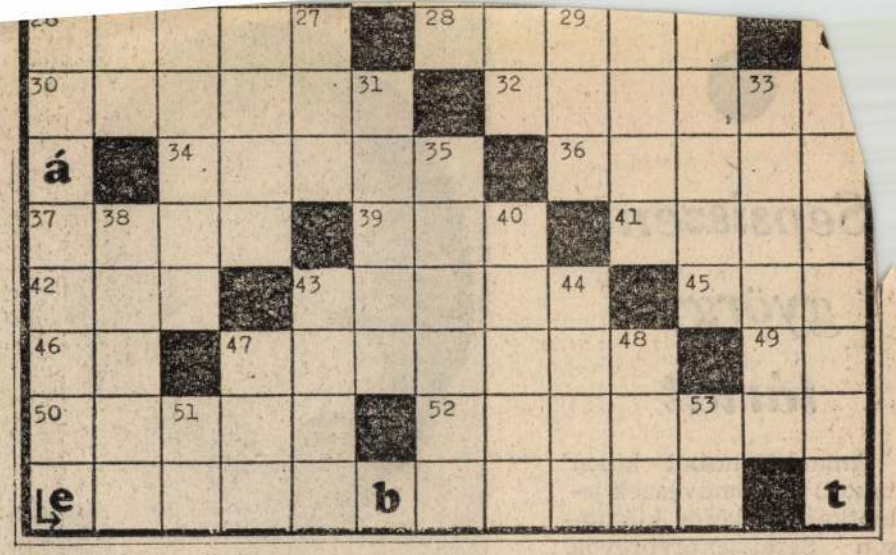

Déryné olyan gyakori vendég Erdélyben, hogy tulajdonképpen erdélyi színésznőnek tekintjük. Kolozsvári színház című írásában olvashatjuk: **„De nem csak a magasabb körökben fáradoztak a plánták hasznos ápolásában, hanem a középrend, a polgárság, mind szívvel, lélekkel kívánták bebizonyítani, miszerint ők is értik s érzik, hogy a színészet pártolása s ápolása által lehet elérni, hogy a műveltség csak akkor sugározhatik vissza a színpadról a publikumra, ha előbb a publikum neveli s emeli műveltségre az addig kopár földben termett plántát.**

Hiszen már az is bizonyítja az erdélyiek lelkesültségét a szépért s...“ (folytatása a vízsz. 1. és függ. 14. számok alatt).

VÍZSZINTES: 12. Ingatlant telekkönyvileg valakinek a tulajdonába juttat. 13. Brit súlyegység (14 pounds = 6,35 kg). 14. T.D. 15. A ... Kolosszus, az ókori világ egyik csodája. 17. D.T. 18. Hidrogén és indium vegyjele. 20. ... Jenő, író és publicista: román és magyar nyelven egyházpolitikai és külpolitikai tanulmányokat írt. 21. Vizet szolgáltató berendezés. 22. Eseményt végigszenved. 24. ..., láb, nehézkesen mozgó személy. 25. Utolsó, végső — angolul. 26. Mocsaras. 28. Francia diplomata, aki a dohányt behozta és elterjesztette Európában. 30. Kotródik. 32. Patás állatok tenyésztésével foglalkozó mezőgazdasági üzem. 34. Ellenállása csökken. 36. Fent levő helyről elcsen. 37. Hirtelen meglepődés kifejezésére használatos indulatszó. 39. Ótestamentumban említett hegy Palesztina délkeleti részén, tkp. Áronhegye. 41. Angol Julcsa. 42. Van neki — románul. 43. Moldvai folyó — románul. 45. Nátrium és oxigén vegyjele. 46. Kilométer. 47. Gömbben végződő könnyű tőr. 49. Némán néma! 50. Bolívia fővárosa. 52. Ami szükségszerűen elpusztul.

FÜGGŐLEGES: 2. Nagyon hangos kiáltás. 3. E. Á. 4. Kurír összefüggő betűi. 5. Saroglya, német eredetű kifejezéssel. 6. ... üzen, háborút kezdeményez. 7. A füllel kapcsolatos. 8. ... barack, zamatos gyümölcs. 9. ... csiga, tüdős csiga. 10. Folyó Észak-Olaszországban. 11. Elő-indiai. 16. Angol női név. 19. A népművészet egyik ága. 21. Orosz cárnő, a felvilágosult abszolutizmus látszatát keltve önkényuralmat gyakorolt. 23. Hajfürt, tincs. 25. Lóversenyben: fejhossz. 27. S.O.G. 29. ... basso, zenei kifejezés. 31. Fentről leszólít. 33. A ... for an Oliver, angol szólásmondás, jelentése: szemet szemért. 35. Lant alakú népi hangszer. 38. Kifejezés, jelentése valamiből az utolsó. 40. Fényképfelvétel hibáinak kijavítása. 43. Téli sportot űző. 44. Bad ..., gyönyörű bajor fürdőváros (TÖLZ). 47. Határozórag. 48. R.A.E. 51. Perui gépkocsik jelzése. 53. Numero.

Készítette:
MÁRK LAJOS

A megfejtéseket lehetőleg levelezőlapon **november 22-ig** (postabélyegző dátuma) küldjék el a **szerkesztőség** címére. Kérjük ráírni: **Hétvégi rejtvény.** A helyes megfejtést beküldők között a **Csíkszeredai Könyvponta ajándékkötetét,** sorsoljuk ki, melyet a vállalat eljuttat a nyertes címére.

Az október 31—november 1-i lapszámunkban megjelent rejtvény megfejtése: Ha holnap elpusztulna is a világ, én ma elültetem még az almafát.

A sorsoláson könyvjutalmat nyert: ATTL ADOLF, 4800 Baia Mare, str. G. Coşbuc nr. 22, sc. 3, et. II, ap 26, Máramaros megye.

Ifjú Tizling néven német férfi találta fel, ihletője Swanhilda Olefson izlandi énekesnő volt, akit a feltaláló megsajnált, mivel az az imádott és jól fejlett melleit fellépés előtt az akkor használatos fűzőbe kellett hogy gyömöszölje. De ez a találmány legalább hasznosnak bizonyult...

Ma, amikor a találmányok millióiról beszélhetünk (számuk meghaladja a 15 milliót — a '80-as években a statisztika szerint a bejegyzettek száma megközelítette az évi 400 ezret világszerte), ezek között számtalan fura jószág akad, olyan is, amire rácsodálkozhatunk: hát ez is találmány?

Franciaországban 1969-ben jegyezték be a „ceremoniális műanyag kezet“, amelyet a feltaláló olyan vezető személyiségeknek ajánl, akiknek kötelező számtalan kézszorítással köszönteni tisztelőiket, politikusoknak választóikat. Ugyanott és ugyanabban az évben egy J. Bergalli nevezetű egyén kiszámította, hogy az ember mellkasa naponta legkevesebb 23 000 mozgást végez, ami felhasználható elektromos áram fejlesztésére. Találmányként van bejegyezve kerékpár lovaknak, olyan lepedő, amely elriasztja a poloskákat, kaja a szosz —, és csokolózásnál, ha a hölnek a szőrzet nem tetszik. A bajuszrejtő egy ív alakú kemény gumiból készült megfelelő méretű lemez, amelyet az orrcimpához lehet rögzíteni. Bonyolultabb az „egyesített ringató-köpülő készülék“, amelyet egy amerikai technikus próbált szabadalmaztatni 1870-ben. Célja: a háziasszonyok munkatermelékenységének növelése. A bölcső ringatásánál a nők munkavégző mozdulatainak nagy része kárba vész, ami értékesíthető úgy, hogy a mamát vagy dadát egy hintaszékre ültetik, annak ringását átviszik egy tengely segítségével a bölcsőre, onnan a vajköpülőre, s hogy a munkaerő teljesen ki legyen használva, ringatás közben az asszony még köthet is, esetleg hímezhet, vagy krumplit hámozhat stb. Múlt század végi az a „horkolásmegelőző szerkezet“ is, ami nem egyéb, mint egy szíjkombináció, amelynek segítségével az alvó állát kényelmesen a fejhez rögzíthető, felköthető úgy, hogy az illető nem nyithatja ki a száját, tehát nem hörkölhet. A horkolás ma is probléma, s azóta számos új találmány született, még elektronikus készülékek is, de ezeket nemrég egy feltaláló túlzottan bonyolult hülyejak vagy megsemmisítik azokat, s feltételt a század elején örökégő is, a legyártottakból el is adtak néhányat, majd összeszedték és megsemmisítették azokat. (Egyes szakemberek szerint „majdnem örökégőt“ lehet előállítani, ha a spirálja réniumból készül, ez a fém azonban nagyon drága, évente csak néhány tonnányit tudnak belőle előállítani, tehát tömegcikk előállítására alkalmatlan).

Talán a legfurcsább szabadalom, amit valaha is kiadtak, az az USA-ban 1087168 számmal, egy 1924-ben bejegyzett „valami“: két összefont spirálhuzal, amelynek célja bizonyítani Isten létét... A legmegvalósíthatatlanabb egy Simms nevű kapitány javaslata, amelynek kivitelezésében az amerikai kongresszus támogatását kérte: fúrjanak aknát az Északi-sarktól a Déli-sarkig! A tervnél talán már csak az furcsább, hogy bár a kongresszus a támogatást megtagadta, 25-en mégis mellette szavaztak!

Vannak érdekes találmányok, amelyek hasznossága vagy célszerűsége vitatható, s amolyan csavaros eszű feltalálók művei. Angol találmány: számlálókészülék, amely lekinti“ a fejet, a képet átadja a komputernek, az a képet számokká változtatja, s azokat elraktározza emlékezetében. Gyógykezelés után újra „megtekinti“ a hajhullató fejét, összehasonlítja az elraktározott adatokkal, s a különbözet adja a pontos eredményt. (E módszerrel a feltaláló saját fején állapította meg, hogy a hajának tíz százaléka a gyógykezelés alatt sajnálatosan kihullt.)

A furcsa találmányok sora hosszú. Egészen friss például az a francia készülék, amely kisgyerekek orrának törlésére szolgál. „Mindenki rászorul egy kis biztatásra, dicséretre, elismerésre“ — mondta egy német mérnök, és konstruált egy gépet, amelynek az indítógombját ha megnyomják, a rászerelt műkéz megveregeti a biztatásra szoruló vállát. Akinek nincs barátja, nem kap elismerést munkájáért, azt egy ilyen gép kisegítheti pszichikailag, feloldani elkeseredettségét, visszanyerni önbizalmát. De mégis, mennyivel többet jelent ilyen esetekben egy baráti kéz!

VERES JÓZSEF

GIZELLA NAPOK 1994 VESZPRÉM

A veszprémi Művészetek Háza
tisztelettel meghívja Önt
1994. május 14-én, szombaton 11 órára a
KISGALÉRIÁBA
(Veszprém, Vár u. 3.)

ALBERT LEVENTE
festő, grafikus

és

VARGA MIHÁLY
szobrász

sepsiszentgyörgyi művészek
kiállításának megnyitójára.

Megnyitja:

Gopcsa Katalin
művészettörténész

A kiállítás megtekinthető 1994. június 1-ig,
naponta 10-18 óráig.

Albert magyar király

ikonografiája

képmása

Schmitner F. L. bécsi

vézmesszőtől a gróf

Nádasdy-féle Mau-

soleum nyomán

Iv Gár Czakó

77. l.

Megjelent

Werbőczy: Corpus Juris

Nagyszombat 1743

BUDAPEST
42 VI-8-1

Albert Király
ikonográf.

I.

Vayer Lajos ifj.

Magyar uralkodók
Bp. 1942. 16. tábla
24. l.

PARODI, *Giacomo Filippo* (1630?—1708?), génuai olasz szobrász. Rómában hat évig Bernini tanítványa, 1661. Génuába tér vissza, ahol a S Maria di Carignano egyik kupolafülkéje számára mestere stílusában Ker. János alakját faragja. Több génuai templom oltára számára Mária mennybemenetelének mozgalmas csoportját alkotja, amelynek faragásában fia, Domenico is segédkezik neki. Génua palotái számára dekoratív szobrokat, Páduában pedig, ahol szintén működött, a Santo számára egy síremléket alkot.

PÁROS OSZLOP, két egymásmellé helyezett oszlop megjelölése. Célja részint az oszlop teherbírásának erősítése s az így előálló nagyobb stabilitás hangsúlyozása, részint — oszlopsoroknál — érdekesebb és változatosabb ritmus elérése. Nagy előszeretettel alkalmazták a késői olasz renaissance és barokk palotaudvarain (Pal. Borghese Rómában, génuai egyetem udvara)

PARRHASIOS, ephesosi származású görög festő a Kr. e V sz. végén. Kiváló rajzoló, a festésben is a körvonalakat hangsúlyozta. Az egyéni jellemzésben kitűnt kortársai közül, azért főleg olyan tárgyakat választott, melyeken a lelki megindulást ábrázolhatta.

PARROCEL francia festőcsalád. Tagjai: P., 1. *Joseph*, másképp P. *des batailles*, * Brignolles 1648. † Párizs 1704. Híres csatafestő Rómában Jaques Courtois és Salvator Rosa nyomán képezte magát. Képei főleg francia vidéki múzeumokban továbbá Versaillesben (Átkelés a Rajnán) és a Louvreban. Karcokat is készített, köztük egy sorozatot Krisztus életéből.

P., 2 *Charles*, az előbbinek fia, * Párizs 1688. † u. o. 1752. Szintén csatafestő, főleg mint karcoló híres. Atyja tanítványa, azután Rómában. Több nagyobb képe Versaillesben (XV. Lajos

Albert magyar király

miniatora

(Albrechtminiator)

l. osztrák, magyar-
országon nem volt.
Magyar vonatkozási nincet
– nem lesztett

Magyar Könyvszemle

1927. 21. l – 23. l.

Könyvtárambon

1905. VI. 26.

Gróf Dessewffy Dénesnek: a család tulajdonát kép
de használaton kivül levő műkincseknek a sárosvá
megyei múzeum részére való átengedése kéretik (39

Albert miniator *

Lásd

Hoffmann Edit:

Régi magyar bibliofilek.

* II. László ki-

rály szolgálatában

Hoffmann nem

ismeri és nem

említi

fennmaradt mozaik viszont Pompeiből
kiállitott darabot szállitották Pom-
előtt / Kr. u. 79/ Alexandriában ké-

mblémák Hadriánus császár idejéből a
ábrázoló mozaikjai. A folyó békés termel-
kapó erővel, kedves naturalizmussal

aradt mozaikok java e két technikával
trikus mustrával diszitett padlómozaik,
a sem. Az előbbire jó példa hazánkban
, mig szép emblémákat Aquincumban és
segethusa - Ulpia Trajana/ találunk.
enetet illusztráló mozaikot találtak elő
öbb mint kéttucat padlómozaikot tártak
us diszitésü, de szép emblémák is
/.
yi római provinciába eljutott és kedd-
kerültek elő Tripoliszban/, falakon
domásunk. Igaz magában Itáliában is
láltak fali-mozaikot, ezek is kise
Itt azonban fokozott mértékben kel
al, de talán az is indokolja ritkasá

MDK

Albért Marci Jancsi asztalosmester

Faragott utcaajtó és kapu Bogártelkén. Repr.
Készitette Albért Marci Jancsi asztalosmester.

Magyar Iparművészet, 1904. VII.évf. Melléklet.

1.

Albert (Martin Albert)

typographus. Geleji Katona István

püspök Rákóczi fejedelemhez írt, 1638 februárjában kelt levelében említi, mint aki munkáját el nem hanyagolta („Az Albert felől testalhatok, hogi mind ollian erős lidegben-is eljart munkajaban serenjen..."

Adattár XVII. századi szellemi mozgalmak történetéhez. I. Polgári irodalmi és kulturális törekvések a század eldő felében. Herepei János cikkei. Bp.-Szeged, 1965. 627 l.

523. l.

Martin Albert

Gelejí püspök 1639. dec. 12-en helt leveliben írja Rákóczinak. „Ugodnak jelentettem volt Bisterfeld uram ~~[illegible]~~ által az én concióimnak nyomtatásokban való nagy fogyathorását, de Marcsi Brassóból eljött s Istennek hála, Albert is ismét fölelédett, mert megint horsú kezdtek."

Adattár XVII. századi szellemi mozgalmak történetéhez. I. Polgári irodalmi és kulturális törekvések a század eldő felében. Herepei János cikkei. Bp.-Szeged, 1965. 627 l.

523. l.

Martin Albert

német (németalföldi) nemzetiségű volt, ezt nevének gót betűkkel való aláírása is bizonyítja. Feltételezhető, hogy az eltelt 3 esztendő (1636-1639) alatt nem tanult meg úgy magyarul, hogy Geleji püspök beszédeit szedhette volna. Ezért ugyanó hygienyus, vagy mesternek tarthatjuk.

Adattár XVII. századi szellemi mozgalmak történetéhez. I. Polgári irodalmi és kulturális törekvések a század eldő felében. Herepei János cikkei. Bp.-Szeged, 1965. 627 l.

524.1.

M.D.K.

Albert Kályás, ceri kőműves

neve 1780-ban és az 1790-95 közötti ceri adóösszeírásokban szerepel

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 307 old.

ALBERT Mátyás egri kőmüves, az 1780, az 1790-1795 közötti és az 1800. évi adóösszeirásokban Egerben szerepel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

jobbra: herausgegeben in Fran
legalól czimertől megszakitott sor
Ihro Majestaet der Kön
MARIA ANTONI
Ertz Herzogin von
Aller
von J

Rm., mér. a rl. 33.1: 2

Sz.n.
251

10748.

rrichtet 1781' jelzésű emlékoszlopon
k e körirattal: So gar seinen Schatten
a hálás alattvalók Chronosszal együtt
angok hallatszanak: Ich habe ihn
le, meine Hand die soll ihn erhalten
. 89. v. 21. és jobbról térdelő angyal
eggel: „So spricht der Herr Zebaoth:
. 8.19-21." A háttérben a város mögül a
rata:

d Grösten Kaiser
I.
nd den 17 October 1781 publicirten

. Miniat. Mahler invent gezeich. radirt u.

Albert Mihály

Nászregéni asztalos

1795

1796.

l.

Bürögernyeszegi

55. l.

56. l. ref.

1795. F a gernyeszegi templom
korusán és a wékeken
dolgozott F Schmidtberger
Ferenc nászregéni asztalossal
együtt. A korus farag-
ványaival 1796. készet
tek el. Ebben az időben
a gernyeszei kastélyon
is végértek kezdebb-
ül nem emlitett munkákat.

M. D. K.

ALBERT Mihály asztalos

Asztalos Szászrégenben

1795 - 1796. Gerzyeszeg, Teleki - Kastely -

nál szerepel

Agghány: Barokk szobrászat ... Bp. 1959.

T. 164. l

MICHAEL ALBERT, ötvös

A magyarországi ötvösjegyek formája a többi európaihoz hasonló. Nálunk is kevés a geometrikus jegy. Párt alkot, de azért különböző Michael és Zacharias Albert jegye is/Kőszeghynél 109.ill.104.-XVII.sz.második fele. 151.old.

CSORBA CSABA: Tulajdonjegyek, mesterjegyek, polgári címerek a középkorban 143.old

A Herman OTTÓ Múz.Évkönyve, XIII-XIV. Miskolc, 1975

ALBERT MIKSA, térképész,/1941/

ULBRICH könyve II.részében Burgenland és környező államok községi térképei,legtöbb 1770 után,A koraiak méretarányai a premetrikus korból valók,A későbbiek legnagyobb része már a méterrendszerben készült és valószínüleg a bpesti Állami Nyomda termékei. A térképek szerzői nagy részt magyarok,igy Labert Miksa is. 289.old

BENDEFY LASZLÓ: Karl Ulbrich: Allgemeine Bibliographie des Burgenlandes 287.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

Albert Melinda

Magyar Iparművészet az
ezredforduló 2003

94.l

áll, csak akarnod kell - szemed
megbujsz abban a minden valaha
matizmusban, hogy Te iró vagy,
Széchenyi azt mondta volna, hog
nem az ő szakja? Petőfi se bujt
néhai közös barátunk, Ady Endre
fogva távolabb esett ezektől a
csó, kényelmes, valótlan és cin
olyan capacitásu ember, mint Te
és elmondani, ami itt egyedül f
átvenni? Goethe azt mondja Ecke
Bolyai ugyanazt fedezte föl, am
fedezd föl ujra a puskaport. Ér

Albert Miklós

Albert Miklós ékszerész és aranymüvesmester, VII. Dob-u. 16.
227-765

5

Bptárb. 1940. nept

" 1942. jan.

7

Huszár Lajos: Körmöcbányai ércmvesek és emlékérmek a XVI–XVII. Században

Bpest 1929

Nagy formátumok

Kört.

ALBERT PAUL, asztalosmester

Budán 1815-ben egy olyan "~~Schreib~~ Schreib Kasten"-t kellett remekként megrajzolnia..."Wobey jedoch innerlich die Architektur nach der Dorischen Ordnung angebracht werden muss". 364.old. 10.jegy

SZABOLCSI HEDVIG: Butorrajzok egy kőszegi rajziskolából és egy kőszegi "secetaire" 257.old

~~SÁVARIA~~, A Vas Megyei Muzeumok Értesitője, 1966-6970. 4.sz. Szombathely, 1972

PAUL ALBERT, asztalosmester

Budai mester. Paul Albert remekelőirasa. Fővárosi Levéltár, Protocoll der Burgerlichen Tischler Meister Zunft in Ofen. 1814. 1815. 41. p. --- 368. old. 10. jegy

SZABOLCSI HEDVIG: Butorrajzok egy köszegi rajziskolából és egy köszegi "Secretaire" 257. old

SAVARIA, A Vas Megyei Muzeumok Ertesitője, 1966-1970. 4. sz. Szombathely, 1972

Albert Péter

Az ezüstzománc előállítását kísérletezte
a Zománcipari Művek laboratóriumában.

Petőfi Népe 1965. aug. 13.
Zománctörténeti kiállítás.

Diszpoziciója:

Viola pr	8'
Fl. tibia	8'
Silvestrina	8'
Pr. Oktáv	4'
Aeloni	8'
Superoktáv	2'
Vox coel.	8'

A proszpekt kivételével redőnyben van az egész hangszer. Szélládája C–Cisz oldalas. A játékasztalon szélnyomást és redőnyállást mutató óra.

Az orgona a földszintre van építve, szemben a szószékkel. A praeorans tanító könnyen elérte, hiszen neki kellett orgonálni is és prédikálni is. Az orgona beépítésével az oldalkijárót elzárták.

Erősen szuvas. Sípjai hiányosak. Az ólomcsövek közül is sok elveszett már.

Az orgonapadon ülve nehéz játszani a szűkös hely miatt. Sípjait még fel lehetne használni javításokhoz.

Sajnos, sok orgonánk tönkremegy a gyülekezetek elnéptelenedése miatt. Ezeket a hangszereket jó volna eladni, még akkor is, ha a templom szokott képét megváltoztatná a hangszer kiszerelése. Reméljük, ezek a vajúdó kérdések is megoldódnak a közeljövőben.

ELEKTRONIKUS ORGONA

Albert Péter, Miskolc

Albert Péter Budapesten született 1951. IX. 6-án. Édesanyja *Ginder Ilona*, óvónő; édesapja *Albert Vilmos* gépészmérnök. Testvérei: Tamás és Ágnes építészmérnökök, András főiskolai hallgató. Elemi iskoláit Szegeden végezte. Pécsett a Műszeripari Technikumban érettségizett. Budapesten a Műszaki Egyetemen műszerszakból kapott mérnöki diplomát 1976-ban. Ezután 3 évig a szegedi Egyetemen mint tanszéki mérnök dolgozott. Innen került a miskolci egyetemre, mint tudományos munkatárs. Jelenleg orgonatervezésekkel foglalkozik.

15 éves korában kezdett elektronikus hangszereket készíteni. Külföldi útjai során a leghíresebb barokk orgonákat kereste meg. Műszeres hangfelvételeket készített. Ezután sokat kísérletezett, hogy a barokk orgonák hangjait elektronikus úton utánozni tudja. Nagy eredményeket ért el. Olyan hűen tudta utánozni a sípos orgona hangját, hogy az emberi fül képtelen megkülönböztetni a régi és az új orgona hangját egymástól. Sok fáradságos munkája gyümölcseként orgonát épített és a nyilvánosság elé állt. Azok a szakemberek, akik játszottak kész orgonáin, elragadtatással szóltak az új lehetőségekről.

Orgonái nem csoportosíthatók a közismert elektronikus orgonák közé. Hangzásvilágúk egészen más. A hangerősítő fal helyett orgona-síphoz hasonló, több méter hosszú rezonátorcsöveket használ Albert, ezekben helyezi el a hangadó-szerkezetet és így a csöveken végigfutó hang még kap egy újabb színezetet. A hang ereje adott, mint a barokk orgonáknál.

Eddig 7 orgonát épített, amelyek templomi használatban is vannak: 1. Szeged, tarjáni városrész, r. kat. 2. Csanádapáca, r. kat. 3. Debrecen, Nagytemplom, ref. 4. Debrecen, Kollégium, ref. 5. Magyarbóly, ref. 6. Solt, ref. 7. Szigetszentmiklós, baptista. A 8. orgonát most készíti a Hanglemezgyártó Vállalatnak, megrendelésre.

Albert Péter tudományos bemutatkozása: „Élet és Tudomány", 1982. III. 26. 13-as szám, 386–89. oldalak. „Az elektronikus hangversenyorgona."

ALBERT Péter orgonaépitő

Baranyai Helytörténetirás,1989.

Banner Erdély

'Elisabetta d'Ungheria, "Frate Francesco",

o Rotondo /I millecinquecento anni di
sti Hirlap",Budapest, 20-8-1932.

angrivia di Turinghia, Assisi, Santa Maria

tészet /Carlo Theti e l'architettura mili-
mi Közlemények",XXXIII,pp.13-19.

ni in Transilvania /estr. in it. da "Erdélyi
,pp.13.

itész és hajóskapitány Magyarországon
oletano, architetto militare in Ungheria/,
II, pp.236-238.

heria ed i suoi architetti militari ita-
abosco, Roma, Istituto di Architettura Mili-
.Maggiorotti/

?, "Hadtörténelmi közlemények",XXXIV,pp.1-46.

-173

ppa in Transilvania e gli architetti mi-
ituto di Architettura Militare",Roma,III,

eria, "Annali della Cattedra Petrarchesca",
2.

Albert Tamás építészhallgató (elsőéves)

Az Orsz. Egyetemi Képző- és Iparművészeti Kiállításon színes, műanyag fóliából összeállított korongja a festészeti kategória aranyoklevelét és 500 ft-os különdíjat kapott.

Szolnok Megyei Néplap, Szolnok, 1972. máj. 14.

Albert Tamás

Nemzetközi Vöröskeresztet gyorsrajz
Riállítás 2, dij

Szegedi gyártosok) nemzetközi rajz-
kalyazata
Délmagyarország, Szeged 1969. dec. 19.

ALBERT VENDEL, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakképzett keramikus dolgozók névsora 1851-1950
ALBERT VENDEL, gyári munkás, 1935-+1945
Függelék, 298.old

KOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/
275. old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

ZACHARIAS ALBERT, ötvös

A magyarországi ötvösjegyek formaja a többi európaihoz hasonló.Nálunk is kevés a geometrikus jegy.Párt alkot ,de azért különböző Michael és Zacharias Albert jegye is/Kőszeghynél 102.ill.104.-XVII.sz.második fele. 151.old.

CSORBA CSABA: Tulajdonjegyek,monterjegyek,polgári címerek a középkorban 143.old

A Herman OTTÓ Múz.Évkönyve, XIII-XIV. Miskolc, 1975

M.D.K.

Albert von Ajtós, ötvös

er Anjouk és Zsigmond uralkodása idején nagy lendületet vett magyar ötvösnüvészetnek a Nagyar Alföld délkeleti sarkában, Gyulán, volt egyik képviselője. Később hivándorolt és fel Andta venni a versenyt a Hollandiai és Nürnbergi ötvösökkel, tia, Albrecht Dürer, apjától kapta első oktatását.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

106-107. old.

ALBERT Zoltán *149*
Brassó, 1957. január 31.
NG Képz. Főisk. Buk., grafikus

Banner Erdély

l'abri de Tapolca. MiskMÉ 1957. 60—69, 65. 3 ill.
Vértes László : Beiträge zur Technologie des Paläolithikums. — Данные к технологии палеолита. (Резюме) ActaArchHung 11 (1959) 3—6, (1). 7 ill.
Vértes László : Das Moustérien in Ungarn. EisGeg 10 (1959) 21—40. 3 ill.
Vértes László : Untersuchungen an Höhlensedimenten. Methode und Ergebnisse. Bp. MNM Történeti Múzeum 1959. 176 p. 53 ill. (RégFüz II. 7.)
Vértes László—Hessel de Vries : Az istállóskői barlang aurignaci II. kultúrájának rádiokarbon kormeghatározása. — Radiokarbonbestimmung des Aurignacien II. aus der Istállóskőer Höhle. Auszug. ArchÉrt 86 (1959) 195, 195.
Vértes László vide: *Kozlowski* J.
Vlček Emanuel vide: *Nemeskéri* János.
Vorobjov M. V. vide: *Ojtozi* Eszter.
Vries Hessel de vide: *Vértes* László.

Klasszikus és keleti régészet — Archaeologia classica et orientalis

Altheim Franz—Stiehl Robert : Zwei neue Inschriften. Die aramäische Fassung der Asoka-Bilinguis von Kandahar. ActaAntHung 7 (1959) 107—126. 1 t.
Aström Paul : Deux vases theriomorphes et une figurine de Chypre. — Két állatalakú edény és egy szobrocska Ciprusból. SzMK 15 (1959) 3—8, 68—70. 4 ill.
Avdiev V. I.: Культурное наследие Древного Эгипта. (Mit deutscher Zusammenfassung) ActaAntHung 7 (1959) 135—147, 147.
Baktay Ervin vide: *M. Tóth* Edit.
Bleicken J. vide: *Maróti* Egon.
Brommer F. vide: *Szilágyi* János György.
Castiglione László : V. von Gonzenbach, Untersuchungen zu den Knabenweihen im Isiskult der römischen Kaiserzeit, Bonn 1957. (rec.) AnTan 6 (1959) 147—151. Gnomon 31 (1959) 539—543.
Czeglédy Károly : The Syriac legend concerning Alexander the Great. ActaOrHung 7 (1957) 231—249.
Diesner H. J.: Die Gestalt des Tyrannen Polykrates bei Herodot. ActaAntHung 7 (1959) 211—219.

Albert Isursa

Albert Isursa, tiszta finom
eszközökkel festett szeriális
munkájával tűnt ki.

Sinkovits Péter: Absztrakció geometrikus...
Művészet, 1981. felmár – 50. lap.

ALBERT Zsivora fotó (1953-)

RÚL 1. 214.

renaissance stílű kovácsolt vas konzollal. Radvá

alapítása 1687-ből.

4. II. Rákóczi Ferencz arczképe Mányokitól 1705

5. Két olajfestmény, Rákóczi fiait ábrázolja, egyk

6. Archívum szekrény fából XVII. századbeli don

Azonkívül régi fayenceok, órák, arczképek, ru

bútorok, vasművek stb.

A kastély nyugati szárnyában egyszerű stucc

szobák s befalazott kandalló, kőfaragvány, c

olaszkorsós levélbokréta. Északi szárnyban keresz

stucco rózsákkal. A földszinti lakott szobákban ő

Radvánszky billikom; kehely 1591-ből C

monogrammal. Vert ezüst csésze, virágos

beszterczebányai bélyeggel. Csésze W/ratislavia

Albert Zsuzsa

1979 februárban, az „Ő1 művész" kiáltetásán, a Bercsényi Kollégiumban, részt vett a művésznő.

Bele László: Dátumok a magyar avant garde...
Művészet, 1980. október – 2.1 lap.

Albert Zsuzsanna

Martyn Ferenc a Budapest Történeti Muzeumban junius 30.-tól,
Étienne Hajdu szobrász a Mücsarnokban junius 30.-tól,
Reich Károly és
Somogyi József a Balatonboglári Kápolnában julius 2.-től, mutatják be alkotásaikat.
Borsos Miklós "A kert" c. kiállitása a Tihanyi Muzeumban junius 24.-től,
Gruber Béla festőművész emlékkiállitása a Magyar Nemzeti Galériában julius 16.-ig megtekinthető, -közli a kulturális eseményeket tudósitó rovatában a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. juli. 1.
XXII. évf. 26. sz. 8. lap.

Albert Zsuzsanna

Farkas Ádám szobrász a Magyar Nemzeti Galéria Műhely-sorozatában július 16.-ig,
özv. Bácskai Andrásné és
Tőke Imre Kecskeméten a Magyar Naiv Művészek Muzeumában szeptember 7.-ig,
Birkás István és
Palotás József a Velencei Galériában július 10.-ig,
Albert Zsuzsanna a Ferencvárosi Pincetárlaton július 6.-tól
Czinke Ferenc grafikus a Tihanyi Művelődési Házban július 2.-től mutatja be alkotásait.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. juli. 1.
XXII. évf. 26. sz. 8. lap.

Albert Zsuzsanna

"Sorolás" c. rajzát hozza a lap.
Repr.

Fenti rajzot lásd: Vadas József: Vidám komolyságok" c. cikkének hátlapján, Sajdik Ferenc nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. juli. 8.
XXII. évf. 27. sz. 11. lap.

Albert Zsuzsa

Sinkovits Péter: Meditáció a konstrukti-
vizmusról 1982-ben

Budapest, 1982. július

MTA Könyvtára
Hálózati és Módszertani Szolgálat
Bp.V.ker. Akadémia u. 2.

Tárgy: Jelentés az MTA Művészettörténeti Kutató Csoport Könyvtárának 1983. évi tevékenységéről.

Könyvtárunk munkájának homlokterét munka információs igényének minél teljes adatnak 1983-ban is igyekeztünk lehetőse

Az év legfontosabb munkája a telje is kiterjedő revizió volt amelyet szemé A revizió munkáját a könyvtári szolgálta tottuk végre 1983. február 24.és decemb Kerny Teréziával. A revizióról jegyzőkö Módszertani Szolgálat meg fog kapni, ig folyamatban van - nem kívánok kitérni.

Tárgyi évben 449.824 forintot fo gyarapitására. Könyvet/20.982 az 1983.é

ALBERT ZSUZSA

említve ld.Paizs László

Lóska Lajos: Meditáció.Bartók 32 Galéria

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.15.sz.4.o.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

IFJÚSÁGI MAGAZIN
Budapest

1969 7 U

mazsolák

1021

SZÖVEG NÉLKÜL

MÉG NEM KÉSTED LE TE SEM!

A KISZ KB idén is, szokásához híven, több pályázatot indít. *Fiatal képzőművészek* résztvehetnek a Felszabadulás 25-ik és Lenin születésének 100-ik évfordulójára meghirdetett képzőművészeti pályázaton, (beküldési határidő: 1969. december 1.)

Ha írói hajlamaid vannak, kisregénnyel, novellával, rádió- vagy tévéjátékkal, drámával, verssel nevezz be az irodalmi pályázatra! (beküldési határidő: 1970. január 30.)!

Ifjú fotósok képeit várják a „Magyarország felfedezése" című kiállításra (fotóidat legkésőbb 1970. február 15-ig küldd el a Fővárosi Művelődési Ház címére, Bp. XIV. Fehérvári út 47.)
Valamennyi pályázat pontos tájékoztatóját, feltételeit a helyi KISZ-bizottságon tudhatod meg.
Hogy érdemes, azt te is tudod, hisz magas pénzbeli pályadíjak mellett a díjnyertes műveket kiállítják, az írásokat gyűjteményes kötetben megjelentetik. A legjobbak munkáit az IM is szívesen közreadja. Tehát erre még visszatérünk.

SZIPORKÁK

Az első órán a tanár ismerkedik a diákokkal. Kiszólít egy fiút a táblához. — No, fiam, te honnan jöttél? — kérdi tőle.
— Innen az utolsó padból.

Kémia órán felelés: A kék lakmusz sav jelenlétében elpirul.

Beküldte: Varga László, Szeged.

BUDAPESTI ELŐSZÖR

Új fórum amatőrfilmeseknek: október 17—18-án I. Budapesti Amatőrfilm Szemle. Helye a Fehérvári úti Fővárosi Művelődési Ház. Lapunk megjelenésének napjaiban zajlik a verseny. A győzteseknek tehát nem gratulálhatunk, csak az újabb kezdeményezést dicsérhetjük, mely szélesíti a zöld utat a század polihisztorai előtt.

ÓRÁN TÖRTÉNT

Hallgatni arany. Orosz órán, ismétléskor az osztály fenegyerekét szólítják fel. Fogalma sincs az olvasmányról, amelynek a tartalmát el kellene mondania, ezért mélyen hallgat. A tanárnő fel-alá járkál, várakozik, aztán kifakad: Mondjon már valamit! Mondja, amit tud! Erre a fiú felemeli lehorgasztott fejét és felháborodással színezett hangon megkérdezi: Miért, nem azt mondom?

A tudós energiája. Egy fizika-dolgozatban értelmezni kellett a híres Einstein-féle $E=mc^2$ képletet. (Az összefüggésben E = egy test összes energiája, m = a test tömege, c = a fénysebesség.) Volt, aki így értette: „Einstein energiája egyenesen arányos a tömegével és a fénysebesség négyzetével."

Beküldte: Bárány Sándor, Szeged.

VÁNDORMADÁR

OKTÓBER

Száz évvel ezelőtt 1869. október 2-án született *Mohandasz Karamcsand Gandhi*, a hindu nemzeti függetlenségi mozgalom világhírű vezetője. Passzív ellenállást hirdetett, és nem működött együtt az angolokkal, akik ismételten bebörtönözték. Gandhi többször kezdett éhségsztrájkot, tagadta a kasztrendszer létjogosultságát és a népek egyenjogúságát követelte. Egy indiai reakciós párt fanatikus tagja gyilkolta meg 1948-ban. A nép már életében Mahatma „nagy lélek" névvel illette.

Október 6-án kegyelettel emlékezünk az 1849-es aradi vértanúkra és az 1941-ben a Batthyány örökmécsesnél tüntető békeharcosokra.

Ötszáz éve született *Rotterdami Erasmus* (1469—1536) németalföldi filozófus, az európai humanizmus nagy alakja. Különösen a Balgaság dicsérete című kötete vált világszerte ismertté. A kultúra terjesztését szolgáló egész munkássága hozzájárult a reformáció előkészítéséhez.

Zempléni Árpád (1865—1919) haladó szellemű költő és műfordító Vajda János ellenzéki írókból álló köréhez tartozott. Mint radikális értelmiségi rokonszenvezett a szociáldemokráciával. Verseiben bemutatta a proletársorsot és a munkásmozgalmat.

Tíz évvel ezelőtt hunyt el *Fejér Lipót* (1880—1959) matematikus, Kossuth-díjas egyetemi tanár. Századunk egyik legnagyobb mennyiségtantudósa volt, aki alkotó matematikusok egész generációit nevelte fel.

Koltói Anna vasmunkást (1891—1944), a magyarországi szocialista nőmozgalom úttörőjét, a munkásmozgalom mártírját 25 évvel ezelőtt gyilkolták meg a nyilasok. Az ország német megszállásáig tagja volt a főváros törvényhatósági bizottságának. Mint a Vasmunkások Szövetségének tisztviselője nagy érdemeket szerzett a Nőszervező Bizottság létrehozása körül.

Boldog Balázs

EX LIBRIS

Örömmel üdvözöljük olvasónk, Albert Tamás jelentkezését, aki a Szegedi Tömörkény István Gimnázium és Szakközépiskola Képző- és Iparművészeti Tagozatának növendéke. Iskolájukban külön osztályozzák a művészeti és közismereti tárgyakat. Mindkét területen a múlt év végén 4,8-at ért el. Legjobban a grafikát szereti. (Lásd a mellékelt tárgyi bizonyítékot!) Levelében írja, hogy sokat köszönhet szakvezető tanárának, Kopasz Márta grafikus művésznőnek. Albert Tamás egyébként tagja a Kisgrafika Barátok Körének. Metszeteivel már bekapcsolódott a hazai és külföldi ex libris cserébe. Gratulálunk.

Albert Tamás

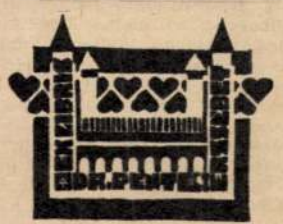

dozói mégsem érzik reménytelennek vagy szerencsétlennek az életüket. Ha olvasás közben jól megfigyeled őket, akár A hosszú távirat testvérpárját, a Mentőöv sztahanovistáját, akár a Mi ketten és a gravitáció kamaszát vagy a Lánc vájárjait, felismerheted bennük a küzdőképesség és a bátor felelősségvállalás kemény és biztató vonásait. Rokonszenvesen egyéni látásmód s a mai dolgozó emberek belső világának és hétköznapjainak alapos ismerete jellemzi Szentgallay Géza első novelláskötetét.

Molnár Gábor. Bíborviskó. Számos útikönyv színes tollú és népszerű szerzője ezúttal regényt írt: kalandregényt. Színhelye: Brazília dzsungelvilága. Maga a két szálon bonyolódó történet sem érdektelen, az elsüllyedt Atlantisz kincsei után kutató expedícióé és egy derék, dolgos bennszülött családé. Mindamellett az expedíció körülményei, útjának fordulatai csupán mérsékelt feszültséget, izgalmat ébresztenek, hiszen kicsinyes és önző gondolkodású tagjai bizonyára a te rokonszenvedet és aggodalmadat sem nyerik meg teljesen. Viszont annál inkább a szívedhez és a képzeletedhez nőhet az öreg Ronuro és családja, és övéi közül is elsősorban a kis Ronuro, macskaügyességével, derűs és kedves lényével. Ezenkívül a Bíborviskóból alapos betekintést kaphatsz Brazília távoli földjének, dzsungeljeinek, dzsungellakó indián törzseinek mindennapi életébe, küzdelmeibe. S voltaképpen ezek a részletek, ezek a sokoldalú tapasztalati és ismereti elemek teszik igazán értékes és élvezetes olvasmánnyá Molnár Gábor regényét.

Mind a négy kötet a Szépirodalmi Könyvkiadó gondozásában jelent meg.

SZÍNHÁZ

A tavalyi színházi évad végén, a Katona József Színházban bemutatott *Calderon-vígjáték, a Huncut kísértet* az idén is feltehetően nagy tetszést arat a világirodalom klasszikusait kedvelők táborában. Te sem bánod meg, ha megnézed: igényes élményben, szórakozásban lesz részed. Nem szólva arról: ízelítőt kapsz egy nálunk csak kevéssé ismert nagy drámaíró évszázadok óta időtálló életművéről.

A legkevesebb, amit tudnod kell Calderon de la Barca-ról: ő, Lope de Vega mellett, aki a mestere volt, a spanyol drámairodalom másik klasszikusa, halhatatlanja. Külsődleges rokonvonásuk: mindkettő rendkívül termékeny író volt: Lope de Vega ezernél több darabot írt, Calderon „csak" négyszázat. Ennél azonban fontosabb, amiben különböznek egymástól. Lope de Vega a spanyol történelemnek abban a korszakában élt és alkotott, a XVI. és a XVII. század határmezsgyéjén, amikor a spanyol királyság még nem kötelezte el magát végérvényesen a feudális rendnek a felfele törekvő rétegekkel szemben. Lope de Vega legjelentősebb darabjaiban a polgáriasodni akaró parasztság törekvései, olykor forradalmi jellegű megmozdulásai, társadalmi és emberi erényei erőteljesen domborodnak ki. Néhány évtizeddel később, Calderon korában a spanyol királyság alternatívája megszűnt: szövetségeséül a főúri és lovagi rendet választotta a polgáriasodás eszméjét hordozó rétegek ellenében. Ezért Lope de Vega erősen társadalmi színezetű drámáival szemben, a Calderonéit az egyéni sorsok összeütközései jellemzik.

A Huncut kísértetben nincs egyébről szó, minthogy egy nemesi özvegy, még fiatal és szép és élnivágyó asszony megelégelve a társadalmi előítéletek által rákényszerített kolostori életet, titokban egy jóra- és szemrevaló lovag ismeretségét, azaz hát a szerelmét keresi. Mesterkedéseiben segítőtársra talál a szobalányában, ahogy a derék lovagnak is hűséges árnyéka a szolgalegénye. A darabnak amúgy minden fő- és mellékalakja a maga módján igen erényes, becsületes, áldozatkész, még a legszánalmasabbja, egy örökösen az orránál fogva vezetett hidalgó is. Igaz, hiszen a darab romlatlan bonyodalmai folyamán mindenki mindenkit az orránál fogva vezet, voltaképpen ez adja az egésznek a sava-borsát, szertelen és üde pezsgését, végtelenül kedves báját. Noha hasonló jellemű alakok mozognak a színen, s egymáshoz fűződő viszonyukból adódóan nem kerülhet sor kenyértörésre közöttük, sem ők, sem csínjeik és botladozásaik egy pillanatra sem válnak unalmassá a nagy drámaíró árnyalatos jellemfestése és ötletgazdagsága jóvoltából. Külön értéke a darabnak a Bercelli A. Károly fordította pompás költői nyelvezete.

Békés András rendezése, Csányi Árpád korhű és hangulatos díszletei között, finoman és leleményesen hozza felszínre a Calderon-vígjáték bővérűen áradó jellem- és helyzetkomikumát. Moór Mariann mértéktartóan és mégis hatásosan ingerlő „huncut kísértet". Rajta kívül még jelentős erőssége az együttesnek: Fülöp Zsigmond fiatal lovagja, Szokolai Ottó nemes tartású családfője, valamint Sinkó László és Sztankay István egy-egy fanyarul mulatságos szerepben.

F. RÁCZ KÁLMÁN

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748. 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1978 SEP 16

Albert Zsuzsa

1021

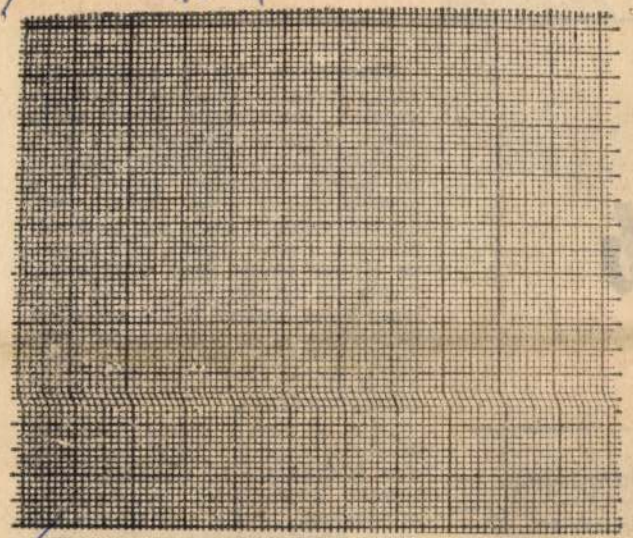

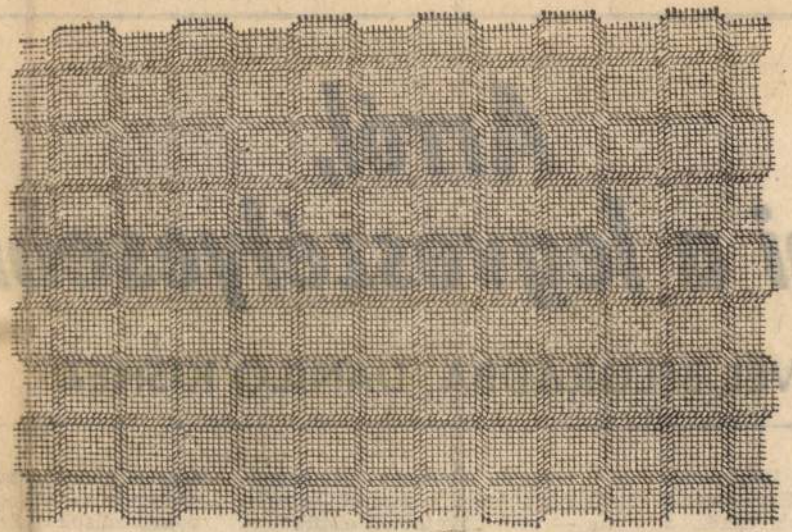

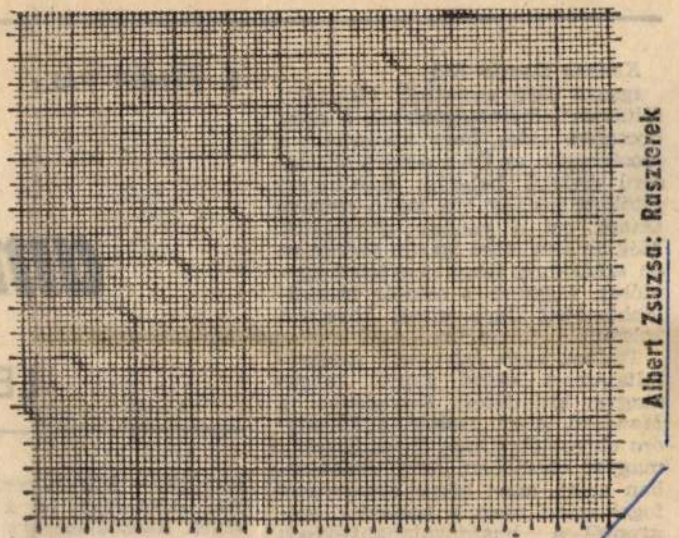

Albert Zsuzsa: Raszterek

E. FEHÉR PÁL:

Arról, ami a legveszélyesebb

LEVÉL BELGRÁDBA, DANILO KIŠHEZ

Kedves Danilo Kiš,

igazán nem szeretnék visszaélni felületes ismeretségünkkel, s ezért bocsátom előre, hogy korántsem a mostanában az Ön számára oly keserű emlékű belgrádi fróklubban eltöltött néhány óra jogán címzem Önnek ezt a néhány gondolatot. Még az sem lehet igazán jogcím az én számomra, hogy nagyjából egyidősek vagyunk, s mindig megkülönböztetett figyelemmel követtem írásait.

Tudom, hogy Ady szerb megszólaltatásáért okkal kapott magas magyar kitüntetést. Kisregényei, a *Manzárd*, *A 44. zsoltár*, a *Fövenyóra* eleven figyelmet ébresztettek a magyar olvasóban, nem utolsósorban azért, mert közös élményeket fogalmazott meg: a kollektív szégyentől a huszonvalahányévesek öntudatra ébredéséig vezető folya-

szerint — jellegzetesen *kelet-európai bajra* hívta fel a figyelmet: a *legek* használatára, s az ennek a szóhasználatnak a mélyén megbúvő" nemzet. Mindeme tulajdonságok birtokában a nemzet — nyilván — nem követhetett el hibákat, s ha történelme, jelene nem a ki-

Igor Hrušovský néhány levelét. Az egyikben — váratlanul — magyar vonatkozásokat fedeztem fel. Idézem: *„A régi civilizációkban a bá-*

Ugyanaz a felelős magatartás, amely Radnóti verseiben is *felfegyverzően* megragadó: igenis arra szorít, hogy ne feledkezzünk el a bűnösökről, a büntelenek áldozata ne legyen számukra menedék, s gondolkozzunk józan ésszel arról, amiben valóban annyi sok az érzelmi elem, s elismervén a szív jogait, ne éljünk vissza ezzel. Megtették, megteszik ezt úgyis sokan. Az általános kelet-európai bajjal szemben itt keresendő a kelet-európai erények egyike: az önelemző, a jövőnek is felelős, a minden értékre érzékeny hazafiság.

„A dölyf nem jó vezető. A hiúság és a méltánytalan költői becsvágy nem jó tanácsos. De a kihagyó emlékezet kifejezetten veszedelmes szövetséges..." Ezt a felettébb aktuális figyelmeztetést az Ön egyik

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 JUL 8
ÉLET ÉS IRODALOM

Albert Zsuzsanna

1021

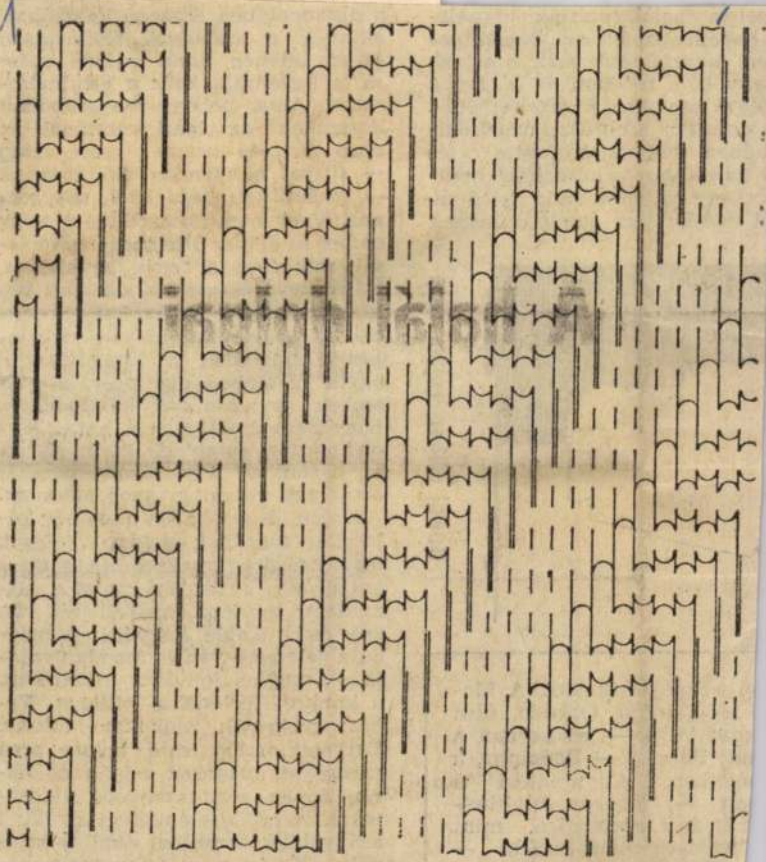

Albert Zsuzsanna kiállításáról: Sorolás

zetek foglalkoztatják képzelé
hanem azok az évszázadc
eri magatartásformák, amelye
ajmok, a medvék és a lova
gával szemben érzékelthető
ebben a szobrászt megörök
nűben sem az a fontos (
t lehetséges tanulságokat eml
, hogy vajon a szép testű
ól miként lesz gondolkodásu

Budai Tibor rajza

az olda
későn szemléli a halálos párviadalt. Nem leleplező erejű-e az a jelenet, amelyben a tárgyalóasztal egyik oldalához egy egér, a másikhoz egy macska közeledik, s hogy nagyobb legyen a hatás: egy olyan egér, amelynek kicsit magas az asztal, és egy olyan macska, amelynek viszont nagyon alacsony.

Kaján Tibor az építészetből választott magának példát. Egyik legjellemzőbb karikatúrája gótikus katedrális bejáratát mutatja. Ismétlem: gótikus katedrálisról van szó, mert Kaján számára — még ha a jelennek van is mondanivalója —, nagyon fontos a történelem, a konkrét történelmi pillanat. Tehát: megnyúlt alakokat látunk. Egyrészt oszlop testű, keszeg arcú szobrokat, másrészt csigán és létrán éppen most szenvedő áldozatokat. A gótikus építészet nyúlánk arányainak technikai okai is vannak; Kaján nem ezt a magyarázatot cáfolja, ám kiegészíti a korról alkotott képünket, amikor

ú vendégjátékaiból. A Mo-
— Tamino, Ottavio, újra
nte; Verdi — elsősorban a
ta; Puccini — Rodolphe, a
életben, Cavaradossi a
an —, hogyan felejthet-
L.?! Sok kortársára, mint
jelenségre emlékezem —
Kálmánra, mint a szín-
évedt Hangra. De akár
elmezét öltötte magára.

Albert Zsuzsa

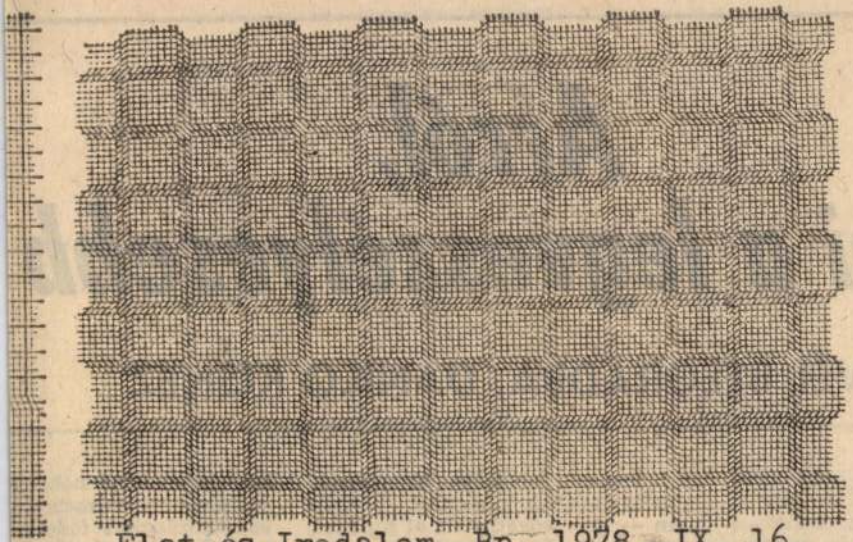

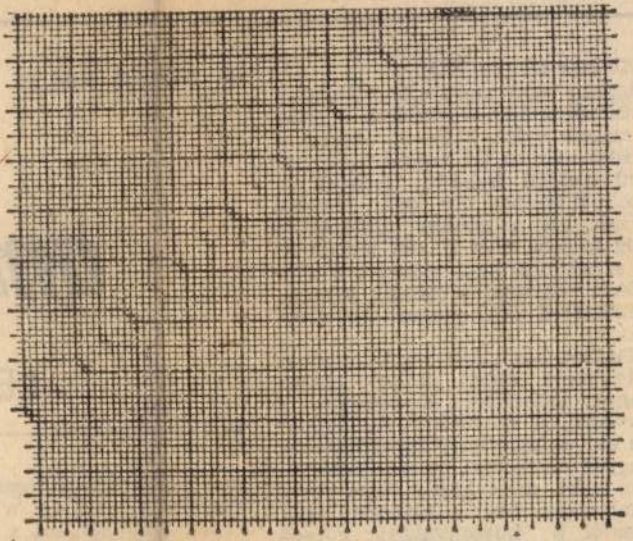

Albert Zsuzsa: Raszterek

Élet és Irodalom, Bp. 1978. IX. 16.
XXII. évf. 37. sz. 4. lap.

~~kepegtat. Arany a nem-e mellett~~ kiiktatja Madách szövegéből ezt a képzavart is, de egyúttal gördülékenyebbé is alakítja, formálja a szöveget. Unalmas árnyjátéktok-

~~*vérze el egyik tábornokunk — Most hull a vére egy tábornokunknak; Majd észrevétlen lenge el előttem — Majd észrevétlen leng tőlem tova.*~~

E. FEHÉR PÁL:

ami a

LEVÉL BEL

Kedves Danilo Kiš,

igazán nem szeretnék visszaélni felületes ismeretségünkkel, s ezért bocsátom előre, hogy korántsem a mostanában az Ön számára oly keserű emlékű belgrádi íróklubban eltöltött néhány óra jogán címzem Önnek ezt a néhány gondolatot. Még az sem lehet igazán jogcím az én számomra, hogy nagyjából egyidősek vagyunk, s mindig megkülönböztetett figyelemmel követtem írásait.

Tudom, hogy Ady szerb megszólaltatásáért okkal kapott magas magyar kitüntetést. Kisregényei, a *Manzárd*, *A 44. zsoltár*, a *Fövenyóra* eleven figyelmet ébresztettek a magyar olvasóban, nem utolsósorban azért, mert közös élményeket fogalmazott meg: a kollektív szégyentől a huszonvalahányévesek öntudatra ébredéséig vezető folyamatot. *„A reménytelen ember az igazi halott"* — így írta egyszer, s úgy gondolom, hogy Ön mindig a reményt akarta megfogalmazni: azoknak a reményét, akik a XX. [illegible] után feladatuknak tar-

szerint — jellegzetesen *kelet-európai bajra* hívta fel a figyelmet: a *leg*ek használatára, s az ennek a szóhasználatnak a mélyén megbúvó érzésekre. Rögtön kivételt teszek: hozzám a *leg*közelebb önnön nemzetem áll, s ez kötelez arra, hogy a *leg*igazságosabban gondolkozzam sorsa felől. Ezt a két *leget* vállalnunk kell, belső parancsra

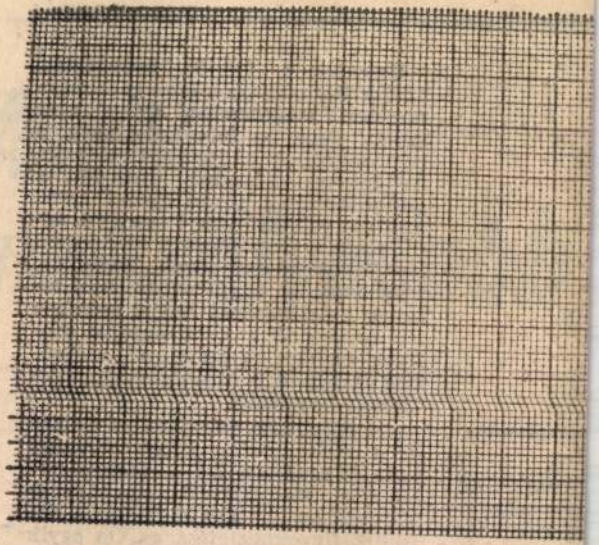

LŐRINCZE LAJOS:

FEKT

Albert Zsuzsa

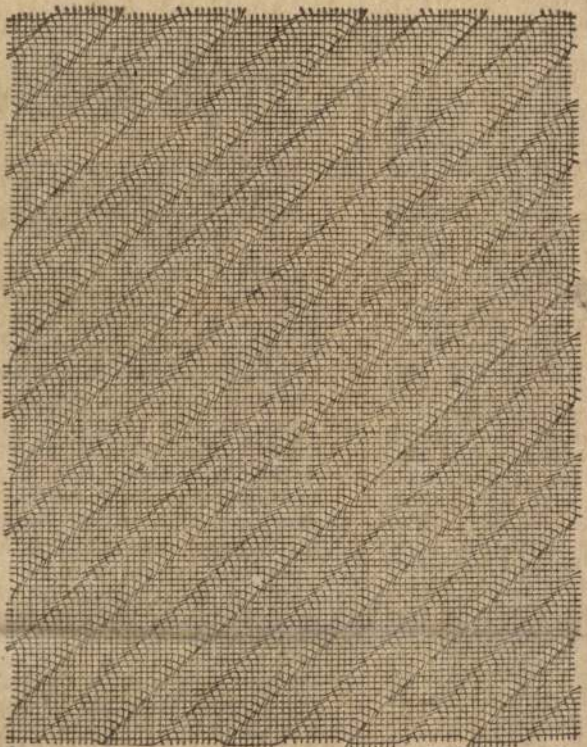

Albert Zsuzsa: Raszter

BÖRCSÖK MÁRIA:

Decembe

Amikor fenn a he
gonosz szelek fütyü
szőlőnyás fenyőfa
csapatba összegyű

Az erdei tisztások
ezüst forgácsot ha
Felébrednek a mó
amerre elhaladna

A vállukra üvegm
telepszik csengve-
de ők azért csak h
vonulnak dombró

vonulnak rétről-r
egész a városig.
Ki elaludt — vár
jövő karácsonyig.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. dec. 16.
XXII. évf. 50.sz. 12. lap.

~~MÁGORI ERZSÉBET~~

ső személy

Nemes György: lenül jelentem zmosz, 193 old.)

madikba kéne zám első sze- elvnyújtva-pa- nkább évődve ust, amellyel publicisztika- árojegyzete, a ű keserű-frivol „Az ördög se yúlok, akármi- nindig ott ér- az embereket, világot, hátam , előttem jö- ubjáig közéle- en reggel csak eszembe: már em megnézni, ököm. Így hát van egy taka- — akár jár ne- - mindig meg- ló kritikus daj- en: publicisztí- kritikai sum- *Tiszteletlenül* ötetnek, amely cnégyet tartal- es, ám szak- specifikák- örülhatárolható nyokból. Eset- mondományok- ire a rádióban

ság visszaütése, ösztönös tiltakozás a nyilvánosság demokratizmusa ellen. Ez előtt az atavisztikus szemlélet előtt az újságíró mindig is gyanús emberfajta, kétes egzisztencia, afféle „firkász" marad, aki megzavarja a megszokás rendben tartott köreit, fölkavarja a kellemesen langyos állóvizeket, és kihalássza a „zavarosból" a kínos igazságokat. Talán fölösleges is emlékeztetnem arra, hogy a magyar irodalom hatvanas évekbeli nagy hullámának alapmagatartása épp ez az „újságírói" tényfeltárás volt — Sántha Húsz órája, Urbán Ernő, Darvas József, Galgóczi Erzsébet, Végh Antal, Csák Gyula, Moldova György írásai jutnak hirtelen eszembe, csak példa képpen, sorrend és rendszer nélkül. És ebből a magatartásból sarjadt a magyar szociográfia máig tartó másodvirágzása, melynek serkentői között Nemes György személyesen is szorgoskodott, mint az Élet és Irodalom főszerkesztője s az Írószemmel című riportantológia első szerkesztője.

Minderre tisztelettel szokás visszaemlékezni. Csak a *véleménymondás* művészete (vagy talán szerényebben: műfaja), a publicisztika maradt mostohagyerek ebben a folyamatban.

LENGYEL BALÁZS:

A boldogt

■ *Vihar Béla: Egy katona megy a hóban (Szépirodalmi, 241 old.); Bárdosi Németh János: Nyugtalan madarak (Magvető, 94 old.)*

Kerül-e *védett korba* az író? Olyasféle védettségbe, amelyet nyugdíj előtt minden dolgozónak biztosít a törvény. És vajon bizonyos kort elérve, és bizonyos — már mozdíthatatlan — alkotói teljesítmény után kellene-e, hogy kerüljön? Vagy egy-egy mű megítélésekor a szellemi élet egészsége mindig is a tekintet nélküli igazmondásra, sőt a hitünk szerinti teljes igazság kimondására kötelez bennünket? Fogas kérdések. Viaskodik is velük eleget az, aki ha nem is mindig fogalmi közléssel, de a kritikusi hangvételével az érzékeltetés taktikájával az olvasó értékösszefüggéseket is kirajzoló informálására törekszik. És mégis — e törekvés parancsoló kényszere ellenére — nem illetné-e meg az idősebb korú, változásra már aligha képes írókat legalább az a kritikusi tapintat, amely a jelentéktelen előtt szemet hunyva, az értékek megkeresését és felmutatását tekintené főfeladatának?

Albert Zsuzsanna

Rendszerből – rendszer

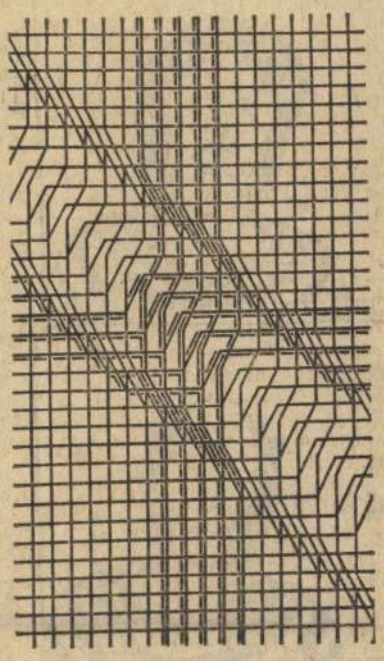

A művészettörténész hiú rá, hogy festő, szobrász munkáját akkor is fölismeri, ha nincs mellette névtábla. Nemrégiben tanácstalanul álltam egy képsor előtt. Ki lehet ez az érett nagymester, akit senkihez sem köthetek, művei mégis beleillenek a hetvenes évek végének magyar vonulatába? Miért nem ismerem őt, vagy ha ismerem, talán elfelejtettem a nevét? Nem felejtettem el semmit. (Csakhogy *Albert Zsuzsannát* nem ismerhettem még, hiszen a pálya kezdetén áll ez a fiatal festő.)

— Tanulmányai?

— 1972-ben tettem „középfokú államháztartási, pénzügyi és adóügyi ügyintéző" munkakörre képesítő érettségit. A Hazai Fésűsfonóban szövőnő voltam, akkoriban textiltervező akartam lenni — most már nem —, pedig mint pénzügyi előadóra, nagy jövő várt rám. Beiratkoztam a Gutenberg képzőművészeti körbe (1974-től 1978-ig jártam oda), s egyidejűleg (1975—1977) a Dési Huber kört is látogattam. *Bak Imre* illetve *Tamás Ervin* voltak a tanáraim.

Albert Zsuzsanna 1976-ban állított ki először Ózdon, a Munkás Képzőművész Körök tárlatán I. díjat is nyert (azóta még két díjat). Kereken tizenkét kiállításon szerepelt eddig, a legutóbb — tavaly — a Fiatal Képzőművészek Klubjában, az idén Székesfehérváron. 1978-ban egy művét kiállították Wroclavban, a Nemzetközi Rajz Triennálén, előkelő mezőnyben és — mint tájékozódtam — előkelő falon. Önálló kiállítást 1978-ban rendezett a Ferencvárosi Pincetárlat helyiségében.

Albert Zsuzsanna tehát autodidakta — bár hét évig tanult —, „amatőr", bár külföldön nem az. A Népművelési Intézetben dolgozik, a munkája mellett fest, látom, kihasználja szabad idejét. Szobája falán — ikonosztázszerűen, szorosan akasztotta őket — és tágas kamrájában mennyiségében is olyan jelentékeny oeuvre-t találtam, amekkora fiatal embernél ritkaság. Ennek az oeuvre-nek a minősége is jelentékeny, persze; különben meg sem írtam volna ezt a cikket. A műgond, az „idegek nélküli" aprólékos, szaporátlan munka lenyűgöző, bár nem a legfőbb erénye ezeknek a műveknek, de igenis elválaszthatatlan ez a gesztus Albert Zsuzsannától. Az ő mondanivalóját lehetetlen is volna másképp kifejteni. Alapállása és kiindulási pontja a raszter, egy közönséges rácsszerkezet, mint a számtanfüzet kockás mintája vagy a milliméterpapír textúrája. A szimpla kockarend azonban, a rá föltett derékszögek, hegyes- és tompaszögek, s ezek variációi legalább annyi lehetőséget rejtenek — kínálnak — e művész számára, mint az arab számok a matematikusnak vagy akár az ábécé betűi az írónak.

— Hogyan jutott eszébe, hogy éppen a raszterek, kockák formanyelvét válassza, s tegyen mellette hűségesküt?

— A textilgyárban használnak egy raszteres mintapapírt. A tervező keresztekkel és pontokkal jelzi rajta, hogy a kártyaverőnek mikor, melyik nyüstöt kell emelnie. A szövődében egyszer rám bízták, hogy én is tervezzek. Arra gondoltam, hogy egy Chopin-etüd kottaképét, melyet — formailag is — nagyon szerettem, fölhasználom. Áttettem a mintalapra és a hangoknak megfelelően helyeztem el a színeket. Ennek a képnek az átlós ismétlése adott volna egy mintát, folyamatot a szöveten. Más kérdés, hogy a kivitelezés elmaradt, de én azóta is boldog vagyok. Mert raszter mindig van. Az ember élete, a lét is rendszer, nem kell hozzá milliméterpapír. Például minden nap reggelizem, ha fél nyolc helyett kilenckor reggelizem, ez az eltolódás még korántsem bontotta föl a rendszert. Önmagunknak hazudnánk, ha ezt megpróbálnánk letagadni. Az ember nem lehet egyedül, mert hat rá a többi és fordítva, óhatatlanul ő is hat másokra. Aki egyedüliségről beszél, nem éli meg a létet.

Ezért dolgozom vízszintesekkel és függőlegesekkel: a kettő egymásra való hatása adja a megfelelő szögű eredőt. Elfogadom tehát a rendszert, mint létem egyetlen lehetséges formáját. De nem fogadom el elemeinek megváltoztathatatlanságát, örökérvényűségét. Törésekkel, átszakításokkal a holnap lehetőségei. Számomra a raszter nem törvény, hanem gyakorlat.

Albert Zsuzsanna valamennyi képcíme ars poetica. A *Rendszerből — rendszer* festménye (képünk) kékesfehér alapon kék, a legszabályosabb vonalháló. Diagonálisan azonban ez a hálórend alaposan megváltozik. Mondhatnám, mintha egy steppelt paplan alá bebújnék egy ember, vagy a síkságon a földrengés tolulást, gyűrődést okozott volna. Ez a művész isteníti a geometria szabályait. Aztán egyszerre — talán azért, hogy nézőjét sokkolja — ez a szabályhivő váratlanul átcsap az eretnekségbe. A két tagból álló *Közelítés a lehetetlenhez* — fehér a fehérben. A két lapon semmi sincs. Dehogyisnem. Bennük van ugyanannak a motívumnak két variációja: két, kétszer fordított, nagy L betűhöz hasonló párhuzamos derékszög-rendszer, illetve a két — L — főmotívum egymáshoz való viszonya. A művész fehér papírra, fehér tempera pontokat rakott fel — tuskihúzóval —, sűrűn, körkörösen. Ennek a festőnek az alkatára is jellemző, hogy ennyi türelme volt ehhez a szaporátlan, végtelen munkához. A hímzéshez, kézimunkához kell ennyi fegyelem, mint Albert Zsuzsa fehér pontrendszeréhez. (Érdekes, hogy a francia mind a pontot, mind az öltést egyformán point-nak mondja.) Folytatva a leírást, elmondom, hogy azokat a bizonyos L betűket, a pontoktól érdes faktúrából kihagyott tiszta papírfelülettel rajzolja ki a művész, tehát tulajdonképpen negatívval.

Legújabb munkáit — rokontörekvésű társaival együtt rendezett csoportkiállításán — Székesfehérváron láttam. Ez már széria, ez — saját házi szavam szerint — epikus műfaj. A *Feladat* ugyancsak a kedvelt milliméterpapírhoz hasonló alapra vont szerkezet, melyben a fehér és sötétszürke horizontálisok, vertikálisok mellett egy átlós dominál. A Feladat párdarabja a *Megoldás:* rajta az előző kép leglényegesebb darabját kinagyította a festő, mint ahogy a filmes hoz közel egy részletet a gumioptikával.

— Tervei?

— Megfestem a fenti sorozat harmadik darabját, a *Zsákutcát*. ám ez a triptichon középső táblája lesz, és — remélem — nem a konklúzió.

Frank Dániel

Élet és Irodalom. Bp. 1979. aug. 11.
XXIII. évf. 32. sz. 12. lap.

1979. AUGUSZTUS 11.

A tuloldalon lásd: Kosnás Roland rajzait.

Kosnás Roland

Kosnás Roland rajza

TORNAI JÓZSEF:

Az

■ *Török Endre: Lev Tolsztoj. Világtudat és regényforma (Akadémiai, 217 old.)*

Ebben az egyetlen, hosszú esszének megfelelő írásban nincsenek öncélú információk. *Török Endre* kirekesztette könyvéből a puszta adatokat. Ugyanígy lépett túl az irodalomtörténet-íráson is: Tolsztoj és a mai korunk gondolati kísérleteit követte nyomon. Nem az irodalom, elsősorban az érdekelte: tökéletesedik-e a történelem hőse és tárgya, az ember? — ahogy Tolsztoj föltételezte. Szerinte „Kantnál a magánvaló dolog, Schopenhauernál a transzcendens fatalizmus vonzotta legfőképpen Tolsztojt ... Tolsztoj értelmezésében ez a magánvaló dolog a megismerhetetlen örökkévaló lényeg, ami felé törekednie kellene az embernek, minthogy ez az örökkévaló lényeg az ember lényege is. A civilizáció embere azonban elutasítja ezt a lényeget, míg a természet embere, anélkül, hogy tudná, eszerint él, csak nem az öntudat, hanem a beleírtság fokán." Ilyenformán ennek a „beleírtságnak" a tudatossá emelése a nagy tolsztoji program.

Éppen az, ami olyan feszültté teszi fölismert elvek, eszmények és valóság, korismeret, emberlátás viszonyát Török Endre Tolsztoj-képében.

Vita ez, melyben a vitatkozó szívesebben állna a nagy író mellé. De nem teheti. A világ nem arra haladt és halad, amerre a tolsztoji „vezettetség" szerint fejlődnie kellett volna. Az első, a természeti világ után és mellett megjelent az ipar, a technika kora, a második világ. Az örökkévaló emberi lényeg és az emberi lét feszültségéhez még egy harmadik is járult: az első és a második világrend közöttié. Goethe erre a dilemmára még — a maga ipar előtti korában — panteisztikus, sőt, spinozai „more geometrico" megoldást találhatott. Az ő pillanata azonban az utolsó volt, amikor még legalább maga az emberi egzisztencia értéke szilárd lehetett. Azóta az értékek állandó átértékelését éljük — ha ugyan nem kell ezt a folyamatot egyszerűen értékpusztításnak tartanunk. Természetes, hogy az értékek között az erkölcsié az első hely. Tolsztoj is erre építette regényeit, elbeszéléseit, elméleti írásait. A mi

Élet és Irodalom, Bp. 1979. aug. 11. XXIII. évf. 32. sz. 11. lap.

~~Timár György: Nem én írtam (Szépirodalmi, 199 oldal).~~

~~Irodalomtörténészi~~ ~~Szerb Antaltól~~ és Karinthyból tanultam; utólag visszagondolván nem tudnám eldönteni, melyik stúdium volt hasznosabb. Régebben mindkét opusból oldalakat, sőt egész fejezeteket tudtam volna felmondani, ma már ezzel nem dicsekedhetnék, ám ha mégis idéznem kellene pár sort, mondjuk Kemény Simontól, aligha jönnék zavarba: „A szerelőmnek arca kék legyen / s kétoldalt csorogjon lefelé..." Persze, ezt Karinthy írta. Kemény Simonnak egyetlen betűjére nem emlékszem, talán a nevét se tudnám, ha Karinthy nem írta volna meg helyette ezt az örökbecsű műalkotást. Karinthyból tanultam meg továbbá ilyen neveket, mint Ohnet, Szabolcska, Pósa, D'Annunzio és a többiek; ha azt hallom, Erdős Renée, tüstént eszembe jut, hogy elől ment Norrah, a vérhagymával, ha pedig arról kéne számot adnom egy komor tekintetű bizottság előtt, hogy hol született Babits, nem haboznék kijelenteni: Szekszárdon, éspedig azért ott, hogy a *Szekszárdon születtem, színésznőt szerettem* kezdetű költeményében az alliterációt el ne rontsa. Egyszóval ismereteim jelentős hányada Karinthynak köszönhető, ez pedig annyit jelent, hogy a magyar és a világirodalom egy részét zanzásított kivitelben fogadtam be, úgy olvasván az *Így írtok ti*t, ahogy mások a *Száz híres regényt*. A különbség csak annyi, hogy a Száz híres regény remekművekből csinált szükségszerűen kivonatokat, Karinthy pedig — nem egyszer — giccsekből remekműveket.

Megpróbáltam *Timár György*

~~Zanza~~

paródiáit egy majdani kamasz szemével olvasgatni, eldöntendő, mennyivel lesz használhatóbb negyven-ötven év múlva az akkori tankönyveknél, aztán letettem erről. Honnan tudjam, milyen ízlésük lesz félszáz év múlva a gimnazistáknak? Meg hogy lesznek-e ilyenek egyáltalán? Csak azt tudom, hogy valószínűleg a tankönyvek akkor is roszszak lesznek, viszont ebben a felismerésben nincsen semmi új.

A *Nem én írtam* paródiái korrektek, pontosak, üdék. És kissé bennfentesek. „Jön a Bralázs, jön, megszagol, / s inkább a Kálnokyra száll." — fejeződik be a Bella-paródia, s annak idején ez a két sor itt, a szerkesztőségben, óriási sikert aratott. Csak azt nem tudom, hogy a kötet olvasói közül hányan értik majd, miről van itt szó. Ekkora poént, persze, kár lett volna kihagyni, s hasonlóképp kár volna az életrajzi kopfok, atelier-utalásaiért, ámde úgy hiszem, ezekhez lábjegyzetek kívántatnak. Egyébként ez sem baj, sőt, szerintem a kötet jellegéhez tartozik; Timár ugyanis nem akármilyen parodista, hanem kifinomult lélek, a legelegánsabb irodalmi eszközök használója. A verspárodiái például helyenként annyira versek, hogy már nem is paródiák. Továbbá a Hernádi-paródiája valóságos Hernádi-novella, az Örkény-paródiái Örkény-egypercesek. Ez megintcsak nem Timár hibája, sőt, nem is hiba; ez egyszerű irodalmi tény, amelyet az ÉS paródiapá-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 DEC 16

ÉLET ÉS IRODALOM

Albert Zsuzsa

1021

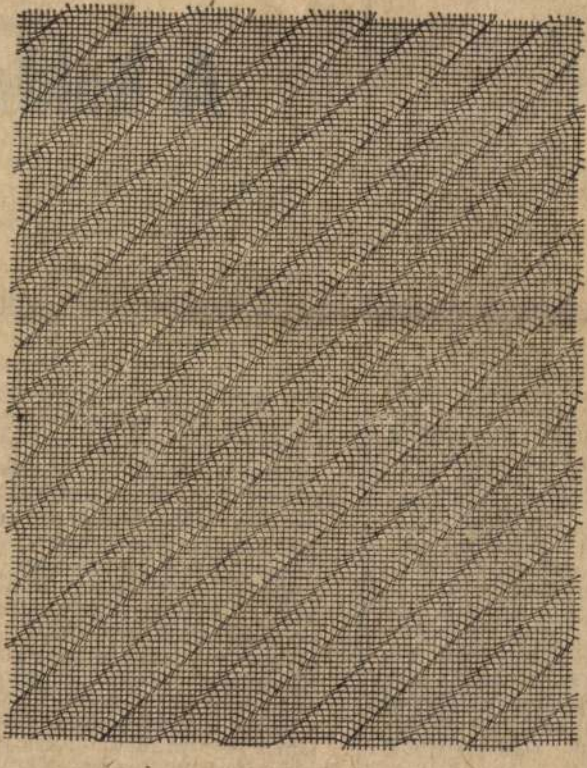

Albert Zsuzsa: Raszter

ély

ütése, ösztönös tiltako-
ilvánosság demokratiz-
n. Ez előtt az atavisz-
ılélet előtt az újságíró
gyanús emberfajta, két-
tencia, afféle „firkász"
ti megzavarja a meg-
ndben tartott köreit,
a kellemesen langyos
t, és kihalássza a „za-
a kínos igazságokat.
ösleges is emlékeztet-
, hogy a magyar iro-
tvanas évekbeli nagy
ık alapmagatartása épp
„újságírói" tényfeltárás
ántha Húsz órája, Ur-
, Darvas József, Gal-
sébet, Végh Antal, Csák
loldova György írásai
irtelen eszembe, csak
ppen, sorrend és rend-
tül. És ebből a maga-
sarjadt a magyar szo-
máig tartó másodvi-
melynek serkentői kö-
es György személyesen
kodott, mint az Élet és
főszerkesztője s az Író-
című riportantológia
esztője.
e tisztelettel szokás

A boldogt

■ *Vihar Béla: Egy katona megy a hóban (Szépirodalmi, 241 old.); Bárdosi Németh János: Nyugtalan madarak (Magvető, 94 old.)*

Kerül-e *védett korba* az író? Olyasféle védettségbe, amelyet nyugdíj előtt minden dolgozónak biztosít a törvény. És vajon bizonyos kort elérve, és bizonyos — már mozdíthatatlan — alkotói teljesítmény után kellene-e, hogy kerüljön? Vagy egy-egy mű megítélésekor a szellemi élet egészsége mindig is a tekintet nélküli igazmondásra, sőt a hitünk szerinti teljes igazság kimondására kötelez bennünket? Fogas kérdések. Viaskodik is velük eleget az, aki ha nem is mindig fogalmi közléssel, de a kritikusi hangvételével az érzékeltetés taktikájával az olvasó értékösszefüggéseket is kirajzoló informálására törekszik. És mégis — e törekvés parancsoló kényszere ellenére — nem illetné-e meg az idősebb korú, változásra már aligha

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31
Telefon: 136-098, 337-748, 349-725
1977 FEB
Albert László 41
tunk - festő
1027

Csillagokra tekintő művész

— És amíg nem volt műterme, hogyan dolgozott?

— Addig én is úgy festettem, mint más. Kiültem tájképezni.

Az rég lehetett, mert amióta Albert László nevét megtanultuk, nem tájképezik, mint „más", marosvásárhelyi kiállításának egész anyaga szembeszegülés volt ezzel a szemlélettel.

A műterem, amely idestova nyolc éve lehetőséget adott az ötvenéves művésznek, hogy első — jubileuminak is nevezhető — önálló kiállításán ezzel a teljesen egyéni hangvételű, becses anyaggal jelentkezzen, egy bérház padlásának átalakított sarka. Hosszú pallón vezet oda az út. Amikor már-már azt gondolnánk, nincs tovább, csak a puszta gerendák fura erdeje, előfehérlik egy ajtó. Mögötte — vásárhelyi viszonylatban — az egyik legpompásabb műterem, Albert László kísérleteinek, töprengéseinek, ábrándjainak, önmegvalósításának színtere. Külön kis pihenősarok, égre néző ablak. A mennyezetre szerelt hintán ülve „lazít" és tűnődik a művész, miután a szövetkezetben már ledolgozta a nyolc órát. Albert Lászlóra úgy ragadt rá a „táskás" jelző, mint Rousseau-ra a „vámos", ugyanis a Képzőművészeti Főiskola elvégzése után, tanárság helyett visszatért eredeti szakmájába: bőrdíszművesnek.

— Nem bántam meg, de néha mégis úgy érzem, a foglalkozásom elszigetel a céhbeliektől. De hát mit számít az! Begubózva dolgozom itt. Sokszor eszembe jut volt tanárom, Miklóssy Gábor kijelentése: „Magát nem szabad korrigálni. Magát hagyni kell, hogy csináljon, amit akar. Lássuk, hogy mi lesz belőle."

— És látta?

— Sajnos, nem nyílt még erre alkalom. De úgy érzem, mindent, amit elértem, neki köszönhetek.

Mit is akar végeredményben Albert László? Kiállítása ismeretében most már tudjuk: észrevétetni az élet ezerszer látott, mindennapi dolgaiban a nagyszerűt. S ezt végtelenül rokonszenvesen, póztalanul teszi. Érzékenységre akar tanítani, mintegy újra felfedezve számunkra az életadó vizet, a földet, a levegőt. Az ő „tájképei" sajátos eszközökkel mutatják be az esőcseppek fantasztikus táncát a gépkocsi karosszériáján, a járdán ázó papirost, a villanyfényben ragyogó várost, az ég sötét vásznán a csillagmintát, a békavirág szétfutó sárga pettyeit; a reflektorfényt, zúzmarát, homokot, lyukat, köveket. Milyen újszerű a napfelkeltéje. De megfestette a talán megfesthetetlent is: a sebességet, a szél fúvását, a madarak szárnyalását, a rohanást.

— Rendszeresen feljárok a műterembe, de nem festek minden nap. Sokat, nagyon sokat tűnődöm egy-egy képemen. Előbb teljes egészében tisztázom magamban az ötletet, a formát, színt, méretet, csak azután fogok neki. Akkor egy óra alatt elkészülök. Nem pepecselek sokat, gyorsított eljárással dolgozom, segédeszközök igénybevételével — elvégre iparosember vagyok! —, mert szeretem mielőbb megvalósulva látni az elképzelésemet. Késsel kenem fel a nyers festéket, nem használok ecsetet, mert az ecset — szerintem — megöli a színt, így nyersen viszont megőrzi a festék a tüzét, varázsát, frissességét.

— És amikor már készen van, kinek mutatja meg?

— Nemigen mutogatom, magam vívódom: elfogadható-e az, amit csinálok, az a formanyelv? Mit szólnak majd hozzá a szakmabeliek? Volt aki őszinte próbált lenni: hagyd abba, mondotta. Szegény jó barátom, Kulcsár Béla, miután hazatért nyugat-európai útjáról, egyszer hosszú hallgatás után így szólt hozzám: „A te képeid bárhol Európában megállnák a helyüket." Ez nagy elégtétel volt.

Néha úgy tűnik, Albert László a repülő madarak szemével nézi a világot, máskor meg alaposan odahajol a dolgokhoz.

— Egyszerű. Emeleten dolgozom, csak le kell néznem. Egyszer megragadott a sok színes nyitott esernyő, s a járda különös fényei. Minden képem valamilyen élményből születik. De inspirálnak a filmek, az utazások repülőn. Tájképfestő koromban mindig zavart az ég. A tekintet fölszalad a tájról az égre, megbomlik a kép egysége, a fák, a fű nem érvényesülhet eléggé miatta. Így hát kikapcsoltam az eget a képeimből, egészen külön témaként festem meg.

Új technikával próbálkozik, ezt ő csurgatósnak nevezi. A kiállításon egyetlen ilyen képe szerepelt, az *Ezüstfűz*.

— Jelezni akartam, hogy mással próbálkozom... Talán eltelik megint vagy tíz év, amíg újra jelentkezem önálló anyaggal. Minek sietni? Lassan, elmerülve dolgozom, szüntelenül arra törekedvén, hogy megújuljak. Irtózom az önismétléstől. Az biztos, hogy ezennel lezárult egy festői korszakom, és majd egészen mással jövök ki, mint amit ezúttal láttak tőlem.

●

„Magyarázd meg, mit ábrázol ez a festmény?" — fordult hozzám egyik ismerősöm Albert László képei előtt. — „Nincs mit magyarázni — válaszoltam —, olvasd el a címét, és megtudod." — „Valóban!" — „Legszívesebben megszóném ezt a képet, elhiszed, hogy csodás lenne?" — áradozott egy iskolás lány.

„Én ide járok pihenni" — mondta egy festőművész.

A kiállítás utolsó napján Albert László behozott egy táskarádiót, és felakasztotta a kabátja mellé a fogasra. Szállt a szimfonikus zene, úgy tűnt, egyenesen a képekből. Feledhetetlen élmény volt.

SZÉPRÉTI LILLA

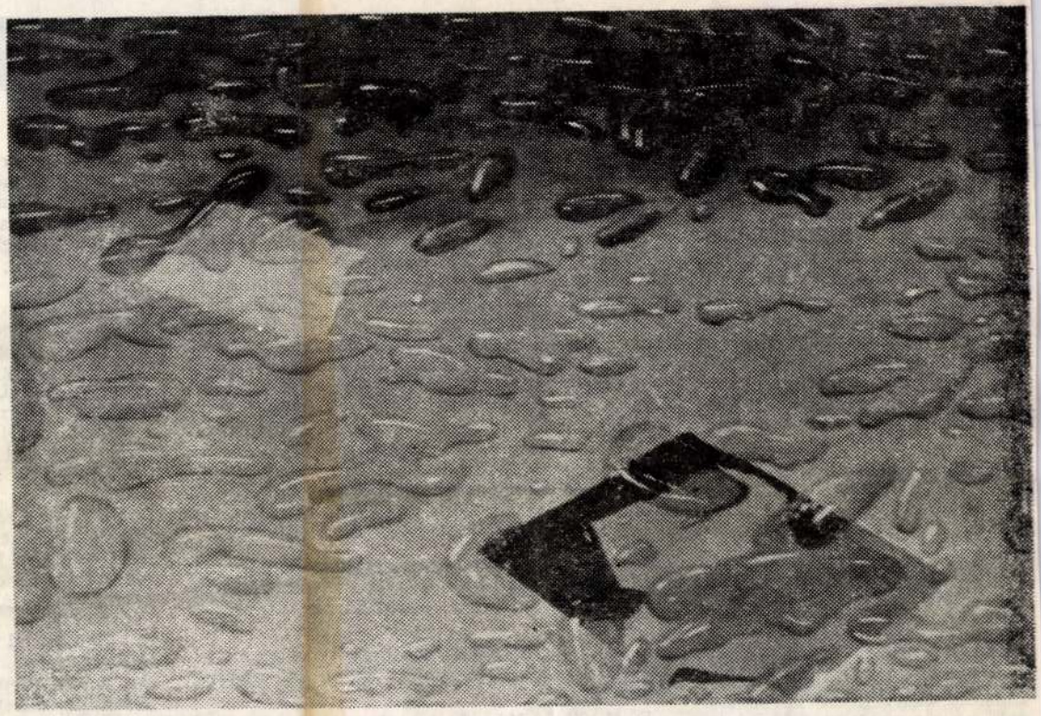

Albert László: Eső után

MARGÓ

Az egyén önpusztító tevékenysége leggyakrabban talán akkor kezdődik, amikor olyan, addig elfojtott vágyakat fedez fel magában, amelyek túlnövik adott és változtathatatlan lehetőségeit, amikor életútjának egy szakaszán rá kell döbbennie, hogy ez az életút lényegében lezárt, csak egy adott koordinátarendszeren belül ismétlődik minden, talán már első eszmélésétől. A felismerés nemegyszer akkor születik, amikor megsejt valamit egy másik, lehetségesnek tűnő, de valójában a délibáb közeliségét idéző életből, mely fényt vetít addigi létének hiábavalóságára.

Ha az egyén akaratgyenge, holtáig gyötri tudatát ezzel a felismeréssel, egyféleképpen szenved, mert eleve felméri tehetetlenségét, örökös „legyőzöttségét". Ha viszont valamivel lázadóbb alkat, akkor másféle szenvedésre kárhoztatott, az eleve el nem fogadott korlátokat közvetlenül is meg kell ismernie, érzékelnie, nyílt konfliktusba kerül önmagával, környezetével, körülményeivel, s ilyenkor az önpusztítás mozzanata mellé még bűn is társul. A legtöbb ilyen problematikájú írás (főleg az úgynevezett katolikus íróknál lelhetjük ezt fel) a már e földi létben való elkárhozás módozatait hozza emberközelbe, s a bűnös nemegyszer engesztelhetetlen gyűlöletre kárhoztatik, mely mintegy ámokfutóvá teszi, csakhogy ez az ámokfutás nem az egyszerű

LEVÉLVÁLTÁS

F. A. — Nagyvárad: „Szarvasbogaraim hogy elrepülhettek / bennemhagytak egy karéjnyi eget / csöndes tapogatózást s egy maradásra / sem elegendő félelmet. // Még hiszek egy véletlenben / holnapi-mában / mely úgy körülteker / mintha már a soha-el-nem-jövő októberek / ülnének törvényt felettem. // Valahol léteznie kell egy véletlennek. / Valahol simára gyalultan mi vagyunk / a végtelenek. // A szarvasbogarak ha olykor visszajönnek / bennem még találnak / maradásukhoz elegendő meleget ahhoz / hogy újra bennem teleljenek." — „Az európai bogárfauna legnagyobb faja a *szarvasbogár* (Lucanus cervius). *Ivari kétalakúság* jellemzi, a hím rágója »aganccsá« fejlődött. Dombvidéki tölgyesekben él. A *kis szarvasbogár* (Dorcus parallelepipedus) a nőstény szarvasbogárhoz hasonlít, de jóval kisebb. Ivari kétalakúsága alig van. Tölgyesekben, fák kérge alatt él." *(Új Magyar Lexikon)*

Gy. A. — Balánbánya: Versei a bányászélet zordságát festik, abban a reményében azonban, hogy a mű beszél majd ön helyett, csalatkoznia kell.

Sz. Z. — Bukarest: Határozott véleményalkotáshoz nagyobb anyagra volna szükségünk, küldjön még.

S. M. T. — Havad: A gyász mindannyiunké, a gyászvers, sajnos, csak az öné.

S. F. — Sepsiszentgyörgy: A bohóc orcájára fagyott álarc uraságoktól levetett téma.

M. G. — Segesvár: Ön a szerelmet „nemesi érzelemnek" mondja, holott nemes és nemtelen egyként nemz, a különbség tehát nem ez, nem is a nemez, hanem a nemezis.

K. G. — Sepsiszentgyörgy: „Álmaim már nem gyermekálmok, / mégis csalódom szüntelen: / oly élet sodra hordja őket, / melyben a helyem nem lelem. // Zátonyra futnak terveim, / és nem marad más, csak a vágyak, / ha vándormadarak szárnyain / képzelt kincseim tovaszállnak, // mert lankad már a napsütés, / s a levelek a porba hullnak. / Minden ősszel érzem újra: / gyilkosa vagyok önmagamnak, // mert nem tudom elfeledni / ragyogását a múló nyárnak, / és nem tudok behódolni / a naplemente varázsának. // Gyűlölöm az embereket, / kik semmivel se jobbak nálam, / mégis, közéjük tartozni / egyetlen egy forró vágyam." — Úgy véljük, e vágy teljesüléséről szülei már gondoskodtak. Önre más feladatok várnak.

M. A. — Arad: Abban az önvigasztaló hitben, hogy túl korán, vagy túl későn született, a lángész és a kontár egytestvér. Egyebekben különböznek.

G. T. — Székelyudvarhely: „Ön a versek elbírálásánál nem veszi figyelembe lélektani jelentőségüket. Úgy gondolom, hogy önnek megvannak a lehetőségei, hogy meghallgasson egy pár órát a lélektani szakon Kolozsváron!" — Köszönöm a figyelmeztetést, kedves G. T., majd iparkodom. Cserében elárulhatom önnek, hogy a versek lelki háttere nem ránk tartozik; ha ennek elemzése érdekli, szakemberhez kell fordulnia. Legújabb küldeményéből idézünk: „Ahogy ültél a bárszéken; / Hosszú fekete hajad; / Hosszú makszisziokynyád alul / csinos kisbokád kilátszott... / Én kimentem a park sűrűjében. / Mint üzött vad, amely bőszülve szalad, / És jártam az erdők, utcák, / bárok festett-havas aszfaltját..." Nos, mi nem firtatjuk e sorok minden bizonnyal titokzatos indítékait; annyit szögezünk le csupán, hogy nem zörög az aszfalt, ha nem fújja a szél.

K. JAKAB ANTAL

ORSZÁG

● Nyolcvanéves korában elhunyt Karl Zuckmayer német származású svájci drámaíró. A huszas évek egyik legsikeresebb német szín-

Ki hitte volna...

■ hogy Metz Katalin szerint egy előadás férfi szereplői „egészében véve a véres paraszti dráma hangulatát sugallják, és Gergely Géza rendezésében sikerül az előadást *zaklatóvá fogalmazniok*".

Ki hitte volna...

Mindennek oka

Tudor Arghezinek az 1907-es felkelést idéző verséből idézünk három sort a függőleges 26., vízszintes 1. és 27. sorban Szemlér Ferenc fordításában.

VÍZSZINTES: **1. Az idézet második sora** (zárt betűk: T, T, M, R, S, G). 17. Védelmezek. 18. Rábukkanó. 19. Fedé. 20. Nemzetközi Olimpiai Bizottság. 22. BVA. 23. Fedél közepe! 25. ... Lenk, egykori mongol uralkodó. 26. Bőkezű. **27. Az idézet harmadik sora** (zárt betűk: N, S). 30. Folya-

8. Német filozófus (1725—1804), elöl személynevének kezdőbetűjével. 9. Biztató szó. 10. Férfinév. 11. Változtat. 12. Amin járunk. 13. Az időpont, románul. 14. Tanító. 15. Kettőzve: ütőhangszer. 16. Középkori lovagi költő. 21. Szív igéje. 24. Vágófelületén. **26. Az idézet első sora** (zárt betűk: A, T, É, T, Ó). 28. Gyors. 29. Szenvedés. 31. Hangtalanul adok! 36. A kolozsvár-napocai színház művésze (Árpád). 38. Mesés történetet mond. 39. E székesegyház. 40. Becézett női név. 41. ...-fere, könnyed kis

Már a kötelező realizmus hajdani éveiben készült, korai képei is elárulták, hogy tehetsége nem ezen a területen fog kibontakozni. Ha a realizmus fogalmát - beidegződött szokás szerint - tematikailag okvetlenül az emberhez és kezének alkotásaihoz, az állat- és növényvilághoz, tárgyi és természeti környezetünkhöz kapcsoljuk.

Ilyet is tud festeni Albert László, nem is akárhogyan: szívesen emlékszünk két esztendővel ezelőtt kiállított erdőrészleteire. Ilyet is fest néha, mintegy kirándulásképpen - de alkotó egyénisége egészen másutt érzi igazán otthon magát. A realizmus valóságán kívül, bár lényegében a valóságban, annak művészileg kevéssé felkutatott, különös tartományaiban: a végtelen, a gigantikus méretek - és a parányok birodalmában.

Albert László tulajdonképpen romantikus alkat, a romantikusok jellegzetes kalandkereső izgalmával vág neki makro- és mikrovilágok felfedezésének, rejtelmek megismerésének. A végletek csábítják-vonzzák: a kozmikusan óriási, amit gombnyivá zsugorít a mérhetetlen távolság, s az észrevehetetlenül kicsiny vagy jelentéktelenül kicsinynek tetsző, amin közömbösen siklik át a tekintet. Éjsötét űrben bolyongó titokzatos fények, csillagok születése és halála - és az anyag rejtett szerkezete, vízcseppek útja az üveglapon, kavicsok talányos mozaikjai.

Érthető, hogy ebben a festői világegyetemben az ember nem a szokásos figurális kompozíciók hőse, hanem roppant térségben, valamilyen hó- vagy aszfaltsivatag mélységében araszoló, egybeszabott, arctalan parány; a felfokozott madártávlat meghökkentő bölcseleti töltést ad ennek az emberábrázolásnak.

Pedig Albert László piktúrája éppenséggel nem a filozófia felé kacsint: első, futó pillantásra inkább azt hihetnők, természettudományos kézikönyveket kíván illusztrálni. Csakhogy a festő nem a táv- vagy gőzcső szolgáltatta képet rögzíti vásznán, nem a foto-

fia igazságára vágyik: ő képzeletével tapogatja körül tárgyát, enn immanens lehetőségeit, romantikushoz illően - de nem az egykori (vagy e századi) romantikusok saját csapongásában gyönyörködő fantá ziájával, hanem a modern ember tudományos világszemlélet fegyelmezte képzeletével; nem a szertelenül, szabálytalanul egyénit keresi: a szeszélyesben is a benne rejlő - vagy beleálmodható - rendet, azt, amit értelmes, világos, harmonikus formákba és összefüggésekbe lehet foglalni. Olyan formákba és összefüggésekbe, amelyek egyszeriségukben is magukban hordják a nagy Egész értelmét, rendjét.

Minden formában és/vagy színben kifejezhető, szerves és szervetlen, makro- és mikro-lét valamiképpen keringő iramként érzékelhető, egyetemes életté olvad ebben a festészetben; ez hatja át és fog ötvözi egységesen lélegző univerzummá Albert László képeinek robbanó, elomló vagy mértaniasan tartásos idő-idomait, szerényen irizáló vagy ragyogóra erősített színeit.

Mindegyre új meglepetésekkel szolgáló, bámulatosan érdekes és gazdag festői világ ez, modern és minden ízében személyes, objektív tendenciáiban is mélységesen szubjektív művészi világegyetem, amely talán csak kiállításon mutatkozik meg, tárulkozik fel a maga igazi mivoltában. Ott, ahol minden oldalról körülfonja a mézét, hogy elveszejtse emberen inneni és túli tájaiban.

Jánosházy György

ALBERT László

63. Plantă acvatică
Vízinövény 80× 60

64. Bureți roșii
Vörös szivacsok 60× 80

65. Floare de foc
Tűzvirág 80× 80

66. Nisip alb
Futóhomok, 80× 74

67. Păsări călătoare
Vándormadarak 80× 80

68. Peisaj
Tájkép 80×100

69. Mlaștină
Mocsár 50× 70

Tip. Tg. M. 8200-1986

Lista lucrărilor

Művek jegyzéke

1.	Palpitația adîncului Lüktető mélység	130×150	
2.	Apă sărată Sós víz	100×100	
3.	Celulă I Sejt I	100×100	
4.	Celulă II Sejt II	80×100	
5.	Maratonul Maratoni futók	80×100	
6.	Floare de mină Bányavirág	80×100	
7.	Pete solare Napfoltok	80×100	
8.	Pădure de chiciură Zúzmarás erdő	80×100	
9.	Meduze Medúzák	80× 80	
10.	Celule III Sejtek III	80× 80	
11.	Trandafiri de mare Tengeri rózsák	80× 80	
12.	Picături de apă Futó vízcseppek	80× 80	
13.	Alge Algák	80× 80	
14.	Bulbuci Búborékok	80× 80	
15.	Adîncul mării Tengerfenék	80× 80	
16.	Planeta roșie Vörös bolygó	80× 80	
17.	Lavă rece Hideg láva	80× 80	
18.	Pietre fierbinți Tüzes kövek	80× 80	
19.	Gheizer Gejzir	80× 80	
20.	Viața mării Élet a tengerben	80× 80	
21.	Viața mării II Élet a tengerben II	80× 80	
22.	Rugină Rozsda	80× 80	
23.	Nisip Alb Fehér homok	80× 80	
24.	Izvorul Forrás	80× 80	
25.	Se naște o stea Új csillag születik	80 ×80	
26.	Explozie stelară Csilaggrobbanás	80× 80	
27.	Cosmos Világűr	80× 80	
28.	Fluviu Fólyó	80× 80	
29.	Viața mării III Élet a tengerben III	80× 80	
30.	Carbonizare Szenesedés	80× 60	
31.	Urme de pași Lábnyomok	60× 80	
32.	Lacul albastru Kék tó	60× 80	
33.	Luna albastră Kék hold	60× 80	
34.	Corali Korallok	80× 80	
35.	Iască Taplók	60× 80	
36.	Cratere Kráterek	60× 80	
37.	Deasupra norilor Felhők fölött	60× 80	
38.	Piatră galbenă Sárga kő	60× 80	
39.	Mormoloci Porontyok	60× 80	
40.	Trunchi roșu Vörös fatörzs	70× 50	
41.	Geneză Új élet kezdődik	50× 70	
42.	Topirea zăpezii Hóolvadás	50× 70	
43.	Venus Vénusz	50× 70	
44.	Nașterea pămîntului Föld születése	80× 80	
45.	Pustiul solitudine Puszta	80× 80	
46.	Cuib de foc Tűzfészek	80× 80	
47.	Floare de gheață Jégvirág	80× 80	
48.	Pădure Erdő	80× 80	
49.	Celule verzi Zöld sejt	80×100	
50.	Piatră sub apă Kő a víz alatt	60× 70	
51.	Piatră de var Mészkő	60× 80	
52.	Stea (cometă) Futó csillag	80× 60	
53.	Floare de piatră Kővirág	60× 80	
54.	Trei oameni în zăpadă Három ember a hóban	60× 80	
55.	Ceață Köd	60× 80	
56.	Marginea rîului Patakpart	60× 80	
57.	Hurican Hurrikán	50× 70	
58.	Peisaj de iarnă I Téli táj I	60× 80	
59.	Peisaj de iarnă II Téli táj II	60× 80	
60.	Cuib părăsit Elhagyott fészek	50× 70	
61.	Verigi galbene Sárga karikák	50× 70	
62.	Pom prăbușit Kidölt fa	50× 70	

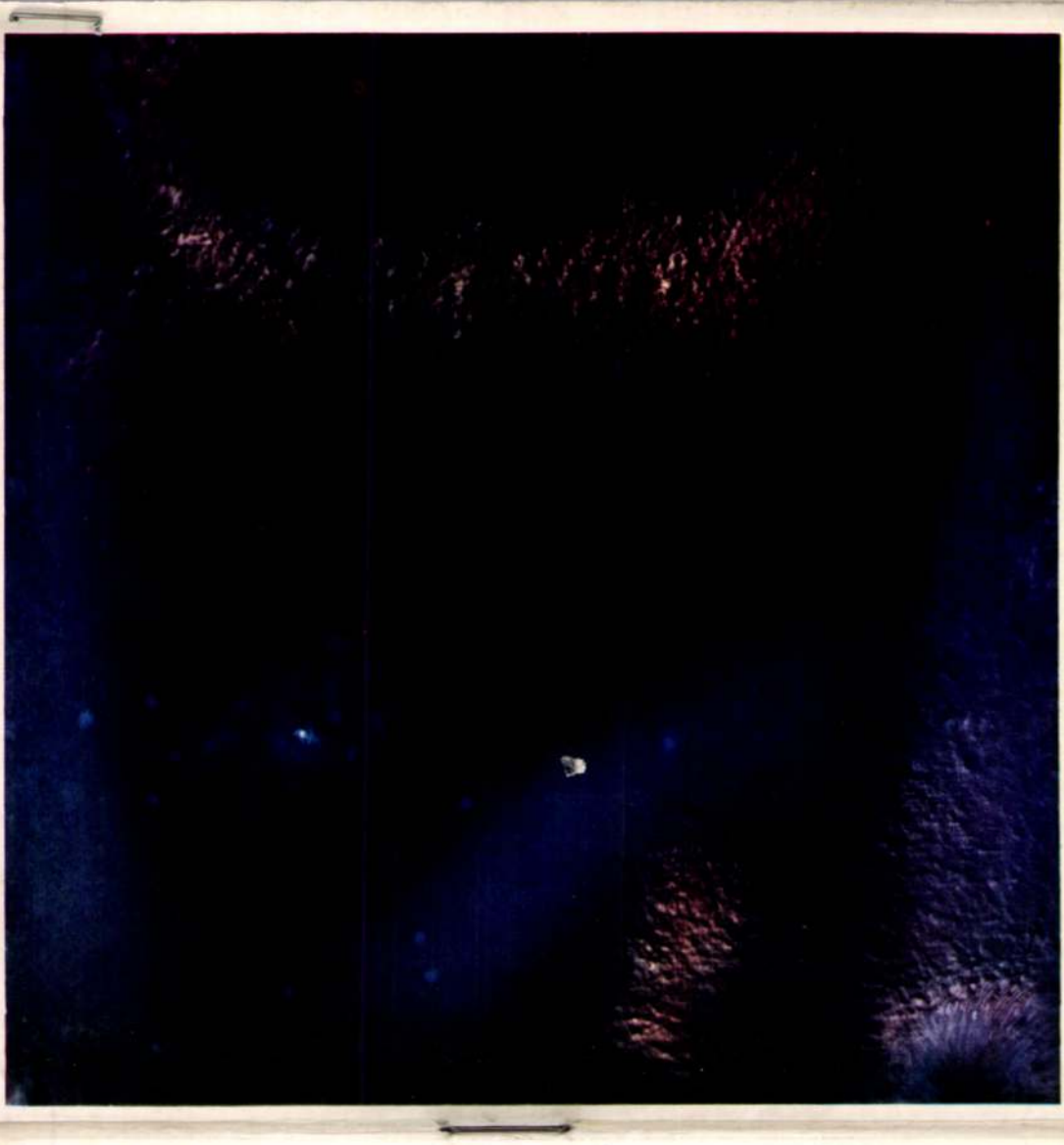

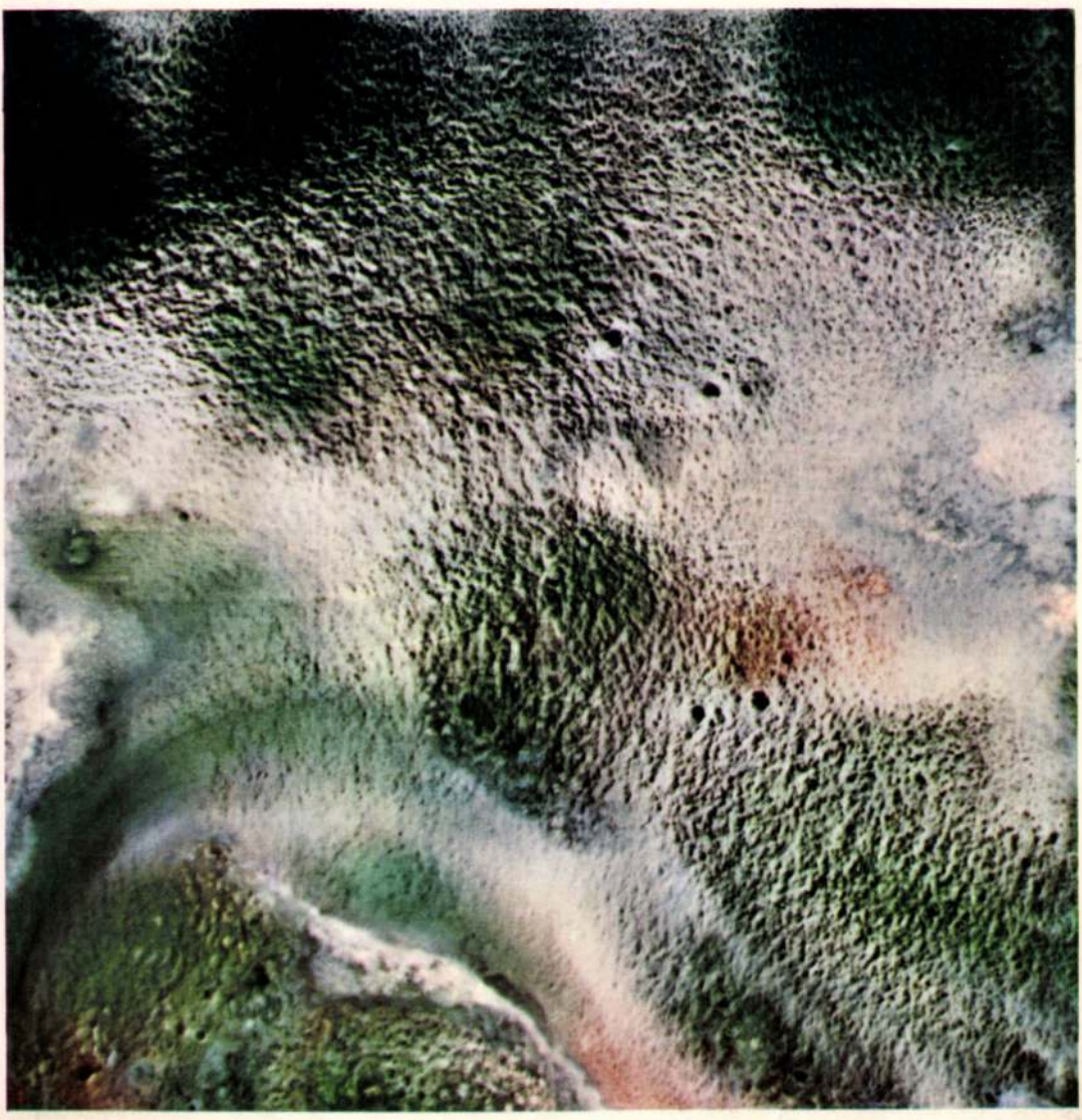

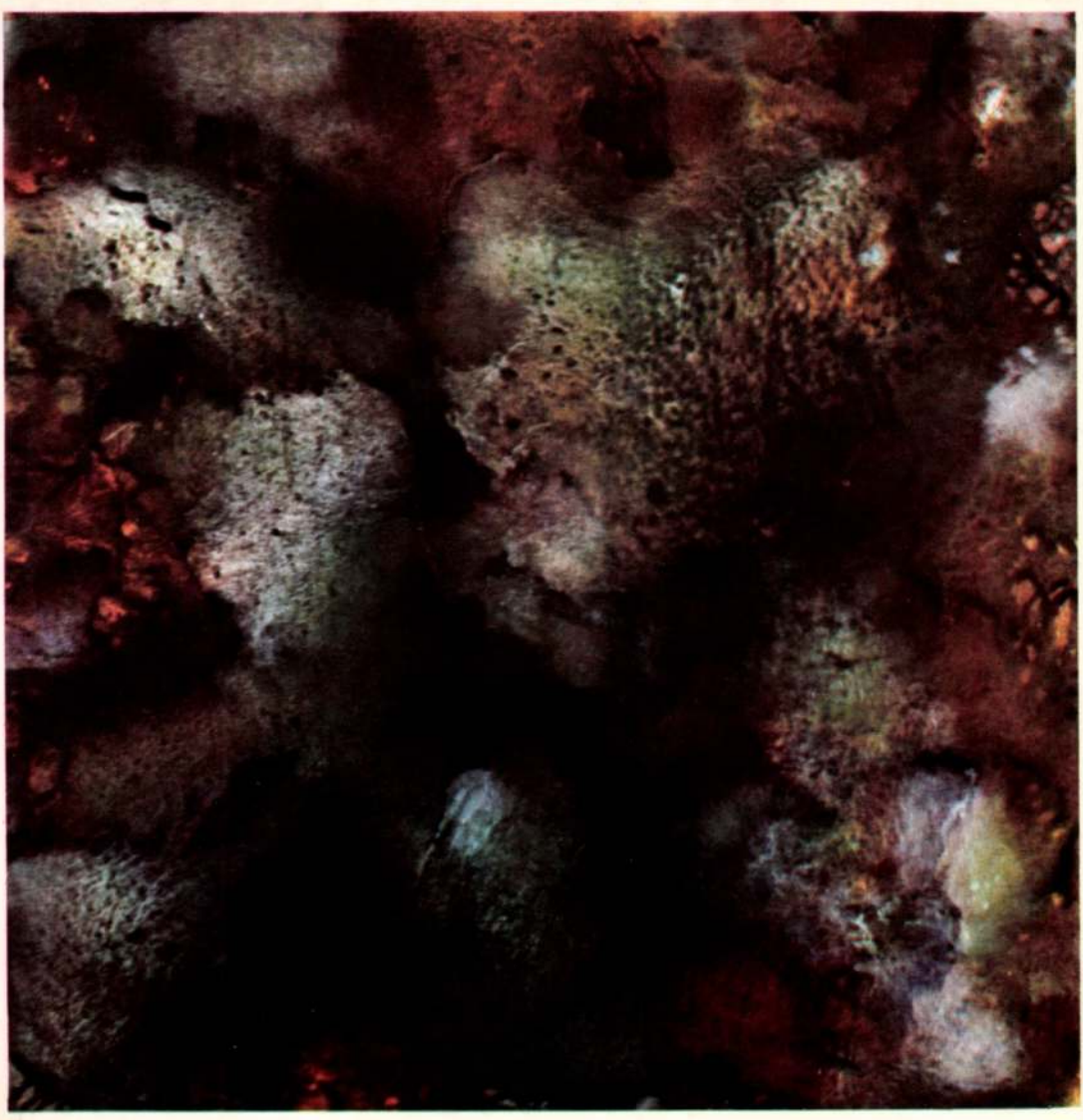

Catalog : *Balazs Imre*
Aranjarea expoziției : *Balazs Imre*
Reproduceri : *Gheorghe Deac*

ALBERT LÁSZLÓ

Născut la Petrila (județul Hunedoara) în 3 decembrie 1926.

Studii :

1942–48 Cursul liber de Arte Plastice al municipiului Tîrgu-Mureș, sub conducerea pictorului Bordi András.
1948–55 Institutul de Arte Plastice „Ion Ardreescu" din Cluj, avînd ca profesori pe Kádár Tibor, Ciupe Aurel și Miklóssy Gábor.

Debutează în 1953–54 la expozițiile județene din Cluj.
În 1955 se stabilește la Tîrgu-Mureș, unde din an în an participă la expozițiile regionale și județene, precum și la alte expoziții colective.
În 1970 ca invitat participă la tabăra internațională de creație și respectiv expoziția din Hajdúböszörmény (R. P. Ungară), unde are cîteva lucrări în posesia muzeului din localitate.
1970 – participă la expoziția colectivă a artiștilor din județul Mureș organizată la București.

Călătorii de studii : Cehoslovacia, Bulgaria și Uniunea Sovietică.
Prima expoziție personală în 1976 la Tîrgu-Mureș.
1979 – Odorheiu Secuiesc
1980 – Miercurea-Ciuc
1980 – Tîrgu-Secuiesc

ADRESA : TÎRGU-MUREȘ, str. Secuilor Martiri 7/A. Ap. 3.
ATELIER : str. Bolyai 40.

ALBERT Zsuzsanna

MEDITÁCIÓ KIÁLLÍTÁS

1982 Meditáció I.
Bartók '32 Galéria
1983 Meditáció II.
Bartók '32 Galéria
1984 Meditáció III.
Bartók '32 Galéria
1985 Meditáció IV.
Bartók '32 Galéria
1988 Meditáció V.
Eger
1989 Meditáció VI.
Bartók '32 Galéria
Győr
1990 Meditáció VII.
Paks

ALBERT ZSUZSANNA
BAK IMRE
BARANYAY ANDRÁS
BARTL JÓZSEF
BOHUS ZOLTÁN
BUDAHELYI TIBOR
CSEPREGI SÁNDOR
CSIKY TIBOR
ÉZSIÁS ISTVÁN
FAJÓ JÁNOS
FRIEDRICH FERENC
H. TÓTH TAMÁS
HALÁSZ KÁROLY
HENCZE TAMÁS
HERITESZ GÁBOR
HORVÁTH LÁSZLÓ
IPACS GÉZA
JOLÁTHY ATTILA
JOVÁNOVICS GYÖRGY
KÉRI ÁDÁM
KLICSU LAJOS
KORNISS DEZSŐ
KOVÁCS TAMÁS
MENGYÁN ANDRÁS
MISCH ÁDÁM
NAGY GÁBOR MIHÁLY
NÁDLER ISTVÁN
NEMES FERENC
PAIZS LÁSZLÓ
SZÁSZ JÁNOS

A

BARTÓK '32 GALÉRIA

1111 BUDAPEST, BARTÓK BÉLA ÚT 32.

meghívja Önt

MEDITÁCIÓ

c. kiállítására

Megnyitja:

FRANK JÁNOS

művészettörténész

1991. február 22-én, 17 órakor

Megtekinthető március 10-ig
naponta 14–18 óráig, hétfő kivételével
szombat–vasárnap 10–18 óráig

F. k.: Zsolnai Gábor

ALBERT LÁSZLÓ

Született 1926. december 3-án a Hunyad-megyei Petrillán
Tanulmányok:
1942—48 a marosvásárhelyi Városi Festőiskolában Bordi András festőművész irányítása alatt
1948—55 Ion Andreescu Képzőművészeti Intézet, Kolozsvár
Tanárai: Kádár Tibor, Ciupe Aurel és Miklóssy Gábor
1955 óta Marosvásárhelyen él
Kiállítások:
1953—54 Kolozs-megyei kiállítások
1970 meghívottként részt vesz a hajdúböszörményi nemzetközi művésztelep kiállításán, ahol a múzeum több képét őrzi
1970 részt vesz a Maros-megyei képzőművészek bukaresti kiállításán
Tanulmányutak: Csehszlovákia, Bulgária, és Szovjetunió
Első egyéni kiállítása: 1976, Marosvásárhely

ALBERT LÁSZLÓ

Născut la Petrila (județul Hunedoara) în 3 decembrie 1926.
Studii:
1942—48 Cursul liber de Arte Plastice al municipiului Tîrgu-Mureș, sub conducerea pictorului Bordi András
1948—55 Institutul de Arte Plastice „Ion Andreescu" din Cluj, avînd ca profesori pe Kádár Tibor, Ciupe Aurel și Miklóssy Gábor
Debutează în 1953—54 la expozițiile județene din Cluj
În 1955 se stabilește la Tîrgu-Mureș, unde din an în an participă la expozițiile regionale și județene, precum și la alte expoziții colective
În 1970 ca invitat participă la tabăra internațională de creație și respectiv expoziția din Hajdúböszörmény (R. P. Ungară), unde are cîteva lucrări în posesia muzeului din localitate
1970 — participă la expoziția colectivă a artiștilor din județul Mureș organizată la București
Călătorii de studii: Cehoslovacia, Bulgaria și Uniunea Sovietică
Prima expoziție personală în 1976 la Tîrgu-Mureș

LISTA LUCRĂRILOR

1. Hiroshima, 1964	ulei pe placaj olaj, farostlemez	105× 29
2. Poştaş, 1964 Postás	ulei pe pînză olaj, vászon	47×91
3. Peisaj, 1969 Tájkép	ulei pe pînză olaj, vászon	70× 98
4. Aversa, 1972 Záporeső	ulei pe pînză olaj, vászon	80× 80
5. Oraş, vechi, 1971 Régi város	ulei pe pînză olaj, vászon	80× 80
6. Compoziţie l., 1972 Kompozíció l.	ulei pe pînză olaj, vászon	80× 80
7. Oraş italian, 1972 Olasz város	ulei pe pînză olaj, vászon	80× 80
8. Rîul roşu, 1962 Vörös folyó	ulei pe placaj olaj, farostlemez	40× 80
9. Păsări călătoare, 1971 Vándormadarak	ulei pe pînză olaj, vászon	49×100
10. Competiţie de canotaj, 1972 Csónakverseny	ulei pe pînză olaj, vászon	60×100
11. Scurgerea timpului, 1971 Az idő múlása	ulei pe pînză olaj, vászon	78× 56
12. Familia de stanci, 1961 Csóka család	ulei pe pînză olaj, vászon	100×100
13. Cratere, 1963 Kráterek	ulei pe pînză olaj, vászon	93×1 70
14. Peşte de mare, 1968 Tengeri hal	ulei pe pînză olaj, vászon	70× 93
15. Explozie, 1962 Robbanás	ulei pe pînză olaj, vászon	96×120
16. Nisip aurifer, 1968 Aranyhomok	ulei pe pînză olaj, vászon	100× 72
17. Nelinişte, 1971 Nyugtalanság	ulei pe pînză olaj, vászon	80×100
18. Relief, 1971 Dombormű	ulei pe pînză olaj, vászon	100×100
19. Piatra şi floare, 1969 Kő és virág	ulei pe pînză olaj, vászon	56× 80
20. Peşte bătrîn, 1962 Öreg hal	ulei pe carton olaj, lemezpapíron	50× 67
21. Galaxie, 1971 Galaxis	ulei pe pînză olaj, vászon	127× 94
22. Compoziţie II., 1968 Kompozició II.	ulei pe pînză olaj, vászon	72×100
23. Masca, 1970 Maszk	ulei pe pînză olaj, vászon	67× 51
24. Salcie, 1970 Ezüstfűz	ulei pe carton olaj, lemezpapir	71× 40
25. Cramponare, 1970 Ragaszkodás	ulei pe carton olaj, lemezpapir	67× 51
26. Peisaj, 1970 Tájkép	ulei pe carton olaj, lemezpapir	50×68
27. Planeta, 1969 Bolygó	ulei pe carton olaj, lemezpapir	49× 68
28. Peisaj, 1968 Tájkép	ulei pe carton olaj, lemezpapir	50×68
29. Vînt de toamnă, 1972 Őszi szél	ulei pe pînză olaj, vászon	50× 67
30. Femeie de serviciu, 1972 Takarítónő	ulei pe pînză olaj, vászon	80× 40
31. Vîrtej, 1970 Forgószél	ulei pe pînză olaj, vászon	80× 80
32. Ploaie de vară, 1969 Nyári eső	ulei pe pînză olaj, vászon	100× 75
33. Case, 1972 Házak	ulei pe pînză olaj, vászon	60× 80
34. Sat, 1972 Falu	ulei pe pînză olaj, vászon	60× 80
35. Stop, 1973	ulei pe pînză olaj, vászon	67× 51
36. Sărbătoare, 1974 Ünnep	ulei pe pînză olaj, vászon	80× 80
37. Ora de vîrf, 1972 Csúcsforgalom	ulei pe pînză olaj, vászon	100× 80
38. Octombrie, 1974 Október	ulei pe pînză olaj, vászon	80×100
39. Marginea pădurii, 1974 Erdő széle	ulei pe pînză olaj, vászon	100×100
40. Nori, 1970 Felhők	ulei pe pînză olaj, vászon	50× 78
41. Sfere, 1975 Gömbök	ulei pe pînză olaj, vászon	80× 80
42. Autostrada, 1972 Autósztráda	ulei pe pînză olaj, vászon	120× 80

KÉPEK JEGYZÉKE

43. Vînt, 1975 Szél	ulei pe pînză olaj, vászon	70×100
44. Viteză, 1976 Sebesség	ulei pe pînză olaj, vászon	80×100
45. Lumina, 1975 Fény	ulei pe pînză olaj, vászon	80× 80
46. Sunet muzical, 1972 Zenei hangok	ulei pe pînză olaj, vászon	80× 60
47. Reflectoare, 1972 Reflektorok	ulei pe pînză olaj, vászon	100× 80
48. Pădure, 1975 Erdő	ulei pe pînză olaj, vászon	80×100
49. Nu-mă-uita, 1974 Kéknefelejts	ulei pe pînză olaj, vászon	80× 80
50. Pom înflorit, 1974 Virágzó fa	ulei pe pînză olaj, vászon	60× 80
51. Plaie de aur, 1974 Aranyeső	ulei pe pînză olaj, vászon	80× 60
52. Păsări albe, 1975 Fehér madarak	ulei pe pînză olaj, vászon	80× 80
53. Heroinista, 1970 Heroinfogyasztó nő	ulei pe pînză olaj, vászon	70× 40
54. Eva, 1970 Éva	ulei pe pînză olaj, vászon	74× 50
55. Culorile noiembriei, 1970 Novemberi színek	ulei pe pînză olaj, vászon	78× 55
56. Malul Mureşului, 1974 Marospart	ulei pe pînză olaj, vászon	80×100
57. Frunze roşii, 1973 Vörös levelek	ulei pe pînză olaj, vászon	80× 80
58. Compoziţie III., 1973 Kompozíció III.	ulei pe pînză olaj, vászon	50× 75
59. Cuib, 1975 Fészek	ulei pe pînză olaj, vászon	80× 80
60. Nisip alb, 1975 Fehér homok	ulei pe pînză olaj, vászon	80× 80
61. Teama, 1968 Félelem	ulei pe carton olaj, lemezpapíron	67× 37
62. Picături de apă, I. 1975 Vízcseppek	ulei pe pînză olaj, vászon	80× 80
63. Răsărit de scare, 1975 Napkelte	ulei pe pînză olaj, vászon	80×100
64. Noapte, 1974 Éjszaka	ulei pe pînză olaj, vászon	100× 80
65. Pietriş din Predeal, 1974 Predeáli kavicsok	ulei pe pînză olaj, vászon	100× 80
66. Pietre în apă, 1974 Kövek a vízben	ulei pe pînză olaj, vászon	60× 80
67. Poarta ruginită, 1976 Rozsdás kapu	ulei pe pînză olaj, vászon	80× 80
68. Martie, 1968 Március	ulei pe pînză olaj, vászon	80× 80
69. Oameni, 1976 Emberek	ulei pe pînză olaj, vászon	100× 80
70. După ploaie, 1975 Eső után	ulei pe pînză olaj, vászon	70×100
71. Găuri, 1975 Lyukak	ulei pe pînză olaj, vászon	80×100
72. Luminile oraşului, 1974 Városi fények	ulei pe pînză olaj, vászon	60×100
73. Pietoni, 1975 Gyalogjárók	ulei pe pînză olaj, vászon	80× 80
74. Bule, 1976 Buborékok	ulei pe pînză olaj, vászon	60× 80
75. Picături de apă II., 1976 Vízcseppek II.	ulei pe pînză olaj, vászon	60× 80
76. Trecere pt. pietoni, 1975 A zebrán	ulei pe pînză olaj, vászon	80× 40
77. Riga, 1973	ulei pe pînză olaj, vászon	100×100
78. Cosmos, 1974 Kozmosz	ulei pe pînză olaj, vászon	100×100
79. Panorama, 1975 Panorama	ulei pe pînză olaj, vászon	100×200
80. Combinat, 1976 Kombinát	ulei pe pînză olaj, vászon	130×150
81. Parcare, 1974 Parkoló	ulei pe pînză olaj, vászon	80× 80
82. Promoroaca, 1974 Zúzmara	ulei pe pînză olaj, vászon	120× 80
83. Picături de apă III., 1976 Vízcseppek III.	ulei pe pînză olaj, vászon	80× 80
84. Păpădie, 1973 Békavirág	ulei pe pînză olaj, vászon	40× 80

...agtérképek

...ó festészete

...ól sejtem: még ma sem apróság egy – világvárosi méretek ...ti – kisvárosban, például Marosvásárhelyen újraélni a „vi...j képét", úgy, ahogy azt például *Kepes György* Chicagó... megjelent képeskönyve elénk tárja (The New Landscape ... Art and Science, Paul Theobald and Co., Chicago, 1956). Ha ...ehát azt mondjuk, hogy *Albert László* „csillagtérképei" nem absztrakciók, nem gesztusfestmények, hanem a lélek és képzelet honfoglalásának a dokumentumai, ezzel nem a tényeket ködösítjük, s nem pusztán arra utalunk, hogy ő a világnak ezt az új képét műszerek segítsége nélkül idézi fel.

A hatodik évtized küszöbén átlépő művész (1926. december 3-án született) kiteljesedő életművében, a hetvenes és nyolcvanas évek termésében hullámokat vető, színrobbanásokat szikráztató festői energia feltárulása azért fontos mozzanata a romániai magyar művészetnek, mert látszólag ugyan rég kihunyt vulkánok kráteréből tör felszínre – az erő, ami megnyilatkozik benne, lényegesen ellenállóbb rétegek s érintetlenebb mélységek üzenetével terhes. A könnyebb tájékozódás kedvéért ugyanis beírható ez a festői tájegység mondjuk az absztrakt expresszionizmus „festői írásának" vagy a *Pollock, Kline, Kooning* után harminc évvel ismét felgyűrűző „új expresszív" festészet stíluskörébe; Albert azonban nemcsak e közvetlen előzményeket nem ismeri (így hát nem is ismételheti, hanem szinte egy időben megteremti a maga automatizmusát), hanem az érzelmi-pszichikai-eszmei magatartása is lényegesen különbözik a nyugati világ nagy gesztusfestőinek keserű, olykor kétségbeesett, mindenképpen lázadó és a világ eldologiasodásával szembeni önvédelmi alapállásától.

Albert tulajdonképpen egy lépést sem tesz a hagyományos festészet köréből kifelé: konklúzióihoz az akadémikus igényű realista ábrázolástól a dekorativizáló felülnézeteken át jutott, s amikor a festés klasszikus eszközei (ecset, paletta, vászon, olajfesték) mellett patentszeget, öntést, csorgatást, petroxinnal hígított festékmasszát is alkalmaz, ezzel sem tagadja, ellenkezőleg: igazolni kívánja az örök festői gesztus időszerűségét, érvényét. Hiszen nemcsak a kép technikai előállítása, hanem a kompozíció tartalma is gondosan mérlegelt műveletek eredménye. Mindig többszörösen átélt, tehát „előre megfontolt" látomás serkenti munkára, így hát minden „véletlen" elem, rezdülés, kilengés beilleszkedik a „megtervezett látomásba". De ennél is lényegesebb ennek a látásmódnak az a vonása, amely egyre ritkább századunk művészetében: a feloldódásban, a teremtő katarzisban való hit, bizakodás, a művészet megváltó szerepét fenntartás nélkül valló és vállaló meggyőződés derűje, elragadtatottsága.

A Marosvásárhelyi Műhely sorsigazító két évtizede talán a

1

sófalvi kőtörők közösségéből kiragadott *Süköd Ferenc* és a Zsil-völgyi bányászivadék, Albert László művészetével nyúlt legmélyebbre a lappangó értékek rétegeibe. Albert József petrillai bányász 1940-ben költözött fel Marosvásárhelyre négy fiával az anya határozott kívánságára, hogy immár gyermekei ne töltsék életüket a föld gyomrában. A tizenöt éves László a következő évben beiratkozik Bordi András városi rajziskolájába, mert még gyermekkorában azt hallotta, hogy az embert le lehet rajzolni „úgy, ahogy van", s attól kezdve nem tudott szabadulni ettől a vágytól. Egyelőre azonban a művészetnél előbbrevaló a kenyérkereső mesterség, így hát kimarad, s 1942-ben bőrdíszműves-inasnak szegődik. Közben eső utáni tócsák fövenyébe rajzol, vagy színészek portréit másolja a Délibábból. Amikor kétévi inaskodás után felszabadul, a bőrdíszműves-segéd újra

2

1 Albert László: Csillagrobbanás, olaj, vászon, 80 × 80 cm
2 Albert László: Tűzvirág, olaj, vászon, 80 × 80 cm

Műv. 1987/7.

beiratkozik Bordihoz, aki e rajzok láttán így biztatja: „Azt hiszem, fel kell hagynod a mesterségeddel..." Nem hagyhat fel, de amikor a többiek, a Bordi-iskola érettebb növendékei: *Nagy Pál, Macskássy József, Nemes Irén* az akkor alakuló művészeti főiskola hirdetésére 1944-ben felutaznak Kolozsvárra, s érte is üzennek, mágneses erőnek enged, amikor követi őket. Mindössze 8 elemi osztályt végzett, rajzi-festői tudását végtelenül hiányosnak érzi, gátlásai vannak, meglepődik hát, hogy mégis alkalmasnak ítélik főiskolai tanulmányok folytatására. Az első évet Kádár Tibor, a másodikat Miklóssy Gábor, a harmadikat Aurel Ciupe irányításával végzi. Ekkor osztályismétlésre tanácsolják. Ösztöndíját elveszíti. Mégis visszatér, s újra Miklóssyhoz. Az önfenntartásért és a művészetért egyszerre folytatott, embertelenül nehéz küzdelem éveiben a tanára iránti bizalom lendíti át az önbizalomhiány buktatóin. Pedig neki sohasem korrigált, csak a többieknek szóló tanácsokból, ecsettel vagy maró iróniával osztott huszárvágásokból, napiparancsokból vonhatta le a maga számára, a neki is szóló tanulságot. („Ne sajnálja a festéket, nyomjon ki belőle bátran a palettára! Festék nélkül nem lehet festeni!" Majd kisvártatva: „De jegyezzék meg: festék nélkül is lehet festeni..." Máskor: „Látni kell megtanulni! Megérezni! S csak azután festeni!" Egyszer meg is kérdezte: „Mester, nekem miért nem korrigál sohasem?" S mi sem jellemzőbb a mindenki által rettegett, kegyetlennek, rabiátusnak, szeszélyesnek tudott Miklóssy Gábor művészpedagógusi nagyságára, mint az a tapintat és rugalmasság, amellyel Albert esetében éppen a látszólagos passzivitáson át sugallta, sugározta növendéke személyiségébe ugyanazt az irgalmat, engedményt nem ismerő szakmai igényességet: „Magának nem szabad korrigálnom. Tönkretenném, ha korrigálnék. Magát hagyni kell, hogy csak menjen, menjen szép lassan előre s majd egyszer célba ér...")

Harmincéves, amikor végez. Családi élete úgy alakul, hogy nem vállalhatta a szabad művészi pályát. Visszamegy a bőrdíszműiparba, s nyolcórai munka után, szabadidejében jellegtelen életképeket fest a sárga-kék-zöld kromatikai háromszögben.

A hatvanas évek közepén kezdődik el az a pályamódosulás, amelyet a véletlenek törvényszerűsítésének a mozzanatával is jellemezhetnénk, s amely aztán a hetvenes évek közepétől a látomások összefüggő láncolatában, egy autonóm festői világ megnyilvánulásaiban igazolódik.

A marosvásárhelyi „Egység" kisipari termelőszövetkezet bőrdíszműrészlegének Petőfi Sándor téri műhelyablakából az 1962-ből 1963-ba forduló tél egyik délutánján lepillant a hóhullásban – mint kinetikus rácsszerkezeten át – mértanias látvánnyá egyszerűsödő forgalomra, s előbb maga az atmoszférikus jelenség, ez az impresszionisztikus titokzatosság ejti rabul, majd a rendszeresített felülnézeti vizsgálódás ritmusélményei. Egymás után születnek elvonatkoztatott *Brueghel*-életképeknek tűnő hónyomos, esernyős, kutyával és gyermekkocsival átkelő gyalogosok vagy tarka bolyokban száguldó gépkocsik forma-alakzatait lekottázó dekoratív kompozíciói, amelyek a hatvanas évek amúgy is izgalmas marosvásárhelyi őszi tárlatain az adott pillanatban az európai mozgások felé tett legmegközelítőbb lépések eredetiségével hatottak. Albert már ekkor megnyitja a kép határait a rámán túli térbe, felületei egyetlen végtelen mustra tetszőlegesen kivágott részleteiként élnek, s az é kig reménytelenül ostromolt látvány egyre önkéntelenebl mindinkább önmaga lényegeként szerveződik át festményi szín- és formaritmusok – gazdag hangulati szférákat érint érzékeltető-megzendítő – jelrendszerévé.

A folyamat logikus közbenső mozzanata: a klasszikus gesz tusfestészet lehetőségeire bízni e festői honfoglalás alakulását A festő megszédül a festői parttalanság látszatától, s úgy véli: az egész az ő birtoka. Pillanatra az ecsetet is lerakja, különböző színű ablak- és ajtóráma-olajfestékeket tölt össze, a vászonra löttyenti, s miután összerázza, összefolyatja ezt a heterogén masszát, döbbenten, boldogan tapasztalja: színek így is megőrzik olajos tisztaságukat, s olyan párbeszédbe kezdenek, amelyet már-már ő sem ért. Ekkor már a Bolyai utca 40. padlásteréből kialakított műteremben dolgozik, nem lakásukon, a padlóra rakott festőtáblán, van tehát saját távlata, amelyből hamar megítélheti: nem az alaktalanság véglete vonzza, s a szín fölött nem elveszíteni, hanem megnyerni kívánja az uralmat. A feloldott magányt – amelyet oly gyakran érzett művészi autoritásáért vívott sok évtizedes kínlódásai alatt, a szívműtéte előtti fél életében – nem felcserélni akarja egy másik magánnyal: nemzedékéhez, a marosvásárhelyi műhely többi stílusformáló művészéhez hasonlóan nem hisz a művészet alapvető funkciójának a megszűnésében, sőt a változott körülmények között, azok figyelembevételével (némileg a hatvanas évek egyetemes törekvéseihez kapcsolódva) művészet és valóság olyanszerű közelítésével próbálkozik, amelyben a mű nem a valóság és a közönség között áll, közvetít, kommentál, hanem felpattintott zár, amelybe minden kulcs beleillik, ha valaki egyáltalán be akar lépni a szellem új tartományába.

A hetvenes évek elején tehát ismét bevonja a tárgyi elemeket a festés motivációjába, de ekkor már minden „véletlen" az egységes egyként érzékelt festői világegyetemről lebbenti fel a fátylat. Mert az véletlen, hogy egy külföldi táskamegrendelés kapcsán (amelyhez drapp színűre kellett festenie, festőpisztolyal ezer meg ezer gyári patentet, s a kartonlap, amelyen pointillista pontkompozíciót hagytak a száradás után a patentek, évekre meghatározza a különböző természetű rácsszerkezetek, fényvibrációk sorozatát), a televízió képernyőjén felreppenő madárraj, madársziget vagy olajfolt az úttesten, esetleg a harmatcsepp vagy kövek, homokszemek, a szél, az eső hívják fel a figyelmét a rejtett energiák témájára (*Záporeső,* 1972; *Fehér madarak,* 1975; *Forgószél,* 1970; *Felhők,* 1970; *Sebesség,* 1976; *Aranyeső,* 1974; *Predeáli kavicsok,* 1974; *Zúzmara,* 1974; *Fény,* 1975; *Vízcseppek,* 1975; stb.), de a tárgyi-természeti jelenség felnagyításában, ismétlődéseiben, megsokszorozódásában, mikroszkopikus vagy szuperrealista kidolgozottságában mindig ugyanannak a fellélegzésnek az öröme lüktet: immár az anyag minden alakzatában magamra ismerhetek.

1976-ban, ötvenévesen lép először nyilvánosság elé (Marosvásárhelyen, majd Székelyudvarhelyen, Csíkszeredában és Kézdivásárhelyen) „pettyes" és „csíkos" képeinek igényes válogatásával. A figyelmes szemlélő előtt ekkor már azonban az is nyilvánvaló: eszközei közül a szín rehabilitációjára vár a legfelelősségteljesebb szerep. Már a hetvenes évek közepén megjelennek a „csillagtérképek" első változatai, technikájuk azon-

3 Albert László: Medúzák, olaj, vászon, 80 × 80 cm (fotók László Miklós)

3

ban a nyolcvanas években véglegesedik. Ahhoz, hogy az élő és élettelen világ, a biológiai és a világűrbeli formák, mozgások, jelenségek egységét, ezt az emberközpontú, mégis teljesen elvont, univerzális sejtszerkezetet a maga álombéli érzékletességében tapinthassuk – bársonyosabb faktúrához folyamodott: egy kevésbé finomított benzinnel: a petroxinnal oldja az olajfestéket; az így keletkezett, tempera lágyságú massza sűrűje lerakódik a vászon pórusaiba, az oldóanyag elpárolgása után viszont az egész felületet egy olyan sejtelmes remegés járja át, amely még egyszer rájátszik a színfoltok vibrációjára, s valóban az ősköd oszlásához, világűri kontinensek kiemelkedéséhez, körvonalazódásához, élő bolygók születéséhez hasonlatos élményben részesít. „Az én világűröm" – mutathat most már körbe többnyire 80 × 80 cm-es képein Albert László, akinek végül is Bolyai városában sikerült beleéreznie a világegyetem, az élet állandó keletkezésének hangulatába. S noha e vitális (és vitalizáló szándékkal megláttatott) titkos jelenségek megközelítése végett címekkel jelöli legtöbbször egyetlen vagy néhány kiegészítő szín árnyalataiból fejlesztett, csurgatott, feltérképezett konceptuális tereit *(Új csillag születik; Tengerfenék; A Föld születése; A vulkán; Gejzír; A puszta; Tűzvirág; Vándormadarak* stb.) – közönségét tulajdonképpen hangversenyterembe invitálja, hogy mint a hangzó kottaképek, úgy e néma robajlások is pusztán kiindulópontként, valóban konceptusként szolgáljanak a Mű újraalkotásához, a Teremtés hétköznapjaihoz, mindenki életében.

Banner Zoltán

Kiszámíthatatlan többértelműség

Dinu Rădulescu szobrairól

Dinu Rădulescu (sz. 1947) művészi pályafutása valamivel később indult, mint nemzedéktársaié. Önmagával szemben támasztott, állandó kételkedéssel párosuló igényessége nem engedte, hogy szobrait befejezettnek érezze, s ez lelassította a közönség felé vezető útját is. A bukaresti *Orizont Galériá*-ban, 1980-ban rendezett kiállításon azonban már kiforrott művészként mutatkozott be, olyan alkotóként, akit a kortárs szobrászat alapkérdése foglalkoztat: hogyan lehet a leghatásosabb eszközökkel a legtöbbet közvetítő kommunikációt megvalósítani? Sokféle kísérletének megvolt az eredménye, s kiállításán már kibontakoztak a szobrászat kifejezőképességét vizsgáló kutatásainak legfőbb irányvonalai. Ezek némelyike hosszan tartó egyéni művészi munka eredménye, mások viszont századunk jól ismert avantgárd áramlatai által kidolgozott munkahipotézisek. Dinu Rădulescu személyében egy olyan nyugtalan fiatal művésszel találkozhatott a kritika és a közönség, aki jól megalapozott és változatos képzőművészeti ismeretek birtokosa, s ezekhez a hagyományokhoz tudja kötni saját alkotásait. Arra törekszik, hogy nézői megértsék, egyforma könnyedséggel használja a bronzot, a követ, a fát és a gipszet, anélkül hogy ez felületes kapkodáshoz vezetne. Ellenkezőleg, lázasan kutatja annak a lehetőségét, hogy a különböző anyagok saját belső szerkezete adja meg a formát.

Úgy látszik, hogy az utóbbi négy-öt esztendőben a művész koncepciója kikristályosodott. E megtisztulás (kristályosodás) legfőbb ismérve, hogy szándéka szerint monumentalitást és dinamizmust visz a naturalista utalásokat nélkülöző látványba, ahol a jelek sokasága éppen a hiányzó naturalista elemre utal. Dinu Rădulescu dinamikus monumentalitása lényegét tekintve elbeszélő jellegű, s ezt az *Egymással harcoló lovagok* is példázza, melynek egyik változata a bulgáriai Triavnában (1984), a másik pedig Salistén (Románia, 1982) található. Bár a művész egészen egyszerű térformákkal

1

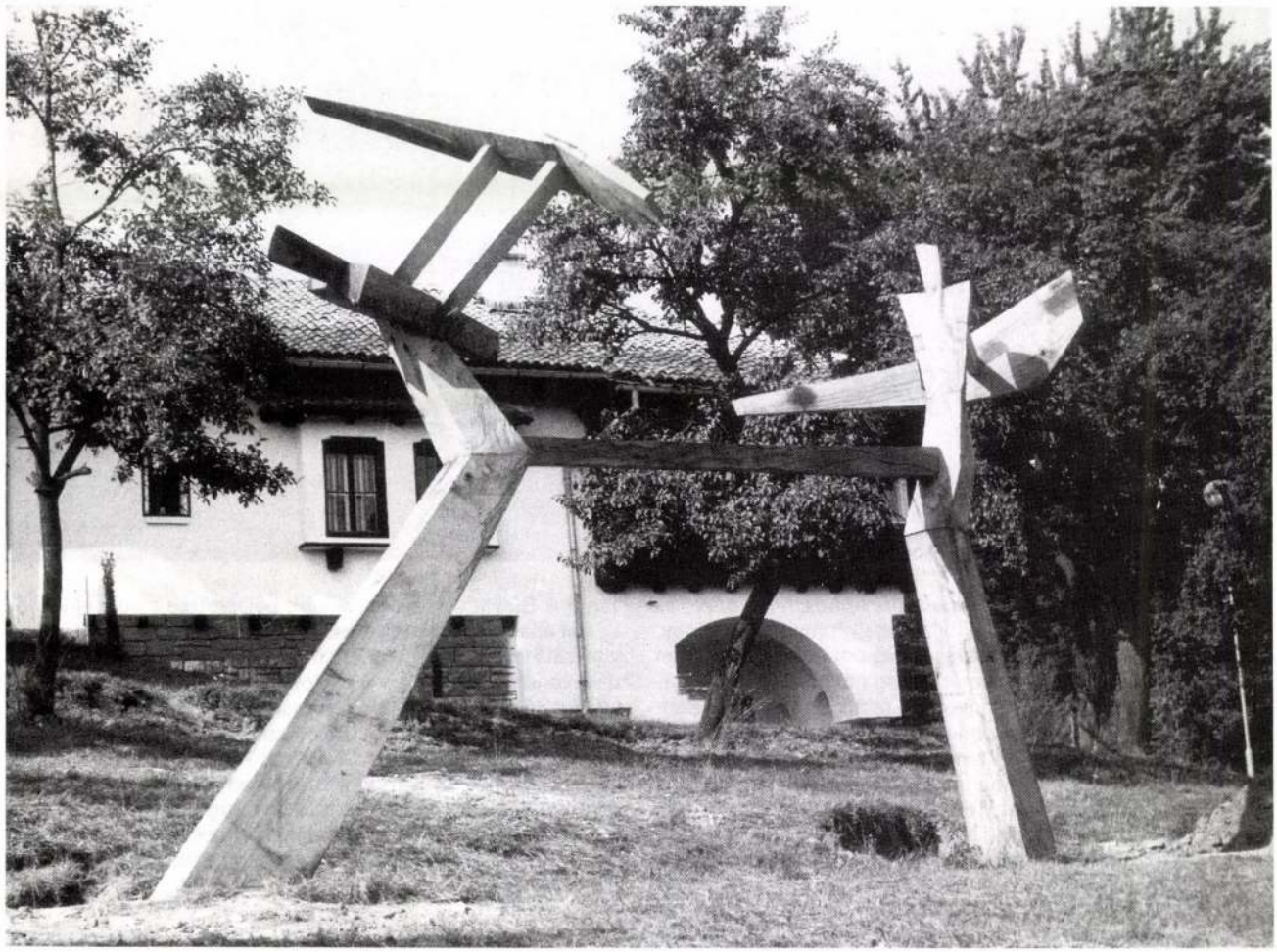

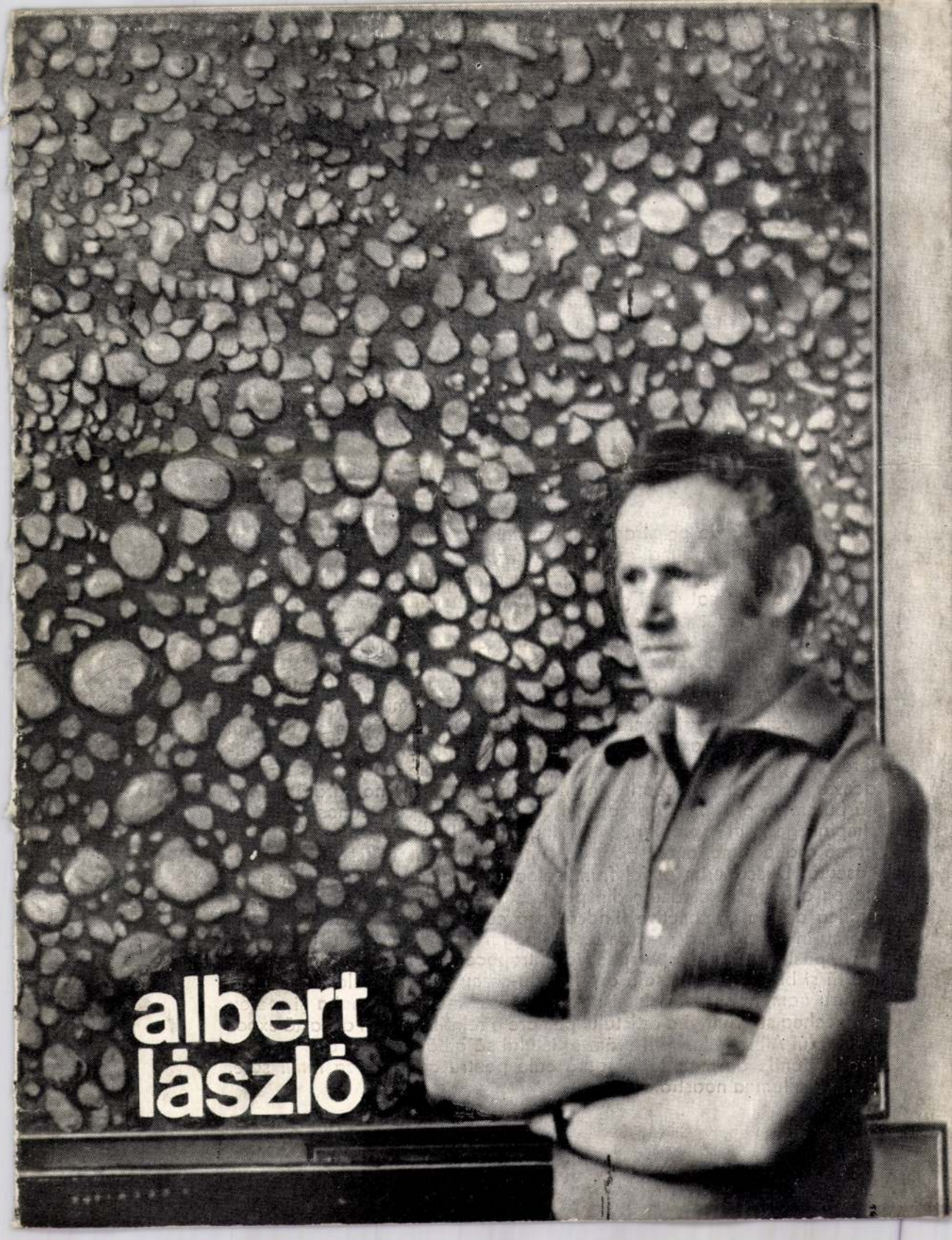
albert
lászlò

Într-o casă de pe strada Ştefan cel Mare am văzut, în atelierul acestui artist care nu mai este chiar tînăr, încercări tinereşti şi realizări mature. Acolo sus, în atelierul, care nu avea totuşi nimic boem întrînsul, omul a încercat să-şi găsească adevărata lui expresie diferită de ceea ce am crezut pînă acum despre dînsul văzîndu-i doar lucrările prin expoziţii colective. Firește diferenţa e doar de intensitate şi de consecvenţă. Albert László mi se pare că vrea să ne demonstreze (şi reuşeşte) că lumea în care trăim poate fi văzută şi altfel. Cum? Altfel decît din unghiul comun al trecătorului. Trăim de multă vreme într-un mediu în care micro şi macrostructurile ne-au fost arătate cu ajutorul instrumentelor pe care oamenii le-au inventat prelungindu-şi astfel puterea de percepţie, de reprezentare. Coordonatele artei sale trec prin aceste zone de percepţie intensificată. Pictorul ne arată faptul că putem să privim de aproape şi de departe obiecte cunoscute şi că simplul gest al apropierii şi al îndepărtării ne face să descoperim parcă o altă lume, aceiaşi atît de cunoscută (aparent) şi mereu necunoscută. Descoperim astfel frumuseţea unor picături de apă dar şi pe aceea a unei pieţe văzute din perspectiva zenitului. Privirea artistului unifică aceste perspective fiindcă, aşa cum se cuvine, dînsul se află mereu în centru, aşa precum omul, indiferent de eforturile pe care le face, păstrează mereu perspectiva antropocentrică. Privirea omului ascuţită şi blînd-sentimentală exprimîndu-se cu ajutorul culorii şi scriind pentru oameni semnele lumii: aceasta este mereu reînnoita şi mereu străvechea străduinţă a artistului pe care o reîntîlnim şi în această expoziţie a lui Albert László. Îi urăm artistului să aibă forţa de a-şi radicaliza opţiunile de metodă, singura cale pentru constituirea lumii sale, parte din lumea noastră.

DAN CULCER

Az igazi művészet mindig a valóságból ihletődik — de nem részleteiben, hanem lényegében ragadja meg a természeti és emberi élet igazságát. Válogat a valóság elemeiben, sűríti és újjárendezi őket, sajátos művészi világot teremt belőlük, amely nem egyszerű külső mása világunknak, hanem mintegy szellemi tükörképe: a dolgok és jelenségek új, sokszor meglepő arcát tárja fel, új, friss tartalmakat láttat meg a szokvány felszíne alatt.

Ilyen sajátos művészi világ az Albert Lászlóé. Minden ízében **festői** világ, a piktúra legsajátabb eszközével építi szüntelenül a művész, állhatatos szenvedéllyel ostromolva és tágítva a szín örökölt kifejezésbeli határait.

Mi az elsőrendűen fontos a képzőművészetben: a rajz vagy a szín? Ha — amitől Lessing már kétszáz esztendővel ezelőtt óvott — nem valamilyen irodalmi „mondandó" vizuális kivetítését keressük a művészi alkotásban, a kérdés öncélú, értelmetlen. És ha nem kifogásoljuk, hogy a grafikus a rajz kedvéért kivetkőzteti a világot színeiből, akkor el kell fogadnunk azt is, hogy a festő, ha célja megkívánja, akár teljesen feláldozza, a rajzot a színnek. Mint ahogy Albert László feláldozza, hogy vásznára varázsolhassa a megfoghatatlant: a szelet — nem hatását, a hajladozó fákat, ágaskodó hullámokat, repülő hajat, hanem magát az alaktalan levegőmozgást, amelynek sodrában színes csíkká olvad mindaz, amit magával ragadt.

Elvont művészet? Nem. Nincs ebben semmi spekuláció: a művész a hétköznapi valóságban gyökerező festői élményeket rögzít ecsetjével. Közös élményeink ezek: az éjszaka sötétjét átlyuggató és átmelegítő fények, a falevelek testetlen csillogása, a lehullott őszi lomb színörvénye, vízcseppek fantasztikus játéka; a festő csupán felerősíti, tömöríti, elmélyíti ezeket az élményeket, lényegükre stilizálja és egyben különleges egyéni univerzummá szervezi őket, új szépségeket ragyogtatva fel bennük.

Egy ilyen világ szükségképpen dekoratív. Helyesebben: dekoratív **is.** Albert László nem éri be a felszíni gyönyörködtetéssel: művészete — — mindig a maga „nyelvének" határai között — bölcseleti szférákat súrol, nemcsak amikor a sokszínű, vidám léggömbáradatként felvonuló ünnepi tömeget, vagy végtelen zebrák átkelőinek megszámlálhatatlan sokaságát jeleníti meg, de akkor is, amikor a kövek világának holdbéli tájait térképezi fel.

Világunk ezerszer látott dolgainak rejtett szépségeire tanítja érzékenységünket, olyan örömökre, melyekben a valóság egyszerű, de gazdagító igazságait éljük át.

JÁNOSHAZY GYÖRGY

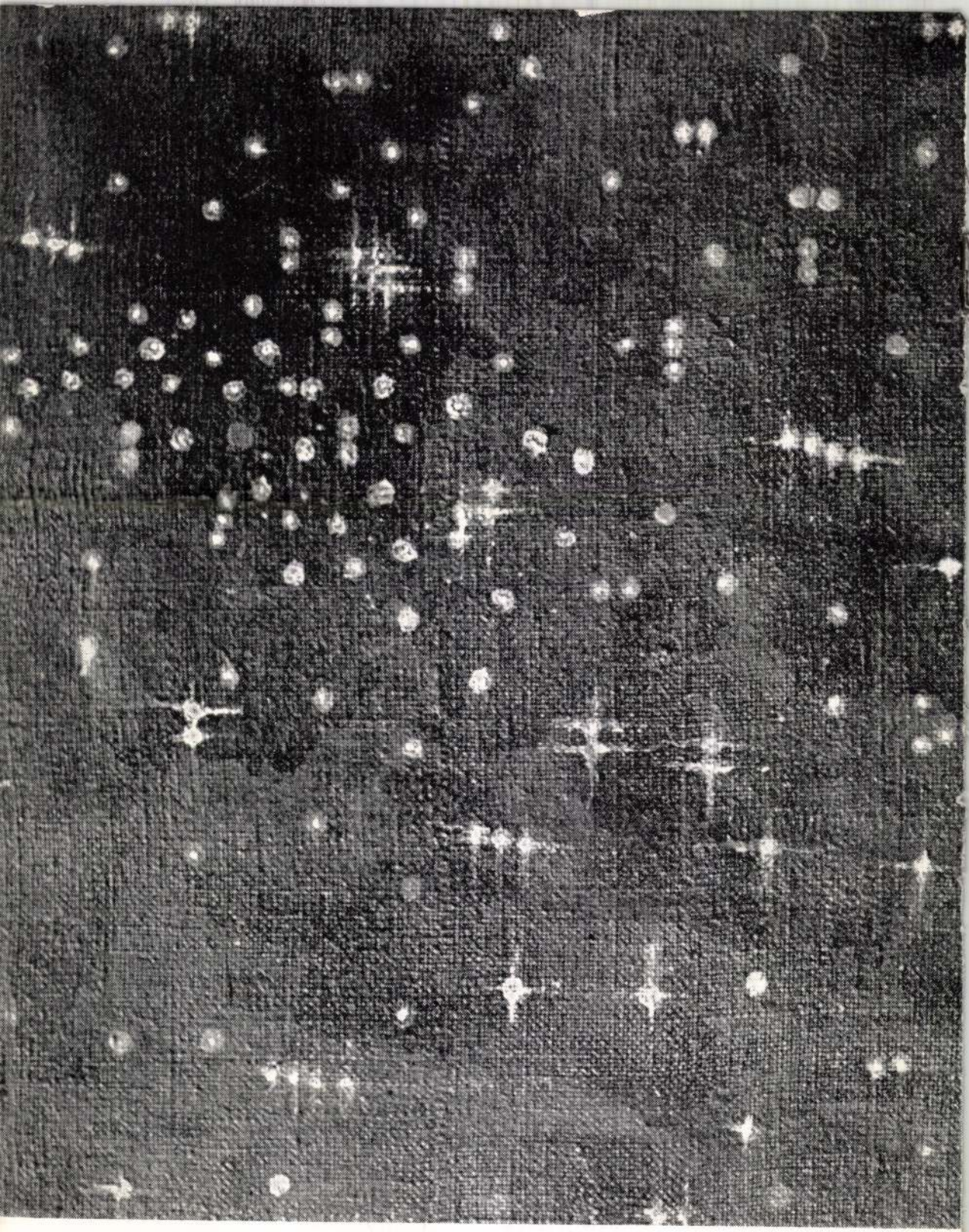

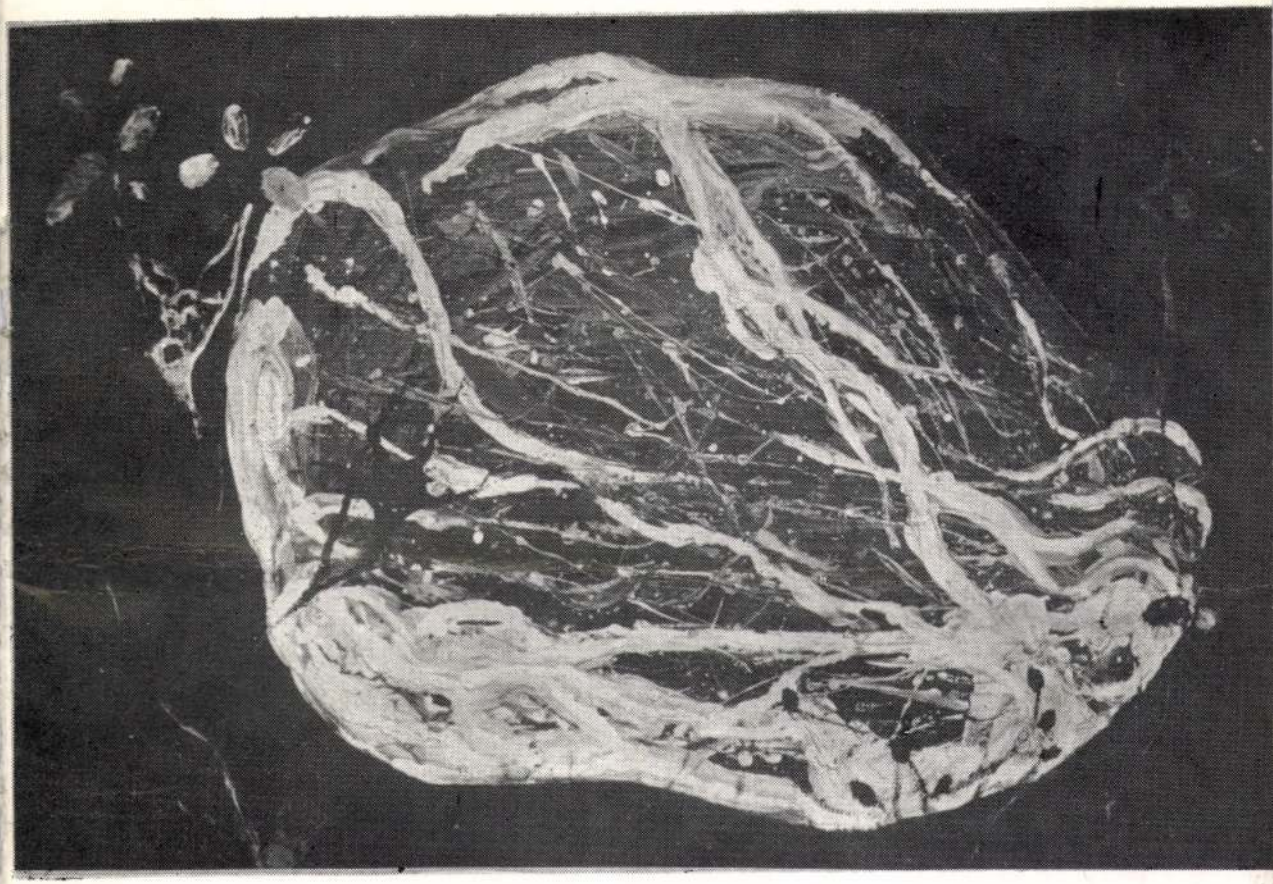

ADRESA: TÎRGU-MUREŞ, str. Secuilor Martiri 7/A. Ap. 3.
ATELIER: str. Bolyai 40.

LAKCÍM: Marosvásárhely, str. Secuilor Martiri 7/A, ap. 3.
MŰTEREM: Bolyai u. 40.

REPRODUCERI:
REPRODUKCIÓK: MARX JÓZSEF

CATALOG:
KATALÓGUS: NAGY PÁL

ARANJAREA EXPOZIŢIEI:
A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE: BALÁZS IMRE

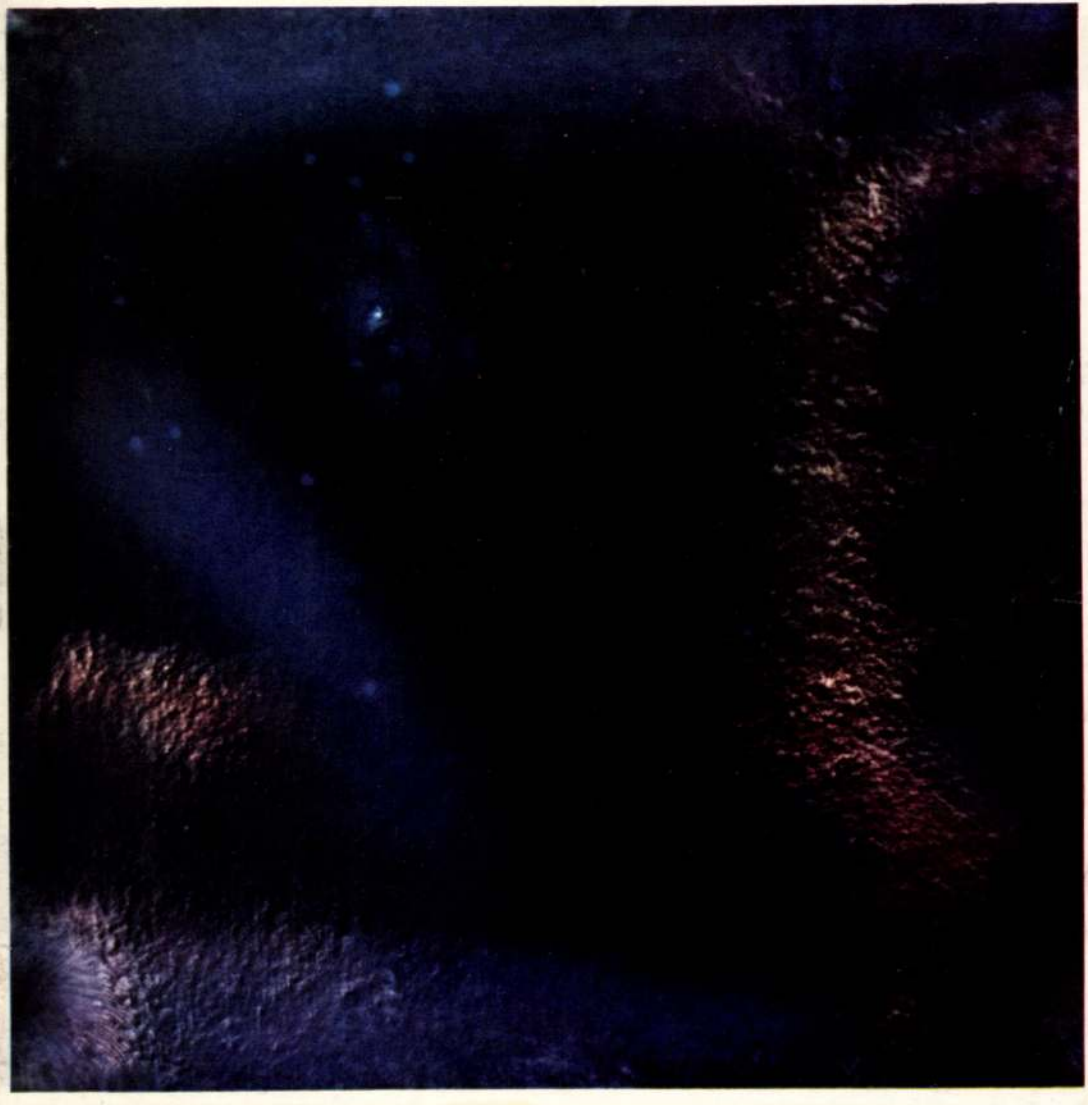

UNIUNEA
ARTIȘTILOR
PLASTICI
DIN
R. S. ROMÂNIA
FILIALA
TÎRGU-MUREȘ

SEPTEMBRIE
OCTOMBRIE
1986

Acum zece ani îi uram lui Albert László să aibă forța de a-și radicaliza opțiunile de metodă, singura cale pentru constituirea lumii sale, parte din lumea noastră. Scriam asta la sfîrșitul unui text publicat în catalogul expoziției personale. Iată că acum pot observa, împreună cu toți vizitatorii expoziției actuale, că pictorul a realizat, evident din propriu îmbold, tocmai efortul de radicalizare la care mă refeream. Se vede cum structurile lumii organice și anorganice pot fi subiecte ale picturii, atunci cînd străduința artistului nu este de a le imita ci de a le echivala, într-un efort al cărui paradoxal rezultat este abstractizarea prin referință la concret.

Pictorul nu se mai vede pe sine, ci devine vedere, deplasează limitele propriei percepții cu ajutorul unui efort creator care **restituie întîmplării, hazardului** (culori diluate din care solventul se evaporă fixîndu-i jocurile), **caracterul de necesitate** (rezultatul este prelucrat de artist în direcția structurilor lumii materiale, impunîndu-i-se, prin analogie, forme care ne retrimit la chiciură, cristale de mină, meduze, alge, mușchi, scurgeri de lavă, explozii stelare, prăbușiri gravitaționale, găuri negre cosmice).

Antropocentrismul este al conștiinței, al privirii modelatoare, care recunoaște în petele și curbele abstracte structurile macro și microcosmosului, se recunoaște pe sine în ele. Între aceste concret-abstracte înfățișări materiale apare uneori, ca rătăcită, silueta umană, într-un spațiu aparent pustiu, în realitate populat de imaginația realului, de ritmurile unui univers care palpită, se cutremură, explodează, renaște, unde nimic nu e în echilibru și nimic nu este în afara echilibrului.

A condensa într-o expresie picturală dinamica universală a celei de a treia materii — cum ar spune Ștefan Lupașcu, filozoful — este idealul acestei picturi neliniștite și liniștitoare. Între materialitatea zgrunțuroasă și fluiditate avanescentă a pastei, între centrare și expansiune, între irizare și iradiere, jocul structurărilor și destructurărilor formalizează o gîndire plastică care, în momentele ei de desăvîrșită consecventă, reușește să ne convingă că artistul, care se lasă mînuit de ea și o mînuiește cu dexteritate, are ceva de comunicat lumii noastre.

E mesajul înțelept al integrării, al desăvîrșirii de sine prin asumarea lucidă și ludică, a întregului. E expresia unei **cosmorostiri** a rostului omului în lume, căutarea de sens și instituirea valorii.

Tg. Mureș, martie 1986.

DAN CULCER

Chiar și tablourile sale de început, realizate de mult, în anii realismului obligatoriu, mărturiseau că nu acesta e tărîmul pe care va înflori talentul său. Asta, dacă — în conformitate cu un obicei înrădăcinat — legăm ideea de realism, din punct de vedere tematic, de om și de rodul mîinilor sale, de lumea animală și vegetală, de ambianța naturală și a obiectelor ce ne înconjoară.

Albert László știe — și nu oricum! — să picteze și așa ceva: ne amintim cu plăcere de colțurile de pădure expuse cu doi ani în urmă. Pictează uneori și în felul acesta, dar personalitatea sa artistică se simte în largul ei pe cu totul alt tărîm. În afara realității realismului, deși, în fond, în interiorul realității, în zonele ei ciudate și mai puțin cercetate de artă: în imperiul spațiilor gigantice, nesfîrșite, precum și al celor extrem de mărunte.

Albert László este, de fapt, o structură romantică; el pornește la descoperirea macro și microuniversului cu fervoarea specifică aventurierilor romantici. Îl atrag extremele: uriașele spații și obiecte siderale, reduse la mărimea unui nasture de depărtările nesfîrșite și lucrurile extrem de mici, pe care nici nu le observăm, sau ni se par nesemnificative și peste care privirea noastră alunecă dezinteresată. Nașterea și moartea stelelor, lumini misterioase călătorind parcă fără țel într-un cosmos întunecat ca noaptea, și structura tainică a materiei, urmele unor picături de apă pe o placă de sticlă, mozaicul misterios descoperit în așezarea întîmplătoare a unor pietricele.

E de înțeles că în acest univers pictural omul nu este eroul obișnuitelor compoziții figurative, ci un corpuscul impersonal pierdut în mijlocul unui spațiu imens, rătăcit în străfundurile unui deșert de zăpadă sau de asfalt; scrutarea de la o mare înălțime conferă acestei reprezentări a omului o uimitoare încărcătură filozofică.

Deși, pictura lui Albert László nu cochetează cu filozofia: la o primă și fugară privire am fi tentați mai curînd să credem că își propune să ilustreze cărți de științele naturii. Numai că artistul nu fixează pe pînză

imagini văzute prin telescop sau microscop, pe el nu-l interesează adevărul fotografic : așa cum i se cade unui romantic, el folosește imaginația pentru a-și studia obiectul, posibilitățile imanente ale acestuia — dar nu fantezia vechilor romantici, care se desfătau cu voluptate în propriile lor divagații, ci imaginația disciplinată de concepția științifică despre lume a omului modern ; el nu caută particularul neregulat și lipsit de măsură : chiar și în formele capricioase el urmărește să găsească ordinea ascunsă (sau care poate fi visată ca făcînd parte din ele), adică ceea ce poate fi sintetizat în forme și relații inteligente, clare, armonioase. În forme și relații care chiar și în unicitatea lor poartă în ele înțelesul și ordinea marelui Intreg.

Toate lumile organice și anorganice, toate macro și microuniversurile exprimate prin forme și/sau culori se contopesc în această pictură într-o existență universală, pulsînd ca un curent în continuă mișcare ; asta străbate și unește într-un tot unitar liniile explozive sau, dimpotrivă, de o regularitate geometrică, culorile irizate sau cele strălucitoare ale tablourilor lui Albert László.

E o lume picturală extrem de interesantă și de bogată, mereu surprinzătoare, un univers artistic modern și întru toate personal, profund subiectiv chiar și în tendințele lui obiective, valențe care pot fi detectate, probabil, în adevărata lor natură, doar în cadrul unei expoziții. Acolo unde îl împresoară din toate părțile pe privitor, pentru a-l conduce spre tărîmurile sale de dincolo și de dincoace de om.

Jánosházy György

ALBERT LÁSZLÓ

Născut la Petrila (județul Hunedoara) în 3 decembrie 1926.

Studii :

1942–48 Cursul liber de Arte Plastice al municipiului Tîrgu-Mureș, sub conducerea pictorului Bordi András.
1948–55 Institutul de Arte Plastice „Ion Ardreescu" din Cluj, avînd ca profesori pe Kádár Tibor, Ciupe Aurel și Miklóssy Gábor.

Debutează în 1953–54 la expozițiile județene din Cluj.
În 1955 se stabilește la Tîrgu-Mureș, unde din an în an participă la expozițiile regionale și județene, precum și la alte expoziții colective.
În 1970 ca invitat participă la tabăra internațională de creație și respectiv expoziția din Hajdúböszörmény (R. P. Ungară), unde are cîteva lucrări în posesia muzeului din localitate.
1970 – participă la expoziția colectivă a artiștilor din județul Mureș organizată la București.

Călătorii de studii : Cehoslovacia, Bulgaria și Uniunea Sovietică.
Prima expoziție personală în 1976 la Tîrgu-Mureș.
1979 – Odorheiu Secuiesc
1980 – Miercurea-Ciuc
1980 – Tîrgu-Secuiesc

ADRESA : TÎRGU-MUREȘ, str. Secuilor Martiri 7/A. Ap. 3.

ATELIER : str. Bolyai 40.

Catalog : *Balazs Imre*
Aranjarea expoziției : *Balazs Imre*
Reproduceri : *Gheorghe Deac*

63. Plantă acvatică
Vízinövény 80× 60

64. Bureți roșii
Vörös szivacsok 60× 80

65. Floare de foc
Tűzvirág 80× 80

66. Nisip alb
Futóhomok 80× 74

67. Păsări călătoare
Vándormadarak 80× 80

68. Peisaj
Tájkép 80×100

69. Mlaștină
Mocsár 50× 70

Tip. Tg. M. 8200-1986

Lista lucrărilor

Művek jegyzéke

1. Palpitația adîncului
Lüktető mélység 130×150

2. Apă sărată
Sós víz 100×100

3. Celulă I
Sejt I 100×100

4. Celulă II
Sejt II 80×100

5. Maratonul
Maratoni futók 80×100

6. Floare de mină
Bányavirág 80×100

7. Pete solare
Napfoltok 80×100

8. Pădure de chiciură
Zúzmarás erdő 80×100

9. Meduze
Medúzák 80× 80

10. Celule III
Sejtek III 80× 80

11. Trandafiri de mare
Tengeri rózsák 80× 80

12. Picături de apă
Futó vízcseppek 80× 80

13. Alge
Algák 80× 80

14. Bulbuci
Búborékok 80× 80

15. Adîncul mării
Tengerfenék 80× 80

16. Planeta roșie
Vörös bolygó 80× 80

17. Lavă rece
Hideg láva 80× 80

18. Pietre fierbinți
Tüzes kövek 80× 80

19. Gheizer
Gejzir 80× 80

20. Viața mării
Élet a tengerben 80× 80

21. Viața mării II
Élet a tengerben II 80× 80

22. Rugină
Rozsda 80× 80

23. Nisip Alb
Fehér homok 80× 80

24. Izvorul
Forrás 80× 80

25. Se naște o stea
Új csillag születik 80 ×80

26. Explozie stelară
Csilaggrobbanás 80× 80

27. Cosmos
Világűr 80× 80

28. Fluviu
Fólyó 80× 80

29. Viața mării III
Élet a tengerben III 80× 80

30. Carbonizare
Szenesedés 80× 60

31. Urme de pași
Lábnyomok 60× 80

32. Lacul albastru
Kék tó 60× 80

33. Luna albastră
Kék hold 60× 80

34. Corali
Korallok 80× 80

35. Iască
Taplók 60× 80

36. Cratere
Kráterek 60× 80

37. Deasupra norilor
Felhők fölött 60× 80

38. Piatră galbenă
Sárga kő 60× 80

39. Mormoloci
Porontyok 60× 80

40. Trunchi roșu
Vörös fatörzs 70× 50

41. Geneză
Új élet kezdődik 50× 70

42. Topirea zăpezii
Hóolvadás 50× 70

43. Venus
Vénusz 50× 70

44. Nașterea pămîntului
Föld születése 80× 80

45. Pustiul solitudine
Puszta 80× 80

46. Cuib de foc
Tűzfészek 80× 80

47. Floare de gheață
Jégvirág 80× 80

48. Pădure
Erdő 80× 80

49. Celule verzi
Zöld sejt 80×100

50. Piatră sub apă
Kő a víz alatt 60× 70

51. Piatră de var
Mészkő 60× 80

52. Stea (cometă)
Futó csillag 80× 60

53. Floare de piatră
Kővirág 60× 80

54. Trei oameni în zăpadă
Három ember a hóban 60× 80

55. Ceață
Köd 60× 80

56. Marginea rîului
Patakpart 60× 80

57. Hurican
Hurrikán 50× 70

58. Peisaj de iarnă I
Téli táj I 60× 80

59. Peisaj de iarnă II
Téli táj II 60× 80

60. Cuib părăsit
Elhagyott fészek 50× 70

61. Verigi galbene
Sárga karikák 50× 70

62. Pom prăbușit
Kidölt fa 50× 70

Albertal
Albertus

Albertal(er), Johann, építész D Dk

a., A pozsonyi Vár építésének egyik vezetője volt.
a 17. században. 52. lap.

b., J. Albertal(er) Troffer-ben (Krajna) született.
Meghalt Zágrábban, 1655-ben.
Ő építette a zágrábi Dómot, Wilibaldenburgot,
és Sigmaringen várának kapuzatát. 65. l.

Franz, Anton Richard: Pressburg, die ehemalige
Hauptstadt ....
Berlin-Stuttgart, 1935. 83. l. 12. t.

Alberth Ferenc fejtő

Pesti Hirlap. 1920. jan. 28.5

K. K. L. A Nemzeti Szalon téli tárlata

Alberto Terene Sestő

8 órai Ingyé

1924 okt. 19. J. l.

Alberth Ferenc festő

Pesti Hirlap. 1925. dec. 18. 4

k. k. l. Spiritualis művészek

megirva

Alberti Adolf

festő Bécs.

a katalogus szerint magyar utána nézi teljesen-e?

Műcsarnok

1895/96. téli kiáll.

A New-yorki kikötő

tokolata, olajf. 1600 ft.

Thieme-Becker

nem ismeri

ACRIS. római farcharsbélyeg

VIII. 134.

ALBERTAL, Johann építén

Pamiatky a Múzea, 41, 1992, 5/6.
Tematikus szám: Barock in der Slowakei.
8,

Alberti MDK

épitészeti müveit is tartalmazta
Mátyás könyvtára.

48.o.

Borsos - Sódor - Zádor: Budapest: Bp. 1959-

MDK

L.B. Alberti, kódex-iró

munkája a Bibliotheca Corvinianában foglal helyet.

Horváth Henrik: Budai köfaragók és köfaragójelk. Bp.1935. 104.l.

Alberti Adolf MDK

A New Yorki kikötő torkolata, olf.

Műcsarnok 1895/96. téli kiáll.

Alberti, C.

10885.

Károly Lájos főh.

Az asperni ütközetben.

Az előtérben egy balraforduladan ágaskodó paripán látjuk a kétfejü sasos zászlót lobogtató főherczeget, akinek közelében elesett vitézek és lovak hevernek, a háttérben pedig balról Aspern épületei bontakoznak ki, a melyek körül az ütközet folyik. 6 főképet : Der 1te März 1793.— SCHLACHT BEI ALDENHOVEN, Der 18-te März 1793.- SCLACHT BEI NEERWINDEN, Der 26-te April 1794.- SCHLACHT BEI LANDRECY, Der 18-te Juny 1796.- SCHLACHT BEI WETZLAR, Der 24-te August 1796.- SCHLACHT BEI AMBERG, Der 3-te September 1796.- SCHLACHT BEI WÜRZBURG, Der 16-te September 1796.- GEFECHT AN DER LAHN, Der 19-te October 1796.- SCHLACHT BEI EMMENDINGEN, Der 24-te October 1796.- SCHLACHT BEI SCHLIENGEN, Der 10-te Januar 1797.- SCHLACHT BEI KEHL, Der 16-te März 1797.- AM TAGLIAMENTO, Der 21 te Marz 1799.- SCHLACHT BEI OSTERACH, Der 25 te Marz 1799.- SCHLACHT BEI STOCKACH, Der 18-te September 1799.- ERSTÜRMUNG VON MANNHEIM, Der 30-te October 1805.- SCHLACHT BEI CALDIERO és Der 21-te Mai 1809.- SCHLACHT BEI ASPERN. jelzésü kisebb csataképek veszik keretképpen körül. Felirata:

ERZHERZOG CARL VON OESTERREICH
in der Schlacht bei Aspern den 22ten Mai 1809.

alól balra: Gezeichnet von C. Alberti in Darmstadt.

jobbra: In Stahl gestochen von E. Rouargue in Paris.

legalól középütt: DRUCK & VERLAG VON GUSTAV GEORG LANGE IN DARMSTADT.

Am., mér. 50.0: 54.0 cm.

Sz. n. 110-904.
436-904-6.

Alberti Ignác, grafikus

Maulbertschnek a soproni bencés templomban lévő szeplőtlen fogantatás c.képének vazlatáról metszetet készitett."La Mere du Saveur Gravé d'aprás l'Epoche d'Antonie Maulpertsch par Ignace Alberti"felirat.Az Isten anyanyja,Alberti Ignác metszette Maulbertsch Antal vázlata után. 364.old

Csatkai Endre: Maulbertsch nyomai Sopronban 364.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XXI.évf.1967
Sopron

Albertal, Johann építész

Giovanni Battista Carlone 1645-ben
bekövetkezett halála után ő vezette a
porosnyói vár újjáépítését.
Albertal 1667-ben Porosnyban halt meg.

Magyarországi Reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp, 1975.

210. old.

ALBERTHAL, Hans épitész

CVITANOVIĆ, Durdica: Graditelj Hans Alberthal.
=Radovi Instituta za povijest umjetnosti 8.
(1984) 62 - 71.p.ill.E

17.sz. ép.

Pozsony, Vár
Zágráb, Katedrális

dig a királyi udvar körül kialakult művészet
rtva. Stange e hatások nyomozói közül elsőnek
ek között nemcsak prágaiak, hanem franciák is
önyve elsősorban a képek és a *Legenda aurea*
tásokat tett a művész hatásával, a garamszentbe-
solatban, és felcsillantott egy tanulságos francia
iállítás óta Kolozsvári Tamásnak a nemzetközi
z érdeklődés előterébe. Igen jelentős Gerhard
entbenedeki oltár egy nagyobb műhely közös
gy burgundiai iskolázottságú segédre.) Török a
zi a nemzetközi stílussal összefonódó szálakat,
rászat területéről is véve.
őfeszítés ellenére is nehéz összetevőire bontani.
nem véletlenül „internacionális"-nak mondott
edményei éppen azért hagyják kielégítetlenül
ik vagy másik összetevőt akarják kiemelni. Ha
hanem Gerhard Schmidtnek Kolozsvári Tamást
gyományaira, amelyek Magyarországon már az
rétegződtek. Ez utóbbiak egyrészt – mint már
srészt azonban közvetlenül a Dietrichstein-
omplexum legerősebb reprezentánsa, a rajhradi
alakja. A třeboňi mester és az 1400 körüli „szép
az utóbbi formalisztikus játékossága helyett az
ött az alakok léptékének változtatásával. Az ő
rák nagy részének mozdulata, illetőleg típusa, a
ıcskák *repoussoir* szerepe. Túlzás azonban ebből
na teszi, aki a garamszentbenedeki oltárt a
tnak látja, és egyedül a rajhradi mesterrel

Albertal Johann, építész

Forum, 1935. 219.

J.H. Csákós: Augsburgs Künstlerischer Einfluss auf Pressburg.

Építészet, világi
Pozsony, vár, Johann Albertal

Forum, 1935. 219.

J.H. Csákós: Augsburgs Künstlerischer Einfluss auf Pressburg

MDK

Alberthal

A pozsonyi vár épitészeinek egyike.

Mencl, Václav - Menclová,Dobroslava: Bratislava. Stavebni obraz mesta a hradu. Praha 1936. képekkel

megírva

Albertal, Johann.

épitém és Nebrain

azul. Treffen in Krain

1630. zágrábi polgár lett

1630–1647. a zágrábi

dom helyreálli tásán dol-

gozok.

Thieme-Becker

I. 1907. 189. l.

Forrása Kukuljević

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
140–1908 szám.
Érkezett: március 2.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Albertal Johann

Épitész

pozsonyi várkastély

XVII. sz.

l.

Forum (Bratislava)

1935. 221. l.

Csákós, Joseph Hans:

Augsburgs künstlerischer Einfluss auf Pressburg.

Csákós azt mozi, hogy a pozsonyi várpalotát Elias Holl tervezte. A várpalota emlékezett a Holltól tervezett Willibaldsburgi várkastélyhoz.

~~E. Korabban~~

Kisebb közlemények IV. 48.

[Alberthaler] János

építőmester

XVII. sz.

l. Pozsony

Forum

1935. 135. l.

(Augsburg művészeti hatása Pozsonyra.)

FMKE VII. 287

Albertaler Janos

épitom

XVII. 2

l.

Hekler Ung

98. l.

1910 Sp. III 1049 szám.

Idéző végzés.

A kir. jbiróság meghagyja a feleknek, hogy e kereset sommás tárgyalására az

1910 MÁJ. 27.

napján d. e. pont 9 órára e kir. jbiróság IV. Királyi Pál-u. 18. sz. I. em. 15 ajtó alatt hiv. helyiségében személyesen vagy képviseletre jogosult és igazolt meghatalmazott által a törvényes következmények terhe alatt jelenjenek meg; egyben felhívja a feleket, hogy az ügyre vonatkozó eredeti okirat [illegible] bizonyitékaikat s tanuikat is hozzák [illegible]

[illegible] a kereset beadása napján.

A [illegible] kir. járásbiróság.

Thassy s. k. kir. aljbiró

A kiadmány hiteléül:

Kárpáty

kezelő:

A BUDAPESTI [illegible]

Alberthall János

épitész. l. Albertal J.

L.

Szendrei-Szentiványi

14: l.

Albertal János-
ra vonatkozólag
lásd

Dreger, Dr. Moritz: Öster-
rechische Kunst-
topographie XIV.
k. Wien 1914. 172. l.

e nérumlalót.

Baugeschichte
der k.k. Hofburg
in Wien.

Albertal János

építész XVII. sz.

Kemény Sajós (pozsonyi) így írja nevét

Az alábbi mű, mely a pozsonyi vár történetét tárgyalja helyesbíti ezt Hans Albert Holl-ra. (Eredetileg Dreger megállapítása)

Menclova, Dobroslava

Hrad Bratislava.

Bratislava, 1936.

36. l.

A nemet szövegben Albertal-nak írva

Giovanni Battista Carlone csá-
szári építésszel együtt 1635–1649-ig ve-
zette a pozsonyi vár átépítését

1940. junius 19.

tt álló KORVIN MÁTYÁS MAGYAR-OLASZ
apcsolatban folyó hó 24.-én /hétfőn/
zeti Muzeum /IX., Üllői-ut 33/35/
anifesztációt rendez,Mussolini és
több társadalmi-és ifjuságí egyesü-
ndenék, hogyha a bölcs irányitásod
nt, mint az olasz-magyar barátságnak
agyobbszámu küldöttséggel venne részt,
sz követ és a követség is kilátásba
ezés hétfőn /24.-én/ délután 152 6
n előcsarnokában. Természetesen el-
is legyen szabad számitanom.
let a Müemlékek Országos Bizottságá-

Albertal (Alberthal)

János

építőmester

XVI – XVII sz

életrajz

l.

Kem Pozs

18. l.

Albertal János

épiter

1646

l.

Kem Pozs

90. l.

IRODALOM

JEGYZET

Albertal János

pozsonyi épitész

lásd okv

Weyde Gizella dr

Die Baumeister

von Pressburg-Pozsony.

Bratislava 1930.

HELYSÉG

SZAKCSOPORT

VÁRMEGYE

KOR

ŐRZÉSI HELYISÉG

MÉRET

TULAJDONOS

TÁRGY

Bécsi Képes K
Cronica de Gestis Hu

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉSI

FÉNYKÉP, RAJZ

Alberthall János

csatári épitész

l.

Varjú Elemér

Magyar varák

Bp. é. n. (1932?)

130. l

Közintézmények szállitója.
8. Postatkp. csekkszla: 19 866.

Budapest, 1948. VI. 5.

x 75 cm	drb	6.53	Ft
x 100 cm	drb	8.38	
x 113 cm	drb	9.50	
x 100 cm szegve	drb	17.48	
x 100 cm szeg??	drb	14.57	
	mtr	48.16	
x 830 cm	drb	114.18	
mszáló	mtr	52.38	
x 230 cm készen	drb	124.29	
m széles	mtr	17.18	
m széles	mtr	26.03	
m széles	mtr	27.60	
m széles	mtr	27.80	
nyre	mtr	28.69	
m széles	mtr	34.03	
m széles	mtr	32.78	
sból	drb	130.46	
	drb	133.74	
onból	drb	129.28	
	drb	103.48	
l	drb	150.58	

Alberthal János

épitom.

XVII. sz

l.

Csernegi József ifj

A jáki apátság
temploma kombathely
1939. 26. l.

1906.

zember 14-én

4, de szemben

sé jobbra fordul. Feje elől kopaszodik;
t bajusza és legye összevegyült; szemöl-
leberetvalt. Öltözete: lehajtott gallérú
dő, fekete mellény és kettőselejü sötét-
alól balra: Madarasz V. 1903 4.

6 cm.
I. 20-iki 11168 (297-906) és 1906: III.
jan 250 Kan (381-906).

1013

2 -906

Albertal János
(Holl Albert Hans)

Carlone, Giovanni
Battista csanári épi-
tész tervei szerint
kivitelezte a pozso-
nyi vár XVII. há-
zadi szintkezését

Menclová, Dobroslava.

Hrad Bratislava.
Bratislava 1939
36. l.

Bizományos neve (cé

telephelye

nyilvántartási

vásárlási Közz

onamennyiségről

Megjegyzés

Kukorica

Hajdina (lalárka)

Köles

Rizs

Za

bizományos

h

o

n

Albertal / Alberthal [?er]

János

épitéz

l.

Tölgyesy Pozsony

56. l.

Kugler Atajos III 145.

Alberthal János
épitéz

l.

Tölgyesy Pozsony
16. l.

Győr.

A középtért elfoglaló v
ketten eveznek, a háttért heg
a szigeten I-betü van. Felira

Iaurini

a lap hátán pedig latin szöve

Rm., mér. a vk. 7.6 : 8

140-95.

Albertal Johann

(Alberthaler)

l.

Hoffmann Powony

23. l.

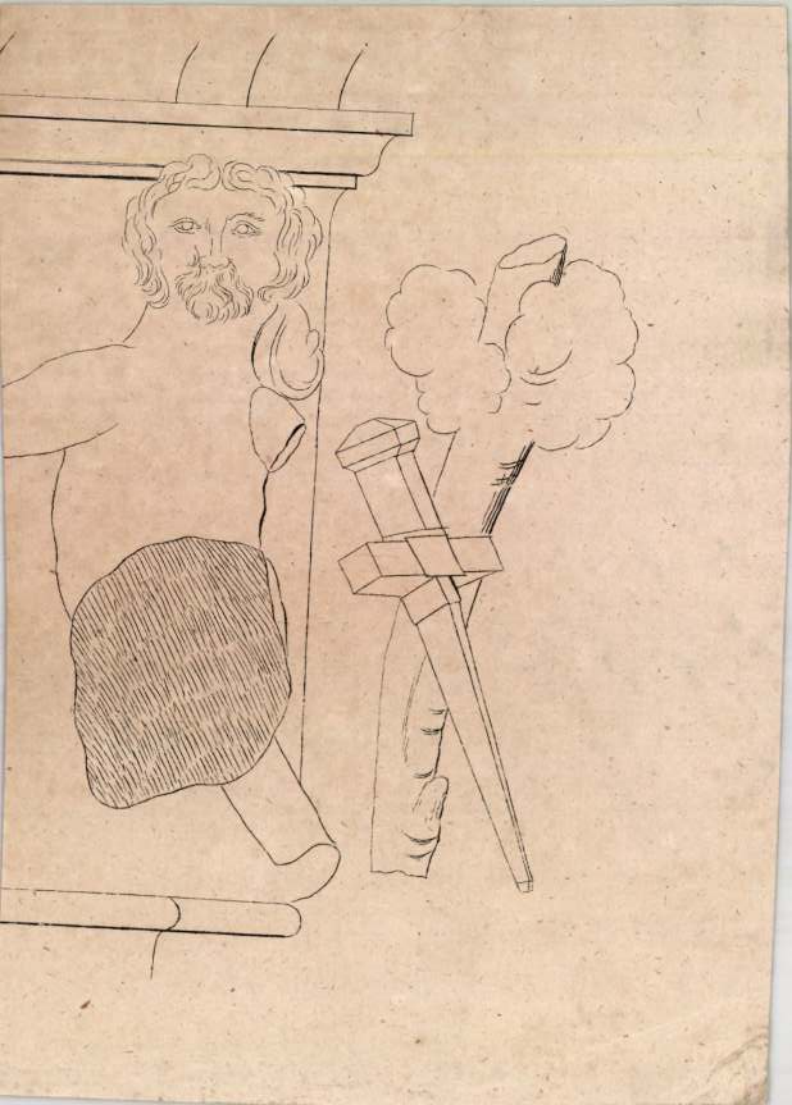

megírva

Alberti, Giuseppe
festő

Trento. Castello del Buonconsiglio.

Magyar városképek 1688. Prima sala della Giunta Albertiana. Giuseppe Alberti trentói festő művei 1688-tól. Freskok Lotharingiai Károly ittartózkodásának emlékére. Középső: A keresztenység díadala a törökök felett. Medaillonban XI. Ince, I. Lipót, Miksa Emánuel bajor választó és Lotharingiai Károly. A 18 lunettában puttok tartják a vinzahódított városok képeit: Erzsébetvár, Visegrád, Szolnok, Budapest, Eger, Hatvan, Tokaj, Székesfehérvár, Esztergom, Pécs, Szeged, Eszék, Belgrád, Palota.

Gerola, Giuseppe: Il Castello del Buonconsiglio e il Museo Nazionale di Trento. Roma 1934.

Genthon István: Magyar műtörtöcsek és emlékek Olaszországban. Kézirat 1942/43.

Alberti, Giuseppe
femo² zul. 1640. okt. 3.
Teseroban (Trento).
+ 1716 febr. 2. Cava-
liseben

Thieme - Becker
I. 1907 195 - 196 l.

Alberti Jakab MDK

Felsőbajorországi pór, olf.

Műcsarnok 1885. őszi kiáll.

Alberti Jakab MDK

Felsőbajorországi prónő, olf.

Műcsarnok 1885. őszi kiáll.

megírva

Alberti ~~Janos~~ Johann

rajzoló

1777.

A pozsonyi várkastély metszete.

Ortvay Tivadar – dr

Pozsony város utcái és terei. Pozsony, 1905.

590. l.

550	6000	603	50	656	1000
551	6000	604	1650	657	4000
552	750	605	150	658	2000
553	250	606	1250	659	250
554	3000	607	12500	660	500
555	3000	608	7500	661	550
556	7000	609	1500	662	500

Nr. Szám	Ung. K. 1000 magy. kor.	Nr. Szám	Ung. K. 1000 magy. kor.	Nr. Szám	Ung. K. 1000 magy. kor.
1011	150	1064	170	1117	—
1012	6000	1065	170	1118	500
1013	100	1066	170	1119	2500
1014	100	1067	15	1120	500
1015	50	1068	170	1121	500
1016	500	1069	150	1122	750
1017	300	1070	70	1123	300
1018	1000	1071	50	1124	250
1019	300	1072	240	1125	250
1020	100	1073	250	1126	250
1021	250	1074	70	1127	400
1022	400	1075	1000	1128	50
1023	1250	1076	400	1129	2000
1024	1250	1077	280	1130	500
1025	2000	1078	150	1131	500
1026	17500	1079	2050	1132	200
1027	5000	1080	250	1133	300
1028	5000	1081	750	1134	150
1029	3500	1082	125	1135	2500
1030	2500	1083	200	1136	1000
1031	2500	1084	200	1137	1500
1032	2500	1085	1500	1138	100
1033	1500	1086	125	1139	—
1034	1500	1087	125	1140	240

megírva

Alberti Leon Battista

vod

Horváth Henrik:

Budai kőfaragók és kőfaragójelek. Bp. 1935

104. l.

Zolnai Klára Bibliographia Bibliothecae Regis Mathiae Corvini.

Bp. 1942. 82. l.

n a Magyar Földmívelésügyi Miniszter Címnek
egyében .....
..... tulajdonát képező
Bizottsága nyilvántartásában mint fenntartandó
szerencsém felhívni Címet az alábbiakra :
/1946. F. M. sz. rendelete (megjelent a Magyar
nak (2) bekezdése értelmében : „A juttatásban
egyéb vagyontárgyak műemlékszerű fenntartásáról
z 1929 : XI. törvénycikben foglalt rendelkezések

a műemlékvédelmi törvény, melynek utasítása

Alberti Leon Battista

vad

Hoffman Edith

Régi magyar bibliófilek. Bp. 1929.

102, 124. l.

Balogh Jolán: A késő-gotikus és a renaissance-kor művészete - Magyar Művelődéstörténet. II k. Bp. 1930. 665. l.

Alberti, Leon Battista

wąd

Csontosi János:
Újabb adatok Attavan-
testől festett-Corvin-
codex-ekről. Arch. Ért. 1909
231 l.

Fraknói Ab
Bibliotheca Corvina
Bp. 1927. 118 sz.

Balogh Jolan: Adatok
Milano és Magyarország
kulturális kapcsolatainak
tört. hez. Bp. 1928. 21. l.

Alberthall J á n o s, építész. l. *Albertal J.*

Alberti, Leon Battista

építész

l. Balogh Erdélyi ren

Kolozsvár, 1943 nevmutató

108/14, 53, 69, 133,

182, 208, 315, l.

247 kép.

A Corvina kömpkai egyik értekes darabja Leon Battista Alberti kódexe, a nagy olasz építész alapvető műve ⊛ később Filipecz János (1476–1490) nagyváradi püspök ~~tulajdonába Esztt~~ majd Zápolyai János király tulajdonába Esztt

Labri X

⊛ De re aedificatoria

l. Kirch valószínűleg Matyas ajándékosta

A szobantorgo kodex jelenleg az olmützi [illegible] levéltárban van

Matyás Kiszpatainak egyik kép darabja L. B. építészeti értekezésének kezeréle, amelyet a jelen fizenzei műszaki [illegible] delesére fizok.

N y u g t

azaz Huszonöt pen
Országos Bizottságától Gelletich
Olasz-Magyar szótár I-II. c.mü v
felvettem.

Budapest, 1936. má

Alberti L. B.

L.

Flekler Budapest

37,73.L.

Flekler A. Budapest
als Kunstsammlerin
Küssnacht am Rigi
(Schweiz) 1933.

Alberti Leon Battista

épitész

De re aedificatoria

c. Corvin codex

egy kappa nélkül

Budinis 39, 55. l.

XLI. tábla

31 nap **MÁRCIUS** 1

5 Vasárnap		Remin *Ádorjá*
6 Hétfő		Perpe *Gottli*
7 Kedd		Tamá *Tamá*
8 Szerda		Ist. J *Zoltá*
9 Csütörtök		Franc *Franc*
10 Péntek	☿ Holdtölte 1 ó. 28 p.	40 vé *Olimp*
11 Szombat	Nap kelte 6 ó. 22 p. — Nap nyugta 17 ó. 59 p.	Szilár *Aladá*

44.071. — K. M. E. Ny.

Alberti, Leone Baptista MDK

építész

Mátyás budai várpalotájának szerkezeti darabjai részben az ő architektonikus formáit ismétlik meg.

Magy.Müv. Tört. I. /szerk. Dercsényi/ 253.o.

A várpalota mesterének /valószinüleg a firenzei Chimenti/ stilusát a hozzá kapcsolódó töredékek jelzik.

U.o. 256.o.

Alberti, Leon Baptista

a florenci Plátói akadémia tagja

De re aedificatoria c. müve a Corvinában két példányban ismegvolt.

A Modena, Este könyvtár Cod Lat 419

Olmütz, Káptalani levéltár. Cod Lat C.6.330

18.39.70.72. o.

Fraknói Vilmos Fógel József - Gulyás Pál - Hoffmann Edith: Bibliotheca Corvina. Mátyás Király budai könyvtára. Bp. 1927. 172 lap. 30 kép.

Alberti Zsigmond

ötvös

lásd pótlólag

Soproni Szemle

1942. 183. l.

Schubert János

Matyás pecsétje.

Keszítette fenti 1706.

A zsámbéki templomrom felügyelője által kezel

Bevétel.

1.	1926.	I. 1.	Mult évi ptri maradvány	511100
2.	"	"	félévi kamat	32900
3.	"	V. 2	romőr beád	50000
4.	"	VI. 11.	" "	68000
5				
6				

megjelen

Alberti Zsigmond

ötvös, 1697 Sopron

l.

Csatsoproni ötv

12. l 16. l.

✓

Csatkai Endre dr:

Soproni ötvösök a XV–XIX. században

Sopron 1931.

✓

Alberti, Zsigmond

Ötvös, 1697 - 1706. Sopron

Goldschmiedsmeister, 12 von mir bekannte Arbeiten

Goldschmiedsmeister, 16 bekannte Arbeiten

Goldschmiedsmeister, 16 bekannte Arbeiten

Goldschmiedsmeister, 16

Alberti Zsigmond

ötvös

Sopron

1700. jan. 4. polgár-
esküt tett.

Házi Jenő dr.

Sopronban polgáres-
küt tett nincsenek
rok nevjegyzéke.
Kézirat. Sopron 1947.

Alberti Zsigmond

Ötvös

† 1706-ban Sopronban.

Ellenséges golyó sebezte
meg az 1706. jan. 6-ki
város ostrom alkalmával
és 12 nap multva meg-
halt.

Házi Jenő dr.
Körlevél

zagos Birottsággal

ra

Budapest

Üllői út 33/35

Alberti Zsigmond

aranyműves 1706.

láid

Készítette Liebezeit Pál. címeres pecsétjét ~~[illegible]~~ nehány napra halála elott

Tompos Ernő:

Címeres pecsétek, különös tekintettel a polgári címerekre.

Soproni Szemle

1942. 178. l. 183. l.

láid e cikksorozat elejét!!

mert a rövidítéseket nem értem

), kék és arany diszitéssel. Doulton. XIX. sz.

ı, aranylakk diszitéssel. Japán.

rép. Japán.

: majolika.

Japán.

iszitéssel. Gmunden XVII—XVIII. sz.

)zin mázzal és diszitéssel. Zsolnay—Pécs.

, hatoldalu bordás testtel, szines diszitéssel. XVII. sz.

.jánsz. Boleras. Kék jegygyel.

zines virágokkal. HP. jegygyel.

fej alaku kiöntővel. Holics. XVIII. sz.

Osztrák. XVIII. sz.

Fotó: Kolozs Ágnes

Fotó: Kolozs Ágnes

A serleg fedélrésze, restaurálás előtt / The lid of the chalice before restoration

Tizenkét hónapi restaurálási munka után a 2310,8 gramm súlyú gyöngyház serleg „újra életre kelt".

VARGA PÉTER
ötvös-restaurátor

Restoration of a 16th-century lidded chalice

Within the decades-long restoration project of the treasures of the Esterházy Collection kept in the Museum of Applied Arts, including more than three hundred masterpieces damaged in World War II almost beyond recognition, another goldsmith's work has been 'rescued' at the restorer studio of the museum. The silver-guilt lidded chalice covered with pearl plates and figural ornamentation, made by Urban Wolff in 1590, has been restored by the reputed restorer Péter Varga.

Fotó: Kolozs Ágnes

Urban Wolff: Gyöngyház borítású fedeles serleg, restaurálás után. Restaurátor: Varga Péter / Urban Wolff: Lidded chalice with pearl overlay after restoration. Restored by Péter Varga

1590, restaurálás: 2001, tűzaranyozott ezüst, gyöngyház díszítéssel (Iparművészeti Múzeum, Budapest – Esterházy-gyűjtemény), magasság 58 cm, talpátmérő 13 cm / 1590, restoration: 2001, fire-gilded silver with mother-of-pearl decoration (Museum of Applied Arts Budapest, Esterházy Collection), height: 58 cm, base diameter: 13 cm

Kézművesalkat

Albrecht Júlia műveiről

Fotó: Albrecht Júlia

Albrecht Júlia: Miért?! – Tisza, 2000 / Júlia Albrecht: Why?! River Tisza, 2000
[2000] *mázas kőagyag, vasvilla, magasság 180 cm / glazed stoneware, pitch, height: 180 cm*

Mindez csak kísérlet: szerzője nem találja a szavakat, mert

– az *ars una* mára csak ideál és követelmény lévén, nem ismeri megszokott kifejezéseinek pontos értékét a jelenkori művész-kortárs számára; ezért is nyilatkozik könnyedebben a régmúltról;

– továbbá zavarba hozza az anyaggal dolgozó művész kreativitásának szavakba nehezen foglalható jellege is.

Pedig, ha vonakodik is, vállalnia illik a megfogalmazást, hiszen az ő vállalt anyaga/agyagja a szöveg.

A művészettörténész alapgondja ugyanis: lehet-e plasztikusan fogalmazni, illetve hasonlítható-e a szöveg formálása a képlékeny gyurma alakításához? *Plastein*: képezni, formálni, a megszilárdulásra hajlamos, a hozzáadást megengedő masszát mintázni: a szöveg alakítása erre csak részben emlékeztet.

Albrecht Júlia: Király és királyné / Júlia Albrecht: King and Queen
[1978] *fazekasagyag, engobe-bal festve, kőagyag, márvány / engobed potter's clay, stoneware, marble* [60x22x28 cm]

Fotó: Albrecht Júlia

Albrecht Júlia: Garuda II. / Júlia Albrecht: Garuda, II
[1999] *bronz, viaszveszejtés / bronze, lost wax casting* [35 cm x ø18 cm]

A *plastein/plasmare* viszont a teremtés igéje: ha valamire, a fazekas, a keramikus isteni kreativitására emlékeztet. Nem elsősorban arra, hogy műve a nyersanyag és az általa megkövetelt technológia (*Gottfried Semper* által valamikor függvénnyel is kifejezett) automatizmusában alakul, hanem arra, hogy ha lelket képes lehelni teremtményeibe, azok megelevenednek. De honnan veszi a lelket?

A fazekas, mint a kovács is, az ősi civilizációk mágikus képességű mestere, aki teremtő tevékenységében úrrá lesz az elemeken. A földdel és a tűzzel dolgozik nap mint nap; kísérletei arra irányulnak, hogy „ura és istene" lehessen az ele-

„Kézművesalkat vagyok, minden anyaggal örömmel dolgozom. Arról ábrándozom, hogy ha egyszer lesz lakásom, és mellette több műhely-műtermem, akkor egyszerre lehessek ötvös, keramikus, grafikus, fotós, szobrász és festő, aszerint, hogy mikor milyen anyagban és műfajban tudnám legjobban kifejezni gondolataimat" – írtam 1980-ban, az első szerény kis katalógusom ismertetőjében. Ábrándjaimból a lakás mellett egy jól variálható kis műterem és kamra megvalósult, s a kert is segítségemre siet, ha megszorulok. Így csak erőnlét s ambíció kérdése ma már az alkotómunka!

Szeretem a különböző anyagok tulajdonságait kiismerni, majd azok lehetőségeiben gondolkodva újabb és újabb gondolatokat megformálni. Sajátos izgalmat jelent számomra a technikák tanulmányozása, az eszközhasználat elsajátítása, az anyagi jellemzők fölötti uralom megszerzése, az anyag átszellemiesítése. Újabb és újabb erőpróbát jelent ez, kísérletező kalandot és komoly játékot.

Pályatársaim egy része szememre veti, hogy eklektikus alkotó vagyok, mások inkább szorgalmazzák egyféle anyagban és műfajban az elmélyülést. Talán igazuk is van, én azonban úgy vélem, hogy a skatulyákat nem nekem találták ki, kivonom magam a műfaji kötelékek alól. Nem akarok mindenáron olyan műveket létrehozni, amelyekről évtizedeken keresztül már messziről megállapítható, hogy én alkottam, ezért talán tényleg eklektikusnak mondható az oeuvre-öm. Nem tudok „egy csontot rágni" hosszú ideig, ha sikerült valamit megfogalmaznom, már nem érdekel tovább. Ezzel kivívtam egyfajta belső szabadságot, ami lehetővé teszi, hogy kedvem szerint olyan anyagban dolgozzak, amely a legmegfelelőbb a témához, és a kifejezendő tartalomhoz.

Festőnek készültem, mire azzá lettem, a mintázás és tárgyformálás kerített hatalmába. Az anyagok, mázak, égetésmódok mellett a tűzzománc, az üvegformálás, és főként a fémmegmunkálás vonz. Hogy mennyire sikerült ezen anyagokból szellemi tartalmakat közvetítő műalkotásokat létrehoznom, azt Önök, és az utókor majd eldönti.

ALBRECHT JÚLIA
képzőművész

Ceramic works and sculptures by Júlia Albrecht

Júlia Albrecht is a fine artist by her definition: 'I studied to be a painter but by the time I have become a painter, modelling and shaping the material have captivated me. Not only am I attracted to clays, glazes and firing methods, but to enamel, glass and especially to metalwork' (excerpt from the artist's catalogue, translated by Mónika Fekete). She predominantly expresses her thoughts in small sculptures, subordinating the chosen materials, forms and colours to the spiritual ideas and messages to be conveyed.

Fotó: Albrecht Júlia

Fotó: Albrecht Júlia

meknek. Lehet-e csodálni, ha *Albrecht Júliát* megkísérti a fémmel való bánásmód problémája is: képlékennyé tenni, az anyaghoz hasonlóan formába önteni, majd ha megszilárdult, csengésre késztetni a rideg anyagot is. – Alkimisták ambíciói!

Van az anyag átlelkesítésének más útja is: a tradícióhoz való kapcsolatkeresésen való iparkodás. (Az *industria* tudvalevőleg törekvést is, nemcsak kézmű- vagy gyáripart jelent.) A reneszánsz óta az „ipar"-művészeti invenciók gyakran állnak a humanista kulturális érdeklődés szolgálatában. Humanisták studiolóinak emléktárgyai, kisbronzai gyakran nevezetes antikvitások reprodukciói vagy ilyen szellemben készült, önálló kompozíciók. Albrecht Júlia gyakran e hagyomány folytatójaként lép fel régi korok műveit idéző, értelmező kompozícióival.

Albrecht Júlia: Ünnepi fal, Hófehérke Óvoda, Budapest XVII. (külső falrészletek) / Júlia Albrecht: Festive wall. Snow White Kindergarten, Budapest, XVII. Outer wall (details) [2005] *mázas kerámia és kavics mozaik / mosaic of glazed ceramics and pebbles* [94 m²]

Fotó: Albrecht Júlia

Albrecht Júlia: Szerelmes ajtó / Júlia Albrecht: Door in Love [1980] *kőagyag, márvány / stoneware, marble* [45x45x30 cm]

→

Albrecht Júlia: „Őseinket felhozád..." IV. / Júlia Albrecht: Memory of our Ancestors, IV
[1999] *bronz, viaszveszejtés / bronze, lost wax casting*
[37 cm x ø11 cm]

Amit idéz: nemcsak klasszikus antikvitások, hanem mindaz a – humanista szempontból nemegyszer barbár ízlésű – tárgy, ami a 20. század elejétől fogva a modern ember kultúrájának része: őskori forma, szkíta és honfoglalás kori tárgytípus vagy ornamens, etruszk vagy középkori régiség. Csupa újra megélt archaikus örökség. Vajon, a mi hamvainkat is kegyesen fogadja-e magába az ősi agyagurna, vajon távol tarthatja-e tőlünk is az ártó szellemeket a mágikus csörgő?

MAROSI ERNŐ
művészettörténész

Megjelent a művész katalógusában.

Fotó: Albrecht Júlia

Albrecht Júlia: Imre-váza / Júlia Albrecht: Imre Vase
[1990] *mázas porcelán, raku / glazed porcelain, raku*
[27 cm x ø13 cm]

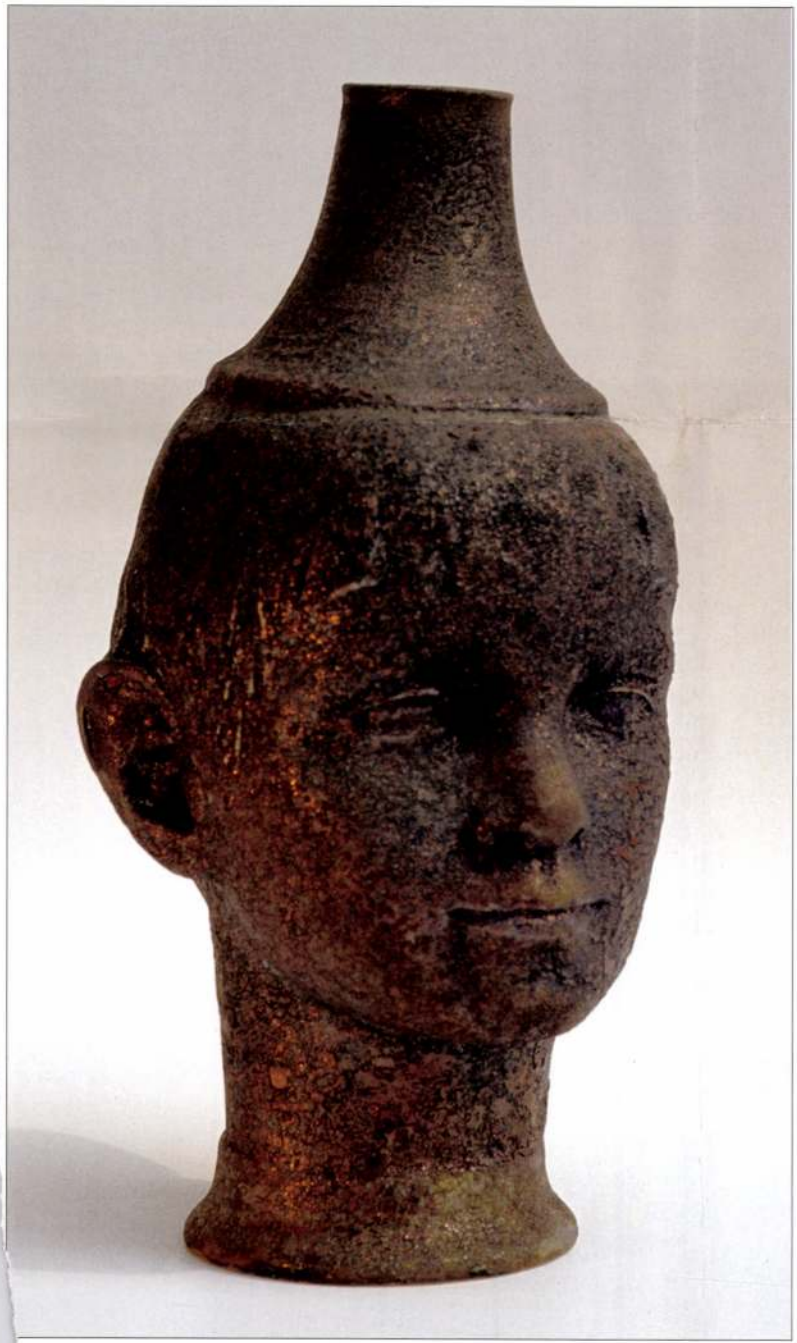

Fotó: Albrecht Júlia

Albrecht Júlia: Régi kövek IV. / Júlia Albrecht: Ancient Stones, IV
[1999] *samottos kőagyag, fémsók / chamotte in stoneware, metallic salts*
[23x20x23 cm]

Emlékek, kövek, tüzek

Málik Irén kárpitjai

„*Ha a magad előtt tartott két szálat jobb kezeddel magad felé sodrod, ez a Z sodrás, ha ellenkező irányba pörgeted, az lesz az S sodrat. Ha gyapjút sodorsz, az S fényesebb lesz, a Z mattabb, len esetében ez fordítva van.*" *Málik Irén* magyaráz, a hallgató ámul: micsoda és mennyiféle csínja-bínja lehet ennek a látszólag függőlegesek és vízszintesek kereszteződéséből összeálló szövésnek vagy éppen a jacquard-technikának, amelyet ő maga használ a legszívesebben.

Málik Irén 69-ben végzett az Iparművészeti Főiskolán. 1972-ben jelentkezett először a *II. Fal- és Tértextil Biennálén Augusztus* című faliképével, amellyel első díjat nyert. A nyár érett színeit felvonultató falikép is bravúros szövésvariációkkal és hímzéssel készült, bemutatta a művész tárházát. Előrevetítve virágaiban itáliai templomok boltíveit, szöveteiben azt a gazdag motívumvilágot, amelyet köveiben használ majd. Úgy is mondhatnánk: Málik teljes fegyverzetben lépett ki a főiskola kapuján.

Ebben az időben kezdett ismerkedni a mai Itá-

Málik Irén: Umbria / Irén Málik: Umbria
[1976] *gyapjú, pamut, műszál, szövés, hímzés / wool, cotton, synthetic fibre, weaving, embroidery*
[230x200 cm]

Fotó: Székely Anikó

Alberti, Leon Battista

A homlokzat kompozíciója új megoldást hozott egy olyan kérdésben, amely a zenenénn óta foglalkoztatta az építéneket többek között ~-t is.

Zádor Anna Az entergami fínékesegyhi
Bp. Corvina 1970 17. old

Albertini, Antonio

magyar (Albertinus Antal)

olasz Épitőmester

XVI.

l.

Patakivarép

122. l.

Maggiorotti 429. l.

ALBERTINI Béla munkái (1940 -)

RÚL 1. 216.

n. XVIII. sz.

n arabeszkek

lapon filigrán

t kerubfejek s

1660.

r.

t ötszögletes

nyílásai. A

t a felhúzható

rt derékszögű

zárják körül.

pkori eredetű

zárnya alatt a

Albertinus Antal

1572 körül mühödött a kanizsai vár épitkezésénél.

H. Takács Marianna: Magyarországi kastélyok és udvarházak, Budapest, 1970.

1531

MDK

Albertné, Majolikagyár

A Hódmezővásárhelyi Majolikagyár Vállalat festőműhelyében dolgozik. (Fényképe: „... a gyárban is szép, napi mintákat fest" – repr.)

Gyenes Istvánné: Az agyag művésze-te.

Nők Lapja, Bp. 1953. december 3. [10-12. l.]

MDK

Albertné, Tótpál Mária

1951-ben é l m u n k á s az államositott Zsolnay-gyár "Nemzeti Vállalat"-nál

a mázoló osztályon.

78.o. 51. jegyz.
NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár müvészete.
Pécs. 1959.

M.D.K.

Alberto, kőfaragó

Lombardiai társával Pietro-
val együtt készítettér 1271-ben IV.
Béla leányának, Margitnak sírkö-
vét, melyet a Margitszigeti ásatá-
sok során talált, lelsterből rekon-
struálni és datálni tudtak.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn
Bp.1966. Corvina, 72. old.

Alberto fiorentino, kőfaragó M.D.K.

neve a modenai számadáskönyvekben fordul elő: feltehetőleg Mátyás budai műhelyéből ment át Ippolito d'Este érsek esztergomi udvarába, azok 1495-ben szentelt-víztartót faragó.

Balogh Kolán: A művészet Mátyás király udvarában Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt..

1. köt. 510.old.

Bibliothèque Cantonale

megrova

Alberto fiorentino

1495-ben szenteltvíz-
tartót farag Ippolito
d'Este esztergomi érseknek.

B I Firenze 203

ok megmentése ~~Andelfingennél~~.

szemlélhető, a hol
rben jobbrá (a franczia katonák Piaczek

akapva viszik az erőd felé, melynek falai
áthatók. ~~Balról~~ Megmentésére (a Mészáros huszárok Mészery
örnek előre, ~~hogy a feléjök intő Tábornokos meg-~~
nczián azonban szuronyszegezve állnak ellent a huszá-
hegyes vidék fákkal, melyeket a puskaporfüst el-
a kép alatt öt-öt sorban balra:

Mészáros Husaren, unter der persönli=
ng des Obristen von Mészery, befreyt
en den Generalen Piaczek, welcher nach
ltenen Wunden in die feindliche Gefangen=
n war den 25.ten May 1799."

d'éscadron d'Hussards de Mészáros
n personne par le Colonel de Mészery
d'Andelfingen le Général Piaczek qui
risonnier par les ennemis apres avoir reçue
sures ce 25me May 1799.

zkarcz, méretei a vonalkeretnek 30.5 : 23.2 cm

07.- 266/94 N°1.

Albert, festő. *(Magistro Alberto pictore Florentino.)* Olasz származású volt s a XV-ik század vége felé került Magyarországba. 1494-ben Esztergomban élt.

Nyári Sándor dr.: Az olasz művészet Mátyás király korában. *Magyar Szalon.* 1893. XIX. 681. h.

Fiorentino

Alberto

Albertus pictor

Lippi Filippino

wod

z

Balogh, Jolán:

Magister Albertus pictor florentinus. Istituto Ungherese di Storia dell'Arte Firenze. Annuario 1947. Firenze, 1947. 74–80. l. Képekkel.

Úgy értem, hogy Albert már Mátyás kiváznak is dolgozott. s 1494-ben Ippolito d'Este feglalkoztatta Fillipino Lippo mihelyebb doltozott eredetileg

Albert pictor univerzitel tartja a nagy erény képét az entergomi kiváni palatatán

ki.-

évi december hó 27-én.-

A miniszter rendeletéből:

Rónay

miniszteri tanácsos.-

Budapest.-

Alberto Fiorentino szobrász, aki Vitéz János esztergomi érsek számára 1495 ben szentelt viztartót farag

(Pöblés Az I. kötet 12 lapjának szövegéhez és irodalmához.)

Akadémia, Hippolit féle számadásai.

Arch. Ert. 1923-26. 203 l.

* Ester Hippolit volt az érsek

Térey Gábor dr. II. 238.

Albert, firenzei festő

Emlitve Ippolito d'Este 1494. évi oklevelében (talán naumadási könyvében!!) Az estergomi csatarok során a Filippino Lippi köréhez kapcsolható freskókat, Balogh Iolán fenti műveinek tartja. A cikket az alábbi évkönyv közli.

Aggházy Mária: Instituto Ungherese di Storia dell'Arte Firenze. Annuario 1947. Firenze, 1948. Könyism.) A Műgyűjtő. (Magyar Művenet) 1948. 287. l.

for dits

Ezt az Albertet azonosítja Berto Linaiuolóval, a freskókat az ő nevéhez kapcsolja és keletkezési idejüket 1490 utáni re Terzi, ami megegyezik Albert ve csatorkodási idejével

...adrágidő beosztása:

...julius 1 — augusztus 11.

nak elvenése miatt, ma nem lehetséges.

augusztus 12 — szeptember 22.

...ár, ~~julius 1 — augusztus 11.~~

Mindenhegen kár, hogy a összehasonlítási lehetőség. Berto Lipaniuls munkásságának ismerete, alkotásai

...ber, junius 10 től junius 21 ig = 12 nap

szeptember 1 től szeptember 30 ig = 30 "

összesen: 42 nap

...é dészíró Ezelőnő jul. 7-től aug. 4-ig.

Alberto

firenzei nobrass

Ippolito d'Este

udvarabane

Bal XV - XVI. mair

II 563 - 1

Albert
Magistro Alberto pictore Florentino
1794. Esztergom.

L.

Szendrei – hentiváinyi

12. l.

Albertus de Florencia

festo

1494

Csontosi 1977

Albert alatt
nem vetten be?

Temető, lesenczeistvándi népvándorláskori VI. 7.

Alberto Fiorentino MDK

kőfaragó

1495- ben Ippolito d'Este udvarában dolgozott.

40.o.

Balogh Jolán : Bakócz kápolna.

megirva

Alberto da Ungheria

festő

Madonna Szent Miklós-

tal és Szent Sebestyénnel.

ismeri oltárképet festette

1514-ben Castro Peticulo

olaszországi község részére.

Archivo Storico d'Arte

Italiana. III. 206. l.

Thieme-Becker I.

220. l.

Balogh Jolán:

Nanni Unghero.

Az O. M. Szépművészeti

Muzeum Évkönyvei.

1927. IV. 93. l.

Alberto da Ungheria

festō

L:

Szendrei-szentiványi

14. l.

Alberto da Ungheria, festő. A XVI. század elején Olaszországban élt, s oltárképfestéssel foglalkozott. Neve kétségtelenül bizonyítja, hogy Magyarországból származott.

Thieme—Becker: Allg. Lexikon der bildenden Künstler. Leipzig, 1907. I. 220. l.

Madonna Szent Miklóssal és
Szent Sebestjénnal oltárkép
Castro Peticulo ~~varos~~ Körség
tamacsa vessére 1574.

für die Kommune von
~~Ca~~ Castro Peticulo
in den Marken

Alberto d'Ungheria

1514-ben Castro Peticulo
számára oltárkepet festett
Olaszországban -

wód
u

Balnanni 93. l.

Alberto da Ungheria,
festö. A XVI. szárad,
elöjen Olaszornágban oltár-
kepfertessel foglalkozott.

Lendvay Márton

Derékon alól, balra, fordul folf
~~szíti~~; jobbról elválasztott gönd
jusza es szakálla fekete; sze
ros köpenyének alját fogja. a
Kába vetett fekete szalagon emlé
lyezett sárga szalagok ekenti
tolyt dugott. Jobbra szikl
Kilátás, hol ~~[illegible]~~ hajó köz

~~[illegible]~~ Vászonra, m

1896 IV. 23. az ezredes
nan 1896 XII. 31-én. érkezett

1890: VI. 16-án a 26300 s.
(118/90) 1890: VII. 29-én a 33741 s.
za (144/90).

Alberto Maffiolo da

Carrara

és Benedetto Briosco

lásd

Balogh Milano

23. l.

vagy Dalmata, Giovanni

csomágjában

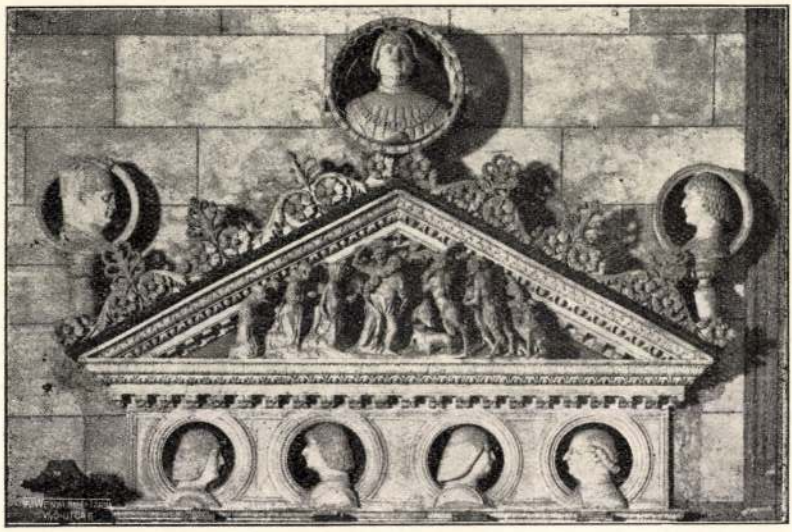

(Fot. Brogi.)

Pavia, Certosa.
A régi sekrestye ajtaja (részlet).

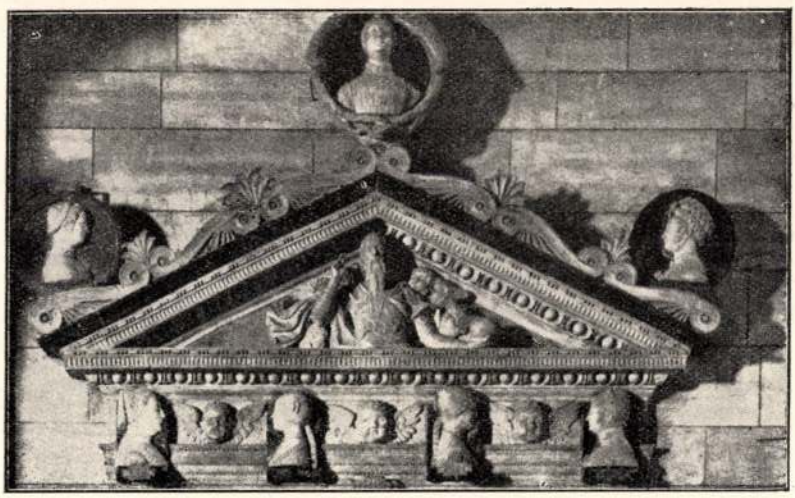

(Fot. Brogi.)

Pavia, Certosa.
A Stanza del Lavabo ajtaja (részlet).

Sava Albescu

Régi portréfestő

Petr.Trans.1938
526 l.

4. Anton Alberts: NMB bank székháza, Amszterdam. 1983–87

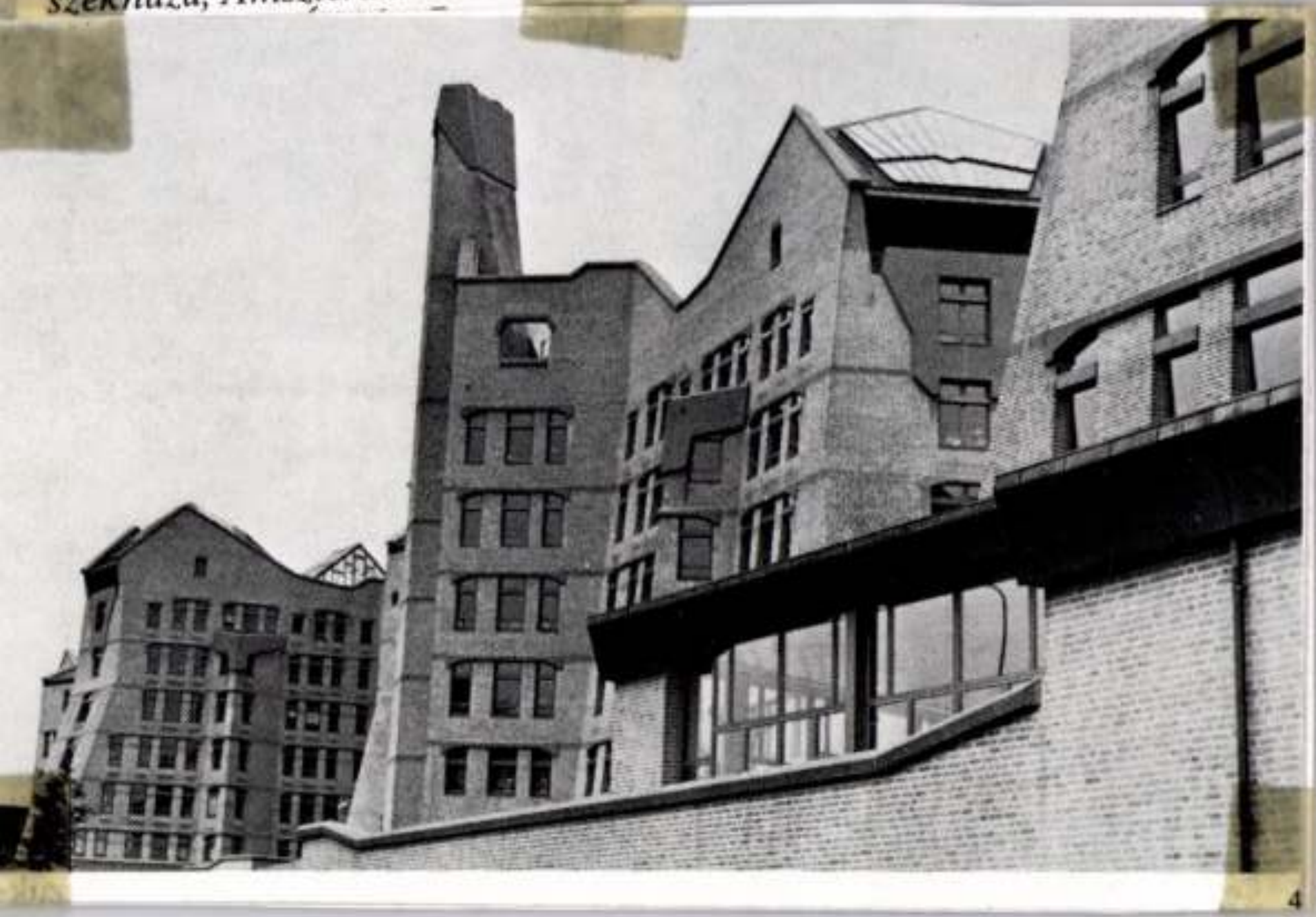

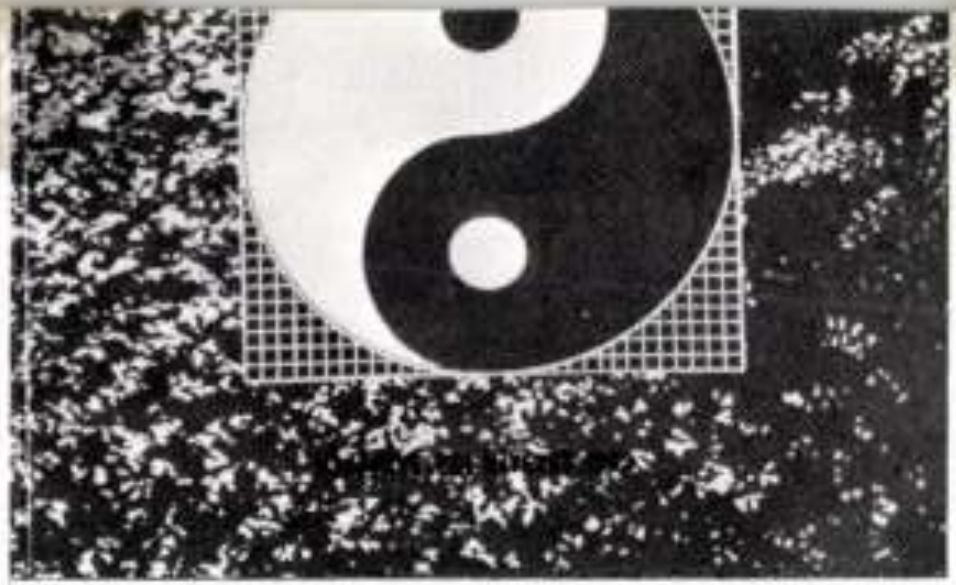

Ökológiai kapcsolatok

Népművelési Intézet,
Budapest 1983

Surányi Dezső: Magyar biokertek az XVII. században

Natura Bp. 1987

„Az meg-maradásra-való kincs"

„Vajon lehet-é az emberek táplálására hasznosabb eszköz a kertnél, ahol mind konyhára, és étkekben való vetemények teremnek, s az fák, kedves ízt adó gyümölcsökkel bővelkednek? Föltalálja tehát még a köz ember is, ki csak a haszonban gyönyörködik, a kertnek szük-

Anton Albertz, holland épitész

Gerle János: A szellem erős, de a hirkőzlés nem követi.

Magyar Építőművészet, 1988., 2., 53-old.

megírva

Albertshauser János

festő

L.

Szendrei-Szentiványi

14. l.

Hellenstrasse 5

Zürich

Theodor Heinrich

M. I.

~~Albertshauser~~ Janis
~~Albertshauser~~
~~rod.~~

Thieme-Becker

I. 224. l (Lyka.)

20

MAGYAR KIR. POSTA
20
BALATONFÜRED
43. II. -6. 16

megírva

Albertshauser Pál

festő

L.

Hendrei-Hentiváng

14. l.

Albertslund Tf.

Post

Fonds - Forsikring

A/S

~~Albertshauser~~ Pál

Albertshauser

Irod.

Thieme-Becker

I. 224. l. (Lyka)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Alberty F.
festő

Tájkép, olajf. v.
50×60

Föv. Képt. deltára
1948.

Linknek tartom!

Valószínűleg
Alberth Ferenc
rejtőzik a fenti
név alatt.
A képet látni kellene,
a mi most lehetetlenség
1949. IX. 4.

Alberthy

Z Tájkép. of.

XXIII. aukc.

Postatakarek

1924, máre

ri Ur!

hogy nem fogja rossz néven venni, hogy
zért teszem, hogy nagyon szépen megkér-
a Kern képről. Igen sok reményünk
gy a kora őszi hónapokra sikerüljön tul

önben nem tehettem le a kép sorsát, föl-
ványi ur a legelőnyösebben fogja tud-
sleges külön is leszögeznem, hogy mi
sak egymás mellett ebben a dologban,

és minden jót kivánok, remélve, hogy

M. D. K.

ALBERTSHAUSER Pál festő, Buda

A. János festő fia

1765-ben volgyár Budán

Garas XVIII. N. 206. 2

M. D. K.

ALBERTSHAUSER Ferenc festő, Buda

A. Pál festő fia

Garas utca 11. 206. c

M.D.K.

ALBERTSHAUSER DÁL festő"

Garas: XVIII. sz. 206 p.

M.D.K.

ALBERTSHAUSER (OBERTSHAUSER) JÁNOS festő

+ 1761

1741 Budán diadalkapát rézt

Garas: XVIII. sz. ~~206 p.~~ 147, 206, 231, e

M.D.K.

Albertthal János

A pozsonyi vár ujraépitését 1630-ban határozta el az országgyülés és Pálffy Pál gróf várkapitányt bizták meg az épitkezés vezetésével. Az épitést Albertthal János épitész végezte 1635-től 1642-ig 200 ezer forintért.

Győri Vilmos: Pozsony története. Pozsony. 1911. 96. l.

Albertus pictor florentinus M.D.K.

Jelentős, megbecsült művész lehetett, akinek „magister" címzése is erre vall, s azi Taddeo de Lardis gömöri esperes társaságában, egy oklevél bizonyítéka szerint, tanukent szerepelt. Szerző neki tulajdonítja az esztergomi érseki palota firenzei stílusa felfestményein az Erényer alakjait és a zodiakus jelképeit, melyek keletkezési ideje egybevág Albertus mester esztergomi tartózkodásával (1495).

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

2. köt. 461-468. á. 1.köt. 527-528. old.

MDK

Albertus lapicida,
óbudai lakos,

ki 1518-ban a többiekkel együtt a budai káptalantól egy használatlan szőlőből adományt nyert.

Horváth Henrik: Budai köfaragók és köfaragójelek. Bp.1935.
43.l.

MDK

Albertus, kőfaragó
Lombardiából

IV. Béla király megbizásából 127o körül Boldog Margit vörösmárvány koporsóját kifaragta Petrus kőfaragóval. /Nyulakszigetén lévő domonkosrendü apácák kolostorában helyezték el./

Horváth Henrik: Budai kőfaragók és kőfaragójelek. Bp. 1935. 34. l.

Albertus magister MDK
firenzei festő

Valószinüleg Estei Hyppolit festette vela az esztergomi várban az erényeket ábrázoló freskót.

Magy.Müv. Tört. I. /szerk. Dercsényi/ 266.o.

Repr.: Az erények allegoriája. 1494-95 körül. Esztergom.Falfestmény a várban.

U.o. 2/8 270.o. 196.kép.

A l ber

Kassa

Albertus Aurifaber 1394-98

Arch.Közl.1899. XXI. 116

de. D. K

ALBERTUS magister festő

Esztergom, Érenyek allegóriái (freskó)

1490 körül

repr.

Dombi József: Müvészettörténet Bp. 1960. 214. e

MDK

Albertus magister, festő

Balog Jolán: Magister Albertus pictor Florentinus /Annuário, 1947. Istituto Ungherese di Storia dell'Arte. Firenze, 1948. p. 74-80.

A magyarországi művészet története I. Bpest, 1961. II. kiadás. 369. l.

Albertus pictor. (: 1495, 1502 :) Egerjes.

Tört. Tár. 1909.

166, 173.

Albertus "aurifaber", ötvös MDK

1569. máj. 13. Albertus panaszának felül vizsgálása.

193. o. 211. adat.

Kapossy János: Művészettörténeti regeszták a királyi határozatokból és readeletekből. II. XVI.sz. (Közzéteszi Bánrévi György.)

Müv. Ért. 1956. V. évf. 2-3.sz. 190-197.o.

megrova

Albich ~~Johann~~ János

könyvkötő és
városi szolga
háztulajd. a budai
várban 1696-ban

Vass Budaremet

105. l.

KIFIZETTETETT
MAGY. KIR. ÁLLAMPÉNZTÁR IX. ker.
Budapest, 1908. év VIII. hó 31. n

Eberg

igazg

Pezoul

megirve Albich János Keresztély

budai könyvkötő

1692 előtt lett polgárra

Budai

vöd

Neunyomdászok

59. l.

Albich Tóbiás

budai könyvkötő

1715-ben lett budai

polgárra

u. o. 59 l

HELYSÉG

JVANICSVÁR.

VÁRMEGYE

Belovár-Kőrös .

SZAKCSOPORT

1 Cime

KOR

15

ŐRZÉSI HELYISÉG

Ker.Szt.János templom /ajtó fölött/

TULAJDONOS

MÉRET

TÁRGY

Ágostonrendiek cimere.

LEÍRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DÍSZÍTÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Griffmadár-alaku.

FÉNYKÉP, RAJZ

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848. I. 15 h.

Név: Albrich Johann Christoph

Foglalkozás: könyvkötő

Szárm. hely:

Hitfelekezet: Csal. állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1691 VIII. 2 és 1697 XII. 3 előtt

A polgárjogért fizetett összeg forintban:

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848. II./5.k.

Név: Albich Tóbiás

Foglalkozás: könyvkötő (Buchbinder)

Szárm.hely: _____

Hitfelekezet: _____ Csal.állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1715. VII. 20.

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848. I. 154

Név: Albich Tobias

Foglalkozás: Könyvkötő

Szárm. hely:

Hitfelekezet: Csal. állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1715 VII. 20

A polgárjogért fizetett összeg forintban:

ALBICH Tóbiás könyvkötő

1715-20 közö tt kapott pesti polgárjogot

J.HALÁSZ Margit: Megjegyzések Gundrich Károly pesti szobrász életéhez és munkásságához. = Müvészettörténeti Értesitő, 1990. 3-4. 218.

szeírásban már találkozunk vele, amikor is a város I. negyedének 4. fertályában mint vagyontalan zsellér iparost írják össze.

MAHEK Vencel kőműves. Az 1845. évi egri adóösszeírás említi nevét.

MAHKNECHT Keresztély tiroli szobrász. Az egerszalóki búcsújáró templom feszületét és oltárszobrait faragta a XVIII. században. (Voit, 1956.)

MAHOLD Farkas kőműves. Egerben az 1800. évi adóösszeírás említi nevét.

MAHR (MAÁR) Bertalanné egri asztalos özvegye. Az 1747—50° közötti adóösszeírásokban szerepel Egerben.

MAHR Ferenc egri ácsmester. Az 1824—45. évi városi adókönyvek említik. 1827-ben az egri Belvárosban mint 10 segédes ácsmestert írják össze. 1828-ban az egri érseki melegfürdő tetőszékét készíti el. (EÁL ErsGazd L tvj. 118/b.) 1832-ben a megyeházán épített selyemgombolyító építésén dolgozik. Részt vesz a → Markmüller által tervezett megyeházi munkákban 1838—40 között, éspedig a megyei börtön emeletráépítésében (EÁL Heves vm. szdm., EÁL mmi VIII. 96/a és 222/e/g.), a nyugati szárny kiépítésében és 1842-ben a főépület renoválásában. (Uo.)

MAHR József ács. Az 1790. évi egri adóösszeírás említi.

MAHR Márton egri ács. 1784-ben → Mahr Menyhérttel együtt említik. Az 1790. évi adóösszeírás alkalmával 3 segéddel szerepel, az 1827-es összeírásnál mint a Belvárosban lakó ácsmester 6 segéddel adózik. 1793-ban → ifj. Zwenger József remekét vizsgálja (EÁL Eger v. ir. 1793 : 1303. sz.) ugyanakkor, amikor → Polereczky György I. osztályú, → Mahr Mátyás III. osztályú rangot nyernek. Mahr Márton 1800-ban készíti a pélyi r. k. templom tetőzetének helyreállítását. 1805-ben a régi barokkkori székesegyház Szt Kereszt oltárának felállványozásáért 40 forintot kap. (EÁL Ér...

Albrich Tóbiás

budai könyvkötő

1715

l. Romhányi.

85. l.

392.

le. D. K.

ALBIN frater, asztalos, pálos laikus
Tiroli származású.

1668. Sopronbánbolva, vael pálos templom, szószék faragás, aranyozás

Aggházy: Barokk szobrászat ... Bp. 1959.
I. 164. l.

megvan

Albín pálos

farsobrán

l.

Kisbán Emil:

A magyar Pálosrend

története. I. k.

Bp. 1938. 239. l.

MAGYAR MÜKINCSEK CSEHOR

Második Nemzeti Muzeumo
ne összeállitani azokból a magyar
külföldre jutottak s kérdés, hogy
gazdagabbak a meglévőknél. Amelle
javarészének származását utólag i
nül és bebizonyithatóan magyar er
tük oly remekmüvek akadnak, hogy
nem versenyezhetnének velük. Osló
nápolyig szóródtak szét, hajdani

Ezuttal a csehországi c
ről, melyek a háboru előtti csch

ALBIN JÁNOS

Berkai 1995, 228, 444.o2.

Albini
Albon János
építőmester

M.D.K.

1948-ban a Bajcsy Zsilinszky úton egy eredetileg Petschacher tervezte házat emeltek a háború alatt megrongálódott Albini a mai alakjára formálja át.

Ybl Ervin: Petschacher Gusztáv építészete
M.M.M. Évkönyve 1952, 180 l.

MDK

Albin János müépitész

Hétfő Reggel, 1939. febr. 27. Ellenzéki lista győzött a Fészekben.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok. 1686-1848. II./57.

Név: Albich Johann-Christoph

Foglalkozás: könyvkötő (Buchbinder)

Szárm. hely: _____

Hitfelekezet: _____ Csal. állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1691 VIII 2 és 1697 XII. 31 között

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

TÁRLATVEZETÉSEK

Január 25-én, vasárnap d. e. 11 órakor
dr Dombi József

Január 29-én, csütörtökön d. u. ½5 órakor
Paál Ákos

Február 1-én vasárnap d. e. 11 órakor
dr Rabinovszky Máriusz

Február 8-án, vasárnap d. e. 11 órakor
dr Pogány Ö. Gábor

★

KÉPZŐMŰVÉSZETI ELŐADÁSOK

a kiállítóhelyiségben
vetített képekkel

Január 23-án, pénteken d. u. 5 órakor
Braque
Előadó: dr Kampis Antal

Január 30-án, pénteken d. u. 5 órakor
Modigliani
Előadó: dr Dombi József

Február 6-án, pénteken d. u. 5 órakor
Világhírű önarcképek
Előadó: dr Radocsay Dénes

★

A Fővárosi Népművelési Központ

irodalmi délutánjai

a Népművelési Központ kiállítóhelyiségében
(VII., Rákóczi-út 30, félemelet)

Január 28-án, szerdán d. u. 6 órakor
VÉSZI ENDRE
BULLA ELMA, a Belvárosi Színház tagja
ANTAL ISTVÁN zongoraművész

Február 4-én, szerdán d. u. 6 órakor
GODA GÁBOR
MEZEY MÁRIA
LENGYEL GABRIELLA hegedűművésznő

Február 11-én, szerdán d. u. 6 órakor
HELTAI JENŐ
PÉCHY BLANKA, a Nemzeti Színház tagja
MEDGYASZAY VILMA előadóművésznő

Február 18-án, szerdán d. u. 6 órakor
PALOTAI BORIS
TŐKÉS ANNA, a Nemzeti Színház tagja
BANDA EDE gordonkaművész

BELÉPŐDÍJ NINCS

Felelős kiadó: dr Faludi János
Budapest székesfőváros házinyomdája — 105782
Felelős vezető: dr Mihalik Gusztáv

Albin János építész
tovább

A FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT
KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSAI
VII., Rákóczi-út 30., félemelet

irod

VII.

ÖNARCKÉP-KIÁLLÍTÁS

A XIX. és a XX. század nagy magyar festői

1948 január 22 — február 8

✦

A katalógus díjtalan

Önarckép-kiállítás

A ma embere örömest fordul befelé. Ez a befeléfordulás még jobban érezhető a művészeknél, akik műveikben legtöbbször nem is a külső világot objektiválják, hanem legbelső énjüket vetítik művészetükön keresztül. A külvilág és a belső én érzelmei között festőink már régen megtalálták a hidat, önarcképet festettek, ami egyúttal kötetlenül kifejezhette a művész legőszintébb hitvallását a művészetről is. Ez már többé nem reprezentatív portré, ami csak arra jó, hogy az ábrázolt hivatali nagyságát, hivatása tekintélyét sugározza a többi halandó felé, hanem önvallomás: sokszor az emberi gyengeségnek kifejeződése is érezhető lehet az arcvonásokon keresztül.

A mult század magyar festői még nem vették igénybe ezeket a lehetőségeket, mert nem is akartak ennyire emberi mezben mutatkozni a nagy nyilvánosság előtt, s inkább hódoltak a kor szellemének: minél nagyszerűbben feltüntetni azokat az emberi vonásokat, amelyek etikailag és esztétikailag legmagasztosabbak a kortársak előtt. Ennek fokozására igénybevették nemcsak a festői eszközöket, amelyek rendelkezésükre álltak, hanem azokat a kellékeket is, legtöbbször ruhákat, amelyek még ünnepélyesebbé tették arcképi megjelenésüket. Az objektív látásmód maradéktalan kivetítése így mégjobban hangsúlyozhatta a nem művészi, hanem inkább emberi szándékot: nem a művészet, hanem inkább az ember felmagasztosítását

Mennyire más a huszadik század művésze. Őszinte nemcsak művészetével, hanem magával szemben is. Ez leginkább abban jut kifejezésre, hogy szívesebben festi önmagát, mint bármely más személy képét; különösen reprezentatív portrék festésétől irtózik és ha már más képét is festi, csak a hozzá közelállókról lehet szó, akiknek egyazon felfogása van a világról, a világban való megjelenés formájáról, művészi kifejezésmódban pedig feltétlenül alávetik magukat a művész elképzeléseinek. Így történik, hogy ekkor már külön keresnek művészeket reprezentatív portrék festésére.

A művészi önarcképfestés kötetlenné válik, lírai önvallomás lesz. Ez a kötetlenség csak a külső néző számára nem jelent egységes formát, mert a művész festői kifejezésben előadja azt, amin keresztül beilleszkedik a XX. század festői irányainak egyikébe és ezzel az egyetemes magyar művészetbe. Az önarcképfestés tehát még ma sem puszta öncél vagy műfaj csupán, hanem számunkra adalék egyrészt a művészegyéniség legmélyebb megismerésére, másrészt feltételnélküli ismérve a művészi kvalitásoknak. A XX. század művészének sokszor témája az önarckép, élete folyamán sokszor felbukkan ugyanaz a téma, mert az egyén művészi fejlődésének egy-egy mozzanata sokszor találkozik az ember lélekbeli állapotával. Így születnek még a XX. század magyar művészetének remekei, amelyeknek egymásmellé állítása tanulságos nemcsak emberi, de művészi szempontból is.

A Fővárosi Népművelési Központ a XIX. és XX. századi magyar festők önarcképeinek kiállításával nem törekedett teljességre, mert ez már múzeális feladat lenne. A kiállítás anyaga azonban mégis felöleli azoknak a művészeknek alkotásait, akik művészileg jelentősek voltak s egyrészt a mult században vagy a századfordulón önarcképet festettek, másrészt ezekben a korokban vagy a XX. században művészileg jelentősek voltak s ugyanakkor lehetőségeink voltak önarcképeik kiállítására. Egyben arra is törekedtünk, hogy a nagyközönség részére eddig hozzá nem férhető munkákat állítsunk ki, hogy a főváros közönsége részese legyen annak a magasrendű munkának, ami művészeink legsajátja volt. A XX. század művészete talán nagyobb számban van képviselve a kiállításon, aminek az értelmét abban látjuk, hogy Ferenczy Károly óta az önarcképfestés Magyarországon abban az irányban fejlődött, ami a mai művészettörténeti és esztétikai szempontoknak legjobban megfelel: rembrandti önvallomás lett az emberről és a művészetről.

A kiállítás anyagát az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum, a Magyar Nemzeti Múzeum Magyar Történelmi Arcképcsarnoka, a Fővárosi Képtár anyagából válogattuk ki, fővárosi műgyüjtők, illetve egyes művészek örökösei pedig: özv. Aba-Novák Vilmosné, Albin János építészmérnök, özv. Dési-Huber Istvánné, Farkas Károly, Halápy Jenő, özv. Kernstok Károlyné, Kmetty János és Szilágyi Sándor képeket bocsátottak rendelkezésre.

Dr Dombi József

Önarcképek:

1. ABA-NOVÁK VILMOS ..... (1894—1941)
2. BARABÁS MIKLÓS ..... (1810—1898)
3. BORSOS JÓZSEF ..... (1821—1883)
4. DERKOVITS GYULA ..... (1894—1934)
5. DÉSI-HUBER ISTVÁN ..... (1895—1944)
6. FARKAS ISTVÁN ..... (1889—1944)
7. FERENCZY KÁROLY ..... (1862—1917)
8. FÉNYES ADOLF ..... (1867—1945)
9. GULÁCSY LAJOS ..... (1882—1932)
10. HOLLÓSY SIMON ..... (1857—1918)
11. KERNSTOK KÁROLY ..... (1873—1940)
12. KOVÁCS MIHÁLY ..... (1819—1892)
13. LOTZ KÁROLY ..... (1833—1904)
14. MADARÁSZ VIKTOR ..... (1830—1917)
15. MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ ..... (1852—1919)
16. MÉSZÖLY GÉZA ..... (1844—1887)
17. MUNKÁCSY MIHÁLY ..... (1844—1900)
18. NAGY BALOGH JÁNOS ..... (1874—1919)
19. NAGY ISTVÁN ..... (1873—1937)
20. NEMES LAMPÉRT JÓZSEF ..... (1891—1934)
21. RÉTI ISTVÁN ..... (1872—1945)
22. RIPPL-RÓNAI JÓZSEF ..... (1863—1927)
23. SZAMOSSY ELEK ..... (1826—1888)
24. SZÉKELY BERTALAN ..... (1835—1910)
25. SZINYEI-MERSE PÁL ..... (1845—1920)
26. TIHANYI LAJOS ..... (1885—1939)
27. THORMA JÁNOS ..... (1870—1937)
28. TORNYAY JÁNOS ..... (1869—1936)
29. VASZARY JÁNOS ..... (1867—1939)

Albin János

műépítész

művész-önarckép gyűjteménye

kiállítva az Alkotás-

művészházban 1947

márc. A kiállítás

címe: A festő két arca.

{ gyűjteményből egy

kollekciót közöl az

alábbi lap.

Szinhár

1947. marc. 5

(A festő két arca.)

D balra. Teje elöl kopasz, bajusza kipöd-
szakála rövid. Ingének gallérjá lehajtott,
, mellénye kivágott s kettős elejű kabát-
udjel-fűzért hord. A nyakába vetett szala-
Feliratai a kép alatt aláírásának má-

lnay"

a. priv. arz. Anst. v. Friedrich Schilling,
re 58. Wien"
nu."

nagysága 20.6 M.

ü. pap).

112/93 № 225.

Albin János

építész

Albin János építész. VI. Lázár-u. 7.
114-576

Építve 1940. szept.

1942. jan

7.

Edvi Illés Gyula

Az esztergomi főrikes-egyház 1822–1869.

Bpest 1929

a. nagy formátu-nak Eszt. van

III/ 1. polc hátul

Alkotás

MŰVÉSZHÁZ
V., SZENT ISTVÁN-KÖRUT 1. I. 1.

Legközelebbi kiállításaink:

XXXIII. Absztrakt és szürrealista művészek kiállítása

XXXIV. Csoportkiállítás

XXXV. Képzőművészek Szabadszervezetének Tavaszi Tárlata

XXXVI. Csoportkiállítás

XXXVII. „Magyar Mesterek" aukcióval egybekötött kiállítása

XXXVIII. „Külföldi Mesterek" aukcióval egybekötött kiállítása

XXXIX. „Budapest Újjáépítése" városrendezési, építészeti és szobrászati kiállítás.

úrnak
úrnőnek

BUDAPEST

Sajtóbemutató: 1947. március 7-8.-án pénteken és szombaton délelőtt 10-2-ig.

AZ ALKOTÁS MŰVÉSZHÁZ

TISZTELETTEL MEGHIVJA

„A MŰVÉSZ KÉT ARCA"

CIMŰ (XXXII.) KIALLITASANAK MEGNYITASARA. A KIALLITAS KERETÉBEN KIVÁLÓ MŰVÉSZEINK ÖNARCKÉPEI ÉS EGY-EGY JELLEGZETES ALKOTÁSUK KERÜL BEMUTATASRA.

A KIÁLLITÁS 1947. MÁRCIUS 9-ÉN, VASÁRNAP 11 ÓRAKOR NYILIK MEG ÜNEPÉLYES KERETEK KÖZÖTT, ÚJ HELYISÉGÜNKBEN

V. SZENT-ISTVÁN-KÖRÚT 1. I. 1.

ZÁRUL MÁRCIUS 25-ÉN. NYITVA NAPONTA 10—2-IG

AZ ÖNARCKÉP-GYÜJTEMÉNYT **ALBIN JÁNOS** MÜÉPITÉSZ ÚR BOCSÁTOTTA RENDELKEZÉSÜNKRE.

megvan

Albinus György

Öröntö

1657. Nagyszeben

Albrich Herm

290. l.

Nyomtatvány

Europa - Laptergesztő

Budapest

V Rothermere u - 12/III/r.

BING JÓZSEF
vas és vegyeskereskedése
PELSŐC, GÖMÖR MEGYE

megírva

Albisi József

ötvöslegény

L.

Szendrei-Szentiványi

14. l.

Albitz Ferenc

a tatai fegyveres erők klubjában rendezett kiállításon hatonafiatalok művei láthatók. „Guevara" c. intarziája szerepel a tárlaton. (emlétve)

-ádám-: Fantázia és művészet.
Dalgozók Lapja, Komárom, 1973. júl. 25.

M.D.K.

dr. ALBISY Lászlóné

1930-ban Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

Réti: Nagybánya.... 340.l.

02 9

magyar

Albizzo di Lorenzo

1479

l. Voit Pál

Regi magyar
otthonok Bp. é. n.
97. l.

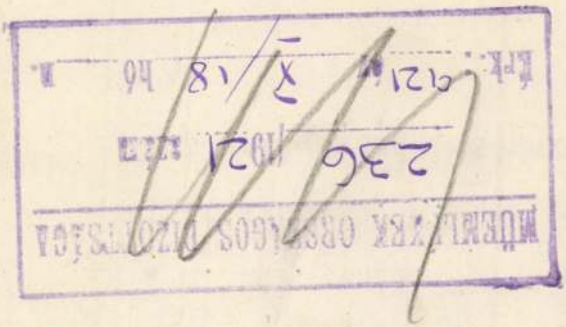

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
236 1921 szám
Érk.: 921 X/18 hó n.

A m. kir. vall. és közokt. m
alatt az Orsz. M. Kir. Képzőm
intézett rendeletének másol

Hivatkozással f. é
fölterjesztésére, értesi tem
hogy az intézet tulajdonában
azt nélkülöző Müemlékek Orsz
átengedtessék.

Felhivom ennélfog
Bizottság részéről teendő in
zeti pénzszekrényt - az otta
elismervény ellenében átenge

Albizus Laurentii

firenzei fafaragó

lásd

B. J. Firenze 196. l.

1605.

Brocky K:

Nö~~ll~~-(tanu
képe

Vállig (látható), balra fordu
fogott hajat keske
~~dén van~~ vállára
Szines cra
~~Pastell~~ (az a
Vétetett 18
Ara

300 2 Kr

Albizzo di Lorenzo

XV. sz. intagliatore fiorentino. Lavorò a Buda al servizio di Clemente Camicia.

cród

Budinis. 47. 157. l.

a Neivmutatóban igy irva:

Albizus Laurentii.

✓

Albinus Laurentius

l.

Hadtört. Közl.

1934. 298. l.

Gyalókay Jenő:

Albizzo di Lorenzo

aritalos

Mátyás királynak

dolgozott

Horvkézmű

II. 602. l.

✓

Albizzo di Lorenzo

olaz antalos

Horvíllatyás Eori

196 l.

695

6

Albisus Laurentius

firenzei művész

Mályás király szol-
gálatában-

Maggiorotti-Banfi

Buda-Pest

51 l.

no 19-en 574 sz. a.kelt d

tisztelettel értesiteni.

Budapest, 19

ır épülete s a kirakodó rakpiaczon
Ausladungsplatz), Kerti ház a nádor-
der Palatinal Jnsel) és Ebédlő terem a
lle im Reduten-Gebaude) felirattal

t. 55.2: 70.7 cm.

-22.

Térkép.

OFEN és PESTH térrajza kö
Duna partján (Griechisch Wallach
Pest városa ligetében a vendég-
(Ansicht des Gast-und Kaffehause
közel az Üllöi lineához (Luc
polgári uszóiskola (Die Civill S
dunaparti kirakó révnél (Das vor
dungsplatz), Pest városa ligetéb
Stadtwäldchen) és A Reformátusok
(Die reformirte Kirche in der Jo
a Granátéros utszában (Komitat
Károly György Palotája Pesten az
szában (Gräflich Georg Karol
meter-Strasse No. 535), A kórkat
(Das Jnvalidenhaus in der Grena
vendégfogadó a kis-hid utszában
Bruckgasse); jobbra: A pattanty
serne, genant das Neugebäude),
Theater), Nákó-ház a kirakodo re
am Ausladungsplatz) és A Papneve
A Redut épületbeli kávéház belse
in Reduttengebäude), Egy kerti
(Ansicht einer Gartenparthie au
szin tekintete (Ansicht des Thea

In the Tailor Shop / *A szabóműhelyben*. 1950.

A Budapest Galéria és a Hungarian Multicultural Center, Inc.
szeretettel meghívja Önt

ALBÓK JÁNOS

(1894–1982)

KERESZTÜL A TŰ FOKÁN

c. fotókiállításának megnyitójára 1997. november 27-én (csütörtök) 17 órakor
a Budapest Galéria Kiállítóházába (Budapest III., Lajos u. 158.)

A kiállítást megnyitja

KINCSES KÁROLY
a Magyar Fotográfiai Múzeum igazgatója

A kiállítás megtekinthető 1998. január 11-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

A KIÁLLÍTÁST ÉS A KÖNYV KIADÁSÁT TÁMOGATTÁK
THE EXHIBITION AND THE BOOK WAS PUBLISHED WITH THE SUPPORT OF

Honfoglalás 1100. Évfordulója Emlékbizottság / *Memorial Committee of 1100th Anniversary of the Hungarian Conquest*
Soros Alapítvány / *Soros Foundation*
Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága / *Cultural Committee of the Municipality of Budapest*
Nemzeti Kulturális Alap / *National Cultural Fund (Hungary)*
Budapest Galéria / *The Budapest Galéria*
Magyar Nemzeti Múzeum Történeti Fényképtár / *Hungarian National Museum Historical Photographic Archives*
Hungarian Multicultural Center, Inc.
Szántó Zsolt (*Photos* / Fotók)
Ilona A. Vitarius
Beke László, Dennis Boatright, Alan Govenar, Stemlerné Balog Ilona, Szécsy Beáta

BUDAPEST GALÉRIA

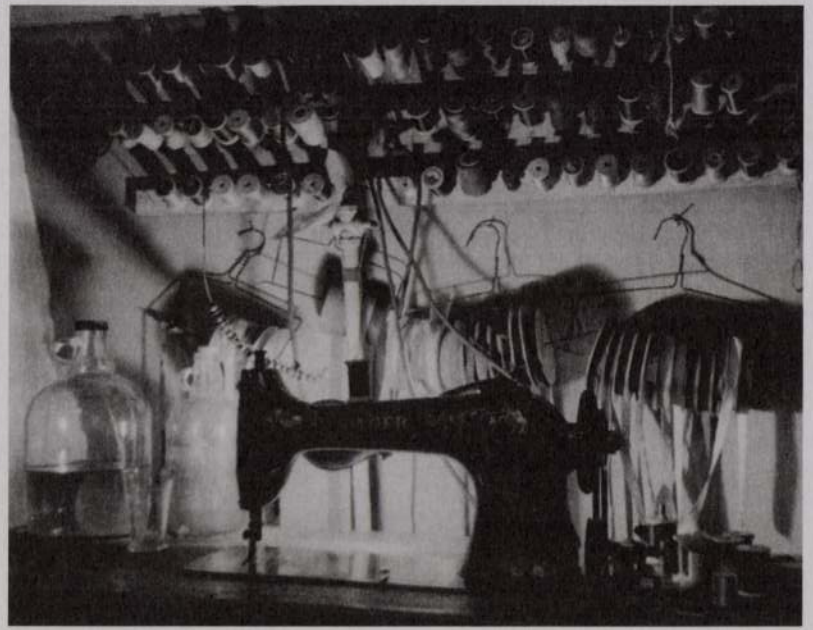

Alboth, Alexander

Forgach András:

Derékon alól, díszes keretben, balra fordulva s szembe nézve látható. Jobb kezével a vállára tett réteges buzogányának nyelét fogja s balját csipőjére támasztotta. Pikkelyes sisakját forgó díszíti, pánciélinget és véktet visel, oldalán kard lóg. A háttér hegyes vidék várral. Felirata a kép alatt két sorban:

Andreas Hunt Graf von Bánya
der zuerst den Namen Forgach führte

alól jobbra: Aus der Kunst-Anstalt v. Alexander Alboth in Leipzig
s legalól középütt: Carl Bellmann's Verlag in Prag.

Acélmetszet (?), méretei a belső vonalkeretnek 14: 10·8 cm.

9 & 10.

Sz. N. 369/98
112 – 98 – 41.

ALBÓK János (v. John ALBOK)

[1920-ban emigrált]

P. TOMSICS Emőke : Albók János festőképei =
Fol', 1989/4.
170 – 171. ill.
rez. R. E. G.

XX. sz. ? / Merkely

együtt szemlélhető irodalmi alkotá
kifejezést. Erőteljesebben volt (ön
(ön)szemlélete, akik a nemzet eme
helyrehozandó – a múlt értékeinek
Csokonai és Dugonics hamvaiktól a
se el egy szebb, egy lelkesebb, me
hála s emlékezet pályadijaival jegy
levél (Péczely József Bajzához, 18
kára állni fog az emlék, melly egysz
s a mind a kettőt szült jeles hazát."[1

A meg-megújított felszólítások h
ra rendkívül hamar megjelent az el
is (hogy aztán jó ideig társtalan mar
már 1831 januárjában közölte az *Sz*
(1812-1869)[17] egyfelvonásosát: a *K*
lői Kisfaludy műveiből érkeztek: L
Morlay Móric, Lángai Sándor és

Albondius

MDK

Lásd : Abondius Anthonius, festő

Albrecht, T

D

8711.

Térkép.

DAS GROSSFÜRSTENTHUM SIEBENBÜRGEN. Nro 7. A hozzávaló méretegység alól balra van adva. Jelzése a keret alatt, melynek tetején koronás sas ül kivont karddal: T. Albrecht sc.

Rm., mér. 21.6:29.1 cm.

Szn. 54-906
1161-905-4

megrova

Albrecht

ötvös

Kassa 1528-36.

L.

Hendrei-Kentivanyi

14. l.

Kassa

ötvös

Albrecht Goldschmid 1528-36

Arch.Közl.1899. XXI. 143

M.D.K.

Albrecht kőműves

1454-1459 között Pozsony-
ban dolgozott

Hoffmann Edith: Pozsony a középkorban, elfelejtett
művészek, elpusztult emlékek. Bp. én. 26. old

niegiwa

Albrecht Körnives

1454 - 1459

Lärd

Hoffmann Porsony

26 l.

Hoffmann Südost

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
BUDAPEST, 80.
VIII., NEMZETI MUZEUM.

ALBRECHT, litográfus M.D.K.

/XIX. század első fele/

német litográfus.

Népitélet Lamberg ellen a pesti hajóhidon.

/ szinezett litográfia/ 1848. repr.

Cennerné Wilhelmb Gizella:Magyarország történetének képeskönyve 896-1849. Bp. 1962. 306.l.

J. Albrecht

szinezett litográfiája: „Jelenet az 1849. VIII.-i szöregi ütközetből." 769. sz. reprodukció. 1849.

Rózsa György – Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével, Budapest 1973. 5751

Albrecht, nász-teschen
herceg
rajzdó Pozsony

l.

Kem Pozs

57–61, 68, l.

képpel

honnan vettem, hogy
fenti rajzdó ??

nyvek.
ndex.

65,

retű.

korum.
acerdotali

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER
S. Chrysostomus és Basilius. munkájnak latin fordítása.

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

t, arabeszk lapszeli díszekkel és
ímlapján Mátyás király

ötés arany arabeszk disszel
- és Cschország koronás címerével.

Albrecht Ádám

olajfestménye: „Jelenet az 1849. VIII.-i temesvári ütközetből." 773. p. reprodukció.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc a korabeli rézmetszeteken, Budapest 1973. 575 l

MDK

Adolf von Albrecht

frigy-láda, Győr, Schlettener Jakab, Adolf von Albrecht elgondolása után

Stengl M: Győr műemlékei. Győri Szemle, III, 1932, 226.

Albrecht, Adolf von

MK

építész

A győri Frigyszekrény-oszlop /Bundes-Laden-Säule/ tervezője./Gutenberg tér./

70.o.

Czigány Jenő: Führer durch Győr./Raab/. Sopron 1958.

Albrecht Alfréd

okl. könnvesmester

Kombathely

Elektr. lásd

Larmagyáralm II. 415. l.

SCHULEK JÁNOS
MŰÉPÍTÉSZ
TELEFON: JÓZSEF 406–68.
I., Horthy Miklós út 86.
Telefon: 69–2–43.

A Müemlékek Országos Bizottságának,

B U D A P E S T .

VI., Aréna ut 41 sz.

Szépmüvészeti muzeum.

Albrecht Anton, kömüvesmester

Győri Szemle, 1932. III.,235-236.

Stengl Marianne: Győr müemlékei.

ALBRECHT Antal építőmester

Csoma, 1786

SSz 2001. 386

M&M DESIGN

BELSŐÉPÍTÉSZET

helyreállítás után, 1975

olt fazsindelyfedést kaptak. A műemlék-
et-Magyarország hasonló emlékeinek jel-

felújított templom átadására 1975. ok-
megemlékezni két, ma már nem élő, ki-
indnyájunkat összefogó, baráti felügye-
olt abban, hogy az akkori, nem könnyű
hetett. Elsőnek a szalonnai református
ád Bácsinak" nevét említeném. Mérhe-

MDK

Albrecht Antal

ausztriai származású

győri könüves /épitő/-mester

neve szerepel a XVIII sz. közepén az uj polgárok közt az Album Dominorum Civium-ban.

Jenei Ferenc: Régi győri házak.
-B p. 1959. 9-10.o.

Albrecht Antal

Kőműves Dénvet az 1786-os
becslésben

Csatkai Endre: Az 1786-ban fel-
oszlatott győri ferences kolostor és
templom leltára
Arrabona 1964 139 l.

megírva

Albrecht Antal

győri könnves
mint szakértő szere-
pelt az alábbi leltá-
rozásnál.

Csatkai Endre dr

Győri művészek
és iparművészek a
csornai prepostság
leltározásánál.
1787-ben.
Győri Szemle
1940. 250. l

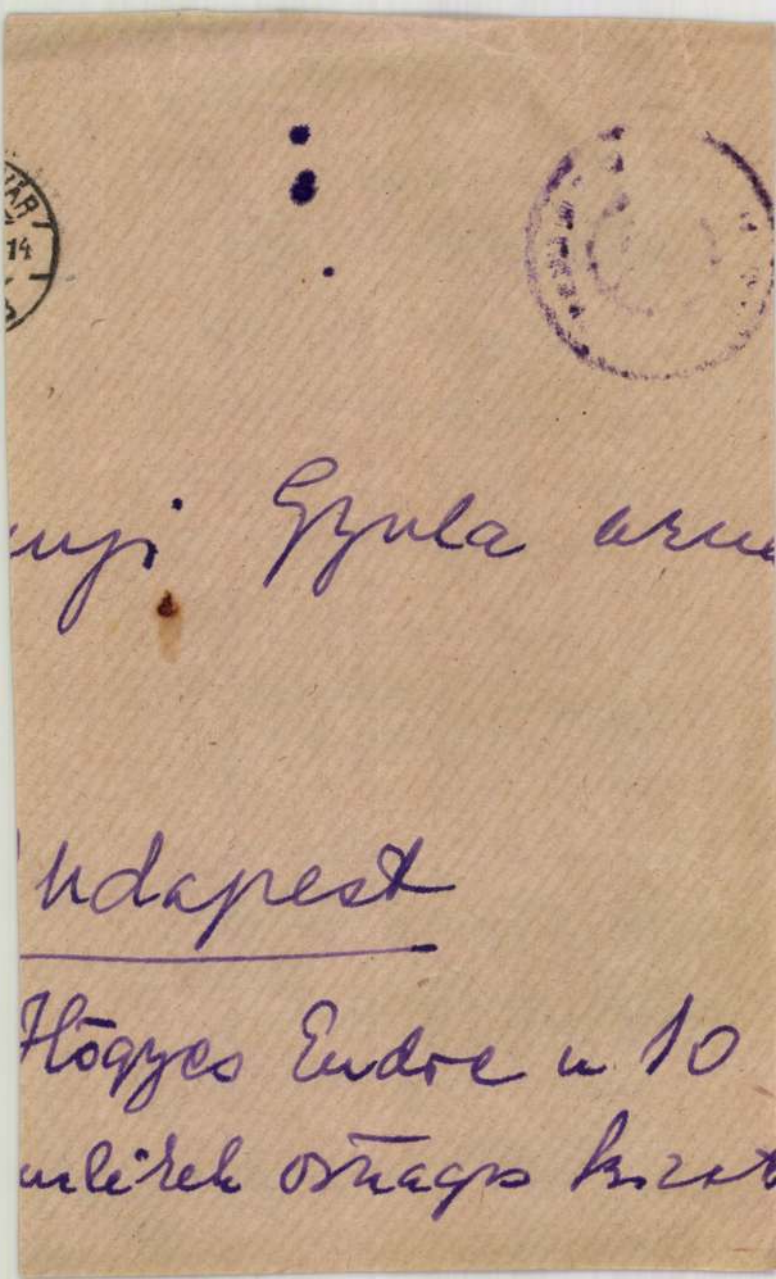

...nyi Gyula arm...

...udapest

Hogyes Endre u. 10

...ulérek ostnagos kizat...

Albrecht, Anton

győri maurermeister
1786-ban a győr-nyvá-
rosi plébániatemplom
egyik építője. A templom
ma már nem létezik.
Lásd meg Neymayer
Jakab alatt.

Stengyőr 38. l.

Rogate, Frida

7 HÉT

Gizella, Napoleon

8 KED

Mihály, Gizella

9 SZER

Naz. sz. Ger., Gergely

10 CSÜTÖ

Áldozócsüt., Áldozócsüt.

11 PÉNT

Mamert, Mamertius

12 SZOMI

Pongrác, Pongrác

Albrecht Béata, építész

a Belvárosdéli részének rendezése. Terpályázat, 1985.

a pályaművek díjazása:

A Bizottság 60-60000 ft-os VI. díjban részesítette a 11. bírálati sorszámú pályaművet is; szerzői: Albrecht Béata, Hidasi György, Borsos Ferenc, Bakonyi István, Csanád Bálint, Fekete Zoltán, Füzedi János, Mihályi Géza, Németh Gábor, Széll Endréné és Toronyi László.

6. VI. díjas terv (repr.)

Magyar Építőművészet, 1986. 3., 18-old.

ALBRECHT Beáta építész

„Hétház" /Bp.,XIII.Árpád híd budai hídfő/. Tervező: Albrecht Beáta és Hidasi györgyi. = Magyar Építőművészet, 83,1992,2-3. 46-47.ill.

O Albrecht Béla

1881.

Římisk 1930. 81. l.

Az anyakönyvek
csak 1892-tól van-
nak meg az
Szamuvéneti Szo-
lában

Albrecht Béla

adat nincs.

Az iparmin. iskolába járt.

Kőrapiló

1882/83 I. vendéglátogató.

1882/83 II. " " "

Horváth Antal, id., hagyatéka VII. 15

M. D. K.

ALBRECHT C. A

Rajzok a pesti Invalidus-ház szob-
rachoz J. C. Hader Szobrász részére

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I. 235. l.

M. D. K.

[illegible]

 M. D. K.

ALBRECHT, Conrad Adolph von
vajzoló, tervező Bécsben
(1662 - 1751)

1725. Pozsony, székesegyház, keresztély
Ágost prímás síremlék terve

1731. Pest, Invalidus-ház allegorikus
szobrait tervezte Mader J. Ch. kivételeré-
séhez

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I. 164. l.

M. D. K.

ALBRECHT, Conrad Adolph v.

1731. Győr, Frigyláda emléket ter-
vez Giuliani Gy. köréhez tartozó
szobrász kivitelezéséhez

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I. 165.

Albrecht, Conrad Adolf

MAGYAR MŰVÉSZET

1930. 102

gár.

ánya

rem

Albrecht Konrád

Adolf

udvari tervező

XVIII-n

l.

Vallógyör

139 l.

✓

Albrecht Konrad Adolf

l.

Schoenkörpvarosh

86, 87, 88, 100, 104. 119 l.

(Keppel)

Albrecht Nobráz

D

XVIII. n

Közp. városháza
Nobrai

l.

A Pesti Városháza
1938. 2. n. 12. l.

Évszám téves.

A Közp. városház
Nobrainak alkotói
ismeretesek. Ez
nem nevezet Évtuk

O

U LAT

VNYOMDA.

Albrecht Konrad Adolf

terverő

1662 – 1751.

l.

Schoen közpvárok

104. l

Albrecht Ferenc

Művével nevezel az
uj holoubau ren-
deszett Tabáni
Kiállításra.

m. 934. v. 6.

Atbs

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 I. 55 l.

Név: Albrecht Gábriel

Foglalkozás: könyvkötő

Szárm. hely:

Hitfelekezet: Csal. állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1714 XI. 3

A polgárjogért fizetett összeg forintban:

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848. I. J. T.

Név: Albrecht Gabriel

Foglalkozás: könyvkötő (Buchbinder)

Szárm.hely: _____

Hitfelekezet: _____ Csal.állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1714. XI. 3.

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II/55

Név: Albrecht Gottlieb

Foglalkozás: órás, nagyórazésítő (Grossuhrmacher)

Szárm. hely: _____

Hitfelekezet: _____ Csal. állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1713. XII. 4.

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

Albrecht, Gothard

becsi akad. festő

1810. a pesti nemet-
mintár Mennyeret
Szépe

I.

Thieme-Becker

Nem ismeri!

ERSEMANN

R · LEIPZIG · KÖNIGSTRASSE 29

Bank-Konten: Allgemeine Deutsche Credit-Anstalt, Leipzig
Deutsche Bank, Fil. Leipzig · Postscheck-Konto Leipzig Nr. 11431
Eigentumsvorbehalt gemäß § 455 BGB.

LEIPZIG, am 20.Novembr.1926.
Postschließfach 163

r die Landeskommission z.Erhaltung d.Kunst-
denkmale in Ungarn,
B u d a p e s t (VI)/Ungarn

	Mark	Pfg.	Mark	Pfg.
er von Westfalen				
	R. Mk.		15.	--
	mein Guthaben!			

megírva

Albrecht, Gothard

bécsi ~~festő~~ akadémián

l. okv.

Tanulmányok Bpest II.

153. l. 157. l.

1810. kapott megbízást az Aman János építésztől megadott allegorikus terv alapján a pesti német szinház mennyezetén ~~[illegible]~~ képének elkészítésére. A pesti szépítő bizottság elnöke kikötötte, hogy a művész azokon a vészeken kívül, amelyeket Bécsben is elvégezhet, a pesti munkálatokat saját felügyelete alatt készítteti a magával hozott segédcrökkel. A művész 4600 forintos tiszteletdíj ában a lakatos és asztalos munkák is benne voltak.

Albrecht, J.

nevét, mint a magyar negyvennyolcas forradalom ábrázolásainak szignatúráiból jól ismert osztrák művészét említi könyvismertetésében Rózsa György. /Kurt Kaldack Heilsch: 1848. Protokolle einer Revolution. Max Wien-München, 1968./

Művtört.Írt 1970. 1.sz. 67. l.

JOHAN ALBRECHT, német varga

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old

/ 1,2.V. német varga. 267.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremb rek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

megírva

Albrecht J.

Kőrajzoló

1846 – 48.

Szendrei-Szentiványi

14. l.

Albrecht J.

litogr.

l.

Magy N.M. Cent

53. l.

Europa

Tek Film Könyv és lapterjesztő

Vállalatonak

Budapest

V. Róthermere – u. 12

Lamberg 10754.

Halála.

A földön fekvő grófra, kit a közönségből egy férfi torkonragadott, a Lánczhidtéren összegyült polgárok és katonák kaszával, bottal, karddal és szuronnyal rontanak. Jobbról egy férfi kését döfi a megsebesültbe és egy kisfiú követ dob reá, ki mögött egy asszony dülöng A háttérben a királyi lak bontakozik ki. Felirata:

Tod des Grafen Lamberg.

balra: Albrecht
848.
alól balra: D. u. V. v. L. Mossbeck. Neubau Nr. 128.

Szines kny., mér. a vk. 29: 23.7 cm.

Sz. n. 118-901
398-901-3.

I. Ferencz József:

A jobbra vágtató hármas fogatú hintóban ül ő Felsége ki a nép üdvözletét katonás köszöntéssel viszonozza. Mellette szárnysegéde ül. A bakon paraszt kocsist s hátul két udvari szolgát állva látunk. A előtérben legnagyobb részt leányok és fiuk vannak, kik körül egy leányka kis testvérével foglalatoskodik s egy fincska a fa korlátra ült föl, melyen innen két kutya is ögyeleg. A háttérben a lovas banderium tagjai éljeneznek s a fákon túl a falubeli házak tünnek föl, melyek körül jobbra a torony válik ki. Feliratai a kép alatt

„Egy jelenet Apostoli Felségének Körútjából Magyar országban... Eine Scene aus der Rundreise Sr. Majestät in Ungarn",

alól balra: „Druck u. Verlag bei H. Gerhart, Wieden Kettenbrückgasse № 807. in Wien" s

jobbra: „Gez. v. J. Albrecht."

Könyvmat, méretei a vonalkeretet véve 22.1 : 28.5 cm.

Ltfa 7605.

31/93 № 135

Albrecht

bécsi (?) litografus
1848.

Lamberg gróf megölése
a pesti-budai (hajó) hidon*
1848. szept. 28.
Egyfolyam képzeletbeli
litogr.

repr.

Gracza II. 179.1

O * a vágz a Lánc-
hidat ábrázolja

sta:

ítadott freskó-másolatok
egyzéke

ad acta

M.D.K.

Albrecht József, Lakatosm.

Pesten dolgozó mester. Szül: Modra. Ag.ev. házas. Polgárjogot nyert 1845, II.24. 246.o.

Tamesváry Ferenc: Lakatosipari érdekességek a Magyar Nemzeti Múzeum gyüjteményében. 237.o.

Folia archaeologica. XVII. 1965. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

MDK.

Albrecht Károly
nyomdája Zágráb

„Szép litografiák ó-szláv motivumokkal". A levélfők modern alkotások. Szabad irányt is konzervatív formákat is alkalmazva. Mil. kiállítás.

Trilyakos: A sokszorosító ipar a milleneumi kiállításon.
Grafikai Szemle 1896 évf 8 sz 123 l.

Albrecht Mária

II. c.

tanári szak

Ferk pzomfoisk vk

1935-36. 70. l.

1934-35 I. év.

Polgáriskolai rajz-
tanári Képesítést
nyert, de mint
művész scholsem
szerepelt

A m.kir. vallás- és közoktatásü
szám alatt s a keb. számvevőség
rendeletének másolata:

Utasitom, hogy Sc
VI., Állatkerti ut 1.szám/
szére kisebb kiadásokra Ny
négyszáznyolc papirkoronát

Albrecht Mária

III. éves polgiisk. tanárjel-

Képzm. Försk. Évk

1936/37, 74 l

Ferkèpzomfoiskèvk

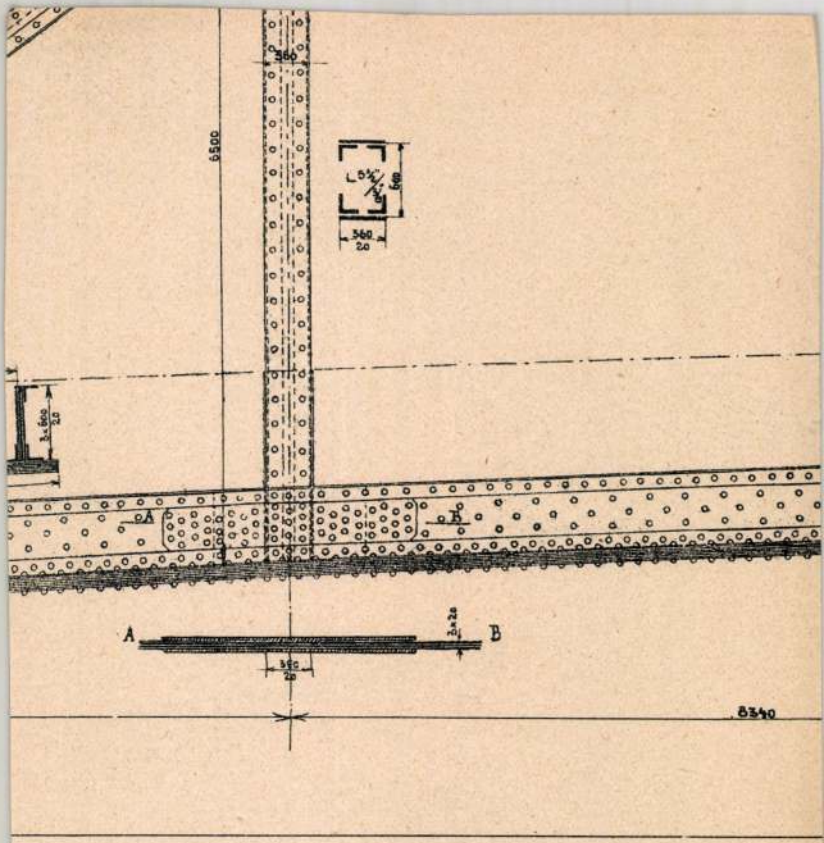

360
6500
360
20
3x600
20
A
B
A
B
3x20
360
20
8340

Albrecht Mária

1937/38. tanév végén
polgári iskolai rajz-
tanári oklevelet
kapott.

IV. c.

Ferkép zőmfőiskévk
1937/39

182. l.

Komplex művészeti tagozat

Felvételt hirdetünk az 1992-93-as tanévtől 5. osztályban induló komplex művészeti tagozatra.

A tagozaton emelt szintű irodalom, történelem, rajz tanítás, művészettörténet és drámapedagógiai oktatás folyik.

A felvételi időpontja 1992. május 20 és 27-én 15 órától

Helye: Általános iskola XVII., Ferihegyi út 115.

A felvételin beszéd- és íráskészséget, alapvető rajzkészséget, eszközhasználatot vizsgálunk.

Minden kedves érdeklődőt szeretettel várunk!

Bővebb felvilágosítást a 158-7256-os telefonon iskolánk igazgatójánál *Puky Istvánnénál*, valamint *Lukács Zsuzsanna* tanárnál lehet kérni.

HIBAIGAZÍTÁS A Hírhozó áprilisi számában tévesen jelentek meg Dr. Léránt István, a 11. választókörzet képviselője fogadóóráinak adatai. Dr. Léránt István választóit fogadja esténként lakásán, a Nemesbükk u. 17. szám alatt.

A képviselő-testület a Hősök-terei iskola tornaterem bővítéséhez a XII. utca 4. szám ingatlannal együtt a XIV. utca 3. sz. alatti ingatlant vásárolja meg. Az érintettektől és olvasóinktól elnézést kérünk.

Pedagógus állások hirdetése

Az Újlak utcai Általános Iskola (Budapest XVII., Újlak u. 110. sz.) keres:

angol-magyar
angol-német
angol-bármely
fizika-számítástechnika
matematika-fizika
matematika-rajz
testnevelés-bármely
német-bármely
olasz-bármely
technika-fizika
szakos általános iskolai tanárokat.

Az állás elfoglalásának ideje: 1992. augusztus 15.

Bér: megegyezés szerint.

Érdeklődni: Nagyrónai László igazgatónál a 178-9157-es telefonon, vagy személyesen az iskolában.

Szolgáltatás!

A Fővárosi Településtisztasági Szolgáltató Vállalat Kelet-pesti Üzemegysége 1992-ben is rövid határidőn belül és változatlan áron vállalja a lakossági szennyvíztárolók szippantását és elszállítását a vonatkozó környezetvédelmi előírások betartásával.

A lakossági szolgáltatás ára változatlanul 97 forint/köbméter.

Megrendelés: 1-587-311 telefonon, postai levelezőlapon vagy személyesen a Budapest XVII., Tómalom utca 6. szám alatt.

Várjuk szíves megrendelésüket!

Tájékoztatás

Utólagosan tájékoztatjuk a lakosságot, hogy *dr. Révész Szilárd* az önkormányzati testület december 20-21-i ülésén alpolgármesteri tisztségéről lemondott, december 31-i hatállyal.

Képviselők fogadóórái

NÉV	HELYE	IDŐPONTJA	
1. Dr. Póka Géza	525. tér Hófehérke óvoda	minden hó első szerda,	16-19-ig
2. Kánya László	Összefogás bölcsőde, Borsó u. sarok	minden hó első szombat,	de .9-10-ig
3. Dr. Szőke László	Újlak u. 11-15.	minden hó utolsó csütörtök,	17.30-19.30
4. Tóth Sándor	Kőrösi Csoma Általános Iskola	minden hó első hétfő,	17-19-ig
5. Szűcs Zoltán	Pesti út 80. Általános Iskola	minden hó első hétfő,	18-19-ig
6. Gohér János	Ferihegyi úti Általános Iskola	első páratlan hétfő,	18-19-ig
7. Blahó János	Ügyfélszolgálati Iroda	minden hó második hétfő,	17-18-ig
8. Dr. Bényi Zsolt	Rákoshegy Kép u. 14. Általános Iskola	minden hó első szerda	17-18-ig
9. T. Salgó Árpád	Rákoshegy Kép u. 14. Általános Iskola	minden hó első szerda,	17-18-ig
10. Bukta Mihály	Rákoskerti Erzsébet krt. Általános Iskola	minden hó első csütörtök,	17-18-ig
11. Dr. Léránt István	Nemesbükk u. 17.	bármelyik este lakásán	
12. Polgár Gézáné	Anna u. 21.	minden hó első csütörtök,	18-19-ig
13. Linnertné Kurucz Ilona	Péceli u. 220. Általános Iskola	minden hó első szerda,	16-17-ig
14. Gém Judit	FIDESZ Iroda, Diadal út 40.	minden hó második hétfő	17-18-ig
15. Dr. Révész Szilárd	FIDESZ Iroda, Diadal út 40.	minden hó második hétfő	17-18-ig
16. Szabó István	Ferihegyi út 36. Zeneiskola	minden hó első szombat	9-10-ig
17. Dombóvári Csaba	Rákosliget Közösségi Ház	minden hó második hétfő	17-19-ig
Varga László	Pesti út 167.	minden szerdán	14-18-ig

KERESZTÚRI MŰVÉSZETI NAPOK

május 15-16-17-én a Dózsa Művelődési Házban

A Művészeti Napok fővédnöke: **GÖNCZ ÁRPÁD** köztársasági elnök
rendezője: **Budapest XVII. kerületi Önkormányzat**

Május 15.

16.30 Képzőművészeti kiállítások megnyitása
* A Kecskeméti Zománcművészeti Alkotóműhely kiállítása (a FÓRUM-teremben)
Megnyitja: **BUDA FERENC** író
Közreműködik: **BUDA ÁDÁM előadóművész (koboz)**
* Ludas Matyi karikatúra kiállítás a Minigalérián
Közreműködik: **JENEI MÓNIKA az Ascher Színpad tagja**
* Szabadtéri szobor kiállítás az emeleti teraszon
ALBRECHT JÚLIA
CSEKOVSZKY ÁRPÁD
BÁNKÚTI ISTVÁN
LABORCZ FLÓRA
LABORCZ MÓNIKA
OLÁH SZILVESZTER
SIMORKA SÁNDOR
kerületünkben élő művészek alkotásaiból.
Közreműködik: *a RÁZENE rézfúvós kvintettje*
18.30 A Művelődési Ház színháztermében a Művészeti Napok megnyitója
ezt követően

ÜNNEPI MŰSOR

PITTI KATALIN áriaestje
Komolyzenei koncert
Közreműködik: **a DANUBIUS KVINTETT**
DARÓCZI TAMÁS énekes
Zongorán kísér: **PATKÓ RÓZSA**
PROGRAM:
Kodály, Bartók népdalfeldolgozások
Liszt dalok
Áriák és duettek: *Puccini, Bizet* és *Verdi* operáiból
Műsorvezető: **AUTH MAGDA**
Belépődíj: 150 forint

Május 16.

10.00 Gyermekműsor
„Ez a ház meseház"
PÉCSI ILDIKÓ és színészbarátai közreműködésével.
Belépődíj: 50 forint
15.00 órától: Az Ascher Színpad előadása
* *Aldo Nicolai: Rend a lelke mindennek*
Rendezte: ***SAMODAI GYÖRGY***
* *Görgey Gábor; Népfürdő*
Rendezte: ***TIMÁR TIBOR***
Belépődíj: 50 forint
19.00 **BUDAPEST REGTIME koncert**
Belépődíj: 150 forint

Május 17.

10.00 órakor **100 FOLK CELCIUS** gyermekműsora
Belépődíj: 50 forint
16.00 órától: **„ETÜDÖK FELSŐFOKON"**
SEREGÉLY ISTVÁN diaporáma showja
– In memoriam Pilinszky
– Oly korban éltem
Latinovits szindróma
– Emília
Belépődíj: 50 forint
17.00 órától: A Művelődési Ház előtt az **UTCASZÍNHÁZ** műsora
19.00 órától:
SZÍNHÁZI ELŐADÁS
Belépődíj: 150 forint

Állandó programok

MESTEREK UTCÁJA
Iparművészek és népművészek kirakodóvására naponta 9-19 óra között.
GYERMEKJÁTSZÓ
Kézműves foglalkozások, irodalmi játékok, stb.
TEAHÁZ
Találkozás a Művészeti Napok vendégeivel.
RÁZENE RÉZFÚVÓS KVINTETT szabadtéri műsora
GLOBE SZÍNPAD produkciói
MŰVÉSZFILMEK MOZIJA
Neves filmesztéta közreműködésével.
16-án 10 órakor: *Stanley Kobrick: Éles töltény*
15 órakor: *Ken Russell: Szenvedélyes bűnök*
17-én 10 órakor: *Paul Verhoeveen: Hús és vér*
15 órakor: *Alain Parker: Angyalszív*
Belépődíj: 50 forint

A Művelődési Házon kívüli kulturális programok

Május 16-án

18 órakor: Magyar Vízfestők Társasága kiállításának megnyitója „Hagyomány és tárgyiasság a mai magyar akvarell festészetben" az Erdős Renée Házban (Budapest XVII., Bátori u. 31.)

Május 17-én

16 órakor: **TEMPLOMI HANGVERSENY**
a Rákoskeresztúri Evangélikus Templomban
(Budapest XVII., Bakancsos u. 2.)
Közreműködik:
* **a RÁZENE ÉS A DÓZSA MŰVELŐDÉSI HÁZ LISZT FERENC VEGYESKARA**
Vezényel: ***MENYHÁRTNÉ BARNA ZSUZSA***
* **A BALASSI BÁLINT GIMNÁZIUM KÓRUSA**
Vezényel: ***BARTAL LAJOS***
Belépődíj: 50 forint

HÍRHOZÓ
A XVII. kerületi Önkormányzat értesítője
Felelős kiadó:
Tóth Sándor alpolgármester
Szerkeszti
a szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő:
Dr. Madácsyné Szőke Mária
A szerkesztőség címe:
1173 Budapest, Pesti út 165.
Telefon: 158-7333/120 mellék
ÉFÉDOSZSZ Nyomda Budapest
Juhászné Bedők Éva
nyomdavezető

ALBRECHT Júlia

K. D. K.

ALBERTAL, Johann szobrász és építész

Született a krajnai Treffenben a XVI. sz. végén

1629-1633. Zágráb, székesegyház restaurálásánál dolgozott. (Fő oltár szobrászmunkával együtt

1635-46. Pozsony, vár építőmesteri és faragó munkák egy része. Kőműves munka

1747. Zágrábban van újra.

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959

T. 164 l.

M. D. K.

ALBERTSHAUSER FERENC szobrász

Mária Terézia katofalkja

Garas: XVIII. sz. ~~[illegible]~~, 206.

ALBRECHT Júlia

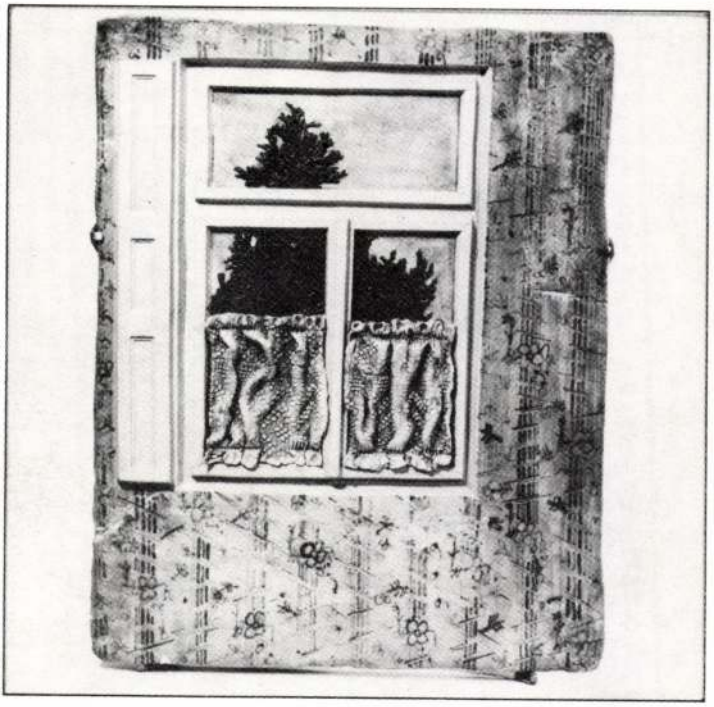

(Budapest, 1948.)
Képzőművészeti főiskolán végzett, a budapesti Művészeti Szakközépiskola tanára.
Egyéni kiállításai: 1979. Budapest; 1982., 1985. Budapest, Gyula; 1986. Budapest.
Részt vett a 7. Országos Kerámia Biennálén.

Címe: 1104 Budapest, Mádi utca 107.

Ablak gyermekkoromból*, 1987.
kőagyag, mintázott, festett, 1170 C°, 51,5x41 cm

LITÓK

Alconiare Tivadar

Szabó Júlia: A XIX. sz. festmute Mon
Bg. 1985, 122 (68-as kép)

WILHELM ALBRECHTIN, posztós

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64. mesterség, 519 név. Az arab számok a két listát, a rómaiak az öt osztályba való sorolást jelzik. 265.old

/ 1,2./ V.posztós, 265.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 265.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

ALBRECHT JULIA

A bohóc Picasso Harlekinjei óta visszatérő alakja a képzőművészeti alkotásoknaj ...

..."Mintegy ajtó I-IV.", amely Schaár Erzsébet székei idézve beszél a világ megismerhetőségéről

.Studió Galéria

4.o.

ismerhetőségéről, vagy éppen Antonioni Nagyításának hősével együtt kutatja, mi rejtőzik az új és új feltáruló rétegek mögött. A *Tánc* bohócfigurája önfeledten éli át lehetőségeit, amíg fokozatosan részekre hullva szinte eggyé válik a tér samottos felületével.

A legkiérleltebb mű a *Király és királyné*, a székre ültetett két apró, csúf figura. Giacometti pálcaalakjaihoz hasonlóan emlékeztetnek a rendelkezésünkre álló, birtokba nem vett térre, de amíg amazok tragikus szépsége fájdalmat kelt bennünk, ezek inkább halk szomorúságot. A támlásszékre nézve azt is meg kell kérdeznünk: ilyenek lennének lehetőségeink?

P. Szabó Ernő

együttes indult. Az új lemez ennek az anyagából ad érdekes összeállítást. A debreceni verseny különlegessége az, hogy a kórusok csak XX. századi műveket énekelhetnek. A lemez is széles választékot nyújt Bartóktól egészen a legmodernebb avantgarde kísérletekig. A válogatást a különböző versenyágak rendjében állították össze. Két-két mű és két-két együttes képviseli a gyermekkarokat, az ifjúsági énekkarokat, a női és férfikarokat, a kamarakórusokat és a folklór versenyágat, egyedül a vegyeskarokból lehet hallani hármat. A magyar énekkarok ezen a lemezen is bizonyságot adnak a hazai kóruskultúra magas színvonaláról. Különleges érdekessége az összeállításnak a szovjet Zahar Bljaher avantgarde kompozíciója, amelyet a Novoszibirszki Akadémia-kórus ad elő — kitűnően. A válogatás nemcsak a karvezetők és kórustagok számára ad hasznos

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 AUG 22
PESTI MŰSOR

Albrecht Júlia,
keramikusművész

„EMBEREK"!

Porosodó ládáinkból, pincéből, padlásról és kiállítótermekből a napfényre kívánkozunk! Sikerült rábeszélnünk alkotó gazdáinkat, Albrecht Júliát és Tömpe Emőkét, hogy szülőházunk udvarán (Budapest, Péceli út 80.) háromnapos szabadságot élvezzünk, sőt látogatókat is fogadhassunk... Teknőc Előd, Rongy Rózsi, Tudor és még sokan mások" — olvasom a szellemes, stencilezett szórólapot. A kíváncsiság engem is elvitt a Péceli útra, ahol a kertben elhelyezett kerámiaszobrok szinte éltek. *Hófehérke törpéi* virágot cipeltek a hátukon, a *Madárijesztők* pedig egyáltalán nem árulták el, hogy ők magas hőfokon égetett samottból készültek, s hiába utalnak a textilre, abszurdak, mert a madarak mégis rájuk szállnak... Ötletes kis házibemutatót láthattam, gratulálunk a leleményes két fiatal művésznek.

(cs. m.)

Albrecht J.

Szeged T. 5713.

A háttérben Szeged városa ég, az előtérben pedig a tiszai hidért az osztrákok és honvédek küzdenek. Felirata:

Schlacht bei Szegedin und Erstürmung des Brückenkopfes und der Brücke über die Theiss.

alól balra: Verlags-Eigenthum v. L. Mossbech Neubau No 128 in Wien.
jobbra: lith. v. Albrecht.
az előtérben balra a kövön: Albrecht 849.

Szines kny., mér. a vk. 22.1 : 28 cm.

140-95.

Találkozás egy kísértettel...

VAGY KI MIT TUD A DÍSZTÁRGYAKRÓL?

Nádor Ilona felvételei

Itt látható közvéleménykutatásunk színhelye. Kétszintes vitrinben porcelán figurák kínálják bájaikat a vásárlóknak. Nemcsak az olcsó csipp-csupp holmik, a fémjelzett, márkás tárgyak között is sok van, amelynek láttán a vevők megsejtik, ez aligha illik modern bútorok közé

Ajándékot keres volt osztályfőnökének két tegnapi gimnazista. Kristályvázát terveztek, de azután meggondolták. Szeretnének valami kevésbé megszokott ajándékot. Ezt a sutadíszt azonban — bármennyire kedvelik a sportot — mégsem vennék meg. A sport nem illik vitrinbe, így tartják. S bármennyire „élethű" a figura, a mozgást egyáltalában nem adja vissza

„Csokoládéfigurának még elmenne, de dísztárgynak szegényes és stromba. A baba elnagyolt, a arca bárgyú, a színek fakultak... Mennyivel szebb lenne ennél egy egyszerű, modern vonalú dísztárgy — mondja Albrecht Vilmosné nyugdíjas rajztanárnő. — Én szeretem a porcelánt, a régi hagyományos stílust is, de akkor már legyen ereti, finom műtárgy. Az utánzatot soha semmiben nem becsülöm.„

Másik oldalamra fordultam éppen, mikor édes álmomból felugatott egy kísértet. Ökölnyi volt, hófehér és bozontos fejét baboskendő keretezte.

— Megismer?

— Hogyne... — dörgöltem meg a szemem. — Ön a fogfájós kiskutya.

— Voltam, mielőtt kiüldöztek a kirakatokból. Kígyót-békát kiabáltak rám. Bennem látta a giccset minden újságot író és olvasó ember. Maga is folyton bántott. Pedig...

— Csak nem tagadja, hogy Ön giccs?

— Nem... Ezt most már senki sem hinné. De azért nem tudom, mi értelme volt, hogy annyit hadakoztak ellenem. Hiszen még csak nem is harapok. És egyébként is, se rajtam, se giccstestvéreimen nem fog az átok! Bennünket szidalommal éppúgy nem lehet kiűzni a vitrinekből, mint az ördögöt tömjénfüsttel.

— Értem. Akkor mi az oka annak, hogy mégsem eleven porcelánban találkozunk, hanem így, kísértet formában?

— Azért, ment az üzletekben talán rám sem ismerne. Legalábbis, sokan szó nélkül mennek el mostanában mellettem. Giccsszavamra mondom, ezer alakban járok-kelek ma is a világban és ma is vannak vevőim. Sőt híveim is!

— Nem veszi észre, hogy híveinek száma megfogyatkozott?

— Sohasem számoltam. Legfeljebb azt látom, hogy táborom mintha megöregedett volna. Vannak fiatalok, akik könnyel-

VIRÁG A LAKÁSBAN — ÉS EGY KIÁLLÍTÁSON

Rédner Márta felvételei

Hogyan helyezzük el a virágokat újfajta módon lakásunkban, erre a kérdésre adott különböző ötletes válaszokat a virágkötözési kiállítás. Maguk a virágok is mások, mint azelőtt. Divatos a nádbuga, a bogáncs és a mindenféle vastaglevelű, minél vadabbnak tűnő zöld növény. Új és érdekes elhelyezési módja a virágnak, hogy cserép helyett fatörzsbe tesszük, ahogy a dzsungelban bizonyos növények maguktól elhelyezkednek. Ha különös, érdekes formájú törzs vagy gyökér akad a kezünkbe, ebből valóban izgalmas, eleven szobrok (lásd képünkön a fácánszerű gyökeret) keletkezhetnek, vagy érdekes, élő kandeláberek. Mindez persze ugyanúgy ki fog menni a divatból, mint minden egyéb elrendezési mód, egyelőre azonban nagyon kedves, egyéni, ötletes hangulatot adhat egy-egy szobának.

Mustáros uborka. A nagy uborkákat meghámozzuk, hosszában négyfelé vágjuk, kimagozzuk, besózzuk és egy éjjelen át állni hagyjuk. Másnap ruhára téve megszárítjuk. Az üveg aljára meggyfalevelet, néhány szem borsot és mustármagot teszünk, arra 1 sor uborkát. Így rétegezzük tovább. Fent egy ujjnyi hézag marad az üveg nyakáig. Elég erős ecetes levet készítünk, felforraljuk és ráöntjük az uborkára. Két nap múlva újra felforraljuk és hidegen öntjük rá. Pergamentpapírral kötjük le és hűvös helyen tároljuk.

Más mód: a fentiek szerint előkészített uborkát forrásban levő sós vízbe dobjuk. Ha a víz újra felforrt, szűrőkanállal kiszedjük az uborkákat, nagyobb edénybe rakjuk, s annyi felforrt és kihűtött ecetes vizet öntünk rá, hogy ellepje. Másnap rakjuk üvegbe, közbe meggyfalevelet, apró hagymát egészben, mustármagot, egész borsot teszünk. Az ecetet újra felforraljuk, ha kihűlt, ráöntjük az uborkára. Hólyagpapírral kötjük le. Tíz nap múlva az ecetet újra forraljuk és hidegen öntjük vissza.

K. E.

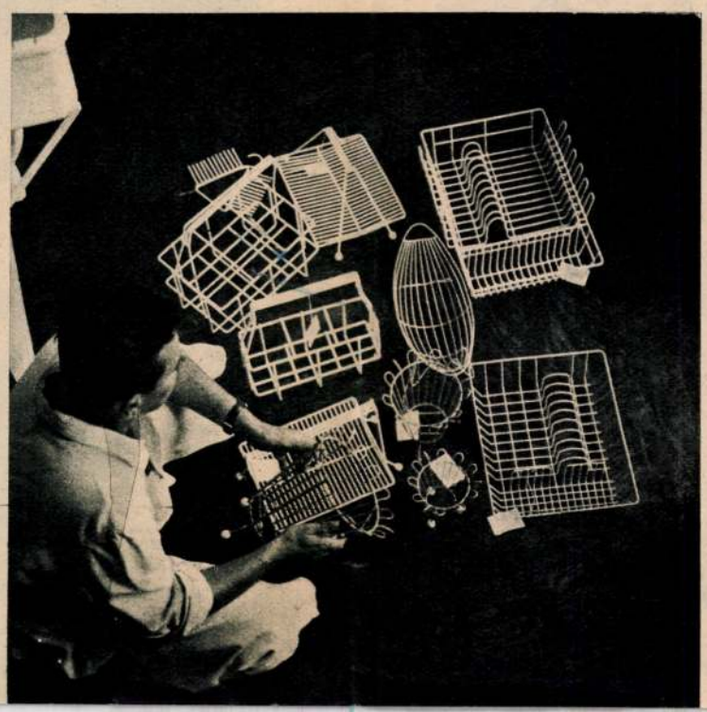

Újdonság!

Ötletes, új háztartási eszközök kerülnek rövidesen forgalomba. A műanyagba öntött fémtárgyakat sok színben gyártják, tetszetősek, s könnyen tisztán tarthatók.

A Kereskedelmi Minőségellenőrző Intézetben most »zsüriznek« az új tárgyakat

Kácsor László (MTI-Fotó) felvételei

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NŐK LAPJA

1963 JUL 27

műen kihajigálnak a vitrinből, száműznek a spejzba, mert otthonomat könyvespolccá alakították. De szerencsére, hála a Giccsek Teremtőjének, sokan, ha állami üzlet kirakatában találkoznak testvéreimmel, elhiszik róluk, hogy műalkotások.

— De azért csak vannak, akik megismerik a giccset?

— Ezt nem tagadom. De amíg olyanok is akadnak, akik nem tudják a jót a rossztól megkülönböztetni, addig nekem is jut még kenyér.

— Tegyünk egy próbát! Kérdezzük meg egy porcelánbolt látogatóit, vevőket, érdeklődőket — mit tudnak önről, mit tudnak a dísztárgyakról?

Nevezzük alkalmi közvéleménykutatásnak. Kinek mi tetszik és miért, a dísztárgyak és porcelánok birodalmában?

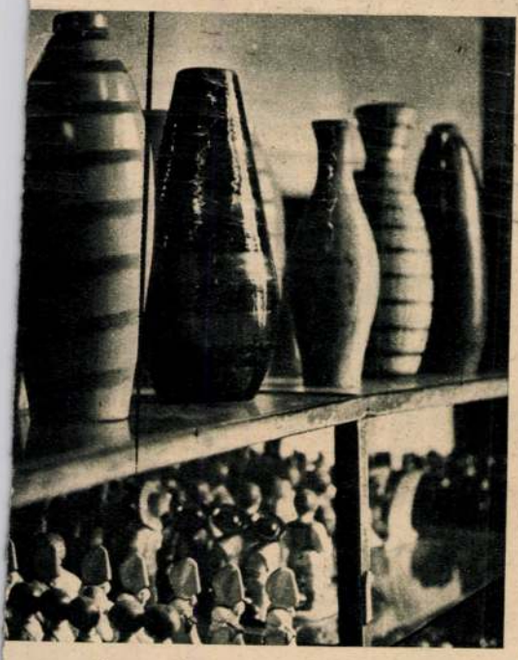

Szériában készült dísztárgyak. A felső sor egyszerű vonalú vázái modern és őszinte alkotások: nem titkolják rendeltetésüket. Szépek és célszerűek. Az alsó sor szériában gyártott olcsó nippjei értékes porcelánnak hazudják magukat és nem minden szem veszi észre, hogy a fogfájós kiskutyák családjából valók. Édeskés is, otromba is legnagyobb részük. Kár, hogy a polcra nem lehet kiakasztani a táblát: »Vigyázat, giccs!«

*

A FOGFÁJÓS KISKUTYA reggelre úgy eltűnt, mintha sohasem láttam volna. Amit ígértem, mégis megtartottam és felkerestem a dísztárgyak birodalmát.

Sokat írtunk már mi is, más lapok is a giccsről. Elmondtuk, hogy a giccs — álművészet, hogy édeskés, érzelgős, talmi. Sokat tett a dísztárgyak színvonalának emeléséért, a közízlés fejlesztéséért az Iparművészeti Tanács is. Iparművészeink szebbnél-szebb modern dísztárgyai egyre több otthonba jutnak el és a nagyüzemi módon előállított vázák, hamutartók között is egyre több az ízléses. De az elért eredménnyel, a közönség ízlésbeli tájékozottságával és a polcok választékával még sem lehetünk elégedettek. Ezért érdemes tizedszer és századszor figyelmeztetni a vásárlókat — vigyázat, giccs!

F. A.

S A VERSENYZŐKNEK

kerekű biciklivel versenyeztek az egyetemisták. it« útközben hideg vízzel serkentették gyorsabb pedálozásra

rika

a. Ez az új, kell vagy ak a cipők

Hajszál híján...

Csak fel kell tenni a szemüveget, s máris megnőtt a rövid haj. A farsangi ötlet nyáron is kacajra buzdít

Albrecht Beata

„Hétház" /Bp.,XIII.Árpád híd budai hídfő/. Tervező: Albrecht Beáta és Hidasi györgyi. = Magyar Építőművészet, 83,1992,2-3. 46-47.ill.

Albrich Antal
festő

l. Művészi Ipar

1892. 219. l.

der Verdammten. — 1865, 1866, 1867, 1869: VI. 5. *P. P. Rubens:* Az elkárhozottak bukása.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: VI. 5. *P. P. Rubens:* Az elkárhozottak bukása. — 1873: VI. 5. *P. P. Rubens* (?): Sturz der Verdammten. — 1876, 1878, 1879: XVI. 655. *P. P. Rubens:* Az elátkozottak esése. — 1881: 441. *P. P. Rubens:* Az elkárhozottak bukása. — 1888: XXI. 712. *P. P. Rubens:* Szent Mihály az elkárhozottakat villámmal sujtja. — 1896, 1897: XXI. 712. *P. P. Rubens:* Szent Mihály. — 1897: XXI. 712. *P. P. Rubens:* Skizze zum jüngsten Gericht. — 1898: XXI. 712. *P. P. Rubens:* Esquisse du dernier jugement. — 1901, 1904: XXI. 712. *P. P. Rubens:* Szent Mihály.

megrova

Albrich Mihály

nagyszebeni festő, ipariskolai rajztanító

U. 1055.

Nagyszebeni Ujság

1913. nov. 13. (Fr. Fc.: A. műveinek hagyatéki kiállítása.)

Meghalt 1913-ban 40 éves korában, Budapesten, Münchenben és Olaszországban tanult, azután Nagyszebenben kapott rajztanítói állást. Hagyatékaba arckepek, kompozicio vázlatok. Női képmások, férfi arckepek. Rajzai közt tanulmányfók, tájképvázlatok, vízfestmeyek, köztük önarckepe

4912

Gyüjten

A hely neve	A tárgy megnevezése	
Ákos, Szilágy vm.	Ev. ref. templom, fedélszéke	

Albrich Mihály

rajztanár

1871 – 1913

L.

Igaz magyar írók

I. k. 362. l.

363. l.

Leonardo ~~azonban~~ azonban nem érte be a
ben, kiváló és lendületesen ki
sa meg a nemes olasz katonai s
tó és felfedező talentumát a h
hadi tudományok terén éppugy n
festészet fejlődésében.

Rafael is kivette re
művészi megjelenitéséből. Gond
mas csatajeleneteket bemutató
zetére", avagy az "Attila Ró
ugyancsak nagyszerü művészi a
Velencének a szárazföldön és a
És Tintoretto hatalmas vásznai
pogány hordákkal vivott küzdel
lelkiségét.

Még hosszu a sora a
vek végtelen során mind-mind
emberi és nemes határok közöt
melkedik a későbbi korok müvé

Albrich Mihály

szül. Burgberg (ig. irva)
Erdély 1871. Evang. 5 reál
1891/92 vendéglat.
1892/93 I " "
1892/93 II " "
szül. Burgberg 1871
1893/94 II. fest. szülály

Vurpod (Szeben m.)

Kósnák V. 265.

Albrich Mihály, festő. Tanulmányait Budapesten és Münchenben végezte. Ezután Olaszországba ment, honnan visszatérve Nagyszebenben telepedett le és az ottani ipariskolában vállalt rajztanítói állást. Műveinek legnagyobb részét arczképek, dekorativ tervezetek, díszítő- és tanulmányrajzok teszik. Meghalt 1913-ban Nagyszebenben 40 éves korában. A. műveiből özvegye 1913 novemberében hagyatéki kiállítást rendezett Nagyszebenben.

Nagyszebeni Ujság. 1913 nov. 13. (Albrich Mihály műveinek hagyatéki kiállítása.)

Albrich Mihály

1891/92 - 1893/94

Terképszőmfőiskék

62. l.

darab borítására alkalmas, a csomózás ellenben rendszerint a padlóra való, nehezebb minőségű szőnyegeknek megfelelő technika.

A K. tulajdonképeni hazája Ázsia. A szőnyegipar szempontjából első helyen említendő Perzsia, azután a befolyása alatt álló Kurdisztán, Örményország, a Kaukázus déli és északi lejtőin fekvő vidékek, a turkmének országa, Turkesztán, Afganisztán és Beludzsisztán jönnek tekintetbe. Ezek a vidékek szolgáltatják a tulajdonképeni értelemben vett perzsa szőnyegeket, amelyek a K. közt kétségkívül a legjelentékenyebbek, ami abban leli magyarázatát, hogy a perzsák szőnyegipara a legrégibb és azt ott különböző korokban az uralkodók is melegen pártolták. A Safida-dinasztiának 1502-ben kezdődő uralmát megelőző idők perzsa szőnyegeit csak ábrázolásokkal ismerjük, ezek a korai szasszanida-szövetéket jellemző mustrákat tüntetik fel. A XVI. sz.-ban a perzsa szőnyegek jellege teljesen megváltozik, ami egyrészt a keletázsiai, másrészt az olasz művészet befolyására vezethető vissza. Bizonyos motívumoknak és formáknak a szomszédos kínaiak régi művészetéből való átvétele kevésbbé meglepő, mint az olasz gondolatok behatolása a perzsa művészetbe. Ezt a XVI. sz. elején Olaszországba küldött perzsa művészek közvetítették. Természetes, hogy a kínai motívumokat könnyebben értékesítette a perzsa művészet, mint a renaissance-ornamentikát, azért ezt saját ízlése szerint módosította. A perzsák által használt szövőszék szerkezete rendkívül egyszerű. Két függélyes oszlopba két vízszintes gerenda illeszkedik, melyek a láncfonalak kifeszítésére szolgálnak. A szőnyegek csomózását többnyire nők végzik, rendesen többen dolgoznak egy darabon. A régi, [illegible] ismert mustrákat fejből, az új-

Albrich Mihály

festő

Nül. 1871 + 1913.

Laid

Szendrei – Szentiványi

14. l.

Albrich Mihály

Fr. Fe. Albrich Mihály
hagyatéki kiállítása
Nagyszebeni Ujság
1913 nov. 13.
(Művészet 1913. 362.)

MŰVÉSZEK NÉV

A dűlt szám képet, az álló szám szöv

Aiglon 82.
Alberti Leon Batt. 160.
Albrich Mihály 362.
Angyalffy Erzsébet 34.
Árkay Aladár 234, 235.
Babocsay János 360.
Baditz Ottó 256—264, *257—264*.
Bakoss Tibor 360.
Balázs 122.
Bálint Rezső 238.
Bálint Zoltán *73*, 206, *212*.
Balkay Pál 79.
Barabás Miklós 78, 303.
Bottinger Franciscus 28
Brand Car. Wilh. 78.
Braunecker Stina br. 35
Brocho St. Aurel 238.
Brocky Károly 239.
Broky Stefanus 283.
Bruck Hermina 237.
Bruck Lajos 127, 128.
Bruck Miksa 125—131,
Brunningen-Flesch Ludm
Budai István 76.
Büttner Helén *349*.
Cézanne 3.

ly 206.
ly 31—33, 34.
76.

335.
lor 27.
133—136, *135—137.*
303.
, *76, 285—293,* 285—

214—215, 240.
ch *336,* 342.
17, 26, 206.

28, 323, *367, 369.*
ristianus 283.
atius 238.
5 206, *221.*
n 11, 123, 283, 287.
Ármin 76.
rt 360.
21.
s 160, 239, 323.
2.
397.
76, 206.
r 76, 206.
Hugó 295—299, *296—*

34, 362.

Morascher Sámuel 237.
Müller Adolf 337.
Müller Karl Leop. 340.
Munkácsy Mihály 28.
Muszély Ágost *41.*
Nádler Róbert *371.*
Nagy Jakab 283.
Nagy Sándorné 360.
Nagy Vilmos *25.*
Neugass 335.
Nikil l. Miklós.
Novák József Lajos *375.*
Olgyai Viktor *358,* 360.
Opaterny Flóris 237.
Oppel Magda 76.
Orbán Ferenc 76.
Orendt Lajos 237.
Oseczky Bálint 361.
Ottovay 237.
Pállik Béla 28.
Pap Bertalan 281, 295, *299.*
Papp Lajos *192,* 194, 360.
Páris Erzsi *85.*
Pásztor János 206, *220,* 237.
Pataky László 42—50, *45, 48, 49, 52, 53, 56, 57, 60, 61, 63.*
Pauer 77.
Pentelei Molnár János l. Molnár.
Perlmutter Ignác 83.
Pettenkofen 303, 311, 336, 337, 339.

ALBRICH Mihály rajztanár

Gulyás I. 362-363. h.

KÖZLEMÉNYEK

Alben György
nobrász segéd

Kül. 1885. Esti tanf.
mintázás

Értimisk 1903/4. 45. l.

Iparművészeti Iskola

Kloster Obermarchtal von Dr. Max Schefold in Ulm. Format 16×24, 22 Seiten Text, 5 Textabbildungen und 48 Bildtafeln Preis RM. 2.—

Band VII

Kloster Bebenhausen von Dr. Adolf Mettler, Ephorus in Urach. Format 16×24, 28 Seiten Text, 15 Bildtafeln Preis RM. 2.—

Band VIII

Kloster Alpirsbach von Dr. Adolf Mettler, Ephorus in Urach. Format 16×24, 24 Seiten Text, 20 Bildtafeln Preis RM. 2.—

Band IX

Kloster Irsee von Richard Wiebel in Irsee. Format 16×24, 28 Seiten Text, 16 Bildtafeln Preis RM. 2.—

Band X

Kirchen von Halberstadt von Dr. O. Doering. Format 16×24, 90 Seiten Text, 55 Bildtafeln Preis RM. 4.20

Band XI

Rott am Inn von Dr. Adolf Feulner. Format 16×24, 25 Seiten Text, 16 Bildtafeln Preis RM. 2.—

Albu György

EMKE-től 300.k

Értimisk 1903/4.

32. l

Alben Gyorgy

EMKE tól 250 K

Értimisk 1904/5

16-l.

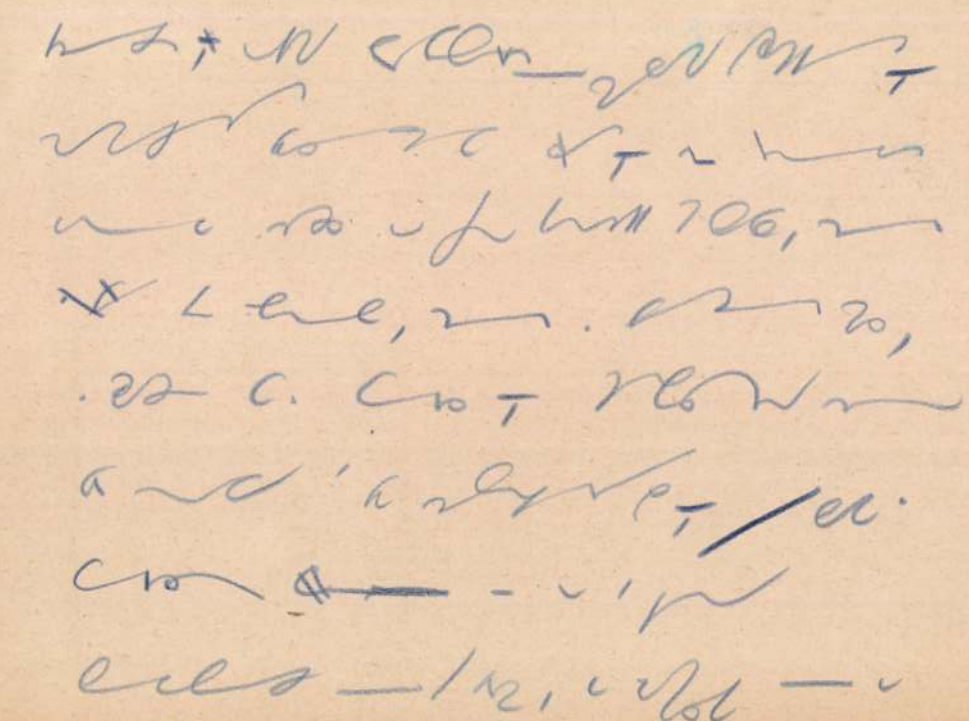

Albu György

nobrász

Esti tanf. Unitárás

Értimisk 1904/5

30. l.

Selbst Signiert

Mathew

Hat sent Mauritius

Christmas Post

Paris.

Albu György

EMKE-tól 300 K

Kitérnisk 1906/7

17. C.

L.

ALU.

mplom.

Alben György

EMKE-től 250 K

Értimisk 1905/6.
18. l.

Nagysagos
ár. Szentivan

Albrecht Júlia

A Művésztanár Társaság kiállító művészei:

Albrecht Júlia szobrász és kerámikusművész
Bakonyi Mihály festőművész
Bráda Tibor festőművész
Budaházi Tibor festőművész
Duschanek János festőművész
Fischer Ernő festőművész
Gerzson Pál festőművész
Gulyás Dénes festőművész
Juhász Erika festőművész
Leitner Sándor festőművész
Orient Enikő textilművész
Petőcz Lajos grafikusművész
Sipos Endre festőművész
Szathmáry József festőművész
Szily Géza festőművész
Szkotniczky Péter festőművész
Tácsik János festőművész
Török Gábor grafikusművész
Varga Patrícia Minerva festőművész
Vágó Magda festőművész
Vecsey Csaba festőművész
Végh András festőművész

Tisztelettel meghívjuk Önt

a Művésztanár Társaság
"SZÍN - TÉZIS"
című kiállításának megnyitójára

a VIGADÓ GALÉRIÁBA
(Budapest V., Vigadó tér 2.)
1999. december 2-án 17 órára.

A kiállítást megnyitja:
FELEDY BALÁZS
művészeti író

Megtekinthető:
1999. december 2-tól december 19-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

VIGADÓ GALÉRIA

Művésztanár Társaság

A kiállítás létrejöttét támogatták:

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány

MT Reklámiroda

Andreas Alch

MDK

1485-ben Fesőjárában élt.

263.o.

Entz Géza: Művészek és mesterek az erdélyi gótikában.
KelemenEml. 249-264.o.

Sigismundus Alch

MDK

1485-ben Tordaszentlászlón tartózkodott.

263.o.

Entz Géza:Művészek és mesterek az erdélyi gótikában.

KelemenEml. 249-264.o.

Stephanus Álch

1441-ben említik Sólyomkőn.

263.o.

Entz Géza: Művészek és mesterek az erdélyi gótikában.
KolemenKml. 249-264.o.

Albrecht Júlia, kerámikus

● TÁRLAT. Albrecht Júlia kerámikus munkáiból kiállítás nyílik ma délután a Bajcsy-Zsilinszky út 52. szám alatti Stúdió-galériában.

8.

-. o Tárlat

Esti Hírlap, Bp. 1979. dec. 27.

Albrecht Julia

A Bartók 32 Galériában mutatkoztak be.

Magyar Hirlap 198o/

Wagner:A gyulai müvé

A szobrászat kategóriájában kerámia, fából faragott kisplasztika, valamint vegyes technika egyaránt előfordul ezen a tárlaton. A résztvevőket közös nevezőre hozza azonban egy olyan téma, amelyik mindhármójuknál előfordul másmás megoldással. *Albrecht Júlia* a *pszeudo* („olyan, mintha") műfajában formázta kettős szárnyasajtókból összeállított sorozatát *Mintegy ajtó* címmel

Albrecht Julia

Mednyánszky László emlékkiállitása megnyilt a Magyar Nemzeti Galériában./ Dátum nem szerepel./ Kondor Béla emlékkiállitása a kispesti Nagy Balogh kiállitóteremben május 6.-ig, Lois Viktor: "Patanyomatok" c. kiállitása április 26.-ig, Fábián István rajzkiállitása a Joliot-Curie Klubban ápr. 29.-ig tart nyitva.
Bencze László a Mücsarnokban ápr. 20.-tól, Tettamanti Béla a pécsi Ifjusági Házban április 21.-től, Szombathy Bálint a Fiatal Müvészek Klubjában április 27.-től, Albrecht Julia és Tömpe Emőke a gyulai Erkel Müvelődési Központban május 6.-ig, Felsmann Tamás május 6.-ig szerepel müveivel a fenti kiállitásokon,- közli a kulturális eseményekről szóló rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. ápr. 21. XXIII. évf. 16. sz. 8. lap.

Albrecht Julia

Szilvitzky Margit textiltervező a székesfehérvári István Király Muzeumban augusztus 5.-ig,
Mayer Berta és Végh András a móri Lamberg Kastélyban július 23.-ig,
Hajós Éva a soproni Festőteremben július 20.-ig,
Papp Oszkár a tokaji Görögkeleti Templom Muzeumban július 20.-ig,
Joláthy Attila a Halászbástyán július 15.-én,
Albrecht Julia és Tömpe Emőke Budapesten a Pécelli út 80 sz. alatt július 14.-ig mutatja be alkotásait a fent nevezett kiállító termekben,- közli a lap a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. juli. 14.
XXIII. évf. 28. sz. 8. lap.

Albrecht Júlia

Kerámiksszűrén

alkotásai a Zőbányai őszi napok
keretében a Pataky Galériában

Pesti Műsor
1982. 11. 12.

1

Albrecht Julia grafikus

1948 Bp –

A Képző- és Iparművészeti gimnazimumban kerámia szakon végzett. A Képzőművészeti Főiskolán Gentiványi Lajos volt a mestere. 1973 óta önállóan dolgozik.

"Ifjuság a szocializmusban"kiállitás katalógusa

MNG,Fiatal Képzőmüvészek Studiója Bp.1976.

2

Albrecht Júlia

„Tanya" I.
pastell
320 x 510 mm – repró –

"Ifjuság a szocializmusban"kiállitás katalógusa
MNG,Fiatal Képzőmüvészek Studiója Bp.1976.

Albrecht Júlia

Megbízást kapott Albrecht Júlia a hévízi Thermál Szálló részére kerámia virágtartók elkészítésére.

------:Köztéri munkák.

Művészet,1976. szeptember - 48.oldal.

Albrecht Julia

Mütterem pastell 60×80

Studio '73 Ernst Museum

Albrecht Júlia, keramikus

Negyedik éve tart lenn egy-egy hónapra szóló nyári alkotótábort Tiszakécske. Mielőtt megrendeznék az idei termés kiállítását, a Tiszamenti település a gyulai művésztelephez fordult, így jött létre okt. 19-ig látható tárlat a gyulai művelődési központ székházában. – Albrecht Júlia, Balogh Gyula és még többen állították ki műveiket.

Halász Ferenc: Vendégkiállítás Tiszakécskén.
Bekés Megyei Népújság, 1980. okt. 14.

Albrecht Júlia

Kiállítás Kádmezővásárhelyen

Magyar Nemzet 1984. XI. 11.

ALBRECHT JULIA

emlitve ld. Lakatos J.Péter

Pogány Gábor: A gyulai művésztelep.Kódmezővásárhely,Tornyai János Muzeum

UJ TÜKÜR 1982.XIX.évf.41.sz.3-4.o.

SZERZŐDÉS

munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesitéséhez

ıely létrejött egyrészről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri . 62.), másrészről

év:

ő állású munkahelye:

llandó lakcime:

:zem.ig.száma:

negbizott között az alábbi feltételekkel:

. Az elvégzendő feladat részletesen:

Albrecht Júlia

Teramikus

Munkái a hetedik országos biennálén Pécsett.

Rózsa Gyula
ciné

Népszabadság
1982 nov. 17.

ALBRECHT JULIA

közös kiállitás Hévizi Évá-val ld.ott.

Székely András: H.É. és A.J. plasztikái.Kőbánya,Pataky Galéria

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.42.sz.4.o.

SZERZŐDÉS

munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesitéséhez

. .

ött egyrészről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri
ásrészről

nkahelye:

cime:

áma:

között az alábbi feltételekkel:

gzendő feladat részletesen:

Albrecht Júlia, újsormúvén

L: Tassy Béla

–> Közművelődés, Klubhíradó ...

Új Tükör, Br. 1986 dec. 14.

46.

XXIII/50

Albrecht Júlia, ipsormüvén

L: Vida Zsuzsa

-. Közművelődés, klubkéro-dó

46.

Új Tükör Bp. 1986. dec. 21.

XXIII/51

megírva

Alchimista vagy

Aranyzas Mihály

Ötvös

1534-37

L.

Szendrei-Szentiványi

14. l.

Alchimista deníky

1.

332.1-

4274. Willen

Sz. Utrechtben a XVII. sz. elejé
márcziu

Tájkép.

Hegyes vidéket ábrázol,
ség bontakozik ki és a hol le
rodó uton, tollas kalapot visel
get kíséretének két tagjával,
kutyáinak egyikét igazgatják.
csoportot. Közűlök egy, a ki
baljával botra támaszkodik, e
ül. Jobbról pedig egy balraf
bontakozik ki. A háttér fel
lóháton, a kit két földmíves é
utóbbi fején holmit és karján
partján elszéledt csorda legel,
Az égbolt felhőzött.

Vászon, méretei 55·5 : 63
értéke 2000 K. — Néhai gróf I
november 14-én (1429–908). —
hagyására vonatkozó adatokat
Bejelentetett 1913 márczius 16
Kifüggesztésére vonatkozó
ban. 1913 : 51. *Willem de He*

Jegyzet. Az e festményre v

a) a törzsleltárban (192
de Velde: Landschaft. Ölgemäld
men, mit Goldstab (II. Salon);

b) a leltári kivonatban
W. de Heusch und *A. van de*
zen Rahmen, mit Goldleisten;
Shaftesburi. 54 hoch, 61 breit

c) a hagyományi jegyzékb
de Heusch: Tájkép;

d) az átvételi okmányban
de Heusch: Tájkép. Vászon, 55

Hayy. 1912.
Pálffy

Alchimista Mihály
(Arangyas Mihály)

l.

526, 527 l.

4277. Jan Jos

Sz. Leydenben 1596 január 1

Tengeri vihar.

Olyképen van ábráz
melynek vize felett balról
míg partjain városok bont
tornyokkal, három halászt
A vitorlások legelseje, a n
fel van lobogózva. A bá
szélmalom előtt vesztegel,
man vannak, az előtérben
a miben a lépcsőn lévő é
A zivataros felhőktől boríto
a nap látható, mig jobbról
Jelzése a bárka oldalán:

Fa, méretei 37 : 56'8
értéke 5000 K. — Néhai gró
november 14-én (1429-908)
hagyására vonatkozó adatok
Bejelentetett 1913 márczius

Kifüggesztésére vonatk
1913 : 45. *Jan Josephsz van*

Jegyzet. Az e festményr

a) a törzsleltárban (1
Goijen: Seelandschaft mit S
deten Rahmen (II. Salon);

b) a leltári kivonatbar
van Goÿen: Seesturm. Ölge
Wien 1884. 36 hoch, 55 b

c) a hagyományi jegyz
Goÿen: Tengeri vihar;

d) az átvételi okmányb
Goÿen: Tengeri vihar. Fa,

Hagy. 1912
Páletty

Alchimista Mihály
Aranyjas (Alchimista)

Mihály

Brassó 1534

Gyárfás: Brassai ötv. tört.
88 l.

Szathmáry László dr.:
Magyar alkémisták.
Bpest. 1928. 17, 18. l.

ALBRECHT JÚLIA

Az AKADÉMIAI KLUB EGYESÜLET

tisztelettel meghívja Önt és barátait

a Magyar Tudomány Napjához kapcsolódó rendezvénysorozat

keretében

Albrecht Júlia

ALBRECHT JÚLIA

képzőművész

kisplasztikáinak kiállítására

a Magyar Tudományos Akadémia Klubjába

(Budapest, Roosevelt tér 9.)

1999. november 1-én hétfőn 17 órára

A kiállítást megnyitja:

Dr. MAROSI ERNŐ

művészettörténész

Megtekinthető november 1-8-ig szombat vasárnap kivételével naponta

12-18 óráig.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Albrecht Júlia

1980 JAN 11
Magyar Ifjúság

festő - [illegible]

1021

Lépések

Festő szakon végezte el a Képzőművészeti Főiskolát 1973-ban Albrecht Júlia, de már az azt megelőző esztendők kerámiastúdiumai rányomták bélyegüket a gondolkodásmódjára. Talán e kettő ötvözete, valamint a más anyagokat is befogadó teljességre törekvő igyekezet jellemzi első önálló tárlatát. A Stúdió Galériában kiállított művek — túl a pályakezdés tapogatódzó lépésein — mindenekelőtt szituációkat ábrázolnak. A Kurázsi sorozat egyes művei még nem jellemeznek, akárcsak a Mint egy ajtó című sor különálló darabjai. Leginkább a Tánc és a Pár I—III. jelöli meg azt az utat, amely az anyaggal való bánásmódon túl érzelmi állapotok, azonosulások bemutatására is alkalmas.

(M)

A főváros e

1980 budapesti ha
Tesch Katalinnak
kispesti II. számú
a világra. A boldo
lami Biztosító kép
kötvényt. Képünkö
látható, aki még mitsem tud szerencséjéről ...

Alconiere

ALCONIÉRE, Jivadar (1798–1865) Férfi- és női arckép
olaj; 13×52, szignálatlan
A Postatakarékpénztár 1930 júniusi aukciójának 1–2 száma

Alconiere Tivadar

Alcazaba. 1. (Cerro de A.), a Sierra Nevada egyik csúcsa Spanyolországban. 2. A Guadiana jobboldali mellékfolyója Badajoz provinciában, a Sierra de S. Pedroban ered.

Alcazar, [alkaszar] arab eredetű szó, a mórok által épített spanyolországi fellegvárak neve. A legnevezetesebbek Sevillában, Toledoban maradtak fenn, többszörösen átépített állapotban.

Alcazar de San Juan [alkaszar de szan chuan], spanyol város és körzetszékhely Ciudad Real tartományban, Castiliában, cink- és vasbányászat. (1930) 24,324 lak.

Álcázás, csapatok, harceszközök mesterséges rejtése, abból a célból, hogy az ellenség ne figyelhesse meg azokat. Az Á. eszközei és módjai: lomb elhelyezése a rohamsisakon, a mellvéden v. a testen; a rohamsisaknak a környezethez hasonló színű vászonnal való behúzása, takarók alkalmazása. Alkalomadtán fehér hóköpeny, mesterséges köd. A mozdulatlan álcákat (vásznakat) a háttér színére festik, mozgó tárgyaknál a szétbontó, deformáló festést alkalmazzák.

Alcedinidae, jégmadárfélék, a szalakoták (Coraciae) alrendjének egyik családja.

Alcedo ispida, *jégmadár,* egyik legpompásabb színezetű madarunk, színezetében a különféle zöld és az égszínkék az uralkodó. Vizek partján található, ahol félnaphosszat elül mozdulatlanul, lesve zsákmányát, a halat.

Alcedo ispida, jégmadár.

Alces, l. *Jávorszarvas.*

Alcester [álsztör] *Frederick Beauchamp Seymour lord,* angol tengernagy, *1821. †1895. 1882-ben Anglia A.-t küldte Alexandria alá. A. az angol ultimátum visszautasítása után elfoglalta Alexandriát s csapatai a Szuez csatornát is megszállták.

Alcharizi *Juda ben Salamon,* zsidó költő és műfordító Spanyolországban, a XII—XIII. sz.-ban. Lefordította többek közt, *Maimúni* filozófiai főművét (Tétovázók útmutatója) és Harírí makámáit. Főműve *Tachkemóni* (50 makáma). Arany János makámája, a Poloska, A. nyomán készült.

Alchemia, l. *Alkémia.*

Alchemilla, *palástfű,* a rózsafélék családjába tartozó növénynemzetség. Ujjasan karélyos levelű, főleg hegyvidéken élő évelő növények, kis igénytelen zöld virágokkal. Főleg a mérsékelt övön elterjedtek. Gyógynövény.

Alchornea, a fűtejfélék családjába tartozó trópusi és subtrópusi növénynemzetség. Egyes fajai a termő megporzása nélkül is termelnek magot. Az A. *iricurana* fája becses.

Alciato [alcs—] *Andrea,* olasz humanista, *1492. †1550. Avignoni, majd paviai és bolognai jogtanár, jogtudományi munkássága négy vaskos kötetet tesz ki. (Emblemata, Tacitus-magyarázatok).

Alciatus, l. *Alciato.*

Alcides brevirostris, gyűrűző orrmányos bogár, az orrmányos bogarak (Curculionidae) családjába tartozó állat. Régebben nagy kárt tett az afrikai gyapotültetvényekben.

Alcina *(Alţina),* szebenmegyei község, Tr. óta Romániához tartozik, (1930) 2268 lak.

Alcinous, l. *Alkinoos.*

Alciopidae, a gyűrűsférgek (Annelida) egyik családjának tudományos neve. Tengeri állatok.

Alcira [alszi—], spanyol város, körzetszékhely Valencia provinciában; szűkutcás, régi, megerősített település a Jucár egyik szigetén. Közelében szépen művelt kertek fekszenek. Lak. száma (1930) 21,232. Rizs-, cukorrépa- déligyümölcstermeléssel és selyemhernyótenyésztéssel foglalkoznak.

Alcmaeon, l. *Alkmaion.*

Alcobaça [alkovasza], portugál város Leiria kerületben, Estremadurában, a Rio A. szűk völgyében, híres ciszterci apátsággal; textilipar. Kb. 3000 lak.

Alcock [elkak] *John,* apa és fiú, mindkettő angol orgonista és zeneszerző. Az apa *1715. †1806. A fia †1791.

Alcoforado *Mariana,* *1640. †1723. Portugál apáca volt; világirodalmi nevezetességre emelkedett öt csodálatos szépségű szerelmes levele által, melyet Saint Léger grófjához, Franciaország későbbi marsalljához írt. Majdnem minden nyelvre lefordították ezeket a híres „portugál levelek"-et; első kiadásuk 1669-ben jelent meg, a címzett maga tette közzé.

Alcolea *(Puente de A.),* a Guadalquivir fontos átkelőhelye Cordoba felett, régi, márvány- és új vashíddal. Itt győzte le Serrano marsall II. Izabella hadseregét 1868-ban.

Alconiere *Tivadar* (Kohn Hermann), magyarszármazású arcképfestő, *1797. †1865. Bécsben és Rómában tanult. Az 1830—40-es években Bécsben, majd Pesten, Pápán, veszprém- és fehérmegyei családoknál, végül Kismartonban dolgozott. Utolsó éveit nagy nyomorban töltötte. Képviselve van a Szépművészeti Múzeumban.

Alcott [elkat] *Amos Bronson,* amerikai pedagógus. *1799. †1888. Bostoni modern pedagogiai elvekre alapított iskolája (1834—1839) híres volt. Mint iskolai előadó sokat szerepelt az É. Egy. Áll.-ban.

Alcott *Louisa May,* amerikai írónő, *1832. †1888. Legnépszerűbb regénye *Little Edomen,* 1868. Ifjúsági könyvei közül magyarul megjelent: *Négy leány, Tovább folyik az élet.*

Uj Idők Lexikona I.

Alcoy, festői fekvésű spanyol város, körzetszékhely az Alcoy völgyében, Alicante provinciában, papír-, textil- és mezőgazdasági ipar. (1930) 36,463 lak.

Alcsekk, a csekknek az a fajtája, amelynél a kibocsátó nem fizetésre, hanem átírásra utasítja az utalványozottat (pl. a Postatakarékpénztár kliring-csekkje). Á. az is, melynél a meghagyás tárgya valamilyen más szolgáltatás (az utalványozott vegyen, vagy fogadjon letétbe értékpapírt). Az Á. bélyegmentes.

Alcsevszk, város Ukrajnában a Szovjetköztársaságban, nehézipar, szénbányászat. (1926) 16,020 lak.

Alcsil *(Cil),* aradmegyei község, Tr. óta Romániához tartozik, (1930) 760 lak.

Álcsukák v. *makracsukák (Scomberesocidae),* mintegy 200 tengeri halfaj családneve.

Alcsut, nagyközség Fejér vm. váli j.-ában, a székesfehérvár—bicskei vasútvonal mellett, József főherceg kastélyával és mintagazdaságával. (1930) 1781 lak.

Alcsut. A kir. hercegi kastély homlokzatrésze.

Alcuinus *(Flaccus Albinus),* angolszász teológus és bölcselő. *730. †804. Nagy Károly hívására Franciaországba ment és iskoláival, tankönyveivel irányt mutatott az egész középkori iskolaszervezetnek.

Alcyonacea, a bőr- v. parakorallok tudományos neve. Tengeri állatok.

Alcyonaria, a virágállatok *(Anthozoa)* egyik alosztálya, másként *Octocorallia* néven is nevezik őket. Közéjük tartozik pl. a nemes korall *(Carallium rubrum).*

Aldabra-szigetek, négy, a Seychelles-szigetekhez tartozó, kicsiny korallsziget az Indiai-óceánban. Területük 143 km². Négerek lakják. Teknősbékafogás.

Aldan. 1. A Lena jobboldali, nagy mellékfolyója K.-Szibériában. Az A. hegységben (Aldan plató) ered, hossza 2300 km, mellékfolyójával, a Majaval együtt hajózható. **2.** Hegység az A.-folyó forrásvidékén. Platószerűen lepusztult, sűrű erdővel borított, lakatlan, zord éghajlatú vidék, a folyók mély völgyekkel vágódtak bele.

Aldana *Bernardo,* spanyol kapitány, a XVI. sz. derekán szerepelt történelmünkben. V. Károly császár küldte hazánkba Ferdinánd segítségére. 1551-ben Lippa várának parancsnoka. Mivel Temesvár eleste után Lippát felrobbantotta és elhagyta, fej- és jószágvesztésre ítélték, de V. Károly megkegyelmezett neki.

Aldanov *Mark Alexandrovics (Landau* M. A. írói álneve), orosz író, *1889. A bolsevizmus elől külföldre menekült. France és Tolsztoj módszereit egyesíti történeti regényeiben, melyeket magyarra is lefordítottak. Esztétikai tanulmányokat is ír.

Áldarazsak *(Sapygidae),* a hártyásszárnyúak *(Hymenoptera)* rendjébe tartozó, a valódi darazsakkal rokon rovarok. Valamennyien méhféléken élősködnek. Néhány fajuk hazánkban is előfordul.

Áldás, Isten kegyelmének esdése személyekre és tárgyakra; a primitív s a fejlett vallási rendszerekben egyaránt szerepet játszik. Van világi Á. (pl. mikor a szülő megáldja gyermekét) és papi Á., melyet az arra felhatalmazott pap végez el előírt szertartások szerint. A kat. egyházban a szentségi Á.-t a pap az oltáriszentséggel adja. Az apostoli Á.-t (l. o.) a pápa osztja. A köszöntési formulákban az Á. csökevénye él.

Áldásos *(Hatalis)* aradmegyei község, Tr. óta Romániához tartozik, (1930) 278 lak.

Áldásy *Antal,* történetíró, egyetemi tanár, *1869. †1932. 1912-től a budapesti Pázmány Péter egyetemen a középkori történelem tanára. Nevezetesebb munkái: *A nyugati nagy egyházszakadás története, Címertan, A keresztes hadjáratok története.*

Aldea, l. *Abásfalva* (Románia).

Aldebaran, a Bika csillagkép alfája. Fényessége 1.1-rendű. Azon kevés csillagok egyike, amelyeknek átmérőit a modern megfigyelési művészettel direkt úton sikerült meghatározni. Az A. átmérője körülbelül negyvenszerte nagyobb Napunkénál.

Aldebaranium *(ytterbium),* l. *Földfémek.*

Aldebrő, nagyközség Heves vm. egri j.-ában, a kálkápolna—kisterenyei vasútvonal mellett, dohánytermesztéssel. (1930) 1390 lak.

Aldegrever *Heinrich (Tripenmaker),* német rézmetsző és festő, *1502. †1555. Legjobbak bibliai és mitológiai metszetei, jelentősek metszett díszítmény-mintái.

Aldehydek, szerves vegyületek, primär alkoholokból nyerhetők oxydáció útján, innen az aldehyd elnevezés: *alkohol dehydrogenatus.* Megkülönböztetünk aliphás, aromás és heterocyklikus A.-et, amelyek mind igen reakcióképes vegyületek.

Aldehydgyanta, sárga színű amorf por. A sellakk pótszereként használják.

Aldeia Gallega do Ribatejo, portugál város Lisszabon kerületben, Estremadura provinciában. Lak. száma (1930) 2734. Halászok és tengerészek.

Ál-Demeter, l. *Iván (a rettenetes).*

Aldenrath *Heinrich,* német miniatürfestő, *1775. †1844. Mint keresett képmásfestő élt Hamburgban és Kopenhágában, itt 13 példányban festette meg a király arcképét.

MDK

Alconiere Tivadar, [festő]

A Várpalotában lévő kiállításon nerepel.

Rózsa Gyula: „Nagyobb igaza sohse volt népnek" 8

Népszabadság Bp. 1967. okt. 14.

Alconiere Tivadar

1797 – 1865

Lâb I. 66. 67.

II. 47, 52, 53, 67, 91,

III. 112

IV, 105, 126, 131, 148,

iszter Ur !

ásatások eredménye nem annyira
s. Eltérően az esztergomitól,nem
volt várható, összefüggő épület-
t, hanem alaprajzi megállapitásokat
sok, rendkivül érdekes és értékes,
Az ásatások tudományos és nemzeti,
nagy.
legéhez képest kell a megőrzés és
ani, amire nézve bátor vagyok tisz-
st tenni.
ek természetesen a leggondosabb s
mbe vételével konzerválandók. A
eg akként rendezendő, hogy az erede-
, s hogy az alapfalak egésze méltó
yerjen.Általában az egész környék

Alconiere Tivadar

(Cohn Hermann)

1797 – 1865

Ivod

Z

Muvészeti Lexikon

13. l.

Hajóhíd, roman II. 18.

Érkezett 1904 október 22.

803/904 (Beszterczebánya 1904 október 20 – 6179/XI. 904 sz. a.)

Beszterczebánya város tanácsa az Áldásy féle czimerlevél katalogusának és a Turul régebbi évfolyamainak ajándékba való kieszközlését kéri. (Válasz 1904 XI/3)

Alconiere

l.

LykaMagymúI800-50

~~59. 60~~, ~~184~~, 190,
~~226~~, ~~366~~, ~~519~~,
~~525. l~~

Anasztázia		Izraelita: Nizan 23.
Csütörtök **16** Lab. József		Protestáns: Lambert Görög: Agape Izraelita: Nizan 24.
Péntek **17** Anicét		Protestáns: Anicét Görög: Simeon Izraelita: Nizan 25.
Szombat **18** Apollonius	Nap kelte 5 ó. 7 p. — Nyugta 18 ó. 53 p. 16. hét 1936 **ÁPRILIS** 30 nap	Protestáns: Ilma Görög: János Izraelita: Semini

Alconiel

l

Lykanemzromantika
119.772.l.

Magyar Nemzet

Átvételi-jegy.

T. Bérkovszky [illegible]

1350 pld

942 [illegible] 31

Átvette: [illegible]

Alconiere Tivadar

MDK

festő

Séta a kiállitáson
Nemzeti Ujság 1939.jul.9.

Alconiere Tivadar

Biederm. kiáll. 1937

IX terem.

Fejfi archip, olajf.

XVIII. terem

Lovas, olajf. 1837. v. 31.

Török nő, olajf.
(Kétes)

Női archip, olajf.

Dobozi Mihály és
hitvese, olajf

Asztaldíszi és gyertyatartó, 4 drb.
Empire stílű

MDK

Alconiere Tivadar

Lovas, festm.

M. Biedermeier Kiáll. Műcs. 1937. nov.

36 l.

Mezőpeterd (Hajdu)

R.k. templom homlokzat előt-
köríves szentély. Boltozott

(Bihar vármegye és Nagyvárad.
1955)

Alcoiare Tivadar MDK

Török nő

Női arckép

Mücsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

Alconiere

Szerepel a „hagyat biedermeier"
c. kiállításon a műszaknak

Pesti Napló 1937 XI. 30

Alconiere

Szerepel a magyar biedermeier kiállításon a hűcsarnokban

Pesti Napló 1937 XI. 28

MDK

Alconiere Tivadar

Lovas

M.Biedermeier kiáll. Képes tárgymutató. 1937.nov.

Műcs.

36 l.

Alconiere Tivadar MDK

Férfiképmás

M.Biedermeier kiáll. képes tárgymutató

1937. nov. Mücs. 23 l.

MDK

Alconiere Tivadar /?/

Török nő

M. Biedermeier kiáll. Képes tárgymutató. 1937. nov.

Műcs. 36 l.

MDK

Alconiere Tivadar

Női arckép

M. Biedermeier kiáll. Képes tárgymutató.1937.
nov.Mücs. 36 l.

Alconiere

„Dobori és hitvese" c. képe szerepel a biedermeier kiállításon a hűcsarnokban

(emlitve)

Lipság 1937 XI. 28

Alconniere Tivadar MDK

Lovas

Műcsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

MDK

Alconiere Tivadar

Férfiarckép, of.

M. Biedermeier kiáll. Mücs. 1937. nov.

23 l.

Alconiere Tivadar MDK

Férfiarckép

Mücsarnok 1937 Magyar Biédermeier Kiáll.

Alcoutere Tivadar

Pénzlaroknép

MDK

Alconiere Tivadar

Női arckép, festm.

M. Biedermeier Kiáll. Műcs. 1937. nov.
36 l.

Mikepércs (Hajdú)

Ref. templom, homlokzat előtti
lával záruló szentéllyel. Síkme
szék, XVIII. sz. Talpas pohár,
1741. Aranyozott pohár, 1763. E
tányér és óntányér, 1717. Ezüst
176o körül.

(Kőszeghy Elemér: Magyarország
J. Tetrai: Magyar református tem
R. Imre, 1956)

MDK

Alconiere Tivadar /?/

Török nő, festm.

M. Biedermeier Kiáll. Műcs. 1937. nov.
36 l.

Mezőpeterd (Hajdu)

Másik Gázsy-kúria földszinte:

(Bihar vármegye és Nagyvárad. László, 1954)

Alconiere Tivadar

Lovas képmása
(gróf Károlyi György)
1831.

Kopp

MAGYAR MŰVESZET
1937. 22. l.

Alconière Tivadar

Lovasképrnás c.
olaj f. repr.

LykaMagymúI800-50
549. l.

Photo Finishing by
Fotomat Corporation
Denver, Colorado

Fotomat Corporation
Denver, Colorado

Alconniere Tivadar
Lovas képmása, olaj

Székesfővárosi Képtár és Történelmi Muz. kiáli.
Nemz. Szal. 1937. jan. 6 1.

Alconiere Tivadar

Nemzeti Szalon

A l c o n i e r e T i v a d a r .-

1937. Szkfőv.Képtár és Tört,Muz.kiáll.

Lovas képmása,olaj

Nemzeti Szalon

MDK

Alconniere Tivadar

Lovas képmása, olajf.

A Székesfővárosi Képtár és Történelmi Múzeum kiáll.-nak katalogusa. 1937. Jan. Nemzeti Szalon.

Alconiere Tivadar
Széchenyi a Vaskapunál, olaj

Reformkor művészete. Föv.Képt. XXVI. kiáll.
1948. jul. 9 l.

MDK

Alconiere Tivadar

Széchenyi a Vaskapunál, of.

Reformkor művészete. Főv.Képt.36.kiáll. 1948.jul.
9. 1.

Alconiere Tivadar

MDK

Széchenyi a Vaskapunál

M.festészet haladó hagyományai. Főv.Képtár,1951.

Alconiere H. Tivadar (1797-1865)

Leány arckép.
Olj f. 93x129 vászon. Ltsz 4128. Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1959.

Alconiere

magyar festő 1840-ben Bécs-
ben.

1840 pesti Eiäll-
Napoleon lóháton, olajj
Ló képe, olajj.

~~Római brouweret IV. 30~~

L. 1840.

Alconiere Tivadar

Ferfi arckép

Kopp

MAGYAR MŰVESZET

— 1937 26. I.

Budapest, 1938 február 8.

M.D.K.

Alconiere Tivadar,festő,1791-1865

Nagymartoni születésü.Bécsben tanult.Biedermeier arcképfestő.Csak megrendelők hivására jött Bécsből hozzánk.Főleg a Dunántúlra./Arcképek a Nemz.Galériában.491.ó.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetek,a zene, a szinház és a film.Bpest.Minerva.1960

ben készitett Budán szinesre retouchirozott daguerrotip-arcképeket. 1846—47-ben Kramolin A. daguerrotipista fényképész Budán. 1847-ben telepedett le Pesten Simonyi Antal, fényképész-ismereteit szintén a külföldről hozta. Utána s előtte is egész sor festőnk adta magát Pest-Budán fényképészetre.

Pest-Buda a grafikának is központjává válik. Hiszen a folyóiratok és zsebkönyvek itt jelennek meg s az önálló rézmetszésü vagy kőrajzu lapnak is itt vannak a nyomdái, a készitői, az árusitói. Itt indulnak meg az első gyüjteményes művek is, amelyek egy vagy több grafikus művet albumszerüen egyesitik, mint amilyen volt Schmidt, Boutibonne, Lántz tájképsorozata, Ehrenreich Sándor Ádám 1823-tól megjelenő Icones-ei, Ponori Thewrewk József irónak Magyar Pantheon, Magyar Galeria név alatt ösmert arckép-gyüjteményei, főképp pedig itt jelennek meg a különböző irodalmi jellegü divatlapok. A bel- és külföldi festők és rajzolók egész sorát * foglalkoztatják ezek, de foglalkoztatják a rézmetsző, fametsző, acélmetsző, litografus műhelyeket is. A termelés eléggé bő, de nem minden hazai eredetü, mert grafika

* Igy kerül bel- és külföldi grafikusokkal vonatkozásba hazai tárgyu rajz vagy festmény révén egyebek közt pl. Alconiere (Kohn néven is), Alt, Amerling, Avenarius, Barabás, Bartlett, Bauer, Berger, Bernard, Borovszky, Bús, Chladek, Clarot, Donat, Egger, Einsle, Ellinger, Ender, Felsenberg, Fendi, Ferenczy, Gasparik, Geduly, Geiger, Glatz, Gyurkovics, Heinrich, Hofbauer, Hofman, Hora, Jenny, Joó, Kaergling, Kanitz, Kininger, Kisfaludy, Kiss, Klette, Kölesy, Kostyál, Krafft, Kriehuber, Lestyán, Liebner, Lieder, Lochbichler, Loder, Marsovszky, Mathael, Melegh, Mesznil, Molnár, Mücke, Pesky, Prestl, Ranftl, Rieder, Ruprecht, Saar, Salis, Schärmer, Schedy, Schindler, Schmidt, Schnorr, Schoefft, Schorn, Schwind, Simó, Spiro, Steinrucker, Sterio, Stiller, Strohmeyer, Stunder, Szakáts, Szale, Szathmári, Wagner, Weber, Weide, Weidner és sok más. Tárgyuk tulnyomórészt arckép.

dolgában is sürün igénybe veszik a külföld, nevezetesen Bécs mestereit. Sokat dolgozik magyar számlára a bécsi Joseph Axmann, Blasius Höfel, Joseph Kovatsch, David Weiss korszakunk első, Karl Mahlknecht korszakunk második felében. Johann Neidl pedig, gráci születésü bécsi mester, nemcsak sokat metsz Pest számára, hanem személyesen fölkeresi műlapjaival a pesti vásárt is és egy ily alkalommal, 1832-ben itt halt meg.

Ám jut grafikai feladat pest-budai mestereknek is, bár nem a java, mert hirük nem jó. Kazinczy, aki nagy szeretettel tanulmányozta a külföldi és hazai metszőket, nem nagy elismeréssel szól róluk a század elején. Korszakunk végén pedig, 1847-ben Mayer István, maga is mivelője a rézmetszésnek, igy nyilatkozik: «Jelenleg országunkban talán 15 rézmetsző működik s mi tagadás benne, egyikük se vitte középszerüségen felül». Okát ennek a szomoru ténynek abban látja, hogy a grafikusokat nem pártolják eléggé s hogy a kenyérkereset aggodalmai szapora vásári munkára kényszeritik őket. Egy grafikus felesége, Karacs Teréz, nem győzi eléggé hangsulyozni, mily küzdelmes a férje élete, pedig Karacs Ferencet grafikusaink legjobbjának ösmerték kortársai a huszas, harmincas években.

Korszakunk legelején rézmetszők és réznyomók Pesten: Karacs Ferenc, Prixner Gottfried, Leitschacher Lajos, Mayer Augusztin (aki már az előző században is működött); 1815 körül Prixneren, Karacson kivül Schönmann Ottmár, Engelmann Henrik, Philipp Anton Richter, végre korszakunk közepe táján Karacs, Ehrenreich József, Günther Antal, Lenhardt Sámuel, Prixner Zsigmond, Schmid El. Ed. (ez kottát is vés), Engel Ferenc, Engelmann Henrik, Baumann Ágost, Kohlmann Leopold, — Budán Falka Sámuel, Binder János Fülöp, Czollner

Alconiere Tivadar

Magyar Művészet

~~1925. 238~~

~~1927 295–98~~ – több érdekes ujadat

1928. ~~137~~, ~~338~~, ~~557~~,

~~564~~, ~~645~~

Római agyagszobrocska feje VI. 280

Alconiere Tivadar festő

Magyar Művészet, 1927

293-298.o.

Csatkai Endre. Magyar festők művei a kismartoni művészettörténeti kiállításon.

Adconière T.

Kohn Ärzunn névén 1812–13. a bécsi akadémiana tájkepfestők osztályát látogatta.

Fleischer Gyula

Magyarok a bécsi képzőm akadémiana. Rp. 1935–

591.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
BUDAPEST IX, HÖGYES ENDRE-UTCA 10
Telefon: 186-556

A Tárcaközi Bizottság javaslata alapjá
juttatta a ..... várm
községben lévő, egykor .....
kastélyt. A kastély a Műemlékek Országos
műemlék szerepel, s ezzel kapcsolatban van

A Földmívelésügyi miniszter 189.100
Közlöny 1946. évi 266. számában) 5. §-á
részesített a műemlékké nyilvánított épületek és
és megőrzéséről az 1881 : XXXIX., illetőleg
szerint köteles gondoskodni".

A hivatkozott 1881. XXXIX. tc.

Alconière Hermann Tivador F.M. 19.1.

Kohn Herman. * 1797 - 1865.
1812 Bécs Ak. 1820-9.
30-a évet Róma - Luccai herceg kamerafestője.
Bécs - szep zarténlényt van el. nagyszül.
Intelligenciál - Papa - Pest. 1850 Bécs. Igen szeptg.
Bécs Ziállitázolon 1820-40.
1840-es Müegylet Ziáll: Napoleon és lótomberg.
/Szentimrei 14/

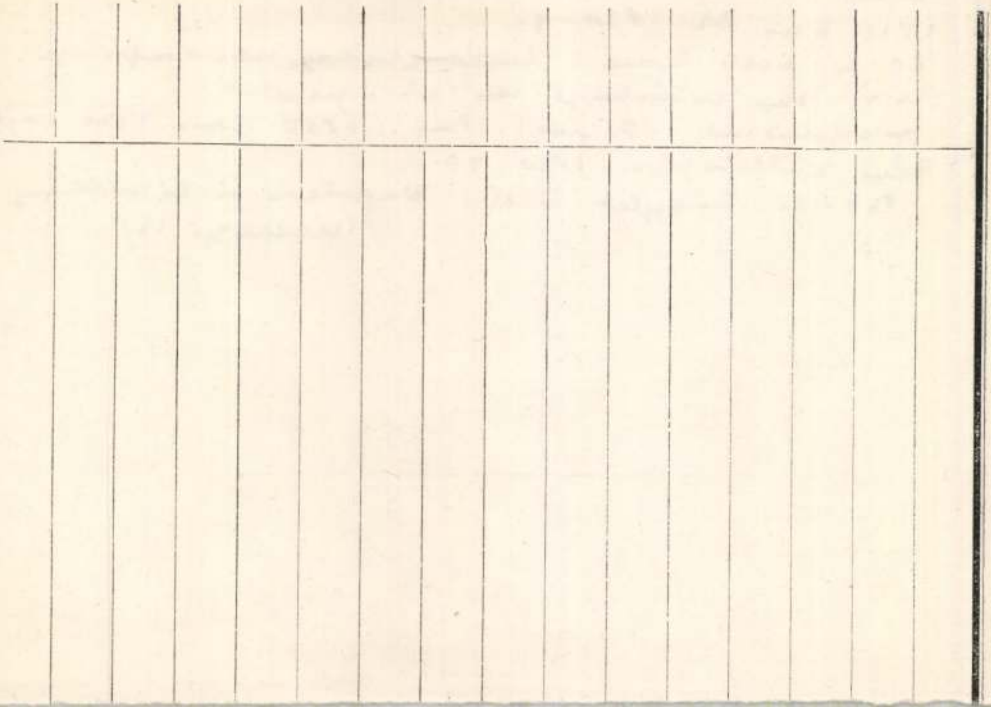

Alconiere (Kohn)

läsd

Kazinczy lev

XXII. k. 4271.

Tata h.n. VII. 36.

MDK -

Alconiere Teodoro

Horváth Henrik:Árpádházi Szent Margit síremléke és egyéb tanulmányok. Bp.1944. 184-199 l.

Alconiere Hermann Tivadar MDK

"Ürményi József"

arcképe , rézmetszet 1825

Alconiere - Ehrenreich

62.o.

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Müv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67.o.

Alconiére Hermann Tivadar (Nagymarton, 1797-- Bécs, 1865. jun. 10.): festő. Bécsben tanult. Az 1820-as évek végén Pesten mint arcképfestő müködött, majd Bécsben élt, ahol a 40-es évekig gyakran állitotta ki festményeit. Közepes tehetségü biedermeier festő volt. A Pesti Mücsarnok kiállitásaira Károlyi László gr. lóháton (1835), Napóleon lóháton (1840) c. müveit küldte el. Állitólag Rómában is járt, de nincsenek pontos adataink. Hazájába visszatérve -- Székesfehérvárott és Pápán -- arcképeket festett. Két képe az MNG-ben van.

Alconiére Hermann Tivadar festő

Magyar Életrajzi Lexikon

Alconiere Tivadar

1.

Kunstwien 1840

norm

30 l.

eg Reisende c.

Jeje Vidl.

jo	2	
jeles	1	

II. osztály.

Frankhauser András	kő
Müller Anral	kő
Scheirich Antal	ács
Vonnák Árpád	ács
Wittmann Kálmán	kő

III. osztály.

	kő
Doutlik Béla	
Fodor Ferenc	ács
Jabulek Ferenc	kő
Jusztusz Ferenc	kő
Tüske János	ács

IV. osztály.

Dobos József	kő
Gelegonya Ferenc	ép
Groszmann Gusztáv	kő
Kovács Gábor	kő
Schulmann Károly	kő
Schwartz Kálmán	kő
Still László	ács

MDK

Alconiere Tivadar, festöm.

a kalandos életü festö történelmi romantikus képeivel kelt feltünést.

Magyar Müvészet, 1938. 29.1.

Theodore Aconiepi

Michael Mayr kőjéhez tartozott.

Allgemeine Landestopographie des Burgenlandes, Eisenstadt, 1963.

II./a kötet

4140

Alconiere Tivadar, festö

Két képe függ a Szépmüvészeti Muzeumban.
Az egyik: Danhauser./ A bécsi Modern Képtárban Ammerling festette képmása látható./
Mayrt még Bécsből ismerte A. 1853-ban A. Veszprémből küld üdvözlö sorokat M.-nek. 1862-ben megtörve Mayr-nél talál átmenetileg otthont. Ekkor meg is festi Mayr portréját.
/A. rövid életrajza: Szentivényi lexikonjában./
Megh. 1865-ben.

Dr.Csatkai Endre:
Magyar festök müvei a kismartoni müvészettörténeti kiállitáson.
MM.1927. 215.l.

Alcsiere Tivadar festő M.D.K.

1791-1865/

Nagymartoni születésü.

Bécsben tanult, javarészt ott is élt.

Arcképmegrendelők hivására látogatott haza , főle

leg a Dunántul városaiba.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 700.1

A Kultura Világa Bp. 1963.

Alconière Tivadar

Ivod

Ujv MZsL

22. l.

Dr Hoffmann Ödön
Budapest. XIV.
Aréna út 41

Zlconière Tivadar

(Kohn Hermann, 1791-1865) Bécsben folytatott művészeti tanulmányokat.

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XIX században, Budapest, 1970.

91

Alconiere

Alconiere.

~~Dorffings p. 368.~~

Mübarát I. 146. —

Wurzbach XXV. p. 275. —

Napkelet, 1924. 8. 37. p. 288. —

Karinczy Pestre, p. 24. —

Spiegel p. 460. — 1840. évf.

Alconiere, Tivadar

2219. Alconiere Hermann: 2220
Sz. Nagymartonban 1797-ben. Vienben 1850 után.
2219. Férfi tanulmány.

A vállig ábrázolt fiatal ember jobbra fordul és arczélben látható. Göndör haja és szemöldöke gesztenye barna, szeme sárga, arcza és bajusza leberetvált. Csokorra kötött nyakkendője fekete, mellénye kivágott, kabátjának lehajtott gallérja széles.

Vászon, mér. 44.5 : 36.2 cm.
Vétetett 1902: XI. 2-án C.J. Wawrától 150 koronán (762/902)

Elszámoltatott 1903: II. 10-én (157-903)
Az elszámolást elfogadta az 1903: VII. 4-iki 13903 (449-903) és az 1903: X. 15-iki 18308 (710-903) szvsz. leirat.

904: IV. 30.

Vét. C. J. Wawra

MDK

Teodoro Alconiere

Gerevich László cikke. Corvina, 1939. május.
418-425 l.

Alconisze ? festö ?

Atheneum. 1840. II., 15/16. 31/32.

Alconieri festő /XIX sz. e. f./

Századok. 1874. 26-44 o.

Nagy Iván: Magyarországi képzőművésze

Alconiere Tivadar F.M.19.2.

Pápán, Veszprémben, Várpalotán. 5o.-es évektől Bécsben. 1862 Nayr festő vendége. Nyomor. 1863 pénzhamisitás. Három hetet ül, felmentik. 1865 hosszu betegség után meghl. Bécsben tájképek és eröltetett humoru torzképek. (Ly.N.r.119.)

Ányakvi sz.: .....

Név: .....

Lakcim: .....

Szaktárgyak: .....

Évfolyam: ..... Vallás: ..... Szül. év.: .....

Szaktárgyain kivül tud .....

.....

Tanitást vállal: **helyben — vidéken.**

Kapott-e már állást a Segitőtől és milyen esetekben: .....

Megjegyzések: .....

Alconiere Tivadar festő
(Cohn Hermann) 1797-1865.

Bécsben tanul, volváig ott él.
Arckép és életkép festő.

Déri Museum Képtára, Debrecen, 1954. 22. lap

MDK

M.D.K.

Alconiere Tivadar, festő
(1797-1865)

Nagymartonban (Burgenland) született, Bécsben tanult, ahol élete nagy részét töltötte. Hagyományára csak elvétve utaznak, hogy archív megrendeléseinek eleget tegyen. Festői stílusa a bécsi biedermeier vonásait viseli magán.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

252. old.

Alconiere

1863

Becsben kinos helyzette
vitte a nyomor, pénzhami-
sítassal kísérletezett, de
mindjárt föl is jelentette
magát, a rendőrség be-
csukta, három heti fogsig
után azonban szabadon
engedték, mert hamisít-
ványát nem hozta forga-
lomba. Hosszú betegsig után
az irgalmasok kórhazá-
ban halt meg 1865. Becsi
tartozkodása alatt rezsut
forzkepeket rajzolt és taj-
kepeket festett.

Lyka nem z romantika

119. l

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
BUDAPEST IX, HÖGYES ENDRE-UTCA 10
Telefon: 186-556

.....

A Tárcaközi Bizottság javaslata alapjá
juttatta a ..... várm
. községben lévő, egykor .....
kastélyt. A kastély a Műemlékek Országos
műemlék szerepel, s ezzel kapcsolatban van

A Földmívelésügyi miniszter 189.100
Közlöny 1946. évi 266. számában) 5. §-á
részesített a műemlékké nyilvánított épületek és
és megőrzéséről az 1881 : XXXIX., illetőleg a
szerint köteles gondoskodni".

A hivatkozott 1881. XXXIX. tc.

Alconiere Tivadar

a bécsi akadémiára jár

Popány Ö. Ödön: A magyar nemzeti képzőművészet kialakulása.
MTA. Tars. Lit. Tud. Ort. Közl. XI. (1961) 345. l.

Alconière Tivadar festő M.D.K.

1791 - 1865

Bécsben tanult s csak ritkán látogatott haza.

Kunyis, hagy. mův. Bp. 1960 491.

Alconiere

1850 az 50-ci evekben Pápán
dolgozott s ott a Sauer-
család karolta fel. A
családnak 3 Alc. képe
van ~~a [illegible]~~ i Alco-
nier Várpalota kör-
nyéken is dolgozott
s mecenásai Zichy grófek
Krayek, Marichek és
a Bajzáth családok
voltak

Csatkai

ÁSOK

né

RGIT

ALCONIERE *Tivadar (Cohn Herman)*, festő, szül. Nagymarton 1797, megh. 1865. Bécs jún. 10. Ez utóbbi városban képezte ki magát festővé s ez volt munkásságának főszínhelye. Állítólag Olaszországban is járt. Leginkább arcképfestésből élt, szegényesen, ily munkát Pesten, Pápán, Székesfehérvárott is végzett. Kortársai körében bizonyos érdeklődést keltett keresett humorú képeivel is (pl. egy zenész arcképe csupa hangszerből összeállítva). Két arcképe a budapesti Szépművészeti Múzeumban van. A. képmása Amerlingtől a bécsi Staatsgalériában.

Eg I. 19. l.

1445.

d deje.

dvözlet.

nazsámoly előt álló ~~[illegible]~~ Ma-
ört jobbról ~~[illegible]~~ Gábor arkangyal
tett szárnyakkal.

ormű, mészkőből
i 15: 27 cm.

II. 31-én az Iparmüvészeti Muzeumban helyez-

? Glisenti?

anyagnak, mely az összes betegségeket meggyógyítja és minden anyagot arannyá változtat át, *bölcsek köve*, vagy *magiszterium*, vagy *elixir*, *vörös oroszlán*, *vörös tinktura* nevet adták. Az alchemia művelői közül a kémia fejlődésére hatással voltak még *Albertus Magnus*, azaz Albrecht bollstädti püspök, a Doctor Mirabilis, azaz *Rogerius Baco*, a kísérletezések meghonosítója, *Aquinói Tamás*, *Arnoldus Villanovanus* és *Lullus Raymundus*. Ezek mind a XIII. sz.-ban éltek. A XV. sz. alchemistái között tudományos jelentőségűek *Basilius Valentinus* és *Hollandus Izsák* és *János*. A felsorolt alchemistákon kívül sokkal nagyobb azoknak száma, akik az alchemiával nem mint tudománnyal foglalkoztak, hanem állítólagos aranycsinálási tudományukat anyagi hasznukra igyekeztek kamatoztatni. Ilyenekkel találkozunk a legtöbb fejedelem udvarában a XVI. sz.-ban. Ezek közül hirhedtségre tett szert *Le Cor*, aki VII. Károly francia király udvarában gyártotta az aranyat, még pedig úgy, hogy a jó aranyat elsikkasztotta és hamis aranyból veretett pénzt. Ilyen udvari alchemista volt *Kelley*, aki II. Rudolf császár udvarában és *Sendivogius*, aki II. Keresztély szász választófejedelem udvarában élt. Az újabbkori alchemiaművelők között megemlítendők: *Paracelsus Bombastus von Hohenheim* (1493—1541), akinek a gyógyászat terén voltak érdemei, nagyszámú anorganikus eredetű gyógyítószer bevezetésével, *Libavius* (megh. 1616), *Glauber* (megh. 1668), *Löwenstern* (megh. 1702). Voltak alchemiával foglalkozó társulatok is. Ilyenek voltak a XIV. sz.-ban alakult *rózsakeresztesek*, a XVIII. sz. elején alakult *buccinátorok* és az ugyane század végén alakult *Hermetikus társaság*.

Az alchemia *magyar* művelői közül nevezetesebbek: *Borbála*, Zsigmond király második felesége, *Melchior Miklós*, *Erdélyi János*, aki egy kolostor egész vagyonát költötte el kísérleteire, *Erdélyi Dániel*, *Laszky Albert*, *Hunyadi Bánfi János*, *Csuzi Cseh János*, *Gömöri Dávid*. A híres testőrírók közül *Báróczy Sándor* is sokat foglalkozott alchemiával kísérletileg és irodalmilag is.

Az alchemia útján könnyű módon való meggazdagodás vágya időnként valóságos járvány volt, mely sokaknak anyagi romlását idézte elő. Ezért különböző rendeletekkel, így III. Honorius pápa 1219-ben, XXII. János pápa 1317-ben, Mária Terézia 1768-ban védekeztek ellene. Ezek azonban semmit sem használtak és csak a Lavoisiertől kiindult modern kémiai tanítások elterjedésével kezdett az alchemiában való hit alábbhagyni.

A radioaktivitás és az elemek periódusos rendszerére vonatkozó kutatások alapján kialakult modern anyagelmélet alapján nem kizárt, hogy az alchemia törekvéseit, t. i., hogy elemek mesterségesen más elemmé legyenek átalakíthatók, valamikor siker fogja koronázni, azonban a tudomány mai állása szerint erre nem vagyunk képesek.

Irodalom. *Berthelot M.:* Collection des anciens alchimistes grecs (1887—88.); *Lippmann E. O.:* Entstehung und Ausbreitung der Alchimie (1919.); *Szathmáry:* Magyar alchemisták (1928). BÁLINT I.

Alchemilla L. v. *Alchimilla*, a *Rózsafélék* családjába tartozó növénygénusz. Az *A. vulgaris*, Vénusz palástja, Boldogasszony palástja v. tenyere, neve onnan ered, mert levelei esőben v. páratelt időben összeborulnak és a rájuk hullott esőcseppeket fölfogják. Páratelt időben a levélkaréjok hydatodáin vízcseppek válnak ki. E jelenség miatt a régi germánok szent növénynek tartották. Néhol kertekben is tenyésztik. GREGUSS P.

Alchemilla vulgaris

Alchimisták, az alchemia tudományával elméletileg és gyakorlatilag foglalkozók elnevezése. A teljesen beavatottakat, akik állítólag a bölcsek követ megtalálták, *adeptusok*nak, a tanítványokat *filozófusok*nak nevezték. BÁLINT I.

Alchornea, régebben *Caelobogyne*, az *Euphorbiaceae* családba tartozó növénygénusz. Kb. 50 faját ismerjük. Az *A. cordifolia* kisebbszerű sztyeppfa. Nyugatafrikában él. Togoban *awowlo*nak, *tsufóu*-nak nevezik és üres ágait pipaszárnak dolgozzák föl. Egyik braziliai fajból, az *A. iricurana*-ból nyerik az *aribaba* értékes fát. Az Amazon és Kongo vidékén úgy nőnek, mint nálunk a fűzfák. Az *A. ilicifolia*-n észlelték először a *polyembrioniát*. Kezdetben ezt *parthenogenezis*-nek hitték, később azonban kiderült, hogy *apogamia*. Itt u. i. az embrio a nucellus valamelyik sejtjéből, tehát egy 2-szeres sejtből veszi eredetét, nem pedig a petesejtből. GREGUSS P.

Alchvarizmi *Mohammed ibn Musa*, arab matematikus a IX. sz.-ban. *Aldzsebr valmukabala* című könyve után nevezték algebrának az egyenletek tanát.

Alciati (ejtsd: *àlcsá'ti*) *Andrea*, olasz jogtudós, szül. 1492 máj. 8-án Alzateban, a Como mellett,

megh. 1550 jan. 12-én Paviában. Huszonkét éves korában már a jogtudományok doktora lett s jogot tanított az avignoni, bolognai, bourgesi, ferrarai és paviai főiskolákon. Elsőnek alkalmazta a történeti rendszert a jogtudományban. Főműve: *Annotationes in tres libros Codicis* (Bologna, 1513). Irt azonkívül művészeti értekezéseket és epigrammákat is, melyeket *Emblematum libellus* c. könyvében adott ki (Milano, 1522).

Alciati Andrea

Alciati *Paolo*, milanói nemes, mint Kálvin követője, szülővárosából Genfbe ment, ahol azonban a szociniánusokhoz csatlakozott s Blandrata, Gribelli és Gentilis társaságában Lengyelországba ment. Megh. 1565-ben Danzigban. HUSZÁR E.

Alcibiades, *Alkibiadész* nevének latinos alakja.

Alcibius füve v. *Alcusibi füve*, kígyószisz, mérges vadharapást gyógyító fű, pirosító gyökér stb. *(Echium vulgare* L.), neve állítólag onnan származik, hogy amikor *Alcibius* térdét a kígyó megmarta, Alcibius e füvet megrágta, nyálát lenyelte, a rágott levelet pedig a sebre kötötte, amitől meggy[illegible]gyult. GREGUSS P.

Alcida, lásd: *Alkeidé*[illegible]

Alcides brevirostris *B*[illegible] a *gyűrűző ormányosbogár* tudom[illegible] *Curculionidae* családba ta[illegible] gyarmatok gyapotült[illegible]ben nagy károkat. [illegible]ACZ S.

Alcin, cin[illegible]mötvözet. Csapá[illegible]

Alcin[illegible]omániához tartoz[illegible]-ben.

A[illegible]*ndi*nek.

[illegible]*ergek* egyik csa[illegible]; tengeri állatok.

[illegible] spanyolországi járási [illegible]mányban, a Jucar folyó [illegible]) 20.839 lak. A város [illegible] folyón hatalmas zsilip[illegible]vel öntözik a földeket, mert [illegible]on a tájon. A virágzó huerta[illegible] főterményei rizs, cukornád, ga[illegible]yümölcs. Jelentékeny a selyemhern[illegible]yésztés. BULLA B.

Alcly[illegible]**e,** régi királyság Skóciában.

Alcmaeon, lásd: *Alkmaion.*

Alcmene, lásd: *Alkméné.*

Alcobaça (ejtsd: *àlkobászà)*, város Portugáliában, Estremadura tartományban, járási székhely, 8000 lak. Híres volt az I. Alfonz király által 1148-ban alapított ciszterci rendű kolostor és templom, amelybe csak nemes emberek léphettek be. Az apátság híres könyvtárát 1810-ben a franciák elégették. A templomban vannak eltemetve II. és III. Alfonz királyok és I. Péter a kedvesével együtt. BULLA B.

Alcock (ejtsd: *elkak) John*, angol zeneköltő, szül. 1715 ápr. 11-én Londonban, megh. 1806 febr. 23-án Lichfieldben. Előbb Londonban, majd Plymouthban, Readingben és Lichfieldben működött, mint egyházi orgonista. Az oxfordi egyetem doktorátussal tüntette ki. Irt dalokat, zongoradarabokat, anthemeket és egyházzenei gyüjteményeket adott ki. SIKLÓS A.

Alcock *Rutherford, sir*, orvos és politikus, szül. 1809-ben, megh. 1897-ben. Mint seborvos kísérte a karlista háborúba küldött angol flottát 1836-ban. 1837-ben fu-csui, 1846-ban sanghai konzul, 1858-ban főkonzul lett, 1859-ben meghatalmazott miniszter az akkor nemrég megnyílt Japánban. 1864-ben újra Japánban, 1865—71-ben Pekingben képviselte Angliát. Elnöke volt a Royal Geographical Societynek. Irt a japáni iparművészetről és írt egy japáni nyelvtant is. TÖRÖK P.

Alcoforado *Marianna, Soror*, portugál apáca, szül. 1640 ápr. 22-én Bejában (Portugália), megh. 1723-ban. A francia irodalomban vált ismertté, amikor Bouton de Chamilly Noël, Saint-Léger grófja kiadta azt a négy levelet, amelyeket az apáca hozzája intézett. A *Lettres portugaises* (Portugál levelek, 1669) a szenvedélyes szerelem hangját szólaltatják meg. HANKISS J.

Alcohol *(alkohol)*, borszesz, spiritusz, szesz; lásd: *Alkohol.*

Alcolea, falucska Spanyolországban, Cordoba tartományban, a Guadalquivir mellett, a folyón szép híddal. 1868 szept. 28-án itt vesztettek csatát Izabella királynő csapatai a Serrano tábornok vezette felkelőkkel szemben. A csatavesztés Izabellának trónjába került. BULLA B.

Alconi *Hermann Tivadar* (tulajdonképpen *Kohn Hermann)*, festő, szül. 1797-ben Nagymartonban (Sopron vm.), megh. 1865 jún. 10-én Bécsben. A bécsi akadémián tanult, majd miután a zsidó vallásról a katolikus hitre tért át, 13 évet töltött Rómában, ahol igen jól ment dolga. Későbbi élete, amelyet Bécsben, Székesfehérvárott, Pápán, Pesten töltött, fokozatos hanyatlás, elvonultság. Leginkább arcképeket festett, amelyek közül azonban csak

329 ALCOR — kevés ismeretes. Kettő a budapesti Szépművészeti Múzeumban van. Humoros litográfiái a bécsi Theaterzeitungban jelentek meg. EBER L.

Alconiere Hermann Tivadar

1797 – 1865

Csod

Csatkai Endre dr ♀

A Soproni Képzőmüvészeti Kör kiállítása

~~1927~~ Sopron, 1927. 4. l.

♀ A 19. nazad soproni festészetének és a Soproni Képzőmüvészeti Kör történetének vázlata.

Egy gyermek arcképe volt kiállítva

820

Theer Robert

I. Miklós cár arcképe. (Nikolaus I., Kaiser von Russland.) Kny. F. Krüger után.

383 m. 303½.

K. 2.—

Alconière Tivadar

1797 – 1865

l

Vayer Kéchenyi

115. l

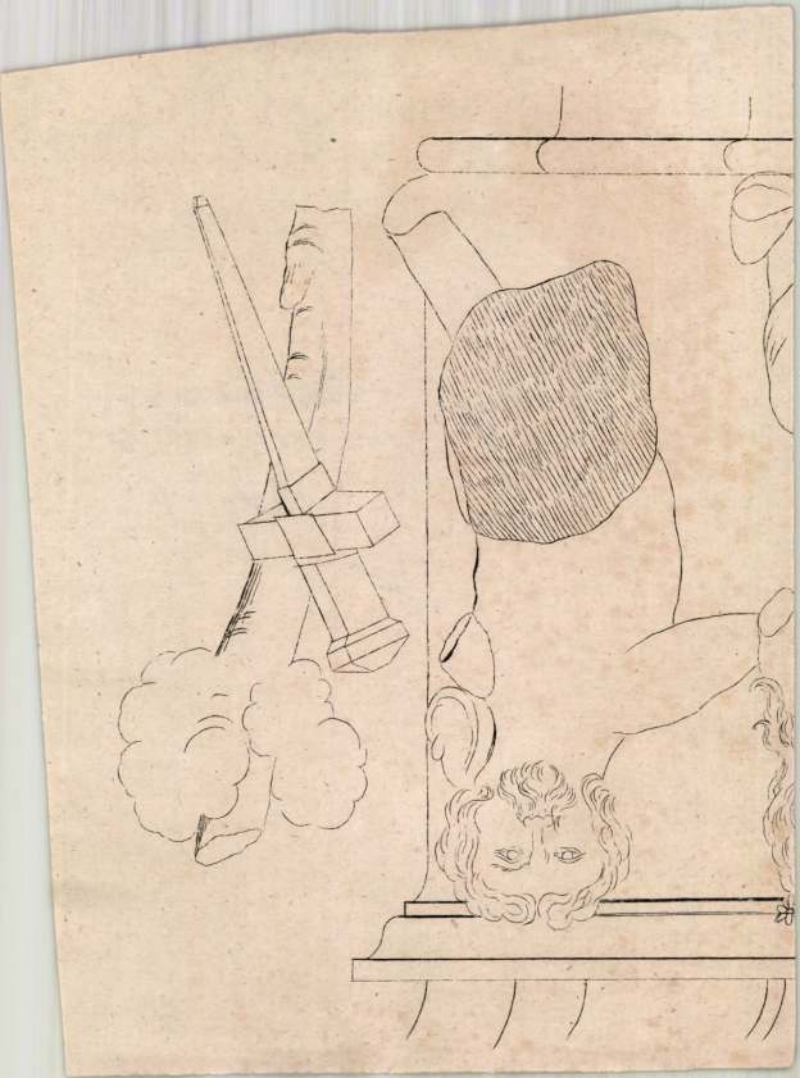

Alcomière Tivadar

Lydia Róma 67. I.

ı letesült Sir William Hamil-
inén nem láthatta, mert mikor
a British Museum tulajdoná-

-il toutàfait? Non si l'on prend
ar les grecs et Raphael». V. ö.

nényét a British Museumnak igen
aelis: «Ancient marbles in Great
olt jelentékeny az elsőnél, olasz-
sche Reise. Leipzig, Insel-kiadás.
kollekciót Londonba volt viendő,
. Csupán egy láda menekült. Sze-
övegét Sir Hamilton és Italinsky
s angol nyelven jelent meg négy
avures d'aprés les vases antiques
Wolfgang Sörrensen: Joh. Hein-
art, Spemann 1910, 88—92 l.

porcellán, színes virágcsokrokkal. Schlaggenwald, X
Blumensträussen. Schlaggenwald, erste H. XIX.

563. **Hat tányér,**

porcellán, zománcfestésű alakos díszítéssel, a Ming-po
Porzellan, mit figürlichem Dekor, mit Emailfarben

564. **Reggeliző készlet,**

porcellán, két személyes, darabjai: tálca, két kanna
sokban leveles ágon ülő madarak. Meisseni jeggyel.
nen, bestehend aus Anbieteplatte, zwei Kannen, Zuc
in Goldkartuschen.

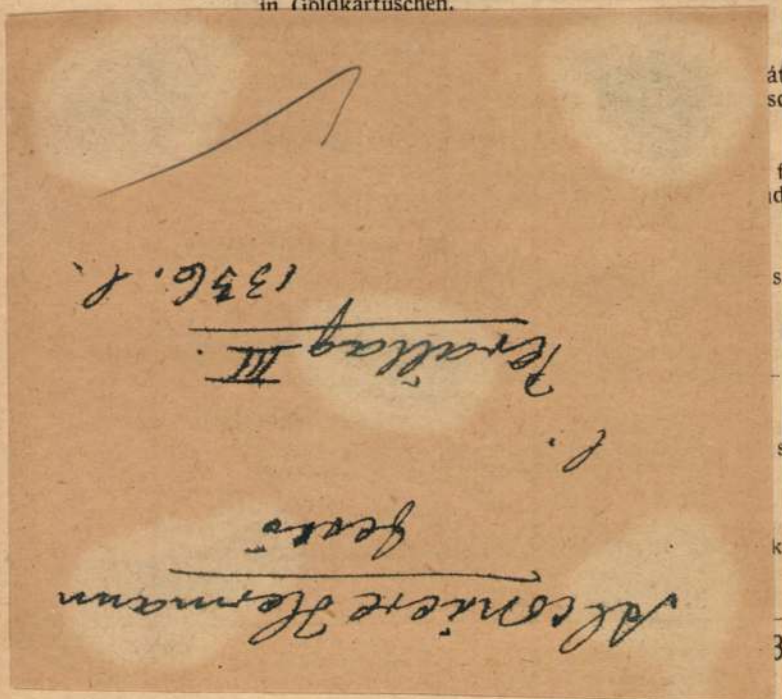

end, um 1860.

zines virágcsokrokkal. Herend, 1860 tájáról. — SCHÜSSEL.
uster, im Fond Blumensträusse. Herend, um 1860.

, XVIII. sz. k. Későbbi bronzfoglalatban. — TELLER.
, Mitte XVIII. Jahrhundert. In Späterer Bronzefassung.

kartusban berlini látkép. Meissen, XIX. század közepe. —
lauer Fond, Goldspitzenrand und Berliner Ansicht in Kar-
lert.

ad. — ZIGARRENSTÄNDER, bunte Porzellanfigur: italie-

ökkel. Herend. — GLOCKE, Porzellan, mit aufgelegten

lapon Hohenschwangau várának látképe. XIX. sz. közepe.
HALE MIT UNTERTASSE, Porzellan. Auf der Schale
id mit Hochgolddekor. Mitte XIX. Jahrhundert.

Bécs, 1810. — SCHALE MIT UNTERTASSE, Porzellan,
n, 1810.

Kékjegy. Ludwigsburg, 1770 tájáról. — ZWEI SCHALEN
ndekor in Relief und bunte Blumensträusse. Ludwigsburg,

8

Alconiere, Theodor

festő

l.

Csat-Frey Öst. Kunstt

XXIV. K-

XXX, 91. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
124

Schlickeysen, F. W. A. Abbildungen aus Münzen des Alterthums.
Berlin, 1855.

Tüz. 1 drb.

KÖHN. *Hermann.* 1. *Alconiere.*

T. 7016.

mplom körül és jobbra a fák
, mig a háttért hegyek fog-
tt:

esso al Campo Santo
Pascoletto
prile 1885.

22.9 cm.

. 242-99-14.
572-99-5.

M.D.K.

Kohn Hermann; festő

művésznéven Alconiere Tivadar (1797-1865), a Kazinczyval kapcsolatban álló Jankovich Miklós arcképét is megfestette

Rózsa György: Müvészettörténeti jegyzetek a Kazinczy-levelezés 23.kötetéhez.
Müvészettörténeti Értesitő, 1961.X.évf. 1.sz. 31.old.

MDK

Kohn Hermann

Horváth Henrik:Árpádházi Szent Margit siremléke és egyéb tanulmányok. Bp.1944. 184-199 l.

KOHN HERMANN/Alconiere Tivadar/,festő

Kisfaludy Károly hagyatéki képgyüjteményének hiteletesitett jegyzékéből:
8.sz."Oroszlányokat ábrázoló kis kép Khontul Orig."
Kikiáltási ára 60 ft.Eladási ára 19.05.ft.Batta F.B.
vette meg.Müvészneve Alconiere volt.Nagymartonban
született 1897-ben,Bécsben halt meg 1865-ben.171.old.

VAYERNÉ,ZIBOLEN AGNES: Kisfaludy Károly képgyüjteménye 161.old.

A PETŐFI Irodalmi Múzeum Évkönyve, 8. 1969-70.Bpest

KOHN HERMANN/Alconière Tivadar/,festő

Kisfaludy Károly képtárának sokfélesége esetlegesség re utal,hiszen a magyar Alkonière,Heinbucher-Bikkesy és Heinrich Bonifác képeinek megvárárlásánál elsősorban az alkotók magyarsága,vagy a művek tárgya érdekelt,nem pedig művészi stilusuk. 178.old.

VAYERNÉ,ZIBOLEN AGNES: Kisfaludy Károly képgyűjteménye 161.old.

A PETŐFI Irodalmi Múzeum évkönyve. 8. 1969.70.Bpest

Kohn K. Hermann

wod

A Mübart

1921 146

Petrie IX. 135.

Kohn Hermann, festö l. Alconiere H.

~~Kohn Hermann, festö. l.~~

~~Alconière H.~~

Alconière Hermann T.

festő

1797 — 1865

Lásd

Bendrei – Gentiváros

14. l.

folytatása a 15. lapon.

ide mellékelve!

Alcomère

1853. Vesprambe va

1862. megtörve rongjosan
állít be Mayr Mihály festő barút-
jához Kismartonba, hol szwesen
fogadták. Kétszer lefestette há-
zi gazdáját és ennek család-
ját és más kismartoniakat.
Innen Beisbe mont. hol 1863.
novemberében peirhamsítás
miatt börtonbe került, de mi-
vel kiderült, hogy a peirsforga-
lomba nem hozta szabadon
bocsátottak.

Csatkai cikkéből
Magyar Univerzet
1927. 298. l.

Alconière

Ürményi József országbíró († 1741. dec 6.)

mk, kny, Kohn rajz. Ehrenreich

metszette. a mult sz. elejéről. —

9 x 11 cm. – ovális; nélkül papírszeretben

Kim S. (32.) 685. —

Ld. Alconière

Alconiere

aukcióhon.
Almásy-Teleki aukc.
I. 1939.
Nő ekszer ládi Gavál. of.

Postakarékp.
1930. ~~2 rk~~ 3 rk sz.
Férfi elemái of.
Nói kepin. 54. aukc.

Ernst Meyer. 39. aukc.
Kis férfi arckép of.
Bronzlalan

5

MDK

Alconiere Tivadar /1797 v. 1798 - 1865/.

Gyermekarckép, repr.

Csatkai Endre dr.: A soproni piktura történetének vázlata. Magyar Művészet 1928. 7. sz. 557.l.

MDK

Alconiere, festö

nagymartoni születésü, 1862-63-ban szintén Mayr-n
nél vonta meg magát. Az 5o-es években Pápán dol-
gozott. A hányt-vetett festöt a Sauer család
karolta fel, egy képe a család egy ifju tagját
ábrázolja. Várpalota környékén is dolgozott.

Dr. Csatkai Endre: A soproni piktura történetének vá-
lata. Magyar Művészet. 1928. 7.sz. 562-4.l.

Alconiére Hermann MDK

Férfiarckép, olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Alconiere /magyar születésü/

Napoleon lóháton, 's egy ló képmása

Az első magyar müvészkiállitást a Pesti müegylet 184o-ben rendezte. Müvészet 19o9. 4o5.l.

ALCONIERI

1850

61. márc. 8. Ugyanaz Deáky Zsigmond felszentelt püspök Ő Méltóságánál kérdezősködik Alconieri állítólag magyar születésű képíró s a luccai herczeg udvari festésze felől

MUvtört.Ért. 1990 1:2 128.

risch betrachtete, später wollte er das Gebäude in ei Wohnhaus, in eine regelmäßige Villa umbauen, und hinte dem Haus ein Atelier- und Werkstatt-Gebäude errichte lassen. Dazu hatte er aber keine Zeit, denn er starb un erwartet im Jahre 1885. Als Erbinnen des Hauses wollte seine Schwester das Haus am Offenmarkt so teuer ver kaufen, daß es das Ministerium für Religion und Unter richtswesen nicht bezahlen konnte, obwohl man das Ge bäude für die Meisterschule der Bildhauer kaufen wollte (Einige Jahre später, im Jahre 1889, wurde die Meister schule auf dem benachbarten Grundstück nach Plänen von Kálmán Gerster aufgebaut) — (Abb. 48.) Der neu Eigentümer — da es keine Beschränkung für das Eigen tumrecht ins Grundbuch eingetragen wurde — ließ da Haus für eine Villa mit zwei Wohnungen umbauen, dann im Jahre 1894 verkaufte er ungefähr ein Drittel de Grundstückes, wo bald eine einstöckige Villa aufgebau wurde. So keilten sich Aussenstehende schon seit den frühesten Zeiten in die Künstlerkolonie ein. Das Gebäude wurde immer wieder umgebaut und vergrößert. Heute ist es die Residenz des sowjetischen Botschafters.

Im Herbst des Jahres 1885 belebte sich das Interesse für die Grundstücke des Maulbeergartens, weil die ab zutragenden Pavillons der gesperrten Landesausstellung billig zum Verkauf angeboten wurden. Der Architekt und Maler *Albert Schickedanz* (1846—1915) ließ im Garten der Meisterschule sein Atelier aufstellen. Es wurde mit kleinen Änderungen aus dem Pavillon des Karpathenvereins ausgestaltet (Abb. 9). Das Gebäude wurde im Jahre 1897 abgetragen.

Nach der Grundteilung verkaufte der Stadtrat im Jahre 1886 die Grundstücke den Künstlern bei einem Vorzugspreis mit der Bedingung, daß die Begünstigung so lange gültig bleibt, bis auf dem Grundstück ein Atelier steht.

Der Bildhauer *Gyula Donáth* (1850—1909) bekam vom Stadtrat ein Grundstück zum Gebrauch. Hier ließ er ei

A

MDK

Theodor Alconiere ,festö

1797-ben gazdag nagymartoni szülöktöl származott. Öröksége eltékozlása után kezdte csak a festést kenyérkeresetnek tekinteni. 1863-ban börtönbe került, de miután bebizonyosodott,h. az általa gyártott hamispénz nem került forgalomba, szabadon bocsátották a legnagyobb nyomorba.
Barátjáról festett portré a Magy.Müvészet 1927. 297. oldalán reprodukció: Mayr Mihály festö arcképe.1862./Kismarton.
Fájt Marianna urnö tul./

Dr.Csatkai Endre: Magyar festök müvei a kismartoni m.kir. kastélyban
Magyar Müvészet 1927. 298.l.

351. *Madarász Viktor:* Fiú képmása.

337. *László Fülöp:* Spanyol lovag.

1. *Alconiere Tivadar (Cohn Hermann):* Női képmás.

462. *Plattenberg (Platten-Berch, Plattemantagne) Nicolaes van:* Idillek a romok között.

2. *Alconiere Tivadar (Cohn Hermann):* Férfi arckép.

Arv. Kör. 1930. jun. 3. rk. sz.
54. anke.

Festészet, táblakép
Téli tájkép, Alconiere

Honderü, 1844. II. 81.

Heti Szemle

Alconiere Hermann T.

Nagyhito 81. l.

LEXIKON.

ALCONIERE Hermann Tivadar, családi nevén Kohn Hermann, festő és grafikus. Nagymartonban szül. 1797-ben, Bécsben halt meg 1865-ben. A 30-as évek elején Rómába ment, ahol mint kedvelt arcképfestő működött, s a luccai herceg udvari festője volt. A negyvenes évek elején Bécsbe, innen Székesfehérvárra, Pápára, majd Pestre költözött. 1850 körül ismét Bécsben találjuk, s ott élt halálig. Bécsben humoros tárgyú kőrajzokat készített Bäuerle Theater Zeitungja, litográfiákat és metszeteket Vahot „Magyarország és Erdély képekben“ c. kiadványa részére, valamint több fametszetet Heckenastnak. Ehrenreich Iconeseiben megjelent Ürményi József országbírót ábrázoló rajza. Bővebb életrajzát, s a rávonatkozó irodalmat közli Sz-Szi. Lex. I. 15. l.

J. Alt — Gedr. b. Rauh — Lith. v. Sandmann — Verlagseigenthum v. Jos. Bermann in Wien."

IV. Ansichten aus dem Rakonitzer, Troppauer, Teschener, Salzburger, den vier Dalmatiner Kreisen, aus dem Zipser, Scharoscher, Aba-Ujvarer Komitate. Kromolithographien in „Das pittoreske Österreich". Wien, 1840—42. qu-fol. — Tudomásom van e sorozat következő magyar vonatkozású lapjairól: 1. Sarosser Comitat. Eperjes. Soóvár. Jelz. J. Alt del. — J. Zahradniczek lith." (Eperjesi és sóvári népviselet). — 2. Eperjes. „J. Alt del — R. Lang lith." — 3. „Sarosser Comitat. 1. Das Rathaus Bartfeld, 2. Griechische Kirche zu Eperjes, 3. Ruinen Kapuvár, 4. Pfarrkirche, Kollegium Eperjes. „J. Alt del — J. Zahradniczek sen. lith." — 4. Késmárk — Käsmarkt. Jelz.: „J. Alt del — J. Zahradniczek lith." — 5. Lőcse — Leutschau. Jelz: „J. Alt del — J. Zahradniczek lith." — 6. Szalánc. Jelz: „J. Alt del — Chromolith. von Lang." —

A sorozatok egyes lapjait más kiadók külön is kiadták, ezek felsorolására nem térünk ki, mert legtöbb esetben csak méretben különböznek az eredetitől.

Bibl. Főv. Kvt. B. Gyüjteménye. — Gilh-Ranschb. Kat. IV. 94. — Kremmer II. — Lanfr. Kat. — Lantos VIII. A. és

Kohn Karl Hermann

arczkep festő

Lipótváros.

Ketsas utcza 298.

Pest 1827

Wg 368.

nem Alkonier ?

Alconiere Hermann

Gyermekarckép

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

13 l.

Alconiere Hermann

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

4 l.

- -

A l c o n i e r e Hermann Tivadar,családi nevén Kohn Hermann,festő,és grafikus.Nagymartonban szül.1797-ben, Bécsben halt meg 1865.ben.A 30-as évek elején Rómába ment,ahol mint kedvelt arcképfestő müködött,s a luccai herceg udvari festője volt.A negyvenes évek elején Bécsbe ment,innen Székesfehérvárra,Pápára,majd Pestre költözött.1850-körül ismét Bécsbe ment,s ott élt haláláig.Bécsben humoros tárgyu kőrajzokat készitett Bäuerle Theater Zeitungja részére.Készitett litografiákat és metszeteket Vahot "Magyarország és Erdély képekben" c.kiadványa részére,valamint több fametszetet készitett Heckenastnak.~~Kövesligethy életrajzát~~ Ehrenreich Iconeseiben megjelent Ürményi József országbirót ábrázoló rajza.Bővebb életrajzát,s a rávonatkozó irodalmat közli Sz-Szi.Lex.I.15.l.

Nagy Zoltán.

plasztikusan,markánsan mintázott
gráfia,melynek egyik példányát Be
Rudolf ur gazdag kőrajzgyüjtemény
volt alkalmunk látni.

Az arcképlitográfia e főké
gerhez kapcsolódó első fázisába t
zik a Ponori Thewrewk József-féle
Manschgó János által rajzolt "Mag
Pantheon",valamint a Torsch - Sch
féle "Nemzeti Káptár".Ezek azonba
már nemannyira Fügerhez,mint a fi
talkori Krihuberhez és Liederhez
csolódnak,akik azonban szintén ne
vonhatták ki magukat ~~XXXXXXX~~ a l
akadémia nagymesterének hatása al

Hasonlóképen Liedernek,a l
takozó francia romantikus festés
hez kapcsolódó stilusának hatása

ALCONIERE TIVADAR/Kohn Hermann/, festő

Kisfaludy Károly hagyatéki képgyüjteményének hitelesitett jegyzékéből:
8.sz.-Oroszlányokat ábrázoló kis kép Khontul Orig."
Kikiáltási ár60 ft.Eladási ár 19.05.ft.Batta F.b.
vette meg.Alconiere Nagymartonban született1797-ben,
Bécsben halt meg 1865-ben.Családi Neve Kohn volt.
171.old.

VAYERNÉ, ZIBOLEN AGNES: Kisfaludy Károly képgyüjteménye 161.old.

A PETŐFI Irodalmi Múzeum Évkönyve, 8. 1969-70. Pest

ALCONIERE TIVADAR/Kohn Hermann/,festő

Kisfaludy Károly képtárának sokfélesége esetlegességre utal,hiszen a magyar Alconiere,Heinbucher-Bikkesy és Heinrich Bonifác képeinek megvásárlásánál elsősorban az alkotók magyarsága,vagy a művek tárgya érdekelte,nem pedig művészi stilusuk. 178.old.

VAYERNÉ,ZIBOLEN ÁGNES: Kisfaludy Károly képgyűjteménye 161.old.

A PETŐFI Irodalmi Múzeum Évkönyve. 8. 1969.70.Bpest

Alconiere Tivadar

Vrod

Héjjas János: A magyar biedermeier-kor művészete. Magyar Művészet. 1938. 29. l.

ÁDLER MÓR szül. 1826-ban Ó-Budán, tanult a bécsi akadémián, ahol dijat is nyert, majd Münchenben, Párisban s 1848-ban hazatér. Az 1851-iki kiállitáson jelenik meg legelőször mint csendélet- és arcképfestő, s hű maradt e tárgykörhöz mindvégig. Főbb művei: Báró Eötvös apoteozisa (Nemzeti Muzeum), „Memento mori" (Gróf Saint-Genois tulajd. Bécs), anyja arcképe, s főleg önarcképe. Meghalt 1902-ben.

98. Önarckép. Adler Henrikné urnő tulajdona.

99. Szines rajz. Adler Henrikné urnő tulajdona.

ALCONIÉRE HERMAN, született 1798-ban, Nagy-Mártonban, meghalt Bécsben, 1865-ben, nyomorban, elhagyottan a kórházban. Eredetileg Kohnnak hivták, kikeresztelkedett s belépett a bécsi akadémiába, majd Rómában tanult, a pármai herceg udvari festője lett, járt Pápán, Pesten s Bécsben élt, ahol Amerling benső barátja volt. Éveken át szeretett egy magyar hölgyet, akit gyakran festett, (több mint 10 arcképe maradt ránk), de kezét nem nyerte el, végül mást vett el, de neje megőrült és ő emiatt buskomorságba esett, züllésnek indult s az irgalmasok kórházában pusztult el. Különös tehetsége volt az arcképen kivül a humoros genre-re, egy zenész arcképét hangszerekből állitotta össze, egy néger lánykát festett

Ernst Múz. kiáll. X. Magyar biedermeier-művészet. Bp. 1913.

aki Krisztust nem tudja fehéren elképzelni és feketére festi a feszületet. Főműve: gróf Károlyi László lovon (1885). Amerling megfestette arcképét.

100. Női arckép. Löwenstein Arnold ur tulajd.

BOEMM TIVADAR szül. 1822-ben, meghalt 1888. Boemm Ritta festőművésznő atyja.

101. Önarcképe, 1850. F. Boemm Ritta tulajdona.

BOHUN PÉTER Árvanagyfaluban született 1822-ben, atyja ev. lelkész volt, Bécsben tanulhatott, az ötvenes évek elején Liptószentmiklósra került, ahol (1854—1863) tanitott a felső leányiskolánál, de amellett arcképfestő volt, majd Biolában, később Turdorinba költözött. Főbb művei arcképek a polgári kaszinóban (Liptószentmiklóson), népviseleti rajzok az ev. iskolában. Meghalt 1870-ben.

102. Női arckép. Diner-Dénes Ákos ur tulajdona.

CANZI ÁGOST, szül. Badenben, 1808-ban, meghalt Pesten, 1866-ban. Tanult Stuttgartban, Párizsban, Ingres mellett s 1846-ban jött Pestre, megnősült és szivvel-lélekkel magyarrá lett. Főbb műve: Taglioni táncosnő arcképe (Stuttgarti muzeum). Szüret Vác vidékén (1859), Szépművészeti Muzeum.) Deák Ferenc arcképe (1861. Vizfestményei kiválóak.

103. Női arckép. Olajfestmény. Magántulajdon.

104. Női arckép. Vizfestmény. Kilényi Zoltán ur tulajdona.

105. Női arckép. Vizfestmény. Kilényi Zoltán ur tulajdona.

Féligmeddig magyar siker a *Pacsirta* című filmoperett (Forum). Idegen a nyelve, de a lelke magyar. Földünkön készült és évtizedek óta énekelt dallamaink hangzanak fel a rokonszenves magyar énekesnő ajkáról. A történet ismert, hajdani felejthetetlen emlékeket idéz. *Dénes Tibor*

A FŐVÁROSI MÚZEUMOK KIÁLLÍTÁSA

A *Székesfővárosi Képtár* és a *Történelmi Múzeum* kiállítás keretében számolt be újabb gyarapodásáról a Nemzeti Szalonban. *Horváth* Henrik, a városi gyüjtemények kitűnő központi igazgatója és *Kopp* Jenő, a képtár agilis igazgatója ez alkalommal is derék munkát végzett. Horváth a történeti sorozatot, Kopp a modern anyagot szedte össze s a bemutatás rávilágít a gyüjtemények pompás fejlődésére. A Történelmi Múzeum a régi Budára és Pestre vonatkozó emlékeket gyüjti, ez alkalommal az egység kedvéért azonban csak a képek, akvarellek és egyéb ábrázolatok kerültek bemutatásra. Tárgyuk szerint többnyire városképek és részletek, de néhány arckép is akad, mely pest-budai polgárt ábrázol, vagy pest-budai művész munkája. Az apró, gondosan festett, pontos akvarellekben az eltűnt idők idilli varázsa szólal meg. Katonai díszszemléket, lovas karusszeleket látunk, dunaparti látképeket, hol parányi hajók dohognak a vizen, látjuk a nevezetes Pilvax-kávéházat, amint a békés polgárok szürke cilinderüket le sem téve billiárdoznak termeiben. Az egykorú városképeket azonban a múzeum nem azért gyüjti, hogy elandalogjunk a boldogabb múltban: Budapest sok-sok lebontott építészeti emlékét, fejlődésének útját s egykori életét őrzik ezek a becses lapok. Remélhetőleg a Történelmi Múzeum a közeli jövőben anyagához méltó új helyiséget kap, hol ezek a fontos és értékes új szerzemények a törzsanyaggal együtt a főváros újabb látványosságává válhatnak.

Emlékezetes, hogy a képtár nemrég nyílt meg a volt Károlyi-palotában. Anyaga a város régebbi, rendszertelen vásárlásaiból alakult ki s emiatt csak hézagosan tudta bemutatni a magyar festészet utolsó száz évének mestereit és alkotásait. Kopp ezeket a hézagokat iparkodik betölteni s már a javát el is sikerült tüntetnie. Mai legjobb mestereink kitűnő alkotásokkal szerepelnek, de a biedermeier-festészet is szép emlékekkel gyarapodott, a kalandos *Alconière* Tivadar lovasképével (a ritka és egyenetlen művész eddig legjobb vászna), *Barabás* Miklós tájképével, *Bernwallner* József nagyméretű aktjával, *Bogdán* Jakab színes csendéletével, *Borsos* József finom életképével, *Brocky* Károly akvarelljével, *Marastoni* Jakab két vásznával. Igen szép a legújabb anyag is, java mestereink főműveikkel szerepelnek, ami nemcsak azt mutatja, hogy a főváros az idő szavát megérti, hanem azt is, hogy jó kezekre bízta gyüjteményeinek vezetését. *Genthon István*

MAGYAR PROBLÉMÁK

(Sajtószemle)

A kormányzói jogkör rendezése

Az egész magyar sajtóban igen nagy visszhangot váltott ki *Csekey* Istvánnak «A kormányzói jogkör kiterjesztése» címmel a *Magyar Szemlé*-ben megjelent tanulmánya. Elgondolásával különleges katolikus szempontból Figyelő-rovatunkban *Baranyay* Jusztin foglalkozik. Tekintve azonban a kérdés horderejét, úgy véljük, helyesen járunk el, ha itt még pótlóan két figyelemreméltó hozzászólásról megemlékezünk.

Anélkül, hogy Csekeyt megnevezné és vele nyiltan polemizálna, koncepcióját határozottan visszautasítja *Ajtay* József a *Magyarság*-ban. Ajtay azzal érvel, hogy mindannak, amit a kormányzói intézmény jogkörével tenni óhajtunk, összhangban kell lennie a magyar alkotmány történeti multjával és számba kell venni a jövő eshetőségeit is. «Nem szabad azt olyan felemás, állandóbb jellegűnek szánt intézménnyé átgyúrnunk, amely a törvényes királyság helyreállításának szükségérzetét elhomályosíthatná, nagy megnyugvására országcsonkító és trianoni börtönünket éberen őrző ellenségeinknek.» Tapintatlan lojalitásnak («amelyet erélyesen vissza kell szorítani és csírájában elfojtani») minősíti azok eljárását, akik a kormányzói jogkör túlzott mértékű kiterjesztését «bátorkodnak» javaslatba hozni. Szerinte bizonyos jogkiterjesztést meg lehet adni, de csak *Horthy* Miklós személyéhez kötve, mert az ő másfél évtizedes alkotmányos államfői működése teljes biztosítékot nyujt arra nézve, hogy ez a jogkiterjesztés csak üdvös lehet a magyar nemzetre. Magát a kormányzói hatalmat azonban meg kell őrizni «ideiglenes» jellegében, mert csak így maradhatunk összhangban történeti alkotmányunkkal, különösen a királyság intézményével.

Ajtaynak ezt az állásfoglalását teljes mértékben magáévá teszi *Egyed* István abban a tanulmányszerű hosszú vezércikkében, amelyet ugyancsak a *Magyarság* adott közre. Csekey tanulmányával szemben azt a felfogást vallja, hogy az 1920. évi nemzetgyűlést «a kormányzói jogkör megállapításánál nem szűkkeblűség, vagy bizalmatlanság vezette, hanem — ellenkezőleg — a hagyományok tisztelete, a jogfolytonosság fenntartására való törekvés, valamint a kormányzóság átmeneti jellegének kidomborítása». Ha bizonyos mértékig talán mintául is szolgáltak a modern köztársasági alkotmányok, ezek az alkotmányos történeti felfogás követése mellett csak alárendelt szerepet játszhattak. Az 1933. évi XXIII. t.-c. óta csak négy irányban maradt eltérés a király és a kormányzó jogállása között, nevezetesen a törvényalkotásban való részvétel, a nemességadományozás, a főkegyuraság és a feleletrevonás tekintetében. Egyed István szerint nem lehet kétséges, hogy a jogkör további kiterjesztése nem vonatkozhatik sem a főkegyúri jogra, sem a nemességadományozásra. «Ilyen irányú kiterjesztésre komolyabb javaslatok nem is merültek fel.»

Ami már most a törvényalkotásban való részvételt illeti, köztudomású, hogy a király a szentesítés jogát gyakorolja. Ez a szentesítés azonban a parlamentáris országokban formasággá vált, mert az uralkodó a maga törvényhozási hatalmát már az úgynevezett előzetes szentesítés útján érvényesíti. A kormány nálunk is csak a király által előzetesen jóváhagyott törvényjavaslatot terjeszthetett az országgyűlés elé, az országgyűlés tagjai részéről előterjesztett törvényjavaslatok és módosítások országgyűlési tárgyalását pedig a király a kormány útján, esetleg az országgyűlés feloszlatásával is megakadályozhatta. Ez az előzetes szentesítés joga a kormányzót éppen úgy megilleti, mint a királyt, sőt a törvény biztosítja a kormányzónak az országgyűlés által alkotott törvények visszaküldésének jogát is, amely jogot a királyok sohasem gyakoroltak (a kormányzó ellenben már ismételten). A szentesítési jog tehát lényegileg csak olyan formális jogosítványt adna a kormányzónak, amelyre királyainknak sem volt szükségük, de viszont a kiterjesztés sértené a magyar alkotmány szellemét, mert hiszen a szentesítés a szent koronával való megkoronázásnak következményeképen csak a koronázás után illeti meg a magyar királyt. A képviselőház esetleges túlzásainak ellenszerét sokkal helyesebb az országgyűlésen belül keresni s ilyen célból a felsőház egyenrangúságát visszaállítani. Amint a szentesítési jog, úgy a felelősségrevonás megszüntetése sem gyakorlati jelentőségű, amellett «esetleg azt a látszatot keltené, mintha a felelősségrevonás kizárására a jövőben valami okból szükség lenne. Ennek a látszatnak nem lenne helyes a kormányzó alkotmányhű személyét kitenni».

Ilyen körülmények között — mondja Egyed István — a kormányzói jogkör kiterjesztése tekintetében legfeljebb a törvényvisszaküldési jog megerősítése jöhetne szóba olyan értelemben, hogy a kormányzó a visszaküldést a mainál hosszabb idő alatt (például három hónapig), vagy esetleg ismételten is gyakorolhatja, továbbá módot lehetne adni a kormányzónak az utódlás tekintetében való javaslattételre. A jogkiterjesztést azonban mindenesetre a jelenlegi kormányzó személyére kellene korlátozni.

A telepítés és a tanyarendszer*

Melly József a *Katolikus Szemle* folyó évi első számában «A telepítés egészségügyi vonatkozásai» című cikkében foglalkozik többek között a tanyarendszerrel is. Cikkének ebben a részében a következő megállapításokat teszi, illetve azokból a következő konkluziókat vonja le: A tanyarendszer rendkívül szerencsétlen települési forma, amelyet tovább megtűrni sem kulturális, sem egészségügyi szempontból nem lehet. Egészségügyi szempontból káros, mert egyrészt a tanyai épületek nem felelnek meg az egészségrendőri előírásoknak, másrészt maga a települési forma akadályozza meg a népesség preventív és kuratív egészségügyi ellátását. Ezenkívül el van zárva a tanyavilág gyermeke az iskolától is. Ebből következően kívánatosnak tartja, hogy a telepítési törvény rendelkezései olymódon használtassanak fel, hogy az újabb tanyatelepülések kialakulása megakadályoztassék. Továbbá, hogy a tanyarendszeren a felmerülő ezer nehézség árán is segíteni kell, mert a rendelkezésre álló adatok szerint Magyarország népességének egyötöde, 19 százaléka él külterületen, a tanyavilágban. Ennek a segítésnek az eszközeire ugyan Melly nem mutat rá, de a meg-

* Ebben a rovatban készséggel adunk helyet a saját közleményeinkhez fűződő hozzászólásoknak is, amennyiben elősegítik a felvetett kérdés tisztázását és szélesebb érdeklődésre tarthatnak számot. *(A Szerk.)*

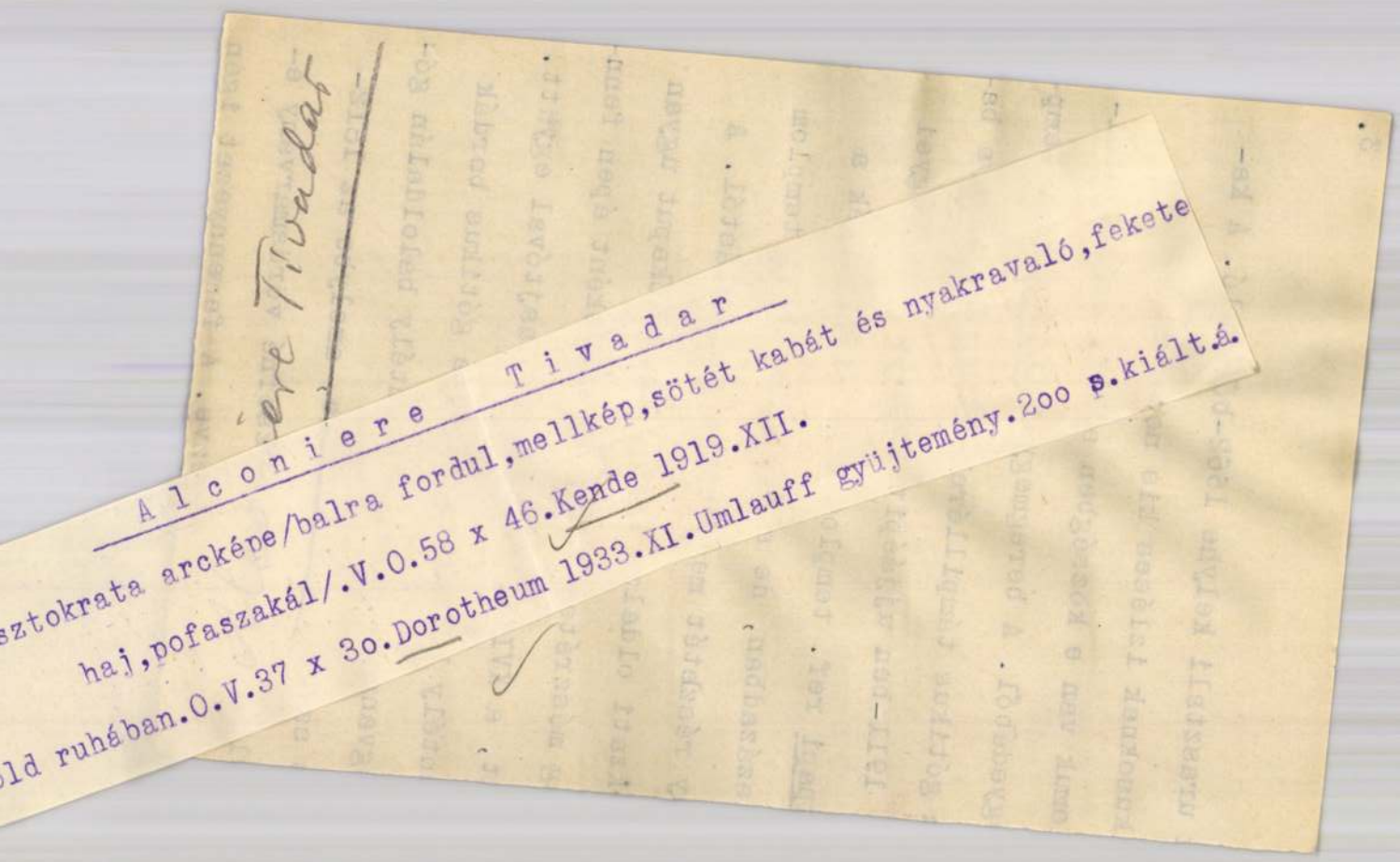

A l c o n i e r e T i v a d a r

sztokrata arcképe/balra fordul,mellkép,sötét kabát és nyakravaló,fekete
haj,pofaszakál/.V.O.58 x 46.Kende 1919.XII.
ld ruhában.O.V.37 x 3o.Dorotheum 1933.XI.Umlauff gyüjtemény.2oo s.kiált.á.

: urasztali kelyhe 1662-ből való. A ka-
kusoknak izléses kis neo-renaissance
omuk van e községben a XIX. század utól-
gyedéből. A beregmegyei Gulács ref. temp-
a gótikus támpillérek láthatók, tornya ba-
1911-ben ujjáépitették. A beregmegyei
papi ref. templomát is átépitették a
században, de a XV. századbeli templom
y részbtét megóvták a pusztulástól. A
kzati oldalon levő gótikus kőkaput ugyan
g mészréteg fedi, de egyébként épen fenn-
t, a XVIII. századbeli faajtóval együtt.
ntély boltozata régi, a gótikus bordák
gvannak benne. A szentély baloldalán gó-
szentélytartó fülke, amelybe az 1812-
lhunyt Lipcsey Józsefné vörösmárvány e-
'iuma van elhelyezve. A famennyezet igen

megirva

Alconiere Tivadar
(1797 - 1865)

Lovas képmás, olajf. v.
59 x 51.7

Férfi arckép, olajf. v.
21 x 26

Leányarckép, olajf. v.
93 x 119.

Főv. Képt. leltára
1948.

(Handbücher der Königlichen Museen zu Berlin)

I – VII. + 1. – 153. M.

Berlin
G. Reimer
1915

Alconiere /Hermann Tivadar/ MDK

Jankovics Miklós

arcképe
rézmetszet

Alconiere-Hofbauer- Ehrenreich

62.o.

Rózsa György : Ehrenreich Ádám forrásai.

Műv.Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67.o.

Alconiere /Hermann Tivadar/

MDK

"Mária királynő"

arckép - részletes

Ismeretlen német festő - Alconiere - David Weiss

Az előkép egykor a Magy. Tört. Képcsarnokban volt

63.o.

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.

MÜv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67.o.

Alconiere Tivadar

1927-ben a Soproni Képzőművészeti Kör fennállásának 30. évfordulójára megrendezett kiállitáson neki is szerepelt néhány müve, mint olyan müvésznek, aki a megyében dolgozott.

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
Sopron 1962. 24.l.

Alconiére

Alconiere: Lovaskép

Az Est Hármaskönyve

1936

A fővárosi képtár ny szerzemenye -

IV. fejezet.

A litografia kezdetének időszakát, az u.n. inkunabulum korszakot általánosan 1821-ig szokták megjelölni. Ez az éles határmegjelölés művészettörténeti szempontból már magában véve sem helyes, de nem állja meg a helyét különösen a magyar, vagy az osztrák viszonylatokkal kapcsolatban sem. Az inkunabulumnak

M.D.K.

Álcz (Ács) András, jászberényi ács

1553-ban dolgozik az
cseri várban.

Heves megye műemlékei I- írta Voit Pál.
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó. 309. old.

M.D.K.

Alcs András, ill. Ambrus, Jászberényből

1553 nyarán Hevesből ácsok és molnárok jönnek.

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között. I. közl. 193.o.

Az Egri Máz. Évkönyve. I. Eger, 1963

M.D.K.

Alcz Ferenc, Jászberényből

1553 nyarán Hevesből ácsok és molnárok jönnek.

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között. I. közl. 193.o.

Az Egri Múz. Évkönyve. I. Eger, 1963

Alcz András M.D.K.

1553-ban érkezik Egerbe

Jászberényből

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár építkezésein 1493 és 1596 között

Az Egri Múzeum Évkönyve 1964. I. Eger- 1964. 193.

Alcz Ferenc M.D.A.

1553-ban érkezik Egerbe

Jászberényből

Pótsby Mihály: Munkások és mesterek az egri vár építkezésein 1493 és 1596 között

Az Egri Múzeum Évkönyve 1964. I. Eger- 1964. 193.

M.D.C.

Ács Ambrus

1526. városi tanácsos
Déseri.

Kádár Szol Dok

III. 205. l.

lásd
2

Ács Ambrus

alatt
megiszva

vegyes

j. 85

1 köt. 8°

Némethy

Lajos

Miként jutott 1543-ban

Esztergom ámlátval török kézbe.

1.–68. ll.

Ács Antal

1487. dési polgár

Kádár Szol Dob

III. 204. l.

l. Ács Antal

alatt

megírva

ellett szólnak, úgy díszítésre való felhasználásuk agyon ügyesen, különösen az által történt, hogy kesítésük és szalagdíszítményük a rendelkezésre ló síkhoz nagyon szépen alkalmazkodott. Példákként említjük itt a *nagy-disznódi*,[1] *szász-kézdi*, *prázsmári*[2] és *szelindeki*[3] kelyheket.

A vésett díszítésű kelyhek közt a legsikerültebb unkát a *prázsmári* kelyhen[4] és a *keresdi* ev. gyházközség régibb kelyhén[5] látjuk. Ezeknél a lp valamennyi felületét gyönyörűen komponált, ési gotikus növénydísz borítja és lendületes rajukkal a gotikus fafaragás legjobb lapszerinti díszíseire emlékeztetnek, a mint ezeket különösen rdélyben asztalok, ajtók, mindenekelőtt pedig mplomi karszékeken van bő alkalmunk csodálni. díszítések az által, hogy az alap reczézettségéél fogva sötétebbeknek tűnnek fel, hatásosan ki-

[1] Kelyhek kiállításának l. jegyzéke 5. sz. — Képét ld. Roth: unstgewerbe VIII. tábla 1.

[2] Kelyhek kiállításának l. jegyzéke 44. sz. — Képét ld. rch. Ért. i. h. 105. l., 7. ábra.

[3] Képét l. Arch. Ért. i. h. 109. l., 11. ábra. — Roth: unstgewerbe IX. tábla, 3.

[4] Kelyhek kiállításának l. jegyzéke 140. sz

[5] Képét ld. Arch. Ért. i, h. 105. l., 6. ábra.

Nagyon kedvelték voltak a vésett négyszirmú vir
gokkal díszített rotulusok, milyenek pl. a *sárkán*
kelyhen vannak.[1] Kevésbbé gyakori és csak a ké
sőbbi gotika művein fordul elő a vésés puszt
körvonalakban, így pl. egy *nagy-sinki*[2] kelyhe
melynek cuppáját öt mezőben vésett geometri
rajzok díszítik. Nagyszerű a vésett növénydíszí
mény a *dolmányi*[3] kehely cuppakosarán.

Aránylag későn — bár ezen nincs mit sajnálni —
oda fejlődött a dolog, hogy egész jeleneteket véste
a kehely felületeire. Így a *nagy-szebeni*[4] ev. egyház
község birtokában levő, 1662-ből való kehely cuppa
kosarán Jézus születése, keresztelése és mennybe
menetele van ábrázolva, több jóakarattal, mi
sikerrel. Nem szabad ugyanis elfelejtenünk, hog
e kehely a 17. századból, tehát olyan időből való
a melyben a művészi érték iránti érzés, gazda
művészi élet daczára, már hanyatlásnak indult.

A gotika formáiban, de már némileg a renais
sance behatása alatt készült a *szenaverősi*[5] ev

[1] Kelyhek kiállításának l. jegyzéke 7. sz.
[2] Kelyhek kiállításának l. jegyzéke 147. sz.
[3] Kelyhek kiállításának l. jegyzéke 96. sz.
[4] Kelyhek kiállításának l. jegyzéke 13. sz.
[5] Kelyhek kiállításának l. jegyzéke 67 sz.

Alcs / Ács/ László ~~xxxx~~ faragómolnár M.D.K.

Az 1552-es ostrom után az Eger patakon álló malom uj építésére szerződtetik

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között

Az Egri Muzeum Évkönyve 1964. I. Eger- 1964. 193.l.

.

M.D.K.

Alcs /Acs / László

Faragómolnár. Az ostrom után az Eger patak malmát újjáépiti 9 társával. Nov21-től, az év végéig dolgoznak.

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között. I. közl. 193. o.

Az Egri Máz. Évkönyve. I. Eger, 1963

Alcz Ambrus M.D.K.

1553-ban érkezik Egerbe

Jászberényből

Mátyhy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár építkezésein 1493 és 1596 között

Az Egri Múzeum Évkönyve 1964. 1. Eger- 1964. 193.l.

Alcsút

PUSZTASZERI László: Ki adott parancsot a gyujtogatásra? : Az alcsuti kastély oktalan lerombolása. = Uj Magyarország, II.évf. 78.sz. 1992. április 1. 13.p. ill.

1./ Tányér
2./ Holicsi Fajánszgyár, XVI
3./ fajánsz, ónmázas, szines
4./ Á. 25.2 cm
5./ kopott
6./ Nerek, hullámosszélü tán
virágokkal festve.
7./ lásd 1862. ltsz.
8./ Muzeumi raktári anyag, i
9./ ltsz. 53. 3799. 1.

M.DK

Albuto
szobrász

„Víznyelő madár"
(repro)

Élet és Irodalom, 1964. dec. 26 - 11 lap.

SPORTHÍREK

Veszélyben a kerület legjobb sportegyesülete?

Félő, hogy elhagyja kerületünket a Malév SC Prince, ha nem sikerül tartós megegyezésre jutni az önkormányzattal a Gyökér utcai pályákat illetően. Ez az egyesület az egyetlen a kerületben, amelyik az országos bajnokság legfelső szintjén versenyez, ráadásul mind férfiak, mind a nők csapatával.

A probléma gyökere, hogy az önkormányzat folyamatosan melte a Gyökér utcai ingatlan bérleti díját. Ráadásul az utóbbi időben mindössze egyetlen évre volt csak hajlandó szerződést kötni a pályát bérlő betéti társasággal, amely mellesleg tulajdonosa a területen álló építményeknek. Minden előzetes információ szerint az idén tovább srófolják a bérleti díjat. A sport közismerten nem nyereségorientált tevékenység, sőt belőle egyenesen nem is termelhető ki olyan pénzösszeg, amely az edzők fizetésén, a megemelkedett energia- és egyéb költségeken túl elégséges lenne az önkormányzattal szemben tovább emelkedő kötelezettségek teljesítésére.

Fagyas Katalin, aki eddig magánvállalkozásban tartotta fenn a pályákat, éppen ezért döntött úgy, hogy átadja ezeket a Malév SC Prince-nek, a sportegyesületnek, amelynek szponzorai vannak, s amely az élversenyzők utaztatását — lévén Malév-érdekeltség — meg tudja oldani. A Malév SC-nek jelentős fejlesztési elképzelései vannak a területre, mindenekelőtt további pályákat alakítanának ki, s egyéb sportágaknak is megteremtenék a technikai feltételeit.

De ehhez neki hosszú távú garancia kell arra, hogy a területet számíthat, vagyis az önkormányzat ne csak egy évre kössön szerződést vele, mint tette ezt a múlt év elején a bt.-vel. Ezen túl pénzfizetés helyett a máshol jól bevált gyakorlat bevezetését javasolja: a pályákat délelőttönként, illetve azokban az időszakokban, amikor az élversenyzők nem használják, a kerületi iskoláknak ajánlja fel, vagyis létesítményhasználattal fizetne. A [illegible] csarnok például igen alkalmas lenne gyógytestnevelésre szerepelt Sarasotában (USA), ahol megnyert egy 18 éven aluliaknak szóló versenyt, majd New York-ban ugyanebben a korosztályban 10 világranglista pontot szerzett. Ugyanitt Szilágyi Csaba, aki szintén az egyesület versenyzője 20 pontot szerezve kerülhetett feljebb a világranglistán.

Sakkverseny Rákoscsabán

A Polgármesteri Hivatal és a Lakóhelyi SE március 15-e tiszteletére sakkversenyt rendez március 11-én (szombaton) 9 órakor a Rákoscsabai Polgári Kör helyiségében (Péceli út 222.). Jelentkezni a helyszínen lehet Strenner Jenőnél. A jelentkezők számától függően dől majd el, hogy külön indítanak-e versenyt felnőtteknek, gyerekeknek, gyakorlott sakkozóknak, illetve amatőröknek. Strenner Jenő elmondta, hogy Rákoshegyről is felkeresték, ott is szívesen vennék, ha versenyt rendeznének, illetve, ha ligeti mintára sakk-kört szerveznének.

A Rákosligeti Sakk Egylet egyébként Budapest II. osztályában januárban folytatta jó szereplését, változatlanul veretlen. Előbb a Vakok SE ellen győzött 6,5—5,5 arányban, utána a Főmterv felett diadalmaskodott 8,5—3,5 arányban. De mivel a Honvéd II. az egyik mérkőzésen 10,5—1,5 arányban „lemosta" a Vízügy csapatát, az összesítésben az élre tört. (Csak érdekességként: a Honvéd II. éljátékosa a jelenlegi magyar bajnok, Horváth Csaba.) Négy fordulóval a befejezés előtt az állás a következő: Honvéd II. 57, Rákosligeti Sakk Egylet 54,5, Hüsi SE 48,5, Csepel 47, Vakok 45,5 pont. Februárban 5-én az Evig, 12-én a BEAC III. ellen játszik a ligeti egyesület.

Asztalitenisz-derby fiúknak, lányoknak

A Polgármesteri Hivatal és a Lakóhelyi SE március 15. tiszteletére asztalitenisz-versenyt rendez fiúk és lányok részére március 11-én (szombaton) 9 órakor a Zrínyi úti iskolában (Zrínyi út 117.). Korcsoportok: 10-12, 12-14, 14-18 évesek, s 18 éven felüliek. Jelentkezni a helyszínen Gál Ferencnél és Simon Istvánnál lehet.

BAVOSVIDÉK 1995 febr. 1, 10. old.

ALBRECHT JÚLIA TÁRLATA AZ ERDŐS RENÉE-HÁZBA

Aki február 11. és március 6. között fölkeresi Rákoshegyen az Erdős Renée-villát, az időszaki kiállítások termeiben Albrecht Júlia keramikus szobrászművész kiállítását nézheti meg, a Vigyázó Ferenc Művelődési Társaság rendezésében.

Rákoshegyi művésznő, aki itt nőtt fel, és ide költözött vissza, amikor házasságot kötött Dr. Kálmán Alajossal. Az ifjúkori kényszerű elköltözés és a visszatérés közötti húsz évben is mindig itt érezte magát itthon. Ide kötötték a kamaszkori hosszú sétákkal rótt utcák, akácerdők, a májusi virágzás és őszi színpompa, de ide kötődött barátaihoz és első mesteréhez, Tóth Tibor festőművészhez is, akinek háza mindig nyitva áll tanítványai számára.

A művésznő a Képzőművészeti Főiskolán Szentiványi Lajos osztályában festőművésznek készült. A főiskola elvégzése után néhány évvel már kerámia kisplasztikákat, reliefeket készít. Ezekkel szerepel országos kiállításokon és szűkebb, kollegiális barátaival a Gyulai Művésztelep nagykiállításain is. A kerámia készítéséhez szükséges szaktudást a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban tanulta, ahol jelenleg művésztanárként tanít. Kerámiáinak színkezelésén érezhető, hogy eredetileg festőnek készült.

A kiállítás anyagát eddigi teljes munkásságából válogatja ki, megmutatva érdeklődésének, alkotói szándékainak teljes keresztmetszetét. Kisplasztikákat láthatunk tehát majd, több közülük egy téma variációit fejti ki, vagy folyamatot ábrázol, a figurális formajegyeken belül maradva, sokszor jelképes értelemmel felruházva. Például a „Mint egy ajtó"-sorozat, mely a személyiség mély rétegeit tárja föl. Más munkái a nonfigurális dekorativitás és játékos anyagkezelés formajegyében készültek, de ezek is gondolatokat, érzéseket hordoznak; úgy mint a „Békevirág", vagy egy nagy betegség folyamatának képei, melyet édesapja emlékére készített („Hosszú szenvedés hunyt...").

A fölsőbb termekben murális terveket és megvalósu szethez kapcsolódó műveket láthatnak a látogatók. E a művész számára rendkívül fontos, és mindig nagy é mára, ha ilyen feladatot kap, hiszen a szélesebb közön dennapi igényeit szeretné ezekkel az alkotásokkal („Kecskeméti S. O. S. Falu ablakkeretei"). A középü elhelyezett munkákról, vagy utcaképet formáló alkotás het ugyanis elmondani, hogy sokaké vagy mindenkié.

Sok országos és külföldi kiállításon való részvétel, és számos önálló kiállítás után Albrecht Júlia szűkebb pátriájának is bemutatkozik, és az Erdős Renée-házban felajánlja műveit a kerületben élőknek élvezetre, használatra.

Az Erdős Renée-ház (Báthori u. 31.) kiállításai hétfő kivételével mindennap 15 és 18 óra között tekinthetők meg. Albrecht Júlia tárlata előtt, február 8-ig még Karsai Zsigmond péceli festőművész alkotásaival ismerkedhetnek meg a látogatók.

ALBRECHT JÚLIA

ALBRECHT JÚLIA DOMBORMŰVE DIÓSDON

Lapzártánk után az előzetes program szerint december 1-jén nyitotta meg dr. Lotz Károly közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter a Diósdi Rádióállomás épületében a Rádió és Televízió Múzeumot, benne dr. Békésy György, a jeles Nobel-díjas fizikus, akusztikus postamérnök emlékszobáit. A múzeum bejárata feletti, 3,5 négyzetméteres, mázas kerámia dombormű-vet Albrecht Júlia készítette, aki öt pályázó közül nyerte el a megtisztelő megbizatást.

RÁKOSVIDÉK 1995 dec. 13. old.

élt, a szerzetesek botrányos hanyagsága következ
Ekkor mindkét kolostort a pálosok kapták meg.
sikeres reformjaira csak a 16. század elején, Fegy
reformok során készült vizsgálatokból értesü
feltartóztathatatlanul haladt előre.

A művészettörténet is egyre kisebb mértékb
kultúra tényezőivel. Nem mintha mindegyikükb
Az idézett példák sem éppen a birtokok és javad
Amikor a pápai tizedszedők eskü alatti bevallást
garamszentbenedeki apátét évi 80 márkára, a tur
apátét 20 márkára becsülték. A pannonhalmi ap
csak a 19 márkányit kitevő tizedből lehet követk
10, a ságié 2, a szekszárdié 70. Még jobban rávil
által egy időben fizetett tizedösszegek. Így 1335-
tizedével szemben a szerencsinek 24, a sárinak 25
224, a leleszi prépost 112, a mislei és a hatvani
veszprémi egyházmegyében 1334-ben a zselics
vértesszentkeresztié 5 pensa, a tihanyié megfelelt
míg a zircié 90 garas. Ezek az összegek hatalma
hogy a kisebb, többnyire nemzetségi alapítású m
azonban a további fejlődés minden anyagi felté
jövedelemforrássá.

Fegyelmük hanyatlását, elhanyagolásukat elő
a pápa rezerválta és adományozta javadalmul, m
egy kolostor élére. A szerzetesi élet normáina
elhanyagolása. XXII. János pápa 1336. évi „*Su*
egyetemi tanulmányait írta elő. Ez az előírás
rendkívül ritka volt az egyetemet végzett. Ekké
magamagát rekesztette ki az értelmiség soraiból

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
NÉPSZABADSÁG
1967 OKT 14.

1021

„Nagyobb igaza sohse volt népnek"

A Nemzeti Galéria kiállítása a Várpalotában

Nem általános művészettörténeti válogatást kívánt kiállítani a *Nemzeti Galéria a budavári palotában*, hanem mint a poetikus címadás is jelzi, a magyar művészet *történelmi sodrású, a társadalommal közvetlenebb kapcsolatban élő* XIX. és XX. századi alkotásait akarták összegyűjteni a Budapesti Történeti Múzeum leendő termeibe.

A belépő látogató ugyan bő Munkácsy-emlékkiállításon érezheti magát a gyűjtemény legelején (hat tájkép, öt figurális kompozíció, hat portré és hat grafikai mű képviseli a mestert a gyűjteményben, amelybe egyetlen hatalmas forradalmár alkotónktól sem fért el öt-hat kompozíciónál több), ha azonban továbbhalad, előbb-utóbb rábukkanhat az eredeti koncepció bizonyítékaira is. A téma és a gondolat: bemutatni, hogyan kapcsolódott a nép, a nemzet, a társadalom harcaihoz képzőművészetünk, helyes, hálás és jelentős. Az új magyar művészet megszületése, a múlt század közepe óta szinte minden korszakban éltek azok az irányzatok — olykor több alkotói csoport is —, amelyek ezt a reformkorral kezdődő elkötelezettséget folytatták.

Már nemzeti festészetünk kialakulása is a társadalmi haladás, a polgárosulás-nemzetté válás jegyében valósult meg, s ha az irodalomhoz hasonló értékeket nem is mutatott fel *Alconiere Tivadar, Kiss Bálint* és társaik munkássága, társadalmi indulatuk, politikai lelkesedésük az irodalomével rokon. (Ezért is örülünk más kiállításokról kiszorult, alig-alig látható műveik itteni bemutatásának.)

A szabadságharc ezt követő ismert és népszerű képzőművészeti megnyilvánulásaira Borsos József, Barabás Miklós és társaik festészete és grafikája helyett sajnos csak *Zala György* akrobatikus emléknúve igyekszik emlékeztetni, s hiányzik az elnyomatás korának nagy, a nemzeti lelkiismeretet ébren tartó történelmi piktúrája is — soha ilyen lelki közösségben nemzet és festészet nem élt talán —, *Madarász Viktor* és *Székely Bertalan* munkássága. A nemzeti romantika igazi színvonalát most inkább *Izsó Miklós* mozgalmas remekei mutatják, aminthogy a magyar klaszszicizmus igazi jelzése is a szoboranyagban, *Ferenczy István* portréinál található.

A nemzeti romantika mesterei művészileg is, társadalmilag is utat nyitottak, szállást csináltak a kiteljesedő kritikai realizmus későbbi művészetének. *Munkácsyt*, a nagy hatású kor nagy hatású mesterét — mint említettük — bőséges anyag képviseli a tárlaton; itt van az együttérzéssel és festőiséggel teli *Rőzsehordó* s a *Köpülő asszony*, itt a népszerű *Siralomház* egyik változata, meg az *Éjjeli csavargók*, továbbá néhány tanulmányfej a művész drámaiságával, humanista együttérzésével és festői erejével megformálva. S végül itt a *Sztrájk*, amely először hoz konkrét munkásmozgalmi témát — bár némi bőbeszédűséggel — az idős mester életművébe.

Érdekes megfigyelni, hogy mire a századvégen a munkás és munkásmozgalmi téma bevonul a magyar művészetbe, ez a művészet már meglehetősen akadémikussá, indulatilag tétovává válik. A törés szembetűnő: míg a reformkor és az abszolutizmus művészei teljes meggyőző[dés]

(két kompozíció emlékeztet rájuk) még inkább csak az átmenetet jelentették. Az új század igazán új, társadalmi lendületű művészetét a polgári és szocialista forradalmat előkészítő *Nyolcak* egykori nagyszerű alkotásai mutatnák — ha látnánk belőlük a kiállításon. Sajnos elvétve sem találkoztunk a számunkra esztétikailag, politikailag oly fontos festészettel, s *ez kikezdi az egész válogatás hitelességét, értelmét.* Mintha a Holnap és az első Nyugat-nemzedék hiányoznék irodalomtörténetünkből, mintha a korai remekek Bartókja és Kodálya kimaradt volna zenehistóriánkból; *mintha nem lett volna közvetlen elődje és közvetett úttörője a Tanácsköztársaság és a kommunista emigráció, Derkovits, Mészáros és a felszabadulás előtti meg utáni szocialista művészetnek.* Sajátos feledékenység ez: az Ady-idézettel induló kiállítás rendezői éppen a költő festő-szövetségeseit hagyják ki a válogatásból...

A Nyolcak küldetését átvevő alkotók, a Tanácsköztársaság művészeti harcait vezető aktivisták bemutatásánál már valamelyest jobban működött a rendezői emlékezet. Koránt sem teljes ugyan a kép, de például *Bortnyik Sándor* eddig raktárakban heverő, művészi fegyelemmel és politikai lendülettel teli, 1919-ben festett május elsejei festménye, robbanó *Lenin-* és széttördezetten tragikus *Liebknecht-lapja* a meglepetés erejével hat: ötvenesztendeje van nívós, modern hagyománya szocialista művészetünknek, csak fel kell egyszer mérnünk végre — kiállításon is.

A gyűjtemény legnagyobb meglepetése talán mégis *Uitz Béla* 1923-ban keletkezett *General Ludd* rézkarcsorozatának bemutatása. Nem is tudjuk, a gépromboló ősök végre kiállított kommunista apoteózisán mit csodáljunk inkább: a verhetetlen emberi-politikai optimizmust-e, amellyel a művész letört, forradalmak után fenyegető lapjait megalkotta, vagy azt a művészi tehetséget, amely megszerkesztettséget és expresszív féktelenséget, távol-keleti grafikák finomságait és michelangelói monumentalitást hevít egységes és új kommunista művészetté.

Az eskü című csupa ritmus lap stílusával is emlékeztet a művészettörténeti tényre, hogy a General Ludd közvetlen szellemi elődje volt *Derkovits Gyula Dózsa-sorozatának.* A méltó utód híres fametszetei ott sorakoznak a paraván másik oldalán mai grafikánk másik példájaként. (Ez a kiállítás legszebben rendezett része.) Forradalmár klasszikusunkat egyébként — végre ezt is elmondhatjuk — szép gyűjtemény reprezentálja a korai, mozgalmas *Utcától* a lágyan monumentális *Hajókovácsig*, miként jelen van a szocialista szobrászat Derkovitsának, *Mészáros Lászlónak* a művészete is, élén a *Tékozló fiúval*, egy új rend, egy új osztály zaklatott-mozdíthatatlan fáraószobrával.

A *szocialista művészek csoportja* előtt — haladjunk az időben — ugyancsak kevés mű tiszteleg. Szívesen láttunk volna több *Goldman György-* és *Dési Huber-kompozíciót*, s szívesen ismertünk volna meg végre (e kiállítás koncepciójába beleillet volna) néhány röplapot, agitációs plasztikát is. Arányosan látjuk viszont a kor plebejus-paraszti [...]észetének alkotóit — *Nagy* [...]rnyait, *Rudnayt* és [...]fet —, majd a láto[...]ás meglepetés [...]kiderül

igazságait hirdető kiállításon nyoma sincs alkotóink akkori igen jelentős antifasiszta tevékenységének.

Elégedetlenségünk most már egészen a kijárat két oldalán függő nagyszerű Ferenczy Noémi-gobelinekig tart: ne kívánja az olvasó, hogy mi teremtsünk rendet a végső, mai művészetünket esetlegesen bemutató válogatásban. Tudnunk kellene ugyanis, a galéria új vásárlásaira vagy „csak" a rendezésre jellemző-e az a kapkodás, amelyből legfeljebb rendszer és logika nélkül tudjuk felhívni a figyelmet néhány remekműre. *Somogyi József* és *Kerényi Jenő* korunk igazságaival teli szobraira, *Kiss Nagy András* hozzájuk méltó érmeire, *Vilt Tibor* és *Makrisz Agamemnon plasztikáira*, s *Szőnyi István* festői és tiszta humánum emberi melegségével teli *Fuvarosára*, amely már a felszabadulás után készült. (És amelynek igéző hatását a mellé erőltetett Szőnyi-epigonok sem ronthatják le igazán.)

Egyszóval sok művészi élményt is talál a látogató *külön-külön* a kiállításon. *Paál László* tájképeinek gazdag sorozatát, amely ugyan nem illik az együttes kompozíciójába, de változatlanul művészetünk leggyönyörűbb örökségéhez tartozik, *Szinyei Merse* és *Rippl-Rónai* klaszszikus kompozícióit és *Ferenczy Károly*, meg *Hollósy Simon* alkotásait. Csupán egyet nem látunk a galéria kiállításán: azt a koncepciót, amely értelmileg megkülönböztette volna a *tartalmi* válogatást az *általános* gyűjteménytől, amely *valóban bemutatta* volna grafikánk, festészetünk és szobrászatunk nagyszerű társadalmi elkötelezettségét. Ez utóbbi ugyanis tény. Nagyobb társadalmi igaza alig-alig volt képzőművészetnek, mint a nemzetével, népével legtöbbször együtt élő magyarnak. De jóval nagyobb igaza volt már sajnos sok kiállításnak, amelyet elvi tisztázottsággal rendeztek.

Rózsa Gyula

NÉPSZABADSÁG

Érteni és becsülni a kort

Érettségi előtt álló osztályban, órán mondta az egyik diák: *„Nemrég még hősi korszaknak gondoltam az ötvenes éveket, és sajnáltam, hogy nem akkor voltam fiatal. Most azonban, hogy irodalmi olvasmányaimból megismertem ezt a korszakot, azt mondom, jó, hogy 1950-ben születtem...”* S szavaiból kibontakozott a kép, milyennek is látja az akkori időket. Ilyeneket mondott: *„... Azt akarták, hogy az emberek lelkesedésből dolgozzanak, kihasználták őket, nem fizették meg a munkájukat... A tanárnő beszélt nekünk egy húszéves cselédlányról, aki mezítláb jött a kollégiumba, nem merte átlépni a küszöböt, kezet csókolt a nagyságos tanár néninek, és ma kiváló pedagógus. En viszont olvastam, hogy annak idején a kollégisták kizárták egyik társukat, mert kiderült, hogy apjának két holddal többje volt és kulák lett belőle... Minden hazugság volt, amiben az emberek akkor éltek és hittek...”*

Éretlen, kamaszos megnyilatkozás — mondhatnánk —, majd kinövi a fiatalember, ha kellő élettapasztalattal rendelkezik. Mégha van is igazság ebben az érvelésben, megtévesztő és veszélyes. Ugyanis eltereli a figyelmet arról, *hogyan láttatjuk, értetjük meg fiataljainkkal az ötvenes éveket, mi az oka annak, hogy ilyen egyoldalú, torz szemlélet alakulhat ki bennük?* Mert hogy hasonló megnyilatkozásokat gyakran hallunk a fiatalok körében, ezt sokan tanúsíthatják a pedagógusok közül is. S ha jól meggondoljuk, vitatkoznivalónk nem is annyira velük van, mint inkább *önmagunkkal.* Mert elsősorban önmagunknak kell feltenni a kérdést: *hogyan is látjuk és láttatjuk, értékeljük és magyarázzuk történelmünknek ezt a kritikus időszakát mi, akik átéltük azt.*

„Nemrég még hősi korszaknak gondoltam az ötvenes éveket” — mondta a diák. Valószínűleg a szülők elbeszélései vagy iskolai tanulmányai alapján vélekedett így. És mi változtatta meg véleményét? Őszintén megmondta: *olvasmányai.* Hivatkozott nem is egy irodalmi alkotásra. Hiba lenne azonban az írók nyakába [illegible] felelősség[illegible]

kesen, meggyőzően, érzelmekre hatóan életre kelteni a fiatalok előtt ezeket a hősi napokat. Gyakran azért sem beszélünk róluk, mert mi lesz, ha, miközben mi lelkesedéssel idézzük a nagyszerű emlékeket, nekünk szegezik a kérdést: jó, jó, de hogyan és miért követtétek el a hibákat, a bűnöket? S miközben adósak maradunk a kor vívmányainak, a kommunisták, a nép áldozatos harcának bemutatásával, az irodalmi olvasmányok, a filmek meg a felnőttek elbeszélései is sokkal inkább élményközelbe hozzák a hibákat, az egyes emberekkel szemben elkövetett igazságtalanságokat.

Ne feledjük: *ha elmulasztjuk a maga bonyolult összefüggéseiben mutatni meg az ötvenes évek küzdelmeit, az osztályharc kemény csatáit, a fiatal mai szemmel fogja megítélni a kort.* Így antihumánus, mi több, bűnös cselekedetnek fogja tartani a kulákok elleni akkori jogos rendszabályokat is. Túlkapásból kulákká minősíteni valakinek az édesapját és kiközösíteni a tanulócsoportból nagyobb igazságtalanság lesz a szemében még annál is, hogy a kiközösítést kimondó diákok szüleit annak idején megfosztották a tudás megszerzésének puszta lehetőségétől is. Vagy hogyan értheti meg a diák a kor alapos ismerete nélkül a munkások akkori őszinte áldozatkészségét, ma, amikor a megváltozott körülményeknek megfelelően lépten-nyomon az anyagi érdekeltség érvényesítésének szükségességéről hall? És sorolhatnánk tovább a példákat.

De menjünk tovább. Vajon megértetjük-e, megmagyarázzuk-e a fiataloknak, hogy minden forradalmi, társadalmi átalakulás, történelmi igazságtétel elkerülhetetlenül együtt jár igazságtalanságokkal is. Vajon megmagyarázzuk-e, hogy miközben felforgattuk a világot a szó legszorosabb értelmében, merőben újat teremtve a régiből, a nagy átalakítás szükségszerűen nem lehetett mentes a hibáktól, túlzásoktól, tévedésektől. Vajon a folyó, amelynek új medret vágnak, nem sodor-e magával hasznos növényzetet, nem tépi, szaggatja-e a partot ott is, ahol arra nem lenne szükség? Vajon az orvosnak, aki el akarja távolítani a beteg testrészt, nem kell-e belevágnia az egészséges húsba is? Nem akarjuk menteni az akkor elkövetett hibákat. *De meg kell vonnunk a választóvonalat, a határt a között, ami az egész országot átalakító, újjáteremtő munkában szinte szükségszerű túlzás, nehezen elkerülhető hiba, tévedés volt, és ama hibák, sőt bűnök között, amelyeket el lehetett és el kellett volna kerülnünk.*

Túl sok, fájdalmasan sok volt a szilánk, a forgács, gyakran vágtunk bele az egészséges húsba is, ahol nem kellett volna — ez kétségtelen. Ezért vállaltuk és vállaljuk a felelősséget a felnövő nemzedék előtt. Vállaltuk, nem szavakban, „mellveregetéssel”, hanem *tettekkel.* Azzal, hogy gyökeresen, végleg szakítottunk a régi hibákkal. *Már több mint egy évtized tanúskodik mellettünk: alkotó sikerekkel és bizalommal teli évek.* De nem érthetünk egyet azoknak az érzékenységével, akik a nagy társadalmi átalakulásokat konfliktusmentesen képzelik el, akik valami *sima, idillikusan békés utat kérnek tőlünk számon a múltból, és ilyen úton szeretnének járni.* Ilyen vágyakat s[illegible]sített be a történe[illegible]

félre az embereket, és azok között, akik *jóhiszeműen, az ügy érdekében,* tájékozottság híján, vagy félrevezetve tették azt, amit ma a fiatalok oly könnyen apáik szemére vetnek. A néhány vezető és a jó néhány túlbuzgó, túlteljesítő kommunistát *nem szabad és nem helyes azonosítani a kommunisták százezres tömegeivel.* Vajon teszünk-e különbséget ilyen tekintetben, amikor erről a korról beszélünk, ennek a kornak a történetét tanítjuk?

S a másik körülmény, amit az ötvenes évek értékelésénél, bemutatásánál nem szabad elfelejteni: az *arányok.* Hangosan és sokat beszél irodalmunk ennek a kornak a hibáiról. *De kevés olyan alkotás születik, amely ezeknek az éveknek építő pátoszát, nagyszerű alkotó lendületét mutatná be.* Pedig a történelmi hűséghez ez is megkívántatik! Már-már azok is megfeledkeznek beszélni erről, akik ebben a korban a harcolók első soraiban álltak, dolgoztak, éjt nappallá téve. Pedig gyerekeinknek meg kellene látniuk, hogy *ekkor raktuk le az alapjait annak, amire ma építünk, aminek a gyümölcseit ők is élvezik.* Ők, akik — mint az idézett diákok is — sötétnek, vigasztalannak, hazugsággal terhesnek látják az ötvenes éveket.

Pedig a példa mutatja: ha a fiatalok valóban behatóan foglalkoznak velük, maguk is rájönnek, egyoldalúak az ismereteik. A múlt évben a budapesti Bolyai János Szakközépiskola KISZ-esei mozgalmat indítottak. Feldolgozták hazánk felszabadulás utáni történelmét, mert, mint mondták, nagyon keveslik azt a húsz-egynéhány oldalt, amit erről a két évtizedről a történelemtankönyvükben találnak. Maguk gyűjtötték össze a dokumentumokat, s amikor összegezték az eredményt az ötvenes évekről, rájöttek: sötét, vigasztalan a kép. Ők tették fel maguknak a kérdést: lehetséges, hogy apáink csak ezt hagyták ránk ezekből az évekből? S akkor kezükbe vették a felvevőgépet és elmentek Dunaújvárosba, és hozták a filmet: lássátok, ekkor kezdtük el építeni az acélvárost, és vele sok más nagy létesítményt, amin ma országunk ipara, fejlődése alapszik.

Sok adósságunk van még az ötvenes évek reális bemutatásában. Közvélemény-kutatást végeztünk az egyik budapesti középiskolában. Ez volt a kérdés: felszabadulás utáni történelmünknek melyik időszakát ismered, érted a legkevésbé? S a többség az ötvenes éveket és az ellenforradalmat említette. De ha így van, hogyan várhatjuk el ifjúságunktól, hogy értse a mát! Hiszen az *ezekből az évekből nőtt ki,* az oly sokat bírált ötvenes évekből is! A kor felületes ismerete, az összefüggések elmosódása is oka annak, hogy sokszor frázisnak érzik, tartják azt, ami a felnőtteknek szent dolog, érzelgősségnek azt, ami nekik valóban igaz és mély érzés. S hogyne tartanák annak, ha nem tudjuk megteremteni bennük az *érzelmi azonosulást* azoknak az éveknek a céljaival, harcaival? Ám ez az érzelmi azonosulás csak következmény lehet. Következménye az *értelmi azonosulásnak,* mert elsősorban erre van szükség. Arra, hogy *értsék a fiatalok a kort, értsék, lássák annak lényegét: a nagy társadalmi átalakulást, a fordulatot a szocializmus felé, a szocializmus alapjainak megszületését, és ne takarják el azt szemük elől a tévedések, a hibák, de még [illegible]ezetők súlyos bűnei sem.*

[illegible]l kívánják, h[illegible]

...ozódéssel, tö-
... *azonosulással* ábrá-
...ikat, a későbbi festé-
szet teljesen kívülről, meglehetős
szenvtelenséggel és művészileg
is szárazon festi meg nemcsak az
új munkástémát, a hagyományos
népi-paraszti jeleneteket is: té-
ma és tartalom különválik.

Jó néhány fejlődési fokot kel-
lett még elhagynia a magyar kép-
zőművészetnek — és a magyar
társadalomnak is — addig, míg
az első, szellemükben, szándékuk-
ban is forradalmár művek meg-
születtek. *Fényes Adolf* együttér-
zéssel teli szegényemberképei

...
művész...
Istvánt, T...
Koszta Józse...
gatót újabb külön...
éri: a kiállítás végén ...
hogy a fasizmus éveinek leghala-
dóbb, legtragikusabb és legerő-
sebb polgári művészete, *Ámos
Imre, Vajda Lajos* és társaik élet-
műve sajátos módon ugyancsak
kimaradt. Két kis Ámos-tusrajz
nagyon halkan jelzi a kort és
művészetét, azaz — minthogy a
szocialista művészcsoport említett
alkotásai is hiányoznak — *a
magyar művészet társadalmi*

…gyen
… *ma is.*
…hasem telje-
…lemnek egyet-
…n forradalmi korszaka
sem, azok mindig is az utópiák
világába tartoztak.

S az elkövetett hibákat, bűnöket említve, két körülményt semmiképp sem szabad figyelmen kívül hagyni, és erről is őszintén beszélni kell a fiataloknak. Az egyik: különbséget kell tenni azoknak a hibái, bűnei között, akik *tudatosan* vezették

egyes ve…

Az idősek joggal … szeressék, becsüljék gyerekeik az örökséget, amiért ők olyan áldozatosan dolgoztak. De becsülni és szeretni csak azt tudja az ember, amit ismer. Arra kell tehát törekedni, hogy fiataljaink reálisan, a maga történelmi hűségében ismerjék meg azokat a kritikus ötvenes éveket is. E nélkül nem tudják megérteni a kort, okulni belőle, és becsülni benne azt, ami valóban becsülésre méltó.

Faragó Jenő